Sembeleke

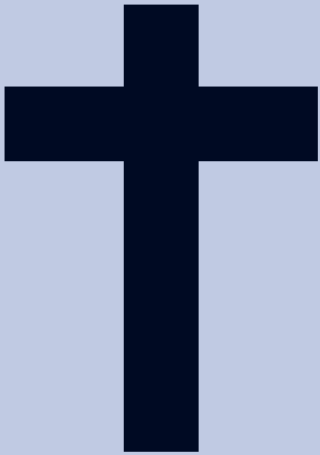

The New Testament and Genesis in the Sembeleke Language of Papua New Guinea

Sembeleke
The New Testament and Genesis in the Sembeleke Language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Sembeleke long Niugini

Copyright © 1991 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Sembeleke

Translation by: Ken Macnaughtan

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-10-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
554aa30a-6453-5c3b-a9c6-7635bc987776

Contents

MA:TIU 1
MAKA 76
LUKU 118
DIONI 194
APOSOLO 243
LOMA: 304
1 KOTINDI 337
2 KOTINDI 366
KA:LEISIA 384
EPESESE 395
PILIPAI 405
KOLOSI 413
1 DESALONAIKA 420
2 DESALONAIKA 426
1 TIMODI 430
2 TIMODI 439
TAITASI 446
PAILIMONO 450
HIBULU 452
DIA:MESI 476
1 PIDA 484
2 PIDA 492
1 DIONI 497
2 DIONI 505
3 DIONI 506
DIUDI 508
PENEME YAEYEKEEKI 511

Ma:tiuma: wape pieke Pi Seliapoe

Yesu Ketisona: apa:meina: bikimanu
(Luku 3:23-28)

1 Dota: mo hande Yesu Ketisona: apa:meina: bikimanu wape pa:la:ekie.
Deipidita: Yesuna: meiyeke hayekeme. Kutupa Eipoloha:ma:ta: Deipidina: meiyeke hayekeme.
2 Eipoloha:ma:ma:ta: Aisa:ke mondu wiekeme.
Aisa:kema:ta: Dieikope mondu wiekeme.
Dieikopema:ta: Diuda hamalą: hamalą: mondu wiekeme.
3 Diudama:ta: Petese pita: Seta yaapo mondu wiekeme. Ipilika: ama:na: bikita: Tama.
Petesema:ta: Hesotono mondu wiekeme.
Hesotonoma:ta: La:mi mondu wiekeme.
4 La:mima:ta: Amina:da:be mondu wiekeme.
Amina:da:bema:ta: Na:sioni mondu wiekeme.
Na:sionima:ta: Sa:limoni mondu wiekeme.
5 Sa:limonima:ta: Boa:si mondu wiekeme. Boa:sina: ama:ta: Leiha:pe hayekeme.
Boa:sima:ta: Obedi mondu wiekeme. Ipika: ama:ta: Luti hayekeme.
Obedima:ta: Diesi mondu wiekeme.
6 Diesima:ta: mo hande kini halo pieke hali Deipidi mondu wiekeme.

Deipidima:ta: Solomono mondu wiekeme. Koto Solomono ipika: ama:ta: titina: Yutaeyama: miekeme.
7 Solomonoma:ta: Leoboeme mondu wiekeme.
Leoboemema:ta: Abidia mondu wiekeme.
Abidiama:ta: Asa mondu wiekeme.
8 Asama:ta: Dia:hosapa:ti mondu wiekeme.
Dia:hosapa:tima:ta: Diehotami mondu wiekeme.
Diehotamima:ta: Asaiya mondu wiekeme.
9 Asaiyama:ta: Diota:mi mondu wiekeme.
Diota:mima:ta: Eiha:si mondu wiekeme.
Eiha:sima:ta: Hesikaiya: mondu wiekeme.
10 Hesikaiya:ma:ta: Ma:na:se mondu wiekeme.
Ma:na:sema:ta: A:mono mondu wiekeme.
A:monoma:ta: Diosaiya mondu wiekeme.
11 Diosaiyama:ta: mo hande Isulai wanda:hali Ba:biloni dipula hatuku peme natena:ta: Dia:hoya:kini hamalą: hamalą: mondu wiekeme.

12 Ba:biloni nane hata:ta: Dia:hoya:kinima:ta: Sieletieli mondu wiekeme.
Sieletielima:ta: Setubabele mondu wiekeme.
13 Setubabelema:ta: Abiudi mondu wiekeme.
Abiudima:ta: Eliakimi mondu wiekeme.
Eliakimima:ta: Aso mondu wiekeme.
14 Asoma:ta: Sa:doki mondu wiekeme.
Sa:dokima:ta: Akimi mondu wiekeme.
Akimima:ta: Eliudi mondu wiekeme.
15 Eliudima:ta: Eliasa mondu wiekeme.
Eliasama:ta: Ma:tani mondu wiekeme.
Ma:tanima:ta: Dieikope mondu wiekeme.
16 Dieikopema:ta: mo hande Meti mieke hali Diosepe mondu wiekeme.

Metima:ta: mo hande Yesu biki ma:nda: Ketiso lo pieke hali mondu wiekeme.

17 Koto ekina: Eipoloha:ma:ma: kini pu mea pua Deipidima: tombo wia koto pa:ta: haemeke apa:meita: kiki yaapona: tonkopu haemekeme. Deipidima: kini pu mea pua Ba:biloni pemeke ekima: tombo wia koto pa:ta: haemeke apa:meita: kiki yaapona: tonkopu haemekeme. Kutaa make mo Ba:biloni pemeke ekima: kini pu mea pua Ketisoma: tombo wia koto pa:ta: haemeke apa:meita: kiki yaapona: tonkopu ombu haemekeme.

Yesu Ketisona: ma:nda:la:eki
(Luku 2:1-7)

18 Yesu Ketisona: ma:nda:la: ekita: dupa. Ipika: ama: Metita: Diosepena: tome wandiki hayekepate ipika: da ai na peke hata: mo Holi Sipitidima: pitayeke weki mendia:peke yekeeki hando wiekeme. 19 Diosepe epeke hali yaalo mo Meti yaala:ma: homaaluekema: hone na wieke handaa ipilika: tome haepekeeki a:mbao mina:pa:lalueke hone wiekeme. 20 Diosepema: koto piki honemanu witolo haena:ta: timba ma:nda:na: ipika: upa pa:ta: yama: Koda:na: enisolo homeke opolo a:pa alota: Deipidina: weki Diosepeo. Meti naka: wanda: haena: muluekema:ta: paala:ma: na homa:peke. Pa ekipeke mo weki pita:la: ekita: mo Holi Sipitidima: kone peawala:me. 21 Mo wekita: hali weki mendilieke. Kutu pia:ka:na: ipika: wanda:hali mea da:taalo pa:la: ekina: yeketa: ipika: biki Yesue lelipipikie leekeme.

22 Meti pa:ta: do haumanu peayeke ekita: mo Tekehalima: amba: titina: ipika: potopede hali pa:ta: yama: la: wieke pimanu paeyao peneme yaaluekema: yeke piekeme. 23 Mo potopede halima:ta: dupa leekeme. Mo halima: na watake wandikina: weleke pa:ta:ta: weki weleke lombaata: hali weki mendilieke. Koto wekina: bikita: Imanua:le lelieke leekeme. Koto bikina: teketa: Koda: niki amẹlẹ a:pa hala:me.

24 Diosepe tiaota: mo hande enisoloma: leeke tupa: Metima: ipika: wanda: haena: miekeme. 25 Kutu piekepate mo weki pa pita: paleke haena:ta: loke na apa:taepekeme. Mo weki hamba: mieketa: Diosepema: ipika: bikita: Yesue leekeme.

2

Nate opa:la: nane haemeke kimisu haliweki

1 Mo hande Hetodi kini hayeke dina:ta: Yesu Diudia kenke pa:ta: hayeke da Beteleha:ma: nane mendiekeme. Hosiki hao hoki naneta: hombulanka: yata:pu haemeke mandane haliwekima: nate opa:la: nanema: yama: Diutuseleme da nane a:pa 2 lota: pitolo alota: Mo hande Diu wanda:halina: kini halo pa:la: panake weki ma:nda:la: wekita: hando pa:ta: hala:pe. Ipika: hombulanka: nate opa:la: nanema: opeeke nikana:ma: handaa ipiki pa:ta: panda: puluekema: epoma:me lemekeme. 3 Kini Hetodima: koto lemekeeki opuaata: ipiki make mo Diutuseleme wanda:hali paeyaoma: make penkilipa:tia pomimikime. 4 Hetodima: mo yeni peao haemeke you haliweki make mandane pi ula:eki walo hala: haliweki tonka:na: wi la: mea momba:laa iki pa:ta: lota: pitolo alota: Mo Ketisota: hando pa:ta: yama: mendilia:pe laa iki pa:ta: lota: piekeme. Ikana:ma: alota: 5 Mo hande Diudia kenke pa:ta: ula: daoni Beteleha:ma: pa:ta: mendilieke laa hombo peaaso alota: Mo amba: haemeke potopede haliwekima:ta: dupa wape pa:la:me.

6 Diudia kenke pa:ta: ula: daoni Beteleha:ma:o. Neketa: mo Diudiana: biki
ula: daoni manuna: hoki nane na haleme.
Pa ekipeke. Neke pa:ta:ta: mo You hali homeke ya Isulai wanda:hali
handeteke hawaluekema: ipilieke laa wape pa:la:me leekeme.
7 Koto ekina:ta: Hetodima: mo hombulanka: ota: kini pea opeeke nate
weiluekema: mo hande nate opa:la: nanema: epemeke kimisu haliweki
a:mbao wi la: mea pi hotimikime. 8 Ika: pimanu opuaata: ipikana:ma: iki
pa:ta: alota: Mo hande weki yopu siki weilu pupe la alota: Mo weki handa:
wimika:na:ta: kota: I̱ make ipiki pa:ta: panda: pulu puluekema: a:pa la
kia:pa:peke leekeme.
9-10 Ikana:ma: ipika: pi opuaa Diutuseleme mina:pa:lao pulu hata:
mo amba: hande handemeke hombulanka: kone paa handemekeme.
Koto hande hombulanka: paa handolo hata:ta: ika: pukima:ta: ta:na:
wopu homemekeme. Mo hombulanka:ta: ika: leke popeleke nanema:
a̱i puaata: mo weki wia pitieke da holu manda handa:niao hayekeme.
11 Kutu pieke handa ikana:ma: mo da tukiki pa:ta: honda: pamba pua
mo wekita: ipika: inkiki Metima: wia pitiekeeki handaata: ika: tumiki
yotuao panda: puniao pita: ipika: biki yeiya: laemekeme. Kutu polo
hata:ta: ika: nu pa:ta: mendimiki yenki tieke alemanu kolo make mo
lanka: yankea:ka:na: totopopiki lumu opa:la: lanka: siki make mo to-
topo yolepiki ti pankeke ale make toku mea ipiki pa:ta: halemekeme.
12 Kutaata: Koda:ma: iki pa:ta: alota: Hetodi pa:ta: paa na pua:pa:peke laa
leeke handata: pota: ma:nda: nanema: paka:lao ika: da yu nane la:ka:la
pemeekeme.

Idiepi nane pindipa pemekeeki

13 Mo hande kimisu haliweki pemeke hoki naneta: mo Tekehalina:
enisoloma: Diosepe pa:ta: upana: walolo alota: Hetodima: mo wekisiki
luluekema: weilieke. Koto ekina:ta: tiao mo weki ankula: hatuku mea
Idiepi nane pindipa pua I̱ma: paa la:ka:la pua:pa:peke lolo poloeki han-
deteke hapa:peke. 14 Koto leekeeki opuaata: Diosepema: tiao ipika: weki
ankula: hatuku mea koto timba kone mo da mina:pa:lao Idiepi nane pe-
mekeme. 15 Koto pa:ta: puaata: Hetodi homena: yeke yu wia haemekeme.
Kutu pimiki ekima:ta: mo hande Tekehalima: ipika: potopede hali pa:ta:
yama: pi la: witolo alota: Ya wekio. Idiepi kenke mina:pa:lao epoe laa la:
ua: pi yaaluekema: piekeme.

Wekiwandiki lia:peke pi

16 Hetodima:ta: mo hande nate opa:la: nane hao epemeke kimisu
hali wekima:ta: ipiki makeao pemekeeki handaata: ipikana:ma: mineke
tieke pankeekeme. Koto ekina:ta: ipikana:ma: mo Beteleha:ma: da teke
pa:ta: make nepoko nepoko haemeke damanu pa:ta: make ika: bapi
yaapo lombei na piki wekitonu paeyao homena: lu paeyaapa:peke laa
la: wiekeme. Mo hande kimisu haliwekima: hande titina: hombu-
lanka: opeeke nate ipiki pa:ta: la halemekeeki Hetodima: hone puaata:
dupiki wekitonu homeke lia:peke ya:la:me leekeme. 17 Do hau paeyao
pieke ekita: mo hande amba: potopede Dietemaiyama: la: wiekeeki
yaeyekeme. Koto ipikana:ma: leeke pita: dupa
18 Mo Lama kenke naneta: pi ho̱la̱:make ma:nda: opitelememe.
Wanda: homeke ma:nda:ma: ka:nda: tiekema: homolo hata: e̱ tieke
ala:me.
Leisoloma: ipika: wekiwandikina: e̱ tieke ala:me.

Ipika: wekiwandiki paeyao homemeke handaa wanda:weki ma:nda:ma:
ipiki ta:na:ma: homa:tiao tamba: mina: lapeketa: kiaasa:me laa
leekeme.

Idiepi mina:pa:lao paa epemekeeki

19 Mo hande Kini Hetodi homeekeeki hoki naneta: Diosepeta: Idiepi
kenke pa:ta: pa haena: mo enisolo homekema: ipika: upa pa:ta: opolo a:pa
alota: 20 Mo hande weki luluekema: taapeme haliwekita: homememe.
Koto ekina: neketa: tiao mo weki ankula: hatuku Idiepi mina:pa:lao Isulai
kenke nane paa pua:pa:peke leekeme. 21 Koto leeke Diosepema: tiao mo
weki ankula: hatuku mea mina: Isulai kenke nane pemekeme.
22 Pate Akelosima: ipika: ateke Hetodi mo Diudia kenke Kini halina:
anketeke ma:la:me pi Diosepema: opuaata: koto kenke nane pua:peke
paala:ma: homeekeme. Kutu pieketa: Koda:ma: Diosepena: upa pa:ta:
pea:pekeeki mandaneeki ma:nda: paa waleekeme. Koto ekina:ta:
Diosepema: Ka:lili kenke nane hayeke da ma:nda: 23 Na:sa:tete halo pe-
mekeme. Koto halo pemeke ekita: mo potopede haliwekima: la: wiekeeki
yaeyekeme. Koto ikana:ma: la: wiekeeki dupa Ipikita: Na:sa:tete hali
hala:me lelieke leekeme.

3

Bapitaisi peao hayeke hali Dionima: pi waleekeeki
(Maka 1:1-18, Luku 3:1-18, Dioni 1:19-28)

1 Koto natena:ta: mo hande bapitaisi peao hayeke hali Dionima: mo
Diudiana: hapiki kenke pa:ta: a:pa hata: pi kini pea walolo alota: 2 Mo
hande hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekita: teke pa:ta: ya:la:ma: ika: hoke
haumanu paeyao mina:pa:lao hoki wala:pa:peke leekeme. 3 Do Dioni
pa:ta:ta: mo hande potopede hali Aisayama: pi ma:nda: la: wiekeme. Koto
la: wieke pita: dupa.
Ma:nda: halima: mo hapiki kenke pa:ta: hata: pi taka:lake lo hala:me.
Ipikana:ma: alota: Mo Tekehalina: pota: pilaowapa:peke.
Ipiki epeke alena: yapena: ipika: pota: wopu tikitiki yawapa:peke ala:me
leekeme.
4 Dioni ipika: yameeke dauta: mo kemolo itikima: wepiki dau
yameekeme. Ipika: hakota: kao yonkeleke wepiki hako yameekeme.
Ipika: ne manuta: odouwamanu make mo pole pukini hapeke hanimanu
make no hayekeme. 5 Mo Diutuseleme da wanda:hali make Diudia kenke
wanda:hali make mo Diodani ikali tea:na: pelia peeke wanda:hali make
ota: paeyao ipiki pa:ta: tayaemekeme. 6 Kutupata: mo wanda:halima: ika:
hoke haumanu ka:la:polo liaena: ikita: Dionima: mo Diodani ikali pa:ta:
bapitaisi peayekeme.
7 Mo hande Pa:tisi tapake make Sa:dusi tapake make koto tapake
yaapona: haliweki wopu Dionima: bapitaisi peaena: epemekeeki handaa
ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Ketoma: handeke some hombo iki pa:ta: mo
Koda:ma: ai taapolo pa:la: panisi tieke wendia:pekee pita: epima: lakia:pe.
8 Mo ika: hoke haumanu hoki walaa ota: mina:pa:laaseme hau peneme
yaasa: ekimanu homeke pu hapa:peke. 9 Eipoloha:ma:ta: nika: meie
lomeka:na:ta: mo Koda:ma: kulu pa:la: hoke yenkita: wendulumekee
hone na wia:pa:peke. Lono opie. Koda:ma:ta: do ula: toopimanu mea
Eipoloha:ma:na: wekiwandiki au lapeke ya:la:me alome. 10 Mo timanu
ika: teke yoka: poka: bepe peaapeke teita: do tikitiki yao ula: handa:e. Ti

homeke homekema: ipika: epeke kiliki na eiyo haya:ka:na:ta: kota: pokaa tina: yankilieke.
11 Ima:ta: ika: hoke haumanu mina:pa:laemekeeki peneme yaaluekema: ikalima: bapitaisi peaowalopate mo ya hoki nane ipilia: halima:ta: mo Holi Sipitidi pita: ti tala:eki yaapoma: iki bapitaisi pealieke. Mo someta: I ota: lombeipiki some halekena: ipika: anke dake kone Ima: mea tiaapeke ana: na pa:la:me. 12 Ipikana:ma: mo hande widi kilikina: ambuku napeke yaapo putupa alu puluekema: pana:pulu pa:la: sa:sata: ipika: kikina: miniki hala:me. Ipika: widi kiliki epekeeki paeyaota: ipika: widi napeke u hala: da pa:ta: momba:la wilieke. Pate mo ambuku paeyaota: tina: pana:pu yankilieke. Koto tita: na paeyeke pa to halieke. Koto pi manuta: Dionima: iki pa:ta: leekeme.

Yesu bapitaisi peayekeeki
(Maka 1:9-11, Luku 3:21-22)

13 Koto pita:ma:ta: Yesu mo Ka:lili kenke mina:pa:lao Dionima: ipiki bapitaisi peaena: mo Diodani ikali pa:ta: epeekeme. 14 Kutu piekepate Yesuna: hone topo pina:yeke Dionima: ipiki pa:ta: dupa leekeme. Nakana:ma: I bapitaisi peapekealeo. Pa neketa: Ima: bapitaisi peano I pa:ta: epeka:ta:me leekeme. 15 Koto leekepate Yesuma: ipika: pi hombo peaaso hata: alota: Pina:ma: hone ma:nda: na wiki. Do pulu polopa: hauta: Koda:na: hone pa:la: hauna: pitolo pitolopa:me. Koto leekeeki Dionima: opuaata: A:pa:la:me bapitaisi peanoe leekeme.
16 Yesu bapitaisi peao paeyeketa: koto kone mo ikali mina:pa:lao tea: nane yapeekeme. Kutu pitolo haena:ta: koto kone oli ya akolopa wiaata: mo hande Koda:na: Sipitidi melipu tupa: hola:pa:niao ipika: loke manda tapepeekeeki handeekeme. 17 Kutaa oli ya nanema: pi holā:make homekema: pi alo alota: Dota: ya pukipiki wekie. Ima: ipiki pa:ta: ta:na:ma: wopu homolome laa pi la:niaeyekeme.

4

Sadanima: Yesu la handeeke ekimanu
(Maka 1:12-13, Luku 4:1-13)

1 Koto pieke hoki naneta: Sadanima: Yesu la handena: Koda:na: Sipitidima: Yesu mo hapu hayeke ale ma:nda: pa:ta: hatuku peekeme. 2 Koto pa:ta: hata:ta: Yesuma: hali tieke yaapo natena: timba: nate yaapona: ne ma:nda: na neke hayeke ekima: tea:ma: homeekeme. 3 Koto tea:ma: homolo haena:ta: Sadanima: ipiki pa:ta: a:pa alota: Neketa: ota: Koda:na: Eiyeke ya:ka:na:ta: kota: do toopimanu kone palaowa au lapeke leekeme. 4 Koto leekepate Yesuma: hombo peaaso alota: Mo Baiboloma:ta: Halima: palaowa homeke naa na hapeke ya:la:pate Koda:na: pi paeyao miniki halie ekima: homeke epeke tupa: halieke la:la:me leekeme.
5 Kutaata: Sadanima: Yesu mo yako piki daoni Diutuseleme nane hatuku peekeme. Ipikana:ma: Yesuta: mo tembolo da holu manda mea hao hata: 6 ipiki pa:ta: alota: Neketa: Koda:na: Eiyeke ya:ka:na:ta: kota: do pa:ta: hao oni kenkena: naka: kone lopa:niae. Pa ekipeke. Mo Baiboloma: alota: Mo enisolo tonuma: neke handeteke haena: Koda:ma: iki pa:ta: pi lelieke. Kutu pia:ka:na:ta: mo toopi manuma: naka: anke naapa:na:ta: mo enisolotonu ika: kikima: neke miniliao handeteke halimikie la:la:me leekeme. 7 Koto leeke Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Ota: alepate

mo Baiboloma: pi ma:nda:ta: dupa la:la:me. Mo Tekehali naka: Koda:ta: la
handa:la:eki na pia:peke la:la:me leekeme.
8 Koto leeketa: mo Sadanima: Yesu pa hatuku pote tieke ma:nda:
manda hatuku puaata: koto pa:ta: hata:ta: mo kenke paeyaona: ta:ta: ta:ta:
piki kilu tombuao hala:eki make ika: ta:ta: ta:ta: piki au epeke epeke
make waleekeme. 9 Nakana:ma: I̱ pa:ta: tumiki yotuao panda:puniao
pita: yeni pika:na:ta: kota: koto handele ale paeyaota: I̱ma: neke pa:ta:
kulueke Sadanima: leekeme. 10 Koto leeke Yesuma: hombo peaaso
alota: Sadani neke puma. Mo Baiboloma: alota: Koda: pa:ta: homeke
panda:puniao yeiya: laaso hata: ipika: kakena: homeke homo hapa:peke
la:la:me leekeme.
11 Koto pi leeketa: mo Sadanima: Yesu mina:pa:lao pulu haena:ta:
enisolo tonuma: ipiki tamba: muluekema: epemekeme.

Yesuma: Ka:lili nane hata: pi waleekeeki
(Maka 1:14-15, Luku 4:14-15)

12 Dioni dipula mea pitaeyekeeki opuaata: Yesuma: koto pa:ta:
mina:pa:lao Ka:lili nane peekeme. 13 Ipikana:ma: Na:sa:tete da na hao
hake mo ikali leke Ka:lili tea: nane hayeke da homeke bikita: Kapeneami
halo peekeme. Koto data: mo Sebuloni kenke pita: Na:petali kenke
yaapo pa:ta: wiekeme. 14 Kutu pieke ekima:ta: mo hande potopede hali
Aisayama: amba: la: wiekeeki yaaluekema: piekeme. Koto la: wieke pita:
dupa
15 Mo Diodani ikali mone tea:na: mo ikali leke pa:ta: opolo pula: pota: ula:
Sebuloni kenkeo o Na:petali kenkeo mo Diendaili wanda:halina:
kenke Ka:lilio
16 mo timba: leke pa:ta: hao haleme wanda:hali paeyaoma: pa̱a̱ tieke
handilimikie.
Mo homo hala: timba: leke kenke pa:ta: haleme wanda:hali iki pa:ta: mo
pa̱a̱ma: pa̱a̱ peaalieke leekeme.
17 Koto tomona:ta: Yesuma: ipika: pi walolota: dupa Koda:na: Kilu
Tombuao Hala: ekita: teke pa:ta: ya:la:ma: ika: hoke haumanu hoki walaa
la:ka:la:pa:peke lo hayekeme.

Yesuma: tonkopu hali wi leekeeki
(Maka 1:16-20, Luku 5:1-11)

18 Yesuma: mo hande Ka:lili ikali leke houna: pulu hata:ta: ta:peli mu
haepeke hama̱la̱: yaapo Saimono biki ma:nda:ta: Pida make hameke
A:ndutu yaapoma: mo hande ikali leke pa:ta: tenki nuna: ta:peli minolo
haepekeeki handeekeme. 19 Yesuma: ipiliki pa:ta: alota: Ipilikana:ma:ta:
wanda:hali mu hapena: I̱ma: wala:tialuekema: ya hoki nane teli mea
ipupe leekeme. 20 Koto leeketa: koto kone ipilika: tenki numanu
mina:pa:lao ipiki teli mea pepekeme.
21 Mo pate leke pulu hata: hama̱la̱: ma:nda: Dia:mesi Dioni yaapo han-
deekeme. Ipilika: apa:ta: Sepedie. Ipilikita: ipilika: apa: ame̱le̱ kawaso
manda pita: ika: tenki numanu epeaaso pitimikime. Kutu polo pitina:ta:
Yesuma: ipiliki wi leekeme. 22 Kutu pieketa: koto kone ipilika: apa: make
mo kawaso make mina:pa:lao Yesu teli mea pepekeme.

Wanda:hali wamo pu pi wala:la:eki yaapo
(Luku 6:17-19)

23 Yesuma: mo Ka:lili kenke paeyao pa:ta: pominolo hata: ika: pi hotu
haemeke damanu pa:ta: pi waleekeme. Ipikana:ma: mo Koda:na: Kilu

Tombuao Hala: ekina: Pi Seliapomanu walolo hata: mo wanda:halina:
ta:ta: ta:ta: piki yeni ki paeyao wamo peayekeme. 24 Koto ipika: pieke
hau manuna:ta: Sitia kenke paeyao pa:ta: kende tupa: wiekeme. Koto
pi opuaata: wanda:halima: yeni ta:ta: ta:ta: hake tanda mu haemeke
wanda:hali make hoke temokomanu pitu make lu keaaso hata: lopo
haemeke wanda:hali make kiki anke lupa wiki wanda:hali make ota:
paeyao ipiki pa:ta: mea epemekeme. 25 Wanda:hali wopu Yesu pa:ta: teli
mea pemekeme. Koto wanda:halita: Ka:lili kenke nanema: wanda:hali
make Diudia kenke nanema: wanda:hali make mo Diodani mone tea:
nanema: wanda:hali make iki paeyaoma: ipiki teli mea pemekeme.

5

Potena: hata: waleeke pi

1 Yesuma: mo mombelemeke wanda:hali handaata: oli peiyene
a:meiya pua pitiekeme. Kutu pina: ipika: hoki nane tolu haemeke
haliweki a:pa ipiki hopa:liao haemeketa: 2 ipikana:ma: iki pa:ta: pi kini
pu mea walolo alota:

Ota: epeke ta:na:ma: homa:la:eki
(Luku 6:20-23)

3 Mandane wanda:hali epi ikana:ma: ika: pukima: Ya temoko teketa:
natehali halome hone u haemeka:na:ta: kota: koto wanda:halita:
ta:na:ma: homo halememe.
Mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekita: ika: ekie.
4 Mo e̱ tapu tapu hata: pukima: homo haleme wanda:halima:ta: ta:na:ma:
homo halememe.
Ika: pukita: Koda:ma: epeaalieke.
5 Homu pea hao haleme wanda:halima:ta: ta:na:ma: homo halememe.
Koda:ma: pi la: ula: ekita: ikana:ma: milimikie.
6 Koda:na: hone pa:la:eki puluekema: na:na: na:na:ma: homa pu haleme
wanda:halima:ta: ta:na:ma: homo halememe.
Iki pa:ta: Koda:ma: ota: ana:na: ana: lawaalieke.
7 Mandane wanda:hali pa:ta: a:ta:ma: homo haleme wanda:halima:ta:
ta:na:ma: homo halememe.
Koda:ma: iki pa:ta: make a:ta:ma: homilieke.
8 Ika: puki pa:ta: ala:ta: ma:nda: na talena: leke wamo pea haleme
wanda:halima:ta: ta:na:ma: homo halememe.
Koto wanda:halima:ta: Koda: handilimikie.
9 A:nda: ape kakeneli homao hala: wanda:halima:ta: ta:na:ma: homo
halememe.
Koto wanda:halita: Koda:ma: Ya wekiwandikie lelieke.
10 Ika: Koda:na: hone pa:la:eki peaaseme ekina: kone mandane
wanda:halima: iki pa:ta: tandamanu halemeka:na:ta:
kota: ikana:ma:ta: ta:na:ma: homo halememe.
Mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekita: ika: ekie.
11 Ikita: ya hoki nane tolu haleme ekina: mandane wanda:hali ika:
pima: iki yaala:ma: homao make iki pa:ta: tanda ku make ika: biki
hoeyaaluekema: hoke ba:sa: pitolo yayapiki pimanu sa:mba:lao pitolo
haena: kone kota: 12 pa pina:ma: ikana:ma:ta: pa epeke puki haaso hata:
ta:na:ma: homo hapa:peke. Pa ekipeke. Ika: mulu peleme yenki tieketa:
oli hepeni nane wiawala:me. Do iki pa:ta: kita:la: tanda tupa: kone

mo hande amba: haemeke potopede haliweki pa:ta: make tanda halo haemekeme.

Epi pita: Paa yaapo
(Maka 9:50, Luku 14:34-35)

13 Ikita: do kenke wanda:halina: epi halememe. Koto pelemepate mo epina: tende pa:la:eki a:nda: alu pia:ka:na:ta: kota: ikana:ma: mo epina: tende paa peaapeke na ya:la:me. Mo tende alu pa:la: epita: pa alema: handa:la:me. Kutu pia:ka:na:ta: bao wanda:hali ankema: tumba tumba pea pomu halimikie. 14 Ikita: do kenke wanda:halina: paa halememe. Mo peiyene elinina: hala: daonita: a:mbao hapeke na ya:la:me. 15 Ma:nda:ma: ipika: ola:pake ka:wata: mo disi kawaso tiekema: a:mbao na wilieke. Kotoeki na pikita: mo da pa:ta: pila: wanda:hali paeyao pa:ta: paa peaena: mo teipolo manda wilieke. 16 Koto tupa: kone wanda:halima: ika: epeke haumanu handolo hata: ika: hepeni hala: Apa: pa:ta: yeiya: lawaena:ma: paeyaoma: handena: ika: paa peapeke haumanu pu hapa:peke.

Pi ula: ekina: mana: pimanu waleekeeki

17 Mo hande Mosesina: Pi Ula: ekimanu make o Potopede haliwekima: walemeke pimanu make paeyaluekema: a:pa:la:me hone na wia:pa:peke. Koto ika: walemeke mana: pimanu paeyaaluekema: dia: ya:pate pa yawaluekema: epolome. 18 Ota: pi alome. Oli hepeni do kenke yaapo ai na paeke pa ula: tomona:ta: mo Mosesima: la: wieke pi ula:eki wape pea ula: pi homeke siki make o tombo hodikali siki make ma:nda: amba:la ota: na alu pilieke. Kotoeki na pikita: do kenke ya yaapo paelia: natena: mandake paeyaena: pa wilieke. 19 Kutu piliepate pa hali homeke ma:nda:ma: mo Lo Pi Ula: ekina: hosiki pi siki kone yoka: mea bao make o mandane wanda:halima: make kutu pina: wala: tiaeya:ka:na:ta: kota: ipika: bikita: oli hepenina: Kilu Tombuao Hala:eki pa:ta:ta: ota: hosiki siki ya:lieke. Pate pa hali homeke ma:nda:ma: mo Lo Pi Ula:eki miniki hata: mandane wanda:halima: make kutu pina: wala: tiaeya:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: oli hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekina: biki tieke milieke. 20 Ima: iki pa:ta: ota: pi alome. Ika: hauna: tikitiki pa:la: ekima:ta: mo hande Pa:tisi haliwekina: hau pita: mo Lo Pi Ula:eki wala:la: haliwekina:eki make ota: lombei na pia:ka:na:ta: kota: ikita: mo hepenina: Kilu Tombuao Hala:eki pa:ta: ota: pua:peke na yelimikie.

Mineke panka:la: ekina: mana: pimanu waleekeeki

21 Amba: hande ika: mei tonu pa:ta: la haleeke yeke opu haleme pita: dupa. Hali ma:nda: ota: na lu homaapeke. Lu homaekena:ta: kota: neketa: pi yokaaluna: mea halieke leekepate 22 Pa ameta: Ima: iki pa:ta: alota: Epima: ipika: yankeke pa:ta: mineke pankea:ka:na:ta: kota: ipikita: pi yokaaluna: mea haena: lelieke. Kutupa hali ma:nda: epima: ipika: yankeke pa:ta: alota: Neketa: Ima: dopi taapeke ekie lea:ka:na:ta: kota: koto someta: Kalesete tieke pa:ta: mea haena: lelieke. Kutaa make ma:nda: epima: ipika: yankeke pa:ta: alota: Neketa: you hoke hone wopu na wiki someo lea:ka:na:ta: kota: koto someta: ti to hala: pa:ta: pua:peke ya:la:eki teke pa:ta: hala:me.

23 Koto ekina:ta: nakana:ma: naka: pa hameke hala:pekeeki Koda:na: oloda pa:ta: mea ipulu hata: naka: honema: Ya kamema:ta: I pa:ta: ka:nda: piki pi ma:nda: ala:me hone wika:na:ta: 24 kota: naka: mo pa hameke hala:pekeeki koto pa:ta: kone mina:pa:laota: koto kone ai la:ka:la pua

naka: kame yaapo a:nda: pelia:pa:peke. Kutupa paeya:ka:na:ta: la:ka:la a:pa mo naka: pa hameke hala:pekeeki Koda: pa:ta: hala:peke.
25 Hali ma:nda:ma: neke yaapo pi yokaalu puluekema: hatuku pea:ka:na:ta: kota: koto pota:na: pulu hata: kone ipiki yaapo koto kone tikitiki yao epeapa:peke. Kotoeki na pika:na:ta: kota: ipikana:ma: neketa: mo pi yokaalu pita:la: ekina: you hali pa:ta: halieke. Kutaa mo you halima:ta: mo polisi haliweki pa:ta: neke halieke. Kutu pia:ka:na:ta: mo polisi haliwekima: neke dipula mea pitalieke. 26 Koto pa:ta:ta: naka: pu hauna: yenki paeyao ota: ai na haleka:na:ta: pa pitu halipikie.

Tooli ka:taasa: ekina: mana: pi waleekeeki

27 Amba: la: wimiki pi opu haleme pita: dupa. Tooli ka:taasa: hau na pea:peke leekeme. 28 Pate ame Ima: iki pa:ta: la kitolo ekita: dupa. Hali epima: wanda: homeke ma:nda: handolo ipika:ta: ya meawee la honema: we pambea:ka:na:ta: kota: koto some ipika: honema:ta: mo wanda: hakopu amba: tunkulula:me. 29 Koto ekina:ta: naka: popeke nane lekema: neke hoke hau puelena: yeke neke yolea:ka:na:ta: kota: koto leke yokaa baapeke. Pa ekipeke. Naka: loke tieke tonka:na: ti to hala: alena: puaama:na: mo naka: lokesiki homeke ma:nda: alupao haeka:na:ta: ota: epilieke. 30 Kutaa make naka: popeke kikima: neke hoke hau puelena: lea:ka:na: kota: koto kikita: tunkulu baapeke. Pa ekipeke. Naka: loke tieke tonka:na: ti to hala: alena: puaama:na: naka: paleke homeke alupao haeka:na:ta: ota: epilieke.

Tooli kiaasa: ekina: mana: pimanu waleekeeki
(Ma:tiu 19:9, Maka 10:11-12, Luku 16:18,)

31 Mo amba: pi wieke ma:nda:ma: make leeke pita: dupa. Hali ma:nda: epima: ipika: wanda: kiao ota: baalueke hone wia:ka:na:ta: kota: mo wanda: pa:ta: Neketa: ota: baasome pi wape pa:la: wape miniki haena: hala:peke ya:la:me leekeme. 32 Pate ame Ima: iki pa:ta: la kitolo ekita: dupa. Hali homeke ma:nda:ma: a:nda: ipika: wanda:ta: hali na yolo halia:pate pa hameke kone kiaeya:ka:na:ta: kota: koto wanda:ma: wetepe hali ma:nda:na: da pea:ka:na:ta: kota: mo kiao baeya: halima:ta: mo wanda:ma: hali yola:la: hau pina: la:la: hali hala:me. Kutaa mo koto wanda: mina:la: hali make yola:la: hau kone pita:la:me.

Pi la: witolo hali keke wita:la: ekina: mana: pimanu waleekeeki

33 Amba: hande ika: meitonu pa:ta: la haleeke yeke opu haleme pi ma:nda: make dupa. Naka: la: wili pi na yambeleketa: mo Tekehali pa:ta: hali keke witolo la: wilieki paeyao ota: pea:peke leekeme. 34 Pate ame Ima: iki pa:ta: la kitolo ekita: dupa. Ikana:ma: la: wita:la: pi la: wimika:na:ta: kota: mo hali keke witolo pimanu apa:tao na la: wia:pa:peke. Kutupa mo Hepenina: biki laa hali keke wita:la: pi na lapa:peke. Pa ekipeke. Hepenita: Koda:na: pitu hala: ale yeleke loa:me. 35 Do kekena: biki lo make na lapa:peke. Pa ekipeke. Do kenketa: Koda:na: anke ula: ale yeleke loa:me. Mo hande Diutuseleme lo make na lapa:peke. Pa ekipeke. Mo data: mo Kini tiekena: daoni yeleke loa:me. 36 Ika: you lo kone ota: na lapa:peke. Pa ekipeke. Ikana:ma: ika: itiki homeke siki kone topo pea hake o punu na peapeke ya:la: ekina: loa:me. 37 Ikana:ma:ta: pa Aowe o Dia:me homeke lapa:peke. Mandane pi apa:taemeka:na:ta: kota: kototа: hoke Sadanima: wala:la: pie.

Hoke ekima: hombo peaasa: ekina: mana: pimanu waleekeeki
(Luku 6:29-30)

38 Amba: la: wimiki pi opu haleme pita: dupa. Leke hoeyaeya:ka:na:ta:
paa leke hoeyapa:peke. Kake hoeyaeya:ka:na:ta: paa kake hoeyapa:peke
leekeme. 39 Pate ame Īma: iki pa:ta: la kitolo ekita: dupa. Ma:nda:ma:
neke tekipuleke laeya:ka:na:ta: nakana:ma: hombo na peapeke. Hali
ma:nda:ma: naka: popeke nanema: pakena: dakapoma: lia:ka:na:ta: kota:
mo hoe nane pakena: make lina: la:ka:lapeke. 40 Hali ma:nda:ma: naka:
sedi muluekema: neke pi yokaaluna: mea haena: lea:ka:na:ta: kota: naka:
kosa: aka: make mina: hala:peke. 41 Handeteke hala: hali tieke homeke
ma:nda:ma: hakoto mea tia polena:e alo hata: pota: tombo dupana: tia
pua:peke lea:ka:na:ta: nakana:ma:ta: kotoeki haka:ta:pao tia pua:peke.
42 Ma:nda:ma: neke pa:ta: ala:ta: ma:nda: honke lea:ka:na:ta: hala:peke.
Kutupa make naka: ala:ta: ma:nda: ta:ka:li kie lea:ka:na:ta: kota: pa ta:ka:li
hala:peke.

A:nda: tunkuliki wanda:hali pa:ta: pukima: homa:la:eki
(Luku 6:27-28, 32-36)

43 Amba: la: wimiki pi opu haleme pita: dupa. Tapake pa:ta: pukima:
homolota: tunkuliki halita: honditi pia:peke leekeme. 44 Pate ame Īma: iki
pa:ta: la kitolo ekita: dupa. Ika: a:nda: tunkuliki haliweki pa:ta: pukima:
homo make mo iki tanda kiteme wanda:hali epeaena: Koda: pa:ta: yeni
peao hapa:peke. 45 Kutu pimika:na:ta: kota: ikita: ika: hepeni hala:
Apa:na: eiyeke tonu halimikie. Pa ekipeke. Ipikana:ma: ipika: natena:
pāāta: mo hoke wanda:hali epeke wanda:hali paeyao pa:ta: mandake piki
nate pāā kone peaasa:me. Koto tupa: kone mo epeke hau pu haleme
wanda:hali hoke hau pu haleme wanda:hali pa:ta: ipikana:ma: lako iki
paeyao mandake tupa: kone ana:na: halo hala:me. 46 Ikana:ma: mo
iki pa:ta: pukima: homeleme wanda:hali homeke pa:ta: a:nda: pukima:
homemeka:na:ta: pa ekipeke Koda:ma: iki pa:ta: epeke yenki kina:pe. Mo
hande dakisi mu hala: haliwekima: kone kutu piki hau pu halememe.
47 Ika: ta:ma:ni pa:ta:manu homeke mo ta:na:ma: homa:la: pimanu lo
haemeka:na:ta: kota: ikana:ma: kotota: ota: hau pitoloma:me laa hone
witelemepe. Dia:me. Mo pi na miki wanda:halima: make ika: ika: kone
kutu piki hau pu halememe. 48 Ikana:ma: ika: hepeni hala: Apa:ta: ota:
tondepe wopu pea hala: tupa: iki make tondepe pea hao hapa:peke
ya:la:me.

6

Dia:ya:la: wanda:hali tamba: mina:la: ekina: mana: pimanu

1 Koda:na: pi miniki haleme wanda:halima: ika: tamba: mina:la: hau-
manu pea:pekeeki wanda:halima: handena: handaena: tupa: puluekema:
hone ota: na wiki yopu kone pea:pa:peke. Pa ekipeke. Wanda:halima:
handena:yeke handaena: hau pimika:na:ta: kota: mo naka: hepeni hala:
Apa:ma: kia:ka:na: mulu peleme epeke yenkita: homeke siki a:nda: make
ota: na milimikie.
2 Koto ekina:ta: mo hande natehali wanda:hali tamba: muluekema:
ala:ta: ma:nda: halemeka:na:ta: kota: wala: wala: pea na hala:pa:peke. Mo
hande yayapiki hau pu haleme haliwekima: oni hande pota: hopiki nina:
make yeni da pa:ta:manu make kutu piki wala: wala: piki haumanu pu
halememe. Koto hau pimiki ekita: mo wanda:halima: ika: biki daeyaena:

yeke pu halememe. Ima: iki pa:ta: ota: pi alome. Koto tapakema: ika: pimi
hauna: yenki manuta: ame do hata: mu paeyaasememe. 3 Mo natehali
wanda:hali tamba: mimika:na:ta: kota: mo ika: ota: teke pa:ta: eki sikima:
kone ota: na handena: leke hala:pa:peke. 4 Kutu pimika:na:ta: ika: mone
honema: a:mbao hata: hala:pa:peke alee. Kutaa make mo ika: mone
honema: piteme hau handa:la: Apa:ma:ta: ika: epeke yenki kilieke.

Yeni pita:la: ekina: mana: pimanu waleekeeki
(Luku 11:2-4,)

5 Yeni pimika:na:ta: mo hande yayapiki hau pu haleme haliwekina:
hau na honda:pa:peke. Wanda:halima: iki handena: hone hone witolo
hata: mandane pota: hopiki nina: make yeni da pa:ta:manu make tialiao
hata: Koda: pa:ta: yeni pu halememe. Ima: iki pa:ta: ota: pi alome.
Ikana:ma: ika: pimi hauna: yenki manuta: ame do hata: mu paeyaase-
mememe. 6 Ikana:ma: yeni pimika:na:ta: kota: ika: da panda: pa:ta: pota:
poka:neao pua pita: ika: lekema: handa:peke na yeke Apa: pa:ta: yeni
pea:pa:peke. Kutu pimika:na:ta: kota: mo ika: mone honema: piteme hau
handa:la: Apa:ma:ta: ika: epeke yenki kilieke.
7 Ikana:ma: yeni a:nda: pimika:na:ta: kota: mo hande yayapiki
koda:manu pa:ta: yeni pu haleme wanda:halima: napeke na pitiki pi
eleke eleke wopu lo haleme tupa: yeni na pea:pa:peke. Ika: honema:ta:
nika: yeni hokulu peaoma:ka:na:ta: kota: Koda:ma: opilieke hone
witelememe. 8 Ikita: koto wanda:hali leke na hapa:peke. Ika: hone
pa:la:eki manuta: ikana:ma: honke ai na leke hamena: kone ika: Apa:ma:
amba: handa hone ula:me.
9 Yeni pimika:na:ta: kota: do tupa: pea:pa:peke.
Nika: hepeni hala: Apa:o.
Naka: yako piki bikita: ota: manda wia haena:e.
10 Naka: Kilu Tombuao Haleeki do ane opolo epena:e.
Naka: hone pa:la:eki oli hepeni nane peao haleme tupa: do kenkena:
make peawaenae.
11 Do ame nolo poloma: ne ana:na: kia:peke.
12 Mandane wanda:halima: niki pa:ta: hoke hau pimi ekimanu
nikana:ma: pa paeyaaso hamono nika: hoke hau puma: ekimanu
make nakana:ma: koto tupa: pa paeyawapeke.
13 Ka:nda:piki ekima: niki na la handa:peke.
Kotoeki na pikita: hoke Sadanima: niki hoeyaama:na:ma: nakana:ma:
niki epeke tupa: handeteke hapeke laa yeni pea:pa:peke ya:la:me.
14 Kutupa ikana:ma: mo iki pa:ta: hoke hau pimiki wanda:hali ika:
hoke haumanu pa paeyaemeka:na:ta: kota: ika: hepeni hala: Apa:ma: ika:
pimi hoke haumanu make pa paeyawalieke. 15 Pate ikana:ma: mo iki
pa:ta: hoke hau pimiki wanda:hali ika: hoke hau pa na paeyaemeka:na:ta:
kota: ika: Apa:ma: make mo ika: pimi hoke haumanu tonka:na: pa na
paeyawalieke.

Nee pi wita:la: ekina: mana:manu waleekeeki

16 Ikana:ma: nee pi a:nda: wimika:na:ta: kota: mo ika: puki pa:ta: ula:
haumanu a:mbaaso hata: mo makeaaso hau piteme haliweki ika: hoke
wenoko haseme tupa: na hapa:peke. Mo haliwekima:ta: wanda:halima:
handolo hata: ikita: nee pi ula: some ya:ka:ta:me hone wina: ika: loke
handeteke hala: hau mina:pa:latiki pu halememe. Ima: iki pa:ta: ota: pi
alome. Koto haliwekima: ika: mulumeke hone wilimi aleta: ame do hata:

mu paeyaasememe. 17 Pate ikana:ma: nee pi a:nda: wimika:na:ta: kota:
wanda:halima: handa: wiaama:na:ma: 18 ika: leke popeleke tanda:pa itiki
yola hapa:peke. Kutu pimika:na:ta: kota: mo naka: handa:peke na ya:la:
Apa:ma: handaa hone wilieke. Kutaa mo naka: honumake siki pitele hau
handa:la: Apa:ma:ta: naka: yenki wialieke.

Hepeni pa:ta: hamoko hapekeeki
(Luku 12:33-34)

19 Mo maka:ta: ikiki pu o bisapu inkikima: no o haliwekima: pake no
kutu pulu peleme kenke pa:ta: ika: alemanu na amu pikita: 20 pa mo
maka:ta: ikiki na pu bisapu inkikima: na no make haliwekima: pake na
mulu peleme Hepeni nane ika: alemanu amu pia:pa:peke. 21 Pa ekipeke.
Ika: alemanu amu peleme pa:ta:ta: ika: honemanu make mandake wina:
lo halimikie.

Lokena: pa̱a̱
(Luku 11:34-36)

22 Mo leketa: lokena: ola:pakee. Naka: leke yaapo telipina:
epea:ka:na:ta: kota: naka: loke paeyaota: pa̱a̱ma: tumbilieke. 23 Pate naka:
leke yaapo a:nda: hoeya:ka:na:ta: kota: mo naka: loke paeyaota: timba: la:
pambilieke. Koto mo naka: lokena: pa̱a̱ a:nda: timba: lea:ka:na:ta: a:pee
kota: kototа: ota: timba: tiekee.

Homeke halima: ta:ta: piki you hali yaapona: hone pa:la: haumanu homeke dina: na pia:pekeeki
(Luku 16:13, 12:22-31)

24 Homeke ma:nda:ma: mo you hali yaapona: e pokaasa: hali hapeke na
ya:la:me. Puluekema: taapo haya:ka:na:ta: kota: ma:nda: pa:ta: pukima:
homolota: ma:nda:ta: honditi pilieke o ma:nda: pa:ta:ta: hone wopu pitolo
hata:ta: ma:nda:ta: kiaalieke. Kutaa ikana:ma: make mo mani pita:
Koda: yaapoma: ika: you hali yaapo haena: laa ipilika: e homeke dina:
pokaapa:peke na ya:la:me.

Wetepe epolo pa:la: hauna: ka:nda:ma: na homa:la:eki

25 Do ekina: yeke iki pa:ta: dupa la kitolome. I̱ homaama:na: ikali ne
aleke nolua:pe laa make ya yama:peke ale tonka:na: ekipa mulua:pe laa
ka:nda:ma: na homo hapa:peke. Do ekina:yeke loa:me. Mo ika: da:ta:la:
ekima:ta: mo ne na lombei pu make o ika: lokema:ta: mo aka:manu ota:
na lombei pa:lekeyeke yekea. 26 Mo bitutu laa pomineleme bamanu
handa:pe. Ikana:ma:ta: ika: nolo peleme ne waemanu nokopa kiliki-
manu talaata: mo ne amu pu hala: da pa:ta:manu na amu pu halememe.
Koto hau na pu halemepate pa mo hepeni hala: Apa:ma: ika: nemanu
ana:na: halo hala:ka:ta:me hone umana:e. Kota: iki make mo bamanu
ota: lombei na pelemekeyeke yekea. 27 Ika: ka:nda:ma: homo halemeeki
manuma:ta: ika: halo peleme nate leke hokulu peaapeke ya:la:pe.

28 Ika: aka:manu ekipa muluepe laa pa ekipeke ka:nda:ma: homo hale-
mepe. Mo si ale manuna: momamanu opa:la:eki hone wipee. Koto moma
manuma:ta: ika: yama:peke aka:manu muluekema: e na poko halememe.
Koto hau na pu halemepate 29 I̱ma: iki pa:ta: alota: Mo hande Kini
Solomonoma: kone ipika: mani tieke tiekema: mo moma manuna: au
la:la: ekima: handeke aka:manu na hambo yameekeme alome. 30 Mo ame
homeke opa haena: laa tunkula hapuao beliata: tina: yanka:peke yeke
moma manuna: auta: Koda:ma: lawao haya:ka:na:ta: a:pee kota: ika: hone

tulaaseme ekita: ota: hodikale siki ya:ka:ta:me. Koto alemanu pa:ta: kone
Koda:ma: kutu pu haya:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: iki make ota: ana:na:
kone handeteke halieke. 31 Kutu piliekema: ikana:ma:ta: Ya nolo polo
ne ikali make aka: peaata: hanema: epea:ka:na: mulua:pe laa ka:nda:ma:
na homo hapa:peke. 32 Mo Koda:na: biki na opimiki wanda:halima:ta:
hoto paeyao koto ale manuna: anke wopu tolu haleme. Pate mo ika:
hepeni hala: Apa:ma:ta: koto alemanu nate paeyao ikana:ma: make mu
hapa:peke ekita: hone ula:me. 33 Koto pa:la: ekina:ta: ikana:ma: mo
Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki make ipika: tikitiki piki hau make epena:
loluekema: yeke titina: amba:la weiyu haemeka:na:ta: kota: Koda:ma: mo
koto ika: hone peleme ale manuta: iki ana:lao ku halieke. 34 Koto ekina:ta:
beliana: ka:nda: manuta: ame kone na mia:pa:peke. Beliana: ka:nda:na:
ka:nda:ta: beliaeki ipika: ale homekee. Mandane nate manuna: ka:nda:
manuta: ame do natena: ka:nda: taapuna: apa:taapeke na ya:la:me.

7

Pi yokaalu teli pita:la:eki
(Luku 6:37-38)

1 Koda:ma: iki pa:ta: pi yokaalu kiaapa:na: ikana:ma: make ma:nda:
pa:ta: pi yokaalu na hala:pa:peke. 2 Pa ekipeke ikana:ma: mo man-
dane wanda:hali pa:ta: pi yokaalu pimika:na:ta: kota: ika: pi yokaalu
pimi tupa:ta: Koda:ma: make iki pa:ta: mandake piki pi yokaalu kone
kilieke. Kutupa ikana:ma: ma:nda: pa:ta: manda: mineme manda:ma:
kone Koda:ma: iki make homeke manda:ma: kone milieke. 3 Ekipeke
naka: kamena: leke pa:ta: ula: dokolo siki hone wopu witolo hata:ta: mo
naka: leke pa:ta: ula: ti taka:la:pake tieketa: hone na u halepe. 4 Mo
ti taka:la:pake tieke naka: leke pa:ta: pa wina: alo hata:ta: ekipa naka:
kame pa:ta: Naka: leke ula: dokolo siki meanoe lelipikipe. 5 Aa yapi
pi miki some. Titina: mo naka: leke ula: ti taka:la:pake kiake amba:la
mea baeka:na:ta: kota: mo naka: kamena: leke pa:ta: ula: dokolo siki mea
waluekema:ta: epeke handilipikie.
6 Ika: Koda: pa:ta: haluekema: wia: haleme alemanu kika pa:ta: na
hala:pa:peke. Pa ekipeke ikana:ma: paa la:ka:la iki lu naama:na:
loa:me. Kutupa ika: yenki tiekema: hambeeke munduku teke manuta:
mo ma:na:na: leke pa:ta: na lopa moneaapa:peke. Kutu pimika:na:ta:
kota: koto munduku manuta: mo ma:na:manu ika: ankema: pa tombua
tombua piliekee.

Honke ala:eki Weita:la:eki Kilikili laasa:eki
(Luku 11:9-13)

7 Honke leka:na:ta: kilieke. Weika:na:ta: handa: wilipikie. Kilikili
laeka:na:ta: mo neke pa:ta: lombawalieke. 8 Homeke epima: honke la:tiki
pu haya:ka:na:ta: kota: koto somema: milieke. Kutaa make ma:nda:
epima: weiya:tiki pu haya:ka:na:ta: ipikana:ma: handa: wilieke. Epima:
pota: lia:tiki pu haya:ka:na:ta: kota: mo pota:ta: koto some pa:ta: lom-
bawalieke.
9 Wekina: ateke tonuma:ta: ika: wekima: tia honke lea:ka:na:ta: iki epi
amedama: toopi mea halimikipe 10 o ta:peli honke lea:ka:na:ta: hoke keto
mea halimikipe. 11 Ikana:ma: hoke wanda:hali hata: kone ika: weki-
wandiki pa:ta: epeke epeke alemanu hala:pekeeki hone wimika:na:ta:
kota: mo ika: hepeni hala: Apa:ma:ta: ikana:ma: piteme hau ota: lombei

peao koto honke lo haleme wanda:hali pa:ta: ota: epeke epeke alemanu
halieke. 12 Wanda:halima: mandane haumanu iki pa:ta: pina:e laa hone
peleme tupa: ikana:ma: koto haumanu kone iki pa:ta: pu hapa:peke. Kota:
Mosesima: mo Lo Pi wiekeeki make potopede haliwekima: wimiki mana:
pi make do koto hau peomono loluekema: wieke pie.

Dekepeke pota: petipeke pota: yaapo
(Luku 13:24)

13 Mo dekepeke pota: kake pa:ta: honda: pamba pua:pa:peke. Pa
ekipeke. Mo ti to hala: alena: pua:peke pota: kaketa: peo tieke la make
ipika: polo pa:la: pota: make aleta: ma:nda: na wieke handaa wanda:hali
wopuma: pua:tiki pua:tiki pu halememe. 14 Kutu pu halemepate mo
wanda:halima: deto hala:eki mia:peke ya:la: pota: kaketa: ota: dekepeke
pota: kakee. Kutupa ipika: pota: make ka:nda: pa:leke handaa wanda:hali
hosikima: homeke handa: u halememe.

Tina: hau pita: ipika: kilikina: hau yaapo
(Luku 6:43-44)

15 Mo yayapiki potopede haliwekima: iki makeaama:na: leke leke
lo hapa:peke. Ikana:ma: iki makealuekema:ta: ika: lokena: manda
hau manuma:ta: sipisipi nono pilimipate ika: puki tukiki naneta: hali
lu no hala: tikene kikamanu leke kone halememe. 16 Ika: ota: hau
pu halemeeki handuluekema:ta: kota: ikana:ma: ika: kiliki manuma:
peneme yaemeka:na: handa: wilimikie. Wanda:halima:ta: waini kiliki
taluekema:ta: mo taola: puna: eiyo haleke talo hala:pe o nose kiliki
taluekema:ta: ka̱:la̱:ta:na: talo hala:pe. 17 Kutaa make mandane ipi saosao
liki tima:ta: epeke kilikimanu a:ilia:pate pa haka:teke tima:ta: hoke ki-
likimanu a:ilieke. 18 Kutu pulu pa:la:pate ipi saosao liki tima:ta: hoke
kiliki a:eya:peke na yelieke. Kutaa make haka:teke tima: epeke kiliki
a:eyo pea:peke na ya:la:me. 19 Hande ti ma:nda:ma: ipika: epeke kiliki na
a:eya:ka:na:ta: kota: mo tita: yankuluekema: pokilieke. 20 Kutaata: kota:
ikana:ma: mo hande yayapiki potopede haliwekima: ika: kilikimanu
peneme yaemeka:na:ta: handa: wilimikie.

Tekehali Tekehalio alemeeki
(Luku 13:25-27)

21 Mo I̱ pa:ta: Tekehali Tekehali lo haleme wanda:hali paeyaoma: oli
hepenina: Kilu Tombuao Hala: pa:ta: na pelimikie. Kotoeki na pulu
pelemepate mo ya hepeni hala: Apa:na: hone pa:la: hau pu haleme
wanda:hali homeke homeke honda: pambaa pelimikie. 22 Mo hande
wanda:hali paeyao momba:lalo pa:la: Koda:na: nate opolo epea:ka:na:ta:
wanda:hali wopuma: dupiki pimanu I̱ pa:ta: lelimikie. Tekehalio. Teke-
halio. Naka: biki alo hata: Koda:na: pimanu walao haloma:me. O Naka:
biki loma: ekima: hoke temokomanu wopu tolu lu make ta:ta: piki na
handeke haumanu tonka:na: wopu puma:me lelimikie. 23 I̱ pa:ta: kutu
piki pimanu lelimipate I̱ma: ika: pimanu hombo peaaso hata: alota: I̱ma:
ikita: hosiki make ota: na handoa:ma: iki hoke wanda:hali I̱ teke pa:ta: na
hake pupama laa tolu lueke.

Hali yaapoma: da yaapo a:epekeeki
(Luku 6:47-49)

24 Kutaata: wanda:hali epima: do ya pimanu opuaata: koto alo ekimanu
ota: pu haya:ka:na:ta: kota: ipikita: mo hande hone wopu wia toopi

manda da a:eyeke hali tupa: hala:me. 25 Nate ma:nda:na: lako tieke
lopeeke ekima: ikalimanu paeyao too make po tilipu tiekema: mo dana:
ambula ambula piekepate mo data: toopi manda a:eyeke ekima: na
lombiekeme. 26 Pate wanda:hali epima: do ya pimanu opuaata: koto
alo ekimanu na pu haya:ka:na:ta: kota: ipikita: mo hande hone wopu na
wiki hou manda da a:eyeke hali tupa: hala:me. 27 Nate ma:nda:na: lako
tieke lopeeke ekima: ikalimanu paeyao too make po tilipu tiekema: mo
dana: ambula ambula pieke ekima: mo data: mea lombayekeme. Ota:
hoeya:hapu mea lombao hoeyaeyekeme.
28 Yesuma: do koto pimanu walo paeyaeyeketa: mo hande mombele-
meke wanda:hali paeyaoma:ta: leke opo handaake wimikime. 29 Pa
ekipeke ipikita: mo ika: hande Lo Pimanu walo haemeke haliwekima:
walo haemeke tupa: na waleekeme. Pate ipikita: biki ula: halima: waleke
nono pieke handaa pimikime.

8

Yesuma: kindi yeni hake hali epeaeyekeeki
(Maka 1:40-45, Luku 5:12-16)

1 Yesuma: oli hande pote pa:ta: hao hola:pa:niao epeeke handaata:
wanda:hali tieke ipika: hoki nane teli mea epemekeme. 2 Kutupa Yesu
opolo ipulu haena:ta: kindi yeni hake hali homeke ipiki pa:ta: a:pa panda:
puniaaso hata: alota: Tekehalio. Neke hone pia:ka:na:ta: kota: nakana:ma:
ya yeni epeawalena:e leekeme. 3 Koto leeke Yesuma: ipika: kiki tindipao
wataaso hata: alota: Aowe. I hone pa:la:me. Naka: kindi yenita: epeao
epeke loke halena: alome leekeme. Koto leeke tomona: kota: mo somena:
kindi yenita: hapua mateekeme. 4 Kutu pieketa: Yesuma: mo some pa:ta:
Opie la alota: Doeki ma:nda: pa:ta: amba:la na leketa: pa mo yeni peao
hala: halima: titina: amba:la naka: yeni ota: paela:pe laa handena: ai ipiki
pa:ta: pua:peke. Kutaata: wanda:halima: naka: yenita: ota: paela:me hone
wina: mo hande Mosesima: la: wieke tupa: Koda: pa:ta: lia hala:la: ale lia
hala:peke leekeme.

Ami you halina: e pokaasa: some epeaeyekeeki
(Luku 7:1-10)

5 Yesu mo hande Kapeneami daoni pa:ta: opolo pua haena: mo hande
Loma: wanda:halina: ami haliwekina: you halima: Yesu manda: hande
pitolo honke alo alota: 6 Tekehalio. Ya e pokaasa: halita: kiki anke
lupa wiki yeni mea pota: pomua:peke na yaalo tanda tieke mea ya da
pa:ta: u peli pelia hala:me leekeme. 7 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso
alota: Epeaalo pulueke leekeme. 8 Koto leeke handaata: mo somema:
alota: O dia:me. Neke ya da pa:ta: epo alota: Ita: epeke hali dia: ya:la:
ekina: nakana:ma: ipika: yeni pa paena:e pi homeke leka:na:ta: kota: ya
e pokaasa: hali tialieke. 9 Pa ekipeke. Ita: mandane ami you haliweki oto
pa:ta: halome. Kutaa I oto pa:ta: make mandane ami haliweki halememe.
Kutupa Ima: ma:nda: pa:ta: Pue loa:ka:na:ta: pelieke. Ma:nda: pa:ta: make
Epoe loa:ka:na:ta: ipilieke. Kutupa ya pa hameke e pokaasa: some pa:ta:
Do e pokae loa:ka:na:ta: kota: ota: pealieke leekeme. 10 Koto leekeeki
Yesuma: opuolota: penkilipa:tia pominolo hata: mo hande ipika: hoki
nane telimiki wanda:hali pa:ta: alota: Ima: iki pa:ta: ota: pi alome. Mo
Isulai tapake tukiki pa:ta: dupiki hone tulaake some homeke ma:nda:
a:nda: I na handolome.

11 Koto ekina: Ima: iki pa:ta: pi ma:nda: make dupa alome. Mo nate
opa:la: nanema: make pamba:la: nanema: make wanda:hali wopuma:
mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekina: yawe lulu pa:la: pa:ta: a:pa
Eipoloha:ma: Aisa:ke make Dieikope amelę mandakena: apa:tao pita:
nelimikie. 12 Pate mo hande Kilu Tombuao Hala:eki tukiki pa:ta: ota: pua
hapa:peke yolo peleme wanda:hali kone pa mo timba: la:papeke pa:ta:
yolo baalieke. Koto pa:ta:ta: mo wanda:halima: ę tieke alo hata: ika: kake
nokopa hata: kake lenkena: tieke lo halimikie laa 13 Yesuma: mo ami
you hali pa:ta: alota: Naka: hone tulale ekima: kone pealiekema: da pue
leekeme. Mo ami you halina: e pokaeyeke halita: koto kone tiaeyekeme.

Wanda:hali wopu Yesuma: epeaeyekeme
(Maka 1:29-34, Luku 4:38-41)

14 Yesuma: Pidana: da pa:ta: peekeme. Koto pa:ta:ta: Pidana: meiyeke
wanda: hoputiti yeni hao ipika: da panda: pa:ta: polu pitiekeeki han-
deekeme. 15 Kutu pieketa: Yesuma: mo wanda:na: kiki wataaso haena:
mo yeni tandeleekeme. Kutu pieke handaa ipiki tiao hata:ta: Yesu pa:ta:
nemanu haleekeme.
16 Nate pambolo haena:ta: mandane wanda:halima: mo hoke temoko-
manu pitiki wanda:hali wopu Yesu pa:ta: mea epemekeme. Mo hoke
temoko manuta: Yesu ipika: pima: tolu liaata: yeni haemeke wanda:hali
ika: yenimanu make tandelaeyekeme. 17 Yesuma: koto wanda:hali
epeaeyeke hau manuta: amba: hande potopede hali Aisayama: la: witolo
hata: alota:
Ipikana:ma: ipika: kone nika: ki yenimanu meao make mo biki ula:
yeni tekemanu make yoka: mea baeyekeme laa la: wieke pi
yaaluekema: yeke piekeme.

Yesu amelę poluekema: taapa:la: haliweki
(Luku 9:57-62)

18 Yesuma: mo hande ipiki a:pa ambulaemeke wanda:hali handaa
hone wiaata: ipika: hoki nane telimiki haliweki pa:ta: alota: Mo ikali
leke mone tea:na: baape leekeme. 19 Mo hande wape pea wala:tiki pu
hayeke hali homekema: ipiki pa:ta: a:pa alota: Wala:la: halio. Ita: neke
hando pa:ta: peka:na: make ota: teli mea pomuluekema: yeke Ima: tikitiki
yao halome. 20 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Keao hala: kika
manuma: kone ika: polu peleme ale ula:me. Kutaa ba manuma: make ika:
pelia:pa:peke dakemanu hao hala:me. Pate mo Wanda:halina: Eiyekema:
ipika: you wia pelia:peke da panda: ma:nda: na ula:me. 21 Hali ma:nda:
Yesuna: hoki nane telia:la: hali hata: kone Yesu pa:ta: alota: Ita: ya apa:
mea hoiluekema: paa la:ka:la ponoe leekeme. 22 Pate Yesuma: hombo
peaaso alota: Ika: toko manuma: ika: kone hoina:ma: neketa: I teli mea
epoe leekeme.

Yesuna: pima: po tilipu tunkulaeyekeeki
(Maka 4:35-41, Luku 8:22-25)

23 Yesuma: kawaso homeke pa:ta: honda: pamba pitulu peeketa: ipika:
disaipolo haliweki make telimea pemekeme. 24 Mo kawaso pua ikali
leke tukiki tukikina: haena: penkilipake po tilipu tiekema: mo ikali
lekena: ambulaeyekeme. Kutu pieke ekima: mo kawasota: teke pa:ta:
honki lapeke yekepate Yesuta: u peliekeme. 25 Mo disaipolo haliwekima:
Yesu teke pa:ta: pua ipiki mea tiaaso alota: Tekehalio. Nikita: ikali naa

homa:pekeeki teke pa:ta: ta ya:la:ma: niki pa:ta:la:e lemekeme. 26 Yesuma:
hombo peaaso alota: Ekipeke handa paala: tiekema: homelemepe. Ikita:
hone wotu na tulake some hombo ya:ka:ta:me laata: Ipikana:ma: tia liao
hata: mo hande po tilipu pita: ikali ho yaapo tunkulina: pi leekeme. Koto
leeketa: mo hande po ikali yaapo tunkula la:ma: na piki e pondo na
leke wiekeme. 27 Kutu piekeeki handolo hata: paeyaoma: penkilipa:tia
pomimikime. Mo ikali pita: po tilipu yaapoma: ipika: pi ota: opita:la:
ekita: do someta: eki piki some yekea lemekeme.

Yesuma: yaapo halina: hoke temoko tolu liekeeki
(Maka 5:1-20, Luku 8:26-39)

28 Yesuma: mo hande ikali leke mone tea:na: wieke kenke Kedata nane
opolo ipulu haena:ta: hali hoiyu hayeke tikene da pa:ta: haepeke hali
yaapoma: Yesu a:pa manda: hande pipikime. Mo hali yaapo pa:ta:ta: hoke
temokomanu pitieke ekima: ipilikita: ota: ka:la:ta: wopu piki some yaapo
haepekeme. Koto ekima:ta: wanda:halima: mo hali yaapo haepeke ale
teke pa:ta: wieke pota:na: pua:peke na yekeme. 29 Koto hali yaapoma:
Yesu handolo hata: koto kone wi la alota: Koda:na: Eiyekeo. Niki pa:ta:
eki hau puluekema: ipulipe laa Mo hande niki hoeyaalo pa:la: nate ai na
epeke haena: niki hoeyaaluekema: a:pa pipe lemekeme. 30 Iki haemeke
ale mo pate leketa: ma:na: titima: ne nalo haemekeme. 31 Kutaata: mo
hande hoke temoko manuma: Yesu pa:ta: alota: Nakana:ma: niki tolueke
hone wika:na:ta: kota: mo ma:na: titi pa:ta: pitulu pomono tapaapeke laa
honke lemekeme.
32 Yesuma: koto hoke temokomanu pa:ta: pupee leeke pita:ta: kota:
ikana:ma: mo hali yaapo mina:pa:lao mo ma:na: titi pa:ta: pua honda:
pambemekeme. Koto ekina: mo ma:na: titi paeyaota: mo lombeeke alena:
aiya hola:pa:niao ikali leke pa:ta: lopaata: ikali naa homa: pitaemekeme.
33 Kutupa mo ma:na: titi handeteke haemeke hali manuma: ika: teke
da nane pindipa puaata: mo hande pieke hau paeyao make hande
hoke temoko pitiki hali yaapo pa:ta: pieke haumanu tonka:na: paeyao
wanda:hali pa:ta: moka:laemekeme. 34 Koto ekina:ta: mo daoni pa:ta:
haemeke wanda:hali ota: paeya tapaoma: Yesu manda: hande pulu pe-
mekeme. Kutupa ikana:ma: Yesu handaa ipiki pa:ta: honke alo alota:
Nika: da yu mina:pa:lao pue lemekeme.

9

Yesuma: dola:pake piki hali homeke epeaeyekeeki
(Maka 2:1-12, Luku 5:17-26)

1 Yesuma: mo kawaso pa:ta: pitulu pua mo ikali leke tunkula paa
la:ka:la mone tea:na: ipika: teke da pa:ta: opolo peekeme. 2 Kutu pieketa:
mandane wanda:halima: dola:pake piki hali homeke ipiki pa:ta: tilina:
mea tia epemekeme. Yesuma: ika: hone tulaemekeeki handaa mo
dola:pake piki hali handolo alota: Apa:ma:ta: epolo pila:taa. Naka: hoke
hauta: pa paeyaasome leekeme.
3 Mandane wape pea walo haemeke haliwekima: koto leekeeki opua
ika: honema: alota: Do somema: Koda:na: biki hoeyake pi ala:me hone
wimikime.
4-5 Mo haliwekima: hone wimikieki handaa Yesuma: amba: kokele
pea hata: iki pa:ta: alota: Ekipeke handa ika: puki manuma: koto hoke
honemanu miniki halemepe laa lota: pitolo alota: Ikana:ma: eki hone
witemepe. Ima: Naka: hoke hauta: paeyaasome alo pi yapa: pa:la:pe o

Neke tiao pue alo pi yapa: pa:la:pe laa 6 iki pa:ta: alota: Wanda:halina:
Eiyekema: do kenkena: hata: hoke haumanu paeyaapeke wele wia halo
ekita: ame pene yanoma: handa:pa:peke. Koto laata: mo hande dola:pake
some pa:ta: alota: Tiao. Naka: yapa:ta: yoka: mea mina da pue leekeme.
7 Mo halima: koto pi opuaata: tiao ipika: da peekeme. 8 Wanda:halima:
koto hau handolota: paala:ma: homemekeme. Do epeaasa: weleta:
Koda:ma: haliweki pa:ta: halaa pia:ka:ta:me laa ipika: biki yeiya: lae-
mekeme.

Ma:tiu pa:ta: I̱ telimea epoe leekeeki
(Maka 2:13-17, Luku 5:27-32)

9 Yesuma: koto pa:ta: mina:pa:lao pulu hata:ta: dakisi mu hayeke
hali bikita: Ma:tiu ipika: mani yata:po hayeke da pa:ta: pitiekeeki han-
deekeme. Yesuma: ipiki pa:ta: alota: I̱ teli mea epoe leekeme. Koto leeke
Ma:tiu tiao ipiki telimea peekeme.
10 Kutupa Yesuma: Ma:tiuna: da pa:ta: ne nalo pitina: dakisi mani mu
haemeke haliweki wopu make hoke haliweki wopu make Yesu ipika:
hoki nane telimiki haliweki ame̱le̱ mandake pa:ta: pitimikime. 11 Kutu
pimikieki mandane Pa:tisi haliwekima: handolo hata: ipika: disaipolo
haliweki pa:ta: alota: Ekipeke mo ika: disama: mo dakisi mani mu haleme
haliweki mo hoke haliweki ame̱le̱ ne no pilimipe lemekeme.
12 Yesuma: koto lemeke pi opua iki pa:ta: alota: Yeni na hasa:
wanda:halima: dokeda hali pa:ta: na polo pelemepate pa yeni hasa:
wanda:halita: dokeda pa:ta: pelimikie. 13 Hande Baiboloma: alota: Mo
hoteke lia hala:la: ekita: I̱ma: hone na pa:la:pate a:ta:ma: homo hasa:
hau homeke hone pa:la:me la:la: pina: tekemanu amba:la hone uemena:
ikana:ma: pua weiya:pe. I̱ma:ta: epeke hau pu hala: wanda:hali hone
ma:nda: la:ka:la wina:yeke wi loluekema: na epoa:pate pa hoke hau
pu hala: wanda:halima: hone ma:nda: la:ka:la wina:yeke wi loluekema:
epoa:me leekeme.

Nee pi wita:la: ekina: lota: pita:la:eki
(Maka 2:18-22, Luku 5:33-39)

14 Kutupa nate ma:nda:na: mo hande bapitaisi peao hayeke hali
Dionina: hoki nane telimiki haliweki ikana:ma: Yesu pa:ta: a:pa alota:
Pa ekipeke nikana:ma: make mo Pa:tisi haliwekima: make tana: eleke
elekena: nee pi u moneao haloma:pate naka: disaipolo haliwekima:ta:
nee pi ota: na wilimime leekeme.
15 Koto lemeke Yesuma: iki pa:ta: alota: Wanda: panake ta:ma:ni pita:la:
natena: wanda: tekehalima: mo ipika: wi leeke epemeke wanda:hali
ame̱le̱ mandake hao haya:ka:na:ta: ikana:ma: ka:nda:ma: homo halimikie
hone witemepe. Dia:me. Koto pea:peke na ya:la:me. Pate ipiki mea polo
pa:la: nate ipilia: natena:ta: mo wanda: teke halita: iki ame̱le̱ na halieke.
Koto natena:ta: ikana:ma: nee pi wilimikie.
16 Ma:nda:ma: amba: dau tombulu epeaaluekema: mo panake dau
sinkipikieki mea talao na tombulu hala:me. Kutu pia:ka:na:ta: panake
dau sinkipiki talaasa: ekima: amba: dau paa sinkipa ka:ka:na: tieke wi-
lieke. 17 Koto tupa: kone ma:nda:ma: panake waini ikalita: amba: ma:na:
yonkelekema: wa:pa:la: ipi kanake manuna: na holo pambo hala:me.
Kutu pia:ka:na:ta: mo waini ikali hoelolu baalieke. Kutu pilia: ekima:ta:
mo ma:na: yonkeleke make ota: hoeya pa wilieke. Kutu piliepate panake
ma:na: yonkelekema: wa:pa:la: kanakemanu mea panake waini ikali

holo pambea:ka:na:ta: kota: mo ikali kanake yaapota: ota: epeke tupa:
endialipipikie laa leekeme.

Homa:pa wieke wandiki pita: yeni hao hayeke wanda: yaapo
(Maka 5:21-43, Luku 8:40-56)

18 Yesuma: mo hande haliweki pa:ta: do koto pimanu alo haena: Diu
wanda:halina: yeni dana: you hali Yesu pa:ta: opolo a:pa tumiki yotuao
pita: alota: Ya wandikita: homa:la:pate pa ipika: lokena: naka: kiki a:pa
wika:na:ta: tiaalieke leekeme. 19 Koto leeke Yesu tiao ipiki telimea peeke
ipika: disaipolo haliweki make mandake pemekeme.
20 Ikana:ma: koto pulu haena:ta: wanda: homeke Yesuna: hoki nanema:
a:pa ipika: dopieke dau nepoko wataeyekeme. Mo wanda:ta: bapi 12
tukiki pa:ta: hayeke andusa: we wopu yopu lombei peao hayekeme.
21 Koto wanda:na: honema:ta: Īma: ipika: dau watawa:ka:na:ta: ya yeni
paelieke hone wiekeme. 22 Yesuma: la:ka:la:moneao ipiki handolo alota:
Naka: hone tulaale ekima: neke epeleme leekeme. Koto leeke pa:ta: koto
kone mo wanda:na: yeni paeyao epea hayekeme.
23 Koto hoki naneta: Yesu mo hande you halina: da pa:ta: honda:
pambeekeme. Koto homa: da tukiki pa:ta: mombelemeke pe kanake
lita:la: tapake make homa: witolo ē ala: tapake wopu make pitimikieki
handaata: Yesuma: iki pa:ta: alota: 24 Koto wandiki sikita: ota: na
homa:la:pate pa u pa:ela:me. Koto pa:la:ma: iki paeyao hama pupe
leekeme. Koto leeketa: iki paeyaoma: ipiki kitaemekemepate 25 Yesuma:
koto wanda:hali tolu lia hama nane haena: laata: mo wandikina: da
panda: pa:ta: pua ipika: kiki mieketa: mo wandiki koto kone tiaeyekeme.
26 Koto wandiki mea tiaeyeke ekina: pita: koto kenke paeyao pa:ta: kende
tupa: wiekeme.

Yesuma: leke holupiki hali yaapo epeaeyekeeki

27 Yesuma: koto pa:ta: mina:pa:lao pulu haena: leke holu piki hali
yaapoma: ipika: hoki nane wi tieke la: paleke teli mea pulu alota: Dei-
pidina: eiyekeo. Diki pa:ta: a:ta:ma: homa:peke la:tia pepekeme. 28 Yesu
da pa:ta: honda: pambolo haena: koto leke holu piki hali yaapota: ipiki
pa:ta: epepekeme. Kutu pipiki Yesuma: ipiliki pa:ta: lota: pitolo alota:
Ipilika: honema:ta: Ī pa:ta: ipiliki epeapeke wele ula:me hone witolo hone
ti lalepepe leekeme. Ipilikana:ma: koto pi hombo peaaso alota: Aowe
lepekeme. 29 Koto lepeke pi Yesuma: opua ipilika: leke wataaso alota:
Koto ipilika: hone ti lalepe tupa: kone pina:e leekeme. 30 Koto pi alo
haena: kone ipilika: leke ki leekeme. Kutu pieke Yesuma: ipiliki hando
alo hata: alota: Ma:nda: pa:ta: na pua lapa:peke leekeme. 31 Koto leekepate
ipilikana:ma: mo da mina:pa:lao pulu hata: mo Yesuma: pieke hauta: koto
haepeke kenke pa:ta: kende tupa: wina: lepekeme.

Pi na leke hali epeaeyekeeki

32 Mo hande leke holu piki hali yaapo mo da mina:pa:lao pulu haena:ta:
pa mandane wanda:halima: pi na leke hali homeke Yesu pa:ta: hatuku
epemekeme. Mo halina: pi na leeke ekita: hoke temoko pita: piekeme.
33 Yesuma: mo hande hoke temoko tolu lieketa: koto kone mo hande pi na
leke halima: pi paa leekeme. Koto piekeeki wanda:hali paeyaoma: han-
dolo tola:tia pominolo alota: Dupiki hau homeke ma:nda: Isulai kenke
pa:ta: ota: na handoma:me lemekeme. 34 Koto lemekepate mo hande

Pa:tisi haliwekima: alota: Do somema:ta: mo hande hoke you temokona:
wele mea koto hande hoke temokomanu tolu lia pia:ka:ta:me.

Yesuma: wanda:hali pa:ta: a:ta:ma: homeekeeki

35 Yesuma:ta: koto pa:ta: haemeke da paeyao pa:ta:manu pomu
lopeekeme. Ika: teke da tieke pa:ta: make ika: da teke pa:ta:manu
make pomu lopo piekeme. Kutaata: ika: yeni pu haemeke damanu
pa:ta: make pi walo hayekeme. Ipikana:ma: mo Koda:na: Kilu Tombuao
Hala: ekina: Pi Seliapomanu walolo hata: make mo ta:ta: ta:ta: piki yeni
haemeke wanda:halina: yeni tekemanu tonka:na: wamo peatiki pomu
hayekeme. 36 Koto pomieke ale pa:ta:manu mombelemeke wanda:hali
tieke handaata: iki pa:ta: ipika: pukima: a:ta: tieke ota: wopu home-
ekeme. Pa ekiepina: ikita: mo handeteke hala: hali na hake sipisipi-
manu hata: pita:la: tupa: ika: kone tamba: mia:peke na yo make hone
mataalo hone ti yoko haemeke haumanu handolo kutu piekeme. 37 Koto
ekina: ipika: hoki nane telimiki haliweki handolo alota: Ne napeke
tieke wopu pota:la:pate mo mea momba:laapeke wanda:halita: aneke
dia:me. 38 Koto ekina:ta: mo e teke halima: ipika: ena: ne napeke mea
momba:laalo peleme haliweki ana:na: tapaena: ikana:ma: ipiki pa:ta:
yeni pu hapa:peke leekeme.

10

Mo 12 Aposolo haliwekina: bikimanu
(Maka 3:13-19, Luku 6:12-16)

1 Yesuma: ipika: hoki nane telimiki 12 haliweki wi la: mea momba:lao
hata: mo hoke temokomanu tolu lia:peke welemanu make hoke yeni
tekemanu make wamo pea:peke welemanu make iki pa:ta: ana:na:
haleekeme.
2 Koto 12 Aposolo haliwekina: biki manuta: doe. Titina:ta: Saimono
biki ma:nda:ta: Pida kutupata: Pida ipika: hameke A:ndutu make Se-
pedina: eiyeke Dia:mesi Dioni hamala: make 3 Pilipi make Badolomiu
make Tomasi make mo hande dakisi mu hayeke some Ma:tiu make
A:lopia:sina: eiyeke Dia:mesi make Ta:dia:si make 4 Saimono Seloti make
mo hande Yesu lina: a:nda: lombea: hali Diudasi Isekatioti make ika: biki
paeyaota: koto wape pea ula: handa:pe.

Mo 12 haliwekima: e pokaena: tapaa tapaa piekeeki
(Maka 6:7-13, Luku 6:12-16)

5 Koto 12 haliweki tapaaluekema: hata:ta: Yesuma: iki pa:ta: dupiki pi
leekeme. Mo Diendaili tapakena: da yu pa:ta:manu o Sametia tapakena:
da teke pa:ta:manu make na pua:pa:peke leekeme. 6 Pate kutu piteleme
tupa:ta: mo Isulaina: alu peleme sipisipima: handeleme wanda:hali pa:ta:
pua:pa:peke leekeme. 7 Kutupa iki puaata: dupiki pi lapa:peke Mo hande
Hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekita: iki teke pa:ta: ta a:pa hala: handa:pe
lapa:peke. 8 Koto alo hata:ta: mo yeni haleme wanda:halina: yeni wamo
peao make mo homemeke tokomanu mea da:tao make wanda:halina:
lokena: hala: kindi yenimanu epeaaso hata: mo hoke temokomanu tolu
lu pia:pa:peke. Do koto pea:pa:peke alo ekita: pa hameke mimi ekina:
ikana:ma: make pa hameke hala:pa:peke.
9 Ika: pausa pa:ta: kolo mani o silipa mani o wepiki toeamanu make
na mendia:pa:peke. 10 Ta pota:na: poluekema:ta: nu o topo dau o topo

ankedake o tumapu make na mea pu pea:pa:peke. Pa ekipeke. Mo e
pokaasa: halima:ta: ipika: e pokaasa: alemanu kone hala:peke ya:lieke.
11 Ikana:ma: mo daoni pa:ta:manu o da teke pa:ta:manu opolo pe-
meka:na:ta: kota: koto pa:ta: mo epeke tikitiki piki hali ma:nda: weiya
handaata: koto somena: da topo na piki pa pelia haota: kenke ma:nda:
pa:ta: puluekema: mina:pa:lao pua:pa:peke. 12 Da homeke a:nda: pa:ta:
honda: pambolo hata:ta: dupiki pi lapa:peke Do da pa:ta: haleme
wanda:hali paeyaota: Koda:ma: epeaena:e lapa:peke. 13 Koto da pa:ta:
halimi wanda:halima: a:nda: iki pa:ta: ta:na:ma: homolo hata: A:pa:la:ma:
epoe lemeka:na:ta: kota: koto epeaasa: pita: mo da pa:ta: ota: u pelia
haena: lapa:peke. Pate iki ta:na: na homemeka:na:ta: kota: koto epeaasa:
pita: paa yoka: mea:pa:peke. 14 Kutaa make mandane daoni o da teke
manuma: a:nda: iki pa:ta: Epeke a:pa:la:me laa na handa: mu make o
ika: pi na opu pimika:na:ta: kota: koto da yu mina:pa:lao ika: ankena:
pa:la: dokolo tande laa mina:pa:lao pua:pa:peke. 15 Īma: iki pa:ta: ota: ota:
pi alome. Mo Koda:na: pi yokaalu pulu pa:la: nate tieke ipilia: dina:ta:
mo hande Sodomo da pita: Komoto da yaapo pa:ta: halo pa:la: hoke
yenkita: ota: tieke mulu pelepepate pa koto ikana:ma: walimi pi kiaalimi
wanda:hali ikana:ma: mulu peleme yenkita: Koda:ma: ota: haka:ta:pao
halieke alome leekeme.

Tanda mea:pekeeki
(Maka 13:9-13, Luku 21:12-17)

16 Opua:pe. Ikita: mo honkopu wopu na hake sipisipimanu tupa:
ya:la:pate Īma: iki mo tikene iyamanu tukiki pa:ta: hamena: tapaa-
some. Koto ekina: mo hande ketoma: kimelema: pomua:la: tupa: iki
make kimelema: pomua:pa:peke. Kutaa make mo hande dokolo ba
manuma: epeke tupa: momba:la pitu haleme tupa: iki make sembepela
hao hapa:peke. 17 Mo haliwekima: iki pa:ta: pulu peleme ekimanu wopu
handeteke hao hapa:peke. Ikana:ma: iki da:ka:pa: mina pi yokaaluna:
mea pua make mo ika: pi hotu haleme da pa:ta:manu iki yombilimikie.
18 Paa yanaaso ya biki hoeyaaluekema: ikana:ma: ikita: mo kapomani
tumiki haliwekimanu pa:ta: make mo kinimanu pa:ta: make hatuku
pelimikie. Kutu pilimi toma:na:ta: ikana:ma: mo Pi Seliapota: koto kapo-
mani tumiki haliweki pa:ta: make mo Diendaili wanda:hali pa:ta: make
waloemena: waleke wilieke. 19 Iki da:ka:pa: minilimi pita:ma:ta: Do pi
yokaalu pa:ta:ta: eki pi lolua:pe o eki pa hombo pealua:pe laa hone ti na
yoko hapa:peke. Pa ekipeke. Mo pi yokaalu tukiki pa:ta: ika: pi kini pilimi
toma:na:ta: mo ika: lolo peleme pita: pa peneme yaeya:ka:na:ta: ana:na:
mea lelimikie. 20 Koto mo ikana:ma: lolo peleme pi manuta: ika: pimanu
dia: ya:la:pate mo ika: Apa:na: Sipitidima: ika: lelimi pi pa:ta: yama: la:na:
yeke epena: ala:ekie.
21 Haliwekima: ika: hamekemanu kone lia homaena: mea halimikie.
Ateke tonuma: ika: weki wandiki pa:ta: make homeke hau kone pina:
lelimikie. Mo wekiwandikima: make paa ateke inkiki pa:ta: la:ka:la:
moneao a:nda: litolo hata: mo ateke inkiki ma:nda:ma: lia homaena:
halimikie. 22 Ikana:ma: ya e pokaaseme haliweki hata: ya biki miniki
haleme ekina:ta: wanda:hali paeyaoma: iki hoki wala kialimikie. Kutu
pilimipate kone mo haumanu ipulu haena: kone mo paelo pa:la: nate
opolo epena: yu wia hata: honkopu hao bepolatiki pu halia: someta:
da:taa haena: lelieke. 23 Ikana:ma: daoni homeke a:nda: pa:ta: halimipate

wanda:halima: iki pa:ta: tanda kimika:na:ta: kota: daoni ma:nda: pa:ta:
pindipa pua:pa:peke. Īma: iki pa:ta: ota: ota: pi alome. Mo Wanda:halina:
Eiyeke opolo epea:ka:na:ta: ikana:ma: mo Isulaina: daoni paeyao pa:ta:
pokolo peleme emanu paeyao titina: amba:la na mina:pa:lalimikie
alome.
24 Mo sukulu pita:la: weki o wandikita: ipika: wala:la: disa some lombei
peao na hala:me. Koto tupa: kone mo pa hameke e pokaasa: some make
ipika: e teke hali lombei peao na hala:me. 25 Koto ekina:ta: mo sukulu
pita:la: wekima:ta: ipika: hone pa:ta:ta: Yaka disa some tupa: halueke
laa hone pia:ka:na:ta: kota: ana: pilieke. Koto tupa: kone mo e pokaasa:
somema: make Ya e teke hali tupa: kone halueke laa hone pia:ka:na:ta:
kota: koto make ana: pilieke. Wanda:halima: mo da homeke pa:ta: pambo
haleme tapakena: Ateke pa:ta: mo hande hoke biki Bielisibulu la: wiae-
meka:na:ta: kota: ipika: wekiwandiki pa:ta: make koto biki ota: lombei
piki ota: hoke bikimanu kone la:tiki pilimikie. 26 Kutu pu halimipate
ikana:ma: mo wanda:hali pa:ta: paala:ma: na homa:pa:peke.

Epi pa:ta: paala:ma: homa:peke ya:la:pe
(Luku 12:2-7)

Mo ame do a:mbao ula: alemanu paeyao wetepena:ta: paa lumba:pa
wilieke. Kutupa mo a:mbaaso hata: aleme pi paeyao make wetepena:ta:
paeyaoma: opina: paa peneme yaalieke. 27 Īma: iki pa:ta: timba nane la
kitolo pimanu paeyao natepa nane ikana:ma: peneme yao wilimikie. Ku-
tupa ika: honumake siki pita: opimi pimanu paeyaota: mo da holu manda
nina: tiao hata: paeyaoma: opina: peneme yao la halimikie. 28 Mo ika:
loke lia homalo pa:lemepate ika: temoko lia homaaluekema: wataapeke
na ya:la: wanda:hali pa:ta: paala:ma: na homo hapa:peke. Pate mo ika:
loke pita: temoko yaapo ti to hala: ale pa:ta: tapao hoeyaapeke Koda: pa:ta:
homeke ota: paala:ma: homo hapa:peke.
29 Hosiki ba siki yaapota: makedina: yenki 10 toea sikima: hamba:peke
ba siki yaapo yolo pa:la:pate mo Apa: Koda:ma: mo basunu homeke
ma:nda: honda:pa pene waleke na wina: lea:ka:na:ta: kota: homeke a:nda:
kenkena: honda:pa na lopilieke. 30 Kutaa ameta: ika: ekina: make dupa
alome Ika: you itiki paeyaota: amba: kone yata:pa ana: lao ula:me. 31 Koto
ekina:ta: ikana:ma: paala:ma: na homo hapa:peke. Pa ekipeke. Ika:
tombota: koto hosiki basunu wopuna: yenki ota: lombei pa:la:me.

Ketisona: biki peneme yaasa:eki
(Luku 12:8-9)

32 Ma:nda: epima: wanda:halina: leke popelekena: peneme yaaso hata:
Īta: Ketisona: halie lea:ka:na:ta: kota: Īma: make mo ya hepeni hala:
Apa:na: leke poto poto hata: ipiki pa:ta: make homeke hau kone pulueke.
33 Pate ma:nda:hali epima: wanda:halina: leke poto poto hata: yaka biki
na leke Ī hoki wala haya:ka:na:ta: kota: Īma: make mo ya hepeni hala:
Apa:na: leke poto poto hata: ipiki pa:ta: make kutu pulueke.

Ī pa:ta: amba:la pukima: homa:pekeeki
(Luku 12:51-53, 14:26-27)

34 Ika: honema: Īma:ta: do kenkena: a:nda: peliaasa:eki mea epea:me
hone na wia:pa:peke. Dia:me. A:nda: peliaasa:eki na mea epoa:pate pa
a:nda: pita:la: kepete mea epoa:me. 35 Ī epolo hauma:ta: hali homekema:
ipika: apa:na: a:nda: tunkuliki hali haena: lo make wandikima: ipika:

inkikina: a:nda: tunkuliki wandiki haena: lo make aeyekema: ipika:
halikina: inkikina: a:nda: tunkuliki wanda: haena: lo make 36 kutupa hali
homekena: titina: a:nda: tunkuliki wanda:hali manuta: ipika: da pa:ta:
haleme tapake kone ya:lieke.
37 Ma:nda: hali epima: I pa:ta: puki wilia:pate pa ipika: pukima: homa:la:
ekita: ipika: apa: ama: pa:ta: titina: amba:la wia:ka:na:ta: kota: koto
someta: ya disaipolo hali haena: lapeketa: ana: na pa:la:me. Hali epima:
I pa:ta: puki wilia:pate kone pa ipika: pukima: homa:la: ekita: titina:
amba:la ipika: wekiwandiki pa:ta: u haya:ka:na:ta: kota: koto someta: ya
disaipolo hali haena: lapeketa: ana: na pa:la:me. 38 Ma:nda: hali epima:
ipika: a:ka:tei wape piki ti mea tia ya hau honda: mea na telia pia:ka:na:ta:
kota: koto someta: ya disaipolo hali haena: lapeketa: ana: na pa:la:me.
39 Ma:nda: hali epima: ipika: honkopuma: kone ipika: da:ta:la:eki mu-
luekema: taapo haya:ka:na:ta: kota: ipika: da:ta:la:eki alupalieke. Pate ya
e amba:la pokaaluekema: ipika: da:ta:la:eki amba:la hone na wia:ka:na:ta:
kota: koto somena: da:ta:la: ekita: pa u halieke.
40 Wanda:hali epima: ta:na:ma: homolo hata: iki ya disaipolo haliweki
handa: mimika:na:ta: kota: kotota: I kone handa: minelememe. Koto
tupa: kone epima: I pa:ta: ta:na:ma: homolo hata: handa: mimika:na:ta:
kota: kotota: mo I tapaala: Apa: pa:ta: kone pitememe. 41 Wanda:hali
epima: Koda:na: e pokaasa: hali homeke handaata: Do someta: Koda:na: e
pokaasa: somee hone witolo hata: ta:na:ma: homaa handa: mimika:na:ta:
kota: koto somema: mulu pa:la: yenki putu piliki kone milimikie.
Wanda:hali epima: mo epeke hali ma:nda:na: epeke hau handaa Ipikita:
epeke halie laa ta:na:ma: homaa handa: mimika:na:ta: kota: koto epeke
somema: mulu pa:la: yenki putu piliki kone milimikie. 42 Epima: do ya
hoki nane tolu hala: you hali dia: ya:la:pate kone pa ya hoki nane tolu
hala: hali ya:leke handaa mo hande ipi kanake homeke ma:nda: halo
haeya:ka:na:ta: kota: koto ikali halia: somema: ipika: yenki putu piliki ota:
ana:na: milieke hone wia:pa:peke alome leekeme.

11

Dionima: dipula pita: pi tapaeyekeeki
(Luku 7:18-35)

1 Yesuma: ipika: 12 disaipolo haliweki pa:ta: koto mana: pimanu la hala
paeyeke hoki naneta: koto kenke mina:pa:lao pa mo teke pa:ta:manu
haemeke daonimanu pa:ta: pua mo Koda:na: mana: pimanu walo
moka:la: tiao make mo Pi Seliapo walo hayekeme.
2 Kutu pitolo haena: mo hande bapitaisi peao hayeke some Dionima:
mo dipula pita: mo Ketisoma: kutupiki haumanu pita:la:me leekeeki
opuata: ipika: disaipolo haliwekimanu Yesu pa:ta: tapaeyekeme. 3 Mo
haliwekima: Yesu pa:ta: a:pa alota: Do nika: lota: pita:la:eki ota: la kue-
lena:e. Dionima: hali ma:nda: ipilieke lea: halita: nekepe o ma:nda: epena:
yu wia hamonope leekeme.
4 Yesuma: iki pa:ta: hombo peaaso alota: Ikita: paa la:ka:la pua do ika:
lekema: handeleme ekimanu make katakema: opiteleme ekimanu make
Dioni pa:ta: dupa pua la hala:pa:peke. 5 Hande leke holu piki wanda:hali
ameta: ki lelememe. Dola:pake wanda:hali make tiao pominelememe.
Kindi yeni haeme wanda:hali make ameta: epea halememe. Katake
pokeme wanda:halina: katake make lumbula:me. Homea: wanda:hali

make paa da:taa tiao haena: la:la:me. Kutupa mo Pi Seliapota: natehali
wanda:hali pa:ta: wala:la:me. 6 Koto ekina: do Ima: pitolo haumanu
handaa ka:nda:ma: na homa:la: halima:ta: ta:na:ma: homo hala:me laa
pua lapa:peke leekeme.

7 Kutupa mo Dionina: hoki nane telimiki haliweki la:ka:la paa pulu
haena:ta: Yesuma: mo wanda:hali pa:ta: Dionina: pi dupa lawaeyekeme.
Ikana:ma: mo hapu hala: alena: puluta: aleke handulumeke hone
wimipe. Poma: hambe make mea aneya moneya pu tonkua:la:eki handu-
lumeke hone wimipe. Dia:me. 8 Koto alena: puluta: aleke handulumeke
hone wimipe. Ika: honema:ta: epeke aka: seliapo yameke hali halia:eki
handulumeke hone wimipe. Dia:me. Aka: seliapo yameke haliwekita:
mo kini haliwekina: pitu hala: alenina: homeke handa:peke ya:la:pate
9 I opuono ai la kipa:e. Koto pemeke dina:ta: aleke handulumeke hone
wimipe. Koda:na: pi la: mea halaasa: potopede hali yekepe. Aowe.
Ipikita: potopede hali ya:la:pate pa potopede halina: hauta: ota: lombei
piki some hala:me. 10 Koto some Dionita: mo hande Baibolona: wape
pa:la: pina: Koda:ma: alota:

Ya pi lawalo pula: hali amba:la mo naka: pota: tiki tiki yawaena:e
tapaalueke

leeke pita: kota: ipikina: leekeme. 11 Ima: ota: pi alome. Mo hande
bapitaisi peao haya: hali Dionita: mo amba: haemeke hali paeyao ota:
lombei piki some hala:me. Pate mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekina:
ota: biki na ula: some a:nda:ma:ta: Dioni lombei pa:la:me.

12 Dionima: mo hande pimanu walea: natena: kini pu mea a:pa ame do
natena: kone mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekima: lombei lombei
pua:tiki ipu hala:me. Kutupa mo honkopu hao haleme haliwekima: koto
hepenina: Kilu Tombuao Hala:eki miniki halememe. 13 Amba: haemeke
potopede haliweki paeyaoma: make mo hande Mosesina: la: wieke Lo pi
manuma: make Koda:na: pi wala:tiki a:paata: Dionina: nate opolo a:pa
haena:ta: lo naeyekeme. 14 Kutupa ikana:ma: mo hande haliwekima:
la: wimiki pimanu opuluekema: hone pimika:na:ta: kota: mo hande
haliwekima: ipilieke laa la: wimi Elaidiata: Dionina: lemeke yekeme.

15 Ika: katakema: opua:peke yemeka:na:ta: kota: opua:pa:peke.
16 Amedo do haleme wanda:halita: alekema: handelememe lonope. Ikita:
mo makedi hama putupa alu pea pilimi wekiwandiki leke halememe.
Ane kalale pitimi tapakema: mone kalale pitimi tapake wi la: moneao
alota:

17 Ikana:ma: sama: puemena:yeke tapeke luma:pate ikana:ma: sama: na
piki kiaememe.

Kutu pimikita: a:ta: piki emelimanu loma:pate e na leke kiaememe
alememe.

18 Dioni a:pa ikali ne na neeke ekita: hande wanda:halima: alota: Ipiki
pa:ta:ta: hoke temoko pila:me lemekeme. 19 Pate Wanda:halina: Eiyeke
a:pa ikali ne yaapo no hayeke ekita: koto wanda:halima: kone handolo
alota: Do hali handa:pe. Ipikita: ikali ne wopu no hake some ya:ka:ta:me.
Kutupa ipikita: mo hande dakisi mu make hoke hau pu haleme haliweki
amele apa:taala:me lemekeme. Kota: mo hone wiki hauma:ta: ipika: pu
hala:eki manuma: ipika: honeta: ota: epeke hone o hoke hone laa pa
peneme yaasa:me.

Wanda:halima: puki na la:ka:la:lemekeeki
(Luku 10:13-15)

20 Mo hande Yesuma: ipika: na handeke haumanu pu hayeke daoni
pa:ta:manu haemeke wanda:halima:ta: mo haumanu handaa kone
ika: hoke haumanu mina:pa:lao na la:ka:la:lemeke yeke handaa
21 ipikana:ma: koto da teke pa:ta:manu haemeke wanda:hali hando
alo alota: A:ta:e. Kotaasini daoni neke pa:ta: ka:nda: tieke ma:nda:
ipuluekema: pila:me. Betesaidao. Neke pa:ta: make kutu piki hau kone
ipuluekema: pila:me. Īma: mo ipiliki pa:ta: pua: na handeke haumanu
a:nda: mo hande daoni yaapo Taiya Saidoni pa:ta: pua:ka:na: yoluta: kota:
koto da yaapo pa:ta: haleme wanda:hali ika: puki la:ka:la:meka:ta:me laa
Koda:ma: handena:ta: busa: pitikimanu wepia yamaata: lanka: apolo
kitulu pimime. 22 Īma: ipiliki pa:ta:ta: ota: ota: pi alome. Mo pi yokaalu
pulu pa:la: nate opolo epea:ka:na:ta: kota: Koda:ma: mo Taiya Saidoni
yaapo pa:ta: halo pa:la: a:ta:ma: homa:la: ekita: mo ipiliki Kotaasini
Betesaida yaapo pa:ta: kulu pa:la:eki ota: haka:ta: pao halieke. 23 A:pei
Kapeneamio. Naka: honema: neketa: oli hepeni nane naka: kone mea
a:meiyalueke hone wilipe. O dia:me. Neketa: ti to hala: ale pa:ta: mea
tapaalieke. Īma: neke pa:ta: pua: na handeke haumanu a:nda: mo hande
Sodomo daoni pa:ta: pua:ka:na: yoluta: kota: koto data: ame pa hao halo
pia:me. 24 Īma: neke pa:ta: ota: ota: pi alome. Mo pi yokaalu pulu pa:la:
nate opolo epea:ka:na:ta: kota: Koda:ma: mo Sodomo halo pa:la: a:ta:ma:
homa:la: ekita: mo neke Kapeneami pa:ta: kulu pa:la:eki ota: haka:ta: pao
halieke.

Hoto pituluekema:ta: Ī pa:ta: epoe leekeeki
(Luku 10:21-22)

25 Koto toma:na: Yesuma: Koda: pa:ta: alota: Apa:o. Neketa: do kenke oli
hepeni yaapona: Tekehalio. Keiyae tieke aloe. Pa ekipeke. Nakana:ma:
mo hande handa:wiki wanda:hali pa:ta: a:mbao wina: le hau manuta:
pa mo hone wopu na wiki wanda:hali pa:ta: peneme yaaleme. 26 Aowe
Apa:o. Koto ekita: naka: hone piekeyeke eki yaena:yeke pina: aleme
laa leekeme. 27 Ala:ta: ala:ta: paeyaota: ya Apa:ma: Ī pa:ta: amba:
ka:la:me. Eiyeketa: hali ma:nda:ma: ota: na handa:la:pate Apa:ma:
homeke handa:la:me. Koto mandake tupa: kone Apa:ta: hali ma:nda:ma:
ota: na handa:la:pate Eiyekema: homeke handa:la:me. Koto pa:la: ekina:
mandane wanda:halima: make Ateke handena: Eiyekema: iki mālеke lia
peneme yaeya:ka:na:ta: handilimikie.

28 Mo ka:nda:piki alemanu tia pominolo hata: soka:la:ma: homa
haleme wanda:hali paeyao iki pa:ta: ya kulu polo hoto pita:la: pa:ta:
ula:ma: muemena: Ī pa:ta: a:pa:peke. 29 Īma: iki pa:ta: kitolo tita: mea ika:
peiyokona: tia hata:ta: ya hau honda: mea pia:pa:peke. Pa ekipeke. Īta:
kimelema: hata: ya pukima: homu pea halome. Koto ekima:ta: ikana:ma:
ika: pukina: lopaasa: ekita: ana:na: milimikie. 30 Do Īma: ika: peiyokona:
tuemena: mea tiaaso tima:ta: ika: peiyoko na hoeyaalieke. Kutaa mo Īma:
mea tipe alo ka:nda:ta: ka:nda: wopu na piki yapa: pilieke alome leekeme.

12

Hoto pila: natena: pi ula:eki
(Maka 2:23-28, Luku 6:1-5)

1 Hosikima: hao hao pea hoki naneta: Yesu ipika: hoki nane telimiki
haliweki amelę Diu wanda:halina: hoto pila: nate homekena: mo widi e
manuna: pulu hata:ta: mo disaipolo haliwekima: iki tea: pieke handaa
widina: kilikimanu honda:mipi pea nemekeme. 2 Kutu pimikieki mo
Pa:tisi haliwekima: handaa Yesu pa:ta: alota: Handa:e. Mo naka: disaipolo
haliwekima: piteleme ekita: do Hoto Pila: natena: pia:peke na ya:la: hau
pitolo pitelememe lemekepate 3 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Mo
hande Deipidi ipika: haliweki amelę iki tea:ma: homemeke natena:ta:
Deipidima: pieke ekita: hoto homeke a:nda:na: na yata:pa handemepe.
4 Ipikana:ma: Koda:na: da tukiki pa:ta: honda: pambaata: mo Koda:
pa:ta: wieke palaowa meata: ipika: haliweki amelę nemekeme. Koto
wanda:halima: naama:na: pi wieke palaowata: mo yeni peao haemeke
da handeteke haemeke haliwekima: homeke napeke yeekeeki kone
ikana:ma: mea nemekeme. 5 Kutupa pi ma:nda: mo hande Mosesina:
wape pa:la: Lo Pi ula: tameiya: pa:ta:ta: mo hande yeni peao haleme
haliwekima: mo Hoto Pila: nate paeyao nina: koto natena: pi ula:eki
yamba:la:tiki pu halemepate ikana:ma: ata:ka: na pea:tiki pu halememe.
Kutu piki wape ma:nda: a:nda: na yata:pemepe. 6 Pate mo koto tembolo
da ota: lombei piki ala:ta: ma:nda: homeke do a:pa ula:me laa iki pa:ta:
alome. 7 Mo Baiboloma: alota: Ita: mo lia kita:la: hoteke manuta: hone
na pa:la:pate pa mo a:ta:ma: homaa tamba: mina:la: hau homeke hone
pa:la:mee la:la: pina: tekemanu a:nda: hone wopu wimika:na: yoluta:
kota: ikana:ma: mo ata:ka: na peao haleme wanda:hali pa:ta: hoke hau
peleme pi na lolo pimime. 8 Pa ekipeke mo Wanda:halina: Eiyeketa:
mo Hoto Pila: natena: handeteke hala: tekehali kone hala:me alome laa
leekeme.

Kiki hoke halina: pi
(Maka 3:1-6, Luku 6:6-11)

9 Yesuma: koto pa:ta: mina:pa:lao pulu hata: mo Diu haliwekina: yeni
peao haemeke da ma:nda: tukiki pa:ta: honda: pambaata: 10 kiki ha-
pueke endiki hali homeke koto da pa:ta: hayekeme. Mandane halima:ta:
Yesuta: pi ula: ekina: yamba:la:la: somee loluekema: yeke ipiki handa:
pelia haemekeme. Ikana:ma: ipiki lota: pitolo alota: Nika: pi ula:eki
manuma:ta: do Hoto Pila: natena: mo yenimanu epeaapeke hau pia:peke
ekina: waleke ula:pe o dia:pe lemekeme.
11 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Iki ma:nda: hondo naka: sipisipi
homeke a:nda: mo Hoto Pila: natena: keona: lopea:ka:na:ta: nakana:ma:
kutaa kone hopula: mea a:meiyapeke na yelia:pe. 12 Kutu pieke ekina:
halina: tombota: mo sipisipina: yenki ota: lombei pa:la:me. Koto ekina:ta:
mo Hoto Pila: natena: kone wanda:hali ma:nda: tamba: miomono nika: Lo
Pi ula:eki manuma: waleke wiawala:me leekeme. 13 Koto pi la paeyeke
Yesuma: mo kiki hapueke endiki some pa:ta: alota: Naka: kiki tindipae
leekeme. Koto leeke ipika: kiki tindipaeyekeme. Tindipata: mo kiki
epeata: ipika: epeke kiki ma:nda: leke kone hayekeme. 14 Kutu pieketa:
kota: mo Pa:tisi haliwekima: koto da mina:pa:lao hama puaata: Yesu
luekema: a:nda: lomba: wimikime.

Koda:na: maleke lieke e pokaasa: hali

15 Ipiki luekema: a:nda: lomba: wimikieki Yesuma: opuaata: koto pa:ta:
mina:pa:lao peekeme. Kutu pieketa: wanda:hali wopuma: ipiki telimea
pemekeme. Yesuma: ika: homa:pa wimiki wanda:hali paeyao epeao

haena: laata: 16 ikana:ma: ipika: biki mandane wanda:hali pa:ta: la ha-
laama:na: yeke na lapa:peke leekeme. 17 Ipikana:ma: kutu piki hauta:
Koda:ma: mo hande potopede hali Aisaya pa:ta: yama: la: wieke yekeeki
peneme yaaluekema: pate piekeme. Aisayama: wape pieke pi manuta:
dupa la:la:me.
18 Do ya e pokaasa: halita: Ima: maleke lia do haena: lolome.
Ima: ipikita: pukima: wopu homo hata: ya pukima: ta:na: wopu pa:la:me.
Ya temokota: ipiki tukiki pa:ta: pitina: tapaalueke.
Kutu poa:ka:na:ta: ipikana:ma: mo kenke paeyaona: haleme tapake
paeyao pa:ta: ya tiki tiki peaasa: pimanu la hawalieke.
19 Ipikana:ma: ma:nda: lu tombualuekema: mineke pi make o lu
tombuake pi na lelieke.
Kutupa mo pota: ka:pa nina: hata: make pi tiekemanu na lelieke.
20 Hambe homeke ma:nda: hosiki tonda:pa: hata: pou tea:ka:na:ta:
ipikana:ma: ota: na tonda:pa: mea baalieke.
Kutupa mo ola:pake homekena: lankake siki make na lu honialieke.
Ipikana:ma: mo tiki tiki piki hau manuma: bepolaena: loluekema: yeketa:
mo ipika: e poka:la:eki na mina:pa:lake pa poka:tiki pu halieke.
21 Kutupa kenke paeyaona: haleme tapake wanda:hali ipiki pa:ta: hone
tulao yu wia hao halieke la:la:me leekeme.

Bielisibuluna: welema: e poka:la:me lemekeeki
(Maka 3:20-30, Luku 11:14-23)

22 Koto pita:ma:ta: mandane wanda:halima: hali homeke Yesu pa:ta:
hatuku mea epemekeme. Koto some ipika: puki pa:ta: hoke temoko
pitieke ekima: leke holu peao pi na lao piekeme. Yesuma: mo some
wamo pieketa: ipika: leke kila handolo hata: pi epeke tupa: leekeme.
23 Kutupa mo hande mombelemeke wanda:halima: kutu pia:eki handolo
ikana:ma: tola:tia pominolo alota: Do someta: Deipidina: eiyeke yaalo
pa:la:me laa lota: lota: pimikime. 24 Do lota: lota: pimiki pimanu opua mo
Pa:tisi haliwekima: hombo peaaso alota: Do somema: hoke temokomanu
tolu hala: ekita: mo hoke temoko paeyaona: you temoko Bielisibuluna:
welema: kone pia:ka:ta:me lemekeme.

25 Mo haliwekina: wimiki hoke honemanu Yesuma: handolo iki pa:ta:
alota: Homeke kenke wanda:halima: ika: kone putupa: alualu pea
a:nda: lia:ka:na:ta: kota: koto kenke wanda:hali homeke pa:ta: momba:la
haleme ekita: ai koto kone paelieke. Kutupa homeke da wanda:hali
make o homeke tapake sunuma: ika: kone putupa: alualu pea a:nda:
pimika:na:ta: kota: koto tapaketa: epeke tupa: hapeke na yelieke. 26 Koto
tupa: kone mo Sadanina: kilu tombuao hala:eki pa:ta:ta: kalale ya alu pea
a:nda: pu alu pipika:na:ta: kota: ipika: kilu tombuao hala: ekita: amba:
tekilipa: alu pea ai paelieke. 27 Ikana:ma: I hotiolo hata: Do somema:
hoke temokomanu tolu hala: ekita: Bielisibuluna: welema: pia:ka:ta:me
aleme ekina: teke a:nda: ota:eki ya:ka:na:ta: kota: mo ika: disaipolo hali-
wekima: mo hoke temokomanu teliaena: yeke wele peake hauta: epina:
welema: peaasemepe. Mo ika: disaipolo haliwekima: pu haleme hauma:
walolota: mo ika: aleme pita: ota: pi na alememe. 28 Dia:me. Ima: mo
hoke temokomanu teliolo weleta: Bielisibuluna: welema: na pitolopate
Koda:na: Sipitidina: welema: peaaso haena: pitolome. Koto ekina:ta:
Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekita: iki teke pa:ta: a:pa hala:pate na
handelememe.

29 Honkopu hake somena: data: ma:nda:ma: pa yamba:la honda: pamba
pua ipika: alemanu mia:peke na ya:la:me. Pate ipikana:ma: mo da
tekehali amba:la mina tonkao wina: laata: kota: ipika: ula: alemanu hone
pa:la: tupa: talo pea mea pelieke.
30 Mandali epi a:nda: yaeki na haya:ka:na:ta: kota: koto somema:ta: I̱
pa:ta: a:nda: lita:la:me. Kutaa make mandali epima: I̱ tapu na mombe-
lea:ka:na:ta: kota: koto somema:ta: hoela: lita:la:me.
31 Koto ekina:ta: I̱ma: iki pa:ta: dupa alome Wanda:halima: pimiki
hoke haumanu make hoke hoke pimanu lo haleme ekimanu make
kotoeki paeyao Koda:ma: pa paeyaapeke ya:la:pate pa hali epima: mo
Holi Sipitidina: biki hoeyaeya:ka:na:ta: kota: Koda:ma: ipika:eki ota:
na paeyaalieke. 32 Mandali epita: mo Wanda:halina: Eiyekena: biki
pa:ta: pi lea:ka:na:ta: kota: koto hoke pi aleme ekita: Koda:ma: ana:na:
paeyaapeke ya:la:pate pa mo Holi Sipitidi hoeyaaluekema: pi ma:nda:
lea:ka:na:ta: kota: ipika: ekita: Koda:ma: ame do make wetepe make ota:
na paeyawalieke.

Ti kilikina: peneme yaasa:eki
(Luku 6:43-45)

33 Epeke kilikimanu ta la:la: ekima:ta: epeke ti hala:eki peneme
yaasa:me. Pate hoke ti haya:ka:na:ta: kota: hoke kiliki kone talipikie.
Ti paeyaona: hala: hauta: ika: kiliki a:ilia: ekima: peneme yaalieke.
34 Ketoma: handeke some hombo ikita: hoke some hombo haemeka:na:ta:
ekipa epeke pimanu lo hapa:peke yelemepe. Pa ekipeke. Mo hone pa:ta:
tumba ula:eki kone kake pa:ta: a:pa:tiki pu hala:me. 35 Epeke halima:ta:
ipika: puki pa:ta: wilia: hone epeke manuta: ipika: pilia: hauma: peneme
yao walieke. Koto tupa: kone hoke halima: ipika: puki pa:ta: wilia: hoke
hone manuta: ipika: pilia: hauma: peneme yao walieke.
36 I̱ma: iki pa:ta: ota: pi alome. Mo pi yokaalu pulu pa:la: nate tieke opolo
epea:ka:na:ta: mo wanda:hali ika: leme handiki na piki pimanu paeyao
Koda:ma: ana: piki tupa: kone telipalieke. 37 Neketa: hoke halie o epeke
halie pita: ika: leme pi kone Koda:ma: mea telipeao la kilieke.

Na handeke hau homeke handa:mono wala:e lemekeeki
(Maka 8:11-12, Luku 11:29-32)

38 Mandane Pi Ula:eki wala:la: haliweki pita: Pa:tisi halimanu tonka:na:
ikana:ma: Yesu pa:ta: alota: Disao. Mo na handeke hau homeke
handa:mono nakana:ma: pie lemekeme.
39 Yesuma: koto lemeke pi opuolo alota: A:pei do hoke hau pu
haluekema: Koda: kiao haleme wanda:halio pa ekipeke handaa mo
na handeke hau ma:nda: handuluekema: alemepe. Dia:me. Mo
amba: hande Diona pa:ta: pieke yeke na handeke pate hau homeke
waloa:ka:na:ta: handilimikie. 40 Hande Dionata: ta:peli tiekena: weleke
pa:ta: timba: tepo nate tepo pea pitiekeme. Kota: mo Wanda:halina:
Eiyeke make mandake tupa: kone timba: tepo nate tepo pea kenke
tukiki pa:ta: wilieke. 41 Mo Koda:na: pi yokaalu pulu pa:la: nate
opolo epea:ka:na:ta: mo hande Ninipa wanda:halima: Dionana: waleeke
pi opua ika: hoke hau mina:pa:lao puki la:ka:la haemeke handaata:
ikana:ma: tiao hata: iki la: mea lopaalieke alome. Pa ekipeke. Ameta:
iki pa:ta:ta: mo hande Diona ota: lombei piki hali ma:nda: ta a:pa hala:
handepe. 42 Mo Koda:na: pi yokaalu pulu pa:la: nate opolo epea:ka:na:ta:
mo hande Siba kenkena: kuini wanda:ta: mo hande hone wopu wieke

kini hali Solomonoma: leeke epeke mana: pimanu opuluekema: papate
hao epeeke handaata: ipikana:ma: tiao hata: iki la: mea lopaalieke. Pa
ekipeke. Ameta: iki pa:ta:ta: mo hande Solomono ota: lombei piki hali
ma:nda: ta a:pa hala: handa:pe.

Hoke temokoma: la:ka:la paa epolo pa:la:eki
(Luku 11:24-26)

43 Hoke temoko ma:nda: hali ma:nda:na: puki mina:pa:lao ala:ta: ala:ta:
na opeke kenke tukiki pa:ta: pominolo hata: ipiki pita:peke epeke da
panda: ma:nda: weiliepate pa na handa: wia:ka:na:ta: 44 ipikana:ma: Ya da
nane paa la:ka:la polueke laa paa la:ka:la pua mo hande mina:pa:layeke
data: ma:nda: na hake wamo pea bao epeke hau pea wilia:eki handilieke.
45 Kutupa ipika: pu hala: hoke haumanu ota: lombei peao pu hake
hoke mandane watake hata: temokomanu ma:nda: hatuku mea a:paata:
ipiki amẹlẹ mo hande da pa:ta: honda: pamba hao halimikie. Kutu
pimika:na:ta: mo hande halima: hande amba: pieke hoke hau ota: lombei
peake hoke hau pilieke. Kutu piki hauta: ame do haleme hoke wanda:hali
pa:ta: make opolo ipilieke alome leekeme.

Yesuna: inkiki hameketonu
(Maka 3:31-35, Luku 8:19-21)

46 Yesuma: koto wanda:hali pa:ta: pimanu panake alo haena:ta: ipika:
inkiki hameketonu opolo epemekeme. Ikana:ma: da hama: nane a:pa
hata: Yesu pa:ta: pi lomono epena:e laa honke lemekeme. 47 Kotoeki
opuaata: hali ma:nda:ma: Yesu pa:ta: alota: Yesuo. Naka: ama: kame
tonuma: neke amẹlẹ pi loluekema: hama: nane a:pa yu wia halememe
leekeme. 48 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Epita: ya ama:pe o
epita: ya kame tonupe. 49 Koto pi alo hata:ta: ipikana:ma: ipika: hoki nane
telimiki wanda:hali mạleke litolo hata: alota: Ya ama: kame tonuta: do
handa:pe. 50 Mo ya hepeni nane hala: Apa:na: hone pa:la: haumanu peao
haleme wanda:halita: ikita: ya ana: ama: kametonue leekeme.

13

Wae ale manuna: onkoluma: pi
(Maka 4:1-9, Luku 8:4-8)

1 Koto natena: kone Yesuma: mo da mina:pa:lao mo hande ikali leke
mone tea:na: pua wanda:hali pa:ta: pi walo pitiekeme. 2 Wanda:hali
wopu ipiki pa:ta: a:pa mombelemeke handaata: Yesuma: mo wanda:hali
ikali tea:na: haena: ipikita: palai kawaso pa:ta: pua pitiekeme. 3 Kutupa
ipikana:ma: iki pa:ta: onkoluma: laa pimanu wopu waleekeme.
Dupa leekeme. Nate ma:nda:na: hali ma:nda:ma: wae alemanu tande
loluekema: peekeme. 4 Kutupa ipikana:ma: tande lea:tiki pulu haena:
mandane wae manuta: pota:na: lopa: lopa: pieke ekita: ba titima: a:pa
talopu nemekeme. 5 Kutaata: mandane wae manuta: toopimanu manda
taleeke kenke sikina: lopeekeme. Mo kenketa: aneke na wiekeeki yaalo
mo wae sunuta: koto kone opeekepate ika: piki onina: toluma: wopu na
puayeke ekina: 6 nate talo hata:ta: pou ta hapiekeme. 7 Kutaata: mandane
wae manuta: tekeke hake ale polu pa:ta:manu lopeekeme. Kutupa
tekeke hake alemanu opa:liaaso hata: hande wae alemanu opolo pieke
ekita: tombuaeyekeme. 8 Kutu piekepate mandane wae ale manuta:
epeeke kenkena: lopeeke handaa napeke epeke tupa: wiekeeki manuta:
dupae. Mandaneeki 100 tupa: mandaneeki 60 tupa: mandaneeki 30 tupa:

wiekeme. 9 Kutupa Yesuma: koto ipika: onkoluma: pi paeyaaso alota:
Katake lomba:la: halima: wotu opina:e leekeme.

Onkoluma: pi manuma: leeke ekina: teke
(Maka 4:10-12, Luku 8:9-10)

10 Koto hoki naneta: mo disaipolo haliwekima: Yesu pa:ta: a:pa lota:
pitolo alota: Nakana:ma: do wanda:hali pa:ta: pi alo hata:ta: ekipeke
onkoluma: pima: la halepe. 11 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Mo
hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekina: a:mbao ula: hone manuta: ikita:
opua hone wilimipate mo wanda:halita: hone na wina:yeke onkoluma:
pi alome. 12 Pa ekipeke. Ala:ta:manu amba: wia hala: somema:ta:
ipika:eki lombei pina: loluekema: haka:ta: pao halia:ka:na: milieke. Pate
ala:ta:manu wopu na wiki natehali someta: ipika: wia hala: alesiki kone
ma:nda:ma: yoka: mea pelieke. 13 Īma: do onkoluma: pimanu laa iki pa:ta:
pi alo ekina: teketa: do ekina:yeke alome. Ika: lekema:ta: handa:peke
ya:la:pate na handelememe. Ikana:ma: opuluekema: katake wia pe-
limipate pa na opu make hone na wilimiki handaa alo alome. 14 Mo
hande potopede hali Aisayama: wape pieke wapena: la: ula: pita: ame do
wanda:halima: yaalememe. Koto yaaleme ekita: dupa

Do wanda:halima: opitolo opitolo halo pelemepate ika: hone pa:ta: na wilimikie.

Kutaa make handolo handolo halo pelemepate ika: honema:ta: na hand-
ilimikie.

15 Pa ekipeke. Ika: hone manuta: timba: lo make ika: katakemanu poko make ika: lekemanu handupu pelememe.

Koda:ma: alota: Kutu piki haumanu na pia:ka:na: yoluta: ika: lekema: epeke hando make ika: katakema: epeke opu make ika: honema: epeke hone wia hata: ikana:ma: Ī pa:ta: la:ka:la epolo pimika:na: yoluta: kota: Īma: iki wamo pulu pua:me la:la:me leekeme.

16 Amba:ta: Aisayama: kutu piki pi leekepate ameta: Īma: iki pa:ta:
dupa alome. Ikana:ma: ta:na:ma: homo hapa:peke. Pa ekipeke. Ika:
lekema:ta: ala:ta: ala:ta: handa:pa:peke yo make ika: katakema: pi epeke
opu pia:peke ya:la:me. 17 Īma: iki pa:ta: ota: pi alome. Amba: haemeke
potopede haliweki wopuma: make mandane tikitiki piki haliweki wop-
uma: make ikana:ma: ame do handeleme haumanu handuluekema:
hone wopu pieke taapo haemekepate na handemekeme. Koto hali-
wekima:ta: do opueleme pimanu make opuluekema: hone wopu pieke
taapo haemekepate na opimikime.

Wae nokopa:la: onkoluma: pina: teke la haleekeeki
(Maka 4:13-20, Luku 8:11-15)

18 Yesuma: iki pa:ta: alota: Mo wae ale nokopa:la: onkoluma: pi alo
ekina: teketa: hone wopu uemena:ma: ikana:ma: wopu opua:pa:peke.
19 Mo hande Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekina: pi wala:la: ekina: pi
opitelemepate hone wopu wia na mea mendieleme wanda:hali ikita: mo
hande pota:na: lopeeke wae manuma: handelememe. Ika: puki pa:ta:
nokopeeke pi manuta: Sadanima: ai a:pa yoka: mea pula:me. 20 Kutupa
mo waleme pi opuolo hata: ta:na:ma: homaa ai mea miniki haleme
wanda:hali ikita: mo hande toopi manda wieke kenkesiki pa:ta: lopeeke
wae manuma: handelememe. 21 Mo opiteleme pita: ika: puki tukiki
nane wopu na wina: alemeke handaa hosiki hao hao peaata: koto kone
paelieke. Pa ekipeke. Mo Pi Seliapo wala:la: ekina: kiaasa: halima:ta:

iki pa:ta: tanda o ka:nda:manu hala:leketa: kota: koto kone lopo hale-
meme. 22 Kutupa mo hande tekeke hake pu polu pa:ta: lopeeke wae
alemanu tupa:ta: mandane wanda:halima: pi epeke tupa: opua miniki
halemepate do kenkena: haumanu pa:ta: hone tieke eleke eleke wopu
witelemeeki pita: mani tieke wopu amu pulueke hone witelemeeki
yaapoma: Koda:na: pi tombuatiki pina: lea:ka:na:ta: epeke kilikimanu
na a:ilimikie. 23 Kutu pu halemepate mo waleme pi opuolo epeke
mea miniki haleme wanda:hali ikita: mo epeke kenkena: lopeeke wae
manuma: handelememe. Ika: kiliki a:elo peleme tupa:ta: dupa. Mandane
wanda:hali ika: kilikita: 100manu tupa: mandane ekita: 60manu tupa:
mandane ekita: 30manu a:eyeke tupa: halimikie leekeme.

Hoke waemanu tande leekeeki

24 Koto la paeyeketa: Yesuma: iki pa:ta: onkoluma: pi ma:nda:ta:
dupa leekeme. Mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekita: dupiki hone
wia:pa:peke. Hali homekema: ipika: e pa:ta: epeke waemanu tande laa
peekeme. 25 Kutupa peeke hoki naneta: timba ma:nda:na: mo wanda:hali
u pelia pemeke naneta: ipika: a:nda: tunkuliki hali homeke a:pa mo
hande epeke wae taapuna: hoke wae tande la: pamba peekeme. 26 Mo
hande epeke wae alemanu opa napeke honke pankeeke pita:ma:ta:
kota: mo hande hoke ambu apa:tao opekeeki manuta: peneme yeekeme.
27 Koto ekina: mo hande e teke halina: e pokaeyeke haliwekima: ipiki
pa:ta: a:pa alota: Tekehalio. Naka: ena: epeke kiliki homeke tande lepate
do hoke ambu manuta: ekipa a:pa hao pa:la:pe lemekeme.

28 Ipikana:ma: ika: pi hombo peaaso alota: Ya a:nda: tunkuliki hali
ma:nda:ma: do hoke wae tande alo pia:me leekeme. Koto leeke ikana:ma:
alota: Mo hoke ambu manuta: nikana:ma: talo baalo pomonope laa
lota: pimiki handaa ipikana:ma: 29 ika: pi hombo peaaso alota: Dia:me.
Mo hoke ambu talemeka:na:ta: mo epeke kilikimanu tonka:na: talo
baama:na:ma: 30 mo napeke naa pilia: nate epena: yu wia hata: hokeeki
epekeeki pa apa:tao opena:e. Koto nate opolo epea:ka:na:ta: Ima: mo
napeke momba:la:la: haliweki pa:ta: mo hoke ambu amba:la talo tonka
tonka pea tia pua panane yanka:pa:peke lolueke. Kutaata: mo epeke
napekemanu talaata: ya amu pitolo da pa:ta: wia:pa:peke lolueke lea:me
leekeme.

Masidadi waena: onkoluma: pi
(Maka 4:30-32, Luku 13:18-19)

31 Yesuma:ta: iki pa:ta: onkoluma: pi ma:nda: la halolo hata: alota: Mo
hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekita: dupiki hone wia:pa:peke. Hali
homekema: ipika: e pa:ta: mo kimilema: handeke ale masidadi kiliki
nokopa peekeme. 32 Mo kilikita: ota: hodikale siki yeke kiliki yekepate
ipika: opolo hata:ta: mandane wae manuna: opa:la: tombo lombei peao
opaa ti tupa: halieke. Kutu pia:ka:na:ta: kota: bamanu a:pa ipika: paleke
pa:ta:manu ika: dakemanu halimikie.

Palaowa pombei yaasa: yisitina: onkoluma: pi
(Luku 13:20-21)

33 Yesuma: iki pa:ta: onkoluma: pi ma:nda: paa la haleekeme dupa.
Mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekita: yisitima: handa:la:me. Wanda:
homekema: mo yisitimanu mea sini tieke tumbiki palaowa tapu dakole

pealieke. Kutu pilia: hoki naneta: koto palaowa paeyao pombei ya halieke leekeme.

Yesuma: waleeke ekita: onkoluma: pima: homeke waleekeeki (Maka 4:33-34)

34 Yesuma: mo hande mombelemeke wanda:hali pa:ta: waleeke pi paeyaota: onkoluma:ma: homeke waleekeme. Ipikana:ma: pi homeke siki ma:nda: onkoluma: pima: na leke pa na la haleekeme. Dia:me. Pi paeyaota: ota: onkoluma: pima: homeke waleekeme. 35 Koto pieke ekita: amba: hande potopede halima: la: wieke pimanu yaena: yeke piekeme. Koto hande potopede halima: la: wieke pita: dupa
Wanda:hali pa:ta: pi loluekema:ta: onkoluma: manuma: homeke lolueke. Do kenke wepia wieke ane kini pu mea a:pa ame do halome anema: a:mbao ula: pi manuta: iki pa:ta: I̱ma: peneme yao la halueke leekeme.

Hande hoke waena: onkoluma: pina: teke

36 Yesuma: koto mombelemeke wanda:hali mina:pa:lao da tukiki pa:ta: honda: pambolo haena: ipika: disaipolo haliwekima: ipiki pa:ta: a:pa alota: Mo hande ena: nokopeeke wae alena: onkoluma: pina: teke niki la kuelena:e laa lota: pimikime.

37 Yesuma: kota: pi hombo peaaso alota: Mo hande epeke wae alemanu tande leeke hali tupa:ta: mo Wanda:halina: Eiyekee. 38 Kutupa mo e tupa:ta: do kenkee. Mo epeke waemanu tupa:ta: mo Koda:na: Kilu Tombuao Hala: pa:ta: haleme wanda:halie. Mo hande hoke ambumanu tupa:ta: mo hoke Sadanina: wanda:halie. 39 Kutupa mo hande hoke wae tande leeke a:nda: tunkuliki some tupa:ta: Sadanie. Mo napeke momba:lapeke nate tupa:ta: do kenke paelo pa:la:ekie. Kutupa napeke mombeleeke haliweki tupa:ta: mo hande enisolo haliwekie. 40 Pa mo hande hoke ambumanu yoka mea tonkao pua tina: momba:la yankolo pieke tupa:ta: kota: do kenke ya paelia: dina: make mandake hau kone pilieke.

41 Koto dina:ta: mo Wanda:halina: Eiyekema: ipika: enisolomanu tapaalieke. Ikana:ma: ipika: Kilu Tombuao Hala: ekina: tukiki pa:ta: hala: hoke hau pu haleme wanda:hali pita: mo hoke haumanu pu tiaasa: wanda:halimanu paeyao tonka:na: paeyao yokilimikie. 42 Kutaata: mo hoke wanda:hali paeyaota: mo enisolo manuma: tonuma: ti tieke to hala: alena: mea lopaalimikie. Koto pa:ta:ta: ika: kake lenkene laaso hata: e̱ wi lo halimikie. 43 Koto natena:ta: mo ika: Apa:na: Kilu Tombuao Hala: tukiki pa:ta: epeke hau peleme wanda:hali ikita: mo natena: pa̱a̱ tupa: pu halimikie. Hali epima: ipika: katake lombea:ka:na:ta: kota: do pi ota: opina:e.

Ti teke pita:la: onkoluma: pi

44 Mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekita: do tupa:e. Hali homekema: ma:nda:na: e mopuna: pa peekepate kone amba: haliwekima: ti teke pimikieki handa: wiekeme. Kutupata: ipikana:ma: ta:na: tiekema: homolo hata: paa a:nka:la: pambaata: mo ti teke wieke e hamba:peke mani mandaneeki wopu muluekema: ipika: wia hayeke alemanu paeyao mandane wanda:halima: hambena: tapao mani meaata: koto kone mo ti teke piekeeki handeeke e hambuluekema: paa la:ka:la peekeme.

Sekete hapeke belekena: onkoluma: pi

45 Hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekita: do tupa: make ya:la:me. Hali homekema: mo mani tieke mia:peke sekete hapeke beleke seliapo weita:la:me. 46 Kutupa ipikana:ma: nate homeke a:nda: koto beleke teke ota: ta:ta: pupapeke seliapo pikieki handa: wia:ka:na:ta: kota: koto beleke teke hambuluekema: ipika: wia hala: ala:ta: ala:ta: paeyao ma:nda:ma: hambena: tapaa tapaa pilieke.

Tenki nuna: onkoluma:

47 Hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekita: do tupa: make ya:la:me. Mandane ta:peli mu haleme haliwekima: ika: tenki nu tieke mea ikali lekena: lopao ta:ta: ta:ta: piki ta:pelimanu paeyao wopu mondu haleme. 48 Kutupa mo tenki nu a:nda: tumbia:ka:na:ta: kota: ikali tea: nane yola: mea wia hata: hokeeki epekeeki telipa u halememe. Mo epekeeki manuta: ika: kawasomanu pa:ta: lopaota: hokeeki manuta: bao halememe. 49 Kutupa mo paelo pa:la: nate opolo epea:ka:na:ta: koto tupa: kone pilieke. Mo hande enisolo manuma: opolo a:paata: mo epeke wanda:hali taapu halimi hoke wanda:hali talopu mea momba:lao 50 mo ti tieke to hala: ale pa:ta: mea lopa:nialimikie. Koto pa:ta:ta: ika: kake lenkene laaso hata: ẹ wi lo halimikie.

Amba: epeke ale pita: panake epeke ale yaapo

51 Yesuma: iki lota: pitolo alota: Do alo pina: tekemanu iki hone wilimipe laa leekeeki ikana:ma: hombo peaaso alota: Aowe lemekeme. 52 Koto lemeke opitolo Yesuma: alota: Hali ma:nda: epi a:nda:ma:ta: mo amba: la: wieke Lo Pimanu walo hala: hali hata:ta: pa mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekina: hau paeyao miniki hala: hali make haya:ka:na:ta: kota: koto someta: mo da tiekena: tekehali tupa: hata: ipika: momba:la nu pindu hao u hala: da panda: pa:ta: pua amba: epeke alemanu make panake epeke alemanu make apa:tao mea a:pa peneme yaasa: somema: handilieke leekeme.

Na:sa:tete da wanda:halima: Yesu kiaemekeeki
(Maka 6:1-6, Luku 4:16-30)

53 Koto onkoluma: pimanu paeyao la paeyeketa: Yesuma: koto pa:ta: mina:pa:lao 54 ipika: teke da nane paa peekeme. Ipikana:ma: ika: pi hotu haemeke da pa:ta: pi waleekeeki opitolota: wanda:hali wopuma: penkili pimikime. Do somema: dupiki mana: pi manuta: hando pa:ta: opia:pe laa lota: pualu alu pitolo alota: Mo hande ipika: pieke na handeke hau manuna: teketa: ekipape laata: 55 Ipikita: mo hande da a:eta:la: halina: eiyeke kutupa ipika: inkikita: Meti dia:yeke yekea. Ipikita: mo hande Dia:mesi Diosepe Saimono Diudasi do hamạlạ: hamạlạ:na: hameke dia:yeke yekea. 56 Kutupa ipika: beliki tonu make niki amẹlẹ mandakena: na halemeke yekea laata: Do somema: do ala: pi paeyaota: hando pa:ta: mea pa:la:pe laata: 57 ikana:ma: ipiki kiaemekeme. Kutu pimiki ekina: Yesuma: iki pa:ta: alota: Potopede hali ma:nda:ta: da ma:nda: wanda:halina: leke popelekena:ta: biki wilia:pate pa ipika: teke da nane o ipika: wanda:halina: leke popelekena:ta: biki na wilieke leekeme. 58 Koto ekina: ikana:ma: ipiki pa:ta: hone wopu na tulaemeke handaa kota: ipikana:ma: make mo na handeke haumanu iki tukiki pa:ta: wopu na piekeme.

14

Bapitaisi peao hayeke hali Dioni homeekeeki
(Maka 6:14-29, Luku 9:7-9)

1 Mo hande Ka:lili kenke handeteke hayeke hali Hetodima:ta: Yesuma:
pieke ekina: pi laemeke ekimanu opuaata: 2 ipikana:ma: ipika: e pokae-
meke haliweki pa:ta: alota: Hande lua: hali Dioni paa da:taa a:pa hala:
ekima: wele tieke wopu pitolo hata: mo na handeke haumanu pitolo
pila:me leekeme.
3 Do pi leeke ekina: teketa: hosiki amba: leke Hetodima: Dioni da:ka:pa:
minina: laata: senipuma: tonkao dipula mea pitaena: leekeme. Koto
ka:nda: epeeke ekina: teketa: mo hande Hetodima: ipika: hameke Pilip-
ina: weteke Hetodiasi mieke ekima: piekeme. 4 Nate mandaneeki nina:
Dionima: Hetodi pa:ta: Do wanda:ta: naka: wanda: ale ekita: hoke hau
piteleme laa pi wopu la:tiki piekeme. 5 Koto leeke pita:ma: kone Het-
odima: Dioni luekema: piekepate mo Diu wanda:hali pa:ta: paala:ma:
homeekeme. Pa ekipeke. Mo Diu wanda:halina: honema: Dionita: ota:
potopede halie hone wimikime.
6 Hetodina: mendieke natena: ne tieke pambeekeme. Kutu pieke
dina:ta: mo hande Hetodiasina: wanekema: mo wanda:halina: leke
popelekena: ma:nda: liekeme. Kutu pieke handaa Hetodima: ta:na:
wotu pieke handaa 7 mo wandiki pa:ta: ipika: pi tieke la: witolo alota:
Nakana:ma: I̱ pa:ta: aleke ma:nda: kie laa honke leka:na:ta: kota: I̱ma: ota:
kulueke laa la: witolome leekeme. 8 Koto leeke pita:ta: inkikima: doeki
lapeke laa hone u tiaeyekeeki opuaata: mo wandikima: Hetodi pa:ta:
honke alota: Ame do siki kone mo hande bapitaisi peao hayeke some
Dionina: you tunkula kawasona: wia I̱ pa:ta: kie leekeme.
9 Koto pi opitolo Hetodima: ta:na:ma: na homekepate ipika: la: wita:la:
pita: ipika: kimisu wanda:hali paeyaona: leke popelekena: la: wieke
ekina: ipiki ya:la: mea:peke yeke handaa ipika: a:ndeli miniki hali-
weki pa:ta: alota: Do wandikina: hone pa:la: hau pua peape leekeme.
10 Koto leeke pi opuaata: mo haliwekima: dipula da pa:ta: pua Dionina:
make tunkulaata: 11 ipika: youta: kawaso manda wia mea a:pa mo
wandiki pa:ta: halemekeme. Mo wandikima: ipika: ama: pa:ta: mea pua
haleekeme. 12 Dionina: disaipolo haliwekima: ipika: toko a:pa mea tia
ma:nda: pa:ta: pua hoiyaata: Yesu pa:ta: la haluekema: pemekeme.

Yesuma: 5 daoseni haliweki pa:ta: ne haleekeeki
(Maka 6:30-44, Luku 9:10-17, Dioni 6:1-14)

13 Dioni lia:me lemekeeki opuaata: Yesuma: koto kenke mina:pa:lao
kawasona: pita: mea keneme pa:ta: peekeme. Ipiki peekeeki
wanda:halima: opitolota: ika: teke damanu mina:pa:lao mo ikali tea:
lopa:la: ankema: Yesu telimea pemekeme. 14 Yesuma: mo kawaso
mina:pa:lao kenke nane opolo pulu hata: wanda:hali wopu handaata:
ipika: pukima: e̱ alo hata: iki pa:ta: a:ta:ma: homeekeme. Kutupieke
ekina:ta: mo homa: pa wieke wanda:hali mea tiaeyekeme.
15 Koto welealota: ipika: disaipolo haliwekima: ipiki pa:ta: a:pa alota:
Do aneta: keneme nanee. Ameta: nate paeta:la:me. Da pa:ta:manu
wanda:halima: ika: ne hamba:tiki pena: tapaa tapaa pie lemekeme.
16 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Dia:me. Na pena: leke ikana:ma:
nemanu ma:nda: mea hala:pa:peke leekeme. 17 Ikana:ma: paa Yesuna:
pi hombo peaaso alota: Nikana:ma: do pa:ta:ta: palaowa wala: yunki

hata:na: ta:peli yaapo pea homeke ula:me lemekeme. 18 Yesuma: alota:
A:pa:la:me. I̱ pa:ta: mea ipupe laata: 19 mo wanda:hali paeyao ambuna:
pitina: lape leekeme.
Kutaata: ipikana:ma: hande palaowa wala: yunki hata: make hande
ta:peli yaapo make miniki hata: oli ya nane handa:liao Koda: pa:ta: keiyae
laata: palaowa wala: pindi pindi pea ipika: disaipolo haliwekima: mea
wanda:hali mina:yeke hale hale piekeme. 20 Kutupa paeyaoma: ana:na:
naaka:na: alota: weleke tala:me lemekeme. Mo wanda:hali pa:ta: pa
wieke putupilikimanu meaata: ala:ta 12 tumbaemekeme. 21 Kutupa
mo hande palaowa wala:sunu nemeke haliwekita: mo wekiwanda: na
apa:take pa haliweki homeketa: 5 daoseni halima: nemekeme.

Yesuma: ikali manda yapeekeeki
(Maka 6:45-52, Dioni 6:15-21)

22 Kutaata: mo hande wanda:hali tapaaluekema: hata:ta: Yesuma:
ipika: hoke nane telimiki haliweki pa:ta: alo hata: alota: Mo kawa-
sona: pita iki amba:la mone tea:na: pulu hape laata: 23 ipikana:ma: mo
wanda:hali tapao hoki naneta: oli pote elina: ipika: siki yeni puluekema:
a:meiyekeme. Kutupa nate pambolo haena:ta: Yesu ipika: siki oli pa:ta:
hayekeme. 24 Koto nate lekena:ta: mo hande kawasota: mo ikali leke
tukikina: pulu haena: po tiekema: ika: wenoko nanema: a:pa ambulaaso
hata: ika: kawaso wopu mea a:meiyaaso lopaaso piekeme. 25 Koto ek-
ina: da ka:la:puluekema: okona: Yesuta: mo disaipolo haliweki haemeke
alena: poluekema: ikali manda ankena: peekeme. 26 Mo haliwekima:
ipiki ikali manda ankena: epeekeeki handolo iki paeyaoma: paala:ma:
wotu homolo hata: Temokoe laa e̱ wi lemekeme. 27 Kutu pimikipate
koto kone Yesuma: iki pa:ta: pi alo hata: alota: Honkopu hapee. Dota: I̱e.
Paala:ma: na homa:pepee leekeme.
28 Koto leeke Pidama: Yesu pa:ta: alota: Tekehalio. Neketa: ota: neke
ya:ka:na:ta: kota: I̱ tiao do ikali manda a:pa neke pa:ta: a:pono nakana:ma:
I̱ epo laa lae leekeme. 29 Yesuma: alota: A:pa:la:me. Epoe leeketa: Pidama:
tiao mo ikali manda kini pu mea Yesu pa:ta: peekepate 30 ipikana:ma:
mo hande po tilipuma: piekeeki handolo hata: paala:ma: homeekeme.
Kutupa mo ikali pa:ta: ipiki kini pea honki alo hata: alota: Tekehalio. I̱
tamba: minie laa wi leekeme.
31 Kota: koto kone Yesu ipika: kiki tindipa moneao ta:nka:pa: minolo
alota: Neketa: hosiki hone tulaake someo. Pa ekipeke hone yaapo
yaapo wipe leekeme. 32 Koto laata: ipiliki telipina: mo kawasona: pitulu
pepeketa: mo po tieke u pa lopeekeme. 33 Mo kawasona: pitimiki
disaipolo haliwekima: koto pieke hau handolo hata:ta: ikana:ma: Yesuna:
biki a:meiyaaso alota: Ota:e. Neketa: ota: Koda:na: Eiyekee laa lemekeme.

Kenesatete nane pemekeeki
(Maka 6:53-56)

34 Mo ikali leke tunkula: moneao mone tea:na: hayeke Kenesatete
da pa:ta: opolo pemekeme. 35 Mo pa:ta: haemeke wanda:halima:
ipika: leke popeleke handolo hata: hone wimiki ekina:ta: mo da
teke nepoko nepoko haemeke da pa:ta:manu haemeke yeni hapa
wimiki wanda:hali paeyao Yesu pa:ta: mea ipupa:e laa pi tapaa tapaa
pimikime. 36 Kutupa mo pa haemeke wanda:halima: Yesu pa:ta: ika:
yeni haemeke wanda:halina:eki honke laaso alota: Ikana:ma: naka: dau

honiki wataena: lapeke lemekeme. Koto leeke handaa mo wataemeke wanda:halina: yeni manuta: tande lemekeme.

15

Apa:meina: mana: pimanu
(Maka 7:1-13)

1 Mandane Pa:tisi haliweki make mandane wape pea wala:tiki pu haemeke haliweki make Diutuseleme da mina:pa:lao a:pa Yesu lota: pitolo alota: 2 Pa ekipeke mo naka: hoki nane telieleme haliweki nika: ateke meiyekena: mana: pimanu ekipeke na opitolo pitelemepe. Ika: ne noluekema:ta: titina: amba:la mo nika: pimanu ula: tupa: ika: kiki na tandepo halememe lemekeme.

3 Yesuma: mo pi hombo peaaso iki pa:ta: alota: Kutaa make pa ekipeke handa ikana:ma: make mo Koda:na: pi ula:eki kiao pa ika: waleme pimanu kone tolu halemepe. 4 Do ekina: yeke loa:me. Hande Koda:ma: la: ula: pima: alota: Naka: ama: apa: yaapona: oto pa:ta: hapeke la:la:me. Kutupa pi ma:nda:ta: Ipika: apa: ama: pa:ta: hoke pi lea:ka:na:ta: ota: homena: lia:pa:peke laa la: ula:pate 5 pa ikana:ma: alota: Hali ma:nda:ma: ipika: apa: ama: tamba: mia:peke alemanu miniki hala:pate ipikana:ma: ipiliki pa:ta: alota: Ipiliki kulu pua: ale manuta: amba: Koda: pa:ta: haluekema: la: wia halome lea:ka:na: kota: koto pi opitolo hata: 6 ikana:ma:ta: koto halima: ipika: apa: ama:ta: tamba: mia:peke laa la: ula: pi pea:peke ekita: Pina:ma: pea:peke na ya:ka:ta:me laa lo halememe. Kutupa koto piteme hau manuta: kota: ikana:ma: ika: waleme pimanu kone teli mea pu haluekema: yeke Koda:na: pi ula: ekimanu hoki walo halememe. 7 Ikita: ota: makeaaso hau pu haleme some hombo ya:ka:ta:me. Hande Aisayama: ikina: la: witolo hata: leekeeki ota: pi la: wia:ka:ta:me.
8 Ipikana:ma: leeke pita: dupa
Do wanda:halima: pulu pimiki ekina: Koda:ma: alota: Ika: pima: homeke ya biki mea a:meiyalo pelemepate ika: puki manuma:ta: I mina:pa:lao ota: panane wina: lelememe.
9 Mo ya biki mea a:meiyao yeni piteme ekita: pa pahameke pitelememe. Pa ekipeke. Ika: honema: wepia wimiki mana: pimanu kone yaka la: ula: pi tupa: walo halememe la:la:me leekeme.

Wanda:halina: puki hai peaasa: ekimanu
(Maka 7:14-23)

10 Yesuma: mo wanda:hali ipiki pa:ta: epena:yeke wi la:mipi pea iki pa:ta: alota: Ya pi opua hone wia:pa:peke. 11 Wanda:halita: hama nane ula: alemanu mea naloma:eki manuma: iki na hoeyaalo pa:la:pate tukiki nane wia kake pa:ta: opolu baasa: ale manuma: kone wanda:hali hoeyaapeke ya:la:me leekeme.

12 Koto leeke hoki naneta: ipika: hoki nane telimiki haliwekima: ipiki pa:ta: a:pa alota: Mo hande Pa:tisi haliwekima: pimi ekita: neke na handepe. Nakana:ma: le pi manuma: ika: puki tandama: homaya:me lemekeme.

13 Ya hepeni hala: Apa:ma: na nokopeke pa opa:la: waemanu paeyao yokilieke laa Yesuma: hombo peaaso hata: alota: 14 Pina:ma: hone ma:nda: na wia:pa:pe. Ikita: mo leke holu piki wanda:halina: leke holu piki you haliweki halememe. Koto ekina:ta: leke holu piki somema:

mo leke holupiki some ma:nda: hatuku mea pea:ka:na:ta: kota: ipiliki telipuna: hombo pa:ta: hopulu paleke mandake lopilipikie leekeme.
15 Pidama: alota: Koto ale pina: teketa: niki wopu la kia:peke leekeme.
16 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: alota: Kota: iki make pi teke hone na witelemepe leekeme. 17 Nala: ale manuma: hali homekena: weleke pa:ta: pua pita:ta: hoke ale yapilieke hone na witelemepe. 18 Pate ipika: kake pa:ta: yama: opolo ipu hala: ale manuta: ota: ipika: puki tukiki nanema: opolu baalo ipula:me. Kotoeki manuma: kone ipiki hai peaasa:me. 19 Kota: koto some ipika: puki pa:ta: pita ipula: hoke hone manuma:ta: dupiki haumanu pu tialieke. Hali ma:nda: lina: lo o wanda: pake na:na: lo o hali yankeke pa:ta: kone hoke hau pina: lo o pake na:na: lo o yapiki hau pina: lo o wanda:halina: biki hoeyaena: lo 20 do hau manuma: ipikita: hoke hali haena: lolo pa:la:pate pa mo na tandepeke kikima: ne mea nala: ekima:ta: ipiki na hoeyaasa:me leekeme.

Wanda: homekena: hone tulaeyekeeki
(Maka 7:24-30)

21 Yesuma: koto alena: mina:pa:lao Taiya Saidoni daoni yaapo nane peekeme. 22 Koto kenke nane hayeke Keinani wanda: homeke Yesu pa:ta: e wi laa a:pa alota: Deipidina: eiyekeo. Ya wandiki pa:ta: hoke temoko pila: ekima: ipiki ota: epeke tupa: na ula:me. Koto ekina: I pa:ta: a:ta:ma: homa:peke leekeme. 23 Koto leekepate Yesuma: ipiki pa:ta: pi homeke siki ma:nda: ota: na leekeme. Kutu pieketa: mo disaipolo haliwekima: ipiki pa:ta: a:pa honke alo alota: Ipikana:ma: niki teliolo hata: wi wopu la: paleke ipula:ma: ipika: da pa:na: tapae lemekepate 24 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ita: mo hande Isulai tapake alu pula: sipisipimanu leke haleme wanda:hali pa:ta: tapaaleke handaa epolome leekeme. 25 Do pi opitolota: koto kone mo wanda: Yesuna: anke teke pa:ta: panda: puniao lopolo alota: Tekehalio. I tamba: mie leekeme. 26 Yesuma: hombo peaasota: dupa leekeme. Weki wandikina: ne pa:ta:la: mea kika pa:ta: lopa moneaasa: hauta: epeke hau dia:me leekeme. 27 Mo wanda:ma: alota: Tekehalio. Koto pita: ota: alepate wanda:halima: ne naa pelimi hoki nanema:ta: popumanu mina:pelete pilimi ekimanu kika manuma: talopu nemeka:na:ta: a:pa:la:me leekeme. 28 Koto leeke Yesuma: hombo peaaso alota: Neketa: hone wopu tulaasa: wanda: ya:ka:ta:me. Koto ekina:ta: naka: hone pa:la: hauta: ota: pealueke leekeme. Yesuma: koto alo haena: kone mo wanda:na: waneketa: paa epeke tupa: tiao hayekeme.

Yesuma: wanda:hali wopu epeaeyekeeki

29 Yesuma: koto pa:ta: mina:pa:lao mo Ka:lili ikali leke nepoko lopa:la: pua mo peiyene pa:ta: a:meiya pua pitiekeme. 30 Koto pua pitina:ta: wanda:hali tieke wopu Yesu pa:ta: a:pa mombelemekeme. Iki ipulu hata:ta: dola:pake piki leke holupiki anke lupa wiki pi na leke make kutupa mandane yenimanu haemeke wanda:hali wopu make Yesuna: anke pa:ta: a:pa wimiki handaa ipikana:ma: epeao paeyaeyekeme. 31 Kutupa mo wanda:halima: mo pi na leke wanda:halima: pi lemekeeki hando make kiki anke lupa wiki wanda:halima: paa epeke tupa: haemekeeki hando make dola:pake piki wanda:halima: paa epea pomimikieki hando make leke holu piki wanda:halina: leke ki la epeke tupa: hando pu pimiki eki paeyao handolo hata: ikana:ma: leke opo handa: hake wiata: Isulai wanda:halina: Koda:na: biki yeiya: laemekeme.

Yesuma: 4 daoseni haliweki pa:ta: ne haleekeeki
(Maka 8:1-10)

32 Yesuma: ipika: hoki nane tolu haemeke haliweki ipiki pa:ta: epena:
wi la:mipi pea iki pa:ta: alota: Do wanda:hali pa:ta: ya pukima: e̱
ala:me leekeme. Hoto tepona: I̱ ame̱le̱ haememe. Kutupa ameta:
napeke ne ma:nda: dia:me. I̱ma: ika: da nina: tea:ma: homa: paleke
tapaa tapaa pua:ka:na: kota: pota: hopikina: tea:ma: pua homilimikie
leekeme. 33 Ipika: disaipolo haliwekima: ipiki pa:ta: alota: Do hapu hala:
alena: hata:ta: do wanda:hali pa:ta: neta: hando pate mea halomana:pe
lemekeme. 34 Yesuma: iki pa:ta: dupa lota: pitolo alota: Palaowa wala:
ekipu wia halemepe lota: piekeme. Koto haliwekima: alota: Palaowa
wala: watake hata: make ta:peli siki yaapo homeke pea wia haloma:me
lemekeme.
35 Koto ekina: Yesuma: mo wanda:hali wopu pa:ta: alota: Kenkena:
pita:pe leekeme. 36 Kutupa Yesuma: mo palaowa wala: watake hata:
make mo ta:peli siki mu peata: Koda: pa:ta: keiyae pi amba:la laata: pindi
pindi peaata: ipika: disaipolo haliwekima: wanda:hali pa:ta: hale hale
pina: yeke ipikana:ma: iki pa:ta: haleekeme. 37 Kutu pieketa: wanda:hali
paeyaoma: ana:na: naa weleke haemekeme. Kutaata: mo wanda:halima:
naa putu piliki wiekeeki mo disaipolo haliwekima: meaata: ala:ta watake
hata: tumbaemekeme. 38 Mo hande palaowa wala: sunu nemeke hali-
wekita: wekiwanda: na apa:take haliweki homeketa: 4 daoseni halima:
nemekeme. 39 Yesuma: iki paeyao tapaa tapaa peaata: koto kone ipika:
disaipolo haliweki ame̱le̱ kawaso pa:ta: pita Ma:ka:dani kenke nane
pemekeme.

16

Wele pita:la:eki ma:nda: handomono pie lemekeeki
(Maka 8:11-13, Luku 12:54-56)

1 Mo Pa:tisi haliweki make Sa:dusi haliweki tonka:na: Yesu pa:ta:
a:pa ipika: anke yololo alota: Koda:ma: neke pa:ta: do wele a:nda: ku
haya:ka:na:ta: kota: nikana:ma: handomono mo welema: na handeke hau
ma:nda: pie lemekeme. 2 Yesuma: ika: pi hombo peaasota: dupa leekeme.
Nate pambolo pulu hata: we pia:ka:na:ta: kota: ikana:ma: alota: Beliata:
epeke nate telieke lo halememe. 3 Kutaa koto tupa: kone da ka:la:paaso
make ikana:ma:ta: nate we pita:la: ekita: Lako ipuluekema: taa pita:la:
handa:e lo halememe. Ikana:ma: oli yana: pita:la: haumanu handolo
hata: dupiki nate telieke laa la: u hapa:peke ya:la:pate pa ame do iki
pa:ta: pitolo haumanu handaa ikana:ma: hone wia:pa:peke na ya:la:pe.
4 A:pa:e. Do you hoke wanda:halima:ta: ekipeke handaa mo na handeke
hau ma:nda: handuluekema: alemepe. Dia:me. Mo amba: hande Diona
pa:ta: pieke yeke na handeke hau homeke waloa:ka:na:ta: handilimikie.
Koto laata: iki mina:pa:lao peekeme.

Wala:la: pina: kinki pita:la: pi
(Maka 8:14-21)

5 Yesuna: disaipolo haliweki mo ikali leke tunkula mone tea:na: pulu
hata:ta: palaowamanu hone yonka:lao na mea pemekeme. 6 Yesuma:
mana: alo hata: iki pa:ta: alota: Wotu hapa:peke. Pa:tisi Sa:dusi tapake
yaapona: palaowa pombei yaasa:eki wotu handa:pa:peke leekeme.
7 Koto leekeeki opuolo hata: ika: ika: kone hone wia pi pi lemeke ekita:

dupa. Nikita: palaowa na mea epoma: ekina: ala:me lemekeme. 8 Kutupa
Yesuma: ika: hone wimikieki handolo hata: iki pa:ta: alota: Ne dia:
ya:leke ekipeke pi pi alemepe. Ika: hone tulaaseme ekita: ota: hosiki
siki ya:ka:ta:me. 9 Ikana:ma: hone wia ai na handelemepe. Na nimi-
naasemepe. Mo hande palaowa wala: yunki hata: 5 daoseni haliweki
pindi pindi peaowa: pita:ma:ta: putu pilikima:ta: ala:ta ekipu tumbae-
mepe. 10 Kutupa mo hande palaowa wala: watake hata: hande 4 daoseni
haliweki haloma: pita:ma:ta: putu pilikima:ta: ala:ta ekipu tumbaemepe
leekeme. 11 Ekieki pea ikana:ma: hone na witemepe. Ima:ta: mo ota:
palaowana: na loa:pate pa mo Pa:tisitonu pita: Sa:dusi haliweki yaapona:
palaowa pombei yaasa: yisitima: handeke pimanu alemeeki handeteke
hapa: laa alome. 12 Koto pi opitolota: mo disaipolo haliwekima: Yesuma:
leeke kinki pita:la: pita: mo palaowa pa:ta: ula: yisitina: na leekepate
ota: mo Pa:tisi Sa:dusi tapake yaapona: waleme mana: pimanu pa:ta:
lea:ka:ta:me hone wimikime.

Pidama: Yesuta: Ketisoe leekeeki
(Maka 8:27-30, Luku 9:18-21)

13 Kutupa Yesuma: ipika: hoki nane tolu haemeke haliweki amele mo
Sesatia Pilipai da kenke nane pemekeme. Koto pa:ta:ta: ipika: disaipolo
haliweki pa:ta: dupa lota: piekeme. Wanda:halima: mo Wanda:halina:
Eiyeketa: epi alemepe leekeme. 14 Mo disaipolo haliwekima: ipiki
pa:ta: alota: Mandane wanda:halima: alota: Bapitaisi peao hayeke hali
Dionie alememe. Mandane wanda:halima:ta: Elaidiae alememe. Man-
dane wanda:halima: Dietemaiya o mandane potopede halie alememe
lemekeme. 15 Yesuma: iki pa:ta: alota: Pa ikana:ma:ta: Ita: epi alemepe
leekeme. 16 Saimono Pidama: hombo peaaso alota: Neketa: mo da:taa
hao hala: Koda:na: Eiyeke Ketisoe leekeme. 17 Yesuma: ipiki pa:ta: alota:
Saimono Dionina: eiyekeo. Nakana:ma:ta: epeke tupa: hombo peaeme.
Pa ekipeke do ota: tikitikina: hombo peae ekita: hali ma:nda:ma: na la
kia:pate ya hepeni hala: Apa:ma: neke pa:ta: tiki tiki kia:me. 18 Koto
ekina: dupa alome. Neketa: Pidae. (nika: pima:ta: Toopie) Koto toopi
mandaata: ya siosi a:elueke. Kutupa mo homo hala: ekina: honkopuma:
kone koto siosi ota: na bepolao halieke. 19 Ima: neke pa:ta: mo hepenina:
Kilu Tombuao Hala: ekina: pota: kakena: kimanu kulueke. Koto ekina:
do kenke nane hata: nakana:ma: hau ma:nda: a:nda: pa:ta: pi wika:na:ta:
kota: koto hauna: pi wita:la:eki kone oli hepeni nane make pi wilieke.
Kutupa do kenke nane hata: nakana:ma: mandane haumanu pa mone
pina: paeka:na:ta: kota: koto pina: pasa: hau kone oli hepeni nane make
pa pina: palieke leekeme. 20 Koto leeke Yesuma: iki hando alo alota: Ita:
Ketiso yekeme laa wanda:hali ma:nda: pa:ta: na lapa:peke leekeme.

Yesu ipika: tanda mea homa:pekeeki
(Maka 8:31—9:1, Luku 9:22-27)

21 Koto natena: kini pu meata: Yesuma: ipika: disaipolo tonu peneme
yao alo hata: dupa leekeme. Ita: ota: Diutuseleme da nane polueke. Kutu
pua:ka:na:ta: koto pa:ta: mo you haliwekima: make yeni peao haleme
you haliwekima: make wape pea wala:tiki pu haleme haliwekima: make
I tanda tieke ota: wotu kilimikie leekeme. I kiao limika:na:ta: homu-
luepate hoto tepo naku pa:ta: wia paa da:taa tiao halueke leekeme.

22 Koto pi opuaata: Pidama: Yesu hosiki mo pate leke hatuku mea
pua hata: ipiki pa:ta: alota: Dia:me Tekehalio. Neke pa:ta: kutu piki hau

ota: na epena: hone witolome leekeme. 23 Yesuma: la:ka:la mina Pida
handolo hata: alota: Sadani. Neke puma. Neketa: ya pota: a:mbaluekema:
taapeleme. Pa ekipeke. Do naka: wili hone manuta: Koda: pa:ta: yama: na
ipula:pate pa hali pa:ta: yama: ipula:me leekeme.

24 Koto la paeyeketa: Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Hali
ma:nda: epima: ya hoki nane toluekema: hone pia:ka:na:ta: kota: ipiki
pa:ta: kone hone ula: ekimanu tunkulaata: ipika: a:ka:tei wape piki ti mea
tia ya hoki nane telina:e leekeme. 25 Kutu pa:la: ekima: hali epima: ipika:
da:ta:la:eki homeke miniki hao haluekema: hone wia:ka:na:ta: kota: ipika:
da:ta:la:eki kone alupalieke. Kutu pilia:pate I̱ pa:ta: hone witolo ipika:
da:ta:la:eki alupina: lea:ka:na:ta: kota: ipikita: ota: da:taa hao halieke
leekeme. 26 Hali epima: do kenke ala:ta: ala:ta: paeyao ipika:eki wina:
la halia:pate kone ipika: da:ta:la:eki alupaeya:ka:na:ta: kota: epekeeki
ma:nda:ta: aleke milia:pe. Dia:ma: ala:ta: ma:nda: ota: na milieke. Ipika:
da:ta:la:eki paa muluekema: topo peapeke ala:ta: ma:nda: a:nda: ota: na
ula:me leekeme. 27 Wanda:halina: Eiyeke ipika: Atekena: pa̱a̱ taapuna:
ipika: enisolo hatuku a̱i kutaa kone ipilieke. Kutaata: wanda:hali homeke
homekema: ika: pu haeme hau manuna: ana: piki yenki kone iki pa:ta:
hale hale pilieke. 28 I̱ma: iki pa:ta: ota: pi la kitolo alome. Wanda:halina:
Eiyeketa: Kini hali hata: epolo pa:la:eki handuluekema: do haleme man-
dane wanda:hali ikita: ambi na homeke pa halimikie alome leekeme.

17

Yesu wonu piliekeeki
(Maka 9:2-13, Luku 9:28-36)

1 Hoto yunki mindiki hata: hao Yesuma: Pida pita: Dia:mesi Dioni
hama̱la̱: handa: meata: pote tumiki pa:ta: pua ika:siki haemekeme.
2 Kutupa ikana:ma: handa: pelia haena: Yesuna: loke wonu piliekeme.
Ipika: leke popeleketa: nate pa̱a̱ pita:la: tupa: pa̱a̱ piekeme. Kutupa
ipika: daumanu make pa̱a̱ peaata: hake wopu piekeme. 3 Kutupa Elaidia
Mosesi yaapo opolo a:paata: Yesu ame̱le̱ pi pi alo haemekeme. Kutu
pitolo haena: koto hoki nane tolu haemeke hali tepoma: handemekeme.
4 Koto ekina:ta: Pidama: Yesu pa:ta: alota: Tekehalio. Do pa:ta: haloma:
ekita: a:pa:la:me. Koto ekina: naka: hone pia:ka:na:ta: I̱ma: sale da tepo
a:eyono lae laata: Homeke naka:eki ma:nda: Mosesina:eki ma:nda: Elaid-
iana:eki pea a:eyono lae leekeme.

5 Kutu piki pi alo haena:ta: mo pa̱a̱ piki koa ma:nda:ma: iki a:pa tu
peaaso haena: mo koa tukiki pa:ta: pi ho̱la̱:makema: alota: I̱ma: koto yaka
puki piki weki pa:ta: ta:na: wopu homolome. Ipika: pi opua:pa:pekee
la:niaeyekeme.

6 Koto pi ho̱la̱:make epeekeeki opu haota: mo disaipolo hali tepoma:
paala: tiekema: wopu homolo hata: kenkena: puki yama lopemekeme.
7 Yesuma: iki pa:ta: a:pa iki wataaso hata: alota: Paala:ma: na homeke
tiaapee leekeme. 8 Koto leeke mo hali tepoma: la:ka:la: liao hande-
mekepate ma:nda: na hake Yesu homeke hayeke handemekeme.

9 Potena: hola:pa:niaaso haena: Yesuma: iki hando alo hata: alota: Oli
hande upama: handeke nono pimi hauta: ma:nda: pa:ta: na lapa:peke
laata: Wanda:halina: Eiyeketa: ota: homaa paa tiao haowa:ka:na: alota:
ana: pilieke leekeme.

10 Koto leeke pi opitolo ikana:ma: Yesu pa:ta: lota: pitolo alota: Pa
ekipeke mo wape pea wala:tiki pu haleme haliwekima: titina: amba:la
Elaidia ipilieke lo halemepe lemekeme.
11 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: hombo peaaso alota: Titina: amba:la
Elaidia ota: ipilieke. Kutu pia:ka:na:ta: ipikana:ma: hau paeyao tik-
itiki yao wina: loluekema: ipilieke. 12 Kutu piliepate Īma: iki pa:ta:
alome. Elaidiata: amba: epea:pate wanda:halima: ipikita: ota: Elaidiae
hone wopu na witolo hata: ikana:ma: pa ika: hone pieke ekimanu ipiki
pa:ta: pimikime. Mo Wanda:halina: Eiyeke pa:ta: make ikana:ma: koto
mandake piki hoke haumanu kone pilimikie alome leekeme. 13 Mo
disaipolo haliwekima: koto leeke pi opitolota: mo ala: pita: mo hande
Dioni Bapitaisi pa:ta: ala:me hone wimikime.

Hoke temokoma: hoeyaeyeke weki Yesuma: epeaeyekeeki
(Maka 9:14-29, Luku 9:37-43)

14 Iki tonkopuma: mo wanda:hali pa:ta: la:ka:la ipulu haena:ta: hali
homeke Yesu pa:ta: a:pa panda: pitolo hata: 15 alota: Tekehalio. Ya weki
pa:ta: a:ta:ma: homa:peke laata: Ipikita: lu lopao mea keao weki yaalo
tana: eleke eleke ti tala: pa:ta: make ikali pa:ta: make lu lopatiki pu
hala:me. 16 Kutupa Īma: naka: disaipolo haliweki pa:ta: hatuku epoa:pate
ikana:ma: ipiki epeapeke na yea:me leekeme.
17 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Koto wanda:halita: hone
wopu na tulaake ota: puki taka:lake wanda:halie. Īta: iki pa:ta: hao
pua hando natena: hao na lua:pe. Īma: iki pa:ta: a:ta:ma: homolo hata:
pa pu hamena: kiaota: hando natena: tunkulua:pe laata: Mo wekita: Ī
pa:ta: mea epoe leekeme. 18 Kutupa Yesuma: Mo hoke temoko hando alo
hata: mo weki mina:pa:lae leeke handaata: mo hoke temokoma: mo weki
mina:pa:layekeme. Kutu pieketa: pa koto toma:na: kone mo weki epea
tiao hayekeme.
19 Yesu ipika: siki haena: ipika: hoki nane tolu haemeke haliwekima:
ipiki pa:ta: pua lota: pitolo hata: alota: Pa ekipeke handa nikana:ma: koto
hoke temoko tolu lia:peke na ya:la: ekita: ekipa pia:pe lemekeme.
20 Yesuma: hombo peaaso alota: Ika: hone tulaleme ekita: aneke hapu
na tulaemeke handa pia:me. Īma: iki pa:ta: ota: ota: pi alome. Ika: hone
tulaleme ekita: mo kīmīlēma: handeke ale masidadi waema: handekeeki
wimika:na:ta: kota: ikana:ma: do pote pa:ta: alo hata: Mo pate leke pue
laa la halemeka:na:ta: kota: koto pa:ta: yola: monealieke. Kutu piki hone
tulalimi ekima:ta: hau paeyao pea:pa:peke yelimikie. 21 [Pate dupiki hoke
temoko toluekema:ta: pota: ma:nda: dia: ya:la:pate pa mo nee pi wia hata:
yeni pita:la:eki homekema: ana: pa:la:me.]

Yesuma: ipika: homa tialo piekeeki paa la haleekeeki
(Maka 9:30-32, Luku 9:43-45)

22 Ipika: disaipolo haliweki paeyao Ka:lili nane a:pa mombele-
meke pita:ma:ta: Yesuma: iki pa:ta: alota: Hosiki wetepena:ta: mo
Wanda:halina: Eiyeketa: haliweki oto pa:ta: haena: lelieke. 23 Kutu
pia:ka:na:ta: mo haliwekima: ipiki limikie. Kota: ota: homa:liepate pa
hoto tepo wia paa da:taalieke leekeme. Koto ekima:ta: mo disaipolo
haliweki ika: pukima: ka:nda: homemekeme.

Mo Tembolo dana: dakisi mani wimikieki

24 Yesu ipika: disaipolo haliweki hatuku Kapeneami da opolo epe-
meketa: mo tembolo dakisi mani mu haemeke haliweki a:pa Pida pa:ta:
lota: pitolo alota: Naka: walaasa: halima:ta: tembolo dakisi mani lopao
halepe lemekeme.
25 Pidama: hombo peaaso alota: Aowe. Lopao hala:me leekeme. Koto
hoki naneta: Pidama: da pa:ta: honda: pambolo haena: Yesuma: ipiki
pa:ta: pi amba:la alo alota: Saimonoo naka: honema:ta: eki hone wilipe
laata: Do kenkena: handeteke haleme Kini haliwekima: epi ameda pa:ta:
dakisi mani mea:tiki pu halimipe. Ika: tapake pa:ta: kone mea:tiki
pilimikipe o tapake ma:nda: ma:nda: pa:ta: mea:tiki pilimikipe.
26 Pidama: hombo peaaso alota: Mo tapake ma:nda: pa:ta: homeke
mea:tiki pilimikie leekeme. Koto leeke Yesuma: alota: Kota: koto ekina:ta:
mo Kini halina: tapake wanda:halima:ta: dakisi na wilimikie. 27 Pateta:
do wanda:halima: niki pa:ta: hoke hone wiaama:na: mo ikali leke pa:ta:
pua naka: kimai lopaapeke. Kutaata: ota: titina: endilipi ta:pelita: yola:
mea ipika: kake ankoto peaata: koto kake pa:ta:ta: silipa mani homeke
handa: wilimikie. Koto manima:ta: mo ya tembolo dakisi make naka:eki
make ana: pilieke. Kotoeki mea pua dika: dakisi hala:peke leekeme.

18

Hepenina: Kilu Tombuao Hala: tumiki halita: epipe
(Maka 9:33-37, Luku 9:46-48)

1 Koto toma:na:ta: mo disaipolo haliwekima: Yesu pa:ta: a:pa lota: pitolo
alota: Mo hepenina: Kilu Tombuao Hala:eki pa:ta: epita: ota: tieke hala:pe
lemekeme.
2 Koto lemeketa: Yesuma: weki siki homeke wila: meaata: ika: puki
nanema: mea haena: leekeme. 3 Kutaa ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Ima:
iki pa:ta: ota: pi alome. Ikana:ma: ika: hone topo pina: lena: laata: mo
weki siki leke na haemeka:na:ta: kota: ikana:ma: hepenina: Kilu Tombuao
Hala: pa:ta: ota: na honda: pambilimikie. 4 Epima: ipika: kone panda:
puniaaso hata: homu pea do weki siki leke hala: halita: mo hepenina: Kilu
Tombuao Hala: ekina: tumiki hali hala:me.
5 Ma:nda: epima: dupiki weki siki ya bikina: ta:na:ma: homolo hata:
handa: mia:ka:na:ta: kota: I make ta:na:ma: homaa handa: milieke.
6 Hali epima: do I pa:ta: hone tulaaseme wekiwandiki sunu homeke
ma:nda:ma: hoke hau pina:yeke pu tiaena: lea:ka:na:ta: kota: koto halina:
make pa:ta: toopi hombeleke mea endiata: homena: mo dawala noka:
pa:ta: mea lopaena: lea:ka:na: yoluta: epolo pia:me.
7 A:pei. Do kenke pa:ta: I paala:e. Wanda:halima: hoke hau pina:yeke
ula: hoke haumanu ula:me. Dupiki haumanu a:pa:peke yolo pa:la:pate
a:pa:e mo hau epena: ala: halita: ota: hoke yenki milieke.
8 Koto ekina:ta: naka: kikima: o naka: ankema: hoke hau puelena:
lea:ka:na:ta: kota: koto kiki o koto anke tunkulu baapeke. Kiki homeke o
anke homeke homeke hata: deto hala:eki mika:na:ta: kota: ota: epelieke.
Pate neketa: naka: kiki yaapo pa haena: lo o anke yaapo pa haena:
lo pea haeka:na:ta: ikana:ma: neke mo na paeke ti to hala: ale pa:ta:
mea lopaemeka:na:ta: kota: ota: hoelieke. 9 Naka: lekema: hoke hau
puelena: lea:ka:na:ta: kota: koto leke yoka: mea baapeke. Leke homeke
homeke hata: deto hala:eki mika:na:ta: kota: ota: epelieke. Leke yaapo
pa haena: lo pea haeka:na:ta: ikana:ma: neke mo ti to hala: ale pa:ta: mea
lopaemeka:na:ta: kota: ota: hoelieke.

Sipisipi alu pieke onkoluma: pi
(Luku 15:3-7)

10 Ikana:ma: dupiki wekiwandiki sunu pa:ta: pa alema: handali
mina:ma: wopu handeteke hapa:peke alome. Pa ekipeke. Mo weki-
wandiki ika: hepeni hala: enisolo tonuma: mo ya hepeni hala: Apa:na:
leke popelekena: teke pa:ta: hata: handeteke hao halememe alome.
11 [Wanda:halina: Eiyekema: mo alu peleme wanda:hali weiya handa:
wia da:taaluekema: a:pa hala:me.]
12 Ika: honema:ta: hali epima: ipika: 100 sipisipi ma:na: handeteke
halia:pate homeke hondo alupia:ka:na:ta: eki pilieke hone witemepe.
Ipikana:ma: pa halia: 99 sipisipimanu mo peiyene tea:na: mea haena:
laata: mo alupia:eki weilu pelieke. 13 Īma: iki pa:ta: ota: pi alome. Mo
alupia: sipisipi ma:na: handa: wia:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: mo na alu
piki pa haleme ekimanu pa:ta: ta:na:ma: homiliepate pa mo handa:
wiekeeki pa:ta:ta: ta:na: ota: wopu homilieke. 14 Pa do mandake tupa:
kone mo naka: hepeni hala: Apa:ma: make do wekiwandiki sunu homeke
ma:nda: alu pina: hone na pa:la:me alome leekeme.

Hoke hau pilie kame epeaapekeeki

15 Naka: kamema: neke hoeyaasa: hoke hau pia:ka:na:ta: kota: ipiki teke
pa:ta: puaata: ipika: pia: hokeeki wala:peke. Pate peneme na piki ipilika:
honema: pea:pa:peke. Ipikana:ma: naka: pi opua telia pia:ka:na:ta: kota:
mo kameta: neke nane epena: lelipikie. 16 Pate naka: pi na opia:ka:na:ta:
kota: pa pua hali homeke o yaapo ma:nda: hatuku ipiki pa:ta: paa
pua:pa:peke. Kutu pika:na:ta: mo nakana:ma: titina: ipiki pa:ta: le pi
alupaama:na: handa: ula: hali yaapo o tepona: pima: hone u tiatiki pina:
lelieke. 17 Kutu pilimipate iki paeyaona: pi na opia:ka:na:ta: kota: mo
ipika: pia: hau paeyao siosi wanda:hali mombilimi ale pa:ta: la hala:peke.
Kutaa ipikana:ma: mo siosi wanda:hali paeyaona: pi na opia:ka:na:ta:
kota: nakana:ma: koto someta: mo Koda: mataasa: hali o a:nda: tunkuliki
wanda:halina: tamba: mina:la: hali tupa: haena: lapeke leekeme.
18 Īma: iki pa:ta: dupa alome. Ikana:ma: do kenke nane ala:ta: o hau
ma:nda: pi wimika:na:ta: kota: koto pi wita:la: ekita: oli hepeni nane make
pi wilieke. Koto tupa: kone ikana:ma: do kenke nane ala:ta: o hau ma:nda:
pi na wimika:na:ta: kota: hepeni nane make pi na wilieke.
19 Pa ameta: do pi make apa:taaso iki pa:ta: alome. Iki paeyao tukiki
pa:ta: epi yaapo a:nda:ma: mo pea:peke hau homeke a:nda: do pate pu-
luekema: epena:e laa homeke hone wia hata: yeni pipika:na:ta: kota: oli
ya hepeni hala: Apa:ma: opua ipilika: hone pa:la: ekita: ota: peawalieke.
20 Pa ekipeke wanda:hali yaapo o tepoma: ale ma:nda: pa:ta: yaka bikina:
mombelemeka:na:ta: kota: Īma: koto pa:ta: iki amēlē mandake halueke
leekeme.

Hoke hau hone na yonka:laasa: halina: onkoluma: pi

21 Koto toma:na:ta: Pidama: Yesu pa:ta: a:pa lota: pitolo alota: Tekehalio.
Yaka kamema: Ī pa:ta: hoke hau pea:tiki pu haya:ka:na:ta: kota: Īma: tana:
ekipu paeyaaluepe. Tana: wataake hata: ana: pa:la:pe laa lota: piekepate
22 Yesuma: hombo peaaso alota: Dia:me. Hoto wataake hata: ana: na
pa:la:me. Pa hoto paeyao ota: pa paeyaaso paeyaaso pu hapeke.
23 Pa ekipeke. Mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekita: do tupa:
ya:la:me. Kini hali homekema: ipika: e poka:la: haliwekina: tondiki

manuta: tikitiki yaalueke hone wiekeme. 24 Kotoeki kini pu mea poku-
luekema: haena: ipika: e pokaeyeke hali homeke hatuku epemekeme.
Koto halima:ta: mo Kini halina: 10 milioni kina tondiki mea hayekeme.
25 Kutupa koto ipika: tondiki paeyaapeke mani na wieke handaata:
mo Kini halima: iki pa:ta: alota: Do hali ipika: wekiwanda: make ipika:
wia hayeke alemanu paeyao make mo tondiki paeyaena:yeke mani
muluekema: iki paeyao ma:nda:na: pahameke e pokaasa: tapake haena:
hambena: tapaapa:peke leekeme. 26 Koto leekeeki opuaata: mo e
pokaeyeke halima: ipika: Kinina: leke popelekena: tumiki yotuao panda:
puniaaso honke alo alota: Tekehalio. I pa:ta: a:ta:ma: homolo hata: waleke
kika:na:ta: mo tondiki paeyao ana:na: epeao kulueke laa honke leekeme.
27 Koto leekeeki opitolo hata: mo Kini halima: ipiki pa:ta: a:ta:ma: homolo
hata: pa pina:e laa Paota: pa mo hande tondiki tieke make pina: laa kiao
hone yonka:lao ipiki paa tapaeyekeme.

28 Kutu pieke mo hande somema: mo ipika: Kini hali mina:pa:lao
hama peekeme. Kutu pitolo hata:ta: ipika: 100 kina tondiki miono
leeke haleeke mo Kini halina: e mandake pokaepeke hali ma:nda:
manda:hande piekeme. Ipikana:ma: koto e mandake pokaepeke som-
ena: make da:ka:pa: mina ipika: pendoko teke yoka: minolo hata: alota:
Mo ya neke pa:ta: kolo tondikita: ma:nda: pa na mina:pa:lake ota: paeyao
kima leekeme.

29 Mo e mandake pokaepeke some ipika: leke popelekena: panda:
puniaaso honke alo alota: Kameo. I pa:ta: a:ta:ma: homolo hata:
waleke kika:na:ta: mo tondiki paeyao ana:na: kulueke leekeme. 30 Koto
leekepate ipikana:ma:ta: koto pi tombuao a:ta:ma: na homeke mo
somema: ipika: tondiki paeyao ana:na: kone pa kina: alo hata: pa dipula
mea lopaeyekeme.

31 Kutu pieke hauta: mo hande Kini halina: e pokaemeke mandane
haliwekima: handaata: ikana:ma: ka:nda:ma: homolo hata: ika: Kini hali
pa:ta: mo hau paeyao pua la haleekeme. 32 Mo Kini halima: koto pi
opuaata: mo hande hali epena: wi leekeme. Kutupa ipiki pa:ta: alota:
Neketa: ota: hoke hau piki e pokaasa: halie. Nakana:ma: I pa:ta: A:ta:ma:
homee laa honke leeki homeke homekena:ta: mo hande naka: tondiki
tieke paeyao Ima: pa paeyaowa:me. 33 Kota: Ima: neke pa:ta: pa a:ta:ma:
homoa: tupa: nakana:ma: naka: e mandake pokaepe some pa:ta: make
koto tupa: kone a:ta:ma: homa:peke alee laata: 34 mo Kini halima: mineke
tieke pankolo hata: mo hande somema: ipika: mieke tondiki ota: paeyao
ana:na: kone epeao paeyaena: handeteke hata: panisi pina: dipula mea
lopaeyekeme. 35 Yesuma: do onkoluma: pi lo a:mbolo hata: alota:
Ikana:ma: ika: yankekena: hoke hau pimiki ekimanu ika: pukima: ota:
hone na yonka:laemeka:na:ta: kota: yaka hepeni hala: Apa:ma: mo hande
Kini halima: pieke tupa: kone iki paeyao pa:ta: make koto mandake tupa:
kone pilieke leekeme.

19

Tooli ka:taalu pita:la: ekina: mana: pi
(Maka 10:1-12)

1 Koto piekeeki manuna: pimanu la paeyeketa: Yesuma: mo Ka:lili
kenke mina:pa:laota: mo Diodani ikali mone tea:na: wieke Diudia kenke

nane peekeme. 2 Wanda:hali wopuma: ipika: hoki nane teli mea pe-
mekeme. Kutu pimikita: Yesuma: koto pa:ta: ika: hoke yenimanu paeyao
epeawayekeme.

3 Mandane Pa:tisi haliwekima: ipiki tamuluekema: yeke ipiki pa:ta:
lota: pita:la: pi ma:nda: dupa lemekeme. Hali ma:nda:ma: ota: pa ipika:
hone pa:la: tupa: ipika: wanda: kiaaso yoka:la: ekita: mo nika: Lo Pi Ula:
ekima:ta: waleke ma:nda: wiala:pe laa lota: pimikime.

4 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Mo hande wanda:hali kini
peao Wepieke Tekehalima:ta: hali pita: wanda: yaapo wepiekeme la:la:
Baibolona: wape pea ula: pita: ikana:ma: na yata:pa alemepe. 5 Kota:
koto hali wanda: yaapo wepieke pita:ma: Koda:ma: alota: I̱ma: hali
pita: wanda: yaapo wepueke handaata: mo halima: ipika: apa: ama:
mina:pa:lao ipika: wanda: yaapo ta:ma:ni peaata: tooli homeke halip-
ipikie leekeme. 6 Koto leeke ekina:ta: ipilikita: yaapo na halo pelepepate
ota: homeke halipipikie. Koto pa:leke handaata: koto hauta: ota:
Koda:ma: ta:ma:ni peawaasa: hau yeleketa: wanda:hali ma:nda:ma: ota:
na ka:taapeke alee leekeme.

7 Mo Pa:tisi haliwekima: koto Yesuna: pi opuolo hombo peaaso alota:
Kotota: ota: ya:ka:na:ta: kota: mo Mosesi ipika: wape pea ula: pima: alota:
Hali homeke ipika: wanda: kiaya:ka:na:ta: ipikana:ma: mo kiaasa: wanda:
pa:ta: Neke ota: kiao tapaasome la:la: pi wape pea halaa pena: tapaapeke
la:la: ekita: pa ekipeke wape pea wia pa:la:pe laa lota: pimikime.

8 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Mosesima: koto piki wanda: kiao
tapaasa: pi uleke wiki hauta: kota: ika: puki ota: taka:la pa pa:leke handolo
hata: wia pa:la:me. Koto piekepate mo hande Koda:ma: wanda:hali kini
peayeke toma:na:ta: kutu piki hau na piekeme. 9 Kota: ameta: I̱ma: iki
pa:ta: dupa alome. Hali ma:nda:na: wanda:ma:ta: ipilika: tooli halepeeki
na hoeyaasa:pate pa mo halima: ipika: kone kiao tapao wanda: ma:nda:
mia:ka:na:ta: kota: koto halima: ipika: kone mo ipilika: tooli halepeeke
ka:tao hoeyaasa:me leekeme.

10 Koto leekeeki opua ipika: disaipolo haliwekima: Yesu pa:ta: alota:
Tooli pa:ta: kutu piki hau wia:peke ya:ka:na:ta: kota: wanda: na miki pa
hata:ta: epilieke lemekeme.

11 Yesuma: mo pi hombo peaaso alota: Do walolo pita: pa paeyaoma:
opua miniki hapeke na ya:la:pate pa mandaali epi Koda:ma: kutu pina:
la:la: haliwekima: homeke opua miniki halimikie. 12 Yesuma: iki pa:ta:
opua:pe laata: Ta:ta: ta:ta: piki haliweki halememe. Mandane haliwekita:
ika: ama:na: weleke pa:ta: kone hali atua ma:nda:la: ekima: pu make
mandane haliwekita: wanda:halima: ki̱ayeke ekima: pu make kutupa
mandane haliwekima:ta: Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki pa:ta: hone u
pitolo hata: wanda: mina:la: hauta: kiao halememe. Do pi opua miniki
hapeke ya:la: somema: miniki haena:e leekeme.

Yesuma: weki wandiki sunu wamo puma: puma: piekeeki
(Maka 10:13-16, Luku 18:15-17)

13 Mandane wanda:halima: weki wandiki sunu Yesu ipika: kikima:
wataaso hata: yeni pina:yeke hatuku epemekeme. Kutu pimieki han-
dolo mo ipika: disaipolo haliwekima: iki hando alo hata: tolu limikime.
14 Kutu pimikipate Yesuma: alota: Weki wandikisunu make I̱ pa:ta:

epena:ma: sa:sa: na pea:pa:peke. Pa ekipeke do weki wandikima: handeke wanda:halita: mo hepenina: Kilu Tombuao Hala:eki ana:na: handilimikie. 15 Koto laata: ipikana:ma: mo weki wandiki manda ipika: kiki wiaata: koto pa:ta: mina:pa:lao peekeme.

Hamoko hayeke panake hali
(Maka 10:17-31, Luku 18:18-30)

16 Nate homeke ma:nda:na:ta: hali homeke Yesu pa:ta: a:pa alota: Disao. Ima: deto hala:eki muluekema:ta: epeke hau ma:nda: handoeki peonope laa lota: piekeme.

17 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Mo epeke hau pea:peke ekita: I pa:ta: pa ekipeke lota: pitelepe. Mo ota: a:pa:la: halita: homeke homeke hala:me. Koto ekina: nakana:ma: mo deto hala:eki muluekema: hone pia:ka:na:ta: kota: mo hande Lo Pi Ula:eki paeyao wopu telia pu hapeke leekeme.

18 Mo halima:ta: Handoeki pionope leeketa: Yesuma: alota: Hali ma:nda: ota: homena: na lia:peke. Kutupa hali ma:nda:na: wanda:na: hakopu na tunkula:peke. Pake na napeke. Yayapiki pi na lapeke. Makeaaso kone ma:nda: maleke na lia:peke. 19 Naka: ama: apa: yaapona: pi opua:peke. Nakana:ma: neke naka: kone pukima: homa: handeteke hale tupa: mo mandane mandane wanda:hali pa:ta: make koto tupa: kone pea:peke leekeme.

20 Mo panake halima: hombo peaaso alota: Koto ale pi ula:eki paeyaota: telia pu halome. Handoeki ma:nda: make peonope leekeme.

21 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Naka: honema: Ita: ota: epeke haupiki some halueke hone wika:na:ta: kota: mo naka: wia hale ala:ta: ala:ta: paeyao mandane wanda:halima: hambena: laata: mo milipi manita: mandane natehali wanda:hali pa:ta: halehale pea:peke. Kutu pika:na:ta: kota: nakana:ma: mo hepeni tukiki pa:ta:ta: ale epeke epeke wopu mu halipikie. Koto ekina:ta: ya hoki telia:peke leekeme.

22 Mo panake halima: koto pi opitolota: ipikita: hamoko hali tieke hayeke ekima: pukima: ka:nda:ma: homa: paleke peekeme.

23 Kutu pieke Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Ima: iki pa:ta: ota: pi alome. Hamoko wanda:halima: mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: pa:ta: pua:peketa: ota: ana: siki na pilieke. 24 Iki pa:ta: paa taa alo handa:e. Mo kemolo ma:na:ma: mo noi ka:ka:na: pa:ta: ana:na: honda: pamba yopua:peke ekina: ka:nda:ta: pa mo hamoko halima: Koda:na: Kilu Tombuao Hala: tukiki pa:ta: pua:peke ekina: mia:peke ka:nda: tupa: na milieke alome leekeme.

25 Ipika: disaipolo haliwekima: koto pi opitolo iki ota: wopu tola:tia pominolo hata: alota: Koto pa:la: ekina:ta: kota: epima: ota: da:ta:la:eki mia:peke ya:la:pe lemekeme.

26 Yesuma: iki handa: hake witolo alota: Koto hauta: wanda:halima: ika: kone koto pea:peke na ya:la:pate Koda:ma: homeke ana: pa:la:me. Koda:ma:ta: hau paeyao pea:peke ya:la:me leekeme. 27 Pidama: Yesu pa:ta: pi alo alota: Opi. Nikana:ma: ala:ta: ala:ta: paeyao mina:pa:lao naka: hoki nane telioloma:me. Koto ekina:ta: nikana:ma:ta: aleke muluma:pe leekeme.

28 Yesuma: hombo peaaso alota: Ima: ota: pi alome. Mo paa kini pilia: panake di kini pia:ka:na:ta: kota: mo wanda:halina: Eiyekema: ipika: ota: seliapo piki paa tiekema: hopiliaasa: you halina: sea manda pitia:ka:na:ta: kota: koto toma:na:ta: iki yaka 12 disaipolo haliweki make mo Isulaina:

12 tapake handeteke haluekema: ikana:ma: mo iki handeteke hala: sea
manda pitilimikie. 29 Kutaa make mo mandaali epi a:nda:ma: I teliolo
hata: ika: da o ika: hameketiti o ana:titi o apa: ama: o weki wandiki sunu
o kenkemanu make mina:pa:laemeka:na:ta: kota: do kenkena: hata: kone
mo ika: mina:pa:laleme ale manuta: paa 100 tupa: lombei peao meata:
deto hala:eki make milimikie. 30 Koto pa:la:pate ame do biki tieke ula:
mandane wanda:hali woputa: wetepe haena: laata: mo ame do biki na
ula: mandane wanda:hali woputa: titina: halo yapilimikie.

20

Waini pu nokepeeke ena: onkoluma: pi

1 Mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekita: do tupa:e. Nate homeke
ma:nda:na: hali homeke ma:nda:ma: mandane haliweki yenki
haluekema: ipikana:ma: ipika: waini pu e pokaena:yeke da ka:la:paaso
siki weilu peekeme. 2 Mandane haliweki handa: wia ipikana:ma: alota:
Ikana:ma: mulupeleme manita: nate homekena: 1 kina kulueke leekeeki
opitolo haena: iki paeyaoma: homeke hone wimiki handaata: mo e
pa:ta: tapaeyekeme. 3 Kutupa mo somema: paa 9 koloka: tupa: paa
la:ka:la mo makedi hama pua koto pa:ta: mo mandane e na pokaemeke
haliwekimanu handa: wiekeme. 4 Kota: ipikana:ma: koto haliweki pa:ta:
alota: Ikana:ma: ya e pua pokaemeka:na:ta: Ima: iki pa:ta: yenki ota:
ana:na: kone kulueke leekeme. 5 Kota: mo haliwekima: ipika: pi opua e
pokolo pemekeme. Mo somema: kutu piki hauta: paa natepa pita: tepo
nate leke yaapona: make paa piekeme.

6 Welealo nate leke yunki hata: teke pa:ta: ipikana:ma: mo makedi
hama paa pua mandane haliweki handeekeme. Iki pa:ta: pua alota:
Pa ekipeke do natena: nate lekemanu paeyaota: pa paeyaaso pimipe
laa iki pa:ta: lota: piekeme. 7 Ikana:ma: hombo peaaso alota: Yenki e
pokomono ma:nda:ma: niki na mia:me. Koto lemeke ipikana:ma: alota:
Kota: a:pa:la:me mo ya waini pu e pua pokaape leekeme.

8 Nate pambolo pulu haena:ta: mo hande e teke halima: mo e haliweki
handeteke haena: leeke hali pa:ta: alota: Mo haliweki wi laa mombelao
ika: yenkimanu hala:peke. Yenki halolo hata: mo ota: wetepe siki kini pea
e pokeme haliwekina:eki amba:la kini pea hala:tiki puaata: ota: titina:
kini pimi haliwekina: ekita: paeyaaso hata: hala:peke leekeme.

9 Koto leeke opuaata: ipikana:ma: mo welealo nane nate leke yunki
hata: kini pea e pokeme haliweki homeke homeke pa:ta: 1 kina hale hale
piekeme. 10 Kutu piekeeki handaata: mo ota: da panake ka:la:paaso siki
kini pu mea pokolo pemeke haliweki ika: yenki muluekema: ipuluta:
Nika: yenkita: ota: haka:ta:pao kilieke hone wimikipate pa iki pa:ta: make
homeke tupa: 1 kina ombu haleekeme. 11 Kutu mo wetepena: yenki mimi
haliwekima: ika: yenki meaata: mo e pokaemeke teke hali pa:ta: tulu tulu
pi wopu alo hata: alota: 12 Do ota: wetepena: mi haliwekita: pa 1 aowa
homekena: e pokaemepate nikita: da ka:la:paaso kini pea nate holiki
tiekena: poka pua welealo naneta: naoma:pate pa nakana:ma: iki pa:ta:
hale mandake piki yenki niki pa:ta: make kiteleme lemekeme.

13 Mo e teke halima: iki homeke ma:nda: pa:ta: Someo laa alota: Opie.
Ima: neke na makealome. Nakana:ma: nate homekena: e pokaala: ekita:
1 kina ana: pa:la:me laa homeke hone wiki handaata: 14 naka: yenki
mea da pue leekeme. Ima: mo hande ota: wetepe sale nane mua: hali

pa:ta: make do neke pa:ta: kua: tupa: kone haluekema: hone pa:la:me.
15 Ya manima:ta: ya hone pa:la: tupa: kone pea:peke dia: ya:la:pe o Īma:
ta:na:ma: homolo hata: mandane wanda:hali pa:ta: ale mandaneeki pa
halo halo ekina: neketa: Ī yaapo ta:na:ma: na homelepe laa lota: piekeme.
16 Koto pi Yesuma: lo a:mbolo hata: alota: Koto ekina: mo ame biki na ula:
mandane wanda:hali woputa: titina: haena: laata: mo ame biki tieke ula:
mandane wanda:hali woputa: wetepe halo yapilimikie laa leekeme.

Yesuma: ipika: homa paa tiaapeke ekina: tana: tepo la haleekeeki
(Maka 10:32-34, Luku 18:31-34)

17 Yesuma: Diutuseleme pota:na: ipika: disaipolo haliweki homeke talo
pu mea pulu hata: alota: 18 Opua:pe. Nikita: ame Diutuseleme da teke
nane ta opa:liaasoma: handepe. Koto pa:ta:ta: mo yeni peao haleme teke
haliwekima: make mo Lo Pi wape pea wala:tiki pu haleme haliwekima:
make Wanda:halina: Eiyeke mea puata: homena:e laa mạleke lilimikie.
Kutaata: ikana:ma: ipiki mo Diendaili haliweki pa:ta: mea pua halimikie.
19 Koto haliwekima: ipiki kitaaso hata: ipika: lokena: dopi tao yumbua
baota: homena: lilimikie. Kutupa ipikita: nate tepo wiaata: paa tiao da:taa
halieke leekeme.

Sepedina: wanda:ma: honke leekeeki
(Maka 10:35-45)

20 Kutaata: Sepedina: wetekema: ipika: eiyeke yaapo amẹlẹ Yesu pa:ta:
a:pa tumiki yotuao panda: pitolo hata: ala:ta: ma:nda: honke leekeme.
21 Yesuma: alota: Neketa: aleke hone peleke pitelepe leekeme. Koto leeke
mo wanda:ma: hombo peaaso alota: Nakana:ma: Kini hali pitilipi natena:
do ya weki yaapo naka: popeke nanema: weki ma:nda: pitu make hoeya:
nanema: weki ma:nda: pitu pina: pi la: witolo Ī pa:ta: la: wie leekeme.
22 Koto leekepate Yesuma: mo wanda:na: eiyeke yaapo pa:ta: alota:
Ipilika: honke alepe ekita: hone wotu na wiki hata: alepeme. Īma: mo
ka:nda: pa:la: ekina: kapona: nolua: ekita: ipilikana:ma: make napa:peke
yelepe leekeme. Ipilikana:ma: ipika: pi hombo peaaso alota: Diki ana:
pa:la:me lepekeme.
23 Yesuma: ipiliki pa:ta: alota: Īma: nolua: kapona:ta: ipilikana:ma: ota:
nelipipikie. Pate ya popeke nane kiki pita: hoeya: nane kiki yaapo pa:ta:
ma:nda: epi pitulu pa:la: ekita: laata: Īma: lapeke na ya:la:me. Koto ya
Apa:ma: wamo pea tikitiki yao ula: pila: ale yaapota: mo ipika: mulu pa:la:
hali yaapona: ekie leekeme.
24 Koto honke laeyekeeki mo hande mandane kiki yaapo disaipolo
tonuma: opuaata: kota: koto hamạlạ: pa:ta: mineke pankemekeme.
25 Kutu pieketa: Yesuma: iki mea momba:lao alota: Ikana:ma: handele-
meme. Kenke ma:nda: nane wanda:hali handeteke hao hala: hali-
wekima: ika: wanda:hali ana:na: kilu tombuao halememe. Kutupa ika:
hali tieke tiekema: mo wanda:hali pa:ta: Dupa:pe laa pi wotu hapolo
halemepate 26 pa ikana:ma:ta: iki tukiki pa:ta: ma:nda:ma: mo koto
hau pina: na lelimikie. Dia:me. Iki pa:ta: hali epima: Ī tieke halueke
hone wia:ka:na:ta: kota: ipikita: iki paeyaona: e pokaasa: hali halieke.
27 Kutupa hali epima: Ī titina: hali halueke hone wia:ka:na:ta: kota:
ipikita: mo hande Wanda:halina: Eiyekema: pita:la: tupa: iki paeyaona:
pahameke e pokaasa: hali halieke 28 Pa ekipeke Wanda:halina: Eiyeketa:
mo wanda:halima: ipika: e pokaena: loluekema: yeke na epeeke yekepate

ipikana:ma: pa ika: e pokaaluekema: make ipika: da:ta:la: ekima:ta: iki wopuna: hoke hauna: yenki haluekema: yeke epea:me leekeme.

Yesuma: leke holupiki hali yaapo epeaeyekeeki

29 Yesu ipika: disaipolo tonu amẹlẹ mo Dietiko mina:pa:lao pemekeme. Kutupa wanda:hali wopuma: iki teli mea pemekeme. 30 Koto pulu haena:ta: mo pota: nepokona: pitipiki leke holupiki hali yaapoma: Yesu yopula:me pi opipikime. Koto ekina:ta: ipilikana:ma: wi alo alota: Deipidina: eiyekeo. Diki pa:ta: a:ta:ma: homa:e lepekeme. 31 Koto lepeke handa wanda:hali wopuma:ta: ipiliki pa:ta: alota: Pi na lapepema laa sa:sa: pimikipate ipilikana:ma: ota: wi aneke hapu paa alo alota: Deipidina: eiyekeo. Diki pa:ta: a:ta:ma: homa:e lepekeme.

32 Kutupa Yesuma: pota:na: hando hata: wi laa alota: Ima: ipiliki pa:ta: eki peaano alepepe leekeme. 33 Mo leke holupiki hali yaapoma: ipiki pa:ta: alota: Tekehalio. Dika: leke ki laae lepekeme.

34 Yesuma: ipiliki pa:ta: a:ta:ma: homolo hata: ipilika: leke wataeyekeme. Kutu pieke pita:ma:ta: ipilika: leke ki laata: epeke tupa: handepekeme. Koto ekina:ta: ipilikana:ma: ipika: hoki nane telimea pepekeme.

21

Tekehali au la Diutuseleme daoni honda: pambeekeeki
(Maka 11:1-11, Luku 19:28-40, Dioni 12:12-19)

1 Yesuma: ipika: disaipolo haliweki tonka:na: mo Diutuseleme da teke pa:ta: pulu hata: ikana:ma: mo olipi teke hala: peiyene tea:na: hayeke Betepeisi da opolo epemekeme. 2 Koto pa:ta: hata:ta: Yesuma: ipika: disaipolo hali yaapo tapaaluekema: hata:ta: dupa leekeme. Oli hala: da nane opolo pua:pa:peke. Kutu polo hata: koto kone donki hali ma:na: ikiki ankula: endi baala:eki handilipipikie. Kutu pia:ka:na:ta: kota: hola: tapao mea a:pa:pa:peke. 3 Kutupa ma:nda:ma: ipiliki pa:ta: pi ma:nda: lea:ka:na:ta: dupa lapa:peke. Tekehalima: muluekema: hone pa:la:me lapa:peke. Koto lepeka:na:ta: kota: kutaa kone mea epoepena: lelieke leekeme.

4 Koto pieke hauta: mo hande potopede hali homekema: la: wiekeeki yaaluekema: piekeme. Koto la: wieke ekita: dupa.

5 Mo Saioni da teke tieke pa:ta: haleme wanda:hali pa:ta:ta: dupa lapeke.
Ika: kini tieketa: iki pa:ta: taa ipula: handa:pe. Ipikita: homu piki hali hata:
mo donki ma:na:na: hoki manda pila:me. kutupa mo donki hali ma:na: ikiki manda pila:me lapa:peke laa leekeme.

6 Mo hande hali yaapoma:ta: Yesuma: leeke tupa: puaata: 7 mo donki ikiki ankula: hola: mea Yesu pa:ta: a:paata: ika: daumanu mo donkina: hoki manda yamaemekeme. Kutu pimikita: Yesu pitulu a:meiyekeme. 8 Wanda:hali wopuma: ika: daumanu lepolona: peolao yamoma: yamoma: pimikime. Mandane wanda:halima:ta: ti palekemanu yanda peolao yamoma: yamoma: pimikime. 9 Kutupa mo Yesu hatuku pulu hata: titina: hao wetepe hao pimiki wanda:hali paeyaoma: wi aneke hapu kini pea la: alu alu pitolo hata: alota:
Hosa:na:e. Deipidina: eiyeke pa:ta: ta:na:e laata: Mo Tekehalina: bikina:
ipula: halita: Koda:ma: ta:na:ma: homena:e. Koda:na: biki mea a:meiyamana:e
laa la:tia pemekeme.

10 Yesuma: Diutuseleme da teke nane hondo pamba peeketa: mo
daoni wanda:hali paeyaoma: Koto ipula: someta: epiya:ka:ta:pe la: paleke
paleke pu hando mombelemekeme. 11 Kutu pieketa: mo ipiki hatuku
epemeke wanda:halima: iki pa:ta: alota: Do halita: mo Ka:lili kenke nane
hala: da Na:sa:tetena: potopede hali Yesue lemekeme.

Yesuma: tembolo da pa:ta: peekeeki
(Maka 11:15-19, Luku 19:45-48, Dioni 2:13-22)

12 Yesuma: mo hande Tembolo da pa:ta: hondo pambaata: koto pa:ta:
mo ala:ta: ala:ta: hambemeke haliweki make tapaatiki pimiki hali-
weki iki paeyao tolu tankulupe miniekeme. Kutupata: mo mani topo
pu hala: haliwekina: teipolomanu make mo melipu bamanu hambo
haemeke haliwekina: pitieke alemanu make hoela: mipi baeyekeme.
13 Ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Mo Baibolo bukana: do pita: wape pea
ula:me laata: Yaka data: wanda:halima: yeni pea:tiki pulu pa:la: dae lolo
pelemepate ikana:ma:ta: do data: mo pake no hala: haliwekina: a:mbalo
peleme da haena: alememe leekeme.

14 Ipikita: koto Tembolo da tukiki pa:ta: haena: kone ipiki pa:ta:
epemeke mandane leke holupiki wanda:hali make dola:pake pieke
wanda:hali make ipikana:ma: iki paeyao wamo peayekeme. 15 Yesuna:
epeke epeke haumanu piekeeki make mo wekiwandiki sunuma: Tem-
bolo da tukiki pa:ta: hata: Yesuna: biki daeyaluekema: mo Deipid-
ina: eiyekena: biki yeiya: lamana:e lemekeeki opu pitolo hata:ta: mo
hande yeni peao haemeke haliwekina: you haliwekima: make hande pi
ula:eki wape pea walo hala: haliwekima: make mineke tieke kini pea
pankolo hata: 16 ikana:ma: Yesu lota: pitolo alota: Nakana:ma: koto weki-
wandikima: aleme pita: na opitelepe lemekeme. Koto lemeke Yesuma:
alota: Aowe. Opitolome. Mo Baiboloma: alota: Nakana:ma: mo pota:
pula: o andu nala: wekiwandiki sunu paeyaoma: ala:ta: ma:nda: na taleke
yeiya: laasa: haumanu pina:yeke wala:tiaeme laa wape pea ula: pita:
ikana:ma: na yata:pemepe laa hombo peayekeme. 17 Koto laata: Yesuma:
iki make Diutuseleme da teke make mina:pa:lao Bedani da nane polu
peekeme.

Yesuma: nose ti pa:ta: Kiliki na a:elipikie leekeeki
(Maka 11:12-14, 20-24)

18 Koto da pa:ta: pelia da ka:la:peeketa: Yesuma: Diutuseleme da
teke nane pa la:ka:la peekepate pota:na: tea:ma: homa:paleke peekeme.
19 Kutu pieke pulu hata: mo pota: nepokona: hayeke nose homeke han-
daata: mo ti teke pa:ta: peekepate kiliki na a:etolo hata: pa katake homeke
hayekeeki handeekeme. Kutu pieke handaa ipikana:ma: mo nose pa:ta:
alota: Wetepena: nakana:ma: kilikimanu ota: pa na a:elipikie leekeme.
Koto leeketa: mo nose kutaa kone hapiekeme.

20 Hapieke ekita: mo disaipolo haliwekima: handaata: penkilipa:tia
pominolo hata: Yesu pa:ta: alota: Mo noseta: ekipa ai koto kone hapua
pa:la:pe lemekeme.

21 Yesuma: hombo peaaso alota: Ima: iki pa:ta: ota: ota: pi alome.
Ikana:ma: hone tulaaso hata: hone ma:nda: na wimika:na:ta: kota: Ima:
mo nose ti pa:ta: pua: tupa: kone ikana:ma: make ana:na: pea:peke
yelieke. Kota: koto hau homeke dia: ya:la:pate ikana:ma: ika: kone do pote
pa:ta: alo hata: Oni ikali pa:ta: pua lopee lemeka:na:ta: kota: mo potema:

ota: pilieke. 22 Ikana:ma: ota: hone tulaemeka:na:ta: kota: mo ika: yeni
pitolo honke alo alemeeki kone ota: milimikie.

Epima: do wele kia:pe laa Yesu pa:ta: lota: pimikieki
(Maka 11:27-33, Luku 20:1-8)

23 Yesuma: mo Tembolo da pa:ta: paa la:ka:la a:pa pita: wanda:hali pa:ta:
pi walolo haena: mo yeni peao haemeke haliwekina: you haliweki make
mandane da handeteke haemeke you haliweki make ipiki pa:ta: a:pa
alota: Hande pu haleeki manuta: ekieki pea pu hata: pipe kutupa make
neketa: epima: wele peaeya:pe lemekeme.
24 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Īma: iki pa:ta: lota: pitoloeki
homeke kone opua la kimika:na:ta: kota: iki pa:ta: make mo Īma: pu
halo hau manuna: wele peao hala: halina: biki la kulueke. 25 Dionima:
bapitaisi peao haya: hauta: hepeni nane ekipe o kenke wanda:halina:
ekipe iki pa:ta: lota: pitolome leekeme. Koto pi opuata: mo haliwekima:
ika: ika: kone pi dupa lemekeme. Hepeni nane ekie loma:ka:na:ta: kota:
ipikana:ma: niki pa:ta: alota: Dionima: lo haya: pi manuta: pa ekipeke na
miniki haemepe lelieke lemekeme. 26 Kutaa make ikana:ma: alo hata:ta:
Pa kenke wanda:halina: ekie lolo poloma:eki make do wanda:hali paala:
pa:la:me. Pa ekipeke iki paeyaoma: Dionita: Koda:na: pi la: mea halo haya:
halie lo halememe lemekeme. 27 Koto ekina: ikana:ma: Yesu pa:ta: alota:
Niki na handoloma:me lemekeme. Koto lemeke Yesuma: hombo peaaso
alota: Kota: Īma: make yaka pu halo hau manuna: wele peao hala: halina:
bikita: iki pa:ta: na la kulueke leekeme.

Eiyeke yaapona: onkoluma: pi

28 Yesuma: iki pa:ta: alota: Do ekina:ta: ikana:ma: eki hone wite-
mepe. Hali homekema: weki yaapo mondu wiekeme. Kutupata:
nate ma:nda:na: ipika: mupeke weki pa:ta: puaata: dupa leekeme. Ya
wekio. Neketa: ame mo ya hande waini pu ena: e pokolo poelena:e
leekeme. 29 Titina:ta: mo wekima: kipieke na pokolo polueke leekepate
kone pa wetepena: ipika: hone topo pea wiaata: paa pokolo peekeme.
30 Kutupa mo halima: ipika: wetepe weki pa:ta: make homeke tupa:
kone pua leekeme. Koto leekeeki opuaata: ipika: wetepe wekima: alota:
A:pa:la:ma: pulueke leekepate pa na pulupeke kiaeyekeme. 31 Kutupa
koto weki yaapo ma:nda: hondoma:ta: mo hande atekema: hone piekeeki
peayekepe leekeme. Ikana:ma: hombo peaaso alota: Ipika: mupeke
wekima: homekee. Koto laata: Yesuma: alota: Īma: iki pa:ta: ota: pi
alome. Hande dakisi mu hala: haliweki pita: yolo haleme tapakema: iki
mina:pa:lao ikana:ma: amba:la oli Koda:na: Kilu Tombuao Hala: pa:ta:
pu halememe. 32 Hande Dioni bapitaisi peao haya: somema:ta: iki teke
pa:ta: a:pa hata: mo lea: pi opua ota: na miniki haememe. Pate mo hande
dakisi mu haleme tapake pita: yolo haleme tapakema:ta: ipika: pi opua
ota: pimikime. Kota: koto hoke wanda:halima: pimi ekita: ikana:ma: mo
handolo hata: kone wetepe ika: hone topo pea hone na tulaememe.

Hoke haliwekima: e handeteke haemekeeki
(Maka 12:1-12, Luku 20:9-19)

33 Yesuma: alota: Onkoluma: pi ma:nda: doma: ikana:ma: opua:pe.
Hali homeke ma:nda: ipika: kenke tieke wiekeme. Koto kenke pa:ta:ta:
waini pu e pokeekeme. Kutaata: mo eta: pape piekeme. Kutupa mo
waini kiliki yombu tombua bepi pia:peke naku awaata: mo ena: pake

nala: hali handeteke pitepeke da hokulupeke a:eliayekeme. Kutaata:
mo hande eta: mandane haliwekima: handeteke haena: yenki tieketa:
ika: minolo hata: hosikima:ta: ipiki pa:ta: hala:tiki pina:yeke iki pa:ta:
halaa ipikita: papate peekeme. 34 Wetepena: mo waini kiliki talemeke
nate opolo epeeketa: mo hande haliwekima: wialimi ipika: putu piliki
meaena:ta: ipika: e pokaemeke haliweki iki pa:ta: tapaeyekeme. 35 Kutu
piekepate mo e handeteke haemeke haliwekima: iki handaa da:ka:pa:
minolo hata: ma:nda:ta: yombua bao kutupa ma:nda:ta: ota: homena:
lu make ma:nda:ta: toopima: limikime. 36 Kutu pieketa: mo hande
e poko halaa peeke somema: mo hande ipika: amba: tapaeyeke hali-
weki haka:ta:pake e pokaemeke mandane haliweki tapaeyekeme. Kutu
piekepate mo e handeteke haemeke haliwekima: iki pa:ta: mandake
hau ombu pimikime. 37 Paeyaaso naneta: mo hande e teke halima:
mo hande haliweki pa:ta: ota: ipika: weki iki pa:ta: pena: tapaeyekeme.
Ipika: honema: kone alota: Ya wekina: pita: ota: opua pilimikie leekeme.
38 Kutu piekepate mo hande e handeteke haemeke haliwekima: mo
hande teke halima: tapaeyeke weki epeekeeki handaata: kota: ikana:ma:
ika: hone lombolo hata: alota: Hande e tekehali ipika: anketeke mulu
pa:la: wekita: koto ipula:ma: ota: lumana:e la alota: Luma:ka:na:ta: mo
eta: kota: ota: nika: e wilieke lemekeme. 39 Koto laata: ikana:ma: mo
some da:ka:pa: minimikime. Ta:nka:pa: minaata: mo e tikene yola: mea
miniki puaata: lia homaemekeme leekeme. 40 Koto pimanu la paeyeketa:
Yesuma: iki lota: pitolo alota: Do ena: tekehali opolo epea:ka:na:ta: kota:
mo e handeteke haleme haliweki iki pa:ta:ta: ipikana:ma: eki haumanu
pealia:pe leekeme.

41 Ikana:ma: ipika: pi hombo peaaso alota: Ipikana:ma: mo hoke hali-
weki homena: liaata: mo waini kiliki talimi natena: ika: eki minolo
hata: putu piliki ipiki pa:ta: epeke tupa: hala:tiki pulu pa:la: mandane
haliwekima: handeteke haena: haliekee lemekeme.

42 Yesuma: iki pa:ta: alota: Mo Baibolo bukana: wape pea ula: pima:ta:
dupa la:la:ma: na yata:pelemepe.

Mo da a:eyo haemeke haliwekima: Hoela:me laa kiaemeke toopi kone
ameta: keneme pa:ta: mo dana: teke toopi ula:me.

Kutu pieke ekita: Tekehalima: kone pia:me. Koto ekina: koto hau
nikana:ma: handolo hata: Ba:sa:sa:e. Tekehalima: peaasa: haue
aloma:me

laa la:la:me leekeme.

43 Koto ekina:ta: iki pa:ta: Ima: dupa alome. Mo iki pa:ta: kieke Koda:na:
Kilu Tombuao Hala: ekita: paa yoka: mea mo epeke kiliki a:elo pa:la:
wanda:hali pa:ta: halieke alome leekeme. 44 Mo koto toopi manda lopilia:
hali ma:nda: a:nda:ta: ota: pindi pilieke. Kutupa make mo toopima:
hali ma:nda: a:nda: manda lopea:ka:na:ta: kota: mo someta: yombua bao
dokolo au lalieke leekeme.

45 Mo hande Pa:tisi haliwekima: make yeni peao haemeke you hali-
wekima: make mo hande Yesuma: leeke onkoluma: pi opitolota: ika:
hone pa:ta:ta: Nikina: kone ala:me hone witolo hata:ta: 46 ikana:ma:
Yesu da:ka:pa: minuluekema: taapemekepate wanda:halima: Yesuta: po-
topede hali hala:me hone wimiki handaa ikana:ma: mo wanda:hali pa:ta:
paala:ma: homolo hata: paemekeme.

22

Wanda: minolo ne pamba:la: ekina: onkoluma: pi
(Luku 14:15-24)

1 Yesuma: wanda:hali pa:ta: pi loluekema:ta: onkoluma: pi manuma:
paa la halolo alota: dupa 2 Mo hepenina: Kilu Tombuao Hala: ekina:
hau pa:la: ekita: do tupa: pa:la:me. Nate homeke ma:nda:na: mo kini
hali homekema: ipika: eiyekena: wanda: hapita:la: ne pambaluekema:
tikitiki yayekeme. 3 Kutupata: koto ne nolo epena:ta: mo ika: biki-
manu ula: wanda:hali handa: mulu pa:na: ipika: e pokaemeke haliweki
tapaeyekepate mo hande biki wia: wanda:hali paeyaoma:ta: a:pa:pa:peke
kiaemekeme. 4 Kutu pimikita: mo hande kini halima: pa ipika: mandane
e pokaemeke haliweki iki pa:ta: do pi paa pua lawape laa tapaaso alota:
Ya neta: amba: tikitiki yaasome. Ya hali kao ma:na:manu make imeke
piki kao mandane ekimanu make lu kepa ala:ta: ala:ta: paeyao tikitiki yao
witoloma: a̱i ipupa: lapa:peke leekeme.
5 Mo biki amba: wia: wanda:halima: koto leeke pi opemekepate pa
kiao ika: hone piekeeki ta:ta: ta:ta: pulu pemekeme. Hali ma:nda:ta:
ipika: e pokolo peekeme. Hali ma:nda:ta: ipika: sidowa pa:ta: e pokolo
peekeme. 6 Kutaa make mandane haliwekima:ta: mo hande tapaeyeke
haliweki da:ka:pa: minaata: luma: luma: pimikime. 7 Kutu pimikieki
mo kini halima: opitolo hata: mineke tieke wopu pankeke handaa mo
hande haliweki lu make ika: da tekemanu yanko pina: ipika: ami hali-
weki tapaeyekeme. 8 Kutu pieketa: mo kini halima: ipika: e pokae-
meke haliweki pa:ta: alota: Ya wekina: wanda: mina:la: ne pamba:la:
ekita: tikitiki yao ula:pate mo hande biki amba: wia: wanda:halita: ana:
na piki wanda:hali ya:la: ekina: 9 ikana:ma: mo toko pota: tieke tieke
pa:ta:manu pua handilimi wanda:hali paeya tapaota: pa mo ne nolo
ipupe lapa:peke leekeme. 10 Koto leeke opuaata: mo e pokaemeke hali-
wekima: mo toko pota: tieke tiekemanu paeyao pa:ta: wanda:hali weiya
momba:laluekema: pemekeme. Puaata: ikana:ma: hoke wanda:hali
epeke wanda:hali paeyao momba:laota: mo hande ne mombelemeke da
pa:ta: hatuku mea pemekeme. Kutu pieketa: koto wanda:halima: mo
hande Kini halina: da ota: tumbaemekeme.
11 Koto a:pa pitimiki wanda:hali handuluekema:ta: mo hande kini
halima: da pa:ta: hondo pambeekeme. Kutu pitolo hata: handeekepate
hali homekema: mo hande wanda: mina:la: natena: pambaasa: aka: na
pambao pitiekeeki handa: wiekeme. Kutu pieke mo kini halima: mo
hali pa:ta: alota: 12 Someo. Mo hande aka: na pambaaketa: do pa:ta:
ekipa epepe laa lota: piekepate mo somema: pi ma:nda: na leekeme.
13 Kutu pieke mo kini halima: ipika: e pokaemeke haliweki pa:ta: alota:
Koto halina: kiki anke yaapo tonkao lepe peaata: mo timba: la pambeke
pa:ta: hama yolo lopaapa:peke. Koto pa:ta:ta: ipika: kake lenkene laaso
hata: e̱ wi lo haena:e leekeme. 14 Yesuma: koto pi lo paeyaaso hata:
alota: Wanda:hali woputa: wi ala:pate homeke homeketa: ma̱leke lila:me
leekeme.

Sisana: dakisi mani
(Maka 12:13-17, Luku 20:20-26)

15 Mo hande Pa:tisi haliwekima:ta: mo Yesuma: leeke pi opuaata:
hama nane a:nda: pua lombolo hata:ta: ipikana:ma: pi lo hoeyaasa:eki
handuluekema: lota: pita:la: pimanu hone pambao wimikime. 16 Mo

hone pambao wimiki lota: pita:la: pi manuma: ipiki tamuluekema: ika:
disaipolo haliweki make Hetodi amẹlẹ ta:ma:ni pieke haliweki make
Yesu pa:ta: tapaemekeme. Koto haliweki a:pa ipiki pa:ta: alota: Wala:la:
Halio. Neketa: ota: pimanu lo hala: halie. Kutaa nakana:ma: wanda:hali
pa:ta: hone ma:nda: ma:nda: na u hake iki paeyao pa:ta: mandake hau piki
wanda:halie laaka:na: Koda:na: ota: hau pita:la: pi homeke walo haleme
la alota: 17 Naka: wili honeta: eki hone wilipe. Niki opuomono lakia:peke.
Mo kapomani tieke Sisa pa:ta: dakisi mani hala:la: ekita: a:pa:la:pe o
hoela:pe. Halomana:pe o na halomana:pe lemekeme.

18 Koto lemeketa: Yesuma: ika: kekeke hake hone pambao wimikieki
handolo hata: alota: Ikita: hoke makeaasa: haliwekie. Ya anketa: ekipeke
yola: lemepe laa la alota: 19 Mo dakisi hamba:la: toopi homeke I̱ pa:ta:
wala:pe leekeme. Koto leeke ikana:ma: toopi homeke ipiki pa:ta: mea
a:pa halemekeme. Kutu pimiki handa iki pa:ta: mea walolo alota: 20 Do
a̱o̱ a̱o̱ pita: biki yaapota: epina:eki ka:ta:pe laa lota: piekeme.

21 Sisana: ekie lemekeme. Koto lemeke Yesuma: iki pa:ta: alota:
Sisana: alemanu meata: kota: Sisa pa:ta: kone pa mea hala:pa:peke.
Kutupa Koda:na: alemanu ya:ka:na:ta: kota: Koda: pa:ta: kone pa mea
hala:pa:peke leekeme. 22 Mo haliwekima: koto pi opuaata: penkili polo
hata: Yesu haena: mina:pa:lao pemekeme.

Homaa paa tiaalo pa:la: pi
(Maka 12:18-27, Luku 20:27-40)

23 Koto homeke natena: kone pa mandane Sa:dusi haliwekima: Yesu
ombu lota: puluekema: epemekeme. Mo Sa:dusi haliwekita: mo hande
ota: homemeke wanda:hali paa na tialieke lo haemeke haliwekie.
24 Ikana:ma: Yesu pa:ta: a:pa lota: pitolo alota: Wala:la: Halio. Mosesima:
alota: Hali ma:nda:ma: ipika: hameke mupeke halita: wanda: pa haena:
wekiwandiki na mendiki homea:ka:na:ta: kota: mo ipika: hameke wetepe
nane halima: wanda: kosa: piki meata: ipika: homeeke hamekena: weki-
wandiki sunu mendiaena: lena:e la:la:me lemekeme. 25 Koto ekina:
hama̱la̱: hama̱la̱: watake hata: do pa:ta: haemekeme. Kutupa mo mupeke
halita: wanda: mea hao homeekeme. Kutu piekepate ipikana:ma: weki
ma:nda: na mondu wiki homeeke handaata: mo wanda: kosa: pikita:
ipika: hoki pa:ta: halima: miekepate pa ipikana:ma: make 26 wekiwandiki
na mondu wiki homeekeme. Koto some homeeketa: paa tepo peao
halima: miekepate make koto homeke hau kone piekeme. Hameke
hama̱la̱: hama̱la̱: watake hata: hali paeya tapao pa:ta: koto homeke hau
kone piekeme. 27 Kutu pea:tiki pua paelo pulu hata:ta: mo hande wanda:
make homeekeme. 28 Kutu piepate mo wanda:hali paa tialimi natena:ta:
mo hande wanda:ta: ota: epina: wanda: halia:pe. Pa ekipeke mo hande
watake hata: hali paeyaoma: mo homeke wanda: kone mimiki ekina:
alome lemekeme.

29 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ikana:ma: pi tieke lo hoeyaase-
meme. Pa ekipeke. Ikana:ma: mo Baibolo bukana: wape pea ula:
ekimanu pita: Koda:na: wele pu hala: ekimanu yaapo na handelememe.
30 Amba: homemeke wanda:halima: paa tiaemeka:na:ta: wanda: na miki
hali na peke oli hepeni nane enisolo tapake haleme tupa: pa hao hal-
imikie leekeme.

31 Kutupa Yesuma: pi ma:nda: alota: Mo hande homemeke wanda:hali
paa tiaalo pelemeeki pa:ta: Koda:ma: ipika: wape pea ula: pina: iki pa:ta:

lea: pita: na yata:pemepe. Ipikana:ma: alota: 32 Ita: Eipoloha:ma:na: Koda:
make Aisa:kena: Koda: make Dieikopena: Koda: make halome la:la:me.
Kota: koto Koda: ipikita: deto halo peleme wanda:halina: Koda: hala:
ekina:ta: ipikita: homolo peleme wanda:halina: Koda: dia:me leekeme.
33 Mo mombelemeke wanda:halima: koto leeke pi opitolota: mo pina:
paala: pieke penkili polo hata: leke opo handa: hake wimikime.

Mo pi wiekeeki tieke
(Maka 12:28-34, Luku 10:25-28)

34 Yesuma: leeke pi opimiki handaa mo hande Sa:dusi tonuma: lapeke
pi mateeke e pondo na lemekeeki handolo hata:ta: mo Pa:tisi tonu make
Yesu pa:ta: pua mombelemekeme. 35 Kutupata: mo Lo Pi walo hayeke
hali homekema: Yesu tamuluekema:ta: pi dupa lota: piekeme. 36 Wala:la:
Halio. Mo Lo Pi ula: ekimanu paeya tapaota: hando ekita: ota: tieke
anekepe leekeme. 37 Yesuma: mo pi hombo peaaso alota: Dihopa naka:
Koda: pa:ta: naka: puki paeyaoma: make naka: temoko paeyaoma: make
naka: hone witeleeki paeyaoma: make pukima: homo hapa:peke la:la:me.
38 Do alo pi ula: ekita: mandane pi ula:eki paeyao ota: lombei piki titina:
pi ula: ekie. 39 Kutaata: mo namba 2 pi ula:eki make mandake tupa:
kone dupa ula:me. Neke pa:ta: naka: kone a:ta:ma: homele tupa: kota:
da wanda:hali pa:ta: make a:ta:ma: homo hapa:peke la:la:me. 40 Do pi
ula:eki yaapona: tukiki pa:ta: mo hande Mosesima: pi wiekeeki paeya
tapao make potopede haliwekima: walemeke ekimanu make paeyao do
titina: pi ula:eki yaapoma: handeteke hala:me leekeme.

Ketisona: tapake apa:ta: epipe
(Maka 12:35-37, Luku 20:41-44)

41 Nate ma:nda: a:nda: Yesuma: mo mombelemeke mandane Pa:tisi
haliweki pa:ta: alota: 42 Ketiso pa:ta:ta: ikana:ma:ta: eki hone witemepe.
Ipika: apa:mei hali tieketa: epipe leekeme. Ikana:ma: hombo peaaso
alota: Ketisota: Deipidina: tapake wekie leekeme.
43 Koto leeke Yesuma: alota: Kota: kotota: ota: ya:ka:na:ta: pa ekipeke
handaa mo Holi Sipitidima: Deipidina: hone u tiaaso haena: Deipidima:
Ketisota: Tekehalie laa leekepe. 44 Kota: Deipidima:ta: dupa leekeme.
Mo Dihopama: yaka Tekehali pa:ta: dupa leekeme.
Naka: a:nda: tunkuliki haliwekita: naka: anke oto pa:ta: mea
pitaaluekema: neketa: yaka popeke nane kiki nanema: pita:peke
laa la:la:me.
45 Deipidima: ipika: kone Ketiso pa:ta:ta: Yaka Tekehalie la:la: ekina:ta:
kota: Ketisota: pa ekipa ipika: tapake weki haliepe laa leekeme.
46 Mo koto Yesuma: iki pa:ta: lota: pieke pina:ta: homeke ma:nda:
a:nda:ma: hombo peapeke na yeekeme. Kutupa koto pi la hayeke aneta:
hali ma:nda:ma: ipiki la handuluekema: mo lota: pita:la: pi mandane
ekimanu lapeke paala:ma: homolo hata: ota: na leke paekeme.

23

Yesuma: mo pamba: na piki hau manuna: kinki piekeeki
(Maka 12:38-39, Luku 11:43-46, 20:45-46)

1 Koto pi wala paeyeke hoki naneta: Yesuma: wanda:hali pa:ta: make
ipika: disaipolo haliweki pa:ta: make pi ma:nda: dupa leekeme. 2 Mo
hande pi ula: ekimanu walo haleme haliwekima: make mo Pa:tisi
tonuma: make iki paeyaoma:ta: mo hande Mosesima: waleeke tupa:

kone iki pa:ta: moka:la: tiao walo halememe. 3 Koto ekina:ta: kota: mo
ikana:ma: waleleme mana: pimanu paeyao ota: telimea pu hapa:peke.
Kutu pulu pelemepate mo ika: lokema: pu haleme haumanu home-
keta: ota: na honda: mea pea:pa:peke. Pa ekipeke ikana:ma:ta: mo
ika: waleme pimanu kone ikana:ma:ta: ota: na pu halemeke handa
loa:me. 4 Ikana:ma:ta: wanda:halina: peiyoko manda ka:nda: piki ale-
manu tonkao tiao halemepate pa ikana:ma: kiao ika: kiki m̱alekesiki
tindipao ma:nda: a:nda: ota: na tamba: mea tialimikie. 5 Ika: pu haleme
hau paeyaota: pa wanda:halima: handaena: pu halememe. Ika: you
taado manda pokede nu dake petipekemanu wepu make kutupa mo
kiki maketopa: yaapona: make homeke tupa: kone pokede nu dakemanu
wepiaata: Koda:na: pi tunkula ula: ekimanu wape pea panko hopa:liao
yamaata: ta pomua:tiki piteme handa:e. Kutupa make ika: dau tumiki
kake nina:ta: ota: haka:ta:pao au laaseme pu honiki honiki make taa
piteme handa:e. 6 Kutaa make mo haliwekina: honema:ta: ne pamba:tiki
pimiki nate nina: make yeni da pa:ta:manu pita:tiki pimiki nate nina:
make wanda:halima: mo you haliwekina: pita:peke sea manuna: iki
ombu mea pitatiki pina:yeke ta:na: wopu homo halememe. 7 Makedi
hama mombili ale nina: wanda:halima: iki manda:hande pitolo ika:
bikimanu mea a:meiyaluekema: Disao. Epeke da ka:la:paasoe la:tiki
pina: ta:na:ma: wopu homelememe.

8 Mo haliwekima:ta: kutu pu halemepate pa ikana:ma:ta:
wanda:halima: iki pa:ta: Disao pi na lena: lapa:peke. Pa ekipeke.
Ika: Disata: homeke haena: iki paeyaota: hamaḻa̱: hamaḻa̱: halememe
loa:me. 9 Kutupa make ikana:ma: do kenkena: ma:nda: pa:ta: Apa:o pi
na lapa:peke. Pa ekipeke. Ika: Apa: homeke homeketa: hepeni hala:me.
10 Kutaa make wanda:halima: iki pa:ta: You halie pi na lena: lapa:peke.
Pa ekipeke. Ketiso homeketa: ika: you hali hala:me. 11 Mandali epita: iki
tukiki pa:ta: ika: aneke hali halo pia:ka:na:ta: kota: ipikita: iki paeyaona:
hone pa:la: hau peao hala: hali yelieke. 12 Pa ekipeke hali epima: ipika:
kone I̱ta: tumiki hali hanoe lo halia: halita: kota: ipikita: ota: hosiki
siki haena: lelieke. Koto pa:la:pate epima: ipika: honema: kone dekepo
haya:ka:na:ta: kota: koto someta: you hali haena: mea a:meiyalieke laa
leekeme.

Yesuma: tapake yaapona: haumanu peneme yayekeeki
(Maka 12:40, Luku 11:39-42,44,52, 20:47)

13-14 Koto pi laa paeyeketa: Yesuma: alota: Iki Lo Pi ula:eki walo haleme
haliweki make Pa:tisi haliweki make iki paeyaona: hoke yenki tieke
ipuleke handolo ekina: I̱ paala:e. Ikita: hoke makeaaso yayapiki hau
pu haleme haliwekie. Ikana:ma:ta: mo hepenina: Kilu Tombuao Hala:
eki pa:ta: honda: pamba:la:eki kiaaso hata:ta: mo poluekema: hone pa:la:
wanda:hali puaama:na: ika: leke popelekena: kone mo honda: pambolo
peleme pota: pa:ta: pota: kake katolao halememe.

15 Iki mo Lo Pi ula:eki walo haleme haliweki make Pa:tisi haliweki
make iki paeyaona: hoke yenki tieke ipuleke handolo ekina: I̱ paala:e.
Ikita: hoke makeaaso yayapiki hau pu haleme haliwekie. Ikana:ma:ta:
pa mo hande homeke hali mea ika: tapakena: tunao haena:e laa lapeke
ekina: kone mo da yu paeyao lia lopao pomu haleme haliwekie. Kutaa
mo some handa: wia:ka:na:ta: kota: ipikita: iki mo ti to hala: ekina: eiyeke
tonu halemeeki ota: lombei peao haena: lelimikie.

16 Iki pa:ta: hoke yenki tieke ipuleke handolo ekina: I̱ paala:e. Ikita:
leke holupa pota: na handeke hata: kone Do pota:na: ipupe laa lo haleme
haliwekie. Ika: waleme pi manuta: dupa Mandali epima: mo tembolo
dana: biki la alo hata: hali keke pi la: wia kone paa topo pia:ka:na:ta:
pa aleta: ma:nda: dia: ya:la:pate pa mo somema: tembolo da tukiki pa:ta:
ula: kolona: biki la alo hata: hali keke pi wia:ka:na:ta: kota: koto pita: ota:
topo pia:peke na ya:la:me laa walo halememe. 17 Ikita: leke holu piki
you hoke haliwekie. Hando ekita: ota: ekipe. Mo tembolo da pa:ta: pa
u pelia hala: kolope o mo kolo yako peao hala: tembolo dape laa I̱ma: iki
pa:ta: lota: pitolome leekeme. 18 Ika: waleme pi ma:nda:ta: dupa Mandali
epima: mo olodana: biki la alo hata: hali keke pi la: wia kone paa topo
pia:ka:na:ta: kota: pa aleta: ma:nda: dia: ya:la:pate pa mo somema: mo
oloda manda ula: hotekena: biki la alo hata: hali keke pi wia:ka:na:ta:
kota: koto pita: ota: topo pia:peke na ya:la:me laa walo halememe. 19 Ikita:
leke holu piki haliwekie. Hando ekita: ota: ekipe. Mo oloda manda ula:
pa hala:la: hotekepe o mo hoteke yako peaasa: olodape laa I̱ma: iki pa:ta:
lota: pitolome leekeme. 20 Koto ekina:ta: mandali epima: mo olodana: biki
laa hali keke pi wia:ka:na:ta: kota: koto somema: mo oloda make mo oloda
manda ula: ale paeyao make hali keke pi wita:la:me. 21 Koto tupa: kone
hali epima: mo tembolo dana: biki laa hali keke pi wia:ka:na:ta: kota: mo
tembolo da make koto tembolo da pa:ta: hala: Koda: pa:ta: make hali keke
pi ombu wita:la:me. 22 Kutupa make hali epima: hepenina: biki laa hali
keke pi wia:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: Koda:na: kilu tumbuao hala: sea
make koto seana: pila: Hali pa:ta: make hali keke pi ombu wita:la:me.

23 Iki mo Lo Pi ula:eki walo haleme haliweki make Pa:tisi haliweki
make iki paeyaona: hoke yenki tieke ipuleke handolo ekina: I̱ paala:e.
Ikita: hoke makeaaso yayapiki hau pu haleme haliwekie. Ikana:ma:
ika: ne tende peaasa: tekia: o pa:sa:ta:ma: handeke ale sunu kiki yaapo
telipata: putupa homeke Koda: pa:ta: taiti haluekema: yeke epeke telip-
uluekema: hone wopu u halememe. Kutu pu halemepate kone pa mo
wanda:halina: ka:nda:manu epeao epeke tupa: telipeao make a:ta:ma:
homo make ota: tikitiki hau pita:la: ekimanu make koto mo hande Lo
Pi ula: ekina: ota: titina: pimanu paeyao ota: hone yonka:lalememe.
Dia:me. Kotoeki manuta: ota: pea:tiki pitolo hata: mo mandanekeeki
make na mina:pa:lapa:peke. 24 Ikita: leke holupa pota: na handeke hata:
kone do pota:na: ipupe laa lo haleme haliwekie. Ika: supumanu pa:ta:
pila: amumu sikita: epeke tupa: siki talopu mea bao halemepate kone
mo kemolo ma:na: tieke aneke kone ika: supu tapu pa mea yola:niao
halememe.

25 Iki mo Lo Pi ula:eki walo haleme haliweki make Pa:tisi haliweki
make iki paeyaona: hoke yenki tieke ipuleke handolo ekina: I̱ paala:e.
Ikita: hoke makeaaso yayapiki hau pu haleme haliwekie. Ikana:ma:
ika: kawasomanu pita: kapomanu yaapona: hama: naneta: epeke tupa:
tandepa witolo kone tukiki yaapo pa:ta:ta: lokena: hone pa:la: haumanu
pita: pasa:tei pita:la: haumanu paeyaoma: tumbulu bao ula:me. 26 Iki leke
holupiki Pa:tisi haliwekio. Titina: mo ika: kapo tukiki pa:ta: tala:la: hoke
ale amba:la tanda:pa:peke. Kutu pimika:na:ta: mo kapona: manda make
ana:na: tanda:pa wilieke.

27 Iki mo Lo Pi ula:eki walo haleme haliweki make Pa:tisi haliweki
make iki paeyaona: hoke yenki tieke ipuleke handolo ekina: I̱ paala:e.
Ikita: hoke makeaaso yayapiki hau pu haleme haliwekie. Ikita: mo hama

nane ota: hakepiki ma:na: kenke liala: hali lapa:da tupa: halememe. Koto
hali lapa:da manuta: hama: naneta: epeke hau pea hake pea ula:pate
tukiki pa:ta:ta: hali toko tandepeke holiki manuma: tumbao u hala:me.
28 Koto hali lapa:da tupa:ta: wanda:halina: leke popelekena: ika: lokema:
piteme hau manuta: ota: epeke hau pu hala: haliweki leke halemepate
oni tukiki pa:ta:ta: makea makea hau make hoke hoke hau manuma:
make tumbulu baalememe.
29 Iki mo Lo Pi ula:eki walo haleme haliweki make Pa:tisi haliweki
make iki paeyaona: hoke yenki tieke ipuleke handolo ekina: I paala:e.
Ikita: hoke makeaaso yayapiki hau pu haleme haliwekie. Ikana:ma:
mo amba: homemeke potopede hali manuna: lapa: mandata: epeke
toopi da siki a:eyo make mo amba: ota: epeke hau pu hao homemeke
wanda:halina: nimina tiaasa: a:emeke pa hala: ale manuna: au laaso
ombu hao halememe. 30 Kutu pitolo hata: ikana:ma: ika: honema:ta: Mo
hande ika: apa:mei tonu haemeke toma:na: haoma:ka:na: yoluta: kota:
nikana:ma: mo hande potopede haliweki lia homaema: tupa: na lia:tiki
pulu puma:me laa lo halememe. 31 Koto pi aleme ekima:ta: ikana:ma:
ika: kone mo potopede tonu limiki haliwekina: tapake weki wandiki
halemeeki peneme yaasememe. 32 Kota: a:pa:la:me. Kotota: mo ika:
apa:mei tonuma: kini pimiki hoke hau manuma: pa:la:ma: ikana:ma: paa
paeyaapa:peke. 33 Ikita: keto manuna: eiyeke tonu kone keto halememe.
Ikana:ma:ta: iki mo ti to hala: ale pa:ta: pomena: tapaalo pa:la: ekita:
ekieki pa wendulumeke hone wilimipe.
34 Koto ekina:ta: Ima: iki pa:ta: dupiki pi alome. Ima:ta: mo man-
dane potopede haliweki make mandane hone wotu ula: haliweki make
mo yaka pi wala:la: haliwekimanu make iki amele haena: tapaalo
polopate mandane haliwekita: ikana:ma: lu bao make mandane hali-
wekita: a:ka:tei wapepiki tina: lu endialimikie. Kutaata: mandane hali-
wekita: mo ika: yeni pu haleme da tukiki pa:ta: hata: yombua baalimikie.
Kutupa mandane haliwekita: da teke homeke pa:ta: yokaata: da teke
ma:nda: pa:ta: yoka pa:na: tolu lia:tiki pilimikie. 35 Kutu pilimi ekina:
pulu pa:la: ekita: dupa alome. Mo hande hoke hau na pimiki epeke
wanda:hali paeya tapao pa pahameke limiki ekina: yenkita: iki nane la:
mea lopaalieke. Koto alo ekita: mo hande hoke hau na pieke Eipolo
pa:ta: kini pu mea lu tiki puaata: mo hande ikana:ma: tembolo da oloda
yaapo tukiki pa:ta: limiki Beta:kia:na: eiyeke Sekataiya litolo lunaimeke
ekina: alome. 36 Ima: ota: ota: pi alome. Mo hande pa hameke limikieki
paeyaona: hoke yenki paeyaota: do ame haleme wanda:hali pa:ta: ip-
ilieke laa leekeme.

Yesuma: mo Diutuseleme daonina: a:ta:ma: homeekeeki
(Luku 13:34-35)

37 Yesuma: alota: Diutuseleme Diutuselemeo. A:ta: tiekee. Nakana:ma:
hoto paeyao mo potopede haliweki lia:tiki lia:tiki pu make Koda:ma:
neke pa:ta: ipika: pi mea epena: tapaeyeke haliweki make toopima: lu
haleme. Hoto paeyao mo hande koka:la: inkiki ipika: popakema: ikiki-
manu panka: mina:la: tupa: Ima: make naka: wekiwandiki ya kikima:
hapisa: pu halopate nakana:ma: kiao haleme. 38 Koto ekina:ta: naka: data:
hankoko taa pa:la: handa:e. 39 Ima: neke pa:ta: alota: Ame do aneta: I ai na
handolo pelepate pa nakana:ma: I pa:ta: alota: Tekehalina: biki mea ipula:
hali pa:ta: ta:na:e lelipi toma:na:ta: kota: I pa handilipikie alome leekeme.

24

Mo tembolo da hoeyaapeke ekina: leekeeki
(Maka 13:1-2, Luku 21:5-6)

1 Yesuma: mo tembolo da mina:pa:lao pulu haena: ipika: disaipolo haliweki a:pa ipiki pa:ta: alota: Do tembolo da a:eleme tupa: a:pa handa:e lemekepate 2 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ikana:ma: do da a:ela: alemanu paeyao handelemepe. Īma: iki pa:ta: ota: pi alome. Do toopi epeke tupa: atula atula pea uleke handoloma: tupa:ta: homeke ma:nda: ota: na wilieke. Koto toopi ota: paeya tapaota: mea holao tankulupu bao aneya moneya pea wilieke alome leekeme.

Ka:nda:manu ipilieke leekeeki
(Maka 13:3-13, Luku 21:7-19)

3 Koto hoki naneta: Yesuma: mo Olipi pote manda pitina:ta: ipika: disaipolo haliwekima: a:mbao lota: pitolo alota: Nakana:ma: mo hande le pita: handima: opolo ipilia:pe. Kutaa mo naka: paa la:ka:la epolo peleeki pita: do yu ya paelo pa:la:eki yaapo telipina: teke pa:ta: ya:lia: ekita: eki patehau pilia: ekima: niki walia:pe lemekeme.

4 Yesuma: ika: pi hombo peaaso hata: alota: Ma:nda:ma: iki pa tupa: hatuku puaama:na:ma: wopu handeteke hapa:peke. 5 Hali wopuma: ya biki la: paleke ipulu alota: Īta: ota: Ketisoe lelimikie. Koto lelimi ekima:ta: wanda:hali wopu makealimikie alome. 6 Ikana:ma: a:nda: tiekemanu pita:la:me lelimi ota: pimanu make pa hameke pi lelimi ekimanu make wopu opulu pelemepate ikana:ma: pa pomoma: na homa:pa:peke. Kutupiki hau manuta: ota: epolo pa:la:pate pa mo yu ya paelo pa:la: ekina: patehau dia:me. 7 Kenke homekena: ami tiao pua kenke ma:nda:na: ami tapu a:nda: pilimikie. Mo kini hali homekena: ami tiao kini hali ma:nda:na: ami tapu a:nda: pilimikie. Kutu pilia: toma:na:ta: kenke yu paeyao pa:ta: tea:ki pambo make yu momeni tiekemanu make opolo ipilieke. 8 Kutu piki patehau manuta: mo hande wanda:na: weki hoki kini pea nala:eki manda: pilieke.

9 Koto haumanu pilia: toma:na:ta: mandane haliwekima: iki pa:ta: ka:nda:manu ku make lu puluekema: iki da:ka:pa: mina: bepi pilimikie. Ikita: yaeki haleme ekina: wanda:hali wopuma: iki honditi wopu pilimikie. 10 Koto mandake pita:ma: koneta: mandane Koda: pa:ta: hone tulaleme wanda:hali ika: hone tulalemeeki mina:pa:lao kialimikie. Kutu pilimi wanda:hali pua hata:ta: ika: yankekemanu amēlē honditi pu alualu pitolo ika: ika: kone lina: walo a:nda: lomba:tiki pu alualu pilimikie. 11 Koto mandake dina: koneta: yayapiki pi walaasa: potopede haliweki wopu tiaaso hata: wanda:hali wopu makealieke. 12 Kenke paeyao pa:ta: hoke hoke haumanu opa daeyatiki pea:ka:na:ta: kota: wanda:halina: a:ta:ma: homa:la: hau manuta: alupilieke. 13 Kutu polo haena: kone pa mo hone tulaasa: some epima: ota: hone tulaatiki pu haya:ka:na:ta: kota: koto someta: da:ta haena: tamba: milieke. 14 Kutaata: do Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekina: Pi Seliapota: kenke honiki honiki paeyao pa:ta: haleme wanda:halima: opina: walo pelimikie. Ana:na: walo paeyaalimi toma:na:ta: kota: mo paelo pa:la: nate opolo ipilieke.

Ota: hoeyaapeke ya:la: hoke ale ma:nda: ipiliekeeki
(Maka 13:14-23, Luku 21:20-24)

15 Amba: potopede hali Da:nielema: ipilieke laa la: wieke yeke hoke
hoeyaapeke yeke ale ma:nda: handilimikie. Koto aleta: mo hande
hoke ale ma:nda: wia:peke na yeke yako piki da panda: tiao halia:eki
handilimikie. Do wape yata:pa:la: halima: hone ota: wopu wina:e.
16 Koto dina:ta: mo Diudia nane halo peleme wanda:halita: mo potemanu
pa:ta: pindipa pena:e. 17 Kutupa da holuna: halia: halima: hola:pa:niao
ala:ta: ala:ta: mea poluekema: da tukiki pa:ta: na honda: pambena:e.
18 Ena: halia: halima: make ipika: dau mea poluekema: hoki la:ka:la:
neao na pa:na:e. 19 A:ta:e. Koto nate tukiki pa:ta: manuta: weki
pitiki wanda:wekima: make andu halimi wanda:wekima: make ka:nda:
tieke milimikie. 20 Koto pilia: dina:ta: mo kosa:ki make hoto pila: nate
make na ipu pina:ma: yeni wopu pea:pa:peke. 21 Koto nate manuna:
ka:nda:ma: homa:la:eki manuta: ota: hone matekeeki ipilieke. Amba:
hande Koda:ma: ala:ta: ala:ta: kini pea wepia wina: leeke dina: kini pu
mea a:pa ame do haloma: dina: make wanda:halima: kutupiki ka:nda:
ma:nda: ota: na handemekeme. Wetepe koto hoki nane make kutu piki
ka:nda:ma: homa:la:eki ma:nda: na ipilieke. 22 Koto natena: wanda:hali
paeyao homolo poloma:pate Koda:ma: koto nate mandane ekimanu
tunkulina: la:la:me. Pa ekipeke ipika: talopu ma:la: wanda:hali pa:ta:
hone wiaata: koto natemanu tunkulina: la:la:me.
23 Koto natena: iki pa:ta: ma:nda:ma: alo alota: Handa:pe. Ketiso do ane
do hala: o mo nane mo hala: lemeka:na:ta: na opua:pa:peke. 24 Yayapiki
Ketisomanu make yayapiki pi la: mea halo hala: haliweki make a:pa mo
hande Koda:na: ma̱leke lila: wanda:hali pa nane hatuku mea puluekema:
yeke iki makeaapeke ya:la:o laa makea handuluekema: na handeke hau
tieke tiekemanu make wele pita:la: ekimanu make walimikie. 25 Iki
paeyao opua:pe. Koto haumanu paeyao a̱i na epeke haena: I̱ma: iki pa:ta:
amba: la kolome.
26 Pa mandane wanda:halima: make iki pa:ta: alo hata: Ei. Ipikita: oli
hapu hala: alena: hala:me lemeka:na: make koto pa:ta: na pua:peke. O pa
ma:nda:ma: alota: Ipikita: do pa:ta: panka: pila:me lemeka:na: make ika:
pi ota: na opua:pa:peke. 27 Mo Wanda:halina: Eiyekena: epolo pa:la: ekita:
mo hande ti tekele pita:la: ekima: mo ya paeyao olina: onina: pa̱a̱ tieke
pita:la: tupa: opolo ipilieke. 28 Ma:nda: handopa:ta: ma:na: hoteke lupa
ula: ale nina:ta: wapukini mombolo hala:me.

Wanda:halina: Eiyeke paa epolo pa:la:eki
(Maka 13:24-27, Luku 21:25-28)

29 Koto ka:nda:manu milimi natemanu paelia: hoki naneta: oli natema:
timba: lo pamba hao make sumba:na: pa̱a̱ make na pilieke. Kutaa oli
yana: hombulanka:manu make ya nane hao honda: papa pu lopa:tiki
pilieke. Kutaa oli ya nane wele peaasa: ekimanu make la:ma: la:ma: pupa
wilimikie. 30 Kutu pilia: natena:ta: mo Wanda:halina: Eiyekena: epolo
pa:la: patehauta: oli yana: peneme yaalieke. Kutu pilia:eki wanda:hali
paeyaoma: handolo hata: e̱ tieke lelimikie. Ikana:ma: mo Wanda:halina:
Eiyekema: koa manda ha mea ipulu hata: ipika: wele wotu pita:la:eki
make pa̱a̱ tieke pita:la:eki make mea opolo ipilia:eki handilimikie.
31 Kutu pilia: dina:ta: bu kanake tieke homekema: e̱ tieke alo haena:ta:
ipikana:ma: oli nate pamba:la: opa:la: yaapo nane make olina: onina:
yaapo paeyaona: haleme ipika: ma̱leke lila: wanda:hali momba:lawaena:
ipika: enisolo tonu tapaa tapaa pilieke.

Nose manda mu onkoluma: pi ala:eki
(Maka 13:28-31, Luku 21:29-33)

32 Nose tima: pu hala:eki hone wia:pa:peke leekeme. Ipika: paleke ada:
pea katake tindiki lia kelepea:ka:na:ta: kota: bapi ipuluekema: pita:la:me
hone u halememe. 33 Kutupa make hande loa: alemanu ipula:eki han-
demeka:na:ta: tekepa:ta: ya:la:me laa pota: kake pa:ta: a:pa hala:me hone
wia:pa:peke. 34 Iki pa:ta: ota: pi alome. Do haleme wanda:hali paeyao na
homeke halimi pita: Ima: loa: alemanu paeyao amba: ipilieke leekeme.
35 Oli ya do kenke yaapota: paelo pa:la:pate yaka pi lo haloeki manuta: na
paelieke laa leekeme.

Mo epolo pa:la: nate leke nate yaapo ma:nda:ma: na handa:la:eki
(Maka 13:32-37, Luku 17:26-30, 34-36)

36 Kutu piliepate hande loa: nate epolo pa:la: ekita: ma:nda:ma:
na handa:la:me. Nate handopa:ta: haena: epolo pa:la: ekita: make
ma:nda:ma: na handa:la:me. Oli ya nane haleme enisolomanu make
Eiyekema: make na handoloma:pate Atekema: homeke handa:la:me
leekeme. 37 Hande Noana: natena: pimiki tupa:ta: hande Wanda:halina:
Eiyeke epea:ka:na: make mandake hau kone pilimikie. 38 Ikali tala:eki
tieke ai na epeeke toma:na:ta: wanda:halima: ne ikalimanu na:moneatiki
pu wanda: hapu moneatiki pu pua:tiki puaata: mo Noa kawaso pa:ta:
honda: pambeeke dina: naemekeme. 39 Koto wanda:halima:ta: wetepe
epolo pieke hau manuta: hone na wiki pa ika: hone pieke haumanu
pua:tiki pulu haena: hande ikali tieke taa ipulu iki paeyao handa:pa:la:
mea peekeme. Mo hande Wanda:halina: Eiyeke opolo ipuluta: koto
piekeeki kone pilieke. 40 Koto toma:na:ta: yaapo halima: homeke e pokolo
halipipi alena:ta: homeke hali minolota: ma:nda:ta: mina:pa:lalieke.
41 Kutupa yaapo wanda:ma: palaowa dakole peaaso halipipi alena:ta:
homeke wanda: honda: minolota: ma:nda:ta: mina:pa:lalieke. 42 Koto
ekina:ta: ikana:ma:ta: u na polu pitiki yu wia hapa:peke. Pa ekipeke mo
ika: Tekehalina: epolo pa:la: dita: iki matelememe. 43 Da tekehali home-
kema: pake nala: halima: pake noluekema: do natena: opolo ipilieke hone
wia:ka:na: yoluta: kota: ipika: da yamba:laama:na: alo u na piliki paa
tiao yu wia halo pia:me. 44 Ikana:ma: make koto pieke tupa: kone hoto
paeyao tikitiki yao hapa:peke. Pa ekipeke. Mo Wanda:halina: Eiyeketa:
ikana:ma: dupita:ma: ipilieke hone na wilimi natena: opolo ipilieke.

Epeke e poko hoke e poko haepeke hali yaapo
(Luku 12:41-48)

45 Hande hone wopu wia pi wopu opua epeke e poko hala: someta:
epiyekea. Kutu piki halita: mo e teke halima: ipika: e pokaaseme
mandane haliweki handeteke hawaaso hata: ika: nemanu ota: epeke
tupa: hala:tiki pina: mea halieke. 46 Kutupa hoki nane nate ma:nda:na:
hande you hali paa la:ka:la a:pa mo hande e pokaena: mea hao pea:
halima: ipika: lea: pi paeyao opua ota: epeke tupa: pea:tiki pilia:eki
a:pa handea:ka:na:ta: kota: koto e pokaasa: somema:ta: ta:na:ma: homa
hapeke yelieke. 47 Ima: iki pa:ta: ota: pi alome. Koto you halima: kutu piki
someta: ipika: e ala:ta: ala:ta: paeya tapao handeteke haena: mea halieke.
48 Kutu pilia:pate mo e pokaasa: somema: hone witolota: Hande ya teke
halita: ai na a:pa:peke ya:lieke hone witolo hata: 49 ipika: e mandake
pokaaseme haliweki lu yombua:tiki pu make hoke ikali nemeke tapake

amelẹ apa:tao ne ikali naa kea:tiki pu haya:ka:na:ta: 50 kota: koto somena:
you halita: ipilieke hone na wilia: nate o tikitiki na yao halia: dina: ip-
ilieke. 51 Epia:ka:na:ta: kota: mo you halima: koto some mea ota: hoeyaaso
hata: mo hande makeaasa: haliweki mea tapaaleke pua haleme pa:ta:
ipiki make mea lopaalieke. Koto pa:ta: hata:ta: ikana:ma: ẹ tieke laa kake
lenkene latiki pu halimikie.

25

Kiki yaapo wandikina: onkoluma: pi

1 Yesuma: alota: Koto nate a:nda: opolo epea:ka:na:ta: mo hande hepen-
ina: Kilu Tombuao Hala: ekina: hauta: do tupa: pia:ka:na: handilimikie.
Nate ma:nda:na: kiki yaapo wandiki tonu a:nda:ma: wanda: mulu pieke
hali epeeke manda:hande pea handa: mea ipuluekema: ika: ka:ta:sini
ola:pake mea mina pemekeme. 2 Kutupa kiki homeke wandiki ton-
uma:ta: hone wopu na wimikipate pa kiki homeke ma:nda: haemeke
wandiki tonuma:ta: hone wopu wimiki wandiki yekeme. 3 Hande hone
wopu na wimiki wandiki tonuma:ta: ika: ola:pake epeke keo mina pe-
mekepate pa wetepena: hola: pamba:peke ekita: ma:nda: na yupu miniki
pemekeme. 4 Pate hande hone wopu wimiki wandiki tonu ika: ola:pake
ta:pao paeyaama:na: iki homeke homekema: ika: ola:pake tonka:na:
ka:ta:sini kanake mea miniki miniki pea pemekeme. 5 Hande wanda:
mulu pieke some ai na opolo epeeketa: mo hande wandiki paeyao u
tonda:pao u polu pitimikime.

6 Kutaa buta:hoki nane yopua paeyeketa: ma:nda:ma: wi tieke la alota:
Hande wanda: mulu pa:la: halita: do ipula:ma: a:pa manda:hande pipee
leekeme. 7 Koto leeketa: mo wandiki tonu paeyao tiao ika: ola:pake
lankake honda:pa: bepe pimikime. 8 Koto pitolo hata: mo hande hone
wopu na wimiki wandiki tonuma: mo ika: hone wopu wimiki asi tonu
nane alota: Asi tonuo. Nika: ola:pakemanu pa:ta: ka:ta:sini paetolo
hata: honia:la:me. Ika: ka:ta:sini ma:nda: hoela: pambaapee laa honke
lemekeme. 9 Koto lemekepate mo hone wopu wimiki wandiki tonuma:
hombo peaaso alota: Dia:me. Do ka:ta:sinita: ika:eki nika:eki yaapona:ta:
ana: na pilieke yeke na kulumekee laata: Ika: ekita: ika: kone mo sidowa
pa:ta:manu hambolo pua:pa:peke lemekeme. 10 Koto lemeketa: hande
hone wopu na wimiki wandiki tonuma: iki mina:pa:lao mo ika:eki
ta:ta: hambuluekema: pemekeme. Koto pemeke hoki naneta: mo hande
wanda: mulu pieke some opolo epeekeme. Kutu pieke toma:na:ta: mo
hande hone wopu wia tikitiki yao haemeke yunki hata: wandiki tonuta:
ipiki amelẹ mo hande wanda: mina:la: ne noluekema: mombelemeke
pa:ta: pua pota: poka ne no pitulu pemekeme.

11 Kutupa wetepena: mo hande ka:ta:sini mulu peme wandiki tonu
la:ka:la a:pa pota: kilikili laaso alota: Tekehalio. Tekehalio. Niki
a:pomono pota: lomba:e laa ẹ wi lemekeme. 12 Koto lemekepate mo
wanda: mulu pieke halima: hombo peaaso alota: Dia:me. Ima: iki pa:ta:
ota: pi aloma: ikita: I wopu na handoloma: ekita: epi amedapee laa
leekeme. 13 Yesuma: koto pi lo a:mbolo hata: alota: Mo ika: Tekehalina:
epolo pa:la: nate di yaapo iki mateleke handaa loa:ma: wopu handeteke
hao hapa:peke leekeme.

E pokaasa: hali tepona: onkoluma: pi
(Luku 19:11-27)

14 Yesuma: alota: Mo nate a:nda: opolo epea:ka:na:ta: mo hande hepen-
ina: Kilu Tombuao Hala: ekina: hauta: do tupa: pia:ka:na: handilimikie.
Mo hamoko hali homekema: kenke ma:nda: pa:ta: puluekema: tikitiki
yaaso hata:ta: ipika: e pokaemeke haliwekima: ipika: ala:ta: ala:ta: hande-
teke hawaena: wi leekeme. 15 Ikana:ma: peaapeke ane pieke tupa: kone
teli peaaso hata: homeke hali pa:ta: 5 daoseni kina: halo. Hali ma:nda:
pa:ta:ta: 2 daoseni kina: halo. Kutupa hali ma:nda: pa:ta:ta: 1 daoseni kina:
halo piekeme. Kutaata: ipikana:ma: iki mina:pa:lao peekeme. 16 Mo 5
daoseni kina mieke e pokaasa: halima: kuta kone mo manima: e honkopu
hao pokaata: 5 daoseni ma:nda: apa:tao wiekeme. 17 Koto mandake tupa:
kone mo 2 daoseni mieke e pokaasa: halima: koto manima: e pokaata:
2 daoseni ma:nda: apa:tao wiekeme. 18 Kutupate mo hande 1 daoseni
mieke e pokaasa: halima:ta: ipika: you halina: manita: mea pua naku awa
ti tieke pa:ta: wiekeme.

19 Bapi mandaneeki hao hoki naneta: mo e pokaemeke haliweki
ika: you halima: ika: pokaemeke emanu handoma: tialuekema: paa
epeekeme. 20 Kutu pieke toma:na:ta: mo hande 5 daoseni kina mieke
halima: a:pa koto 5 daosenima: e poka meayeke 5 daoseni ma:nda: halolo
hata: alota: You halio. Nakana:ma: I pa:ta: 5 daoseni kipateta: pa Ima:
e pokaaso hata: mealo 5 daoseni ma:nda: doma: mie leekeme. 21 Koto
leeke mo you halima: alota: O neketa: ota: epeke somee. Nakana:ma:
ota: epeke e tieke pokeka:ta:me. Do hosiki kua:eki kone epeke tupa:
handeteke haleketa: ameta: nakana:ma: ya e tieke handeteke hawalena:
mea halueke la alota: I yaapo mandake pa:ta: hata: ta:na:ma: homopana:
epoe leekeme.

22 Koto somena: hoki naneta: mo hande 2 daoseni kina mieke halima:
a:pa koto 2 daosenima: e poka meayeke 2 daoseni ma:nda: halolo hata:
alota: You halio. Nakana:ma: I pa:ta: 2 daoseni kipateta: pa Ima: e pokaaso
hata: mealo 2 daoseni ma:nda: doma: mie leekeme. 23 Koto leeke mo you
halima: alota: O neketa: ota: epeke somee. Nakana:ma: ota: epeke e tieke
pokeka:ta:me. Do hosiki kua:eki kone epeke tupa: handeteke haleketa:
ameta: nakana:ma: ya e tieke handeteke hawalena: mea halueke la alota:
I yaapo mandake pa:ta: hata: ta:na:ma: homopana: epoe leekeme.

24 Kutupa koto somena: hoki naneta: mo hande 1 daoseni kina mieke
hali a:pa make ipika: you hali pa:ta: alota: You halio. Neketa: na nokopele
ale napeke no make na tande ale alena: kilikimanu talopu hale somee.
Koto hauma:ta: neketa: taka:la papeke hali haleme hone witolo 25 Ima:
neke paala:ma: homoa:me. Koto ekina: mo naka: 1 daoseni kina: kenke
awa panka: hoilu poa:me. Koto ekina: mo hande naka: ki eki kone doma:
paa mie.

26 Koto leeke mo you halima: ipika: pi hombo peaaso alota: Neketa:
soka:la: pambeke e pokaasa: hoke some ya:ka:ta:me. Ita: na noko polo ale
manuna: napeke no make na tande alo ale manuna: kiliki talo halo somee
hone witolo pita: ota: alome. 27 Kota: koto ekina:ta: I paa la:ka:la ipulu
hano pa hameke kitoloeki make haka:ta:pao kita:la:eki make kimika:na:
miono ya mani mo ba:nka:na: wiaapeke alee leekeme. 28 Koto alo hata:
iki pa:ta: alota: Mo somena: mani pa:ta:la: meata: mo 10 daoseni meala:
some pa:ta: hala:e. 29 Pa ekipeke. Ala:ta: ala:ta:manu amba: wia hala:
somema:ta: ipika:eki lombei pina: loluekema: haka:ta:pao halea:ka:na:
milieke. Koto pa:la:pate mo ala:ta: ala:ta:manu wopu na wiki natehali

someta: ipika: wia hala: alesiki kone ma:nda:ma: yoka: mea pelieke.
30 Koto pa:la: ekina:ta: do ala:ta: ma:nda: pia:peke na yeke epe na piki e
pokaasa: halita: hama mo timba: la:papeke ala: pa:ta: yolo lopapa:peke.
Koto pa:ta:ta: ipika: kake lenkene laaso e̱ tieke lo halieke laa leekeme
leekeme.

Paeyaalo pa:la: pi yokaalu pulu pa:la: natena: pimanu

31 Kutu piki onkoluma: pi lo paeyaaso hata: Yesuma: alota: Mo Kenke
Wanda:halina: Eiyeketa: pa Kini Hali hata: ipika: enisolomanu tonka:na:
do kenkena: epea:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: ipika: pa̱a̱ tieke piki hande-
teke hala: biki wiki sea tieke manda pitilieke. 32 Koto pa:ta:ta: do kenkena:
hala: tapake tapake paeyao ipika: leke popelekena: mombelena: le-
limikie. Kutaa ipikana:ma:ta: mo hande ma:na: handeteke hala: halima:
ipika: sipisipi pita: meme yaapo putupa: alu peao peliaasa: tupa: do
kenke wanda:hali make mandake tupa: tapake yaapo putupa: alu pilieke.
33 Kutaata: mo tikitiki wopu piki wanda:halita: ipika: popeke nanema:
kalale haena: laata: pa mandane wanda:halita: ipika: hoe nanema: kalale
mea haena: lelieke. 34 Kutu pu paeya:ka:na:ta: mo Kini Halima: ipika:
popeke nanema: halimi wanda:hali pa:ta: alota: Ikita: Koda:na: wamo
pa:la:eki mimiki wanda:hali yeleme ekina: ika: Apa: Koda:ma: do kenke
kini pea wepieke toma:na: kone tikitiki yao wina: la:la: kilu tumbuao
hala: kenke a:pa mipee lelieke. 35 Pa ekipeke I̱ tea:ma: homoa: nate
nina:ta: ikana:ma: I̱ epeke tupa: punimime. I̱ma: ikali na:na:ma: homoa:
ekita: ikali kia:tiki pimime. I̱ma: da ma:nda: hali haowa: ekita: ika:
da pa:ta:manu hatuku pua:tiki pimime. 36 I̱ aka: dia:yeketa: ikana:ma:
yamatiki pimikime. I̱ma: yeni haowa: ekita: ikana:ma: epeke tupa:
handeteke hatiki pimime. Kutupa mo dipula pitua: ekita: handoloendi
pimime.

37 Kutupa mo tikitiki piki wanda:hali ikana:ma: ipika: pi hombo peaa-
sota: dupa lelimikie. Tekehalio. Hando natena: neke tea:ma: homeke ne
kuma:pe o ikali na:na:ma: homeke ikali kuma:pe 38 o hando natena: neke
da ma:nda: hali leke nika: da pa:ta:manu hatuku muma:pe o aka:manu
yamama:pe. 39 Kutaa make mo neke yeni hao o dipula pitu piki handaata:
hando natena: handolo epoma:pe laa lelimikie.

40 Koto lemeka:na:ta: mo hande Kini Halima: ika: pita: do tupa: hombo
pealieke. I̱ma: iki pa:ta: ota: ota: pi alome. Ikana:ma: mo hande ya biki na
wiki kame homeke ma:nda: siki pa:ta: pimiki epeke hau paeyaota: kota:
ota: paeyao pa I̱ pa:ta: kone pimime laa lelieke.

41 Kota: mo ipika: hoe nanema: halimi wanda:hali iki pa:ta:ta: dupa
lelieke. Ikita: Koda:na: hoeyaalo pa:la: wanda:hali yeleme ekina: I̱ ame̱le̱
na hake mina:pa:lao pupe laa Ikita: mo Sadani ipika: enisolo tonka:na:
mina:yeke Koda:ma: wepia ula: na paelo pa:la: ti to hala: ale pa:ta: pupe
laa lelieke. 42 Pa ekipeke I̱ tea:ma: homoa: nate nina:ta: ikana:ma: I̱ na
punimime. I̱ma: ikali na:na:ma: homoa: ekita: ikali na kimime. 43 I̱ma:
da ma:nda: hali hao ekita: ika: da pa:ta:manu na hatuku mimime. I̱ aka:
dia:yeketa: aka: ma:nda: na yamaemekeme. I̱ma: yeni hao make dipula
pitu pueketa: I̱ na handeteke haememe laa lelieke.

44 Kota: mo tapakema: ipika: pi hombo peaasota: dupa lelimikie. Teke-
halio. Hando natena: neke tea:ma: homo o ikali na:na:ma: homo o da
ma:nda: hali hao o aka: dia: yo o yeni hao o dipula pitu koto haumanu
piki handaata: nikana:ma: neke na tamba: muma:me laa lota: pimika:na:

45 kota: ika: pita: mo Kini Halima: do tupa: hombo pealieke. Ima: iki pa:ta:
ota: ota: pi alome. Ikana:ma: do biki na wiki kame homeke ma:nda: siki
tamba: muluekema: kiaemeketa: kota: I kone tamba: na miki kiaememe
laa lelieke. 46 Koto wanda:halita: honiki na paeyo hala: hoke yenki mu
hala: pa:ta: tapaalieke. Pate mo tikitiki wopu piki wanda:hali ikita: honiki
na paeyo deto hala: pa:ta: pelimikie leekeme.

26

Yesu luluekema: hone amba: pambao wimikieki
(Maka 14:1-2, Luku 22:1-2, Dioni 11:45-53)

1 Koto waleeke mana: pimanu paeyaaso hata: Yesuma: ipika: disaipolo
tonu pa:ta: alota: 2 Ika: hone wilimi tupa: nate homeke hao ma:nda:na:ta:
mo hande Lombei Pupa Yapeeke Nate ipilieke. Koto natena:ta: hali-
wekima: mo Wanda:halina: Eiyeketa: a:ka:tei wape piki tina: endiao lina:
halimikie leekeme.
3 Koto pita: kone mo Pa:tisi haliweki pita: mo you haliweki paeyaoma:
mo yeni peao hayeke you hali Kaiya:pasina: da tieke pa:ta: a:pa momba:la
pitaa 4 ikana:ma: a:mbao Yesu da:ka:pa: mina homena: luluekema: hone
amba: pambao wimikime. 5 Koto pea ikana:ma: alota: Mo ne pam-
baaso haena:ta: dia:me. Wanda:halima: niki pa:ta: mineke pankaapa:na:
lemekeme.

Totopo wopu piki senisita: Yesuna: youna: holaeyekeeki
(Maka 14:3-9, Dioni 12:1-8)

6 Yesuma: Bedani da puaata: kindi yeni hayeke hali Saimonona:
da pa:ta: 7 ne nalo pitina: wanda: ma:nda:ma: mo homima: handeke
a:la:ba:seta: toopi kanake homeke mea epeekeme. Mo kanake pa:ta:ta:
senisi totopo pikieki seliapo pambeekeme. Koto senisita: yenki tieke
alee. Ipikana:ma: mo senisita: Yesuna: youna: holaeyekeme. 8 Kutu
piekeeki mo hande disaipolo tonuma: handolo hata: ika: ika: kone alota:
Ekipeke do yenki tieke aleta: pa hoeyaaso pila:pe laa mineke panke-
mekeme. 9 Koto ekina: ikana:ma: alota: Do senisita: wanda:halima:
hambena: tapaeya:ka:na: yoluta: kota: mani tieke mea mo natehali
wanda:hali wopu tamba: mulu puma:me laa lemekeme.
10 Koto leme pi Yesuma: amba: handaa iki pa:ta: alota: Koto wanda:
pa:ta: pi na leke mina:pa:lape. Pa ekipeke ipiki ka:nda:ma: homaase-
mepe. Ipikana:ma: I pa:ta: epeke hau seliapo pia:me. 11 Natehali
wanda:halita: nate paeyao iki amele hao halimikie. Ita: iki amele hoto
paeyao na hao halueke. 12 Hande senisi ya lokena: holaeya: ekita: I
hoilu pia: ekina: pota: amba:la epeaeya:me. 13 Kutupa Ima: iki pa:ta: ota:
pi alome. Kenke paeyao pa:ta: Pi Seliapo wala:tiki pimika:na:ta: kota:
do wanda:ma: I pa:ta: pia: ekita: ipiki pa:ta: hone wina:yeke wala:tiki
pilimikie alome leekeme.

Diudasima: Yesu lina: yeke a:nda: lomba wiekeeki
(Maka 14:10-11, Luku 23:3-6)

14 Isekatioti hali Diudasima: mo hande 12 disaipolo hayeke halima:
kone mo yeni peao hayeke you haliweki pa:ta: pua 15 honke alo alota:
Ikana:ma: Yesu minuemena:yeke pota: walowa:ka:na:ta: I pa:ta: aleke
kilimikipe laa leekeme. Koto leeke ikana:ma: toopi yata:pa silipa mani
30 ipiki pa:ta: halemekeme. 16 Ipikana:ma: koto hoki naneta: Yesu ai
minina:yeke lapeke waleke epekemanu ma:nda: weiyekeme.

Mo Lombei Pupa Yapeeke ne nemekeeki
(Maka 14:12-21, Luku 22:7-14,21-23, Dioni 13:21-30)

17 Mo Na Pombeiyaake Palaowa Ne Pambaeya: pita: titina: natena:
Yesuna: hoki nane tolu haemeke haliwekima: ipiki pa:ta: alota: Mo
Lombei Pupa Yapeeke Nate hone uelena:yeke ne pambaluma:eki
noelena:yeke da hando pa:ta: pua wamo peamonope lemekeme.
18 Ipikana:ma: ika: pi hombo peaaso hata: alota: Ikana:ma: handeleme
daoni tukiki pa:ta: hala: some ma:nda: pa:ta: pua dupa lapa:peke Hande
Wala:la: halima: alota: Ya nateta: teke pa:ta: opolo a:pa:la:me. Ya disaipolo
haliweki nikana:ma: naka: da pa:ta: mo Lombei Pupa Yapeeke ne
pambulumeke lea:ma: lapa:peke leekeme. 19 Mo disaipolo haliwekima:
Yesuma: leeke tupa: mo ne pamba:pekeeki tikitiki yao ana:lao wimikime.
20 Nate pambolo peeke handaata: Yesu make ipika: hoki nane te-
limiki 12 haliweki make mo ne noluekema: pua momba:la pitimikime.
21 Koto ne nalo pita: Yesuma: iki pa:ta: do tupa: leekeme. Ima: ota: pi
alome. Do I amele mandake piluma: some homeke ma:nda: ipikana:ma: I
lina:yeke a:nda: lombilieke laa leekeme. 22 Koto leeke handaa ikana:ma:
ka:nda:ma: homolo hata: ma:nda: ma:nda:ma: ipiki pa:ta: alota: Tekehalio.
Nakana:ma: koto le pita: I pa:ta: na alo pima:e ota: alome laa paeyaoma:
lota: puma: puma: pimikime. 23 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota:
Mo palaowa tenke laasopa: disi pa:ta: dika: kiki mandake witolopa:
somema: I lina: a:nda: lombilieke. 24 Koto pa:la:pate mo Wanda:halina:
Eiyeke pa:ta: Baibolona: wape pa:la: tupa: homilia:pate pa Wanda:halina:
Eiyeke mina:yeke a:nda: lomba:la: halita: ota: a:ta: tiekee. Koto halita:
na mendia:ka:na: yoluta: epolo pia:me leekeme. 25 Kutupa mo a:nda:
lombeke hali Diudasima: Yesu pa:ta: alota: Wala:la: halio. Nakana:ma: le
pita: I pa:ta: lepe leeke Yesuma: hombo peaaso alota: Koto aletaa leekeme.

Tekehalina: ne ikali teli peayekeeki
(Maka 14:22-26, Luku 22:14-20, 1 Kotindi 11:23-25)

26 Ne nalo pitina: Yesuma: Palaowa mea Koda: pa:ta: Keiyae laa
pindi pindi pea iki pa:ta: hale hale pitolo alota: Mea nape. Dota: ya
loke mindikie leekeme. 27 Kutupa kapo homeke mea Keiyae laaka:na:
iki pa:ta: hale hale piekeme. Iki paeyaoma: do kapona: napee laata:
28 ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Panake pi la: uluekema: yaka we doe.
Wanda:halina: hoke hau paeyaena: loluekema: yaka we lopilieke laa
29 iki pa:ta: ota: pi alome. Do naloma: waini ikali Ita: paata: na neke
hao wetepena: ya Apa:na: Kilu Tombuao Hala:eki pa:ta: iki amele hata:
panakeeki nolumeke leekeme.
30 Kutaata: ikana:ma: emeli ma:nda: laata: mo Olipi Pote pa:ta: pe-
mekeme.

Pidama: Yesu na handolome lolo piekeeki
(Maka 14:27-31, Luku 22:31-34, Dioni 13:36-38)

31 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: alota: Ame do timba kone iki paeyaoma:
I mina:pa:lao pindipa pelimikie. Pa ekipeke mo Baibolo bukana: wape
pa:la: pita: do tupa: la:la:me.
Ima: mo sipisipi handeteke hao hala: halita: lulueke. Kutu pua:ka:na:ta:
mo sipisipi paeyaota: mandane mandane pindipa pomo keaal-
imikie
laa wape pa:la:me. 32 Kutu pilimipate I paa mea tiaowa:ka:na:ta: I
amba:la mo Ka:lili nane polueke. Ikita: wetepena: a:pa:pa:peke leekeme.

33 Koto leeke Pidama: Yesu pa:ta: alota: Wanda:hali paeyaoma: neke
mina:pa:laena: kone Ima:ta: neke ota: na mina:pa:lalueke leekeme.
34 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Ima: neke pa:ta: ota: pi alome. Ame timba
kone koka:la: e ai na leke haena: nakana:ma: hoto tepo yaka biki amba:la
hoeyaalipikie leekeme. 35 Koto leekepate Pidama: alota: Diki mandak-
ena: homopono lea:ka:na: kone naka: biki Ima: na hoeyaalueke leekeme.
Kutupa mo haliweki paeyaoma: make koto tupa: lemekeme.

Kesema:ni e nane Koda: pa:ta: Yesuma: yeni piekeeki
(Maka 14:32-42, Luku 22:39-46)

36 Yesuma: ipika: hoki nane tolu haemeke haliweki amele e ma:nda:
pa:ta: opolo pemekeme. Mo ena: bikita: Kesema:nie. Koto pa:ta: hata:
iki pa:ta: alota: Ita: yeni puluekema: mo pate leke puluma: ikita: do
pa:ta: hando pita:pa:peke leekeme. 37 Koto laata: ipikana:ma: Pida make
Sepedina: eiyeke yaapo iki tepo hoeya: nane hatuku peekeme. Kutu
polo hata:ta: ipika: pukima: tanda tieke minolo hata: ka:nda: tiekema:
homeekeme. 38 Kutupa ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Ita: yaka pukima:
ka:nda:ma: wopu homolo ekima: homeke nonopea halome. Koto ekina:
ikita: do pa:ta: I amele mandakena: hata: yu wia handeteke hapa:peke
leekeme. 39 Hosiki mo pate leke puaata: kenkena: puki yama peliniaaso
dupiki yeni piekeme. Ya Apa:o. Nakana:ma: pea:peke ya:ka:na:ta: kota:
do ipula: ka:nda: tieke wopu tumbiki kapota: I pa:ta: na epena: leke
yoka: muelena:e laa hone pa:la:pate ya hone pa:la:eki dia:me. Pa naka:
hone pa:la:eki homekee leekeme. 40 Kutupata: Yesuma: paa la:ka:la ipulu
handeekepate mo hali tepoma: u pelimikieki handolo hata: mo Saimono
pa:ta: alota: Pa ekipeke handaa iki tepoma: do nate leke homeke pa:ta: I
amele mandakena: yu wia handeteke hapa:peke na yea:pe. 41 Handeteke
hata: yeni pu hapa:peke. La handa:la:eki a:paama:na: loa:me. Ika:
pukima: hone pa:la:pate ika: loke mindikima:ta: soka:la:ma: homaa ada:
ada: pea witelememe leekeme. 42 Koto laata: Yesuma: hoto yaapo peao
paa pua yeni pitolo hata: alota: Ya Apa:o. Do ka:nda:ma: tumbiki kapo
ipula:eki a:nda: na yoka: mea baeka:na: ota: nono lea:ka:na:ta: kota:
a:pa:la:ma: naka: hone peleeki pea:peke leekeme. 43 Koto yeni pu paeyeke
paa la:ka:la ipulu hata: mo haliweki handeekepate pa u pelimikieki han-
deekeme. Kutu piki hauta: ota: ika: leke pa:ta: u pambolo hata: piekeme.
44 Kutupa Yesuma: paa pua hoto tepo peao yeni pua pitolo hata:ta: mo
hande amba: yeni pitolo leeke pimanu kone leekeme. 45 Kutupiki yeni
pea paeyeke ipika: disaipolo haliweki pa:ta: paa la:ka:la a:pa alota: Ikita:
hoto pita: u polu pita: pimipe. A:e handepe. A:nda: lomba:la: halima:
Wanda:halina: Eiyeketa: mo hoke hau pu haleme haliwekima: minina:
ala:me. 46 Pomana: tiaape. Hande I minina: a:nda: lomba:la: halita: koto
ipula: handa:e leekeme.

Yesu da:ka:pa: minimikieki
(Maka 14:43-50, Luku 22:47-53, Dioni 18:3-12)

47 Yesuma: koto pimanu alo haena: kone mo hande 12 haliweki amele
hayeke hali Diudasita: ipiki pa:ta: epeekeme. Mo yeni peao haemeke
you haliweki pita: tondiki haliweki yaapoma: tapaemeke haliweki wop-
uma: Diudasi amele kepete tieke make dolo tieke make mea miniki
epemekeme. 48 Mo Yesu minina: a:nda: lombeeke halima: mo haliweki
pa:ta: lomba: witolo alota: Ima: pua nunu pulua: someta: kota: koto some

mina:pa:peke leekeme. 49 Amba: koto laa wieke tupa: ipikana:ma: tikitiki
ai koto kone Yesu teke pa:ta: opolo ipulu alota: Wala:la: halio. Neketa:
epeke timba nane laata: ipiki hopula: mea nunu piekeme. 50 Kutupa
Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Someo. Mo naka: puluekema:
epele hauta: ai koto kone pie leekeme. Koto leeketa: mo Yesu min-
uluekema: epemeke haliwekima: a:pa ipiki daola miniki haemekeme.
51 Kutu pimiki handaata: mo Yesu amele haemeke hali homekema:
ipika: a:nda: kepete poneke hokulu yola: mea mo yeni peao hayeke you
halina: pa hameke e pokao hayeke hali pokeekepate pa ipika: katake
homeke tunkula: poka lopaeyekeme. 52 Kutu pieke ekina: Yesuma:
ipiki pa:ta: alota: Mo naka: a:nda: kepete hokuluta: pao mea dake pa:ta:
panka:niae. Pa ekipeke. Kepetema: iki tamba: mina:e laa wia hao haleme
wanda:halita: ika: kone mo kepetema: lia homaalieke. 53 Ya Apa:ma:
tamba: mina: wi lolo polo ekita: hone na witelepe. Koto hau a:nda:
pua:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: I tamba: muluekema: ipika: a:nda: peaasa:
enisolo ami tapake 12 haka:ta:pao koto kone tapalo pa:la:me. 54 Wi lolo
pua:peke ya:la:pate kutu pua:ka:na:ta: kota: pa mo amba: Baiboloma:
pilieke laa la: ula: haumanu ekipa yaaliepe leekeme.
55 Kutaata: Yesuma: mo ipiki minuluekema: epemeke haliweki pa:ta:
alota: Ika: honema: Ita: pi ula:eki na opiki nono pea a:nda: lita:la: hali
patema: do kepete tieke dolo make miniki a:pa pimipe. Nate wopu
Ima:ta: tembolo da tukiki pa:ta: iki amele pi walo haowa:pate ikana:ma:
I na da:ka:pa: minimime. 56 Pate do ikana:ma: piteme hau manuta: mo
hande amba: potopede haliweki ikana:ma: mo Baibolo tukiki pa:ta: wape
pea ula: pimanu peneme yaaluekema: pitememe leekeme.
Koto toma:na:ta: ipika: disaipolo haliweki paeyaoma: Yesu mina:pa:lao
kilipa pemekeme.

Yesuta: pi yokaaluna: mea pemekeeki
(Maka 14:53-65, Luku 22:54-55,63-71, Dioni 18:13-14,19-24)

57 Mo Yesu da:ka:pa: miniki haemeke haliwekima: hande yeni peao
hayeke you hali Kaiya:pasina: da nane hatuku pemekeme. Koto pa:ta:ta:
mo hande pi ula:eki walolo haemeke haliweki pita: tondiki haliweki
peaata: mo da pa:ta: amba: mombela pitimikime. 58 Pidama: Yesu telimea
peekepateta: ipika: teke pa:ta: na peketa: pa mo hande yeni peao hayeke
you halina: da hankepe nane honda:pa: lopa Yesu pa:ta:ta: eki haumanu
pilimipe laa handuluekema: mo hande pota: kake handeteke haemeke
haliweki amele pitiekeme. 59 Mo hande yeni peao hayeke you hali make
tondiki haliweki paeyaoma: make Yesu lu homaaluekema: ipika: pa:la:
hau doe laa makeaaso hata: maleke lulu peleme haliweki weimikime.
60 Kutu pitolo hata: mandane haliwekima: makeaasa: pimanu wopu
a:pa lemekepate ipiki lia:peke pota: ma:nda: na handemekeme. Pate
wetepena: yaapo hali ma:nda: tiaaso 61 hata: alota: Do somema:ta: Ima:
Koda:na: Tembolo da londa:la: mina wiaata: nate tepona: paa a:eya:peke
ya:la:me lea: somee lepekeme. 62 Kutupa mo hande yeni peao hayeke
you halima: tiao Yesu pa:ta: lota: pitolo hata: alota: Do haliwekima: koto
neke laaseme ekina:ta: nakana:ma: pi ma:nda: na lelipikipe laa leekeme.
63 Koto leekepate Yesuma: pi na honda: mea leke pa hayekeme. Koto
ekina:ta: mo yeni peao hayeke you halima: ipiki pa:ta: alota: Mo deto hala:
Koda:na: bikina: hali keke pi alo hata: nakana:ma: niki pa:ta: ota: pi lapeke
la alota: Neketa: mo hande Koda:na: Eiyeke Ketisope ai lakie leekeme.

64 Yesuma: hombo peaaso alota: Koto aletaa leekeme. Ima: iki paeyao
pa:ta: alome. Wetepena:ta: mo Wanda:halina: Eiyeketa: mo wele pita:la:
Koda:na: popeke nane kikina: pitilia:eki make hando ya nane koa tukiki
pa:ta: hola:pa:niao ipilia:eki make ikana:ma: hando pilimikie leekeme.
65 Koto pi opitolo hata:ta: mo yeni peao hayeke you halima: ipika: dau
sinkipolo hata: alota: Koda: laasa: pi ala:me. Ekipeke mo la kita:la:
haliweki ma:nda: paa muluma:pe. Koda: laasa: pimanu opuma:me.
66 Koto ekina:ta: eki hau pulumeke hone witelemepe leekeme. Mo
haliweki paeyaoma: alota: Ota: hau tieke pu hoeyaala:ma: lu homaena:
lape lemekeme. 67 Koto laata: ikana:ma: ipika: leke popeleke pa:ta: dopi
talo hata: ipiki yombimikime. Mo ipiki yombimiki haliwekima: 68 alota:
Neke Ketiso ya:leke handaa do neke lita:la: some hombona: bikimanu lae
lemekeme.

Hoto tepo Pidama: Yesu na handoloe leekeeki
(Maka 14:66-72, Luku 22:56-62, Dioni 18:15-18,25-27)

69 Pida mo hande da hankepe pa:ta: pa pitolo haena: mo yeni
peao hayeke you halina: e pokao hayeke wandiki homekema: ipiki
pa:ta: a:pa alota: Neke make koto Ka:lili hali Yesu amele pomu haeme
hali ya:ka:ta:taa leekeme. 70 Koto leeke Pidama: iki paeyaona: leke
popelekena: alota: Naka: ale pita: I mata:la:me. Alekena: alepe leekeme.
71 Koto laata: ipikana:ma: mo pota: kake pa:ta: peekepate wandiki
ma:nda:ma: ipiki handaa mo haemeke haliweki pa:ta: alota: Do halita: mo
hande Na:sa:tete halina: ta:ma:ni halie laa leekeme. 72 Pidama: a:mbaaso
hata: ipika: pima: Ota: dia:me la alota: Ita: koto some ota: na handolome
leekeme. 73 Hosiki hao hoki nanema: mo pa:ta: haemeke haliwekima:
Pida pa:ta: alota: Neketa: ota: ipika: tapake halie. Ota: alome. Mo naka:
ale pi makema: kone niki pa:ta: peneme yaasa:me lemekeme. 74 Koto
lemekepate Pidama: alota: Do alo pita: Koda:ma: opitolo haena: alome.
Ya pi loa:ka:na:ta: ipikana:ma: I hoeyaena:e. Koto aleme halita: I ota: na
handolome leekeme. Koto pi alo haena:ta: koto kone koka:la: tiaeyekeme.
75 Kutu pieke toma:na:ta: Pidama:ta: Yesuma: amba: ipiki pa:ta: la: witolo
Koka:la: ai na tiake haena: nakana:ma: hoto tepo ya biki a:mbao lo
hoeyaalipikie leekeeki Pidama: niminaeyekeme. Koto ekima:ta: ipiki
hama opolu bao tikene pua hata: ipika: pukima: ka:nda: tieke minolo
hata: e tieke leekeme.

27

Yesuta: Pailedi pa:ta: hatuku pemekeeki
(Maka 15:1, Luku 23:1-2, Dioni 18:28-32)

1 Da ka:la:paaso siki hande yeni peao haemeke you haliweki pita:
tondiki haliweki ikana:ma: Yesu homena: loluekema: pi hoti wimikime.
2 Kutaata: mo haliwekima: Yesu mea senima: tonkaota: mo hande Loma:
Kapomani You hali tieke Pailedi pa:ta: hatuku pemekeme.

Diudasina: homeekeeki
(Aposolo 1:18-19)

3 Yesuta: lina:e laa la: wimiki pita: mo hande a:nda: lombeeke hali
Diudasima: opitolo hata:ta: Ekipeke pua:pe laa ka:nda:ma: homolo hata:
hande mieke silipa mani 30 meata: mo hande yeni peao haemeke you
haliweki pita: tondiki haliweki ika: haemeke ale pa:ta: pua alota: 4 Ima:
mo hande hoke hau na piki some homena: yeke a:nda: lomboa: ekita:

hoke hau poloma: leekeme. Koto leeke mo haliwekima: ipika: pi hombo peaaso alota: Kota: koto pele ekita: nika:eki dia: ya:la:pate pa naka:eki homekee lemekeme. 5 Koto lemekeeki Diudasima: opu haota: hande 30 silipa mani mo tembolo da pukuna: hoelo baota: opolu bao ipika: kone pu naa homeekeme.

6 Kutu pieketa: mo yeni peao haemeke you haliwekima: mo mani paa pua meata: Do manita: pa halina: we hake mani ya:leke handaa nika: tembolo manina: apa:taapeke ekina:ta: pi ula:me leekeme. 7 Koto ekina:ta: ika: kakena: homolo hata: koto manima:ta: mo hande toopi kawasomanu wepita:la: halina: kenketa: mo da ma:nda:na: wanda:hali tokomanu hoiya:peke kenke wina: lomana:e laa hambemekeme. 8 Koto hau pimiki ekina: kini pu mea a:pa ame make koto kenketa: We Kenkee laa biki wiekeeki pa ula:me. 9 Koto pimiki hauta: mo amba: hayeke potopede hali Dietemaiyama: la: wieke pimanu peneme yayekeme. Ipikana:ma: la: wieke pita: dupa
Ikana:ma: mo silipa mani 30 mimikime.
Koto manita: mo Isulai wanda:halima: hali homeke hambolo peleme yenki ana: pa:la:me laa ana: lao wimikime.
10 Koto manima:ta: mo hande toopi kawasomanu wepita:la: halina: kenke hambemekeme.
Do alo pita: Tekehalima: I pa:ta: walea:eki alome laa leekeme
laa wape pa ula:me.

Pailedima: Yesu lota: piekeeki
(Maka 15:2-5, Luku 23:3-5, Dioni 18:33-38)

11 Pailedima: Yesu lota: pitolo alota: Neketa: mo Diu wanda:halina: Kini hali halepe leekeme. Kutupa Yesuma: hombo peaaso alota: Koto aletaa leekepate 12 pa mo mandane yeni peao haemeke haliweki pita: tondiki haliweki wopuna: lota: pita:la: pimanu pa:ta:ta: ipikana:ma: pi siki homeke ma:nda: ota: na hombo peayekeme. 13 Kutu pieke handaa Pailedima: Yesu paa lota: pitolo alota: Pi ma:nda: na lelipikipe. Naka: hau pu haleeki paeyao do koto aleme handa:e leekeme. 14 Pate Yesuma: pi ma:nda: ota: na leekeme. Koto ekina: Pailedima: penkili piekeme.

Pailedima: Yesu homena:e leekeeki
(Maka 15:6-15, Luku 23:13-25, Dioni 18:39—19:16)

15 Lombei Pupa Yapeeke Natena: ne pambao haemeke pita: mo Pailedi ipika: pu hayeke tupa: dipula pitieke hali homeke hondo da tapatiki pu hayekeme. Mo wanda:halima: ika: hone pieke honke lemeke tupa: mo Loma: Kapomani tumiki halima: koto some tapatiki pu hayekeme. 16 Koto dina:ta: mo biki kende wiki hali homeke ma:nda: ipika: bikita: Yesu Batabasi pitiekeme. 17 Koto ekina: wanda:hali paeyao wopuma: momba:la haena: Pailedima: iki pa:ta: alota: Ika: honema:ta: hande Yesu Batabasi tapanope o mo Ketiso aleme hali Yesu tapaanope leekeme. 18 Pa ekipeke Pailedi ipika: honema:ta: mo Diu tumiki haliwekima: Yesu honditi pitolo hata: ipiki pa:ta: mea halemeke ekita: ipika: honema: amba: handa: witolo hata: koto leekeme.

19 Pailedima: ipika: pi yokaalu pulu pa:la: alena: ula: handeteke hala: seana: pa pita: pelia haena: ipika: wetekema: ipiki pa:ta: dupiki pi tapaeyekeme. Koto hoke hau ma:nda: na piki hali pa:ta:ta: nakana:ma: hau ma:nda: na pea:peke. Pa ekipeke ame timba upama: handaata: Ima: ka:nda: tieke mua:me leekeme.

20 Mo yeni peao haemeke you haliweki pita: tondiki haliweki ikana:ma:
wanda:halima: Pailedi pa:ta: honke alo hata: Batabasita: tapaaso hata:
Yesuta: lina:e lena: ika: hone u tiao haemekeme. 21 Kutu pimikipate
Pailedima: mo wanda:hali pa:ta: alota: Do hali yaapota: iki naneta: hando
hali ka:la:pa: ta:pao epena: lonope leekeme. Koto leeke iki paeyaoma:
alota: Batabasi tapae lemekeme. 22 Koto pi opitolo hata: Pailedima:
iki pa:ta: alota: Kota: do Ketiso aleme hali Yesu pa:ta:ta: eki peonope
leekeme. Koto leeke iki paeyaoma: alota: A:ka:tei wape piki tina: tamen-
diae lemekeme. 23 Kutupa Pailedima: iki pa:ta: alota: Pa ekipeke. Eki
hau pa:la:pe leekepate ikana:ma: pi pa daeyao tanda pitolo hata: alota:
A:ka:tei wape piki tina: tamendiae laa wi alo alo haemekeme.
24 Pailedima: ika: hone topo pea:peke pota: ma:nda: na hande wieke
ekima:ta: pa a:nda: pu lu alualu pia:pekeeki teke pa:ta: yekeeki handaata:
ipikana:ma: ikali meata: ika: leke popelekena: ipika: kiki tanda:pa bao
hata: alota: Do somena: homolo pa:la: ekita: Īma: na handeteke haloma:
ika: pitelememe leekeme. 25 Iki paeyaoma: ipika: pi hombo peaaso doeki
lemekeme. Koto halina: weta: nika: biki manda make nika: wekiwandiki
paeyao manda make lopa wina:e lemekeme. 26 Koto laata: kota: Pailed-
ima: Batabasi ka:la:pa: ta:pao pa:na: tapa tapaeyekepate Yesuta: yombua
baena: laa a:ka:tei wape piki tina: tamendiao homaena: yeke ipiki iki
pa:ta: mea haleekeme.

Ami haliwekima: Yesu ki ki taemekeeki
(Maka 15:16-20, Dioni 19:2-3)

27 Kutu pieketa: mo dolo a:ndeli miniki haliwekima: Yesuta: mo Kapo-
mani tiekena: da tukiki pa:ta: panda: tieke ma:nda: pa:ta: hatuku peeketa:
ika: ami tapake mandaneeki paeyaoma: ipiki a:pa ambulao haemekeme.
28 Mo haliwekima: ipika: aka:manu holo titipili mea baota: mo we dipiti
piki nono piki dau ma:nda: meata: Yesuna: lokena: pambaemekeme.
29 Kutupa mo tekeke hake pumanu mea panka pea you aka: tupa: wepia
ipika: youna: pambao hata: mo tumapu homeke make ipika: popeke kiki
nane mea minao pimikime. Kutaata: ipika: leke popelekena: ika: tumiki
yotuao kitaaso hata: alota: Diu wanda:halina: Kini halio. Neke pa hao
hapekee laa la:tiki pimikime. 30 Koto laa paeyeketa: ipiki dopi to kitao
make hande tumapu pa:ta:la: minolo hata: kone ipika: youna: limikime.
31 Koto kitaasa: haumanu pu paeyaaso hata: ikana:ma: mo hande we
dipiti piki nono piki dau londa:la: meata: ipika: dau pa pambaena:
laata: ipiki a:ka:tei wape piki tina: homena: endialuekema: hatuku mea
pemekeme.

Yesuta: mo a:ka:tei wape piki tina: tamendiao limikieki
(Maka 15:21-32, Luku 23:26-43, Dioni 19:17-27)

32 Pota:na: pulu hata: Saitini hali bikita: Saimono manda:hande
pimikime. Hande dolo a:ndeli miniki haemeke haliwekima: mo hali
meata: Yesuna: a:ka:tei wape piki ti mea tiawaena: lemekeme.
33 Kutaata: yu eli biki ma:nda: Kolokoda alena: opolo epemekeme.
Kolokoda ala: bikina: teketa: Hali youma: handeke elie laa lemekeme.
34 Koto alena: ikana:ma: waini ikali teto piki ale ma:nda:ta: taapuna:
apa:tao Yesu pa:ta: halemekepate ipikana:ma: pende naa handaata: ki-
aeyekeme. 35 Kutupa ikana:ma: mo a:ka:tei wape piki tina: Yesu tamen-
diaota: ipika: daumanu telipaaluekema: daisi telepo laemekeme. 36 Koto
telepo laa paeyeketa: ikana:ma: pa Yesu handeteke pitimikime. 37 Mo

a:ka:tei wape piki ti mandaata: ipika: pi yokaalu pimiki ekina: teke pita: dupa Dota: Yesue. Diu wanda:halina: Kini halie laa wape pimikime.

38 Kutaata: mo hande pake nepeke hali yaapo make Yesu amẹlẹ a:ka:tei wape piki tina: tamendiaemekeme. Ma:nda:ta: Yesuna: popeke nane kiki nanema: ma:nda:ta: ipika: hoeya: nane kiki nanema: tamendialu pimikime. 39 Pota:na: lombei pu pa pa pu yapemeke wanda:halima: Yesu ki ta ta pu amboke wankeatiki pitolo hata: alota: 40 Aha. Neketa: mo hande tembolo da hoeyao hoto tepona: pa a:elo pi halie. Neketa: Koda:na: eiyeke ya:ka:na:ta: kota: naka: kone pa:ta:la:pekee. Koto a:ka:tei wape piki ti mina:pa:lao naka: kone hola:pa:niao epoe lemekeme. 41 Koto mandake tupa: kone mo yeni peao hayeke you haliwekima: make pi ula:eki walo haemeke haliwekima: make tondiki haliwekima: make Yesu ki ta ta pitolo hata: ikana:ma: alota: 42 Ipikita: mandane wanda:halita: mea da:tatiki piekepate ipikana:ma:ta: ipika: kone da:taapeke na ya:leke pila:pe laa alota: Ipikita: mo hande Isulai tapakena: Kini hali dia: yekea. Ipikana:ma: mo a:ka:tei wape piki ti mina:pa:lao hola:pa:niao epea:ka:na:ta: kota: ipikita: ota: Koda:na: Eiyekee laa hone tulaalumeke. 43 Ipikana:ma: Koda: pa:ta: hone tulao hata: Ịta: Koda:na: Eiyeke lo haya:pate kota: a:pa:la:me Koda:ma: ipiki da:taaluekema: hone pa:la:pe pa ame pita:la:eki hando hamana:e leekeme. 44 Mo hande ipiki amẹlẹ mandake tamendiaemeke pake nepeke hali yaapoma: make homeke tupa: kone Yesu ki ta ta pipikime.

Yesuna: homolo piekeeki
(Maka 15:33-41, Luku 23:44-49, Dioni 19:28-30)

45 Nate you tikekena: haena: mo kenke paeyao timba: la: pambaa puaata: nate leke tepo minolo hata: nate lekelo yopula: dina:ta: nateta: paa pạạ piekeme. 46 Koto nate leka:na:ta: Yesuma: wi aneke hapu alo alota: Ilai Ilai lema sa:ba:kadani leekeme. Koto pita: do la leekeme Ya Koda:o. Ya Koda:o. Pa ekipeke nakana:ma: Ị mina:pa:laasepe laa leekeme. 47 Ipiki teke pa:ta: haemeke mandane wanda:halima: koto leekeeki opua alota: Opua:pee. Elaidia wi ala:me lemekeme. 48 Kutupa hali ma:nda:ma: anke hao pua wa:la:mbima: handeke ale ma:nda: meata: kake liki neke waini ikali tenke lao tumba pitina: laa tumapuna: hapu-lao Yesuma: dodopo lena: hala:liayekeme. 49 Kutu piekepate mandane wanda:halima: alota: Hando hapa:e. Elaidiama: ipiki a:pa pa:ta:lia:pe handomana:e lemekeme. 50 Yesuma: paa yaapo peao wi anekehapu laata: ipika: temoko tapaaliao homeekeme.

51 Ipiki homeeketa: mo hande tembolo da tukiki pa:ta: tupele pieke dauta: oli holu nanema: sinkipa:alu puniaota: ta:ta: ualu piekeme. Kutaa make yu momeni tiekema: mo yu la:ma: peayeke la:ma: pitolota: toopi tiekemanu make peila: alualu piekeme. 52 Kutu pieketa: mandane hali lapa: nakumanu make lumba: pa pa pu yapeeketa: amba: homemeke mandane Koda:na: wanda:hali paa da:taa tiaemekeme. 53 Koto wanda:halima: ika: lapa: nakumanu mina:pa:lao pa haota: Yesu tiaeyeke hoki naneta: iki paeyao mo hande yako piki daoni pa:ta: pemekeme. Koto pa:ta:ta: ikita: wanda:hali wopuma: handemekeme.

54 Mo hande Yesuma: pita:la:eki handuluekema: handeteke hayeke ami you hali make ipiki amẹlẹ haemeke ami haliwekima: make mo hande yumomeni make mo pieke mandane hau tonka:na: handaata:

ikana:ma: paala: tiekema: homolo hata: alota: Ipikita: ota: Koda:na: Eiyeke
ya:ka:ta:me lemekeme.
55 Kutupa mandane wanda:wekima: make hosiki yola: ta:pao hata:
handeteke haemekeme. Koto wanda:wekita: Yesu Ka:lili nane hayeke
pita:ma:ta: ipiki teli mea pominolo hata: tamba: mua:tiki pomu
haemekeme. 56 Koto wanda:weki amelęta: hande Ma:kadala wanda:
Meti make Dia:mesi Diosepe yaapona: inkiki Meti make Sepedina:
weteke make haemekeme.

Yesuna: toko hoimikieki
(Maka 15:42-47, Luku 23:50-56, Dioni 19:38-42)

57 Wele wele alo haena:ta: A:ta:matia hali homeke hamoko hali ipika:
bikita: Diosepe opolo epeekeme. Ipikita: Yesuna: disaipolo hayeke some
yekeme. 58 Kutupa ipikana:ma: Yesuna: toko honke laa muluekema:
mo hande Pailedi pitieke pa:ta: pua honke leekeme. Kutu pieketa:
Pailedima: ipika: ami haliweki pa:ta: Yesuna: toko koto some mina: lapee
leeke handaa 59 ipikana:ma: mo hali toko honda: meata: panake dauma:
hopa:liao tonkao 60 ipika: panake awa wieke tikene dama: handeke lapa:
pa:ta: mea pua wiekeme. Koto lapa: data: Diosepema: manda: piki toopi
manda tomba:la awa wieke ekie. Mo hali toko wina: laata: Diosepema:
toopi homeke ma:nda: mea pete pete peatiki pua mo toopi ka:ka:na:
a:mbaata: peekeme. 61 Koto some peeke naneta: wanda: yaapo hande
Ma:kadala wanda: Meti make Meti ma:nda: peaata: mo hande lapa: kake
nanema: handa: moneao pitipikime.

Eki a:nda: peaama:na: lapa: handeteke haemekeeki

62 Koto da ka:la:peeketa: mo hande Diu wanda:halina: hoto pila:
natena:ta: mo hande yeni peao hayeke you haliweki pita: Pa:tisi tapake
yaapoma: Pailedi pa:ta: pi loluekema: momba:lolo hata: ipiki pa:ta: alota:
63 Hande ya pi lo haya: somema: pa hande haya: dina: ipikana:ma:
alota: Hoto tepo natena: wiaata: Ita: paa mea tialieke leekeeki nimi-
naasoma:me. 64 Koto ekina:ta: naka: ami haliwekima: ipika: lapa:ta:
hoto tepo natena: sembepela handeteke hapa:peke laa lae. Do aloma:
ekina: teketa: wetepe ipika: disaipolo haliwekima: pua ipika: toko pake
mea wanda:hali pa:ta: alota: Ipikita: da:taa tiao pa:la:me laapa:na: yeke
aloma:me. Do koto tupa: lelimi ya pita: mo hande amba: titina: lea: ya pi
ota: lombei pikieki laapa:na: aloma:me lemekeme. 65 Koto lemekeeki op-
uaata: Pailedima: iki pa:ta: alota: A:pa:la:me. Sa:sa: pita:la: tapake ma:nda:
hatuku puaata: mo hali lapa:na: pota: kaketa: epeke tupa: katolapa:peke
leekeme. 66 Koto leeketa: ikana:ma: Pailedi mina:pa:lao mo hali lapa:
pa:ta: pua mo lapa: kake a:mbeeke toopi ka:ka:na: manuta: domama:
a:mbo hopa:liao paeyeketa: mo hande sa:sa: pita:la: tapakema: handeteke
haena: laa pemekeme.

28

Yesuna: paa tiao hayekeeki
(Maka 16:1-10, Luku 24:1-12, Dioni 20:1-10)

1 Mo Diu wanda:halina: hoto pitu haemeke nate (Sa:ta:de) paeyeketa:
mo Sande da siki panake ka:la: polo haena: hande Ma:kadala wanda:
Meti make Meti ma:nda: yaapoma: mo hande Yesu hoiyeke lapa: toopi
apa:nda: handuluekema: mo lapa: teke pa:ta: opolo pu alu pitolo haena:ta:
2 koto kone yu momeni tieke piekeme. Kutu pieke taapuna:ta: Tekehali

Koda:na: enisolo homeke oli hepeni nanema: hola:pa:niao a:pa hata:
mo hande apa:nda: kake a:mbeeke toopi londolo pete pete peaota: mo
toopi manda ipiki pitiekeme. 3 Mo enisolo ipika: leke popelekena:ta:
ti tekele tekele leeke ale peaota: ipika: dau make hake pea yahapima:
handeekeme. 4 Kutu piekeeki handolo hata:ta: mo hande hali lapa: sa:sa:
pitolo handeteke haemeke haliwekima: paala: tieke pitolo pututu liaaso
hata: homeke toko leke wia yapemekeme.
5 Kutupa mo hande enisoloma: hande wanda: yaapo pa:ta: alota: Ipi-
likana:ma: paala:ma: na homa:pepee. Mo hande tamendiao lia: hali Yesu
handuluekema: ipilipime hone witolome. 6 Ipikita: do pa:ta: na ula:me.
Ipika: amba: hande la: wia: tupa: kone tiao pa:la:me. Ipika: hande toko
hoimiki lapa: da panda: doma: a:pa handa:pe. 7 Koto ekina: ame do siki
ai koto kone pua ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Yesuta: mo hande
naku pa:ta: pa da:taa tiao ameta: mo Ka:lili nane ipiki amba:la: pulu
hala:me. Ikana:ma: ipiki koto pa:ta: handilimikie lapa:peke la alota: Do
la kitolo pita: hone na yonka:lapa:peke leekeme.
8 Koto pi lo paeyeke opuaata: mo wanda: yaapoma: pututuma:
homa:peke pateta: ta:na: tieke make homa: paleke ai koto kone mo lapa:
mina:pa:lao mo disaipolo tonu pa:ta: la haluekema: ai aiya pepekeme.
9 Ipilikana:ma: mo pimanu loluekema: aiya pepekepate pota: hopikina:
penkilipao Yesu manda:hande pipikime. Ipikana:ma: alota: Epeke da
ka:la:paaso leekeme. Ipiliki Yesu tekepa:ta: a:pa ipika: anke teke pa:ta:
howa lopolo panda: pitolo hata: ipikina: pi laepekeme. 10 Yesuma:
ipiliki pa:ta: alota: Paala:ma: na homeke pua mo hande ya kame tonu
pa:ta:ta: Oli Ka:lili nane puaata: Ita: koto pa:ta: handilimikie lea:me laa
lawapa:peke leekeme.

Lapa: yu pamba haemeke haliwekima: pua lemekeeki

11 Koto wanda: yaapo la:ka:la pulu haena:ta: mo hande lapa: handeteke
haemeke mandane ami haliwekima: mo hande Diutuseleme daoni nane
paa la:ka:la puaata: hande yeni peao hayeke you haliweki pa:ta: mo
hande pieke yeke hau paeyao la halemekeme. 12 Koto ekina: mo yeni
peao hayeke you haliwekima: koto lemeke pimanu opuaata: ikana:ma:
mo hande tondiki haliweki amele mombelemekeme. Kota: momba:la
pi hotu tikitiki yaaso hata:ta: mo hande lapa: yu pamba haemeke ami
haliweki pa:ta:ta: mani tieke aneke halolo 13 alota: Wanda:hali paeyaoma:
opina: dupa lelimikie. Nikana:ma: u poluma: nane ipika: disaipolo hali-
weki a:pa hande toko pake mea pelememe lelimikie. 14 Kutupa koto le-
limi pi a:nda: mo Kapomani tiekema: opia:ka:na:ta: kota: nikana:ma: ika:
hoke hau na peleme ekita: ipiki pa:ta: epeke tupa: pua la halumekema:
hone na wia:pa:peke lemekeme. 15 Hande ami haliwekima: mo mani
meata: iki pa:ta: lapa:peke laa la haleeke tupa: kone pua la:tia tia
pimikime. Kutu pimiki handaata: koto pita:ma: kini pu meata: ame
do make mo Diu tapake tukiki pa:ta:ta: koto pi kone paa la: alualu pu
halememe.

Yesu ipika: disaipolo tonu pa:ta: peneme yao opolo peekeeki
(Maka 16:14-18, Luku 24:36-49, Dioni 20:19-23, Aposolo 1:6-8)

16 Hande 11 disaipolo haliwekita: mo Ka:lili opolo puaata: Yesuma:
Pua:pekee laa amba: la: wieke peiyene pa:ta: pemekeme. 17 Koto pa:ta:ta:
Yesu hosiki pa pate leke hayekeeki ikana:ma: handaata: ipikina: pi
laemekeme. Pate mandane haliwekima:ta: hone yaapo wimikime.

18 Yesuma: teke pa:ta: opolo ipulu iki pa:ta: alota: Mo hepeni handeteke
hapeke wele make do kenke handeteke hapeke wele make Koda:ma: I̱
pa:ta: ka:la:me. 19 Koto ekina:ta: wanda:hali paeyao ya disaipolo haena:
mea hamena: kenke honiki honiki paeyao pa:ta: wala:tia pu hapa:peke.
Koto ya disaipolo halimi wanda:halita: Koda:na: bikina: make Ya bikina:
make mo Holi Sipitidina: bikina: make bapitaisi hau peao hapa:peke.
20 Kutaa make hande I̱ma: iki pa:ta: la kua: pimanu paeyaota: mo
wanda:halima: miniki hata: tolu haena: iki pa:ta: wala:tiki pu hapa:peke.
I̱ta: mo paelo pa:la: nate epea:ka:na: kia: naluekema: iki ame̱le̱ nate
paeyao mandake hao halumeke leekeme.

Makama: wape pieke Pi Seliapoe

Bapitaisi peao hayeke hali Dionima: pi waleekeeki
(Ma:tiu 3:1-12, Luku 3:1-18, Dioni 1:19-28)

1 Koda:na: Eiyeke Yesu Ketiso ipika: pi seliapo doe. 2 Do pita: hande
potopede Aisayama: wape pea ula: ekita: dupa.
Koda:ma: alota: Opua:pe. Ya pi mea puaasa: hali amba:la tapaalueke.
Naka: pota: epeaena:yeke tapaalueke leekeme.
3 Kutupa ma:nda:ma: hapu hayeke alena: hata: wi ala:me dupa
Tekehalina: pota: epeaape. Ipika: pota: tikitiki yao epeaape laa wi ala:me
laa wape piekeme.
4 Koto wape pieke tupa: bapitaisi peao hayeke hali Dionima: hapu
hayeke alena: a:pa hayekeme. Kutupa ipikana:ma: wanda:hali bapitaisi
peaaso hata: pi make wala:tiki piekeme. Dupa leekeme. Hone la:ka:la
mina wimika:na:ta: Ima: iki bapitaisi peaalueke. Koto ekina: Koda:ma:
ika: hoke haumanu paeyaalieke leekeme. 5 Diudia nane haemeke
wanda:hali paeyao make Diutuseleme da pa:ta: haemeke wanda:hali
paeyao make Dioni pa:ta: pua:tiki pu haemekeme. Kutupa Diodani
ikali pa:ta: wanda:halima: ika: hoke haumanu ka:la:polo haena: Dionima:
bapitaisi peatiki piekeme.
6 Dionima:ta: kemolo ma:na: itikima: wepieke dau pambaota:
ba:ta:idota: ma:na: yonkelekema: wepiekeeki yameekeme. Kutupa
ipika: neta: hombuta: make boi hapeke make na:tiki pu hayekeme.
7 Ipikana:ma: pi walolo hata: dupa leekeme. Ya hoki nane ipilia: halita:
I halo tupa: na hala: hali ipilieke. Ipikita: hali tieke ipilieke. Ita: ipiki
pa:la: tupa: epeke hali dia:me. Ima: panda:puniao ipika: anke dake pu
ka:la:papeketa: ana: na pa:la:me laata: 8 Ima:ta: ikalima: iki bapitaisi
peaasopate ipikana:ma:ta: Holi Sipitidima: iki bapitaisi peaalieke
leekeme.

Dionima: Yesu bapitaisi peaeyekeeki
(Ma:tiu 3:13-17, Luku 3:21-22)

9 Koto dina:ta: Yesuma: Ka:lili nane hayeke Na:sa:tete da mina:pa:lao
Diodani ikali pa:ta: peekeme. Koto ikali pa:ta: Dionima: Yesu bapitaisi
peaeyekeme. 10 Kutupa Yesuma: ikali pa:ta: mina:pa:lao opa:liaaso hata:
koto kone oli ya akolopa:pa wiekeeki handaata: oli Holi Sipitidi make
melipu tupa: ipiki pa:ta: hola:pa:niaeyekeeki handeekeme. 11 Kutupa pi
holama:makema: ya nane hata: la:niaeyeke pita: dupae. Neketa: ya pukipiki
wekie. Neke pa:ta: Ima: ta:na:ma: wopu homolome laa la:niaeyekeme.

Sadanima: Yesuma: pita:la:eki handuluekema: la handeekeeki
(Ma:tiu 4:1-11, Luku 4:1-13)

12 Koto kone Holi Sipitidima: hapu hayeke alena: Yesu pena:yeke
tapaeyekeme. 13 Kutupa Sadanima: Yesu la handa haena:ta: nate hali
tieke yaapona: Yesu koto pa:ta: hayekeme. Ipikita: ma:na: yeti hao hayeke
alena: hayekepate mo enisolo tonuma: a:pa petelemekeme.

Yesuma: Ka:lili nane pi waleekeeki
(Ma:tiu 4:12-22, Luku 4:14-15, 5:1-11)

14 Dioni dipula mea pitaeyeke hoki naneta: Yesuma: mo Ka:lili nane
puaata: Koda:na: Pi Seliapo wala:tiki piekeme. 15 Dupa leekeme. Ameta:
Koda: ipika: natee. Ameta: Koda: ipika: Kilu Tombuao Hala:eki teke pa:ta:
ya:la:me laa Hone ma:nda: la:ka:la: mina wiaata: do Pi Seliapo hone tulao
hapa:peke leekeme.
16 Kutupa Yesuma: mo tunkulu pa ula: Ka:lili ikali tea:na: yopulu hata:
mo Saimono A:ndutu hamạlạ:ma: tenkinu tieke kiake ikali pa:ta: mea
lopaaso haepekeeki handeekeme. Ipilikita: ta:peli mu haepeke hali
yaapoe. 17 Yesuma: ipiliki pa:ta: alota: Yaka hoki nane tolu hapa:peke
leekeme. Kutu pipika:na:ta: ipilikita: haliweki mulu pelepe hali yaapo
hapena: walueke leekeme. 18 Koto leekeeki opua ipilika: tenkinumanu
mina:pa:lao koto kone Yesuna: hoki nane teli mea pepekeme.
19 Kutupa Yesuma: hosiki siki mopate leke puaata: Dia:mesi Dioni
hamạlạ: Sepedina: eiyeke yaapo ipilika: palai kawasona: pita: tenkinu-
manu tombulolo haepekeeki handeekeme. 20 Yesuma: handaata: koto
kone Ipupe laa wi leekeme. Koto leekeeki opuata: mo hamạlạ:ma: ipilika:
ateke Sepedi make mo e pokaemeke haliweki make palai kawasona:
pitina: mina:pa:lao Yesuna: hoki nane teli mea pepekeme.

Hali pitieke hoke temoko tolu liekeeki
(Luku 4:31-37)

21 Kutupa Kapeneami da nane pemekepate koto da pa:ta: hata: Diu
wanda:halina: Hoto Pila: Natena: ipikana:ma: mo pi hotu haemeke da
pa:ta: honda: pambaata: pi waleekeme. 22 Kutupa wanda:halima:ta:
Yesuma: waleeke pi opuaata: leke opo handake wimikime. Wape
pea wala:tiki pu haemeke haliwekima: walo haemeke tupa: na waleke
ipikana:ma: biki ula: halima: wala:la: tupa: waleeke handa pimikime.
23 Koto kone pi hotu haemeke da pa:ta: hali ma:nda: a:pa hayekepate
ipika: weleke pa:ta: hoke temoko pitiekeme. 24 Mo halima: dupa ẹ wi
leekeme. Yesuo. Na:sa:tete halio. Niki pa:ta: eki puluekema: a:pa pipe
laa Neketa: niki hoeyaaluekema: a:pa pipe. Neketa: handolome. Neketa:
Koda: ipika: yako piki halie leekeme. 25 Koto lemekepate Yesuma: sa:sa:
pea hoke temoko pa:ta: alota: Pi na leke. Koto hali mina:pa:lao opolu bao
yopue leekeme.
26 Koto leeke handaa hoke temokoma: hoke ẹ wi la: paleke mo hali
mea pututu liaaso hata: mina:pa:lao opolu baeyekeme. 27 Koto ekina:
wanda:hali paeyaoma: penkilipa:tia pominolo hata: ika: ika: kone lota:
lota: pimikieki dupae. Dota: eki haupe laa Panake hau wala:la:ekipe
laa Biki ula: halima: tupa: ipikana:ma: mo hoke temokomanu pa:ta: pi
lea:ka:na:ta: ipika: pi tunkula:peke na ya:la:me lemekeme. 28 Koto ekina:
koto kone Ka:lili nane paeyao Yesuna: biki kende tupa: wiekeme.

Yesuma: wanda:hali wopu epeaeyekeeki
(Ma:tiu 8:14-17, Luku 4:38-41)

29-30 Yesuta: mo Diu wanda:halina: pi hotu haemeke da mina:pa:lao
Dia:mesi Dioni amẹlẹ mo Saimono A:ndutu yaapona: da pa:ta: pua honda:
pambemekepate Saimonona: meiyeke wanda:ta: ki yeni hapa wiekeme.
Yesuma: mo da opolo peeke mo wanda:na: yeni hapa wiekeeki ipiki pa:ta:
la halemekeme. 31 Koto lemeke handaa Yesuma: pua ipika: kiki mea
tiaaso haena: yeni tandeleekeme. Kutupieke handaa mo wanda:ma: mo
hali manuna: ne yankao haleekeme.

32-33 Koto dina: welealo nate pambolo haena:ta: yeni ta:ta: ta:ta:
haemeke wanda:hali make weleke pa:ta: hoke temoko pitimiki
wanda:hali make paeyao Yesu pa:ta: hatuku a:paata: daoni wanda:hali
paeyao make Yesu hayeke pota: kake pa:ta: a:pa penke haemekeme.
34 Yeni ta:ta: ta:ta: haemeke wanda:hali wopuna: yeni Yesuma:
tandelaota: hoke temokomanu wotu make tolu liaata: temokomanu
ipiki handemeke handaata: Yesuma: Pi na lapa:pe laata: tolu liekeme.

Yesuma: Ka:lili nane hata: pi waleekeeki
(Luku 4:42-44)

35 Da ka:la:paaso nate ai na opeke haena: Yesuma: tiao pa keneme
nane pua hata: Koda: pa:ta: yeni piekeme. 36-37 Koto ekina: Saimono ipiki
amele haemeke haliwekima: Yesuna: anke teli mea pua handa: wiaata:
ipiki pa:ta: alota: Wanda:hali paeyaoma: neke weitelememe lemekeme.
38 Koto lemeke handaa Yesuma: iki pa:ta: alota: Mandane da pa:ta:manu
ota: pomana:e. Ima: koto pa:ta: make pi wala:peke ya:la:me laata: Pa
ekipekepe. Ita: kutu puluekema: a:pa poloma:e leekeme. 39 Koto laata:
Yesuma: Ka:lili da paeyao pa:ta: ika: pi hotu haemeke damanu pa:ta: pi
walolo hata: hoke temokomanu tolu lutia pomiekeme.

Kindi yeni hayeke hali homeke Yesuma: mea tiaeyekeeki
(Ma:tiu 8:1-4, Luku 5:12-16)

40 Kutupa mo kindi yeni hayeke hali homekema: Yesu pa:ta: a:pa
tumiki yotu hao pita: ipiki pa:ta: honke alo hata: alota: Nakana:ma: hone
pika:na:ta: ya loke wamo pea hano lapeke ya:la:me laa honke leekeme.
41 Yesuma: ipika: pukima: e leeke handaata: ipika: kiki tindipa moneao
wataaso hata: ipiki pa:ta: alota: Ima: hone pa:la:me. Naka: loke koto
wamo peaaso handa:e leekeme. 42 Koto leeke koto kone kindi yeni wamo
peaeyeketa: pa kindi yeni na hake hali leke hayekeme. 43 Kutupa Yesuma:
mo hali hando alo hata: alota: 44 Hone wopu wia pua:peke. Ma:nda: pa:ta:
pi na leke ame do kone mo yeni peao hala: hali pa:ta: naka: loke pua
wala:peke. Kutupa mo hande Mosesima: hala:peke laa waleeke aleta:
naka: kindi yeni wamo peaowa: ekina: mea hala:peke. Kota: koto hauta:
mo wanda:halima: handena:yeke loa:me leekeme.

45 Koto laa tapaeyekepate kone mo halima: wanda:hali pa:ta: la:tia
pomiekeme. Koto ekina: Yesuta: wanda:halima: handolo haena: da
pua:peke na yeke handaata: keneme nane hata: mandane mandane da
wanda:hali ipiki pa:ta: mombelemekeme.

2

Yesuma: kiki anke homa: pa wieke hali mea tiaeyekeeki
(Ma:tiu 9:1-8, Luku 5:17-26)

1 Nate mandaneeki hao Yesuma: Kapeneami da pa:ta: pa pua haena:
wanda:halima: Yesuta: da pa:ta: pa a:pa hala:me lemekeme. 2 Kotoeki
opua wanda:hali wopu pua mombola tumbulu baemeke handaa da
pa:ta: waleke na wiekeme. Pota: kake pa:ta: make waleke na wiekeme.
3 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: pi walolo haena: tonkopu haliwekima: Yesu
pa:ta: kiki anke homa: pa wieke some homeke meatia epemekeme.
4 Ipulu hata: handemekepate wanda:hali wopu haemeke handaata: Yesu
teke pa:ta: mea tia pua:peke na yaalo hata: da holu akolo puluekema:
a:meimikime. Kutupa ka:ka:na: wiaota: mo hande kiki anke homa: pa
wieke some tili tonka:na: mea lopa:niaemekeme. 5 Kutupieketa: Yesuma:

ika: hone tulaemekeeki handaata: mo homa: pa wieke some pa:ta: alota:
Ya wekio. Naka: hoke hau manuta: pa paeyaasome leekeme.
6 Koto leekepate mandane wape pea wala:tiki pu haemeke hali-
wekima: koto da pa:ta: pita: ika: honema: kone weimikime. 7 Do halima:
do ala: pita: eki epi alo hala:pe. Ipika: pima: Koda:na: biki lo hoeyaasa:me
hone wia Koda:ma: homeke hoke haumanu pa paeyaapeke ya:la:me
hone wimikime.
8 Koto kone Yesu ipika: honema: kone mo haliwekina: hone wimiki
ekimanu handa: wiaata: iki pa:ta: alota: Ekipeke koto hone witeleme
ekimanu weitelemepe leekeme. 9 Eki epi aloeki yapa: pa:la:pe laa kiki
anke homa: pa ula: some pa:ta: loa:ka:na:ta: Naka: hoke hau paeyao
paeyaalome aloeki yapa: pa:la:pe o Tiae. Naka: tili meatia pue aloeki
yapa: pa:la:pe leekeme. Hando ekipe laa 10 ikana:ma: handoemena:yeke
Wanda:halina: Eiyeke I̱ta: hoke haumanu pa paeyaasa: biki ula: hali
halome laata: kiki anke homa: pa wieke some pa:ta: alota: 11 Neke pa:ta:
alome. Tiao. Naka: tili meatia da pua:peke leekeme.
12 Koto leeke handaa mo hali tiaeyekeme. Koto kone ipika: tili tamba:
mea mina paeyaoma: handolo haena: hama peekeme. Koto ekina: iki
paeyaoma: penkilipa: Koda:na: biki mea a:meiyao alota: Dupita:la: ekita:
ota: hoto homeke a:nda: na handoloma: haue lemekeme.

Yesuma: Lipae wi leekeeki
(Ma:tiu 9:9-13, Luku 5:27-32)

13 Yesuta: Ka:lili nane tunkulu pa ula: ikali tea:na: paa la:ka:la puaata:
wanda:hali paeyao ipiki pa:ta: pua mombelemeke handaata: Yesuma: pi
waleekeme. 14 Pi wala pulu hata: A:lopia:sina: eiyeke Lipaeta: mo dakisi
mani mu hayeke alena: pitina: Yesuma: handa ipiki pa:ta: alota: Yaka hoki
nane teli mea a:pa:peke leeke handaa Lipaema: tiao Yesuna: hoki nane
teli mea peekeme.
15 Kutupa Yesuma: Lipaena: da pa:ta: ne nalo pitina: dakisi mani mu
haemeke haliweki wopu make hoke haliweki wopu make Yesu ipika:
hoki nane telimiki disaipolo haliweki ame̱le̱ mandake pa:ta: pitimikime.
Yesuna: hoki nane teli mea epeme ekina: pitimikime. 16 Kutupa man-
dane wape pea wala:tiki pu haemeke haliwekima: Pa:tisi haliweki kone
Yesuta: mo dakisi mu haemeke haliweki make hoke haliweki ame̱le̱
ne nalo pitimikieki handolo hata: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota:
Ekipeke Yesuma: dakisi mani mu haleme haliweki mo hoke haliweki
ame̱le̱ ne no pilimipe lemekeme.
17 Yesuma: koto lemeke pi opua iki pa:ta: alota: Yeni na hasa:
wanda:halima: dokeda hali pa:ta: na polo pelemepate pa yeni hasa:
wanda:halita: dokeda hali pa:ta: pelimikie leekeme. Tiki tiki hau pu
hala: wanda:halima: hone ma:nda: la:ka:la wina:yeke wi loluekema: na
epoa:me leekeme. Hoke hau pu haleme wanda:halima: hone ma:nda:
la:ka:la wina:yeke wi loluekema: epoa:me leekeme.

Ne wahapa: pimiki hau pa:ta: lota: pimikieki
(Ma:tiu 9:14-17, Luku 5:33-39)

18 Kutupata: nate ma:nda:na: Dionina: disaipolo haliweki make Pa:tisi
haliweki make Koda: pa:ta: hone uluekema: ne wahapa: pimikime.
Wanda:halima: Yesu pa:ta: a:pa alota: Pa ekipeke mo Dionina: disaipolo
haliwekima: make Pa:tisi haliwekina: disaipolo haliwekima: make ne

wahapa: pia:tiki pitelemepate pa naka: disaipolo haliwekima:ta: koto hau na pu halemepe laa lota: pimikime.
19 Koto lemeke Yesuma: iki pa:ta: alota: Wanda: panake mea kiki ta:ma:ni pita:la: natena:ta: wanda: teke halima: wi leeke epemeke wanda:hali amẹlẹ mandake pa:ta: hata: wanda:halima: ne na neke pa hapeke na yelieke leekeme. 20 Kutu pimipate nate ma:nda:na: ma:nda:ma: mo wanda: teke hali hatuku pelieke. Koto natena:ta: ne wahapa: pea hatiki pilimikie leekeme.
21 Ma:nda:ma: amba: dauna: panake dau sinkipiki mea talao na tumbulu hala:me leekeme. Kutu pia:ka:na:ta: panake dau sinkipiki talaasa: ekima: amba: dau sinkipa ka:ka:na: tieke wilieke leekeme. Amba: titina: sinkipi ekita: ota: hoelieke leekeme. 22 Koto tupa: ma:nda:ma: panake waini ikali amba: ma:na: yonkeleke ipi kanake manuna: na holo pambo hala:me laa pa holo pambea:ka:na:ta: kota: panake waini ikalima: dako a:meiya:ka:na:ta: ma:na: yonkeleke kanake yambilieke leekeme. Kutupa waini ikali make ma:na: yonkeleke kanakemanu make telipina: hoelieke leekeme. Kotoeki na pulu pa:la:pate pa mo panake waini ikalita: panake ma:na: yonkeleke kanake manuna: holo pambilieke leekeme.

Pa:tisi haliwekima: pi lemekeeki
(Ma:tiu 12:1-8, Luku 6:1-5)

23 Yesuta: ipika: disaipolo haliweki amẹlẹ Diu wanda:halina: Hoto Pila: Nate homekena: mo konima: handeke ale widi e manuna: pulu hata: widi kilikimanu honda: mepi pu mimikime. 24 Kutupata: Pa:tisi haliwekima: Yesu pa:ta: alota: Handa:e laa Hoto Pila: Natena: pia:peke na ya:la:eki pitolo pitelememe. Pa ekipeke pitelemepe lemekeme.
25 Yesuma: iki pa:ta: alota: Mo hande Deipidima: pieke ekita: hoto homeke a:nda: na yata:pemepe. 26 Deipidi ipiki amẹlẹ haemeke haliwekita: ka:nda:ma: homolo hata: tea:ma: homemekeme. Koto ekina: Koda: pa:ta: hayeke da tukiki pa:ta: honda: pambaata: Koda: pa:ta: wieke palaowa naaka:na:ta: yeni peao haemeke haliwekima: homeke napeke yeeke palaowa kone naaka:na:ta: ipiki amẹlẹ haemeke haliweki make mea haleekeme leekeme. Abaiya:ta:ma: mo yeni peao haemeke haliwekina: you hali hayeke pita: pimikime. Kutu pieke ekita: na yata:pemepe leekeme.
27 Yesuma: iki pa:ta: alota: Koda:ma: wanda:hali epeaena:yeke Hoto Pila: Nate wina: la:la:pate pa wanda:halima: Hoto Pila: Natena: biki daeyaena:yeke wepia na pa:la:me. 28 Koto ekina: Wanda:halina: Eiyekema: mo Hoto Pila: Natena: Tekehali kone hala:me leekeme.

3

Yesuma: kiki hoke hali epeaeyekeeki
(Ma:tiu 12:9-14, Luku 6:6-11)

1 Yesuta: Diu haliwekina: pi hotu haemeke da tukiki pa:ta: paa honda: pambaata: kiki hapueke endiki hali homeke koto da pa:ta: hayekeme. 2 Kutupata: mandane haliwekima: Yesu handa: pelia haemekeme. Pa ekipeke Hoto Pila: Natena: Yesuma: mo halina: kiki epeaaliepe o na epeaaliepe hone wia handa: pelia hata: pi yamba:lea:me loluekema: handa: pelia haemekeme. 3 Koto pimipate Yesuma: kiki hapueke endiki hali pa:ta: alota: Do pa:ta: epoe leekeme. 4 Epeeketa: Yesuma: iki pa:ta: alota: Hoto Pila: Natena: pi ula: ekina: aleke wape pea ula:pe

leekeme. Wanda:hali epeaasa: ekita: ana: pa:la:pe o hoeyaasa: ekita: ana: pa:la:pe laa ombu alota: Wanda:hali mea tiaowa:ka:na:ta: ana: pa:la:pe o homaoa:ka:na:ta: ana: pa:la:pe leekepate mo haliwekima: pi na leke pa pambo haemekeme.

5 Kutupa Yesuma: mineke pankolo hata: mo haliweki handolo hata: lekema: lekema: pea handeekeme. Ika: hone taka:laeyeke handaa Yesuma: pukima: ka:nda:ma: homolo hata: mo hali pa:ta: alota: Naka: kiki tindipae leekeme. Koto leeke handaa ipika: kiki tindipaeyeke epeekeme. 6 Koto kone mo Pa:tisi haliwekima: hama opolu baota: Hetodina: hoki nane telimiki haliweki amẹlẹ momba:la hata: Yesu luekema: tome tome pambemekeme.

Yeni haemeke wanda:hali Yesuma: mea tiaeyekeeki

7 Yesuma: ipika: disaipolo haliweki amẹlẹ Ka:lili ikali leke pa:ta: pemeketa: tapake tieke teliekeme. Ka:lili wanda:hali Diudia wanda:hali 8 Diutuseleme wanda:hali make Idumia kenke nane haemeke wanda:hali make Diodani ikali nate opa:la: nane haemeke wanda:hali make Taiya Saidoni yaapo nane haemeke wanda:hali make paeyaoma: Yesuma: pieke ekimanu paeyao opimiki handaata: Yesu pa:ta: pemekeme. 9 Kutupata: Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Mo wanda:hali wopu ya:leke I̱ pendila pendila peaama:na: kawaso homeke ma:nda: mea a:pa endi baape leekeme. 10 Pa ekipeke Yesuma: wanda:hali wopu epeaeyeke handaata: mo yeni pambemeke wanda:hali paeyaoma: Yesu wataaluekema: pasa:tei pimikime. 11 Kutupata: weleke pa:ta: hoke temoko pitieke wanda:halima: Yesu handolo hata: ipiki pa:ta: panda:punialo ende pitolo hata: hoke ẹ wi la: paleke paleke pitolo hata: dupa lemekeme. Neketa: Koda:na: Eiyekee lemekeme.

12 Kutupa Yesuma: mo hoke temokomanu pa:ta: hando alo alota: I̱ na peneme yaapa:peke leekeme.

Yesuma: ipika: hoki nane telimiki haliweki 12 miekeeki
(Ma:tiu 10:1-4, Luku 6:12-16)

13 Kutupata: Yesuma: pote ma:nda: a:meiya puaata: ipika: hone pieke haliweki wi la: mepi pieketa: ipiki pa:ta: pemekeme. 14-15 Yesuma: 12 haliweki ipiki amẹlẹ hao haena:yeke haena: laata: ipikana:ma: mo haliwekima: pi walo pua:tiki pina:yeke ipika: wele pita:la:eki halolo alota: Hoke temokomanu tolu luemena:yeke kitolome leekeme. Yesuma: mo haliweki tapa tapa puluekema: haena: hata: leekeme.

16 Mo haliwekina: biki manuta: Saimono biki ma:nda: Yesuma: leeke bikita: Pida leekeme. 17 Dia:mesi Dioni hamạla:ta: Sepedina: eiyeke yaapo Yesuma: ipilika: biki ma:nda: Boana:si leekeme. Do bikita: Tutu lita:la: ekina: eiyekee. 18-19 A:ndutu Pilipi Badolomiu make Ma:tiu make Tomasi make A:lopia:sina: eiyeke Dia:mesi make Ta:dia:si make Saimono Seloti make mo Isekatioti hali Diudasita: Yesu lina: a:nda: lomba: polo pieke hali make do haliweki paeyaona: bikimanue.

20 Kutupa Yesuta: da peekeme. Wanda:hali wopu pa mombelemeke handaa Yesuma: ipika: haliweki amẹlẹ ne napeke nate dia:yekeme. 21 Doeki opuaata: ipika: tapake titima: Yesu handa: muluekema: pemekeme. Pa ekipeke mandane wanda:halima: Ipikana:ma: hone momata:la:me lea:tiki pimikieki opuaata: pemekeme.

Yesu pa:ta: mineke pankemekeeki
(Ma:tiu 12:22-32, Luku 11:14-23, 12:10)

22 Mandane wape pea wala:tiki pu haemeke haliwekima: Diutuseleme
da nane hao a:pa Yesu hayeke alena: pua alota: Bielisibuluma: Yesuna:
lokena: talolo pa:la:me laa Ipikana:ma: hoke temoko manuna: you halina:
wele pita:la: ekima: hoke temokomanu tolu lina: pia:me lemekeme.
23 Koto ekina: Yesuma: mo haliweki ipiki pa:ta: epena: laa iki pa:ta:
onkoluma: laa alota: Sadanima: ipiki kone ekipa teliepe leekeme. 24 Mo
kenke homekena: Kapomanima: ika: kone putupa alu alu pea a:nda:
lia:ka:na:ta: kota: ika: wanda:halita: epeke tupa: hapeke na yelieke
leekeme. 25 Homeke tapake wanda:halima: ika: kone putupa alu alu
pea a:nda: pimika:na:ta: kota: koto tapaketa: epeke tupa: hapeke na
yelieke leekeme. 26 Kutupata: Sadanima: ipiki kone a:nda: lia hone
yaapo wia:ka:na:ta: epeke tupa: hapeke na yelieke. Ipika: wele pita:la:eki
paelieke leekeme.
27 Kutu piliepate ma:nda:ma: mo honkopu hala: halina: da pa:ta: ipika:
ala:ta: ala:ta: pake muluekema: pa ponda:pe lia pua:peke na ya:la:me
leekeme. Titina:ta: mo honkopu hala: hali amba:la tonkao ipika: da pa:ta:
ula: ala:ta: ala:ta: mea pua:peke ya:la:me leekeme.
28-29 Iki pa:ta: ota: pi alome. Kenke wanda:halima: hoke hau peleme
ekimanu paeyao make ika: Koda:na: biki lo hoeyaaseme ekimanu make
Koda:ma: paeyaapeke ya:la:pate hali epima: Holi Sipitidina: biki lo
hoeyaeka:na:ta: Koda:ma: koto ekita: ota: paeya wahapeke na ya:la:me
leekeme. Koto hoke hauta: hoto paeyao pa u halieke leekeme. 30 Mo
haliwekima: Yesu ipika: lokena: hoke temoko talolo pa:la:me laa lemeke
handaata: koto pimanu Yesuma: leekeme.

Yesu ipika: ota: tapake wanda:hali
(Ma:tiu 12:46-50, Luku 8:19-21)

31 Kutupa ipika: ama: ipika: hameke titima: a:paata: hama: nane hata:
Yesu epena: pi la:niaemekeme. 32 Yesuta: wanda:hali momba:la pitimiki
ale tukiki pa:ta: pitina: ikana:ma: alota: Naka: ama: kame titima: hama:
nane hata: neke epoelena: handeteke halememe lemekeme.
33-34 Kutupa Yesuma: alota: Ya ama: ya kametiti epipe laata: mo
momba:la pitimiki wanda:hali handolo hata: alota: Dota: ya ama:
ya kametiti do pilimime laa 35 Koda:na: hone pa:la: hau pu haleme
wanda:hali ikita: ya kame ya ana: ya ama: halememe leekeme.

4

Wae ale manuna: onkoluma: pi
(Ma:tiu 13:1-9, Luku 8:4-8)

1 Mo hande ikali leke tea:na: hata: Yesuma: pi pa waleekeme.
Wanda:hali wopu a:pa ipiki pa:ta: mombelemekeme. Koto ekina:
wanda:hali paeyao ikali tea:na: haena: Yesuta: ikali pa:ta: wieke palai
kawaso homekena: pua pitiekeme. 2 Kutupa ipikana:ma: iki pa:ta:
onkoluma: laa pimanu wotu waleekeme. Pi walolo hata: alota:
3 Opua:pe. Hali ma:nda:ma: wae alemanu tandeloluekema: peekeme.
4 Kutupa tandela:tiki pulu haena: mandane wae manuta: pota:na: lopa:
lopa: pieke ekita: ba titima: a:pa talopu nemekeme laata: 5 Mandane wae
manuta: toopimanu manda taleeke kenke sikina: lopeekeme. Koto wae
sunu koto kone opeekepate kenke hosiki siki taleekeeki yaalo hata: 6 nate

talo hata: piki lopaapeke na yaalo pou ta hapiekeme 7 Mandane wae
manuta: tekeke hake ale polu pa:ta:manu lopeekeme. Kutupa mo tekeke
hake alemanu opa:liaaso hande wae alemanu opolo pieke ekita: tum-
buaeyekeme. Kutu pieke ekima: kiliki na a:eyekeme. 8 Kutu piekepate
mandane wae ale manuta: epeke kenkena: lopeekeeki patela opa:liaota:
napeke wiekeeki manuta: dupae. Mandaneeki 30 tupa: mandaneeki 60
tupa: mandaneeki 100 tupa: wiekeme leekeme.
9 Kutupa Yesuma: alota: Katake lomba:la: halima: wotu opina:e
leekeme.

Pi manuta: onkoluma:ma: leeke ekina: teke
(Ma:tiu 13:10-17, Luku 8:9-10)

10 Ipika: honu make haena: wanda:hali pemeke naneta: ipiki teke
pa:ta: haemeke wanda:halima: hande 12 haliweki amele make Yesu pa:ta:
ipika: onkoluma: leeke ekina: lota: pimikime. 11 Ipikana:ma: iki pa:ta:
alota: Ikana:ma: Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki a:mbaala: ekimanu
handilimikie. Pate pa hao haleme wanda:hali pa:ta:ta: onkoluma: ala:
ekimanu homeke opilimikie.
12 Handena:yeke onkoluma:manu la:la:pate handa: wina:yeke na
la:la:me.
Opina:yeke onkoluma: pimanu la:la:pate ota: hone wina:yeke na la:la:me.
Opimika:na: yoluta: hone ma:nda: la:ka:la: mina wimika:na:ta: ika: hoke
hau paeyaalo pia:me leekeme.

Wae tandelaasa: onkoluma: pina: teke la haleekeeki
(Ma:tiu 13:18-23, Luku 8:11-15)

13 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: alota: Do onkoluma: alo ekita: ikana:ma:
hone na witelemepe. Kota: do alo ekita: hone na wimika:na:ta: onkoluma:
aloeki paeyao ekipa hone wilimikipe leekeme. 14 Hande wae alemanu
tandeleeke halima: Koda:na: pi alemanu tandelo hala:me leekeme. 15 Mo
hande pota:na: haleme wanda:hali pa:ta: pi alemanu lopa: lopa: pu
hala:me. Kutupa opitolo haena: kone mo tandeleeke pi ale manuta:
Sadanima: koto kone a:pa yoka: mea pu hala:me. 16-17 Mandane
wanda:halita: toopi manda taleeke kenke sikina: lopa:niaasa: wae ale
manuma: handelememe. Pi opuelemepate koto kone ta:na:ma: homolo
hata: minelemepate wopu na mendiaake hosiki hao kutupa ka:nda:ma:
homa:la:eki make a:nda: lita:la:eki make koto pi alena: epea:ka:na:ta: koto
kone lopo halememe leekeme. 18 Mandane wanda:halita: mo tekeke
hapeleke ale polu pa:ta: tandeleeke wae ale manuma: handelememe
leekeme. Mo hande pi alemanu opitelemepate 19 kenke hau hone
wita:la:eki manuma: hamoko alemanu pa:ta: ta:na: homa:la:eki manuma:
mandane alemanu pa:ta: we pamba:la:eki manuma: mo hande pi ale-
manu da:ka:pa: miniki pita:ka:na:ta: napeke na u halememe leekeme.
20 Kutu pitelemepate mandane wanda:halita: epeke kenke seliapona:
lopeekeeki manuma: handelememe laa pi alemanu opua meata: kutupa
napeke a:eyo halememe leekeme. Mandaneeki 30 tupa: mandaneeki 60
tupa: mandaneeki 100 tupa: a:eyo halememe leekeme.

Paa a:mbaasa: pi
(Luku 8:16-18)

21 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: lota: pitolo alota: Ola:pake mea epe-
meka:na:ta: disi tieke oto pa:ta: wilimikipe o bedi tokele pa:ta: wilimikipe.

Dia:me. Manda keo u halememe leekeme. 22 Kutupa panka: wilimieki manuta: ma:nda:ma: walena:yeke panka: wilimime. A:mbao wilimieki manuta: ma:nda:ma: ka:la:pena:yeke a:mbao wilimime leekeme. 23 Katake lomba:la: halima: wotu opina:e leekeme.

24 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: alota: Mo opiteleme ekimanu hone wopu wia:pa:peke. Ikana:ma: haleme tupa: kone koto ana:na: paa milimikie. Kutupa pa haka:ta:pao mandane ekimanu make milimikie leekeme. 25 Ala:ta: ala:ta: wia hala: halima: mandane ekimanu make haka:ta:pao milieke leekeme. Ala:ta: ala:ta: na wia hala: halima:ta: ala:ta: ma:nda: na milieke. Ipika: wia hala:eki kone mata:lieke leekeme.

Wae ale ipiki kone opa:la: ekina: onkoluma: pi

26 Kutupa Yesuma: alota: Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki dupae. Hali ma:nda:ma: wae alemanu kenkena: tandeleekeme. 27 Kutupa timba: leeke pelia:tiki da ka:la:peeke tiatiki piekeme. Kutupa hande wae alemanu patela opa:liaeyekeme. Opa:liao pieke ekita: ekipa opa:la:pe mo halita: mateekeme. 28 Wae ale manuta: kenkema: peaaseke handaa wae ale opo halememe. Katake titina: amba:la: ka:la:paata: wetepena: honke pankaata: kutupa napeke panka tumba: wilieke leekeme. 29 Kutu piliepate napeke naa pia:ka:na:ta: koto kone kepetema: poka:mepi pilieke. Mo naa pita:la: dina: ya:leke handaa milieke leekeme.

Masidadi waena: onkoluma: pi
(Ma:tiu 13:31-32,34, Luku13:18-19)

30 Kutupa Yesuma: alota: Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekita: alekema: handena: loluma:pe o eki onkoluma: loluma:pe leekeme. 31 Ipikita: masidadi wae ale sikima: handa:la:me leekeme. Mo wae alesiki ota: hosiki alesiki ya:la:pate 32 kenkena: nokepea:ka:na:ta: opa:liaota: beli ponda:pa ota: tieke halieke laa kutupa paleke paleke tiekemanu pilia:ka:na: kotota: ba titima: katake tu̱ pa:ta: a:pa dake hapeke ya:la:me leekeme.

33 Kutupiki onkoluma:manu Yesuma: iki pa:ta: waleeke ekita: opuma homaena: leekeme. 34 Onkoluma:manu pi waleekepate pi ma:nda: na waleke ipika: disaipolo haliweki pa:ta: homeke pi tekemanu la haleekeme.

Yesuna: pima: po tilipu make ikali homanu make tunkulaeyekeeki
(Ma:tiu 8:23-27, Luku 8:22-25)

35 Koto onkoluma: leeke natena: welealo nane Yesuma: iki pa:ta: alota: Nikita: do ikali tunkula mo tea: nane pomana:e leekeme. 36 Kutupa wanda:hali mina:pa:lao Yesuta: mo kawaso pa:ta: pitieke tupa: pita: pelia haena: haliwekima: mea pemekeme. Kawaso mandane ekimanu make tonka:na: apa:tao pemekeme. 37 Po tilipu tieke epeekeme. Kutupa ikali ho a:meiya mo kawaso litolo hata: ikali pambo tumbiekeme. Koto ekina: mo kawasona: ikalima: amba: tumbuluekema: dodo piekeme. 38 Kutu piekepate Yesuta: kawaso mendeke nane pita ka:nda: lia peliekeme. Haliwekima: Yesu mea tiao ipiki pa:ta: alota: Disao. Niki homoluma:ma: hone na witelepe lemekeme.

39 Yesuma: tiao mo po tilipu pa:ta: make mo ikali pa:ta: make pi alo hata: alota: Pae. Tunkulie leekeme. Po tilipu tunkula ikali la:ma: la:ma: na piki pa wiekeme. 40 Kutupa ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Alekena: paala:ma: homelemepe. Ikita: Koda: pa:ta: hone na tulaasemepe leekeme.

41 Mo disaipolo haliwekima: penkilipa:tia pomua ika: ika: kone pi
lemekeeki dupa. Do halita: epi ya:ka:ta:pe. Po tilipuma: make ikalima:
make ipika: pi opua tunkulia:me lemekeme.

5

Yesuma: hoke temokoma: keao hayeke hali homeke epeaeyekeeki
(Ma:tiu 8:28-34, Luku 8:26-39)

1 Mo hande ikali leke mone tea: nane yopuata: mo Kedasa
wanda:halina: kenke nane pemekeme. 2-3 Kutupa koto kone mo kawaso
mina:pa:lao puaata: weleke pa:ta: hoke temoko pitieke hali ma:nda:
manda: hande piekeme. Mo halita: hali holiki u hayeke tikene da
pa:ta:manu hao opolo a:pa Yesu manda: hande pipikime. Hande halita:
koto tikena: da pa:ta:manu hao hayekeme. Hali ma:nda:ma: seni puma:
kone ipiki pa tonkaapeke na yeekeme. 4 Amba:ta: hoto eleke eleke ipika:
kiki anke yaapo seni pu manuma: tonkao haemekepate ipika: kiki tonkao
hayeke seni pumanu tunkula:tiki piekeme. Kutupa ipika: anke tonkao
hayeke seni pumanu tunkulu bepi pia:tiki piekeme. Kutupata: hali
ma:nda:ma: honkopu hao homu peaapeke na yeekeme. 5 Ipikana:ma:
tikene da pa:ta:manu pote pa:ta:manu make timba natena: hoto paeyao
e̱ wi alo hata: ipika: kone toopima: litolo hata: hao hayekeme.

6 Kutupa ipikita: papate hata: Yesu hando haota: a̱iya pua ipiki pa:ta:
panda: puniaeyekeme. 7 Kutupa pi anekehapu alo hata: alota: Yesuo.
Neketa: ota: oli Manda Hala: Koda: Tiekena: Eiyekee leekeme. I̱ pa:ta:
eki puluekema: a:pa pipe laa Koda:ma: I̱ handolo haena: neke pa:ta: alo
I̱ tanda tanda na peaapee leekeme. 8 Yesuma: amba: kone ipiki pa:ta:
Hoke temokoo. Do hali mina:pa:lao pue leeke handaa mo halima: koto
leekeme.

9 Kutupa Yesuma: ipiki pa:ta: lota: pitolo alota: Naka: bikita: epi
ya:ka:ta:pe laa ipikana:ma: alota: Yaka bikita: Eleke elekee laata:
Nikita: wopu eleke eleke halomeke handa loa:me leekeme. 10 Kutupa
ipikana:ma: Yesu pa:ta: Mo hoke temokomanu do kenke mina:pa:lao na
pena: laa honke honke wopu leekeme.

11 Ma:na: titi peiyene tea:na: ne nalo haena: 12 mo hoke temoko
manuma: Yesu pa:ta: honke lemekeeki dupa. Ma:na: titina: weleke pa:ta:
pitulu pomono lae lemekeme. 13 Koto ekina: Yesuma: pitulu pena:
leekeme. Mo hoke temoko manuma: mo hali mina:pa:lao ma:na: titina:
weleke pa:ta: pitulu pemekeme. Koto ma:na: titita: 2 daoseni tupa: mo
peiyene sesemẹlẹna: a̱iya hola:pa:niao ikali pa:ta: puaata: ikali naa honki
lemekeme.

14 Koto ekina: mo ma:na:titi handeteke haemeke haliwekima: pindipa
puaata: daoni nane haemeke wanda:hali topu da pa:ta:manu haemeke
wanda:hali make la:tiki pomimikita: wanda:halima: hande pieke eki-
manu handuluekema: pemekeme. 15 Kutupa Yesu pa:ta: a:paata: amba:
hande weleke pa:ta: hoke temokomanu pitieke hali koto pa:ta: dau yama
epeke hone wia pitiekeeki handemeke handaa paala:ma: homemekeme.
16 Kutupa amba: hande hoke temokomanu pitieke hali pa:ta: pieke eki-
manu make mo ma:na:manu pa:ta: pieke ekimanu make handemeke
wanda:halima:ta: la hale hale pimikime.

17 Koto ekina: koto kone Yesu ika: kenke mina:pa:lao pena:yeke Pu pu
lemekeme.

18 Hande kawasona: kone pitulu pulu haena: amba: hoke temokomanu
pitieke halima: Yesu pa:ta: Hapana:e laa pi wopu leekeme.
19 Koto leekepate Yesuma: na epena: laaka:na:ta: ipiki pa:ta: alota:
Naka: Tekehalima: neke pa:ta: peaasa: ekimanu make neke pa:ta: a:ta:ma:
homa:la: ekimanu make naka: yankeketiti pa:ta: pua lapeke leekeme.
20 Mo halima: Daoni kiki yaapo haemeke kenke nane puaata: Yesuma:
peaasa: ekimanu waloendi piekeme. Kutupa wanda:hali paeyaoma:
opuaata: penkilipa:tia pomimikime.

Diaitusina: waneke pita: Yesuna: dau wataeyeke wanda: yaapo
(Ma:tiu 9:18-26, Luku 8:40-56)

21 Yesu mo kawasona: pita mone tea:na: paa la:ka:la peeketa:
wanda:hali wopu ipiki pa:ta: a:pa mombelemekeme. Ipikita: tunkulu
pa ula: ikali tea:na: haena: mombelemekeme. 22 Pi hotu haemeke da
you hali ma:nda: Diaitisima: a:pa Yesuna: anke teke pa:ta: panda:puniao
honke alo hata: alota: 23 Ya wandikisiki ota: homuluekema: taapolo
pila:me leekeme. Tiao haena:yeke nakana:ma: a:pa naka: kikima: ipiki
wataapeke leekeme.
24 Kutupa Yesu Diaitusi yaapo pepekeme. Wanda:hali wopu Yesu
amẹlẹ pulu hata: pendila pendila putia pemekeme.
25 Koto pa:ta: wanda: ma:nda: hayekeme. Mo wanda:ta: bapi 12 tukiki
pa:ta: hata: we yopu hayekeme. 26 Dokeda titima: taapemeke ekima:
tanda halo haemekema: ipika: mani paeyao pa batiki piekepate we na
tunkuliki pa daeyatiki piekeme. 27 Wanda:halima: Yesu pa:ta: lemeke
pi mo wanda:ma: opuaata: wanda:hali anka:lopuna: pua Yesuna: hoki
nane puaata: ipika: dau wataeyekeme. 28 Ipika: honema:ta: mo ipika: dau
wataoka:na:ta: I̱ epeaalieke hone wiekeme.
29 Kutupa koto kone we yopu hayekeeki tunkula ipika: honema: hone
witolo hata:ta: hande yeni paeya:me. Ameta: tiaasome hone wiekeme.
30 Yesuma: ipika: honema: kone hone witolo hata: ya wele pita:la:eki
mandane ekita: pea:ka:ta:me hone wiekeme. Kutupa koto kone mo
wanda:hali pa:ta: la:ka:la hata: alota: Epina: kikima: ya dau wataeya:pe
leekeme.
31 Ipika: disaipolo haliwekima: ipiki pa:ta: alota: Handa:taa. Do
wanda:hali wopuma: pendila pendila piteleme ekita: do handolo hata:
kone nakana:ma: alota: I̱ta: epima: wataeya:pe aleme lemekepate
32 Yesuma: ipiki wataeyeke wanda: o hali handuluekema: hando
hopa:liaeyekeme. 33 Mo wanda:ma: ipiki epeaeyekeeki hone witolo
hata: paala:ma: homolo hata: putu putu lutiki a:pa Yesuna: anke pa:ta:
panda:puniaeyekeme. Kutupa Yesu pa:ta: ota: ekimanu pi peneme yao
laata: hande alemanu la haleekeme. 34 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Ya
wandikio. I̱ pa:ta: hone tulaase ekima: tiaaseme. Puki lopaniao pua:peke.
Naka: yeni paeya:me leekeme.
35 Yesuma: pi pa alo haena: mandane haliwekima: hande pi hotu
haemeke da you halina: da nane hao a:pa alota: Naka: wandikita: ota:
homea:me laa Ekipeke mo Disa honke loloendi pitelepe lemekeme.
36 Koto lemekepate Yesuma: na opiki mo hali pa:ta: alota: Paala:ma:
na homa:peke. I̱ pa:ta: pa hone tulaapeke leekeme. 37 Yesuma: Pida
pita: Dia:mesi Dioni hamạlạ: make koto haliweki homeke ipiki telina:
leekeme. 38 Pi hotu haemeke da you halina: da pa:ta: opolo pemekepate
Yesuma: wanda:hali wopuma: ẹ la alu alu pitolo haemekeeki opiekeme.

39 Kutupa honda: pambaata: wanda:hali pa:ta: alota: Ekipeke e̱ la alu alu
pitelemepe. Mo wandikita: na homa:la:pate u̱ pela:me leekeme.
40 Wanda:halima: ipiki pa:ta: ki taemekeme. Kutu pimikipate Yesuma:
mo wanda:hali paeyao hama tolu liekeme. Wandikina: inkiki ateke
yaapo ipiki ame̱le̱ haemeke haliweki make wandiki wieke alena: hatuku
peekeme. 41 Kutupa ipikana:ma: mo wandikina: kiki minaaka:na: alota:
Talida kumi o Wandikio. Neke pa:ta: tiae alome leekeme.
42 Kuta kone mo wandiki tiao pota: pomiekeme. Ipika: bapita:
12 paeyeke handaa loa:me. Koto piekeeki handaata: wanda:halima:
penkilipa:tia pomua pomoma: homemekeme. 43 Yesuma: iki pa:ta: hando
alo hata: alota: Ma:nda: pa:ta: na lapa:peke leekeme. Kutupa wandiki
pa:ta: ne mea hala:pa:peke leekeme.

6

Yesuta: Na:sa:tete da nane peekeeki
(Ma:tiu 13:53-58, Luku 4:16-30)

1 Yesuma: koto pa:ta: mina:pa:lao ipika: disaipolo haliweki ame̱le̱ da
nane pemekeme. 2 Kutupa mo Hoto Pila: Natena: Diu haliwekina: pi hotu
haemeke da tukiki pa:ta: honda: pamba puaata: pi waleekeme. Mo yeni
pu haemeke da pa:ta: pitimiki wanda:hali wopuma: opua penkilipa:tia
pominolo hata: alota: Do wala:la:eki paeyaota: ipikana:ma: hando pa:ta:
opua pa:la:pe. Do halima: ipikana:ma: epeke honemanu ekipa handa:
wia mea pa:la:pe laa ipikana:ma: wele pita:la: ekimanu do aleke welema:
pita:la:pe. 3 Do halita: kapenda hali dia:ya:ka:ta:pe laa Metina: eiyeke
dia:ya:ka:ta:pe. Dia:mesi Diosepe Diudasi make Saimono make ipika:
hameke titi dia:ya:ka:ta:pe laa Ipika: beliki titi do pa:ta: niki ame̱le̱ na
halemepe lemekeme. Kutupa ipiki pa:ta: honditi pitolo hata: lemekeme.
4 Koto lemeke ekina: Yesuma: iki pa:ta: alota: potopede halita: da
ma:nda: wanda:hali paeyaoma:ta: ipika: pi opu halemepate ipika: da
haleme wanda:halima: make ipika: tapake manuma: make ikana:ma:ta:
ipika: pi na opilimikie leekeme.
5 Kutupa Yesuma: ipika: da pa:ta: hata: wele pita:la: ekimanu pia:peke
na yeekepate pa yeni hayeke wanda:halimanu ipika: kikima: minaa
ika: yeni tandelaeyekeme. 6 Ika: hone na tulaemeke ekina: Yesuma:
penkilipa:tia pominolo hata: ikita: ekipeke pi na opitolo pitelemepe hone
wiekeme. Kutupa mo da ma:nda: pa:ta:manu pominolo hata: pi wala:tiki
piekeme.

Yesuma: ipika: disaipolo haliweki tapaeyekeeki
(Ma:tiu 10:5-15, Luku 9:1-6)

7 Kutupa Yesuma: mo hande 12 haliweki ipiki pa:ta: epena:yeke wi
la: mea yaapo la la pu tapa tapa piekeme. Ikana:ma: mo hoke temoko-
manu tolu lina:yeke ipika: wele pita:la:eki haleekeme. 8 Kutupa mana:
alo hata: alota: Tumapu homeke mea minaa ala:ta: ma:nda: na mea
miniki pua:pa:peke laata: tia nu make mani make na mea pua:pa:peke.
9 Anke dake pambaota: sedi yaapo atulao na pambaake pua:pa:peke
leekeme. 10 Pi ma:nda: make alota: Da ma:nda: hala: alena: pemeka:na:ta:
hali ma:nda:na: da pa:ta: pelia haluekema: honda: pambemeka:na:ta:
kota: koto da pa:ta: homeke hao hapa:peke. Kutupa mo damanu
mina:pa:lao da ma:nda: hala: alena: pemeka:na:ta: titina: honda: pamba
pua haeme data: mina:pa:lao pua:pa:peke leekeme. 11 Da ma:nda:

nane pemeka:na:ta: iki na handa: mimika:na:ta: ika: pi na opimiki ki-
aemeka:na:ta: kota: koto da pa:ta: na hake pemeka:na:ta: ika: ankena:
tala:la: dokolo tandelapa:peke. Mo wanda:halima: kiaemekeeki tombo
waluekema: tandelapa:peke leekeme.
12 Kutupa mo disaipolo haliwekima: puaata: wanda:hali pa:ta: pi
walolo hata: alota: Hone ma:nda: la:ka:la wia:pa:peke laata: 13 hoke
temokomanu wopu tolu liaata: yeni haemeke wanda:hali wopuna:
youna: honkuma: handeke ale lekeeki holaota: tandelena: peaemekeme.

Bapitaisi peao hayeke hali Dionita: homeekeeki
(Ma:tiu 14:1-12, Luku 9:7-9)

14 Wanda:halima: Yesuna: biki kende tupa: wina: lemeke handaa Kini
Hetodima: Yesuma: tapaeyeke haliwekima: pieke ekimanu opiekeme.
Mandane wanda:halima: alota: Bapitaisi peao hayeke hali Dionita: homa
kone paa tiao pia:ka:ta:me laa koto pa:la: ekima: do wele pita:la: ekimanu
pitolo pia:ka:ta:me lemekeme.
15 Koto lemekepate mandane wanda:halima: alota: Ipikita: Elaidia
ya:ka:ta:me lemekepate mandane wanda:halima: alota: Ipikita: potopede
hali ma:nda: ya:ka:ta:me laa amba: kone hayeke hali tupa: ya:ka:ta:me
lemekeme.
16 Hetodima: koto pimanu opua alota: Ipikita: Dionie. Īma: you
tunkulua: hali tiao pia:ka:ta:me leekeme. 17 Amba:ta: Hetodima: Dioni
yola: mea epena:yeke haliweki tapaota: Dionita: tonkao dipula mea
lopaeyekeme. Hetodiasima: honke leeke handaa piekeme. Hetodia-
sita: Hetodina: hameke Pilipina: wanda: hayekepate Hetodima: petolo
miekeme. 18 Dionima: Hetodi pa:ta: pi amba: leekeeki dupa. Naka:
kamena: wanda: petolo mele ekita: ana: na pa:la:me leekeme.
19 Koto leeke handaata: Hetodiasima: Dioni pa:ta: mineke pankolo hata:
luekema: hōlinda:lu hayekepate lia:peke na yekeme. 20 Hetodima:ta:
Dionina: tiki tiki hau pu hayekeeki make yako piki hali make handeeke
handaata: ipiki pa:ta: paala:ma: homolo hata: panka mea hao hayekeme.
Dionima: wala:tiki pieke pimanu Hetodima: opua weiya:tiki piekepate
ta:na:ma: homa opua:tiki piekeme.
21 Hetodima: ipika: mendieke nate epeeke handaata: ne pambu-
luekema: ipika: kapomani tumiki haliweki make ipika: a:nda: tumiki
haliweki make Ka:lili nane haemeke hali tieke tieke make wi la: mepi
pieke a:pa mombelemekeme. Koto dina:ta: Hetodiasima: Yaka natee
hone wiekeme. 22 Hetodiasina: wanekema: a:paata: keliapo pambolo
hata: Hetodi make epemeke haliweki make ta:na:ma: homaeyeke handaa
kini halima: mo wandiki pa:ta: alota: Naka: hone pa:la: ale Ī pa:ta: honke
leka:na:ta: ota: kulueke leekeme. 23 Mo wandiki pa:ta: la: witolo hata:
alota: Naka: hone pa:la: ale Ī pa:ta: honke leka:na:ta: ota: kulueke. Ya kilu
tombuao hala:eki kone putupa ota: kulueke leekeme.
24 Koto leeke handaa mo wandikima: puaata: ipika: ama: pa:ta: lota: pea
alota: Aleke honke lonope leekeme. Mo wanda:ma: alota: Bapitaisi peao
haya: hali Dioni ipika: you honke lae leekeme.
25 Kutupa mo wandikima: koto kone kini hali pa:ta: āi a:pa honke alo
hata: alota: Yaka hone pa:la: aleta: mo bapitaisi peao haya: hali Dionina:
youta: metekina: wia ame do kone kuelena:e leekeme.
26 Mo kini halima: ipika: pukima: tanda wotu homeekepate mo la:
wieke pimanu leeke handaa make mo epemeke haliweki haemeke

handaa make ipika: pi tunkula:peke na yeeke handaata: 27 kota: koto
kone ipikana:ma: ipika: a:ndeli miniki hali homekema: Dionina: you
tunkulu mea epena:yeke tapaeyekeme. Kutupa mo halima: puaata:
dipula da pa:ta: Dionina: you tunkula 28 metekina: wia mea a:paata: mo
wandiki pa:ta: haleekeme. Mo wandikima: meata: ipika: inkiki pa:ta:
haleekeme. 29 Dionina: disaipolo haliweki manuma: opuaata: ipika: toko
mulu puaata: toopi ka:ka:na: pa:ta: pua tu wimikime.

Pi mea pemeke haliwekita: paa epemekeeki
(Luku 9:10)

30 Hande tapaeyeke haliwekima: Yesu pa:ta: paa a:paata: ika: pi wale-
meke ekimanu make ika: pimiki ekimanu paeyao make Yesu pa:ta:
lemekeme. 31 Wanda:hali wopu pa a:pa:tiki pua:tiki pimiki handaa Yesu
ipika: disaipolo haliweki amele̱ ne napeke nate dia: yeekeme. Koto ekina:
Yesuma: iki pa:ta: alota: Iki homeke pomana: ipupe. Mo Keneme nane
hoto siki pitulu pomana:e leekeme. 32 Kutupa amba: hande kawasona:
pita keneme nane pemekeme.
33 Keneme nane pemekepate wanda:hali wopuma: ika: pemekeeki
handolo hata: dota: handa: haliweki ya:ka:ta:me hone wimikime.
Ikana:ma: daoni paeyao mina:pa:lao anke hao paka:lao puaata: Yesu
ameda a̱i na opolo yapemeke haena: iki amba:la opolo yapemekeme.
34 Yesuma: mo kawaso mina:pa:lao kenke nane opolo pulu hata:
wanda:hali wopu handaata: ikita: mo handeteke hala: hali dia: ya:la:
sipisipi ma:na:manu tupa: handaata: ipika: pukima: e̱ alo hata: iki pa:ta:
a:ta:ma: homeekeme. Kutupa pimanu wopu waleekeme.

Yesuma: 5 daoseni haliweki pa:ta: ne haleekeeki
(Ma:tiu 14:13-21, Luku 9:10-17, Dioni 6:1-14)

35 Kutupa nate paeta:leke handaa ipika: disaipolo haliwekima: ipiki
pa:ta: a:pa alota: Do aneta: keneme nanee. Ameta: nate paeta:la:me laa
36 topu da aneke da pa:ta:manu make wanda:halima: ne hamba:tiki pena:
tapa tapa pie lemekeme.
37 Koto lemekepate Yesuma: iki pa:ta: alota: Ikana:ma: nemanu manda-
neeki mea hala:pa:peke leekeme. Ikana:ma: ipiki pa:ta: alota: Nikana:ma:
200 kina mea pua palaowa hambaata: iki nena:yeke halomono alepe
lemekeme.
38 Kutupa ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Mo palaowa kitiki siki ekipu
halemepe handolo pupe leekeme. Kutupa ikana:ma: handaa paa a:pa
alota: Yunki hata: ula:me kutupa ta:pelita: yaapo ula:me lemekeme.
39 Koto lemeketa: Yesuma: iki pa:ta: pi alo hata: alota: Mo noma: seli-
apona: momba:la pituma: pituma: pea pita:pe leekeme. 40 Koto ekina:
mo hande momba:la pituma: pituma: pemeke wanda:halita: manda-
neeki 100 tupa: mandaneeki 50 tupa: pituma: pituma: pea pitimikime.
41 Kutupa Yesuma: hande palaowa kitiki siki yunki hata: make hande
ta:peli yaapo make minaata: ya nane handa:liao Koda: pa:ta: keiyae laata:
palaowa kitiki sunu pindi pindi pea ipika: disaipolo haliwekima: mea
wanda:hali mina:yeke hale hale piekeme. Ipikana:ma: ta:peli yaapo
make pindi pindi pea disaipolo haliwekima: hale hale pina: haleekeme.
42 Paeyaoma: naaka:na:ta: Weleke tala:me lemekeme. 43 Mo wanda:hali
pa:ta: pa wieke palaowa ta:peli putu piliki pa wieke ekimanu meata:
nu 12 tumbaemekeme. 44 Kutupa hande palaowa kitiki sunu nemeke
haliwekita: 5 daoseni haliwekie.

Yesuta: ikali manda peekeeki
(Ma:tiu 14:22-33, Yone 6:15-21)

45 Koto kone Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Kawasona: pita mone tea:na: hala: da Betesaida da pa:ta: iki amba:la opolo pua:pa:peke laata: mo hande wanda:hali wopu tapa tapa piekeme. 46 Kutupa Yesuma: mo disaipolo haliweki mina:pa:laota: pote pa:ta: yeni pulu peekeme. 47 Timba:leke hauta: kawaso ikali tukikina: pulu haena: ipika: honu makesiki kenkena: hayekeme. 48 Yesuma: handaata: ipika: disaipolo haliwekima: deli awolo hata: po tieke wenoko nane epeeke handaa weleke we pimikieki handeekeme. Koto ekina: da ka:la:puluekema: okona: Yesuta: mo haliweki haemeke alena: poluekema: ikali manda ankena: peekeme. Lombei pu pa poluekema: hone wiekepate 49 mo haliwekima: ipiki ikali manda ankena: peekeeki handaata: temokopate ipula:me hone witolo hata: e̱ wi lemekeme. 50 Paeyaoma: ipiki handolo hata: paala:ma: wotu homemekeme.

Kutu pimikipate koto kone Yesuma: iki pa:ta: pi alo hata: alota: Honkopu hape. Dota: I̱e. Paala:ma: na homa:pepee leekeme. 51 Kutupa Yesuta: mo kawasona: iki ame̱le̱ pitulu peeke haena:ta: po tieke tunkuliekeme. Kutu pieketa: mo haliwekima: penkilipa:tia pomimikime. 52 Pa ekipeke ikana:ma:ta: mo hande 5 daoseni wanda:hali pa:ta: palaowa kitiki sunu telipieke ekina: teketa: hone lenkipa na wimiki ekiyalo hone na wimikime.

Kenesatete pa:ta: pemekeeki
(Ma:tiu 14:34-36)

53 Mo kawasona: ikali tunkula puaata: Kenesatete nane opolo puaata: mo kawaso a:ndimikime. 54 Kawaso mina:pa:laemeketa: kutaa kone wanda:halima: ipika: leke popeleke handolo hata: hone wimikime. 55 Koto ekina: koto da nina: a̱iya pua mo yeni hapa wieke wanda:hali tilina: mu wiaata: Yesu hayeke pa:ta: mea pemekeme. 56 Yesu peeke alena: paeyao pa:ta: da nane make daonimanu make topu topu da nina: make opolo peeke dina: da nane yeni hapa wimiki wanda:hali mea tia pua makedi yalao tu uma: uma: pimikime. Kutupa mo wanda:halima: Yesuna: dau honiki wataaluekema: honke lemekeme. Wataemeke wanda:halina: yeni tandelemekeme.

7

Apa:meina: mana: pimanu
(Ma:tiu 15:1-9)

1 Pa:tisi haliweki make mandane wape pea wala:tiki pu haemeke haliweki make Diutuseleme da mina:pa:lao a:paata: Yesu pa:ta: mombelemekeme. 2 Kutupa Yesuna: disaipolo haliwekima: na tandepemeke kikima: ne nemekeeki handemekeme. Mo Pa:tisi haliwekima: dupiki tandepea:peke laa lemeke tupa: kiki na tandepemekeme.

3 Hande Pa:tisi haliwekima: make Diu haliweki paeyaoma: make apa:meina: haumanu pu haemekeeki hone witolo hata: ne noluekema: kiki amba:la tandepo haemekeme. 4 Kutupa makedina: hao a:paata: ikali a̱i na peki hata:ta: ne a̱i na netiki pu halememe. Ika: apa:meina: titina: haumanu make wopu opua pu halememe. Koto ekina: kapomanu make sosepenimanu make kopama: wepiki metekimanu make bedi make tandepo halememe.

5 Kutupa mo Pa:tisi haliwekima: make mo wape pea wala:tiki pu
haemeke haliwekima: make Yesu pa:ta: lota: pitolo hata: alota: Naka:
disaipolo haliwekima: ika: ateke meiyekena: haumanu na opiki ekipeke
kiki hoke ekima: ne no halemepe lemekeme.
6 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ikita: yayapiki hau pu haleme
haliwekie laata: Aisayama: iki pa:ta: pi walolo hata: wape piekeeki dupa.
Do wanda:halima: ika: hambilikima: yaka biki mea a:meiyaasemepate
ika: puki pa:ta: hone ta:ta: witelememe.
7 I pa:ta: pa hameke panda: puniao yeni pu halememe. Pa ekipeke
ikana:ma: Dota: Koda:na: pi wieke ekimanue alo hata: pa ika: ateke
meiyekena: wimikieki kone walo halememe laa
wape piekeme laata:
8 Yesuma: ombu alota: Koda:na: pi ula: ekimanu na waleke ika: ateke
meiyekena:eki kone walo halememe leekeme.
9 Kutupa ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Koda:na: pi ula: ekimanu
mina:pa:laota: ika: ateke meiyekena: hau pimiki ekimanu pu haleme
ekita: epeke hau pitolo pimipe laata: 10 Mosesima: alota: Naka: ama: apa:
yaapo oto pa:ta: hapeke la:la:me. Kutupa ipika: apa: ama: pa:ta: hoke pi
ala: halita: ota: homena: lia:pa:peke la:la:me leekeme. 11 Koto leekepate
ikana:ma: alota: Hali ma:nda:ma: ipika: apa: ama: pa:ta: alota: Ipiliki pa:ta:
kulu polo ala:ta: ameta: Kobana ula:me lea:ka:na:ta: kobana la:la: ekita:
Koda:na: ekie 12 kota: ikana:ma:ta: mo halima: ipika: apa: ama: pa:ta:
koto ala:ta: hala:peke na ya:la:me lo halememe. 13 Do tupa: ika: ateke
meiyekema: pimiki ekimanu opitolo hata: Koda:ma: la:la: pita: alupaase-
meme. Kutupa ika: hoki nane telieleme haliweki make walo halememe
laata: Koto tupa: kone mandane haumanu make pu halememe leekeme.

Wanda:halina: puki hai peaasa: ekimanu
(Ma:tiu 15:10-20)

14 Kutupa Yesuma: wanda:hali ipiki pa:ta: epena:yeke paa wi lemipi
piekeme. Kutupa iki pa:ta: alota: Iki paeyao ya pi opua hone wia:pa:peke.
15 Wanda:halita: hama: nane ula: alemanu mea naloma:eki manuma: na
hoeyaalo pa:la:pate tukiki nane wia ipula: ale manuma: kone wanda:hali
hoeyaapeke ya:la:me.
17 Ipikana:ma: wanda:hali mina:pa:lao da tukiki pa:ta: honda: pam-
beeketa: ipika: disaipolo haliwekima: onkoluma: leeke ekina: ipiki pa:ta:
lota: pimikime. 18 Kutupa ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Kotota: iki make
pi teke hone na witelemepe leekeme. Yonkeleke hama: nane ula: ale-
manu mea naloma:eki manuma: tukiki nane pea:ka:na:ta: hoeyaapeke
na ya:la:me. Koto ekita: hone na witelemepe. 19 Ekipeke. Neta: ipika: puki
pa:ta: na peke ipika: weleke pa:ta: puaata: hoke ale yapilieke leekeme.
Koto pi leeke handaata: Yesuma: nemanu paeyaota: pa napeke ana:
pa:la:me leekeme.
20 Kutupa ipikana:ma: alota: Wanda:hali tukiki pa:ta: wia ipula: ale
manuma: wanda:hali hoeyao halememe leekeme. 21 Wanda:halina:
puki tukiki pa:ta: wia hone pa:ta: ipu hala: hau manuta: dupae. Hoke
honemanu make loke apa:taasa: hau make pake nala: hau make hali
homena: lita:la:eki make 22 tooli ka:taasa: hau make we pamba:la: hau
make hoke hoke hau make yayapiki hau make pamba: na piki hau make
ne tunkula:la: hau make pi lala pu handaena: hau make hone na wiki hau

make 23 do haumanu paeyaota: puki pa:ta: pita ipulu hata: wanda:hali
hoeyao halememe leekeme.

Wanda: ma:nda:ma: hone tulaeyekeeki
(Ma:tiu 15:21-28)

24 Yesuma: koto alena: mina:pa:lao Taiya nane peekeme. Mo da
homeke ma:nda: honda: pambaata: wanda:halima: ipiki handaama:na:
a:mbao panka pituluekema: peekepate a:mbaapeke na yeekeme. 25 Koto
kone wanda: ma:nda:ma: Yesuna: pieke haumanu opuaata: Yesu pa:ta:
a:pa ipika: anke pa:ta: panda: puniaeyekeme. Koto wanda:na: wandikita:
weleke pa:ta: hoke temoko pitieke handaata: piekeme. 26 Ipikita: Sitia
nane hala: da Pinisia wanda: kone hayekepate Kitiki pi lo hayekeme.
Ipika: wandikina: weleke tukiki pa:ta: pitieke hoke temoko Yesuma:
tolu lina:yeke honke leekeme. 27 Honke leekepate Yesuma: ipiki pa:ta:
alota: Weki wandiki sunuma: ne amba:la nena:e leekeme. Wekiwandiki
sununa: neta: kika sunu pa:ta: mea lopaeya:ka:na:ta: ana: na pilieke
leekeme.
28 Koto leekepate koto wanda:ma: alota: Tekehalio. Ota: alepate weki
wandiki sunuma: pindipu lopa: lopa: piteleme ekimanu tokele pa:ta: kika
sunuma: no halememe leekeme.
29 Kutupa Yesuma: mo wanda: pa:ta: alota: Koto pi leeke handaata:
a:pa:la:me. Pue. Hoke temokoma: naka: wandiki mina:pa:lao opolu bao
pea:me leekeme.
30 Kutupa ipika: da puaata: ipika: wandiki da panda: pa:ta: peli hake
wiekeeki handeekepate mo hoke temoko amba: peekeme.

Yesuma: katake poko pi na lo pieke hali epeaeyekeeki

31 Yesuma: Taiya nane la:ka:la: minaata: mo Saidoni nane make Daoni
kiki yaapo haemeke kenke nane make lombei pupa Ka:lili ikali leke pa:ta:
opolo peekeme. 32 Koto pa:ta: wanda:halima: mo pi na opu na lo pieke
hali homeke Yesu pa:ta: hatuku epemekeme. Yesuma: ipika: kikima: mo
halina: loke wataena:yeke honke lemekeme. 33 Kutupa Yesuma: ipiki
hosiki mopateleke wanda:hali na hayeke pa:ta: hatuku mea pua ipika:
kiki mạleke mo halina: katake ka:ka:na: pa:ta: pankaata: kutupa dopi
taata: ipika: kiki mạleke yola: mea mo halina: kekekena: makeke mea
kitaeyekeme. 34 Kutupa oli ya nane handa:liaaso hata: pomoma: homata:
Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Epa:da:e leekeme. Koto pita: Lomba:e laa
leekeme.
35 Koto kone ipika: katake yaapo lumbupa wiaata: ipika: kekeke tindi-
pao hayeketa: kutupa pi epeke tupa: leekeme. 36 Yesuma: wanda:hali
paeyao pa:ta: mana: honkopu hao alota: Ma:nda: pa:ta: do pitoloeki na
lapa:peke leekepate kone wanda:halima: pa honkopu hao la:tia tia pea
hande leeke pita: kende tupa: wina: lemekeme. 37 Koto pita:la:eki opimiki
wanda:hali paeyaoma: ota: wopu penkilipa:tia pomua:tiki pitolo hata:
alota: Ipikana:ma: hau paeyao pieke ekina: epeke tupa: pu hala:me laata:
pi opua:peke na ya:la: halima: opina: pi lapeke na ya:la: halima: pi lena: lo
hala:me laa lemekeme.

8

Yesuma: wanda:hali 4 daoseni pa:ta: ne haleekeeki
(Ma:tiu 15:32-39)

1 Koto pita:ta: wanda:hali wopu tayaemeketa: kutupa napeke ne
dia:yekeme. Yesuma: ipika: disaipolo haliweki ipiki pa:ta: epena: wi la:
lemipi pea iki pa:ta: alota: 2 Do wanda:hali pa:ta: ya pukima: e̱ ala:me
leekeme. Hoto tepo I̱ ame̱le̱ haememe. Kutupa ameta: napeke ne dia:me.
3 I̱ma:ta: ika: da tea:ma: homa: paleke tapa tapa pua:ka:na:ta: kota: pota:
hopikina: tea:ma: homilimikie. Mandane wanda:halita: papatena: hao
a:pa pelememe leekeme.
4 Ipika: disaipolo haliwekima: ipiki pa:ta: alota: Do hapu hayeke
alena: hata:ta: koto wanda:hali pa:ta: neta: handopate mea halomana:pe
lemekeme. 5 Yesuma: iki pa:ta: dupa lota: pitolo alota: Palaowa siki ekipu
wia halemepe laa lota: piekeme. Mo haliwekima: alota: Watake hata:e
lemekeme.
6 Yesuma: mo wanda:hali wopu pa:ta: alota: Kenkena: pita:pe leekeme.
Kutupa mo palaowa siki watake hata: meaata: Koda: pa:ta: keiyae pi laa
pindi pindi peaata: ipika: disaipolo haliwekima: wanda:hali pa:ta: hale
hale pina: haleekeme. Kutupa mo disaipolo haliwekima: mo wanda:hali
pa:ta: mea hale hale pimikime. 7 Ta:peli tepo a:nda: make wia haemeke
handaa Yesuma: Koda: pa:ta: keiyae pi laata: ipika: disaipolo haliweki
pa:ta: alota: Do ta:pelimanu make mea hale hale pipe leekeme. 8-9 Kutupa
paeyaoma: naa weleke haemekeme. Mo wanda:halima: naa putu pi-
liki wieke ekita: meaata: ala:ta tieke watake hata: tumbaemekeme.
Wanda:halita: 4 daoseni tupa: wanda:hali haemekeme. 10 Yesuma: iki
paeyao tapa tapa peaata: koto kone ipika: disaipolo haliweki ame̱le̱
kawaso pa:ta: pita Da:la:ma:nuta da nane pemekeme.

Wele pita:la:eki ma:nda: handomono pie lemekeeki
(Ma:tiu 16:1-4)

11 Pa:tisi haliwekima: Yesu pa:ta: a:pa mineke pi laa ipika: anke yololo
alota: Hepeni nane wele pita:la:eki ma:nda: handomono pie lemekeme.
12 Yesuma: ipika: pukima: pomo tieke wotu homolo hata: alota: Ame
do haleme wanda:halima: ekipeke wele pita:la:eki ma:nda: weitelemepe
leekeme. Iki pa:ta: ota: pi alome. Ame do haleme wanda:halima: wele
pita:la:eki ma:nda: na handilimikie leekeme. 13 Kutupa mo haliweki
mina:pa:laota: kawasona: pua pita mone tea:na: peekeme.
14 Yesuna: disaipolo haliwekima: palaowa hone yonka:lao na mea
pemekeme. Koto ekina: kawasona: palaowa homekesiki wiekeme.
15 Yesuma: mana: alo hata: iki pa:ta: alota: Wotu hapa:peke. Pa:tisi
haliwekina: palaowa pombei yaasa:eki make Hetodina: palaowa pombei
yaasa:eki make wotu handa:pa:peke leekeme.
16 Ika: ika: kone hone wia pipi lemekeme dupa. Nikita: palaowa
dia:ya:ka:ta:me lemekeme. 17 Kutupa Yesuma: ika: hone wimikieki han-
daa iki pa:ta: alota: Ne dia: ya:leketa: pa ekipeke pipi alemepe. Ika: hone
na wiki a̱i na handelemepe. Ika: honemanu taka:laalemepe leekeme.
18 Ika: leke hala:pate na hando halemepe. Ika: katake hala:pate na opu
halemepe. Na niminaasemepe. 19 Mo hande palaowa siki yunki hata:
5 daoseni haliwekina: pindi pindi peaowa: pita:ma:ta: putu pilikima:ta:
ala:ta tieke ekipu tumba mimipe leekeme. Ikana:ma: ipiki pa:ta: alota: 12
lemekeme.
20 Kutupa Yesuma: alota: Mo hande palaowa siki watake hata: mo 4
daoseni wanda:halina: pindi pindi peaowa: pita:ma:ta: putu pilikima:ta:
ala:ta tieke ekipu tumba mimipe leekeme. Ikana:ma: ipiki pa:ta: alota:

Watake hata:e lemekeme. 21 Kutupa ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Ai na handelemepe leekeme.

Yesuma: leke holupiki hali ma:nda:na: leke epeaeyekeeki

22 Ikana:ma: Betesaida da opolo pemekeme. Mandane wanda:halima: leke holupiki hali ma:nda: Yesu pa:ta: hatuku a:paata: koto hali wataena:yeke Yesu pa:ta: honke lemekeme. 23 Yesuma: mo hande leke holupiki halina: kiki minaata: da mina:pa:lao mo pate leke hatuku peekeme. Hatuku pua ipika: leke pa:ta: dopi taata: ipika: kiki yaapoma: mo halina: lokena: kiki tapopao lota: pitolo hata: alota: Ala:ta: ma:nda: handelepe leekeme.

24 Mo halima: handa:liao alota: Haliweki handolopate pa ti leke ale pominelememe leekeme. 25 Kutupa Yesuma: ipika: kiki yaapoma: mo halina: leke yaapo paa wataeyeke mo halima: wotu handaata: ipika: leke telipina: pa epeekeme. Kutupa ala:ta: ala:ta: paeyao epeke tupa: handeekeme. 26 Yesuma: mo hali ipika: da tapaaso hata: alota: Da teke nane ai na pua:peke leekeme.

Pidama: Yesuta: Ketisoe leekeeki
(Ma:tiu 16:13-20, Luku 9:18-21)

27 Kutupa Yesuma: ipika: disaipolo haliweki amele mo Sesatia Pilipai nane damanu pa:ta: pemekeme. Pota:na: pulu hata: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: lota: piekeme dupa. Ita: epiya:ka:ta:pe. Wanda:halima: eki lo halemepe laa leekeme. 28 Kutupa ikana:ma: ipiki pa:ta: alota: Bapitaisi peao hayeke hali Dionie. Mandane wanda:halima:ta: Neketa: Elaidiae. Mandane wanda:halima:ta: Neketa: potopede hali ma:nda:e lo halememe lemekeme. 29 Kutupa iki pa:ta: paa lota: piekeme dupa. Koto lo halemepate ikana:ma:ta: Ita: epi lo halemepe leekeme. Pidama: ipika: pi hombo peaaso alota: Neketa: Ketisoe leekeme. 30 Yesuma: iki pa:ta: hando alo hata: alota: I pa:ta: koto aleme pita: wanda:hali ma:nda: pa:ta: na lapa:peke leekeme.

Yesuma: alota: Tanda meata: homolueke leekeeki
(Ma:tiu 16:21-28, Luku 9:22-27)

31 Yesuma: panake pi ma:nda: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: walolo hata: alota: Wanda:halina: Eiyeketa: tanda tanda tieke wotu milieke leekeme. Mo tondiki haliwekima: make yeni peao haleme you haliwekima: make wape pea wala:tiki pu haleme haliwekima: make ipiki kiao limika:na:ta: homilieke leekeme. Kutu pimika:na:ta: hoto tepo wia paa tiaalieke leekeme. 32 Koto leeke ekita: ota: peneme waleekeme. Kutupa Pidama: Yesu hosiki mopate leke hatuku mea pua ipiki pa:ta: alota: Kutupiki pi na lapeke leekepate 33 Yesuma: la:ka:la ipika: disaipolo haliweki handaata: Pida hando alo hata: alota: Sadani neke pue. I teke pa:ta: na hapeke leekeme. Neketa: Koda:ma: ula: hone tupa: na wiki pa wanda:halima: witeleme hone leke wilimee leekeme.

34 Yesuma: pota:na: titi yola pemeke wanda:hali make ipika: disaipolo haliweki make ipiki pa:ta: epena:yeke wi lemipi peaata: iki pa:ta: alota: Ya hoki nane toluekema: hone pa:la: halima: ipiki pa:ta: kone hone ula: ekimanu tunkulaata: ipika: a:ka:tei wapepiki ti mea tia ya hoki nane telina:e leekeme. 35 Kutu pa:la: ekima: hali epima: ipika: hao hala:eki miniki hao haluekema: hone wia:ka:na:ta: kota: ipika: hao hala:eki kone alupilieke leekeme. Kutu piliepate I pa:ta: make do handa: Pi Seliapo pa:ta: make hone witolo hata: ipika: hao hala:eki alupaasa: halima:

ota: da:taa halieke leekeme. 36 Hali epima: do kenke ala:ta: ala:ta:
paeyao ipika:eki wina: laa alo hata: ipika: hao hala:eki alupia:ka:na:ta:
kota: epeke ekita: ekipa miliepe leekeme. 37 Koto somema: ipika:
hao hala:eki paa muluekema: alekema: topo peaalia:pe. 38 Do hande
Koda: pa:ta: hone na wiki ti teke yoko haleme wanda:hali amẹlẹ hala:
hali ma:nda: epima: I̱ pa:ta: tonka:na: yaka pi alemanu pa:ta: tonka:na:
hunkupuma: homea:ka:na:ta: kota: koto hali pa:ta: mo Wanda:halina:
Eiyekema: hunkupuma: homilieke. Ipika: Atekena: pa̱a̱ pa:la:eki tukiki
pa:ta: hao hande yakopiki enisolo tonu amẹlẹ ipilia: dina:ta: kota: koto
hali handa:peketa: hunkupuma: homilieke.

9

1 Kutupa ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Iki pa:ta: ota: pi alome. Do haleme
wanda:hali mandaneeki manuta: a̱i na homeke pa hata: kone Koda: ipika:
welema: ipika: Kilu Tombuao Hala:eki epolo pa:la: ekita: handilimikie
leekeme.

Yesu wonu piekeeki
(Ma:tiu 17:1-13, Luku 9:28-36)

2 Kutupa hoto yunki mindiki hata: hao Yesuma: Pida Dia:mesi Dioni
tepo handa: meaata: pote tumiki pa:ta: pua ika:siki haemekeme. Kutupa
ika: leke popeleke nane hata: Yesuna: loke wonu piliekeme.
3 Kutupa ipika: daumanu make pa̱a̱ peaata: hake wopu piekeme.
Kenke hali ma:nda:ma: koto tupa: dau hake peaapeke na ya:la:me.
4 Kutupa Elaidia Mosesi yaapo opolo a:paata: Yesu amẹlẹ pi pi lo
haemekeme. Kutu pitolo haena: koto disaipolo hali tepoma: hande-
mekeme. 5 Pidama: Yesu pa:ta: alota: Tekehalio. Do pa:ta: do haloma:
ekita: a:pa:la:me. Sale da tepo a:eyamono lae laata: Homeke naka:eki
ma:nda: Mosesina:eki ma:nda: Elaidiana:eki pea a:eyamono lae leekeme.
6 Pututuma: homemeke handaa Pidama: pi loluekema: hayekepate hone
na wiekeme.
7 Kutupa koama: iki tu̱ peaaso haena: mo koa tukiki pa:ta: pi
ho̱la̱:makema: la:niaeyekeme dupa. Kotota: yaka puki piki wekie. Ipika:
pi opua:pa:peke la:niaeyekeme. 8 Kutupa koto kone koto hali tepoma:
lekema: lekema: pimikipate hali ma:nda: na handeke Yesu homeke han-
demekeme.
9 Potena: hola:pa:niaaso hata: Yesuma: iki hando alo hata: alota: Oli
handemeeki ma:nda: pa:ta: na lapa:peke. Wanda:halina: Eiyeketa: ota:
homa paa tiao haya:ka:na: alota: Ana: pilieke leekeme. 10 Koto ekina:
ika: kone pi wia miniki hata: ota: homa paa tiaalieke laa lea: ekita: lota:
lota: pimikime. 11 Yesu pa:ta: lota: pimikime dupa. Pa ekipeke mo wape
pea wala:tiki pu haleme haliwekima: titina: amba:la Elaidia ipilieke lo
halemepe lemekeme. 12 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: alota: Titina: amba:la
Elaidia ota: ipilieke. Ala:ta: ala:ta: tikitiki yao wina:yeke ipilieke laata:
Mo hande Wanda:halina: Eiyeke pa:ta: tanda tieke mu yaala:ma: homao
kiaalo peleme ekita: eki eki pa la:la:pe leekeme. 13 Kutu piliepate I̱ma:
iki pa:ta: alome. Elaidia amba:la epea:pate pa mo Baibolo bukana: wape
pa:la: tupa: ika: hone pa:la: ekimanu ipiki pa:ta: pimikime leekeme.

Hoke temokoma: hoeyaeyeke weki Yesuma: epeaeyekeeki
(Ma:tiu 17:14-21, Luku 9:37-43)

14 Kutupa ikana:ma: mo mandane disaipolo haliweki haemeke alena:
opolo puaata: koto haliwekita: wanda:hali wopu hao popei yao yopua
haemeke ekina: handemekeme. Pa ekipeke mandane wape pea wala:tiki
pu haemeke haliwekita: hande disaipolo haliweki amẹlẹ kake nẹli
pitolo hata: haemekeme. 15 Kota: koto kone mo wanda:hali paeyaoma:
Yesu handaata: penkilipa ipiki pa:ta: anke hao puaata: pi pi lemekeme.
16 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: lota: pitolo alota: Mo haliweki amẹlẹ alekena:
pi pi alemepe leekeme.
17 Wanda:hali tukiki pa:ta: hayeke hali ma:nda:ma: ipika: pi hombo
peaaso alota: Tekehalio. Yaka weki neke pa:ta: hatuku epoa:me. Hoke
temoko pila: ekima: pi na lo hala:me leekeme. 18 Kutupa mo hoke
temokoma: da:ka:pe miniki pita:ka:na: mea lopao hala:me leekeme. Koto
ekima: ya wekina: kake pa:ta: dako hankoloma: lia ipika: kake lenkena:
lao hala:me leekeme. Kutupa ipika: loketa: tindipulu bao dạọla hao
hala:me la ombu alota: Naka: disaipolo haliwekima: tolu lina:yeke honke
loa:pate mo haliwekima: ana: na pia:me leekeme.
19 Yesuma: iki pa:ta: alota: Ikita: hone na tulaaseme wanda:halie.
Nate ekipuna: iki amẹlẹ ombu hao hanope. Nate ekipuna: ika: ka:nda:
kiteleme ekimanu meonope laata: Ị pa:ta: hatuku ipupe leekeme. 20 Koto
leeke mo wekita: ipiki pa:ta: hatuku mea pemekeme. Pate mo hoke
temokoma: Yesu handaata: mo weki lu keayekeme. Kutu pieke mo
wekita: ipika: kake pa:ta: dako hankoloma: liaaso haena: kenkena: lopaa-
niao petepete pomiekeme.
21 Yesuma: ipika: ateke pa:ta: lota: pitolo alota: Do hauta: nate ekipuna:
pea pa:la:pe leekeme. Ipika: atekema: alota: Panake wekisiki ya:pate
kone pea pia:me laata: 22 Hoke temokoma: hoto eleke eleke ti uleke
pa:ta: make ikali pa:ta: make ipiki hoeyaaluekema: mea lopaatiki pu
haya:me leekeme. Kutu pia:pate nakana:ma: ana: pia:ka:na:ta: kota: niki
pa:ta: a:ta:ma: homa pa:ta:la:peke leekeme. 23 Koto leeke Yesuma: ipiki
pa:ta: alota: Aowe. Naka: hone tulaasa: ekita: ana: pia:ka:na: kota: Ịma:
epeaalueke. Wanda:hali epi amedama: hone tulaeka:na:ta: hau paeyao
pea:peke ya:la:me leekeme. 24 Kutupa koto kone mo wekina: atekema:
wi alo hata: alota: Hone tulaasome. Ya hone na tulaasoeki nakana:ma:
pa:ta:la:peke leekeme.
25 Yesuma: wanda:hali wopu ạiya epemekeeki handaata: mo hoke
temoko hando alo hata: alota: Pi na lao pi na opuaasa: temoko neke
pa:ta: dupiki pi alome. Koto weki mina:pa:lao opolu bao yopuata: paa
na honda: pamba:peke leekeme. 26 Koto pi opuaata: hoke temokoma:
hoke ẹ wi alo hata: mo weki wopu mea lu keaota: mina:pa:lao opolu bao
yapeekeme. Kutu pieketa: mo weki ota: homeeke hali toko leke wiekeme.
Koto ekina: wanda:hali eleke elekema: alota: Ipikita: ota: homea:ka:ta:me
lemekepate 27 Yesuma: ipika: kiki yola: mea miniliaeyeke mo weki
tiaeyekeme.
28 Yesuta: da tukiki pa:ta: honda: pambaa ipiki honu make haena:
mo disaipolo haliwekima: lota: pitolo hata: alota: Nikana:ma: mo hoke
temoko tolu lia:peke na yeke ekita: ekipape lemekeme. 29 Koto lemeke
Yesuma: iki pa:ta: alota: Kutupiki hoke temokota: Koda: pa:ta: yeni
pita:la:me ekima: homeke tolu lia:peke ya:la:me leekeme.

Yesuma: ipiki homa paa tiaalo pulu pa:la:eki paa la haleekeeki
(Ma:tiu 17:22-23, Luku 9:43-45)

30-31 Koto alena: mina:pa:lao puaata: mo Ka:lili nane lombei
pu pa puaata: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: pi la haluekema:ta:
wanda:halima: ipiki handaapena: hone wiekeme. Ipika: disaipolo
haliweki pa:ta: dupa waleekeme. Wanda:halina: Eiyeketa: haliweki oto
pa:ta: haena: loluekema: mea halieke. Kutu pia:ka:na:ta: mo haliwekima:
ipiki limikie. Kota: ota: homiliepate hoto tepo wia paa da:taalieke
leekeme. 32 Koto leekepate mo haliwekima:ta: hone na wimikime.
Kutupa paala:ma: homolo hata: lota: na pimikime.

Tumiki hali epipe
(Ma:tiu 18:1-5, Luku 9:46-48)

33 Kapeneami da pa:ta: puaata: da tukiki pa:ta: honda: pamba hata:
Yesuma: ipika: disaipolo haliweki lota: pitolo hata: alota: Ikana:ma:
pota:na: ipulu hata: aleke ata:ta: pimipe laa leekepate 34 ikana:ma: pi na
leke pa pitimikime. Ekipeke mo pota:na: ipulu hata: epi tieke hala:pe
laa ata:ta: pimiki handaa pi na leke pa pitimikime. 35 Kutupa Yesuta:
pitiniao pita: mo 12 haliweki wi laa iki pa:ta: alota: Hali epima: titina: I̲
halueke hone wia:ka:na:ta: kota: koto halita: wetepena: hali hano laata:
wanda:hali paeyaona: e pokaasa: hali hano lena:e leekeme. 36 Koto laata:
wekisiki ma:nda: mea iki tukiki pa:ta: haena: laata: mo wekisiki hopula:
mea iki pa:ta: alota: Hali epima: dupiki wekisiki I̲ pa:ta: hone witolo
hata: handa: mia:ka:na:ta: 37 kota: I̲ kone handa: mina:la:me. Kutupa hali
epima: I̲ handa: mia:ka:na:ta: I̲ homeke dia:me. Hande I̲ tapaeya: hali
make handa: mina:la:me laa leekeme.

Epima: niki amẹlẹ a:nda: na lia:ka:na:ta: nika:ekie
(Luku 9:49-50)

38 Koto leeke handaa Dionima: ipiki pa:ta: alota: Disao. Hali ma:nda:ma:
naka: biki alo hata: hoke temokomanu tolu lia:tiki pia:eki handoma:me.
Koto someta: niki amẹlẹ mandakena: na pomieke handaa sa:sa: puma:me
leekeme. 39 Koto leekepate Yesuma: alota: Pa sa:sa: na pea:pa:peke. Hali
epima: yaka biki alo hata: wele pita:la:eki pia:ka:na:ta: wetepena: koto
halima:ta: yaka biki na hoeyaalieke leekeme. 40 Hali ma:nda: epima: niki
pa:ta: a:nda: na lia:ka:na:ta: ipikita: nika: halie leekeme. 41 Iki pa:ta: ota:
pi alome. Ikana:ma:ta: ya biki melemeke handaata: hali epima: ikali
naaka:na: ipi kanakena: hola: pamba iki kia:ka:na:ta: ipika: yenki ota:
milieke leekeme.

Hoke hau puluekema: hone tiaasa:eki
(Ma:tiu 18:6-9, Luku 17:1-2)

42 Hali epima: do I̲ pa:ta: hone tulaaseme weki wandiki sunu homeke
ma:nda:ma: hoke hau pina: pu tiaena: lea:ka:na:ta: kota: koto halina:
make pa:ta: toopi hombeleke mea tonkao oni dawala pa:ta: mo hali mea
lopaeya:ka:na: yoluta: epolo pia:me leekeme. 43 Naka: kikima: hoke hau
puelena: lea:ka:na:ta: koto kiki tunkulu baapeke leekeme. Kiki homeke
hata: hao hala:eki mika:na:ta: epolo pa:la:pate kiki yaapo hata: ti to hala:
alena: peka:na:ta: hoelieke leekeme. 44 (besi namba 48 handa:peke)
45 Naka: ankema: hoke hau puelena: lea:ka:na:ta: naka: anke tunkulu
baapeke leekeme. Anke homeke hata: hao hala:eki mika:na:ta: epelieke
leekeme. Anke yaapo hata: ti to hala: alena: peka:na:ta: hoelieke. 46 (besi
namba 48 handa:peke) 47 Naka: lekema: hoke hau puelena: lea:ka:na:ta:
naka: leke yoka: mea baapeke leekeme. Leke homeke hata: Koda:na: Kilu

Tombuao Hala:eki pa:ta: peka:na:ta: epelieke. Leke yaapo haeka:na:ta:
mo ti to hala: alena: neke mea lopaeya:ka:na:ta: hoelieke leekeme. 48 Koto
alena:ta: iki no haleme kimimanu na homo halememe. Kutupa mo ti to
hala:eki na hundinekepato hala:me leekeme.
49 Ma:na: hotekena: damena pu ala: tupa: wanda:hali paeyaona: ti
tala:eki pu lelieke leekeme. 50 Epita: a:pa:la:pate ipika: tende pa:la:eki
a:nda: alu pia:ka:na:ta: kota: ikana:ma: mo epita: ekipa paa tende
peaalipikipe leekeme. Ika: kone epi wia hapa:peke leekeme. Kutupa ika:
ika: kone a:nda: pelia homu pu alu alu pea:pa:peke leekeme.

10

Tooli ka:ta:alu pita:la: ekina: mana: pi
(Ma:tiu 19:1-12, Luku 16:18)

1 Koto alena: mina:pa:lao Yesu Diudia nane pua mo Diodani ikali yuma
mone tea: nane make peekeme. Wanda:hali wopu ipiki pa:ta: pa a:pa
mombelemekeme. Kutupa amba: walo hayeke tupa: paa waleekeme.
2 Mandane Pa:tisi haliwekima: Yesuna: anke yololo hata: a:pa lota:
pimikime dupa. Hali ma:nda:ma: ipika: wanda: yokea:ka:na:ta: o ki-
aeya:ka:na:ta: ana: pa:la:pe o ana: na pa:la:pe lemekeme. 3 Yesuma:
ika: pi hombo peaaso alota: Mosesima: eki pi ula:eki leekepe leekeme.
4 Ikana:ma: alota: Mosesima:ta: ipika: wanda: yoka:la:eki o kiaasa:eki
tameiya:na: wape pina: laa kutupa yokena: o kiaena: lo hayekeme
lemekeme.
5 Yesuma: iki pa:ta: alota: Ika: puki taka:laaso hamina: koto hau
pea:pa:peke laa wape piekepate 6 ala:ta: ala:ta: wepia haena: la:la: dina:ta:
Koda:ma: hali make haena: wanda: make haena: leekeme laa 7 Koto
ekita: hali ma:nda:ma: ipika: ateke inkiki yaapo mina:pa:lao ipika: ma:la:
wanda: yaapo pa:ta: apa:tao ta:ma:ni pea halipipikie. 8 Kutupa ipilikita:
homeke kone halipipikie leekeme. Koto ekina: ipilikita: yaapo dia:me.
Homeke kone halepeme leekeme. 9 Koto ekina: Koda:ma: apa:taasa: ekita:
halima: ka:ta:alu na peaena:e leekeme.
10 Da pa:ta: honda: pambaa hata: Yesuma: hande leeke pi pa:ta: ipika:
disaipolo haliwekima: ipiki paa lota: pimikime. 11 Yesuma: iki pa:ta:
alota: Hali epima: ipika: wanda: yokaata: o kiaota: wanda: ma:nda:
mia:ka:na:ta: mo mupeke wanda: pa:ta: pi ula:eki yamba:la hoke hau
pita:la:me leekeme. 12 Kutupa wanda:ma: ipika: haliki ota: mina:pa:lao
hali ma:nda: pea:ka:na:ta: kota: koto wanda:ma: pi ula:eki yamba:la hoke
hau pita:la:me leekeme.

Yesuma: weki wandiki sunu wamo puma: puma: piekeeki
(Ma:tiu 19:13-15, Luku 18:15-17)

13-14 Wanda:halima: weki wandiki sunu Yesu pa:ta: hatuku pemekeme.
Ipikana:ma: wataena:yeke pimikime. Mo disaipolo haliwekima:
wanda:hali sa:sa: pimikipate Yesuma: handaata: mineke pankolo hata:
iki pa:ta: alota: Koto weki wandiki sunu I pa:ta: epena: lape. Sa:sa:
na pia:pa:peke leekeme. Dupiki weki wandiki sunuma: Koda:na:
Kilu Tombuao Hala: ekita: handilimikie leekeme. 15 Iki pa:ta: ota: pi
alome. Wanda:hali epima: mo wekiwandiki sunuma: Koda:na: Kilu
Tombuao Hala:eki minolo piteleme tupa: na mimika:na:ta: kota: ikita:
koto pa:ta: ana:na: na hondo pambilimikie leekeme. 16 Kutupa Yesuma:

mo wekiwandiki sunu ipika: kiki yaapoma: miniki hata: hopulu mea
wamo puma: puma: piekeme.

Hamoko halima: Yesu pa:ta: deto hala: ekina: lota: piekeeki
(Ma:tiu 19:16-30, Luku 18:18-30)

17 Yesuma: pota:na: poluekema: haena: hali homekema: aiya puaata:
Yesuna: puki pa:ta: tumiki yotuao pita: lota: piekeme dupa. Epeke
Wala:la: Halio. Deto hala:eki muluekema: eki ponope leekeme. 18 Kutupa
Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Ekipeke I pa:ta: Epeke halio alepe
laata: Ma:nda: hali a:nda: na a:pa:la:pate Koda: homeketa: a:pa:la:me
leekeme. 19 Neketa: mo pi ula: ekimanu opueleme. Hali ma:nda:
ota: homena: na lia:peke. Hali ma:nda:na: wanda:na: hakopu na
tunkula:peke. Pake na napeke. Yayapiki pi na lapeke. Na makeaapeke.
Naka: ama: apa: yaapona: pi opua:peke leekeme. 20 Kutupa ipikana:ma:
Yesu pa:ta: alota: Wala:la: Halio. Koto pimanu paeyao weki hata: kone
opu haowa:me leekeme.
21 Yesuma: ipiki pa:ta: handolo hata: a:ta:ma: homolo hata: alota:
Nakana:ma:ta: homeke hau homeke na pa:la:me. Neke pua naka: wia
hale alemanu paeyao ma:nda:ma: hambaata: mo natehali wanda:hali
pa:ta: hale hale pika:na:ta: neketa: oli hepeni nane yenki tieke wialieke
leekeme. Kutupa a:pa ya hoki nane telia:peke leekeme. 22 Yesuma: koto
leeke handaa mo halima: wenoko homa:niao ka:nda:ma: homolo hata:
peekeme. Hamoko hali hayeke handaa piekeme.
23 Yesuma: la:ka:la: moneao ipika: disaipolo haliweki handaata: iki
pa:ta: alota: Hamoko wanda:halima: Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki
pa:ta: haena: weleke we wotu pilimikie leekeme. 24 Ipika: disaipolo
haliwekima: koto pi opua penkilipa:tia pomimikipate Yesuma: iki pa:ta:
paa alota: Ya weki titio. Hamoko wanda:halima: Koda:na: Kilu Tombuao
Hala:eki pa:ta: pua:peke ekita: ka:nda: pa:la:me. 25 Kemolo ma:na:ta: noi
ka:ka:na: pa:ta: pea:ka:na:ta: yapa: pa:la:pate hamoko halima: Koda:na:
Kilu Tombuao Hala:eki pa:ta: poluekema: ka:nda: pilieke leekeme.
26 Kutupa ikana:ma: penkilipa:tia wotu pomua ipiki pa:ta: alota: Kota:
epima: da:ta:la:eki mea:peke ya:la:pe lemekeme. 27 Yesuma: iki handa
alota: Wanda:halima: ika: kone pea:peke na ya:la:pate Koda:ma: homeke
ana: pa:la:me. Koda:ma: hau paeyao pea:peke ya:la:me.
28 Pidama: Yesu pa:ta: pi loluekema: alota: Opie. Nikana:ma: ala:ta:
ala:ta: paeyao mina:pa:lao naka: hoki nane telioloma:me leekeme.
29-30 Koto leeke Yesuma: alota: Iki pa:ta: ota: pi alome. Hali epima: ipika:
da ipika: hameke titi ipika: ana: titi ipika: apa: ama: make ipika: weki-
wandiki sunu make ipika: kenkemanu make mina:pa:laeya:ka:na:ta: I
pa:ta: make koto Pi Seliapo pa:ta: make hone witolo hata: koto ekimanu
mina:pa:laeya:ka:na:ta: kota: do kenkena: hata: kone damanu 100 tupa:
hameke titi make ana: titi make apa: ama: titi make wekiwandiki sunu
make kenkemanu make 100 tupa: miliepate tanda mina:la: ekimanu
make milieke leekeme. Kutupa mo hao epolo pa:la: dina: make deto
hala:eki milieke leekeme. 31 Kutu pa:la:pate ame do titina: halo pa:la:
wanda:hali woputa: wetepena:ta: wetepe nane halimikie. Kutupa wete-
pena: ipula: wanda:hali woputa: titina: halo pelimikie leekeme.

Homa paa tiaapeke ekina: tana: tepo la haleekeeki
(Ma:tiu 20:17-19, Luku 18:31-34)

32 Yesu ipika: disaipolo haliweki amele̱ Diutuseleme da nane pula:
pota:na: opa:liaaso haena: Yesu amba: titina: peekema: ipika: disaipolo
haliwekima: penkilipa:tia pomimikime. Kutupa wetepena: ipulu hata:
wanda:halima: paala:ma: homa: paleke teli mea epemekeme. Yesuma:
hande 12 haliweki hosiki mopate leke pa hatuku pua ipiki minulu pimiki
haliwekima: ipiki pa:ta: pulu pa:la: ekimanu koto haliweki pa:ta: kini pu
mea la hale hale pitolo alota: 33 Opua:pe. Nikita: ameta: Diutuseleme
nane opa:liaasoma:me. Mo yeni peao haleme you haliwekima: make
mo wape pea wala:tiki pu haleme haliwekima: make Wanda:halina:
Eiyeke mea dupa lelimikie. Neketa: homoelena: lumeke lelimikie laata:
ikana:ma:ta: ipikita: mo Diendaili haliweki pa:ta: mea halimikie laata:
34 kutupa mo haliwekima: ipiki kitao ipika: lokena: dopi taa yumbua
bao limikie leekeme. Kutupa nate tepo wia paeya:ka:na:ta: paa tiaalieke
leekeme.

Dia:mesi Dioni yaapoma: tieke haluekema: lepekeeki
(Ma:tiu 20:20-28)

35 Sepedina: eiyeke Dia:mesi Dioni yaapoma: Yesu teke pa:ta: pua
alota: Wala:la: Halio. Dika: hone pa:la: ale ma:nda: honke lolupekema:
kuelena:e lepekeme. 36 Kutupa Yesuma: ipiliki pa:ta: alota: Eki peaanope
leekeme.
37 Ipilikana:ma: alota: Naka: biki tieke mea pitika:na: dikita: homeke
naka: popeke nane pa:ta:liki nanema: mea pitao ma:nda: naka: hoeya:
nane pa:ta:liki nanema: mea pitaalena:e lepekeme.
38 Koto lepekepate Yesuma: ipiliki pa:ta: alota: Ipilika: honke alepe
ekita: hone wotu na wiki hata: alepeme leekeme. I̱ma: kapona: nolue
ekita: ipilikana:ma: make napa:peke ya:la:pe. I̱ bapitaisi peaalia: tupa:
ipiliki make bapitaisi peaapeke ya:la:pe leekeme. 39 Kutupa ipilikana:ma:
ipika: pi hombo peaaso alota: Diki ana: pa:la:me lepekeme.
Yesuma: ipiliki pa:ta: alota: I̱ma: kapona: nolue ekita: ota: nelipipikie. I̱
bapitaisi peaalua: tupa: ipiliki ota: bapitaisi peaalieke leekeme. 40 Kutu
piliepate ya popeke nane kiki hoeya: nane kiki yaapo pa:ta: epima:
pitilipipikipe laata: I̱ma: lapeke na ya:la:me. Koda:ma: ipika: mulu pa:la:
hali pa:ta: mo pitulu pa:la: ale wamo peao ula:me. Koto ekina: Koda:ma:
ipika: mulu pa:la: hali pa:ta: halieke.
41 Mo hande kiki yaapo haliwekima: Dia:mesi Dioni yaapoma: Yesu
pa:ta: honke lepekeeki opuaata: ipiliki pa:ta: mineke pankemekeme.
42 Kutupa Yesuma: mo haliweki ipiki pa:ta: epena: laa iki pa:ta: alota:
Ikana:ma: handelememe. Diendaili wanda:halina: kapomani tumiki
haliwekima: wanda:hali tombuao halememe. Kutupa ika: hali tieke tieke
manuma: wanda:hali Dupa:pe laa pi wotu hapolo halememe leekeme.
43 Koto tupa: lo halemepate ikana:ma:ta: koto hau na pea:pa:peke. Iki
pa:ta: hali epima: I̱ tieke halueke hone wia:ka:na:ta: kota: ipikana:ma:
ika: hau peawalieke. 44 Kutupa iki amele̱ hali epima: I̱ titina: hali halue-
kee hone wia:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: iki paeyaona: hau peawalieke.
45 Pa ekipeke mo Wanda:halina: Eiyeke kone mo wanda:halima: ipika:
e pokaena: loluekema: yeke na epeeke yekepate ipikana:ma: pa ika: e
pokaaluekema: make ipika: da:ta:la: ekima:ta: iki wopuna: hoke hauna:
yenki haluekema: epea:me leekeme.

Yesuma: leke holupiki halina: leke kilaeyekeeki
(Ma:tiu 20:29-34, Luku 18:35-43)

46 Ikana:ma: Dietiko da pa:ta: opolo pemekeme. Kutupa Yesuma:
ipika: disaipolo haliweki make wanda:hali wopu make Dietiko da nane
mina:pa:laaso haena: Timeiya:sina: eiyeketa: Batimeiya:si leke holupiki
hali hata: mani honke loluekema: yeke pota: nepokona: pitiekeme.
47 Wanda:halima: Na:sa:tete hali Yesuta: yopula:me lemeke pi opuaata:
ipikana:ma: wi alo hata: alota: Oe. Yesuo. Deipidina: tapake halio.
Nakana:ma: I pa:ta: a:ta:ma: homa:e leekeme.

48 Ipika: leekeeki opuaata: wanda:hali wopuma: Pi na lapema laa
sa:sa: pimikipate ipikana:ma: wi anekehapu alota: Deipidina: tapake
halio. Nakana:ma: I pa:ta: a:ta:ma: homa:e leekeme. 49 Kutupa
Yesuma: pua pota: hopikina: hando hata: alota: Epena: wi lape leekeme.
Wanda:halima: mo leke holupiki hali wi laa ipiki pa:ta: alota: Puki hana:
noka:pa tiae. Neke wi ala:me lemekeme. 50 Koto lemeke ipika: make aka:
holo baota: anekema: tiaa lupao Yesu pa:ta: peekeme. 51 Yesuma: ipiki
pa:ta: alota: Eki peaano hone pa:la:pe leekeme. Mo leke holupiki halima:
ipiki pa:ta: alota: Tekehalio. Ya leke yaapo ki laae leekeme. 52 Yesuma:
ipiki pa:ta: alota: Neke pue. Naka: hone tulaasa: ekima: epeaasa:me
leekeme. Kutupa koto kone ipika: leke yaapo epeeketa: Yesuna: hoki
nane teli mea peekeme.

11

Yesuta: Kini Hali tupa: Diutuseleme lepolona: epeekeeki
(Ma:tiu 21:1-11, Luku 19:28-40, Dioni 12:12-19)

1 Diutuseleme da teke pa:ta: pulu hata: Betepeisi Bedani da yaapo pa:ta:
opolo pemekeme. Mo da yaapota: mo Olipi ti polu haemeke peiyenena:
hayekeme. Kutupa Yesuma: ipika: disaipolo hali yaapo tapaaso hata:
alota: 2 Mo koto nane hala: da pa:ta: puaata: da opolo pulu hata: kuta
kone donki ma:na:na: panake donkisiki homeke wakapena: endia haena:
handilipipikie leekeme. Koto donki ma:na:siki ma:nda:ma: ipika: hokina:
amba: na pita handeke donkie laa Wakapa: hola: mea a:pa:pa:peke
leekeme. 3 Ma:nda:ma: ipiliki pa:ta: Ekipeke pitelepepe lea:ka:na:ta: dupa
lapa:peke. Tekehalima: muluekema: hone pa:la:me lapa:peke. Wetepena:
kuta kone ma:nda:ma: paa mea epena: lelieke lapa:peke leekeme.

4 Koto leeke puaata: mo donki ma:na: pota: kake pa:ta: endia lepolo
pota:na: haena: handa: wiaata: kelepa: mipikime. 5 Ka:la:paaso haena:ta:
koto alena: haemeke haliwekima: hololo haena: ipiliki pa:ta: alota: Mo
donkisiki kelepelepe ekita: eki puluekema: kelepelepepe lemekeme.
6 Kota: Yesuma: leeke ekita: mo haliweki pa:ta: lepekeme. Leeke ekita:
opuaata: mo haliwekima: pa:na:e lemekeme. 7 Yesu pa:ta: mea pepeketa:
ika: daumanu mea mo donki sikina: hokina: yamaemeketa: Yesu manda
a:meiya pitiekeme. 8 Wanda:hali wopuma: ika: daumanu lepolona:
yamoma: yamoma: pimikime. Kutupa mandane wanda:halima: katake
mendia wiki ti palekemanu tondopa: mea yamoma: yamoma: pimikime.
9 Titina: pemeke wanda:halima: make wetepena: pemeke wanda:halima:
tonka:na: wi la alu alu pitolo alota:

Hosa:na:e. Ta:na:e. Tekehalina: bikina: ipula: halita: Koda:ma: ipika: pi
laena:e laa 10 Nika: apa: Deipidi ipika: kilu tombuao hala:eki ipula: ekina:
ipika: pi lamana:e. Hepeni nane Hosa:na: pi lamana:e. Koda:na: biki
a:meiyaomana:e lemekeme.

11 Yesuma: Diutuseleme da opolo pua tembolo da tukiki pa:ta: honda:
pambaata: ala:ta: ala:ta: paeyao handoma: handoma: peaata: nate amba:
paeyeke handaata: timba: lapeke yeeke mo disaipolo haliweki amẹlẹ
Bedani da nane pemekeme.

Yesuma: mo nose ti pa:ta: kiliki na a:ilipikie leekeeki
(Ma:tiu 21:18-19)

12 Kutupa da ka:la:peeke haena:ta: mo Bedani da mina:pa:lao paa
la:ka:la ipulu hata: Yesuma: tea:ma: homeekeme. 13 Pota:na: puaata: nose
ti homeke katake mendia wieke ekina: mopate leke hata: handaata: kiliki
a:ela:patema: handolo peekepate teke pa:ta: opolo puaata: pa katake-
manu homeke handeekeme. Mo nose kiliki a:eya:peke nate ai dia:yeke
piekeme. 14 Kutupa Yesuma: mo nose pa:ta: alota: Naka: kilikimanu
ma:nda:ma: na talo nelieke leekeme. Ipika: disaipolo haliwekima: koto
leeke pita: opimikime.

Yesuma: tembolo da pa:ta: peekeeki
(Ma:tiu 21:12-17, Luku 19:45-48, Dioni 2:13-22)

15 Diutuseleme da pa:ta: opolo puaata: Yesuma: mo tembolo da honda:
pambaata: koto da pa:ta: sipisipi ma:na:manu hambo haemeke hali-
weki hama: nane tolu liaata: mo mani topo pu haemeke haliwekina:
teipolomanu make melipu bamanu hambo haemeke haliwekina: pitieke
alemanu hoila:mina: lopaeyekeme. 16 Kutupa ipikana:ma: ma:nda:ma:
ala:ta: ala:ta: mo tembolo da puku toka:la: mea tia yopua:tiki peaama:na:
sa:sa: pitolo leekeme. 17 Kutupieke ipikana:ma: pi wala iki pa:ta: alota:
Mo Baibolona: wape pea ula: pita: Koda:ma: alota: Yaka data: kenke
paeyao wanda:hali paeyaoma: yeni pu halo pa:la: da hala:me laa wape pa
ula:pate ikana:ma:ta: do data: pake no pamboloendi piteleme da haena:
alememe leekeme.
18 Wanda:hali wopuma: Yesuna: waleeke pimanu opuaata: penkili
pimiki handaata: mo yeni peao haemeke you haliwekima: make mo
wape pea wala:tiki pu haemeke haliwekima: make Yesu pa:ta: paala:ma:
homolo hata: ipiki lu alu palo pimiki pota: weimikime. 19 Kutupa nate
pambolo haena: Yesu ipika: disaipolo haliweki amẹlẹ teke da mina:pa:lao
pemekeme.

Nose ti homeeke ekina: Yesuma: leeke ekina: hone tulaemekeeki
(Ma:tiu 21:20-22)

20 Da ka:la:peketa: pota:na: yopulu hata: hande nose ti handemekepate
katake teke tonka:na: paeyao hapua hayekeeki handemekeme.
21 Pidama: hone wia ipiki pa:ta: alota: Tekehalio. Handa:e. Nakana:ma:
pima: kone hoeyaeye nose ti koto hapua hala: handa:e leeketa: 22 Yesuma:
iki pa:ta: alota: Koda: pa:ta: hone tulao hapa:peke. 23 Iki pa:ta: ota: pi
alome. Hali epima: oli pote pa:ta: alota: Naka: kone tiao mo dawala pa:ta:
pua lopa:peke lea:ka:na:ta: ipika: puki pa:ta: hone ti na yokeke pa ipika:
dupilieke leeke pi manuta: ota: pilieke laa homeke hone witolo hata:
lea:ka:na:ta: mo hali pa:ta: ota: pina: lelieke leekeme. 24 Koto ekina: iki
pa:ta: alome. Ala:ta: ma:nda:na: yeni pitolo hata: honke lemeka:na:ta:
kota: Amba: mea wia halome hone wia hata: milimikie leekeme.
25 Kutupa make Koda: pa:ta: tiao hata: yeni pimika:na:ta: ma:nda:ma:
iki pa:ta: hoke hau pa:la:eki pa:ta: hone pa upaleke hata: pimika:na:ta:
kota: ipika: hoke hau tombuao pa paeyaapa:peke leekeme. Ika: hepeni
nane hala: Apa:ma: ika: hoke hau paeyaena:yeke ma:nda:ma: iki pa:ta:

hoke hau pa:la:eki paeyaapa:peke leekeme. 26 [Ikana:ma: ma:nda:ma:
pa:la:eki na paeyaemeka:na:ta: ika: hepeni nane hala: Apa:ma: ika:eki
make na paeyaalieke leekeme.]

Epima: neke biki halo pia:pe lemekeeki
(Ma:tiu 21:23-27, Luku 20:1-8)

27 Yesu ipika: disaipolo haliweki amele̱ Diutuseleme da nane paa
puaata: tembolo da tukiki pa:ta: pulu haena: mo yeni peao haemeke
you haliwekima: make mo wape pea wala:tiki pu haemeke haliwekima:
make tondiki haliwekima: make paeyaoma: ipiki pa:ta: pua alota:
28 Hande pu haleeki manuta: ekipa pipe o epima: neke wele peaeya:pe
lemekeme.
29 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: I̱ma: iki pa:ta: lota: pitolo pi
ma:nda: opua la kimika:na:ta: kota: I̱ma: pu halo hau manuta: I̱ wele peao
hala: halina: biki la kulueke. 30 Dionima: bapitaisi peao haya: hauta:
hepeni nane ekipe o kenke wanda:halina: ekipe leekeme.
31 Koto pi opuaata: mo haliwekima: ika: ika: kone pi lemekeme dupa.
Hepeni nane ekie loma:ka:na:ta: niki pa:ta: Kota: Dionima: lo haya: pi
manuta: ekipeke na miniki haemepe lelieke laa 32 Kenke wanda:halina:
ekie loluma:pe lemekepate wanda:hali paeyaoma: Dionita: Koda: ipika:
pi la: mea halo haya: halie lo halemeke handaa mo wanda:hali pa:ta:
paala:ma: homemekeme. 33 Koto ekina: mo haliwekima: Yesu pa:ta: alota:
Niki na handoloma:me lemekeme. Kutupa Yesuma: iki pa:ta: alota: I̱ma:
make yaka pu halo haumanu I̱ wele peao hala: halina: bikita: iki na la
kulueke leekeme.

12

Hoke haliwekima: e handeteke haemekeeki
(Ma:tiu 21:33-46, Luku 20:9-19)

1 Koto laa Yesuma: onkoluma: laa iki pa:ta: alota: Hali ma:nda:ma: waini
e pokaata: pape pea mo waini kilikimanu dikili pulu pieke alena: kenke
awaata: ti hokulu mea a:meiyao noka:pa oli manda hata: e handeteke
haena: da a:eyekeme. Dupa pea ipika: e pokaaseme haliweki mea haena:
laata: kenke ma:nda: nane peekeme. 2 Bapina: mo e teke halima: ipika:
e pokaasa: hali ma:nda: hande e pokao haemeke haliweki pa:ta: kiliki-
manu mandaneeki meaena:yeke tapaeyekeme. 3 Koto haliwekima: mo e
pokaasa: hali meaata: yombua bao kiki hameke tapaemekeme. 4 Kutupa
e teke halima: e pokaasa: hali ma:nda: tapaeyekepate mo haliwekima:
koto somena: amboke yombua baota: hoke tupa: yaala: tieke homae-
mekeme. 5 E teke halima: paa ma:nda: tapaeyekepate ota: limikime. Koto
haliwekima: mandaneeki wopu pa:ta: make kutu pimikime. Mandane
ekimanu yombua baota: mandane ekimanu ota: limikime.
6 Mo e teke hali yaapota: homeketa: pa hayekeme. Ipika: puki piki
weki homeke pa hayekeme. Paeyaaso hata: mo haliweki pa:ta: ipika:
eiyeke tapaaso hata: alota: Yaka wekina: pi opua homu pea halimikie
leekeme. 7 Koto leekepate mo e pokao haemeke haliwekima: ika: ika:
kone alota: Dota: e teke halina: anke teke mulu pa:la: halina: alema:
Lumana: bape lemekeme. Kutupa ipika: mulu pa:la: ekita: nikana:ma:
mumana:e lemekeme. 8 Kutupa mo hande halina: eiyeke mea ota: liaata:
ipika: loke mo e tikene nane mea baemekeme leekeme.

9 Yesuma: alota: Mo e teke halima: eki pilia:pe laa Ipikana:ma:
a:paata: mo e pokao haemeke haliweki ota: lia paeyaota: mandane
haliwekima:ta: ipika: e pokao haena: lelieke laata: 10 Kota: mo Baibolo
bukana: wape pea ula: pi do ekita: na yata:pelemepe.
Mo da a:eyo haemeke haliwekima: baemeke toopita: da keneme nane
ota: teke toopi ula:me.
11 Kutu pia: ekita: Tekehalima: pia:me. Kutupa nikana:ma: handaata:
penkili poloma:me
laa wape pa:la:me leekeme.
12 Mo hande yeni peao haemeke teke haliwekima: make mo wape
pea wala:tiki pu haemeke haliwekima: make tondiki haliwekima: make
paeyaoma: do onkoluma: pita: niki pa:ta: lea:me hone witolo hata: Yesu
minina: loluekema: taapemekepate wanda:hali pa:ta: paala:ma: home-
meke handaata: Yesu mina:pa:lao pemekeme.

Sisana: dakisi mani
(Ma:tiu 22:15-22, Luku 20:20-26)

13 Pate ikana:ma: mandane Pa:tisi haliweki make Hetodina: hoki
nane telimiki haliweki make Yesuna: pi ta molo pena: Yesu pa:ta:
tapaemekeme. 14 Ikana:ma: ipiki pa:ta: a:pa alota: Wala:la: Halio.
Nakana:ma: ota: pimanu lo hale halie. Nikana:ma: opoloma:me
lemekeme. Nakana:ma: wanda:hali pa:ta: hone ma:nda: ma:nda: na
u haleme. Nakana:ma: wanda:hali paeyao pa:ta: mandake hau piki
wanda:halie laaka:na: Koda:na: ota: hau pita:la: pi homeke walo haleme
la alota: Mo Kapomani tieke Sisa pa:ta: dakisi mani hala:la: ekita:
a:pa:la:pe o hoela:pe. Mani halomonope o na halomonope laa lemekeme.
15 Koto lemeketa: Yesuma: ika: kekeke haemekeeki handolo hata:
alota: Ikana:ma: ya anke ekipeke yola:lemepe leekeme. Toopi poeke
homeke handono mea ipupe leekeme. 16 Homeke mea a:pa haena:
Yesuma: iki pa:ta: alota: Koto sua̱ sua̱ ula: ekita: epina: leke popelekepe
leekeme. Ikana:ma: ipika: pi hombo peaaso alota: Sisana: ekie lemekeme.
17 Yesuma: iki pa:ta: alota: Sisana: ale manuta: Sisa pa:ta: pa mea
hala:pa:peke. Kutupa Koda:na: ale manuta: kota: Koda: pa:ta: pa
hala:pa:peke leekeme. Mo haliwekima: koto pi opuaata: penkili
pimikime.

Homaa paa tiaalo pa:la: pi
(Ma:tiu 22:23-33, Luku 20:27-40)

18 Mandane Sa:dusi haliweki Yesu pa:ta: epemekeme. Koto tapakema:
ota: homemeke wanda:hali paa na tiaalieke lo haemeke haliwekie.
Ikana:ma: Yesu pa:ta: a:pa lota: pitolo alota: 19 Wala:la: Halio. Moses-
ima: niki pa:ta: dupa wape piekeme. Hali ma:nda:ma: ipika: mupeke
hameketa: wanda: pa haena: weki wandiki na mendiki homea:ka:na:ta:
kota: koto wetepe nane halima: wanda: kosa:piki meaata: ipika: homeeke
hamekena: weki wandikimanu mendiao haena: lena: lapa:peke wape
piekeme leekeme. 20 Kutupata: hameketiti watake hata: haemekeme.
Mupeke wekima: wanda: meaata: weki wandiki na mendiki home-
ekeme. 21 Kutupa hoki nane wekima: mo wanda: meaata: weki wandiki
na mendiki homeekeme. Kutupa koto hoki nane weki ma:nda:ma:
kutu piekeme. 22 Watake hata: hama̱la̱: hama̱la̱: paeyaoma: koto tupa:
miekepate mo wanda: pa haena: weki wandiki na mendiki pa haena:
homeke homeke lo homemekeme. Kutupa homo paeyaeyeke naneta:

mo hande wanda: make homeekeme. 23 Kutupa wanda:hali paa tialimi
natena:ta: ota: epina: wanda: haliepe. Pa ekipeke mo watake hata:
haliwekima:ta: mo wanda: homeke kone mimikime lemekeme.
24 Yesuma: iki pa:ta: alota: Ikana:ma: pi lo hoeyaasememe. Pa ekipeke
mo Baibolo bukana: wape pea ula: ekimanu na handelememe. Kutupa
Koda:na: wele pu hala: ekimanu make na handelememe. 25 Amba:
homemeke wanda:halima: paa tiaemeka:na:ta: wanda: na miki hali na
peke oli hepeni nane enisolo tapake haleme tupa: pa hao halimikie
leekeme.
26 Kutupa Yesuma: pi ma:nda: alota: Mo hande homemeke wanda:hali
paa tiaalo pelemeeki pa:ta: alome dupa. Mosesima: wape pieke bukana:
mo hande pa hayeke ti sikina: kone ti to hayekeeki na yata:pemepe.
Do mana:ta: Koda:ma: Mosesi pa:ta: leekeme dupa. Ita: Eipoloha:ma:na:
Koda: make Aisa:kena: Koda: make Dieikopena: Koda: make halome
leekeme. 27 Kutupa Yesuma: alota: Do lea: ekina: kota: Koda:ta: homolo
peleme wanda:halina: Koda: dia:me. Deto halo peleme wanda:halina:
Koda:e laa la:la:pate ikana:ma: hone u hoeyaasememe leekeme.

Titina: pi ula:eki
(Ma:tiu 22:34-40, Luku 10:25-28)

28 Kutupa mo wape pea wala:tiki pu hayeke hali homekema: a:paata:
ika: pi pi lemekeeki opitolo hata: Yesuma: ika: pi epeke tupa: hombo
peaaso leekeeki opuaata: Yesu pa:ta: lota: pitolo alota: Mo hande pi ula:eki
manuta: titina: ekita: handoekipe leekeme.
29 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Titina:eki doe. Isulai
wanda:halio. Opua:pe la:la:me. Tekehali Koda:ta: nika: Tekehali
homeke hala:me. 30 Kutupa mo Tekehali naka: Koda: pa:ta: naka: puki
paeyaoma: make naka: temoko paeyaoma: make naka: hone witeleeki
paeyaoma: make naka: honkopu haseeki paeyaoma: make pukima:
homo hapa:pekee la:la:me. 31 Wetepena:eki doe. Neke pa:ta: naka:
kone a:ta:ma: homele tupa: da wanda:hali pa:ta: make a:ta:ma: homo
hapa:pekee la:la:me laa koto hande pi ula:eki yaapota: ota: titina:ekie.
Mandaneeki manuta: wetepena:e leekeme.
32 Kutupa mo wape pea wala:tiki pu hayeke halima: Yesu pa:ta: alota:
Wala:la: Halio. Ota: aleme. Koda: homeke hala: ekita: ota: leme. Ma:nda:
dia:me ipiki homekee. 33 Kutupa Koda: pa:ta: puki paeyaoma: make
hone wita:la:eki paeyaoma: make honkopu hasa:eki paeyaoma: make
a:ta:ma: homa:pa:peke. Kutupa nikana:ma: niki pa:ta: niki kone a:ta:ma:
homoloma: tupa: da wanda:hali pa:ta: kone a:ta:ma: homa:la: ekita: ota:
titina:ekie leekeme. Koda: pa:ta: yanka hala:la: ekimanu paeyao make
liaa hala:la: ekimanu make koto ekita: wetepena:ekie leekeme.
34 Kutupa Yesuma: mo halina: hone wopu wia epeke tupa: leekeeki
opuaata: ipiki pa:ta: alota: Nakana:ma: Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki
teke pa:ta: haleme leekeme. Koto lea:eki hoki naneta: wanda:halima:
paala: pieke handaa ma:nda:ma: lota: paa na piekeme.

Ketisona: tapake apa:ta: epipe
(Ma:tiu 22:41-46 Luku 20:41-44)

35 Yesuma: mo tembolo da tukiki pa:ta: hata: pi walolo hata: alota:
Wape pea wala:tiki pu haleme haliwekima: Ketisota: Deipidina: tapake
wekie la:la: ekita: ekipa la:la:pe laa 36 Deipidima: ipika: kone alota: Holi
Sipitidima: la halolo haena: alota:

Mo Tekehalima: yaka Tekehali pa:ta: leekeeki dupa.
Naka: a:nda: tunkuliki haliweki naka: anke oto pa:ta: mea pitaanoyeke yaka popeke nane kikina: pita:peke la:la:me.
37 Kota: Deipidima: ipika: kone Ketiso pa:ta: Yaka Tekehalie la:la:me.
Koto ekina: ipika: tapake wekita: ekipa haliepe leekeme. Mo wanda:hali
wopuna: Yesuna: pi ta:na:ma: homa opimikime.

Yesuma: mo tapake manuna: haumanu lo kelaeyekeeki
(Ma:tiu 23:1-36, Luku 20:45-47)

38 Ipikana:ma: iki pa:ta: pi walolo hata: alota: Mo wape pea wala:tiki
pu haleme haliwekina: hau wotu handeteke hapa:peke leekeme.
Hokulupiki daumanu pambao pomu hata:ta: makedina: hatiki pita:la:
wanda:halima: iki pa:ta: pi la halena: hone u halememe. 39 Kutupa pi hotu
haemeke damanu tukiki pa:ta: pituluekema: wanda:halima: iki handena:
hone wia epeke sea manuna: pitu halememe. Ne pambaasa: ekina: make
epeke haupiki seana: pituluekema: hone u halememe leekeme. 40 Kutupa
kosa:piki wanda:wekina: ala:ta: ala:ta: pa meaata: kutu pitolo kone
handaena: hau puluekema: yeni pu hokulu peao halememe leekeme.
Mo haliwekima: ika: hoke yenkita: ota: tieke milimikie leekeme.

Kosa:piki wanda:ma: Koda: pa:ta: mani haleekeeki
(Luku 21:1-4)

41 Yesuma:ta: mani pambo haemeke bokosi teke pa:ta: ti lao pita:
wanda:halima: koto pa:ta: a:pa mani lopaemekeeki handeekeme.
Hamoko wanda:hali wopuma: mani wopu mea a:pa lopaemekeme.
42 Wetepena: natehali kosa:piki wanda: sikima: a:paata: manisiki yaapo
2 toeama: handekeeki mea a:pa lopaeyekeme. 43 Kutupa Yesuma: ipika:
disaipolo haliweki pa:ta: epena: wi la: mepi pea iki pa:ta: alota: Iki pa:ta:
ota: pi alome. Do natehali kosa:piki wanda: sikima: mea a:pa lopaeya: eki
sikita: tiekee. Mo mea a:pa lopaaseme wanda:hali paeyaona: ekita: hosiki
alesikie. 44 Wanda:hali paeyaoma: ika: mani tieke putupu mea putupiliki
wimiki ekimanu mea lopaememe. Kutu pimikipate do wanda:ma: ipika:
natehali hata: ipika: wia: hayekeeki paeyao mea lopaeya:me leekeme.
Ipika: ne hamba:pekeeki kone mea lopaeya:me leekeme.

13

Yesuma: mo pulu pa:la: ekimanu la haleekeeki
(Ma:tiu 24:1-14, Luku 21:5-19)

1 Yesuma: mo tembolo da mina:pa:lao hama: nane opolu baaso
haena: ipika: disaipolo hali homekema: ipiki pa:ta: alota: Wala:la: Halio.
Handa:e. Do toopimanu tieke tiekee leekeme. Do da tiekemanu make
seliapo seliapoe leekeme. 2 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Do da tiekemanu
handelepe. Toopi manda ma:nda: na tapa: pelia hata: paeyao ota: lop-
ilieke leekeme.
3 Yesuta: oli Olipi ti polu peiyene pa:ta: mo tembolo da handa:moneao
pitina: Pida Dia:mesi Dioni A:ndutu make ika: honumake sikima: Yesu
pa:ta: lota: pea alota: 4 La kie lemekeme. Hande le ekita: handima: ipiliepe
laa lota: pimikime. Kutupa ipuluekema: haena: eki hau pulu pa:la:eki
handuluma:pe laa lota: pimikime.
5 Yesuma: iki pa:ta: la halolo hata: alota: Wotu handeteke hapa:peke.
Hali ma:nda:ma: iki hatuku pu hoeyaama:na: handeteke hapa:peke.
6 Haliweki wopuma: yaka biki alo hata: alota: Ita: Ketisoe lelimikie.

Kutupa wanda:hali wopu hatuku pu hoeyaalimikie leekeme. 7 Teke
pa:ta: make papate make a:nda: pitelememe pi opimika:na:ta: paala:ma:
na homa:pa:peke. Kutu pulu pelemepate paelo pa:la: nateta: ai dia:me
leekeme. 8 Koto ekina: kenke homeke wanda:halima: tiaota: kenke
ma:nda: wanda:hali pa:ta: a:nda: pilimikie. Na:sinolo Kapomani home-
kena: wanda:halima: tiaota: Na:sinolo Kapomani ma:nda: pa:ta: a:nda:
pilimikie leekeme. Yu kenke ta:ta: ta:ta: pa:ta:manu yu momeni wotu
pilimikie. Kutupa da ma:nda: nane da ma:nda: nane halo peleme
wanda:hali pa:ta: tea: ki ipilieke leekeme. Kutupulu pelemeeki manuta:
tandama: homolo peleme ekita: kini pu milimikie leekeme.
9 Koto ekina:ta: ika: kone wotu handeteke hapa:peke. Pa ekipeke
wanda:halima: iki mo pi yokaalu pulu pa:la: haliweki pa:ta: mea hatuku
pelimikie. Pi hotu hala: damanu tukiki pa:ta: iki yombu mea baalimikie.
Kutupa yaka bikina: kapomani you halimanu pa:ta: make Kini haliweki
pa:ta: make hata: ika: pu halemekeeki la halimikie leekeme.
10 Kutu puluekema: haena: titina: amba:la mandane wanda:halima: mo
hande Pi Seliapo kenke ma:nda: kenke ma:nda: wanda:hali paeyao pa:ta:
walimikie leekeme. 11 Kutupa pi yokaalu puluekema: iki mea hatuku
pemeka:na:ta: kota: ika: lolo peleme pi amba:la hone bao hapa:peke. Koto
pita:ta: Koda:ma: la kia:ka:na:ta: kotoeki lapa:peke leekeme. Ika: kone pi
na lelimikie. Holi Sipitidima: lawaalieke. 12 Kutupa hameke ma:nda:ma:
ipika: kamesiki ota: homena: lelieke. Atekema: make ipika: weki kone
ota: homena: laata: weki wandiki tonuma: make tiaota: ika: ateke inkiki
yaapo ota: homena: lelimikie leekeme. 13 Yaka biki menelemeke handaa
wanda:hali paeyaoma: iki ota: kiaalimikie. Kutu pilimipate hali epima:
kima: na homeke paelo pa:la: tombona: opolo puaata: deto hala:eki
milieke leekeme.

Hoeyaapeke ya:la: ale ipilieke
(Ma:tiu 24:15-28 Luku 21:20-24)

14 Hoeyaapeke ya:la: aleta: mo hoke ale wia:peke na ya:la: alena: mea
wia haena: handemeka:na:ta: Do pi yata:pa:la: halima: hone wina:e mo
Diudia nane halo peleme wanda:halita: mo potemanu pa:ta: pindipa
pena:e leekeme. 15 Da holuna: halia: halima: hola:pa:niao ala:ta: ala:ta:
mea poluekema: da tukiki pa:ta: na honda: pambena:e. 16 Ena: halia:
halima: ipika: dau mea poluekema: hoki na lekelena:e leekeme.
17 Weki pitiki wanda:weki make andu halimi wanda:weki make
koto nate manuna:ta: a:ta:e laata: 18 koto dina:ta: mo kosa: kina:ta:
na epena:yeke yeni pea:pa:peke leekeme. Koto nate manuna:ta:
ka:nda:ma: homa:la:eki hone matekeeki ipilieke leekeme. 19 Ka:nda:ma:
homa:la:eki koto tupa: amba: na epeekeme. Koda:ma: ala:ta: ala:ta:
wepia haena: la:la: dina: kini pa pua ame do make dia:me. Wetepena:
make ka:nda:ma: homa:la:eki koto tupa: na ipilieke leekeme. 20 Koto
natena: wanda:hali paeyao homolo pelemepate Koda:ma: koto nate-
manu tunkulina: la:la:me. Pa ekipekepe. Ipika: talopu ma:la: wanda:hali
pa:ta: hone wiaata: koto natemanu tunkulina: la:la:me.
21 Koto natena:ta: ma:nda:ma: iki pa:ta: alota: Handa:pe. Ketiso do
ane hala:me o Handa:pe. Ketiso mo nane hala:me lea:ka:na:ta: na
opua:pa:peke. 22 Yayapiki Ketiso haliweki make yayapiki potopede hali-
weki make a:paata: iki penkilipulu peleme alemanu make wele pita:la:
ekimanu make walaata: mo hande Koda:na: talopu ma:la: wanda:hali
kone kutu pea:peke ya:ka:na:ta: hatuku pu hoeyaaluekema: walimikie.

23 Kutu pilimipate wotu handeteke hapa:peke. Epolo pa:la: haumanu
paeyao amba: titina: iki pa:ta: la kua:me leekeme.

Wetepena: Wanda:halina: Eiyeke ipilieke
(Ma:tiu 24:29-31, Luku 21:25-28)

24 Koto nate manuna: mo hande ka:nda:ma: homolo pelemeeki hone
matekeeki paeya:ka:na:ta: wetepena: oli nate make timba: lo pambaata:
oli sumba: make ipika: pa̱a̱ na pilieke. 25 Oli hombulanka:manu make
ya nane hao honda: pa pa pu lopa:tiki pilieke. Kutupa oli ya nane
wele peaasa: ekimanu la:ma:la:ma: pupa wilimikie. 26 Koto natena:ta:
Wanda:halina: Eiyeketa: koa tukiki pa:ta: hata: wele wotu pitolo hata:
make pa̱a̱ tieke pitolo hata: make epolo pa:la:eki handilimikie leekeme.
27 Ipikana:ma: mo enisolomanu tapa tapa peaata: Koda:ma: talopu ma:la:
wanda:halita: nate opa:la: nane make nate pamba:la: nane make oni
nane make oli nane make paeyao pa:ta: mea mombelaalieke leekeme.

Handeteke hapa:peke laa onkoluma: leekeeki
(Ma:tiu 24:32-35, Luku 21:29-33)

28 Nose tima: pu hala:eki hone wia:pa:peke. Ipika: paleke ada: pea
katake tindiki lia kelepea:ka:na:ta: bapi ipuluekema: pita:la:me hone
u halememe leekeme. 29 Kutupa make hande loa: alemanu ipula:eki
handemeka:na:ta: kota: tekepa:ta: ya:la:me laa pota: kake pa:ta: hande
nate kone a:pa hala:me hone wia:pa:peke leekeme. 30 Iki pa:ta: ota: pi
alome. Do haleme wanda:halita: paeyao na homeke halimi pita: I̱ma:
loa: alemanu paeyao amba: ipilieke leekeme. 31 Oli ya do kenke yaapota:
paelo pa:la:pate yaka pi lo haloeki manuta: na paelieke leekeme.

Epolo pa:la: nateta: ma:nda:ma: na handa:la:me laa leekeeki
(Ma:tiu 24:36-44)

32 Kutu piliepate hande loa: nate epolo pa:la: ekita: ma:nda:ma: na
handa:la:me. Nate handopa:ta: haena: epolo pa:la:eki make ma:nda:ma:
na handa:la:me. Oli hepeni nane haleme enisolo tapakema: make
Eiyekema: make na handelema:pate Atekema: homeke handa:la:me
leekeme. 33 Ikita: u̱ na peliki yu wia hapa:peke. Mo epolo pa:la: dita: iki
mateleme. 34 Do tupa:e leekeme. Hali ma:nda:ma: kimisu pea:ka:na:ta:
da mina:pa:lao ipika: e pokaaseme haliwekima: handeteke haena: laa
ika: kaukata walaa tapa tapa pea kutupa pota: kake handeteke hala:
halima: wopu handeteke haena: lelieke leekeme. 35 Koto ekina: hande-
teke hapa:peke. Hande da teke halina: epolo pa:la: dita: iki mata:la:me.
Timba: timba: alo haena:pe o buta: hokina:pe o koka:la: e̱ alo haena:pe
o da ka:la:paaso nanepe. 36 Ikita: u̱ peliolo hamina: ipikita: kutaa kone
a:paama:na: loa:me. 37 Kutupa I̱ma: iki pa:ta: alo ekita: wanda:hali paeyao
pa:ta: alome. Handeteke hapa:peke leekeme.

14

Yesu luekema: pota: weimikieki
(Ma:tiu 26:1-5, Luku 22:1-2, Dioni 11:45-53)

1 Diu wanda:halima: Lombei Pupa Yapeeke nate make Na Pombei
Yaake Palaowa Nala: di make hone uluekema: ne pambaaluekema: nate
yaapo titina: amba:la: wiekeme. Kutupa mo yeni peao haemeke you
haliwekima: make wape pea wala:tiki pu haemeke haliwekima: make

Yesu a:mbao mina lu pimiki pota: weimikime. 2 Ikana:ma: alota: Ne pambaaso haena:ta: dia:me. Wanda:halima: niki pa:ta: mineke pankaapa:na: lemekeme. Kutupa pota: ma:nda: weimikime.

Wanda: homekema: Yesuna: youna: senisi ikali holaeyekeeki
(Ma:tiu 26:6-13, Dioni 12:1-8)

3 Yesuta: Bedani da puaata: kindi yeni hayeke hali Saimonona: da pa:ta: ne nalo pitina: wanda: ma:nda:ma: a:la:ba:seta: toopi kanake homeke mea epeekeme. Mo kanake pa:ta: senisi totopo pikieki seliapo pambeekeme. Koto senisina: bikita: Nadae. Yenki tieke alee. Kutupa mo wanda:ma: kanake yamba:la: liaata: hande senisita: Yesuna: youna: holaeyekeme. 4 Kutu piekepate mandane wanda:halima: ika: ika: kone mineke pankolo hata: alota: Koto senisita: ekipeke pa hameke hoeyaasa:pe. 5 Do senisi ma:nda:ma: hambea:ka:na: yoluta: 300 kina mea:peke yolo pia:me. Kutupa mo manita: natehali wanda:hali pa:ta: hala:peke yolo pia:me lemekeme. Kutupa mo wanda: pa:ta: hoke hone witolo hata: tandapiki pi lemekeme.

6 Koto lemekepate Yesuma: alota: Koto wanda: pa:ta: pi na leke mina:pa:lape. Pa ekipeke ipiki ka:nda:ma: homaasemepe. Ipikana:ma: I̱ pa:ta: epeke hau pia:me. 7 Natehali wanda:halita: nate paeyao iki amẹlẹ̱ hao halimikie. Kutupa ika: hone pa:la: natena: epeke haumanu iki pa:ta: pea:peke ya:la:pate I̱ta: iki amẹlẹ̱ hoto paeyao na hao halueke. 8 Do wanda:ma: ipika: pia:peke ya:la:eki pia:me. Yaka loke a̱i na hoitelemepate ipikana:ma: senisi amba:la: holaeya:me leekeme. 9 Kutupa iki pa:ta: ota: pi alome. Kenke paeyao pa:ta: Pi Seliapo wala:tiki pimika:na:ta: do wanda:ma: I̱ pa:ta: pia: ekita: ipiki pa:ta: hone wina:yeke wala:tiki pilimikie leekeme.

Diudasima: Yesu lina:yeke a:nda: lomba wiekeeki
(Ma:tiu 26:14-16, Luku 22:3-6)

10 Kutupa Isekatioti hali Diudasima: mo hande 12 haliweki hayeke halima: kone Yesu lina:yeke a:nda: lombuluekema: mo yeni peao haemeke you haliweki pa:ta: peekeme. 11 Kutupa mo haliwekima: ipika: pi opuaata: ta:na:ma: homemekeme. Ipiki pa:ta: mani haluekema: pi la: wimikime. Kutupa yeni peao haemeke teke haliwekima: Yesu minina:yeke Diudasima: pota: weiyekeme.

Yesu amẹlẹ̱ mandake pa:ta: ne nemekeeki
(Ma:tiu 26:17-25, Luku 22:7-14,21-23, Dioni 13:21-30)

12 Na Pombei Yaake Palaowa Ne pambaeya: pita: titina: natena: Lombei Pupa Yapeeke natena: sipisipi ikiki lu haemeke pita: kone Yesuna: disaipolo haliwekima: ipiki pa:ta: alota: Lombei Pupa Yapeeke nate hone uelena:yeke ne pambaaluma:eki noelena:yeke hando pa:ta: pua da wamo peamonope lemekeme. 13 Kutupa Yesuma: ipika: disaipolo hali yaapo tapaaso hata: ipiliki pa:ta: alota: Mo daoni nane puaata: hali ma:nda:ma: ikali kanake homeke tia ipulu hata: ipiliki manda:hande pilieke. Kutupa mo hali teli mea pua:pa:peke. 14 Ipikana:ma: da ma:nda: pa:ta: honda: pamba pea:ka:na:ta: ipilikana:ma: koto da teke hali pa:ta: dupa lapa:peke. Wala:la: Halima: alota: Yaka disaipolo haliweki I̱ amẹlẹ̱ Lombei Pupa Yapeeke natena: ne nolo poloma: da panda: hando pa:ta:pe lapa:peke leekeme. 15 Kutupa ipikana:ma: manda nane wamo pea ula: da panda: tieke walieke leekeme.

16 Mo disaipolo hali yaapoma: daoni nane puaata: Yesuna: leeke pita:
ota: yaeyekeme. Kutupa mo hande Lombei Pupa Yapeeke natena: ne
hone uluekema: ika: ne wamo pipikime.
17 Timba: alo haena: Yesu mandane 12 haliweki amelẹ koto pa:ta:
opolo pemekeme. 18 Kutupa ne nalo pitina: Yesuma: alota: Iki pa:ta:
ota: pi alome. I minina:yeke I amelẹ do ne nala: hali homekema: kone
a:nda: lomba:lieke leekeme. 19 Koto leeke handaa ikana:ma: ka:nda:ma:
homolo hata: ma:nda: ma:nda:ma: ipiki pa:ta: Ima:pe la:tiki pimikime.
20 Yesuma: iki pa:ta: alota: Iki 12 haliweki tukiki pa:ta: homeke hal-
ima: pilieke. Ima:ta: palaowa tenke laaso metekina: kone ipikana:ma:
make palaowa tenke laasa:me leekeme. 21 Wanda:halina: Eiyeke pa:ta:
mo Baibolo bukana: wape pa:la: tupa: homena: a:ndu halimipate pa
Wanda:halina: Eiyeke minina:yeke a:nda: lomba:la: hali pa:ta:ta: A:ta:e.
Na mendia:ka:na: yoluta: epolo pia:me leekeme.

Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: ne ikali haleekeeki
(Ma:tiu 26:26-30, Luku 22:14-20, 1 Kotindi 11:23-25)

22 Ne nalo pitina: Yesuma: palaowa mea Koda: pa:ta: keiyae laa pindi
pindi pea iki pa:ta: hala alota: Mipe. Dota: ya loke mindikie leekeme.
23 Kutupa kapo mea keiyae laaka:na: iki pa:ta: hale hale piekeme. Iki
paeyaoma: mo kapona: nemekeme. 24 Kutupa ipikana:ma: iki pa:ta: alota:
Pi la: uluekema: yaka we doe. Wanda:hali paeyao epeaaluekema: yaka
we lopilieke laa 25 Iki pa:ta: ota: pi alome. Do naloma: waini ikali Ita:
paata: na neke hao wetepena: Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki pa:ta:
hata: panakeeki nolueke leekeme.
26 Ikana:ma: emeli ma:nda: laata: mo Olipi Pote pa:ta: pemekeme.

Pida pa:ta: Yaka biki hoeyaalipikie la haleekeeki
(Ma:tiu 26:31-35, Luku 22:31-34, Dioni 13:36-38)

27 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: alota: Iki paeyaoma: I mina:pa:lalimikie.
Mo Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: dupae. Sipisipi handeteke hao
hala: hali lueke. Kutupa mo sipisipi titi mandane mandane pindipa
pomu keaalimikie wape pa:la:me leekeme. 28 Kutu pilimipate I paa mea
tiaeya:ka:na:ta: I amba:la Ka:lili nane polueke. Ikita: wetepena: a:pa:peke
leekeme. 29 Koto leeke Pidama: ipiki pa:ta: alota: Wanda:hali paeyaoma:
neke mina:pa:laemeka:na:ta: Ima:ta: neke na mina:pa:lalueke leekeme.
30 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Neke pa:ta: ota: pi alome. Ame timba kone
koka:la:ma: hoto yaapo peao e ai na leke haena: nakana:ma: hoto tepo
yaka biki amba:la hoeyaalipikie leekeme. 31 Koto leekepate Pidama: pi
taka:lakema: alota: Diki mandakena: homopono lea:ka:na: kone naka:
biki na hoeyaalueke leekeme. Kutupa mo haliweki paeyaoma: make
koto tupa: lemekeme.

Yesuma: Kesema:ni e pa:ta: Koda: pa:ta: yeni piekeeki
(Ma:tiu 26:36-46, Luku 22:39-46)

32 Yesu make mo haliweki amelẹ Kesema:ni e nane pemekeme. Ku-
tupa ipikana:ma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Ima: Koda: pa:ta:
yeni pulu pono ikita: do pa:ta: pita:pe leekeme. 33 Kutupa Yesuma:
Pida Dia:mesi Dioni ameda hatuku puaata: koto kone ipika: pukima:
ka:nda: wopu miekeme. 34 Ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Ita: yaka pukima:
ka:nda:ma: wopu homolome. Homeke nono pea halome. Ikita: do pa:ta:
yu wia hata: handeteke hapa:peke leekeme. 35 Kutupa hosiki mopate leke

puaata: kenkena: peliniao yeni piekeme. Ipika: yeni pieke ekita: dupa
piekeme. Ana: pia:ka:na:ta: do ka:nda: pa:la:eki ipula:eki mone yaae laa
yeni piekeme. 36 Ipikana:ma: alota: Ya apa:o. Hau paeyao nakana:ma:
pea:peke ya:la:me. Do I̱ pa:ta: ipula: kapo I̱ pa:ta: na epena: lapeke. Kutu
pea:peke ya:la:pate yaka hone pa:la:eki dia:me. Naka: hone pa:la:eki
homekee leekeme.
37 Kutupa Yesuma: paa la:ka:la a:paata: mo haliweki u peliekeeki han-
daata: ipikana:ma: Pida pa:ta: alota: Saimonoo. Polu pili leekeme. Hosiki
handeteke hapeke na ya:la:pe. 38 Handeteke hata: yeni pu hapa:peke.
La handa:la:eki a:paama:na: loa:me. Pukima: hone pa:la:pate lokema:
soka:la:ma: homa adaada: pea wita:la:me leekeme.
39 Kutupa paa pua yeni pitolo hata: mo hande pimanu kone paa
leekeme. 40 Paa a:pa handeekepate ikita: pelimikieki handeekeme. Ika:
leke pa:ta: u pamba wimiki handaa pimikime. Kutupa ikana:ma: Yesu
pa:ta: hombo peaaluekema: pi ma:nda: hone na wimikime.
41 Yesuma: hoto tepo peao a:pa iki pa:ta: alota: Ikita: pa peliake u
pita: hoto pita: pimi. Ana:e. Mo handa:e. A:nda: lomba:la: halima:
Wanda:halina: Eiyeke I̱ta: hoke hau pu haleme haliwekima: minina:
a:nda: lomba:la:me. 42 Pomana: tiaape. I̱ minina: a:nda: lomba:la: hali
koto ipula: handa:e leekeme.

Haliwekima: Yesu minimikieki
(Ma:tiu 26:47-56, Luku 22:47-53, Dioni 18:3-12)

43 Koto pi alo haena: kone Diudasita: mo hande 12 haliweki ame̱le̱
hayeke hali kone epeekeme. Kutupa Diudasi ame̱le̱ haliweki wop-
uma: kepete tieke make dolo make miniki epemekeme. Mo yeni peao
haemeke you haliwekima: make mo wape pea wala:tiki pu haemeke
haliwekima: make mo tondiki haliwekima: make tapaeyeke handaa
epemekeme. 44 Yesu minina: a:nda: lombeeke halima: mo haliweki pa:ta:
patehau amba: waleekeeki dupa. I̱ma: nunu pulua: halita: ipikie. Koto
hali da:ka:pa: miniki hao hatuku mea pupe leekeme.
45 Kutupa Diudasima: a:paata: kutaa kone Yesu pa:ta: pua ipiki pa:ta:
alota: Tekehalio laa ipikana:ma: Yesu nunu piekeme. 46 Mo haliwekima:
nunu piekeeki handaata: Yesu meaata: da:ka:pa: miniki haemekeme.
47 Kutu pimikipate koto pa:ta: hayeke hali homekema: ipika: kepete
poneke hokulu yola: mea mo yeni peao haemeke haliwekina: you halina:
e pa pokao hayeke hali pokeekepate katake tunkulu poka lopaeyekeme.
48 Yesuma: iki pa:ta: alota: Ika: honema:ta: I̱ta: pake hali patema: kepete
tieke dolo make miniki a:pa pimipe. 49 Nate wopu I̱ma:ta: mo tembolo da
tukiki pa:ta: iki ame̱le̱ pi walo haowa:pate ikana:ma: I̱ na da:ka:pa: min-
imime. Kutu pimipate mo Baibolo bukama: la:la:eki yaalieke leekeme.
50 Kutupa disaipolo haliweki paeyaoma: Yesu mina:pa:lao pindipa pe-
mekeme.
51 Wekihali homekema:ta: Yesu teli mea peekeme. Koto wekita: pa
dau homeke yameekeme. Kutupa haliwekima: ipiki da:ka:pa: miniki
haemekepate 52 hande dau leisi minolo haena: loke homeke pindipa
peekeme.

Yesuta: mo yeni peao hayeke teke hali pa:ta: hatuku pemekeeki
(Ma:tiu 26:57-68, Luku 22:54-56,63-71, Dioni 18:13-14,19-24)

53 Kutupa Yesu mo yeni peao haemeke you haliwekina: you hali pa:ta:
hatuku pemekeme. Mo yeni peao haemeke haliweki make mo wape

pea wala:tiki pu haemeke haliweki make mo tondiki haliweki make
paeyao momba:la pitimikime. 54 Pidama: Yesu mo pate leke teli mea
peekeme. Kutupa mo yeni peao haemeke you haliwekina: you halina:
da mandane mandane hao yapena: tukikina: pua pitiekeme. Ipika:
loke titipu pina:yeke mo do handeteke haemeke haliweki amẹlẹ tina:
pitimikime.
55 Yeni peao haemeke you haliweki make kạlẹsete haliweki paeyaoma:
make Yesu lu homaaluekema: pota: weimikipate ota: na handa:
wimikime. 56 Mo la halemeke haliwekima: yayapiki pi la halemeke
handaata: pi homeke na lemeke handaa na handa: wimikime. 57 Kutupa
mandane haliwekima: tiao la halolo hata: yayapiki pi alota: 58 Do
halima:ta: mo koto haliwekima: a:emeke tembolo data: Ịma: hoeyaalueke
lea:eki opuma:me laa Nate tepo paeya:ka:na:ta: haliwekima: na a:elo
pa:la:eki Ịma: a:elueke lea:eki opuma:me lemekeme. 59 Koto lemekepate
mo la halemeke haliwekima:ta: pimanu alo hata: homeke pi kone na
lemekeme.
60 Kutupa yeni peao haemeke you haliwekina: you halima: tiao mo
haliweki tukiki pa:ta: hata: Yesu pa:ta: lota: pea alota: Pi ma:nda: na
lelipikipe. Koto haliwekima: neke laaseme ekita: eki hauna:pe leekeme.
61 Koto leekepate Yesuma: pi na honda: mea leke pa hayekeme.
Kutupa yeni peao haemeke you haliwekina: you halima: ipiki pa:ta:
paa lota: pea alota: Neketa: Ketiso ya:ka:ta:pe leekeme. 62 Yesuma: alota:
Ịe. Kutupa iki paeyaoma: mo hande Wanda:halina: Eiyeketa: mo Wele
Pita:la: Teke Halina: popeke nane kikina: pitilieeki handilimikie leekeme.
Kutupa ya nane koa tukiki pa:ta: hola:paniao ipilieeki handilimikie
leekeme. 63 Do pi opuaata: mo hande yeni peao haemeke you haliwekina:
you halima: ipika: daumanu sinki pea alota: Ekipeke la kita:la: haliweki
ma:nda: pa muluma:pe. 64 Do Koda: laasa: pimanu opuma:me. Eki hau
puluekema: hone witelemepe leekeme. Mo haliweki paeyaoma: alota:
Lu homamana: pipe lemekeme.
65 Kutupa mandane haliwekima: ipika: lokena: dopi taata: ipika: leke
popeleke a:mbao ipiki litolo hata: alota: Neke lia: halina: biki la kie
lemekeme. Kutupa mo da handeteke haemeke haliwekima: yombua
baemekeme.

Pidama: Yesuta: Ị na handolome leekeeki
(Ma:tiu 26:69-75, Luku 22:56-62, Dioni 18:15-18,25-27)

66 Pidata: oni da mandane mandane hao tukikina: pitina: mo yeni
peao haemeke you haliwekina: you halina: e pokao hayeke wandiki
ma:nda:ma: a:paata: 67 Pidama: ipika: loke titipu pina: pitiekeeki han-
daa pa wopu handolo alota: Neke make mo Na:sa:tete hali Yesu amẹlẹ
haepeme leekeme. 68 Koto leekepate Pidama: alota: Ị dia:me. Ị mata:la:me
laata: Nakana:ma: le pita: eki epina: lepe. Ị na handolome leekeme.
Kutupa hama nane pua hayekeme. Koto kone koka:la:ma: tiaaso hata:
ẹ leekeme.
69 Hande e pokao hayeke wandikima: Pida handaata: mo pambo
haemeke haliweki pa:ta: paa alota: Koto halita: ipika: tapakee leekeme.
70 Koto leekepate Pidama: paa alota: Ị dia:me leekeme.
Hosiki hao wetepena: mo hande pambo haemeke haliwekima: Pida
pa:ta: paa alota: Neketa: ipika: tapake halie. Neketa: Ka:lili hali yeke
handaa loma:me lemekeme. 71 Koto lemekepate Pidama: alota: Koda:ma:

I̱ hoeyaena: Koda:ma: opitolo haena: alome laata: Ikana:ma: aleme halita: I̱ na handolome leekeme. 72 Kutupa koto kone mo koka:la:ma: hoto yaapo peao tiaaso hata: e̱ leekeme. Kutupa Pidama: Yesuma: amba: ipiki pa:ta: leekeeki hone wiekeme. Mo koka:la:ma: hoto yaapo peao a̱i̱ na leke haena: kone hoto tepo ya biki a:mbao lo hoeyaalipikie leekeeki hone wiekeme. Kutupa Pidama: koto leekeeki hone witolo hata: e̱ wopu leekeme.

15

Yesuta: Pailedi pa:ta: hatuku pemekeeki
(Ma:tiu 27:1-2,11-14, Luku 23:1-5, Dioni 18:28-38)

1 Da ka:la:paaso siki yeni peao haemeke you haliwekima: make tondiki haliwekima: make wape pea wala:tiki pu haemeke haliwekima: make ka̱la̱esete haliweki paeyaoma: make pi hotimikime. Kutupa mo haliwekima: Yesu tonkao mea Pailedi pa:ta: hatuku pemekeme. 2 Pailedima: Yesu pa:ta: lota: pitolo alota: Neketa: Diu wanda:halina: kini hali halepe leekeme. Yesuma: Pailedina: pi hombo peaaso alota: Koto aleme leekeme. 3 Kutupa mo yeni peao haemeke you haliwekima: kiki ma̱leke litolo Yesuna: pieke ekimanu pa la: mea tiaemekeme. 4 Pailedima: Yesu paa lota: pitolo alota: Pi ma:nda: na lelipikipe. Naka: hau pu hala: ekimanu wopu pa:ta: neke do la: mea tiaaseme handa:e leekeme. 5 Koto leekepate Yesuma: pi ma:nda: na leekeme. Koto ekina: Pailedima: penkili piekeme.

Pailedima: Yesu lina: leekeeki
(Ma:tiu 27:15-26, Luku 23:13-25, Dioni 18:39—19:16)

6 Lombei Pupa Yapeeke natena: ne pambao haemeke pita: wanda:halina: honke la:tiki pu haemeke tupa: dipula pitieke hali homeke honke lemeketa: da pena: Pailedima: tapatiki pu hayekeme. 7 Koto dina:ta: haliweki mandane ekimanu dipula da pa:ta: pitimikime. Koto haliwekima: kapomani pa:ta: a:nda: limiki pita: wanda:hali limikime. Kutupa iki ame̱le̱ hali homeke ipika: bikita: Batabasi pitiekeme. 8 Wanda:hali paeyao wopuma: momba:la hata: Pailedi pa:ta: a:pa honke alo hata: alota: Niki pa:ta: peao hale tupa: peae lemekeme. 9 Pailedima: iki pa:ta: alota: Ika: honema:ta: mo hande Diu wanda:halina: Kini hali tapawanope leekeme. 10 Ipika: honema:ta: yeni peao haemeke you haliwekima: Yesu pa:ta: honditi pitolo hata: ipiki pa:ta: mea hatuku epena: lemeke ekita: Pailedima: hone wieke handaa leekeme.

11 Koto leekepate mo yeni peao haemeke you haliwekima:ta: wanda:halima: Yesu na tapake Batabasi tapawaena: honke lape laa ti lemekeme. 12 Kutupa Pailedima: iki pa:ta: alota: Diu wanda:halina: Kini halie aleme halita: eki peaanope leekeme. 13 Haliweki paeyaoma: pa pi tanda pu alualu pitolo alota: A:ka:tei wape piki tina: homena:e lemekeme. 14 Pailedima: iki pa:ta: alota: Ekipekepe. Eki hau pa:la:pe leekepate pi pa daeyao tanda pitolo hata: alota: A:ka:tei wape piki tina: homena:e lemekeme. 15 Koto ekina: Pailedima: mo wanda:hali paeyaona: hone pa:la:eki puluekema: Batabasi da tapawaeyekeme. Kutupa Yesuta: yombua baena: laata: haliwekima: a:ka:tei wapepiki tina: tamendiao homaena:yeke haliweki pa:ta: Yesu mea haleekeme.

Yesu ki ki taemekeeki
(Ma:tiu 27:27-31, Dioni 19:2-3)

16 Dolo a:ndeli miniki haemeke haliwekima:ta: mo Kapomani tiekena:
da hama tukiki pa:ta: Yesu hatuku pemekeme. Koto da bikita: Pa:totiomo
dae. Kutupa mandane dolo a:ndeli miniki haemeke haliweki paeyao
epena: wi lemekeme. 17 Haliwekima: wepiki nono piki dau ma:nda:
meaata: Yesuna: lokena: pambaemekeme. Kutupa tekeke hake alemanu
meaata: hopa: hopa: liao ipika: youna: pambaemekeme. 18 Kutupa
kikima: salusi pitolo hata: alota: Diu wanda:halina: Kini halio. Hao
hapekee lemekeme. 19 Kutupa doloma: ipika: you yumba:tiki pea ipiki
pa:ta: dopi taatiki peaata: tumiki yotu hatiki pea ipiki pa:ta: yayapiki hau
pitolo hata: panda: puniatiki pimikime. 20 Yesu makeao moneaota: mo
hande dau wepikieki hola: meata: ipika: ota: daumanu yamaemekeme.
Kutupa a:ka:tei wapepiki tina: tamendiao homaaluekema: Yesu hama
hatuku pemekeme.

Yesuta: a:ka:tei wapepiki tina: tamendiao limikieki
(Ma:tiu 27:32-44, Luku 23:26-43, Dioni 19:17-27)

21 Pota:na: puaata: hali ma:nda: manda:hande pimikime. Mo halita:
Saitini da hali Saimonoe. Ipikita: A:lekesa:nda Lupasi yaapo ipilika: ateke
hayekeme. Dolo a:ndeli miniki haemeke haliwekima: mo hali meaata:
Yesuna: a:ka:tei wape piki ti mea tiawaena: lemekeme.
22 Kutupa ikana:ma: Yesuta: mo Kolokoda alena: hatuku pemekeme.
Hali you holikima: handeke alena:e. Koto ekina: Kolokoda lemekeme.
23 Koto alena: waini ikalita: mo mulamula ale ma:nda: taapuna: apa:tao
Yesu pa:ta: halemekepate ipikana:ma: kiao na neekeme. 24 Kutupa
ikana:ma: mo a:ka:tei wapepiki tina: Yesu tamendiaota: ipika: daumanu
telipuluekema: haliwekima: kase tupa: peaata: tombo wataeyeke halima:
ipika: hone pa:la: dau mia:tiki pimikime.
25 Nate wenokona: haena: Yesu mo a:ka:tei wapepiki tina: tamendiae-
mekeme. 26 Kutupa mo a:ka:tei wapepiki tina: pi dupa wape piekeme.
Diu wanda:halina: Kini halie wape piekeme. 27 Pake nepeke hali yaapo
make Yesu amẹlẹ a:ka:tei wapepiki tina: tamendiaemekeme. Ma:nda:ta:
Yesuna: popeke nane kikina: ma:nda:ta: ipika: hoe nane kikina: tamendi-
aemekeme. 28 [Kutu pimiki ekita: mo Baibolo buka pa:ta: wape pa:la: pita:
ota: yaeyekeme dupae. Mo pi wieke ekimanu yambelemeke haliweki
amẹlẹ hala: halie hone wimikime wape pa:la:me.]
29 Pota:na: lombei pupa pa pu yapemeke wanda:halima: Yesu ki ta ta
pu amboke wankeatiki pitolo alota: Aha. Neketa: mo hande tembolo da
Ima: hoeyao hoto tepona: paa a:elueke le hande halipe. 30 Naka: kone
da:ta mo a:ka:tei wapepiki tina: hola:pa:niao epoe lemekeme. 31 Kutupa
mo yeni peao haemeke you haliwekima: make mo wape pea wala:tiki
pu haemeke haliweki amẹlẹ ika: ika: kone Yesu kitaaso hata: hande
lemeke tupa: alota: Mandane wanda:hali da:tatiki piekepate ipikana:ma:
ipika: kone da:taapeke na ya:la:me laata: ipiki pa:ta: alota: 32 Neketa:
Isulai wanda:halina: Kini hali hande Ketiso haekena:ta: ota: koto a:ka:tei
wapepiki tina: neke holepeleeki nikana:ma: handoma:ka:na:ta: naka: pi
ota: opulumeke lemekeme.

Yesu homeekeeki
(Ma:tiu 27:45-56, Luku 23:44-49, Dioni 19:28-30)

33 Nate you tikekena: haena: mo kenke paeyao timba: la: pamba puaata:
nate 3 okoloko (lekelo yopula: dina:ta:) paa pạạ piekeme. 34 Nate 3
okoloko (lekelo yopula: haena:) Yesuma: anekehapu wi la alota: Eloi. Eloi.

Lama sa:ba:kadani la alota: doeki leekeme. Ya Koda:o. Ya Koda:o. I̱
ekipeke yonka:laalepe leekeme.
35 Ipiki teke pa:ta: haemeke wanda:hali mandaneeki manuma: opua
alota: Opua:pe. Elaidia wi ala:me lemekeme. 36 Kutupa hali ma:nda:ma:
anke hao pua wa:la:mbima: handeke ale ma:nda: meaata: kake liki neke
waini ikali tenke lao tumba pitina: laa tumapuna: hapulao Yesuma:
dodopo lena: hala:liaaso alota: Hando hape. Elaidiama: ipiki a:pa honda:
miliepe. Handomana:e leekeme. 37 Kutupa Yesuma: anekehapu wi laa
ota: homeekeme.
38 Yesu homeeke ekima:ta: mo tembolo da tukiki pa:ta: hande tupele
pieke dauta: oli holu nanema: sinki peaalupuniaota: ta:ta: ualu piekeme.
39 Kutupata: a:ndeli miniki haemeke haliwekina: opisa halima: Yesuna:
leke popeleke nane hayekeme. Kutupa Yesuna: homeekeeki handolo
alota: Woo. Do halita: ota: Koda:na: Eiyeke ya:ka:ta:me leekeme.
40 Mandane wanda:wekima: hosiki yola:ta: pao hata: handeteke
haemekeme. Koto wanda:weki amẹlẹ̱ Ma:kadala da wanda: Meti
hayeketa: kutupa mo wetepe weki Dia:mesi Diosepe hamạlạ̱:na: inkiki
Meti make Salome make haemekeme. 41 Yesuta: Ka:lili nane hayeke
pita: koto wanda:wekima: ipika: hoki nane teli mea pomu hata: ipika:
ne yankatiki pu haemekeme. Mandane wanda:weki wopu make ipiki
amẹlẹ̱ Diutuseleme da a:paata: koto alena: haemekeme.

Yesu toko mea hoimikieki
(Ma:tiu 27:57-61, Luku 23:50-56, Dioni 19:38-42)

42 Kutupa nate honda: pambuluekema: semoko da wape pitolo haena:
Diu wanda:halina: Hoto Pila: Natena: pituluekema: tiki tiki yao wamo
pita:la: dina: yeeke handaa 43 A:ta:matia da hali Diosepe epeekeme.
Ipikita: epeke kạlẹ̱sete hali hayeketa: ipikana:ma: make Koda:na: Kilu
Tombuao Hala:eki epena:yeke handeteke hayekeme. Ipikana:ma:
honkopu hao puaata: Pailedi pa:ta: Yesuna: toko honda: meonoe laa
honke leekeme. 44 Kutupa Pailedima: Yesu amba: homea:ka:ta:me pi
opuaata: penkilipa:tia pomua mo hande a:ndeli dolo miniki haemeke
haliwekina: opisa hali epena: wi la: mea lota: pitolo alota: Yesu amba:
homa:la:pe leekeme. 45 Homea:me leekeeki opuaata: Diosepema: Yesuna:
toko mina: leekeme. 46 Diosepema: epeke hakepiki dau seliapo ham-
baata: Yesuna: toko honda: mea hande dau tẹ̱liao tonka mea tiaa puaata:
toopi ka:ka:na: pa:ta: lapa: piekeme. Toopi homeke ma:nda: mea petepete
peatiki pua mo toopi ka:ka:na: a:mbeekeme. 47 Ma:kadala da wanda:
Metima: make Diosepena: inkiki Metima: make Yesu ipika: lapa: piekeeki
handepekeme.

16

Yesu paa tiaeyekeeki
(Ma:tiu 28:1-8, Luku 24:1-12, Dioni 20:1-10)

1 Kutupa Diu wanda:halina: Hoto Pila: Nate welealo nane paeyeketa:
Ma:kadala wanda: Metima: make Dia:mesina: inkiki Metima: Salomema:
make Yesuna: tonka:na: yankaalo poluekema: senisi alemanu hambe-
mekeme. 2 Sande da ka:la:paaso siki nate opa:la: haena: Yesuna: toko
wieke ale pa:ta: pemekeme. 3 Pulu hata: ika: ika: kone alota: Mo
hande toopi ka:ka:na: a:mba ula: toopita: epima: mea a:meiyao petepete
yawalia:pe lemekeme. 4 Koto lemekepate pa handa:liaaso hata: mo

hande toopi petepete yawao lumbupa wieke ekita: handemekeme. Kutupa make mo toopita: ota: tieke yeekeme. 5 Mo toopi lumba wieke alena: honda: pambaata: weki hali homeke handemekeme. Mo wekihalita: hakepiki dau hokulu pikieki pambaota: ika: popeke nane kiki nane pitiekeme. Kutupa mo wanda: manuma:ta: penkili pimikime.

6 Mo hande wekihalima: iki pa:ta: alota: Na penkili pea:pa:peke. Ikana:ma: Na:sa:tete hali Yesu mo a:ka:tei wapepiki tina: tamendiaemeke hali weitelememe. Ipikita: do pa:ta: na ula:me. Amba: tia:me. Ipika: toko wimiki alena: koto handa:pe leekeme. 7 Kotoeki handaa Pupe laa Pida make Yesu ipika: mandane disaipolo haliweki make Yesuta: mo Ka:lili nane titina: amba:la pea:me lolo pupe. Ipikana:ma: iki pa:ta: amba: hande lea: tupa: koto pa:ta: handilimikie lolo pupe leekeme.

8 Mo wanda:manu hama nane opolu bao mo toko wieke alena: mina:pa:laota: pututu litolo hata: make penkili pitolo hata: pindi pa puaata: paala:ma: homemeke handaa ma:nda: pa:ta: pi na lemekeme.

Yesuma: Ma:kadala wanda: Meti pa:ta: ipiki waleekeeki
(Ma:tiu 28:9-10, Dioni 20:11-18)

9 [Yesuma:ta: Sande da panake ka:la:polo haena: tiaota: titina: amba:la mo Ma:kadala wanda: Metima: handena:yeke peneme yaeyekeme. Mo wanda:ta: Yesuma: amba: kone ipika: hoke temoko watake hata: tolu lieke wanda:e. 10 Mo wanda:ma: Yesu amelẽ amba: pomu haemeke wanda:halima: ẽ alo haena: Yesuma: leeke pi lolo peekeme. 11 Kutu piekepate mo wanda:halima: Yesu paa tiao hala:me leekeeki opuata: Ima: handoa:me leekeeki opua kone ota: na opimikime.

Yesuma: disaipolo hali yaapo pa:ta: ipiki waleekeeki
(Luku 24:13-35)

12 Wetepena: hali yaapo pota:na: pepekepate Yesuma: mo hali yaapoma: handena:yeke ta:ta: piki hali leke peekeme. 13 Kutupa mo hali yaapoma: paa la:ka:la puaata: mandane hoki nane tolu haemeke wanda:hali lolo pepekepate ipilika: pi make na opimikime.

Yesuma: mo 11 disaipolo haliweki pa:ta: ipiki waleekeeki
(Ma:tiu 28:16-20, Luku 24:36-49, Dioni 20:19-23, Aposolo 1:6-8)

14 Kutupa wetepena: mo hande kiki yaapona: ankena: homeke pu haliweki kone ne nalo pitina: iki pa:ta: ipika: kone waleekeme. Yesuma: mo haliwekima: ipika: tiao hayekeeki handemeke wanda:halina: pi na opimiki handaata: Yesuma: mo haliwekina: pi na opimiki ekina: make ika: puki taka:laeyeke ekina: make pi leekeme. 15 Yesuma: iki pa:ta: alota: Kenke paeyao pa:ta: puaata: wanda:hali paeyao pa:ta: do pi seliapo wala:pa:peke laa 16 Hali epima: pi mea bapitaisi peawaya:ka:na:ta: koto halita: da:ta halieke. Kutu piliepate hali epima: pi na mia:ka:na:ta: ipika: yenki milieke. Koda:ma: pi yokaalu pia:ka:na:ta: kota: alu pilieke. 17 Kutupa pi mulu peleme wanda:halima: do wele pita:la: ekimanu handilimikie leekeme. Ya bikina: hoke temokomanu tolu limikie. Panake pimanu lelimikie. 18 Hoke ketomanu kikima: minilimikie. Hali homaasa: ikali nemeka:na:ta: na homilimikie. Yeni haaseme wanda:halina: ika: kiki wimika:na:ta: koto wanda:hali tiaalimikie leekeme.

Yesu oli ya nane hatuku miekeeki
(Luku 24:50-53, Aposolo 1:9-11)

19 Koto ekina: Tekehali Yesuma: mo wanda:hali pi la halo paeyaota:
Koda:ma: Yesu mea oli ya nane hatuku miekeme. Kutupa Yesuta:
Koda:na: popeke nane kiki nane pitiniaeyekeme. 20 Yesuta: oli hepeni
nane pua hata: disaipolo wanda:halima: kenke paeyaona: do pi seliapo
wala:tiki pu hayekeme. Kutupa Tekehalima: mandakena: e pokolo hata:
wanda:halima: ika: pi ota: pie lena:yeke wele pieke ekimanu pimikime.
Kutu pimikime.]

Lukuma: wape pieke Pi Seliapoe

Lukuma: Diopilusi pa:ta: tameiya: tapaeyekeeki

1 Diopilusio. Mo niki tukiki pa:ta: pa:la:eki manuta: mandane
wanda:hali wotuma: ika: ika: kone honkopu wotu hao wape lao wilim-
ime. 2 Mo amba: hande pieke ekimanu paeyaota: ota: kini pea handaa
walemeke haliwekima: niki pa:ta: la kimi tupa: kone ikana:ma: make
ika: wapemanu pa:ta: laemekeme. 3 Koto ekina: epeke some Diopilusio.
Ima: do hau manuna: kini pa:la: tupa: sembepela hone na u pita: handa:
wiaata: naka:eki make tikitiki yao wape lao wiaasota: epolo pia:me laa
loa:me. 4 Ima: dupiki hauta: nakana:ma: naka: waleke pimanu paeyaona:
teke handoelena: yeke loa:me.

Dioni mondulu pieke ekina: pi la haleekeeki

5 Mo Diudia nane hande kini hali Hetodi hayeke pita: yeni peao hayeke
hali homeke Sekataiya make hayekeme. Ipikita: mo yeni peao haemeke
Abaisia tapake halie. Ipika: wanda: Elisa:bedi make mo hande yeni peao
haemeke Etoni tapake wanda:e. 6 Mo wanda: hali yaapota: Koda:na:
leke popelekena: tikitiki yao hata: ipika: pi ula: ekimanu paeyao opu
haepekeme. 7 Kutu pu haepekepate weki ma:nda: na hatuku haepekeme.
Pa ekipeke mo Elisa:bedita: kenohali hayekeme. Kutupa ipilikita: koke
tooli haepekeme.
8 Sekataiyata: ipika: tapake haliwekina: Koda: pa:ta: hata: hande yeni
peao haemeke nate epeeke handaata: 9 mo yeni peao haemeke hali-
wekima: pu haemeke tupa: Sekataiyama: mo hande totopo piki ale
mo olodana: yankaena:yeke mimikime. 10 Koto ekina: mo hande to-
topo piki ale yankeeke pita: mo wanda:hali paeyaoma: hama: nane
hata: yeni pitolo haena: Sekataiyata: mo Tekehalina: tembolo da pa:ta:
honda: pamba peekepate 11 mo hande totopo piki ale oloda yanko
hayeke popeke nanema: kiki nane Tekehalina: enisolo homeke a:pa
hayekeeki handeekeme. 12 Kutupa Sekataiyama: mo enisolo hando
haota: paala:ma: homolo hata: make ka:nda:ma: homeekeme. 13 Kutu
piekepate mo enisoloma: ipiki pa:ta: alota: Sekataiyao. Paala:ma: na
homa:peke laata: Koda:ma: naka: yeni pieki opu haota: naka: wanda:
Elisa:bedima: naka: weki mendiaena: lelieke. Kutupa nakana:ma: mo
wekina: bikita: Dioni lapeke laata: 14 Nakana:ma: make ta:na:ma: homolo
pelepateta: mo weki mendia:ka:na:ta: mandane wanda:hali wopuma:
make ta:na:ma: wotu homilimikie. Kutupa 15 mo weki daeya hata:ta:
Koda:na: leke popelekena: hata: hali tieke halieke laata: Ipikana:ma:ta:
mo waini ikali make mo hoke ikali make na nelieke. Kutupa ipikita:
inkikina: weleke pa:ta: pitina: kone mo Holi Sipitidi tumbaalieke.
16 Kutupa ipikana:ma: Isulai wanda:hali wopu pa hatuku ika: Tekehali
Koda: pa:ta: pelimikie. 17 Ipikita: Tekehalina: tapaalia: hali pua hata:ta:
hande Elaidia tupa: honkopu hao wele pitolo hata: kutupa wekiwandiki
ateke ameda titi make paa mea apa:taota: mo hande pi na opueleme
wanda:halima: tikitiki piki hone wina:yeke mea la:ka:laota: mo hande
Tekehalina: epolo pa:la: dina:yeke ipika: wanda:hali mea tikitiki yao
haena: lelieke leekeme.

18 Sekataiyama: mo enisolo pa:ta: alota: Do pita: ota:ekie laa ekipa hone
wionope laata: Ya wanda: diki telipina: koke ya halopa:me leekeme.
19 Mo hande enisoloma: ipika: pi hombo peaaso alota: Ita: Keipitelee
laata: Koda:na: leke popelekena: hao halome. Kutupa Koda:ma:ta: do pi
seliapo neke pa:ta: lonoyeke I tapaeya:me. 20 Do Ima: mea epolo pita:
ipika: nate epea:ka:na: ota: yaalo pa:la:pate nakana:ma: na opueleme
laata: Kota: do alo pi na opiki handaa neketa: pi na leke kake a:mba
halipikie. Kutupa Ima: neke pa:ta: do la: witolo pi ota: yaeya:ka:na:ta:
naka: kake paa lombaa pi lelipikie leekeme.
21 Koto pi alo haepekepate mo wanda:halima: hama: nane hata:
Sekataiya epena: handeteke haemekepate ai na epeeke handaata:
ikana:ma: hone ta:ta: ta:ta: wimikime. 22 Kutupa Sekataiya opolu bao
hama: nane epeekepate mo wanda:hali pa:ta: pi ma:nda: lapeke na
yeekeme. Koto ekina: wanda:halima: hone witolota: ipikana:ma: mo
tembolo da tukiki pa:ta: hata: aleta: ma:nda: handolo pia:me la hone
wimikime. Kutupa Sekataiyama: pi lapeke na yaalo hata: wanda:hali
pa:ta: ipika: kiki homeke wankeaaso hata: kikima: kone waleekeme.
23 Sekataiyama: mo hande tembolo da pa:ta: ipika: e poko hayeke
natemanu paeyeketa: ipika: da paa la:ka:la peekeme. 24 Kutupa koto
hoki naneta: ipika: wanda: Elisa:bedima: weki loke lombeeketa: sumba:
yunki hata: ipika: da na mina:pa:lake pa pitiekeme. 25 Elisa:bedima:
alota: Tekehalima: ame do tupa: tamba: ma:la:me laata: Wanda:hali pa:ta:
yaala:ma: homoa: ekita: ipikana:ma: yoka: mea baala:me leekeme.

Yesu mondulu pieke ekina: pi la haleekeeki

26 Kutupa Elisa:bedima: weki loke lomba haena: sumba: yunki mindiki
a:pa opeeke dina:ta: Koda:ma: hande enisolo Keipitele mo Ka:lili nane
hayeke da Na:sa:tete da pa:ta: tapaeyekeme. 27 Mo hande amba: hayeke
kini hali Deipidina: tapake hali Diosepena: da polo pieke wandiki pa:ta:
pi la: ulu pena: tapaeyekeme. Mo wandikina: bikita: Metie. 28 Mo hande
enisoloma: ipiki pa:ta: pua alota: Keiyae. Neketa: Tekehalima: ota: amba:
epeaala: wandikie. Neke yaapo hala:me leekeme.
29 Metima: koto pi opiekepate Eki hau pulu polo ekina: ala:pe laa ipika:
honema: mo pi teke wotu weiyekeme.
30 Mo hande enisoloma: ipiki pa:ta: alota: Metio. Koda:ma: neke pa:ta:
hone wotu wita:la:ma: paala:ma: na homa:peke laata: 31 Neketa: weki
loke lombaata: wetepena: hali weki mendilipikima: ipika: bikita: Yesu
lapeke. 32 Kutupa ipiki daeyaata: hali tieke halieke. Kutupa ipikita:
Ota: Manda Hala: Koda:na: Eiyeke lelimikie leekeme. Kutupa mo hande
Tekehali Koda:ma: ipika: amba: titina: kini hali Deipidina: kilu tombuao
hayekeeki ipikana:ma: mina: lelieke. 33 Kutupa ipikita: Dieikope tapake
wanda:halina: kini hali hao hata: ipika: kilu tombuao halo pa:la: ekita: na
paelieke leekeme.
34 Koto leeketa: Metima: mo enisolo pa:ta: alota: Kotoeki pulu pa:la:
ekita: ekipape. Ita: halina: da ai na polome leekeme.
35 Mo hande enisoloma: ipika: pi hombo peaaso alota: Mo Holi Sip-
itidi neke pa:ta: ipilieke. Kutupa make Ota: Manda Hala: Koda: ipika:
wele pita:la:eki neke pa:ta: a:pa pitilieke. Kutu pita:la: ekima:ta: mo
hande nakana:ma: mondulu pele yako piki weki ipikita: Koda:na: Eiye-
kee lelimikie. 36 Naka: tapake wanda: Elisa:bedi pa:ta: hone wia:peke.
Ipiki pa:ta: Weki kenohali wanda:e lo halemepateta: ame ipikita: koke

wanda:sikima: kone ipika: weki loke lombeeke sumba: yunki mindiki hata: amba: opa:la:me laata: 37 Hau paeyao kone Koda:ma: pea:peke ya:la:me leekeme.

38 Koto leeke handaa Metima: alota: Ita: Tekehalina: e pokao halo wandikie. Nakana:ma: la: witele tupa: pina:e leekeme. Kutupa mo enisolota: mo wandiki mina:pa:lao peekeme.

Metima: Elisa:bedina: da kimisu peekeeki

39 Koto pita: kone Metita: tiao Diuda nane peiyene wieke pa:ta: hayeke da ma:nda: pa:ta: aiya peekeme. 40 Puaata: Sekataiyana: da pa:ta: honda: pamba pua Elisa:bedi pa:ta: keiyae pi pua leekeme. 41 Metima: leeke pi Elisa:bedima: opitolo haena: kone mo ipika: weleke pa:ta: pitieke weki la:ma: la:ma: piekeme. Kutupa Elisa:bedima: mo Holi Sipitidima: tumba pitina: pi 42 anekema: alota: Wanda:weki poluna: kone Koda:ma: neke mea epeaala:me laata: Nakana:ma: mondulu pele weki make Koda:ma: amba: epeaala:me. 43 Yaka Tekehalina: ama:ma: I handolo epele ekita: do hau tiekena: pa ekipeke epelepe leekeme. 44 Naka: keiyae pi leeki opitolo hano kone ya weleke pa:ta: pila: wekima: ta:na:ma: homolo hata: tia liaeya:me. 45 Nakana:ma:ta: mo hande Tekehalima: neke pa:ta: pi la: ula: ekita: opua ota: pilieke hone tula ale ekima:ta: ta:na:ma: homilipikie leekeme.

Metima: ta:na: homolo la:la: emeli

46 Koto leeketa: Metima: alota:
Yaka pukima: Tekehalina: pi laasome.

47-48 I Mea Da:taasa: Hali Koda:ma:ta: Ita: ipika: e pokaaso wanda:siki pa:ta: kone hone ula: ekina: yaka temokoma:ta: ta:na:ma: homa:la:me.

49 Hande Wele Pita:la: Koda:ma:ta: I pa:ta: hau tiekemanu peala: ekina:ta: ame make wetepe make wanda:hali paeyaoma: I pa:ta:ta: Koda:ma: epeaala: wanda:e lelimikie.

Mo Koda:na: bikita: yakopiki bikie.

50 Ipiki pa:ta: paala:ma: homeleme wanda:hali pa:ta: make koto wanda:halina: weki wandiki pa:ta: make ipikana:ma: a:ta:ma: homo hala:me.

51 Ipikana:ma: ipika: wele pita:la: kiki tindipaota: mo hakoko liteleme wanda:hali ika: dupumana:e laa amu piteleme alemanu tonka:na: ta:ta: ta:ta: pea wina:yeke la:la:me.

52 Wele piteleme kini haliwekimanu make manda pitimikipate ipikana:ma: iki mea lopa:niao mo hande pa haleme haliweki mea a:meiyala:me.

53 Tea:ma: homemeke wanda:hali pa:ta: epeke napeke alemanu mea tumbaeyekepate pa mo hamoko wanda:halita: kiki hameke tapaeyekeme.

54 Nika: amba: titina: apa:mei pa:ta: la: wieke pi manuta: ipikana:ma: ota: yao piekeme.
Ipika: e pokaeyeke hali Isulai pa:ta: ipikana:ma: tamba: mulu epeekeme.

55 Kutupa Eipoloha:ma: pa:ta: make ipika: hoki nane wanda:hali paeyao pa:ta: make hoto paeyao ipikana:ma: a:ta:ma: homo halueke hone wiekeme laa leekeme.

56 Koto laa Metita: Elisa:bedi amẹlẹ sumba: tepo haota: paa la:ka:la
ipika: da peekeme.

Bapitaisi peao halo pieke hali Dioni mendiekeeki

57 Kutupa Elisa:bedima: ipika: weki mondulu pieke nate epeeke
handaata: haliweki mendiekeme. 58 Kutu pieke handaa ipika: tapake
wanda:halima: make ipiki amẹlẹ haemeke wanda:halima: make
Tekehalima: ipiki ota: epeaeyekeeki handaata: pea: paeyaoma: make
Elisa:bedima: make ta:na:ma: homemekeme.
59 Pula homeke paeyeketa: mo weki sekemesaisi hau pealuekema:
momba:la hata: ipika: atekena: biki kone Sekataiya loluekema:
pimikipate 60 ipika: inkikima: alota: Dia:me. Ipika: bikita: Dionie
leekeme. 61 Kutupa mo wanda:halima: ipiki pa:ta: alota: Koto biki
lolo poloma:pateta: naka: tapake hali homeke a:nda: koto biki leke
hali ma:nda: na haya:me lemekeme. 62 Koto laa mo wanda:halima:
kiki wankeaaso hata: mo wekina: ateke pa:ta: alota: Ta wekita:
eki biki lomana:pe lemekeme. 63 Koto ekina: Sekataiyama: wape
puluekema: tameiya: honke laa dupa wape piekeme. Do wekina: bikita:
Dioni alome laa wape piekeme. Kutu pieke handaa mo wanda:hali
paeyaoma: penkilipa:tia pomimikime. 64 Kutu pieketa: kutaa kone
Sekataiyana: kake lumbieketa: pi lapeke yalo hata: ipikana:ma: Koda:na:
pi laeyekeme. 65 Koto ekina:ta: koto pa:ta: haemeke wanda:halima:
paala:ma: homemekeme. Kutupa mo pieke ekimanu mo Diudia nane
peiyene pa:ta: hayeke da sunu paeyao pa:ta:manu la:tia pomimikime.
66 Mo pi opimiki wanda:hali paeyaoma: opua hone witolo alota: Do
wekita: ekipiki hali halia:pe laa lota: lota: pimikime. Tekehalina:
wele pita:la:eki mo weki pa:ta: peneme yao pitiekeeki handolo hata:
lemekeme.

Sekataiyana: la: wieke ekimanu

67 Mo wekina: ateke Sekataiyama: mo Holi Sipitidi tumba pitina: hata:
pi la: witolo alota:
68 Tekehalima: ipika: wanda:hali tamba: mulu a:paata: iki tonkaala: ale-
manu ka:la:pa wala: ekina: Isulai wanda:halina: Koda: ipika: pi
laamana:e.
69 Ipika: e pokaeyeke hali Deipidina: tapake hali kone niki Mea Da:taalo
Pa:la: wele pita:la: Hali ipikana:ma: amba: mea a:meiyawala:me.
70 Ame do yaaso hata: pita:la: ekita: amba: titina: kone ipika: pi la:mea halo
haemeke yako piki haliwekima: ipika: pi la: wiaena:yeke leekeme.
71 Niki amẹlẹ a:nda: liteleme haliwekima: make leke tankema: han-
deleme haliwekina: wele pita:la:eki manuma: make niki bepo-
laapa:na: niki mea tamba: muluekema:yeke ipikana:ma: pi amba:
la: wiekeme.
72 Kutupa nika: amba: titina: haemeke haliweki pa:ta:ta: Iki pa:ta: a:ta:ma:
homolueke laa Yaka yako piki pi la: ulueki make hone uluekee
leekeme laata:
73-74 Nika: amba: titina: hayeke hali Eipoloha:ma: pa:ta: ipikana:ma: pi
tieke la: witolo hata: leeketa: niki pa:ta: make ipikana:ma: pi dupa
la: ula:me. Ikana:ma: paala:ma: na homeke
75 yaka e pokao hata: yako piki wanda:hali make tikitiki yao haleme
wanda:hali make I̱ pa:ta: bapi paeyao koto tupa: hamena:yeke

ika: a:nda: tunkuliki haliwekima: iki bepolaapa:na: I̱ma: iki tamba: mulueke laa pi la: wiekeme leekeme.

76 Koto ekina: ya wekio. Neketa: Ota: Manda Hala: Koda: ipika: pi la:mea halo hala: hali haleme laa lelimikie.
Kutupa Tekehali wetepena: epena: nakana:ma: ipika: pota: tikitiki yawaluekema: amba:la pelipikie.
77 Nakana:ma: ipika: wanda:hali pa:ta: dupa lelipikie.
Koda:ma: ika: hoke hau peleme ekimanu paeyaaso hata:ta: iki mea da:taalieke laa lelipikie.
78 Pa ekipeke. Nika: Koda:ta: yopu hao hata: niki pa:ta: a:ta:ma: homo hala:me. Da panake ka:la:polo hata: pa̱a̱ peaasa: tupa:ta: Koda:ma: niki pa:ta: da:ta:la:eki kilieke.
79 Kutupata: mo homa:la: ekina: paala:ma: homolo hata: timba: la:pa pa:la: ekina: tu̱ pa:ta: haleme wanda:hali pa:ta: make Koda:ma: oli ya nane hata: pa̱a̱ peanialieke. Nikita: mo puki lopa:niao pula: pota:na: pomonoyeke ipikana:ma: nika: pota: walolo hata: do haumanu pilieke laa leekeme.
80 Kutupa mo wekita: epeke tupa: daeyaata: ipika: temoko make daeyatia pulu hata: mo Isulai wanda:halina: leke popelekena: haluekema: handeteke hata: mo hapu hayeke alena: hao hayekeme.

2

Yesu mendiekeeki
(Ma:tiu 1:18-25)

1 Mo Sisa Okasitasima: ipika: kilu tombuao hayeke da wanda:hali paeyaona: bikimanu wape pina:yeke momba:lapa:peke laa leekeme. 2 Koto titina: biki mimiki pita:ta: mo Sitia nane handeteke hayeke kapomani tieke halita: Kuliniasi hayekeme. 3 Koto leeke handaa wanda:hali paeyao biki mina:yeke ika: da teke pa:ta:manu pemekeme. 4 Hali ma:nda: Diosepeta: mo Ka:lili nane hayeke da Na:sa:tete da mina:pa:laota: mo Diudia nane hayeke da Beteleha:ma: da pa:ta: peekeme. Koto data: hande kini hali Deipidi mendieke dae. Diosepeta: Deipidina: tapake hali hayekeeki yaalo koto da pa:ta: peekeme. 5 Kutupa ipika: wanda: Meti yaapo biki mina:yeke pepekeme. 6 Metita: weki loke lomba pitina: pepekepate mo Beteleha:ma: da pa:ta: pua hata: Meti weki hoki neekeme. 7 Kutupa ipika: mupeke weki mendiata: hokulupeke dau manuma: ambulata: kimisu wanda:halima: hambo haemeke da pa:ta: pelia:peke da dia:yeke handa kao ma:na:na: ne halo haemeke u̱lu̱ pa:ta: mea pua wiekeme.

Enisolotonu pita: sipisipi handeteke haemeke haliweki yaapo

8 Kutupa mandane sipisipi handeteke haemeke haliwekima:ta: koto data: pa ambu hapeke nane ika: sipisipi ma:na: titi timba handeteke haemekepate 9 Tekehalina: enisolo homeke iki pa:ta: opolo epeekeme. Kutupa mo Tekehali ipika: pa̱a̱ pa:la: ekima: iki dupaeyekeme. Koto ekina: mo haliwekima: paala:ma: wopu homemekepate 10 mo enisoloma: iki pa:ta: alota: Paala:ma: na homa:pepee. Iki pa:ta: epeke pi seliapo loluekema: epolome. Koto ekima:ta: wanda:hali paeyao ta:na:ma: homaalieke. 11 Ame do timbata: oni hande Deipidina: da teke pa:ta:ta: ika: da:taalo pa:la: Tekehali amba: mendia:la:me. Ipikita: Tekehali Ketisoe.

12 Iki pa:ta: Ima: alo ekita: ota: pi aloma: handolo pupe. Mo wekita:
dauma: ambula bao mo kao ma:na: manuma: ne no haleme uluna:
ula:ma: handolo pupe laa leekeme.
13 Koto kone oli hepeni nane haemeke enisolo titi wopuma: mo hande
enisolo homeke amele apa:tao a:pa pambo hata: Koda:na: pi laaso hata:
alota:
14 Oli ya manda hala: Koda:na: pi lapa:peke.
Ipikana:ma: ta:na:ma: homolo hata: kenkena: haleme haliwekina: puki
lopaala:me laa lemekeme.

Sipisipi handeteke haemeke haliwekima: Yesu handolo pemekeeki

15 Mo hande enisolo tapake pa la:ka:la ya nane pemeke hoki nane mo
ma:na: handeteke haemeke haliwekima: pi hotiolo hata: alota: Mo Teke-
halima: niki pa:ta: la kia: ekita: oni Beteleha:ma: da nane pa:la:eki han-
domana: bape lemekeme. 16 Kotoeki laa aiya puata: Meti Diosepe yaapo
handa: wiata: ulu pa:ta: hande weki wiekeeki handemekeme. 17 Mo
ma:na: handeteke haemeke haliwekima: mo weki handolo hata: hande
enisoloma: mo wekima: pulu piekeeki iki pa:ta: la kiekeeki manuta: mo
wanda: hali yaapo pa:ta: la halemekeme. 18 Kota: koto haliwekima:
la halemeke ekimanu opimiki wanda:hali paeyaoma:ta: penkilipa:tia
pomimikime. 19 Kutupa Metima:ta: hande pi paeyao pa:ta: hone witolo
hone wopu u pitiekeme. 20 Kutupata: mo hande ma:na: handeteke
haemeke haliwekima: pa la:ka:la pulu hata:ta: mo enisoloma: leeke tupa:
kone hande hau paeyao handaata: Koda:na: biki mina:liaaso hata: pi
laatia pemekeme.

Yesuna: biki halemekeeki

21 Kutupa pula homeke paeyeketa: mo weki pa:ta: sekemesaisi hau
peaota: ipika: biki Yesu lemekeme. Mo weki ai na pitiki haena: hande
enisoloma: lahaleeke biki kone lemekeme.

Yesu tembolo da pa:ta: hatuku pepekeeki

22 Hande Mosesina: pi ula:eki manuna: wape pa:la: tupa: mo ankula:
epeaalo pieke nate epeeke handa mo wekita: Tekehali pa:ta: haluekema:
Diosepe Meti yaapoma: ipiki hatuku Diutuseleme da pemekeme.
23 Tekehalina: pi ula: ekimanu pa:ta: dupa wape pea ula:me. Mupeke
nanema: mendilimi weki paeyao Tekehali pa:ta: mea haena: lapa:peke
laa wape pa:la:me. 24 Ma:nda: make dupa wape pa:la:me. Homupiki
ba yaapo o melipu panake ba yaapo lia hala:peke laa wape pa:la: tupa:
ipilikana:ma: mo ba yaapo Koda: pa:ta: lia haluekema: pepekeme.

Simionima: piekeeki

25 Kutupa mo Diutuseleme da pa:ta:ta: koke hali ma:nda: Simioni
hayekeme. Koto halima:ta: Koda: pa:ta: paala:ma: homa hata: epeke hau
pitolo hata: make mo Isulai wanda:halina: da:taalo pieke nate epena:
handeteke hao hayekeme. Ipikita: Holi Sipitidi yaapo hayekeeki yolo
hata: 26 mo Holi Sipitidima: ipiki pa:ta: pi la: witolo alota: Neketa: ai
na homeke pa halena: kone mo Tekehalima: pi la: ula: hali ipilieke.
Mo Ketiso kone handilipikie laa pi la: wiekeme. 27 Kutupata: mo Holi
Sipitidima: Simioni hatuku mo tembolo da pa:ta: peekeme. Kutupa mo
hande pi wiekeeki puluekema: Diosepe Meti yaapoma: mo tembolo da
pa:ta: mo hande weki Yesu hatuku pepekepate 28 Simionima: mo weki
meata: Koda: pa:ta: keiyae pi alo hata: alota:

29 Tekehalio. Ameta: naka: hande pi la: wili ekita: ota: yaaleme. Koto
ekina: naka: e pokaaso halina: puki lopao pono lae.
30 Do ekina: yeke loa:me. Naka: hande wanda:hali da:taalo pa:la: hali ame
yaka lekema: handolome.
31 Do hauta: wanda:hali paeyaoma: handolo haena: piteleme.
32 Kutu pitolo hata: ipikana:ma: mo Diendaili wanda:hali pa:ta: pa̱a̱
pa:la:eki haluekema: make Isulai wanda:halina: biki tieke wina:
loluekema: make pilieke laa leekeme.
33 Koto pita:ta: mo Simionima: mo weki pa:ta: leeke pi opuaata: mo
ateke inkiki yaapoma: penkilipa:tia pomipikime. 34 Simionima: iki
epeaota: mo wekina: inkiki Meti pa:ta: alota:
Isulai wanda:hali wopu mea da:taaluekema: make hoeyaaluekema:
make Koda:ma: do weki mea haena: laa pa:la:me.
Ipikita: Koda:ma: tombo leke haya:ka:na:ta: wanda:hali wopuma: ipiki
pa:ta: pi la la pitolo hata: make
35 ika: hone a:mbao wita:la: ekimanu peneme yao lelimikie. Kutupa
ka:nda: pikieki ma:nda: make kepete ne haake ekima: leke naka:
puki awilieke laa leekeme.

A:na:ma: piekeeki

36 Mo A:sea tapake hali Pa:nuele ipika: waneke A:na:ma:ta: Koda:na:
pi la:mea halo hayeke wanda: hayekeme. Ipika: haliki yaapota: bapi
watake hata: hao haliki homeekeme. 37 Ipikita: koke wanda: hata: ipika:
bapita: 84 yeekeme. Kutupa ipikana:ma: mo tembolo da na mina:pa:lake
timba make natena: make Koda: pa:ta: panda:puniao hata: ne pi wia:tiki
pea yeni pu hatiki pu hayekeme. 38 Mo wanda:ta: koto pita: kone
ipikana:ma: koto pa:ta: opolo puata: mo weki handaata: Koda: pa:ta:
keiyae pi laata: Koda:ma: mo Diutuseleme wanda:hali da:taena:yeke
handeteke haemeke wanda:hali paeyaoma: opina: mo wekina: pi wotu
leekeme.
39 Mo Tekehalina: pi ula: ekima: pea:pa:peke la:la: hau paeyao pu
paeyaepeketa: mo Ka:lili nane ota: ipilika: haepeke da Na:sa:tete nane
paa pepekeme. 40 Kutupa mo wekita: daeya hata: honkopu hao hata:
make hone wopu u hayeketa: Koda:ma: epeatiki piekeme.

Yesuta: weki hata: tembolo da pa:ta: piekeeki

41 Bapi paeyaota: Yesuna: apa: ama: yaapota: Diutuseleme nane mo
Lombei Pupa Yapeeke nate mia:tiki pieke handaa pua:tiki pipikime.
42 Yesuta: bapi kiki yaapo paeya ankena: yaapo mieke natena:ta: mo ne
pamba:la: nane ika: pu haemeke tupa: kone pemekeme. 43 Mo hande
ne pamba paeyeketa: ika: da poluekema: yeke pemekepate Yesuta: Di-
utuseleme da pa hapelia hayekeme. Ipika: apa: ama: yaapoma:ta: do
ekita: hone na wipikime. 44 Ipilika: honema:ta: Yesuta: mo hande ika:
mandakena: pemeke wanda:hali ame̱le̱ amba: pa:la:me hone wipikime.
Kutupa nate homekena: pota: ipu hao welealo nane ipilika: tapake make
ipilika: yankekemanu pitimiki alena: opolo a:pa Yesu weimea pominolo
hata: lota: putia pomipikime. 45 Kutu pipikipate Yesuta: ota: na handa:
u haota: Diutuseleme nane paa la:ka:la pulu hata: weiya:tiki pepekeme.
46 Nate tepo peaota: oli yeni pu haemeke da pa:ta: Yesu pitiekeeki
handa: wipikime. Yesuta: mo Diu wanda:halina: pi walo hayeke hali-
weki ame̱le̱ pita: ika: pi opitolo hata: make lota: pita:la: ekimanu pitolo

pitimikime 47 Yesuma:ta: tandapiki hombo peatiki pieke ekina: mo ipika:
pi opimiki wanda:hali paeyaota: penkilipa:tia pomimikime. 48 Ipika: apa:
ama: yaapoma:ta: Yesu hando haota: penkilipa:tia pomipikime. Kutupa
Yesuna: ama:ma: alota: Ya wekio. Ekipeke nakana:ma: diki pa:ta: dupiki
hau pea pelepe. Neke weitolo hata: naka: apa: dikana:ma: pomoma:
wotu homopa:me leekeme. 49 Yesuma: inkikina: pi hombo peaaso alota:
Ekipeke ipilikana:ma: I weiya: mea pomua pelepepe. Ita: yaka Apa:na:
da pa:ta: pitoloeki ipilikana:ma:ta: hone na wipipa: laa loa:me leekeme.
50 Koto leekepate ipilikana:ma:ta: koto ipikana:ma: hombo peayeke pina:
teketa: hone na wipikime.
51 Kutupata: Yesuta: ipika: apa: ama: yaapona: pi opua Na:sa:tete nane
mandakena: pemekeme. Kutupa ipika: apa: ama: yaapona: pi nate
paeyao opua homu pea hayekeme. Kutu piekepate ipika: ama:ma:ta:
mo hande lemeke pimanu paeyaota: hone na yonka:lake hone pa wia
hayekeme. 52 Kutupa Yesuta: epeke honema: tumba:tia daetolo hata:
kenke wanda:halina: make Koda:na: hone pa:la: ekina: make daeyekeme.

3

Mo bapitaisi peao hayeke hali Dionima: pi waleekeeki
(Ma:tiu 3:1-12, Maka 1:1-8, Dioni 1:19-28)

1 Mo Loma: Kapomani titina: You hali Sisa Taibitiasi ipika: bapi
15 peao handeteke hayeke da yu paeyaota: pa handeteke hayekeme.
Koto pita:ma:ta: ipikana:ma: mea haena: leeke Kapomani you hali-
weki manuma: ika: handeteke hatia epena: leeke kenke manuta: dupa
handeteke haemekeme. Pontiasi Pailedita: Diudia kenke handeteke
hayekeme. Hetodita: Ka:lili kenke handeteke hayekeme. Kutupa
Hetodina: hameke Pilipita: Idulia make Data:kenaidisi koto kenke
yaapo handeteke hayekeme. Laisaniasita: Abilini kenke handeteke
hayekeme. 2 Koto pita:ma: kone A:nasi Kaiya:pasi yaapota: Koda:na:
yeni peao haepeke you hali haena:ta: mo hapu hayeke alena: hayeke
hali Sekataiyana: eiyeke Dioni pa:ta:ta: Koda:na: pi epeekeme. 3 Kutu
pieke handaata: Dionima: mo Diodani ikali tea:na: wieke yu paeyao pa:ta:
Koda:na: pi latiki pomuolo hata: alota: Wanda:halio. Iki paeyaoma: ika:
amba: pimi haumanu make ika: honemanu make la:ka:la: minaata: bapi-
taisi peano lapa:peke. Koto haumanu ota: pimika:na:ta: kota: Koda:ma:
ika: pimi haumanu paeyaosiki paeyaaso hata: paa na niminaalieke
leekeme.
4 Koto Dionima: pieke ekita: amba: titina: Koda:na: pi la halo hayeke
hali ma:nda: bikita: Aisaya ipikana:ma: bukana: wape pea ula: ekita: dupa
la:la:me.
Hali ma:nda:ma: hapupapeke alena: hata: wi laa dupiki pi ala:me.
Tekehalina: pota: tikitiki yao wia:pa:peke.
Ipiki epeke tupa: epena: mo ipika: pota: wamo peao mea tikitiki yao
epeapa:peke.
5 Kutupata: mo hawete manuta: mea tumbapa:peke.
Mo yu elimanu make mo potemanu make paeyao ao tumbaota: mandake
pina: lapa:peke.
Kutu pitolo hata: mo pota: hoihoi pa:la: ekimanu make ota: epeke tupa:
tikitikina: mea epeaaso hata:
mo hana:manu pota:na: wekila:la: ekimanu make ota: epeke tupa: tikitiki
yao epeapa:peke.

6 Kutu pimikina:ta: kota: wanda:hali paeyaoma: Koda:na: kita:la:
da:ta:la:eki handilimikie laa la:la:me leekeme.
7 Koto dina:ta: wanda:hali wotuma: Dionima: iki bapitaisi peaena:yeke
paeyao epemekeme. Kutu pimiki handaa Dionima: koto wanda:hali
pa:ta: alota: Ikita: ketomanue. Ikita: Koda:ma: teke pa:ta: epena: lolo
pa:la: mineke panka:la: ekita: wonduluekema: hamena: laa ma:nda: epita:
pindipa pelimiki pita: epima: kinki pa:la:pe. 8 Ika: pimi hoke haumanu
paeyao amba: hoki waleme ekina: wanda:halima: handena: mo epeke ki-
liki a:ela: tima: pa:la:eki pina: epeke haumanu pea:pa:peke. Koto ekina:ta:
ikana:ma: Nika: meita: Eipoloha:ma:e laa kutupiki pimanu na lapa:peke
laata: Dionima: iki pa:ta: alota: Opua:pe. Koda:ma: do toopimanu meaata:
Eipoloha:ma:na: mondu semba:lala: wanda:hali ana:na: wepia haena:
lapeke ya:la:me alome. 9 Hande hapula: ti manuna: teke pa:ta: poku-
luekema: manda: meaowa:me leekeme. Epeke kiliki na a:eya:la: timanu
paeyao siki poko lopaota: ti talo hala: pa:ta: paeyao siki mu yankilieke
leekeme.
10 Do pimanu opua mo wanda:halima: Dioni pa:ta: lota: pitolo hata:
alota: Kota: nikana:ma:ta: eki hau peomonope lemekeme. 11 Dionima:
ika: pi hombo peaaso hata: alota: Hali ma:nda:ma: ipika: dau yaapo
wia:ka:na:ta: kota: ma:nda:ta: mo dau dia:ya:la: natehali ma:nda: pa:ta:
hala:peke. Kutupa make ne napekeeki wia:ka:na:ta: kota: ne dia:ya:la:
wanda:halimanu pa:ta: telipea hala:pa:pekee leekeme. 12 Koto natena:ta:
mo mandane dakisi mani mu haemeke haliwekima: Dionima: iki bap-
itaisi peaena: ipiki a:pa lota: pitolo alota: Wala:la: halio. Nikana:ma:ta:
eki hau piomonope laa lota: pimikime. 13 Koto lemeke Dionima: hombo
peaaso alota: Ikana:ma: mo wanda:halina: dakisi mani mimika:na:ta:
kota: haka:ta:pao na miki mo Kapomanina: Lo pima: tombo ula: tupa:
mia:pa:peke leekeme. 14 Mandane ami haliwekima: make a:pa lota:
pitolo hata: alota: Nikana:ma: make ekipiki haumanu peomonope
lemekeme. Koto lemeke Dionima: iki pa:ta: alota: Ma:nda:na: mani pake
muluekema: paala: tiao o yayapiki ekina: pa hameke la: tiaasa:eki ota:
na pea:pa:peke. Kutupa ika: e pokaasemeke kita:la: yenkita: ana:na:
kita:la:me hone wia:pa:peke leekeme.
15 Mo wanda:halima: koto haumanu paeyao handaata: ika: puki pa:ta:
hayeke ale tialu baeyeke ekima:ta: ikana:ma: hone eleke eleke witolo
hata:ta: do Dionita: hande Ketiso pateya:la:me laa hone wimikime.
16 Koto ekina: Dionima: iki pa:ta: alota: Ima: ikita: ikalima: bapitaisi
peao halopate hali ma:nda: wetepena: ipilia: halita: ota: honkopu wotu
hala:me. Ita: ipiki yaapo ana: pea:peke na ya:la:me. Ipika: anke dake
holaapeke make Ita: ana: na pa:la:me leekeme. Ipikana:ma: ikita: Holi
Sipitidi pita: ti uleke yaapoma: bapitaisi pealieke leekeme. 17 Ipikana:ma:
mo hande widi kilikina: ambuku napeke yaapo putupa alu puluekema:
pana:pulu pa:la: sa:sata: ipika: kikina: miniki hala:me. Ipika: widi kiliki
epekeeki paeyaota: ipika: widi napeke u hala: da pa:ta: momba:la wilieke.
Pate mo ambuku paeyaota: tina: pana:pu yankilieke. Koto tita: na
paeyeke pa to halieke leekeme.
18 Mo wanda:hali ika: hoke haumanu hoki wala puki hone leke-
lena:yeke Dionima: Koda:na: Pi Seliapomanu ota: epeke tupa: la hala:tiki
pominolo hata: wanda:hali sutiatia pua:tiki pomiekeme.
19 Koto pa:la:pate Dionima: mo kapomani hali tieke Hetodi pa:ta: la
halolo hata: alota: Neketa: hoke haumanu peleme laa la haleekeme.

Ekipeke. Hetodi ipika: hamekena: weteke Hetodiasi pa ipika: handa:mea
make ipikana:ma: ti teke wotu yoka:tiki pomieke handa leekeme. 20 Koto
leeke ekina: Hetodi ipikana:ma: Dioni dipula mea lopaeyeke ekima:ta:
mo ipika: amba: pieke hoke haumanu paeyaota: koto ekima: lu ankula
yeekeme.

Dionima: Yesu bapitaisi peayekeeki
(Ma:tiu 3:13-17, Maka 1:9-11)

21 Kutupa Dionima: wanda:hali paeyao siki bapitaisi hau peaota:
wetepe nane Yesu make bapitaisi hau peayekeme. Kutupa Yesuma: yeni
pitolo haena:ta: oli hepeni lumba 22 mo Holi Sipitidita: ba melipuma:
handekeeki hola:pa:niao Yesuna: lokena: a:pa holopeekeme. Kutaa oli ya
nanema: pi hola:make homekema: pi alo alota: Neketa: ota: yaka puki piki
wekie. Yaka pukima: neke pa:ta: ta:na:ma: wotu homolome leekeme.

Yesuna: apa:meina: bikimanu
(Ma:tiu 1:1-17)

23 Yesu ipika: bapita: hali tieke homeke paeyao kiki yaapo bapimanu
tupa: yeketa: ipika: e kinipea pokeekeme. Mo wanda:halima: hone
witolota: ipikita: Diosepena: eiyekee hone wimikime.
Diosepe ipikita: Helina: eiyeke hayekeme.
24 Helita: Madadina: eiyeke hayekeme.
Madadita: Lipaena: eiyeke hayekeme.
Lipaeta: Mela:kina: eiyeke hayekeme.
Mela:kita: Dia:naina: eiyeke hayekeme.
Dia:naita: Diosepena: eiyeke hayekeme.
25 Diosepeta: Mataatiasina: eiyeke hayekeme.
Mataatiasita: Amosina: eiyeke hayekeme.
Amosita: Nahumina: eiyeke hayekeme.
Nahumita: Eselina: eiyeke hayekeme.
Eselita: Nakaina: eiyeke hayekeme.
26 Nakaita: Maadina: eiyeke hayekeme.
Maadita: Mataatiasina: eiyeke hayekeme.
Mataatiasita: Semenina: eiyeke hayekeme.
Semenita: Diosekina: eiyeke hayekeme.
Diosekita: Diodana: eiyeke hayekeme.

27 Diodata: Dioananina: eiyeke hayekeme.
Dioananita: Etesana: eiyeke hayekeme.
Etesata: Setubabelena: eiyeke hayekeme.
Setubabeleta: Sieletielina: eiyeke hayekeme.
Sieletielita: Netina: eiyeke hayekeme.
28 Netita: Melekina: eiyeke hayekeme.
Melekita: A:dina: eiyeke hayekeme.
Adita: Kosamina: eiyeke hayekeme.
Kosamita: Elemadamina: eiyeke hayekeme.
Elemadamita: A:eta:na: eiyeke hayekeme.
29 A:eta:ta: Diosuana: eiyeke hayekeme.
Diosuata: A:liesana: eiyeke hayekeme.
A:liesata: Diotamana: eiyeke hayekeme.
Diotamata: Madadina: eiyeke hayekeme.
Madadita: Lipaena: eiyeke hayekeme.

30 Lipaeta: Simionina: eiyeke hayekeme.
Simionita: Diudana: eiyeke hayekeme.
Diudata: Diosepena: eiyeke hayekeme.
Diosepeta: Dionamena: eiyeke hayekeme.
Dionameta: Elaia:kimina: eiyeke hayekeme.

31 Elaia:kimita: Meleana: eiyeke hayekeme.
Meleata: Menana: eiyeke hayekeme.
Menata: Madadana: eiyeke hayekeme.
Madadata: Neidanina: eiyeke hayekeme.
Neidanita: Deipidina: eiyeke hayekeme.
Deipidita: Diesina: eiyeke hayekeme.
32 Diesita: Obedina: eiyeke hayekeme.
Obedita: Boa:sina: eiyeke hayekeme.
Boa:sita: Sa:limonina: eiyeke hayekeme.
Sa:limonita: Na:sionina: eiyeke hayekeme.
33 Na:sionita: Amina:da:bena: eiyeke hayekeme.
Amina:da:beta: A:da:minina: eiyeke hayekeme.
A:da:minita: Anina: eiyeke hayekeme.
Anita: Hesotonona: eiyeke hayekeme.
Hesotonota: Petesena: eiyeke hayekeme.
Peteseta: Diudana: eiyeke hayekeme.

34 Diudata: Dieikopena: eiyeke hayekeme.
Dieikopeta: Aisa:kena: eiyeke hayekeme.
Aisa:keta: Eipoloha:ma:na: eiyeke hayekeme.
Eipoloha:ma:ta: Titana: eiyeke hayekeme.
Titata: Neihona: eiyeke hayekeme.
35 Neihota: Setakona: eiyeke hayekeme.
Setakota: Eteyuna: eiyeke hayekeme.
Eteyuta: Pelekena: eiyeke hayekeme.
Peleketa: Ebena: eiyeke hayekeme.
Ebeta: Silana: eiyeke hayekeme.
36 Silata: Keinanina: eiyeke hayekeme.
Keinanita: Apa:ka:sa:dina: eiyeke hayekeme.
Apa:ka:sa:dita: Siemena: eiyeke hayekeme.
Siemeta: Noana: eiyeke hayekeme.
Noata: Lamekena: eiyeke hayekeme.

37 Lameketa: Madiuselana: eiyeke hayekeme.
Madiuselata: Inokana: eiyeke hayekeme.
Inokata: Dia:tedina: eiyeke hayekeme.
Dia:tedita: Mahalalielina: eiyeke hayekeme.
Mahalalielita: Kenanina: eiyeke hayekeme.
38 Kenanita: Inosina: eiyeke hayekeme.
Inosita: Sedena: eiyeke hayekeme.
Sedeta: A:da:ma:na: eiyeke hayekeme.
A:da:ma:ta: Koda:na: eiyeke hayekeme.

4

Sadanima: Yesu la handeeke ekimanu
(Ma:tiu 4:1-11, Maka 1:12-13)

1 Yesuta: mo Diodani ikali mina:pa:lao paa epeeke pita:ma:ta: mo Holi
Sipitidima: ipiki pa:ta: ota: tumbiekeme. Koto dina:ta: mo hande Holi
Sipitidima: Yesuta: hapupapeke alena: hatuku peekeme. 2 Koto pa:ta:ta:
nate hali tieke yaapo pa:ta: Sadanima: Yesu a:pa la handa:tiki piekeme.
Koto hali tieke yaapo nate manuna:ta: Yesuma: ala:ta: ma:nda: siki make
ota: na neeke ekima: tea:ma: homeekeme.
3 Kutupa Sadanima: Yesu pa:ta: alota: Neketa: ota: Koda:na: Eiyeke
ya:ka:na:ta: kota: do toopi kone palaowa au lapeke leekeme. 4 Yesuma:
mo Sadanina: pi litolo hata: alota: Mo Baiboloma: alota: Halima: palaowa
homeke naa na hapeke ya:la:me laa la:la:me leekeme.
5 Kutupa mo Sadanima: Yesu oli manda hatuku pua mo kenkena: kilu
tombuao hala: ekimanu paeyao siki ti tekele pea ipiki pa:ta: waleekeme.
6 Kutu pitolo hata: mo Sadanima: Yesu pa:ta: alota: Mo alemanu paeyaota:
I pa:ta: ka:la:pate yaka honema:ta: hali ma:nda: pa:ta: haloa:ka:na:ta: ota:
ana: pilieke. Koto ekina:ta: mo kilu tombuao hala: ekimanu paeyao pita:
ika: hamoko alemanu paeyao telipina: nakana:ma: handeteke halena:
neke kuluekema: 7 neketa: ya biki laaluekema: panda: puniaeka:na:ta:
do alemanu paeyaota: naka:eki yelieke leekeme. 8 Koto leeke Yesuma:
alota: Mo Baiboloma: dupa la:la:me. Tekehali naka: Koda: ipiki pa:ta:
homeke yeni pu hata: e poko hapeke laa la:la:me leekeme. 9 Pa mo
Sadanima: Yesu mo Diutuseleme nane yeni pu haemeke da tiekena: holu
manda hatuku pua haena: leekeme. Kutupa Sadanima: Yesu pa:ta: alota:
Neketa: ota: Koda:na: Eiyeke ya:ka:na:ta: do alena: hao oni kenkena: naka:
kone lopa:niae. 10 Kutu pikina:ta: mo Baiboloma: la:la: tupa: Koda:ma:
ipika: enisolo tonuma: neke epeke tupa: handeteke haena: laa pi lelieke
la:la:me. 11 Kutupa mo Baiboloma: paa la:la: tupa: Koto enisolo tonuma:
toopi ponekema: naka: anke awaama:na:yeke ika: kiki manuma: neke
miniliao handeteke halimikie laa la:la:me leekeme. 12 Koto leekepate
Yesuma: ipika: pi litolo hata: alota: Baibolo pima:ta: do la:la:me. Tekehali
naka: Koda:ta: na la handa:peke laa la:la:me leekeme. 13 Mo Sadanima:
Yesu pa:ta: hoke la handa:la: ekimanu ane mone eki paeyao siki peaata:
pa hosiki mina:pa:lao peekeme.

Yesuma: ipika: emanu kini piekeeki
(Ma:tiu 4:12-17, Maka 1:14-15)

14 Mo Holi Sipitidina: honkopuma: Yesu handeteke haena: laa Yesu mo
Ka:lili nane paa peekeme. Kutupa koto da yu paeyao pa:ta: haemeke
wanda:halima: Yesuna: biki kende tupa: wina: lemekeme. 15 Ipikana:ma:
Koda:na: pi hotu haemeke damanu pa:ta: pua:tiki pea wanda:hali pa:ta: pi
wala:tiki pomieke handaata: mo wanda:hali paeyaoma: ipika: biki mea
miniliatiki pimikime.

Na:sa:tete da wanda:halima: Yesu kiaemekeeki
(Ma:tiu 13:53-58, Maka 6:1-6)

16 Kutupa Yesu ipika: daeyeke da Na:sa:tete da pa:ta: pua ipika: pu
hayeke tupa: Diu wanda:halina: hoto pitu haemeke natena: Koda:na: pi
hotu haemeke da pa:ta: peekeme. Kutupa ipikana:ma: mo Baibolo buka
yata:puluekema: yeke tiao hayekeme. 17 Hali ma:nda:ma: mo Koda:na:
potopede hali Aisayama: wape pu wieke buka Yesu pa:ta: haleekeme.

Kota: Yesuma: mo buka lombaata: handa:tiki pua pi ma:nda: dupa laeye-
keeki handa: witolo hata: yata:peekeme.
18 Ima: natehali wanda:hali pa:ta:manu mo Pi Seliapomanu laanoyeke
mo I mea haena: la:la: Tekehalima: ipika: Sipitidi I yaapo hala:me.
Ipikana:ma: I tapaala: ekita: mo dipula pila: wanda:hali ikita: ka:la:pa:
tapao halememe lono make mo leke holupiki wanda:hali ikita: ika:
leke manuma: paa handilimikie laa lonoyeke tapaala:me.
Kutupa make mo ika: ka:nda: manuma: kone tekepa:ta: hoeyaapeke
ya:la: wanda:hali ka:la:pa: tapawano make 19 wanda:hali wotu
pa:ta:ta: Tekehalima: ipika: wanda:hali tamba: mulu pa:la: nate
a:pa hala:me laa lono yeke I tapaala:me laa leekeeki yata:peekeme.
20 Yesuma: mo buka yata:paata: amba: bukamanu handeteke hayeke
hali pa:ta: paa hala: moneao pitiniaeyekeme. Kota: mo Koda:na: pi hotu
haemeke da pa:ta: pitimiki wanda:hali paeyao sikima: Yesu handolo
hata: yola: pambemekeme. 21 Kota: Yesuma: iki pa:ta: pi alo hata: alota:
Do yata:pa kua: hande Baibolo pita: ikana:ma: opitolo hamena: kone ota:
ame do kone yaya:me leekeme. 22 Ipika: leeke pi manuma: tende pieke
handaa iki paeyao siki leke opa penkiliputia pominolo hata: make haleke
lomba mo ikana:ma: ipikina: do pi lemekeme. Ipikita: Diosepena: eiyeke
dia:yekea laa ika: ika: kone lota: pu alu alu pimikime.
23 Koto lemeke handaa Yesuma: mo wanda:hali pa:ta: alota: Ota:
loa:me laa Ikana:ma: I pa:ta: make mo wanda:halima: amba: loma: loma:
pa:la:me pi siki ma:nda: dupa lelimikie. Dokeda halio. Naka: yenita:
naka: kone mea epeapeke lelimikie. Kutupa pi ma:nda: make I pa:ta:
dupa lelimikie. Hau ma:nda: ma:nda: mo Kapeneami teke da nane
hata: pi hande hau manuta: nikana:ma: amba: opuma:me. Kota: do
naka: ota: teke da pa:ta: make kutupiki homeke haumanu kone pie laa
lelimikie laata: 24 Yesuma: iki pa:ta: alota: Ima: iki pa:ta: alome. Koda:na:
pi wala:la: potopede hali ipika: teke wanda:halima: ipiki hone wotu
na wilimikie. 25 Opua:pe. Ima: iki pa:ta: ota: pi alome. Mo Elaidia
hayeke dina:ta: kineke wanda: sunuta: wotu aneke hapu mo Isulai da
yu pa:ta: haemekeme. Koto natena: bapi tepona: sumba: yunki mindiki
hata: lako ota: na a:paata: da yu paeyao pa:ta: tea:ma: homa:la:eki wotu
aneke hapu epeekeme. 26 Kutu piekepate Koda:ma: Elaidiata: Isulai da
yu pa:ta: hayeke wanda:hali ma:nda: pa:ta: na tapaeyekepate ipikita:
mo Saidoni da yu tukiki pa:ta: hayeke teke da Sa:tepa:di hayeke kineke
wanda: homeke pa:ta: tapaeyekeme. 27 Kutupa make Koda:na: pi la:
mea halo hayeke hali Elaisa hayeke dina:ta: kindi yeni homo haemeke
wanda:hali wotu anekema: mo Isulai da yu pa:ta: haemekepate Koda:ma:
koto wanda:halita: ota: ma:nda: hondo na mea epeaeyekepate pa Sitia da
yu pa:ta: hayeke hali Neimana: homeke mea epeaeyekeme leekeme.
28 Mo Koda:na: pi hotu haemeke da pa:ta: pitimiki wanda:halima: koto
pi leekeeki opua ikana:ma: mineke tieke wotu pankemekeme. 29 Kutupa
ikana:ma: tiao Yesu minaa ika: teke da mina:pa:lao hama nane yolaa
pemekeme. Mo ika: teke data: pote elina: hayekeeki yaalo Yesu mo pote
elina: hatuku pua oni paeleke alena: poneke wato lopaaluekema: hatuku
pemekeme. 30 Kutu pimikipate Yesuta: mo wanda:hali anka:lopuna:
pa:ta: kone pa pa:nka:pa peekeme.

Yesuma: hoke temoko baena: leekeeki
(Maka 1:21-28)

31 Kutupa Yesuta: mo Ka:lili da yu pa:ta: hayeke teke da Kapeneami
nane peekeme. Puaata: mo hoto pitu haemeke natena: wanda:hali pa:ta:
pi waleekeme. 32 Mo wanda:halima:ta: Yesuma: waleekeeki opuaata:
leke opo handake wimikime. Pa ekipeke. Ipikana:ma: biki ula: halima:
wala:la: tupa: waleeke handaa pimikime. 33 Mo pi hotu haemeke da
pa:ta:ta: hoke temoko pitieke hali ma:nda: hayekeme. Koto halima: Yesu
handaata: ipiki pa:ta: wi aneke hapu la alota: 34 Ae. Yesu Na:sa:tete da
halio. Nakana:ma:ta: niki amele eki puluekema: a:pa pipa: laata: Neke
epele ekita: niki paeyao mea hoeyaaluekema: a:pa pipe. Neketa: Ima:
hone witolome. Neketa: Koda:ma: tapaeya: yako piki hali ya:ka:ta:me
leekeme. 35 Koto ekina: Yesuma: mo hoke temoko pa:ta: tandapiki pi alo
hata: alota: Neketa: koto hali ota: mina:pa:lao naka: pi na leke ai hosiki
ya:la:na: kone yopue leekeme. Koto pi leekeeki opua mo hoke temokoma:
mo wanda:halina: leke taapuna: mo hali mea wato lopao yopusiki hama
nane opolu baeyekepate mo halina: loke ma:nda: na mea hoeyaeyekeme.
36 Koto eki handaata: wanda:hali paeyao sikima: penkilipa:tia pomua
ika: ika: kone pi la alu alu pitolo hata: alota: Dota: ekipiki pimanu ala:pe
laata: Do halita: you hali ma:nda:ma: leke nono pita:la: tupa: mo hoke
temokomanu pa:ta: dupi dupi aleke handaa hama ipulimime lemekeme.
37 Koto ekina:ta: wanda:hali manuma: Yesuma: pieke ekimanu handaata:
da yu ma:nda: ma:nda: pa:ta:manu kendetia pomimikime.

Wanda:hali wopu Yesuma: epeaeyekeeki
(Ma:tiu 8:14-17, Maka 1:29-34)

38 Yesu mo Koda:na: pi hotu haemeke da mina:pa:laota: Saimonona:
da pa:ta: peekeme. Saimonona: meiyeke wanda:ta: titipu yeni tiekema:
homa:pa wieke handaa ikana:ma: Yesu pa:ta: mo wanda:na: yeni hayeke
tupa: la halemekeme. 39 Kota: ipiki pua mo wanda: homa:pa wieke alena:
pa:ta:liki nane pua tiao hata: mo hande titipu yeni hayeke ekima: mo
wanda: mina:pa:laena: tanda piki pi leekeme. Kutupiki pi leeke han-
daata: mo yenima: mo wanda: mina:pa:lao tandela:pa yapeeke handaata:
koto kone mo wanda:ma: tiao hata: mo tapakena: ne wamo peayekeme.
40 Nate amba: pambeeke hoki naneta: wanda:halima: ika: yankeke
sunu ane mone yeni manuma: homa:pa wia:tiki pimiki yeke handaa
Yesu teke pa:ta: mea epemeke handaa ipikana:ma: ipika: kiki iki manda
wia:tiki pieke handaa paeyao mea epeatiki piekeme. 41 Kutupata: mo
hoke temoko manuma: wanda:hali aneke tukiki pa:ta: pita e la:tiki yop-
ulu hata: alota: Neketa: Koda:na: eiyekee lemekeme. Yesuma: mo hoke
temoko manuma: pi ma:nda: laama:na: pi taka:lake leekeme. Pa ekipeke.
Ika: hone wimikipate ipikita: hande Mesaya yeke handaa pimikime.

Hotu haemeke damanu pa:ta: pi waleekeeki
(Maka 1:35-39)

42 Da panake kelepolo haena: Yesu ipikita: koto teke da mina:pa:lao
wanda:hali na hala: da yu ma:nda: pa:ta: ipika: honumake siki peekeme.
Kota: mo wanda:halima: Yesu ipiki pu moneaekeeki weitia pomu hao
ipiki hayeke pa:ta: pua handa: witolota: ika: ta:na: piki ekita: Yesuma:
iki na kiao pena: hone wia sa:sa: puluekema: taapemekeme. 43 Koto
hau pimikipate Yesuma: iki pa:ta: alota: Koda:ma: I tapaala: ekita: ipika:
Kilu Tombuao Hala: ekina: Pi Seliapo mandane teke da ma:nda: ma:nda:
pa:ta: haleme wanda:halimanu pa:ta: make walono yeke I tapaeya:me

leekeme. 44 Koto ekina:ta: mo da yu paeyao pa:ta: ika: pi hotu haemeke
da pa:ta:manu pomu lopa:tia pominolo hata: Koda:na: pimanu walao
hayekeme.

5

Yesuma: ipika: disaipolo haliweki miekeeki
(Ma:tiu 4:18-22, Maka 1:16-20)

1 Nate ma:nda:na: Yesuta: mo Kenesatete ikali leke wieke ikali tea:
nane haena:ta: wanda:hali aneke wopuma: Koda:na: pi opuluekema:
yeke ika: ika: kone pendilatia pulu hata: titi ata:ta: pimikime. 2 Yesuma:
mo ikali tea:na: kawaso yaapo wiekeeki handeekeme. Mo kawaso teke
haliwekita: ika: kawaso yaapo mina:pa:laota: ika: tenkinumanu tande-
polo pitimikime. 3 Kutupa Yesuta: Saimono ipika: kawasona: opa:liao
ipikana:ma: Saimono pa:ta: alota: Naka: kawaso mo ikali houna: hosiki
siki mo pate leke mea pue laa mo kawasona: pita: wanda:hali pa:ta:
Koda:na: pimanu waleekeme.
4 Koto hande pi walo paeyao wetepe naneta: Yesuma: Saimono pa:ta:
alota: Nakana:ma: naka: kawaso mo ikali noka: ula: alena: leke pendila
moneae laata: Neke make naka: ta:ma:ni tonu amele ika: tenkinu paeyao
do ikali pa:ta: ta:peli muemena: lopape leekeme. 5 Koto leeke handaa
Saimonoma: ipika: pi litolo hata: alota: Tekehalio. Do timba andusa:na:
niki paeyaoma: e tieke pokoma:pate ta:peli ota: homeke siki a:nda: make
na muma:pate nakana:ma: aleke handaata: mo tenkinu paeyao paa ikali
pa:ta: lopanoe leekeme. 6 Kotoeki pimiki dina:ta: ikana:ma: ta:peli ota:
wotu aneke hapu mimiki yeke handaata: mo hande tenkinu paeyaota:
tumbulu baasota: tunkuluekema: taapeekeme. 7 Kutu pieke handaa
mo kawaso ma:nda:na: pitimiki haliwekima: ika: ta:ma:ni tonuma: iki
tamba: mulu epena: yeke kiki wanke pitolo hata: ipupa: laa lemekeme.
Iki a:paata: mo ta:pelimanu paeyao siki mo kawaso yaapona: mea
wimiki ekima: mo hande kawaso yaapota: ikali pa:ta: honki loluekema:
taapepekeme. 8 Kutu piekeeki handaata: Saimono Pidama: Yesu teke
pa:ta: tumiki yotuao alota: Tekehalio. Ita: hoke hau polo somema: I
kiao pue leekeme. 9 Saimono ipiki amele haemeke haliweki ika: tenk-
inu paeyao siki pa:ta: ta:peli wotu anekema: mu wimikieki handaata:
penkilipa:tia pomimikime. 10 Saimono ipika: ta:ma:ni pieke hamala:
Sepedina: eiyeke yaapo Dia:mesi Dioni yaapoma: make penkilipa:tia
pomipikime. Yesuma: Saimono pa:ta: alota: Nakana:ma: paala:ma: na
homa:peke laata: Ekipeke ame do kini peaata: nakana:ma: pa haliweki
mealipikie leekeme. 11 Koto ekina:ta: mo kawaso yola: mea mo ikali
tea:na: mea wiata: ika: ala:ta: ala:ta: paeyao mina:pa:lao Yesuna: hoki
nane teli mea pemekeme.

Yesuma: hali ma:nda: mea epeaeyekeeki
(Ma:tiu 8:1-4, Maka 1:40-45)

12 Nate ma:nda:na: Yesuta: mo kindi yenima: loke paeyao tumbieke
hali ma:nda: hayeke daoni ma:nda: pa:ta: hayekeme. Koto halima: Yesu
handaata: ipiki teke pa:ta: a:pa oni kenkena: lopolo hata: alota: Teke-
halio. Nakana:ma: hone pia:ka:na:ta: I mea epeapeke ya:la:me leekeme.
13 Koto leeke pi opua Yesuma: ipika: kiki tindipao mo halina: lokena:
wataaso hata: alota: Ima: ya hone pa:la:me. Naka: loke epena:e. Koto
leeke handaata: koto kone mo kindi yeni hayekeeki tandela:pa peekeme.

14 Yesuma: pi honkopu hao ipiki pa:ta: alota: Do pitolo ekita: ma:nda: pa:ta:
ai na leketa: pa mo yeni peao hala: halima: titina: amba:la naka: yeni ota:
paela:pe laa handena: ai ipiki pa:ta: pua:peke. Kutaata: wanda:halima:
naka: yenita: ota: paela:me hone wina: mo hande Mosesima: la: wieke
tupa: Koda: pa:ta: lia hala:la: ale lia hala:peke leekeme. 15 Koto pi leeke
pateta: wanda:hali paeyaoma: Yesuma: pieke ekimanu da yu paeyao
pa:ta: la:tiki pomimikime. Koto ekina:ta: wanda:hali aneke hapuma: Yesu
ipika: leeke pimanu opua make ipikana:ma: ika: yenimanu mea epeaena:
yeke epemekeme. 16 Kutu pimikipate Yesuma: mo wanda:hali na hayeke
alena: pua Koda: pa:ta: yeni puluekema: pua:tiki piekeme.

Kiki anke lupa wiki hali ma:nda: epeaeyekeeki
(Ma:tiu 9:1-8, Maka 2:1-12)

17 Nate ma:nda:na: Yesuma: wanda:hali pa:ta: Koda:na: pi walolo
haena:ta: mandane Pa:tisi haliweki make mo Lo Pimanu wala:la: hali-
weki make pitimikime. Koto haliwekita: Ka:lili kenke pa:ta: hala: daoni-
manu make Diudia kenke pa:ta: hala: daonimanu make mo Diutuseleme
teke da pa:ta: make a:pa pitimikime. Koto natena:ta: mo yeni homemeke
wanda:hali paeyao Yesuma: mea epeaena: mo Tekehali Koda:na: weleta:
ipiki pa:ta: aneke hapu hayekeme.
18 Mandane haliwekima:ta: mo kiki anke lupa wiki some ma:nda:
tilina: mea tia a:paata: ipiki mo da tukiki pa:ta: tia pua Yesuna: leke
tonkona: pua tu uluekema: taapemekeme. 19 Kutu pimikipate polo
pimiki pota:ta: wanda:hali wotu aneke hapuma: tumbieke handaata:
ikana:ma: mo hali da tukiki pa:ta: tia pua:peke pota: ma:nda: na wiekeme.
Koto ekina:ta: mo haliwekima: hande da holuna: mea opa:liao ka:ka:na:
mea wiao ipika: loketa: tilina: wia mo wanda:hali anka:lopuna: Yesu
hayeke alena: uniaemekeme. 20 Kutupa Yesuma: mo haliwekina: hone
tulaemekeeki handaata: ipikana:ma: mo kiki anke lupa wiki hali pa:ta:
alota: Kame. Naka: hande pi hoke hau manuta: pa paeyaasa:me leekeme.
21 Koto leekeeki opuaata: mo Lo Pimanu wala:la: haliweki make mo
Pa:tisi haliweki paeyaoma: ika: ika: kone pi pi alo alota: Mo Koda:na:
biki hoeyaaso pimanu ala: halita: epi ya:ka:ta:pe. Ma:nda:na: hoke
hau manuta: Koda:ma: homeke ana:na: paeyaapeke ya:la:taa lemekeme.
22 Kutupa mo haliwekima: hone wimiki ekita: Yesuma: amba: hone wia
iki pa:ta: alota: Ekipeke ikana:ma: ika: hone pa:ta: do honemanu witele-
mepe laa lota: pitolo alota: 23 Do pi yaapona: yapa: pa:la: ekita: handoeki
ka:ta:pe. Naka: hokeeki pa:la:eki manuta: pa paeyaasa:me laa la:la:eki
yapa: pa:la:pe o Tiao pue aloeki yapa: pa:la:pe laa 24 Ima: iki pa:ta:ta:
Wanda:halina: Eiyekema: do kenkena: hata: hoke haumanu paeyaapeke
wele wia halo ekita: ame peneme yanoma: handa:pa:peke leekeme. Koto
ekina:ta: Yesuma: mo hande kiki anke lupa wiki hali pa:ta: alota: Ima:
neke pa:ta: alome. Ame tiao. Naka: tilita: da pa mea tia pue leekeme.
25 Koto tomona: kone mo wanda:halina: leke tonka:na: mo hande hali tiao
mo ipiki pelieke tili mea tia ipika: da nane pulu hata:ta: Koda:na: biki
mea miniliatia peekeme. 26 Kutupa koto piekeeki handaata: mo hande
wanda:hali manuta: penkilipa:tia pomua ikita: pututuma: homolo hata:
Koda:na: biki mea miniliaaso alota: Ameta: nikana:ma: na handeke epeke
haumanu wotu handoma:me lemekeme.

Yesuma: Lipae miekeeki
(Ma:tiu 9:9-13, Maka 2:13-17)

27 Wetepena: Yesu hama opolu bao pulu hata: dakisi mani mu hayeke
hali ma:nda: ipika: biki Lipae handeekeme. Koto halita: mo dakisi mani
mu hayeke opisi pa:ta: pitiekeme. Yesuma: Lipae pa:ta: alota: I telia: mea
epoe leekeme. 28 Koto ekina: Lipae tiao ipika: ala:ta: ala:ta: paeyao siki
kiao Yesu telia: mea peekeme.

29 Kutupa Lipaema:ta: ipika: da pa:ta: Yesuna: aneke ne ma:nda: pam-
baeyekeme. Lipaema: wi leeke epemeke haliweki amelę mo dakisi mani
mu haemeke haliweki aneke hapu make pa mandane haliweki make
ipika: da pa:ta: pitimikime. 30 Kutupa mandane Pa:tisi haliweki manuma:
make iki amelę apa:taemeke mandane Lo Pi wala:la: haliwekima: make
Yesuna: disaipolo haliweki pa:ta: ka:nda: piki pimanu lota: pitolo hata:
alota: Mo dakisi mani mu haleme haliweki make mo hoke hauma:
hai pieke handaa mina:pa:laemeke wanda:hali amelę mandake pa:ta:
pita: ne ikalimanu ekipeke nalemepe laa lota: pimikime. 31 Koto ek-
ina:ta: Yesuma: ika: pi hombo peaaso hata: alota: Mo wanda:hali ma:nda:
epima: yeni na homemeka:na:ta: kota: dokeda haliweki pa:ta: na pu
halemepate ota: yeni homo haleme wanda:hali homeke dokeda hali
pa:ta: pu halememe. 32 Ima:ta: epeke hau pu haleme wanda:hali hone
ma:nda: la:ka:la wina:yeke wi loluekema: na epoa:pate pa hoke hau pu
haleme wanda:hali wi loluekema: epoa:me leekeme.

Nee pi wia:peke ekina: lota: pimikieki
(Ma:tiu 9:14-17, Maka 2:18-22)

33 Kota: mandane wanda:halima: Yesu pa:ta: dupa lemekeme. Dionina:
disaipolo haliweki make mo Pa:tisi haliwekina: disaipolo haliweki make
nate paeyao nee pi u moneaaso hata: Koda: pa:ta: yeni pea:tiki pu
halemepate pa naka: disaipolo haliwekima:ta: ikali ne manuta: pa no
halememe lemekeme. 34 Koto ekina: Yesuma: ika: pi hombo peaaso hata:
alota: Ika: honema:ta: hali ma:nda:ma: wanda: panake mea pita: ne pam-
bolo hata: mo wi leeke epemeke wanda:halima: ipiki amelę pa mandake
pitu haya:ka:na:ta: koto wanda:halita: ne na neke pi wipe lea:ka:na:ta:
opilimikipe. Ota: dia:me. 35 Koto pa:la:pate mo wanda: panake mina:la:
halita: ma:nda:ma: hatuku pua:peke nate opolo epea:ka:na:ta: kota: koto
natena:ta: ikana:ma: nee pi wia:tiki pu halimikie leekeme.

36 Yesuma: iki pa:ta: onkoluma: pi ma:nda: dupa leekeme. Hali
ma:nda:ma: ipika: sinkipiki amba: sedi ma:nda: epeaaluekema:ta: ipika:
panake sedi tunkulu mea mo amba: ekina: na tombilieke. Koto
hau pia:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: ipika: panake sedi tunkulieke make
mo panake aka:ta: tunkulu mieke mo ambisanake sedi mandakena:
apa:tao tombilia:ka:na:ta: mandake na pilieke. 37 Koto tupa: kone hali
ma:nda:ma: ambisanake ma:na: yonkelekema: wa:pa:la: ipi kanake pa:ta:
panake waini ikali na holo pambilieke. Koto hau pia:ka:na:ta: mo panake
waini ikalima: mo ma:na: yonkelekema: wa:pa:la: amba: ipi kanaketa:
sinkipa hoelo baalieke leekeme. Kutupa mo ma:na: yonkeleke make
hoeyaalieke leekeme. 38 Dia:me. Mo panake waini ikalita: mo panake
ma:na: yonkelekema: wa:pa:la: ipi kanakena: holo pambilieke. 39 Kutupa
mo amba: waini ikali amba:la: nala: halima:ta: mo panake waini ikali
napeketa: kialieke. Ekipeke. Ipikana:ma: amba: waini ikalita: ota:
a:pa:la:me lelieke leekeme.

6

Hoto pila: natena: pi ula:eki
(Ma:tiu 12:1-8, Maka 2:23-28)

1 Yesuta: ipika: hoki nane telimiki haliweki amẹlẹ Diu wanda:halina:
hoto pila: nate homekena: mo konima: handeke ale widi emanu pa:ta:
pemekeme. Kutupa ipika: disaipolo haliwekima: mo widi kilikimanu
honda: mea ika: kikima: da:ka:pa: mina: bepia kilikimanu homeke ne-
mekeme. 2 Kutupa mo mandane Pa:tisi haliwekima: alota: Pa ekipeke
ikana:ma: mo nika: Lo Pi manuma: la:la: tupa: mo Hoto Pila: Natena: na
pea:pa:peke la:la: ekita: ekipeke pitolo pimipe lemekeme.
3 Koto lemeke Yesuma: iki pa:ta: alota: Deipidi ipiki amẹlẹ haemeke
haliweki hoto ma:nda:na: tea:ma: homolo hata: Deipidima: pieke ekita:
na yata:pemepe. 4 Ipikana:ma: mo Koda:na: da tukiki pa:ta: honda:
pamba puaata: mo wanda:halima: Koda: pa:ta: halemeke palaowa pua
mea neekeme. Kutupa ipiki amẹlẹ haemeke haliweki make mea
haleekeme. Kutu piekepate mo wape pea ula: Lo Pi manuma: alota: Do
palaowata: wanda:hali ma:nda:ma: na napa:peke ya:la:pate ota: mo yeni
peao haemeke da handeteke haemeke haliwekima: homeke napa:peke
ya:la:me la:la:me laata: 5 Yesuma: ipika: pi lo paeyaaso hata: alota: Hoto
pila: nateta: Wanda:halina: Eiyekema: handeteke hala:me leekeme.

Yesuma: kiki hoke hali epeaeyekeeki
(Ma:tiu 12:9-14, Maka 3:1-6)

6 Mo hoto pila: nate ma:nda:na: Yesuta: mo Diu haliwekina: pi hotu
haemeke da ma:nda: pa:ta: honda: pamba Koda:na: pi waleekeme. Ku-
tupa koto pa:ta: mo popeke nane kiki hapueke endiki hali ma:nda:
hayekeme. 7 Mo wape pea ula: Lo Pi walo haemeke haliweki make
Pa:tisi haliwekima: make Do nika: Hoto Pila: Natena: Yẹsuma: ma:nda:
mea epeaalia:pe laa handa:hake wimikime. Yesuma: pi yamba:lea:me
loluekema: yeke pimikime. 8 Kutu pimikipate Yesuma:ta: mo haliwekina:
hone wimikieki amba: handa: wiaata: mo kiki hapueke endiki hali pa:ta:
alota: Tiao. Do wanda:halina: leke popeleke nane epoe leekeme. Mo
halita: tiao mo wanda:halina: leke popeleke nane tiao halo yapeekeme.
9 Kutu pieketa: Yesuma: mo wanda:hali pa:ta: alota: Ima: iki pa:ta: lota:
pitolome. Mo Hoto Pila: Natena: nika: Lo Pi ula: ekima:ta: eki pea:pa:peke
la la:la:pe. Pa tamba: muluekema: o hoeyaaluekema: la:la:pe. Mo
wanda:halina: hala:eki tamba: muluekema:pe o hoeyaaluekema:pe laa
lota: piekeme. 10 Kotoeki laata: Yesuma: leke taka:lakema: mo hali-
weki handa: mone mone pitolo hata: mo some pa:ta: alota: Naka: kiki
tindipae leekeme. Koto leeke mo halima: ipika: kiki tindipaeyeketa:
paa epeekeme. 11 Kutu pieke handaa mo Lo Pi walo haemeke hali-
wekima: mo Pa:tisi haliwekima: tonka:na: mineke pankolo hata: titipu
tieke a:meiyeke handaa Yesu pa:ta:ta: eki pumana:pe laa a:nda: lombe-
mekeme.

Yesuma: ipika: 12 Aposolo haliweki miekeeki
(Ma:tiu 10:1-4, Maka 3:13-19)

12 Koto dina:ta: Yesuta: Koda: pa:ta: yeni puluekema:yeke pote ma:nda:
a:meiya peekeme. Koto timba andusa:na: Yesuma: yeni paa pitolo ombu
pitina:ta: da paa kelepeekeme. 13 Kutupa nate teeketa: Yesu ipika:
hoki nane tolu haemeke haliweki paeyao wi leekeme. Koto haliweki
tukiki pa:ta: kone 12 haliweki maleke litolo hata: alota: Ikita: yaka

Aposolo haliweki hapa:peke leekeme. 14 Mo haliwekina: biki manuta:
Saimono Yesuma: leeke biki ma:nda:ta: Pida ipika: hameke A:ndutu make
Dia:mesi Dioni Pilipi Badolomiu make 15 Ma:tiu make Tomasi make
A:lopia:sina: eiyeke Dia:mesi make Saimono ipika: biki ma:nda:ta: Seloti
make 16 Dia:mesina: eiyeke Diudasi make Isekatiotina: eiyeke Diudasi
ipikita: hande Yesu ba:sa: pulu yapolo pieke some hayekeme.

Yesuma: wanda:hali wamo piekeeki pita: pi wala:la:eki yaapo
(Ma:tiu 4:23-25)

17 Kutupa Yesuma: mo Aposolo haliweki amẹlẹ mo hande potena: hao
hola:pa:niao ikita: epeke hawete epeekena: Yesu ipika: hoki nane tolu
haemeke haliweki paeyao amẹlẹ hata: tiao hayekeme. 18 Koto dina:ta:
Diudia da yu paeyaona: haemeke wanda:hali make Diutuseleme daoni
wanda:hali make epemekeme. Kutupa mo dawala ikali tea: pa:ta: hayeke
teke da yaapo Taiya pita: Saidoni da yu pa:ta: haemeke wanda:hali make
epemekeme. Ikita: Yesuma: waleeke pi opuluekema: make ika: yeni
ta:ta: ta:ta: hayekeeki mea epeaena:yeke make a:pa mombelemekeme.
Koto dina:ta: mo hoke temokoma: ka:nda: mea peatiki pimiki wanda:hali
make ipiki pa:ta: epemeke handaa Yesuma: mea epeaeyekeme. 19 Mo
wanda:halina: yenimanu mea epeapeke honkopu tieke Yesu pa:ta: hao
yapeeke handaa mo wanda:hali paeyaoma: ipiki wataluekema: taape-
mekeme.

Ta:na:ma: homa:pekeeki make ẹ lapekeeki yaapo
(Ma:tiu 5:1-12)

20 Yesuma: ipika: hoki nane tolu haemeke haliweki handolo hata:
alota: Natehali wanda:halita: ta:na:ma: homo halememe. Koda:na: Kilu
Tombuao Hala: ekita: ika: ekie. 21 Ame tea:ma: homeleme wanda:hali
iki ta:na:ma: homo halememe. Ikita: weleke tieke telieke. Ame ẹ
aleme wanda:hali ikita: ta:na:ma: homo halememe. Ikita: kitelimikie.
22 Ikita: mo Wanda:halina: Eiyeke tolu halemeke handaa mandane
wanda:halima: iki pa:ta: yaala:ma: homao make tanda ku make ika:
biki hoeyaaluekema: hoke ba:sa: pitolo yayapiki pimanu sa:mba:lao
pitolo haena: kone 23 pa pina:ma: ikana:ma:ta: pa epeke puki haaso
hata: ta:na:ma: homolo make pita ponka: lapa:peke. Pa ekipeke ika:
mulu peleme yenki tieketa: oli hepeni nane wiawala:me. Amba: hande
haemeke potopede haliweki pa:ta: make ika: apa:meima: pimieki kone
pitolo pitelememe. 24 Koto pa:la:pate aiyo ame do hamoko haaseme
wanda:halio. Iki pa:ta:ta: ka:nda: tieke ipula:me. Ika: epeke tupa: hao
pa:limi ekita: ame homeke minelememe. 25 A:pei. Ame do weleke tum-
bao hala: wanda:halio. Ka:nda: tieke ipula:me. Ikita: tea:ma: homilimikie.
A:pei. Ame kitaleme wanda:halio. Ka:nda: tieke ipula:me. Ikita: ika:
pukima: ẹ tieke alo hata: ẹ pankeke lopena: lelimikie.

26 A:pei. Wanda:hali paeyaoma: ika: hauna: pi laemeka:na:ta: ka:nda:
tieke ipula:me. Ekipeke amba: kiake koto wanda:halina: apa:meima:
mo makeaaso potopede haliweki tonu pa:ta: lo haemeke tupa: kone alo
alememe leekeme.

A:nda: tunkuliki wanda:hali pa:ta: pukima: homa:la:eki
(Ma:tiu 5:38-48, 7:12)

27 Pate ame ya pi opiteleme wanda:hali iki pa:ta:ta: Ima: dupa alome.
Ika: a:nda: tunkuliki wanda:hali pa:ta:ta: pukima: homo hapa:peke. Ku-
tupa iki pa:ta: honditi pu haleme wanda:hali pa:ta: tonka:na: epeke hau

homeke pu hapa:peke. 28 Iki pa:ta: keke pi aleme tapake pa:ta:ta: pukipiki
pi homeke lapa:peke. Kutaa make iki hoeyaaseme tapake pa:ta:ta: yeni
peawapa:peke. 29 Hali ma:nda:ma: naka: pakena: lia:ka:na:ta: mandane
pakena: make lina: lapeke. Hali ma:nda:ma: naka: kosa: aka: mia:ka:na:ta:
naka: sedi make mina: lapeke. 30 Hali ma:nda:ma: neke pa:ta: ale
ma:nda: kie laa honke lea:ka:na:ta: hala:peke. Hali ma:nda:ma: naka:
ala:ta: ma:nda: mia:ka:na:ta: ipiki pa:ta: Yaka ale paa kie laa paa na
mia:peke. 31 Mandane wanda:halima: iki pa:ta: pina:e hone u haleme
tupa: ikana:ma: ana:na: iki pa:ta: make mandake hau pu hapa:peke.
32 Iki pukima: homeleme wanda:hali pa:ta: homeke ikana:ma: pukima:
homemeka:na:ta: pa ekipeke ikita: Koda:na: epeaasa: ekita: milimipe.
Hoke hau pu haleme wanda:halima: kone iki pa:ta: pukima: homeleme
wanda:hali pa:ta:ta: pukima: homo halememe. 33 Kutupa ikana:ma: iki
pa:ta: epeke haumanu piteleme wanda:hali pa:ta: homeke paa epeke
haumanu pimika:na:ta: kota: Koda:na: epeaasa: ekita: ekipeke kilieke
ya:ka:ta:pe. Mo hoke hau pu haleme wanda:hali make koto hau koto
tupa: kone pu halememe. 34 Kutupa make ikana:ma: ala:ta: ma:nda:
I pa:ta: paa kilimikie hone witolo hata: tondiki halemeka:na:ta: kota:
Koda:na: epeaasa: ekita: ekipa milimikipe. Mo hoke hau pu haleme
wanda:halima:ta: ika: haleme tupa: paa muluekema: ika: ala:ta: ala:ta: mo
hoke hau pu haleme yankeke tonu pa:ta: kone halo halememe. 35 Dia:me.
Ika: a:nda: tunkuliki wanda:hali pa:ta: pukima: homa iki pa:ta: epeke
hau homeke pu hapa:peke. Ikana:ma: wanda:hali ma:nda: pa:ta: ala:ta:
ma:nda: tondiki halemeka:na:ta: paa muluekema: hone na u hapa:peke.
Kutu pu haemeka:na:ta: ika: yenki aneke hapu meata: oli Koda: Manda
Hala: Tiekena: eiyeke titi halimikie. Ekipeke Koda:ma:ta: mo ipika: epeke
haumanu pita:la: ekina: ta:na:e pi na lo haleme wanda:hali make mo
hoke haumanu wotu pu haleme wanda:hali pa:ta: make epeke hau pu
hala:me. 36 Koto ekina:ta: ika: Apa:ma: iki pa:ta: a:ta:ma: homolo hata:
tamba: mu hala: tupa: kone ikana:ma: make mandane wanda:hali pa:ta:
a:ta:ma: homolo hata: tamba: mu hapa:peke leekeme.

Pi yokaalu pita:la:eki
(Ma:tiu 7:1-5)

37 Koda:ma: iki pa:ta: pi yokaalu kiaapa:na: ikana:ma: make ma:nda:
pa:ta: pi yokaalu na hala:pa:peke. Kutupa ma:nda: na teli pimika:na:ta:
kota: Koda:ma: make iki na teli pilieke. Mandane wanda:halima: iki pa:ta:
hoke hau pelemeeki ikana:ma: pa paeyaemeka:na:ta: kota: Koda:ma:
make ika: hoke hauta: pa paeyaalieke. 38 Ma:nda: pa:ta: ala:ta: ma:nda: pa
hameke kone halemeka:na:ta: kota: Koda:ma: iki pa:ta: ipiki epetolo hata:
ota: anekehapu tumbao iki pa:ta: wendiao kilieke. Ekipeke ikana:ma:
ma:nda: pa:ta: manda: meao haleleme tupa: kone Koda:ma: iki pa:ta:
make koto tupa: manda: meao kone kilieke leekeme.
39 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: onkoluma: pi ma:nda: dupa leekeme. Leke
holupiki hali ma:nda:ma: leke holupiki hali ma:nda: hatuku pua:peke
na ya:la:pate pa pea:ka:na:ta: ipiliki telipina: ikali hanka:na: pa:ta: pua
lopilipikie. 40 Sukulu pita:la: weki o wandikita: ipika: wala:la: disa some
lombei peao na hala:me. Pate mo wekiwandikima: ika: sukulu pitele-
meeki paeyaemeka:na:ta: kota: ikita: mo disama: handilimikie leekeme.
41 Ekipeke naka: kamena: leke pa:ta: ula: dokolo siki hone wopu witolo
hata:ta: mo naka: lekena: ula: ti taka:la:pake tieketa: hone na u halepe.

42 Mo ti taka:la:pake tieke naka: leke pa:ta: pa wina: alo hata:ta: ekipa naka: kame pa:ta:ta: Naka: leke ula: dokolo siki meanoe lelipikipe. Aa. Makeaasa: hau pu hala: someo. Titina: mo naka: leke pa:ta: ula: ti taka:la:pake kiake amba:la: mea baeka:na:ta: kota: mo naka: kamena: leke pa:ta: ula: dokolo siki meawaluekema:ta: epeke handilipikie leekeme.

Tina: hau pita: ipika: kilikina: hau yaapo
(Ma:tiu 7:16-20, 12:33-35)

43 Ipi saosao liki ti ma:nda:ma:ta: hoke kiliki na a:ilieke. Kutupa make haka:teke ti ma:nda:ma:ta: epeke kiliki na a:ilieke. 44 Ti paeyaota: dupiki ti ya:ka:ta:me laata: ipika: kiliki a:eta:la: ekima: peneme yao la kilieke. Ikana:ma: nose kiliki taluekema:ta: sutekena: na talimikie. Kutupa mo waini kiliki taluekema:ta: mo taola: puna: na talipikie leekeme. 45 Epeke halima:ta: ipika: puki pa:ta: a:mbao ula: epeke hau manuta: hama nane koto epeke haumanu homeke peneme yao walieke. Hoke halima:ta: ipika: puki pa:ta: a:mbao ula: hoke hau manuta: hama nane koto hoke haumanu homeke peneme yao walieke. Ipika: kake pa:ta: ala: pi manuna: teke tieketa: ipika: puki pa:ta: ula:me leekeme.

Hali yaapoma: da yaapo a:eyalu pipikieki
(Ma:tiu 7:24-27)

46 Pa ekipeke ikana:ma: I pa:ta: Tekehalio. Tekehalio alo hata: pu halemepe. 47 Ma:nda: epima: I teke pa:ta: a:pa yaka pi opua pimika:na:ta: Ima:ta: ikita: dupiki halie laa manda: meanoe. 48 Ipikita: hali ma:nda: ipika: da a:eluekema:ta: yu amba:la aowa:tia pua toopi handa: witolota: pinkimanu koto toopi manda nokopo hala: hali tupa:e. Ikali tieke ta ipulu hata: hande da a:pa wataa hande hande piekepate hande data: na lombeekeme. Pa ekipeke mo data: ota: epeke tupa: a:eyeke handaa piekeme. 49 Koto pa:la:pate wanda:hali ma:nda: epima: yaka pi opuaata: na pimika:na:ta: ipikita: mo kenke toopi na handa: wiki hata: kone pa hameke pinki nokopo hala: hali tupa:e. Mo hande ikali tieke ta a:pa mo hande da wataa hande hande pieke pa:ta: kone lombeekeme. Hande da lombolo hata:ta: ota: hoke tupa: anekema: lombeekeme leekeme.

7

Ami you halina: e pokaasa: some epeaeyekeeki
(Ma:tiu 8:5-13)

1 Kutupa Yesuma: mo wanda:hali pa:ta: koto pimanu lo paeyaota: mo Kapeneami daoni nane peekeme. 2 Koto pa:ta: mo Loma: ami haliwekina: you hali ma:nda: hayekeme. Koto halima: ipika: pukima: ta:na: tieke homeeke e pokao hayeke hali teke pa:ta: homuluekema: taapeekeme. 3 Kutu pieke handaa mo ami you halima: Yesuma: pieke ekimanu opuaata: ipikana:ma: mo mandane Diuna: tondiki haliweki pa:ta: Yesuma: mo ipika: e pokao hayeke some a:pa epeawaena: yeke handaa mulu pupe laa tapaeyekeme. 4 Koto tondiki haliwekima: Yesu pa:ta: a:pa ota: meme piki honke alo hata: alota: Do halita: nakana:ma: epeke tamba: mia:peke ya:la: halie. Pa ekipeke. 5 Ipikana:ma: nika: wanda:hali teke pa:ta: pukima: wotu homo hala: make ipikana:ma: ipika: siki kone nika: pi hotu haloma: da ma:nda: a:eyaeya:me leekeme.

6 Kotoeki opuaata: Yesuta: mo haliweki amẹlẹ mandakena: pua mo da teke pa:ta: polueke alo pulu haena: mo ami you halima: ipika: yankeke

tonuma: Yesu pa:ta: dupiki pimanu lena:yeke tapaeyekeme. Tekehalio.
Pina: pae. 7 Neke ya da pa:ta: epoelena: loluekema:ta: Ita: epeke hali
dia:ya:la: ekina: na ipilipikie laa Neke hale alena: a:pa:peke make ota: ana:
na pa:la:me. Nakana:ma:ta: ipika: yeni pa paena:e pi homeke leka:na:ta:
kota: ya e pokaasa: someta: tialieke. 8 Pa ekipeke. Ita: mandane ami
you hali oto pa:ta: halome. Kutaa I oto pa:ta: make mandane ami
haliweki halememe. Kutupa Ima: ma:nda: pa:ta: Pue loa:ka:na:ta: pelieke.
Ma:nda: pa:ta: make Epoe loa:ka:na:ta: ipilieke. Kutupa yaka pa hameke e
pokaasa: some pa:ta: Do e pokae loa:ka:na:ta: kota: ota: pealieke leekeme.
9 Koto leekeeki Yesuma: opuolota: penkilipa:tia pominolo hata: mo
hande ipiki telimiki wanda:hali pa:ta: la:ka:la: moneao handolo hata:
alota: Ima: iki pa:ta: ota: pi alome. Dupiki hone tulaake some homeke
ma:nda: a:nda: I na handolome. Mo Isulai tapake tukiki pa:ta: kone ota:
ma:nda: a:nda: na handa: ulume. 10 Kutupa mo tapaeya: haliweki paa
la:ka:la mo ami you halina: da pa:ta: pua mo hande e pokao hayeke halita:
pa epeke tupa: tiao pitiekeeki handemekeme.

Yesuma: wanda: kinekena: weki mea tiaeyekeeki

11 Hosiki siki haota: wetepe nane Yesu ipika: hoki nane telimiki
haliweki make wanda:hali wotu anekehapu amele Neini daoni pa:ta:
pemekeme. 12 Ipiki pua mo teke da anekena: wieke daoni pota: kake
pa:ta: opolo polueke alo pulu haena: mandane haliwekima: mo homeeke
hali toko mea hoilu poluekema: yeke tia ipulu pitimikime. Mo homeeke
halita: kineke wanda: siki ma:nda:na: ota: homeke weki siki yeekeme. Mo
teke da aneke pa:ta: haemeke wanda:hali woputa: mo kineke wanda: siki
amele ipulu pitimikime. 13 Tekehalima: mo hande kineke wanda: han-
daata: ipika: pukima: a:ta: tiekema: homolo hata: ipikana:ma: mo wanda:
pa:ta: alota: E na lapee leekeme. 14 Kutupa ipikana:ma: mo toko tia epe-
meke bokosi teke pa:ta: pua wataeyekeme. Kutu pieketa: mo hande hali
toko timiki haliwekima:ta: pa tupaleke handeteke haemekeme. Yesuma:
alota: Wekio. Ima: neke pa:ta: loma: tiae leekeme. 15 Mo hande homeeke
wekita: paa tiao pita:ta: pimanu lombo leekeme. Kutu pieke Yesuma: mo
hande wekita: inkiki pa:ta: hala: moneayekeme.
16 Koto ekina:ta: wanda:hali paeyaoma: dupiki hau hando hao putu-
tuma: homolo hata: Koda:na: biki mea miniliaaso hata: alota: Ota:
aneke potopede ma:nda: niki tukiki pa:ta: a:pa:la:me. Koda:ma: ipika:
wanda:hali tamba: muluekema: yeke a:pa:la:me lemekeme. 17 Do hande
Yesuma: pieke ekina: pi manuta: koto kenke paeyao pa:ta: make mo kenke
honiki honiki paeyao pa:ta:manu latia pomimikime.

Dionima: Yesu pa:ta: tapaeyeke hali yaapo
(Ma:tiu 11:2-19)

18 Koto dina:ta: Dionina: hoki nane tolu haemeke haliwekima: Yesuma:
pieke ekimanu paeyao ipiki pa:ta: la halemekeme. Koto leeke Dionima:
ipika: disaipolo hali yaapo wi la:mea 19 alota: Tekehali pa:ta: pua dupa
lota: pea:pa:peke. Neketa: hande Dionima: Ipilieke leeke niki paeyaoma:
yu wia haloma: hande hali ya:ka:ta:pe o hali ma:nda: epena: yu wia
hamonope laa Yesu pa:ta: lota: pea:pa:peke leekeme. 20 Mo hande hali
yaapota: Yesu pa:ta: opolo a:pa alota: Mo bapitaisi peao hala: hali Dion-
ima: neke pa:ta: diki tapaeyeke handaa epopa:me. Neketa: Dionima:
hande ipilieke leeke yu wia haloma: hali ya:ka:ta:pe o paa hali ma:nda:
epena: yu wia hamonope laa lota: pitolopa:me lepekeme.

21 Koto tomona: kone Yesuma: yeni ta:ta: ta:ta: hake wanda:hali make
hoke temoko pitieke wanda:hali wopu make leke holu piki wanda:hali
make paeyao mea epeatiki piekeme. 22 Kutupa Yesuma: mo Dionima:
tapaeyeke hali yaapona: pi hombo peaaso hata: alota: Ipiliki paa la:ka:la
puaata: do handepe ekimanu make do opipieki paeyaota: Dioni pa:ta:
pua la hala:pa:peke. Dupa lapa:peke. Mo leke holu piki wanda:halita:
ameta: paa handelememe. Mo anke dola:pake piki wanda:hali make
ameta: pota: pulimime. Kutupa mo kindi yeni hala: wanda:hali make
ameta: epeke tupa: halememe. Mo katake poka:la: wanda:hali make
ameta: pi ana:na: opitelememe. Ota: homemeke wanda:hali make ameta:
paa mea tiao epeke tupa: halememe. Kutupa maketa: mo hande Pi
Seliapota: mo natehali wanda:hali sunu pa:ta: wala:la:me laata: 23 I̱ pa:ta:
hone yaapo yaapo lo na wimika:na:ta: kota: koto wanda:halita: ta:na:ma:
homo halememe laa lapa:peke leekeme.
24 Mo hande hali yaapo Yesu mina:pa:lao pepeketa: Yesuma: koto pa:ta:
haemeke wanda:hali pa:ta: Dionina: pi dupa laeyekeme. Ikana:ma: mo
hapupapeke alena: Dioni handuluekema: pemeke hauta: ota: aleke han-
duluekema: pemepe. Poma: mo ambu mea anemone pea mekeaasa:eki
handuluekema: pemepe. 25 Ikana:ma: koto alena: ota: aleke handu-
luekema: pemepe. Ikana:ma: hali ma:nda:ma: epeke hamoko aka:manu
pambao halia:eki handuluekema: pemepe. Kutupiki aka:manu yama
haleme wanda:halita: hamoko hali leke hata: kini haliwekina: aneke da
epeke pa:ta: homeke halimikie. 26 Ikana:ma: I̱ la kipa:e. Aleke handu-
luekema: pemepe. Potopede hali handuluekema: pemepe. Aowe. Ota:e.
Kutu pimipate ipikita: mo potopede haliweki paeyao ota: ankulake hali
handememe. 27 Koto ekita: mo hande Baibolo bukama: Dionina: piekeeki
dupa lao ula:me. Koda:ma: alota: Neketa: a̱i̱ na epeke halena:ta: amba:
titina: I̱ma: ya pimanu mea epena:yeke hali ma:nda: tapalueke. Titina:ta:
ipikana:ma: naka: pota: pilawalieke laa la:la:me laata: 28 Yesuma: iki
pa:ta: alota: Opua:pe. Dioni ipikita: amba: haemeke haliweki paeyao lu
ankulala:pate Koda:na: Kilu Tombuao Hala: alena: oto pa:ta: hala: hali
ipikita: Dioni lu ankulao hala:me leekeme.
29 Wanda:halima: koto pi opuaata: iki make mo dakisi mani mu
haemeke haliweki ame̱le̱ paeyaota: Dionima: amba: iki bapitaisi peaena:
laata: ame dota: Yesuna: pi opitolo hata:ta: Koda:na: hau manuta: ota:
tikitiki ya:la:me lemekeme. 30 Pate mo Pa:tisi haliweki pita: Lo Pi walo
haemeke haliwekima:ta: Koda:ma: iki pa:ta: hone pa:la:eki manuta: kiaa-
sota: Dionima: iki bapitaisi peaapa:na:yeke kiaemekeme.
31 Koto ekina: Yesuma: alota: Ameta: do kenkena: haleme wanda:halita:
aleke tupa: manda: meanope o ikita: alekema: handelemepe. 32 Koto
wanda:hali ikita: mo makedi hama pa pitu haleme wekiwandikima:
handelememe. Mo tapake ma:nda:ma: pa mo tapake ma:nda: pa:ta:
wi la:moneaso hata: alota: Nikana:ma: iki sama: puemena:yeke tapeke
luma:pate ikana:ma: sama: na piki kiaememe. Koto ekina: nikana:ma:
pa homa: emelimanu laoma:pate ikana:ma: e̱ na leke kiaememe laa
lemekeme. 33 Mo hande bapitaisi peao hayeke hali Dionima: hoto
paeyaota: hoto ma:nda:na: nee pi wia:tiki piekeeki make waini ikali
na na:tiki pieke ekina: ikana:ma: alota: Ipikita: hoke temoko pila: halie
lememe. 34 Koto lemepate mo Wanda:halina: Eiyeke ipiki a:paata: ne
make ikali a:pa na:tiki pieke handaata: ikana:ma: alota: Do hali handa:pa:
ikali ne wopu no hake some ya:ka:ta:me. Kutupa ipikita: mo dakisi mani

mu haleme haliweki make mo wanda:halima: ta:na:ma: na homeleme
tapekena: yankeke hala:me laa lememe 35 laata: Koda:na: epeke hone
wita:la:eki tolu haleme wanda:hali ika: hauma: kone mo hande hone
wita:la: ekita: ota: epekeekie laa peneme yao halimikie leekeme.

Yesuma: Pa:tisi hali ma:nda: Saimonona: da peekeeki

36 Kutupa nate ma:nda:na: mo Pa:tisi hali ma:nda:ma: ipika: da pa:ta:
Yesu ne nolo epena: yeke wi leeke handaa Yesuta: ne nolueke alo pua
pitiekeme. 37 Kutupa koto da teke pa:ta:ta: hali yolo hayeke wanda:
ma:nda: hayekeme. Koto wanda:ma: Yesuta: mo Pa:tisi halina: da pa:ta:
a:pa ne no pila:me lemeeki opuaata: ipikana:ma:ta: a:la:ba:seta: toopima:
wepiki kanakena: mo totopo wotu piki oeta pambekeeki mea mina: mo
da pa:ta: epeekeme. 38 Kutupa mo wanda:ma: Yesuna: hoki nane a:pa
ipika: anke teke pa:ta: tiao hata: ipika: e̱ tonda:pa:ta: Yesuna: ankena:
lopena: leekeme. Kutupa ipika: itikima: Yesuna: ankena: mo hande e̱
tonda:pa: honia nunu peata: mo totopo wotu piki oetata: Yesuna: ankena:
holayekeme.

39 Mo hande Pa:tisi halima: kotoeki handaata: ipika: honema: kone
alota: Do halita: Koda:na: potopede hali ya:ka:na: yoluta: ipikana:ma:
ipikita: do wanda:ma: wataasa:me laa peneme handolo pia:me.
Ipikana:ma: koto wanda:na: pa:la: hoke hauta: hone ulu pia:me laa
hone wiekeme.

40 Koto ekina: Yesuma: alota: Saimonoo. Neke pa:ta: I̱ma: pi siki ma:nda:
lonoe leekeme. Mo halima: Yesuna: pi litolo hata: alota: Aowe disao. La
kie leekeme. 41 Koto leeke Yesuma: dupa leekeme. Nate ma:nda:na: toopi
tondiki halo hayeke hali ma:nda: pa:ta:ta: hali yaapoma: toopi tondiki
mipikime. Hali ma:nda:na: pa wieke tondikita: 100 kina. Kutupa hali
ma:nda:na: ekita: 10 kina pa wiekeme. 42 Mo hande tondiki mipiki hali
yaapoma: ana:na: ambula:peke na yeke handaa mo tondiki halo hayeke
halima:ta: ipilika: tondikita: pina: pa paeyaeyekeme laata: Yesuma: Sai-
mono pa:ta: alota: Koto hali yaapo epima: hondo mo tondiki halo hayeke
hali pa:ta: puki anekehapu halia:pe leekeme.

43 Koto leeke Saimonoma: alota: Pa mata:la:me. Ya honema:ta: mo
ipika: tondiki tieke kone pa paeyaeyeke hali yelieke leekeme. Koto leeke
handaa Yesuma: alota: Nakana:ma: ota: aleme leekeme.

44 Kutaata: Yesuma: pa mo wanda: handolo hata: Saimono pa:ta: alota:
Nakana:ma:ta: do wanda:ta: handelepe. I̱ta: naka: da pa:ta: a:pa honda:
pamboa:pate nakana:ma: ya anke tanda:pa:peke ikali ma:nda: na kipate
do wanda:ma:ta: ipika: e̱ tonda:pa:ma: kone ya anke tanda:pao ipika:
itikima: pa mea honiaeya:me leekeme. 45 Kutupa I̱ do da pa:ta: honda:
pamboa: dina:ta: I̱ nunu na pipate do wanda:ma:ta: ya anke nunu pia:
ekita: hande I̱ epoa: dina: kini peaata: ame do make paa pitolo pila:me
leekeme. 46 Nakana:ma:ta: mo olipi oetata: ya youna: na kitaepate do
wanda:ma:ta: ota: epeke totopo piki oeta yaka ankena: kitawaya:me.
47 I̱ma: neke pa:ta: alome. Ipika: pukima: homa:la:eki tieke I̱ pa:ta: peneme
yaala: ekima:ta: ipika: wopu pa:la: hoke hauta: do paeta:la: handa:e laa
wala:la:me. Koto pa:la:pate ma:nda:ma: ipika: hoke hau hosikale siki
kone Koda:ma: paeyaowaya:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: Koda: pa:ta:ta:
puki hosikale siki halieke leekeme.

48 Koto laa Yesuma: mo wanda: pa:ta: alota: Naka: pele hoke hau
paeyaota: paela:me leekeme. 49 Pate mo teipolona: tilao pitimiki
wanda:halima: ika: ika: kone pi la alualu pitolo hata: alota: Do hoke hau

kone tanda:paasa: halita: epi ya:ka:ta:pe lemekeme. 50 Koto leekepate
Yesuma: mo wanda: pa:ta: alota: Naka: hone tulale ekima:ta: neke
pa:ta:la:la:me. Puki lopao pue leekeme.

8

Yesu amẹlẹ pomimiki wanda:weki

1 Hosiki siki hao wetepe naneta: Yesuta: mo daoni paeyao pa:ta:
make mo hosiki da sunu pa:ta: make pominolo hata: Koda:na: Kilu
Tombuao Hala: ekina: Pi Seliapo wanda:hali paeyao pa:ta: la hala:tiki
pomiekeme. Kutupa make ipika: 12 disaipolo haliweki make ipiki amẹlẹ
pemekeme. 2 Kutupa amba: titina: mo hande hoke temokomanu tolu
lia make yenimanu pea mea epeaeyeke wanda:weki make Yesu telia:
mea pomimikime. Metita: mo ipika: puki pa:ta:ta: temoko watake hata:
pitiekeeki tolu lieke wanda:e. Ipika: biki ma:nda:ta: Ma:kadalawanda:e.
3 Kutupa mo Hetodina: da handeteke hayeke ami you hali Tiusana:
weṭeke bikita: Dioa:na make Susa:na make mandane wanda:wekima:
make yeekeme. Mo wanda:wekima: ika: mani manuta: Yesu make ipika:
disaipolo haliweki tonka:na: tamba: mutia pomu hatiki pimikime.

Wae ale manuna: onkoluma: pi
(Ma:tiu 13:1-9, Maka 4:1-9)

4 Wanda:hali aneke hapuma: daoni ma:nda: ma:nda: pa:ta: pa ipulu
ipulu ombu hata: wanda:hali tieke mombelemeke handaa Yesuma:
onkoluma: pi ma:nda: dupa la haleekeme. 5 Hali ma:nda:ma: ipika: e
pa:ta: wae alemanu a:pa tandeleekeme. Tandela:tia pulu haena: man-
dane wae ale manuta: pota:na: lopa: lopa: piekeme. Kutu pieke mo
wanda:halina: ankema: tumba tumba piki hau make ba titima: make
a:pa yata:po nemekeme. 6 Mandane wae ale manuta: toopimanu manda
tạleeke kenke sikina: lopeekeme. Koto wae aleta: opeekepate koto toopi
manda wieke kenketa: tenke tenke na leekeeki yaalo opuluekema: piki
nono peata: pa hapiekeme. 7 Mandane wae ale manuta: tekeke hake
alemanu pa:ta:manu lopeekeme. Kutupa mo tekeke hake alemanu
opa:liaaso hata: hande wae alemanu opolo pieke ekita: tombuaeyekeme.
8 Kutu piekepate mandane wae ale manuta: epeke kenkena: lopaata:
opa:liao napeketa: 100manu wiekeme. Kutupa Yesuma: ipika: pi lo
a:mbolo hata: alota: Katake lomba:la: halima:ta: wotu opina:e leekeme.

Onkoluma: pina: teke
(Ma:tiu 13:10-17, Maka 4:10-12)

9 Yesuna: disaipolo haliwekima: ipiki pa:ta: lota: pitolo alota: Do
onkoluma:na: teke pi la kie lemekeme. 10 Ipikana:ma: ika: pi hombo
peaaso hata: alota: Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekina: a:mbaala:eki
manuta: iki pa:ta: amba: wala:la:me. Pate mo mandane wanda:hali
pa:ta:ta: onkoluma: pi homekema: la halolome. Pa ekipeke. Ikana:ma:
handolo pelemepate na handena: opulu pelemepate hone na wina:e
leekeme.

Wae alena: onkoluma: pi teke waleekeeki
(Ma:tiu 13:18-23, Maka 4:13-20)

11 Kutupa Yesuma: alota: Do onkoluma: alo ekina: teketa: dupae. Mo
hande wae aleta: Koda:na: pie. 12 Mo pota:na: lopea: wae ale manuta: pi
opiteleme wanda:hali ana:na: halememe. Mo hoke Sadanima: hande pi

ika: puki pa:ta: yoka: mea ikana:ma: koto pi pa:ta: hone na tulao tamba:
mina:la:eki na mina:yeke do hau pu hala:me. 13 Mo toopi panka: panka:
pa:la: kenkena: lopa:la: wae ale manuta: wanda:hali ma:nda:ma: Koda:na:
pi opua ta:na:ma: homolo hata: mina:lemepate ota: wopu na mendiki
hosiki haota: mo la handa:la: ekimanu ipula: dina:ta: paa lopo halememe.
14 Kutupa mo hande tekeke hake ale polu pa:ta: lopeeke wae ale manuta:
pi opu haleme wanda:hali tupa: ya:la:pate do kenkena: haumanu pa:ta:
hone eleke eleke wopu wita:la:meeki make hamoko hau make do kenke
lokena: hone pa:la: ekimanu make paeyaoma: ika: honemanu tumbatiki
pita:leke handaa da:ka:polo hata: ika: kiliki na pota:lieke. 15 Kutupa
mo epeke kenkena: lopa:la: wae ale manuta: pi opua homu pu haleme
wanda:hali ikana:ma: honkopu hao epeke tupa: minaata: ika: kiliki aneke
a:eluekema: pa putia pelimikie leekeme.

Pa̱a̱ a:mbaasa: pi
(Maka 4:21-25)

16 Yesuma: alota: Hali ma:nda:ma: lamepa ka:waata: sini tiekema: na
mea dopuaniao o bedi tokele pa:ta: na u hala:me. Koto hau na pikita:
wanda:hali a:pa honda: pambetiki pitolo handena: yeketa: mo lamepa u
hala: alena: u hala:me. 17 Ala:ta: ma:nda: a:mbao panka: ula: aleta: hama
nane peneme yao mea a:pa wilieke. Kutupa make ala:ta: ma:nda: tote
pealimi ekita: pa̱a̱na: peneme yao mea ipilimikie leekeme.
18 Koto ekina:ta: ikana:ma: pi opu haleme ekita: wotu handeteke hao
hapa:peke. Ekipeke ma:nda:ma: ala:ta: ma:nda: wia:ka:na:ta: kota: ipikita:
haka:ta:pao ota: wotu milieke. Pate hali ma:nda:ma: ala:ta: ma:nda: na
wia:ka:na:ta: kota: mo hosikieki make ipika: honema: Ulume laa wia:eki
kone yoka: mealieke leekeme.

Yesuna: inkiki hameketonu
(Ma:tiu 12:46-50, Maka 3:31-35)

19 Yesuna: ama: make hameke tonuma: ipiki handolo epemekepate
Yesu teke pa:ta: pua:peke na yeekeme. Ekipeke wanda:hali anekeha-
puma: Yesu mea hopa:liao haemekeme. 20 Ma:nda:ma: Yesu pa:ta: a:pa
alota: Naka: ama: kame tonuta: neke handuluekema: da hama do a:pa
halememe leekeme. 21 Koto leeke Yesuma: mo wanda:hali paeyao pa:ta:
alota: Koda:na: pi opua pu haleme wanda:halita: yaka ama: kametonu
halememe leekeme.

Yesuna: pima: po tilipu tunkulaeyekeeki
(Ma:tiu 8:23-27, Maka 4:35-41)

22 Nate ma:nda:na: Yesu ipika: disaipolo haliweki ame̱le̱ pua kawaso
ma:nda:na: pitulu pemekeme. Yesuma: iki pa:ta: alota: Nikita: do ikali
tunkula mone tea:na: bape leekeme. Kutupata: iki kini pea puluta:
23 mo kawaso pulu haena:ta: Yesuta: u peliekeme. Kutupa koto kone po
tilipu tieke epeeketa: mo ikalita: kawaso tukiki pa:ta: tumbieke ekima:ta:
homa:la: ekita: teke pa:ta: yeekeme. Koto ekina: mo haliwekita: paala:
tiekema: homemekeme. 24 Kutupa ikana:ma: Yesu a:pa tiao alota: Aneke
halio. Aneke halio. Nikita: teke pa:ta: do homoloma: handa:e lemekeme.
Koto lemeke Yesu tiaota: mo hande honkopu wopu hake po tilipu pa:ta:
make mo la:ma: la:ma: piki honkopu hake ikali yaapo pa:ta:ta: Paae leeke
handaa ipilika: honkopu paeyao upa lopaata: la:ma: na piki e̱ pondo na
lepekeme. 25 Kutupa Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Ika:
hone tulaleme ekita: hando ka:ta:pe laa lota: piekeme. Koto leekepate iki

paeyaoma: penkilipa:tia pominolo make paala:ma: wotu homolo hata: ika: ika: kone alota: Do halita: epi ya:ka:ta:pe. Mo ikali pita: po tilipu yaapoma: ipika: pi ota: opitelepeme lemekeme.

Kedasa halina: hoke temokomanu tolu liekeeki
(Ma:tiu 8:28-34, Maka 5:1-20)

26 Koto hau pea paeyeketa: Yesu ipika: disaipolo haliweki amelẹ mo Kedasa kenke pa:ta: kawasona: pua opa:liaemekeme. Koto Kedasa kenketa: mo Ka:lili kenke nanema: hao mo ikali leke tunkula pua mone tea:na: ula:me. 27 Yesuma: mo kawaso mina:pa:lao mo ikali tea:na: pulu haena:ta: mo hoke temokomanu pitiki hali ma:nda: mo daoni ma:nda: pa:ta: hao ipiki manda:hande pipikime. Ota: amba: hande hatiki a:paata: ame make mo someta: aka: na yameke make da pa:ta: na hao polu make ipikita: mo homo hayeke haliweki u haemeke tikene da pa:ta:manu hao hayekeme. 28 Ipikana:ma: Yesu handaata: wi tieke alo hata: Yesuna: anke pa:ta: handa:niao kenkena: tu lopaata: wi anekema: pa alo alota: Yesuo. Neketa: Koda: Manda Hala: Tiekena: Eiyekee. Nakana:ma: I yaapo eki hau puluekema: pitelepe. Nakana:ma: I pa:ta: tanda na kia:pee laa honke leekeme.

29 Koto leeke ekita: Yesuma: mo hoke temoko pa:ta: Pue leeke ekina: leekeme. Nate paeyao mo hoke temokoma: mo hali wotu lu keatiki pomu hayekeme. Nate ma:nda: nina:ta: mo halita: dipula pitao senipu manuma: ipika: kiki anke mea tonkao u hatiki pimikipate kone ipikana:ma: mo senipumanu tunkula: lubepi pia:tiki peaata: mo hoke temokoma: koto halita: hapu hayeke alena: lu mea pua:tiki piekeme.

30 Yesuma: mo hali pa:ta: alota: Naka: bikita: epi ya:ka:ta:pe laa lota: pieke handaa ipikana:ma: alota: Yaka bikita: Eleke elekee leekeme. Koto leeke ekita: temoko eleke eleke wotu ipiki pa:ta: pitieke ekina: leekeme. 31 Mo hoke temoko tonuma:ta: Yesu pa:ta: honke honke wotu alo hata: alota: Niki mo tanda mu halo poloma: naku ka:ka:na: tieke pa:ta: dipula pitulu pomono na tapaapeke lemekeme.

32 Koto alena: ma:na: titi monema: hayeke peiyene tea:na: ne nalo haena: mo hoke temoko tonuma: Yesu pa:ta: honke alota: Mo ma:na: titina: weleke pa:ta: pitulu pomono lae lemeke handaa Yesuma: ika: honke lemeke tupa: pa pina: la kiaeyekeme. 33 Koto ekina: ikana:ma: mo hali mina:pa:lao ma:na: titina: weleke pa:ta: pitulu pemekeme. Kutu pimikita: mo ma:na: paeyaota: mo peiyene paeleeke alena: aiya pua hola:pa:niao ikali pa:ta: puaata: ikali naa honki lemekeme.

34 Mo ma:na: titi handeteke haemeke haliwekima: mo pieke ekimanu handaata: pindipa puata: daoni nane haemeke wanda:hali make koto daoni tekepa:ta: haemeke wanda:hali make la:tiki pomimikime. 35 Koto ekina: mo wanda:halima: hande pieke ekimanu handuluekema: pua Yesu pa:ta: a:paata: amba: hande weleke pa:ta: hoke temokomanu pitieke halita: Yesuna: anke teke pa:ta: dau yama epeke hone wia pitiekeeki handolo hata:ta: iki paeyaoma: paala:ma: homemekeme. 36 Mo hali mea epeaaso piekeeki handemeke wanda:halima: mo piekeeki manuta: mo epemeke wanda:hali pa:ta: la halemekeme. 37 Kutupa mo Kedasa kenke wanda:hali paeyaoma: paala:ma: homolo hata: Yesu pa:ta: alota: Nakana:ma: niki mina:pa:lao pue lemekeme. Koto lemeke Yesuma: mo kawasona: pitulu pua peekeme. 38 Kutu pitolo haena: mo hoke temokomanu tolu lieke halima: Yesu pa:ta: honke alo alota: Ita: neke

yaapo pana:e leekeme. Koto leeke Yesuma: mo hali paa tapaaso hata:
alota: 39 Neke naka: da nane paa la:ka:la pua Koda:ma: neke pa:ta: pia:
hande ekimanu paeyao wanda:hali paeyao pa:ta: pua la hala:tiki pu
hapeke leekeme. Koto ekina:ta: mo halima: ipika: teke da nane puaata:
Yesuma: ipiki tamba: miekeeki paeyaosiki wanda:hali pa:ta: pua la hale
hale piekeme.

Diaitusina: wandiki pita: yeni hao hayeke wanda: yaapo
(Ma:tiu 9:18-26, Maka 5:21-43)

40 Yesu mo kawasona: pita ikali leke mone tea:na: paa la:ka:la peeke
pita:ma:ta: wanda:halima: ipika: opolo polo pieke ekina: yu wia hande-
teke haemeke ekina: ta:na:ma: wopu homemekeme. 41 Koto tomona:ta:
hali ma:nda: ipikita: mo pi hotu haemeke dana: you hali bikita: Di-
aitusima: a:pa Yesuna: anke teke pa:ta: panda: puniao ipika: da pa:ta:
epena: honke leekeme. 42 Pa ekipeke ipika: ota: homeke hayeke bapita:
12 yeeke wandikita: tekesiki pa:ta: homuluekema: taapolo pitieke han-
daa leekeme. Koto leeke Yesu pulu haena: mo wanda:hali anekehapu mandane mandane yama: a:pa momba:laaso hata: Yesu mea
daka:pa daka:pa puluekema: taapemekeme. 43 Kutupa mo wanda:hali
anka:lopuna: mo bapi 12 andusa:na: we yopu hayeke wanda: ma:nda:
hayekeme. Ipika: yeni tamba: mina:yeke dokeda haliweki pa:ta: ipika:
mani paeyao hala:tiki piekepate ipika: yenita: ota: na epeaeyekeme.
44 Kutupa mo wanda:ma: mo wanda:hali anka:lopuna: puata: Yesuna:
hoki nanema: a:pa ipika: dopieke dau honiki wataeyekeme. Koto
tomona: kone hande we yapeeke ekita: paeyekeme. 45 Yesuma: mo
wanda:hali pa:ta: lota: pitolo alota: Ita: epima: wataeya:pe leekeme.
Mo wanda:halima: alota: Niki ma:nda:ma: na wataoma:me lemeketa:
Pidama: Yesuna: pi hombo peaaso alota: Tekehalio. Do wanda:halima:
neke mea hopa:liao daka:paasa: handa:e leekeme. 46 Koto leekepate
Yesuma: alota: Ekipeke I tukiki pa:ta: ula: honkoputa: ma:nda: teke
pa:ta: puleke handaa ma:nda:ma: I ota: wataeya:me laa loa:me leekeme.
47 Mo wanda:ma: Yesuma: Ima: pua: ekita: handa: ya:ka:ta:me laa putu-
tuma: homa:tia a:pa Yesuna: anke teke pa:ta: a:pa panda: puniaeyekeme.
Wanda:hali paeyaona: leke tonka:na: hata: mo wanda:ma: Yesu pa:ta:
ipika: dau honiki wataeyeke ekina: teke make mo ipika: yeni koto kone
paeyekeeki make laa haleekeme.

48 Koto ekina:ta: Yesuma: mo wanda: pa:ta: alota: Ya wandikio. Naka:
hone tulale ekima: naka: yeni ame do kone mea epeaasa:me. Puki lopao
pue leekeme.

49 Yesuma: do pi alo haena:ta: hali ma:nda:ma: mo you halina: da
nane hao a:pa Diaitusi pa:ta: alota: Naka: wandikita: ota: homea:me. Mo
Disa pa:ta: pina: pa paena: lae leekeme. 50 Koto leekeeki opua Yesuma:
Diaitusi pa:ta: alota: Paala:ma: na homa:pee. Hone tulaase hau homeke
pika:na:ta: naka: wandiki sikita: ota: paa tialieke leekeme. 51 Yesu mo
da pa:ta: opolo pulu haena: mo da tukiki pa:ta:ta: ma:nda: ota: na pena:
leekepate pa Pida Dioni Dia:mesi make mo wandikina: ateke inkiki
yaapo pea Yesu amele da pa:ta: honda: pambemekeme. 52 Koto da pa:ta:
pitimiki wanda:hali paeyaoma:ta: mo wandikina: e alo hata: homa: wia
pitimikime. Yesuma: mo wanda:hali pa:ta: alota: E na lapepe. Do wandiki
sikita: ota: na homa:la:pate pa u peliolo hata: pa:la:me leekeme. 53 Koto
leekeeki opuaata: mo wanda:halima:ta: mo wandiki siki ota: homea:eki

handemeke ekina: Yesu pa:ta: kitaemekeme. 54 Koto lemekepate Yesuma:
mo wandiki sikina: kiki mea wi alo hata: alota: Wandiki sikio. Tiae
leekeme. 55 Koto alema: kone mo wandiki pa:ta: deto hala:eki paa a:pa
ipiki paa tiaeyekeme. Kutupa Yesuma: mo ateke inkiki pa:ta: Mo wandiki
ne ma:nda: hala:pe leekeme. 56 Kotoeki handaata: mo wandikina: ateke
inkiki yaapoma:ta: dota: ota: pita:la:pe honema: lapeke pi pea: mamata:pa
pekepate Yesuma: mo tooli pa:ta: pi tanda pikima: alota: Wanda:hali
ma:nda: pa:ta: do pitoloeki na la hala:pa:peke leekeme.

9

Yesuma: mo 12 disaipolo haliweki tapaeyekeeki
(Ma:tiu 10:5-15, Maka 6:7-13)

1 Yesuma: mo 12 disaipolo haliweki pa:ta: Ipupa:e laa homeke pa:ta:
mea momba:laota: ikana:ma: yenimanu mea epeaena: make hoke
temokomanu paeyaosiki tolu lina:yeke Yesuma: iki pa:ta: wele pita:la:
biki pita: honkopu yaapo hale hale piekeme. 2 Kutupa mo hali-
wekima: Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekina: pi walolo hata: yeni haleme
wanda:hali mea epeawaena: Yesuma: iki tapaeyekeme. 3 Tapaaso
hata:ta: dupa leekeme. Iki paeyao pota: poluekema:ta: ala:ta: ma:nda: na
mea mina:pa:peke. Koto alo ale manuta: tumapu o nu o ne o mani o
topo pea:peke sedi homeke kone na mea mina:pa:peke. 4 Kutupa ma:nda:
epima: ta:na:ma: homolo hata: ipika: da pa:ta: iki hatuku pea:ka:na:ta: mo
daoni mina:pa:lalueke hone wimika:na:ta: kota: koto pua hale da pa:ta:
homeke hao pua:pa:peke. 5 Daoni ma:nda: pa:ta: mandali epima: iki na
handa: mimika:na:ta: kota: koto daoni mina:pa:laaso hata: mo wanda:hali
kinki pitolota: ika: ankena: ta̱la̱:la̱: dokolo tande lapa:peke leekeme.
6 Koto ekimanu lo paeyaeyeketa: hande 12 disaipolo haliwekita: Yesu
mina:pa:lao da hala: hala: pomu lopolo hata: hande Pi Seliapo wala:tiki
pominolo hata: iki pomimiki ale pa:ta:manu wanda:hali mea epeatia
pomimikime.

Hetodima: pomoma: homeekeeki
(Ma:tiu 14:1-12, Maka 6:14-29)

7 Mo Ka:lili da kenke pa:ta: you hali Hetodima: koto pieke ekina: pi
paeyao opieke ekima: pomoma: homeekeme. Pa ekipeke mandane
haliwekima: dupiki pi la alualu pimikime. Mo bapitaisi peao hayeke
hali Dionita: paa tiao a:pa hala:me lemekeme. 8 Kutupa mandane
wanda:halima:ta: Elaidia peneme yao opolo a:pa:la:me lemekeme. Man-
dane wanda:halima: alota: Amba: hande hayeke potopede hali ma:nda:
paa tiaeya:ka:ta:me lemekeme. 9 Koto ekina:ta: Hetodima: alota: I̱ma:ta:
Dionina: make mea tunkulua:pate pa do pi ma:nda: ma:nda: opitolo
halita: ota: epi ya:ka:ta:pe. Koto ekina: ipikana:ma: Yesu ota: handu-
luekema: taapa:tiki pu hayekeme.

Yesuma: 5 daoseni wanda:hali ne haleekeeki
(Ma:tiu 14:13-21, Maka 6:30-44, Dioni 6:1-14)

10 Mo aposolo haliwekima: paa a:pa ika: pimiki ekimanu paeyaosiki
Yesu pa:ta: la halemekeme. Koto ekina:ta: Yesuma: mo haliweki ame̱le̱
ika: siki mo Betesaida teke da pa:ta: pemekeme. 11 Kutu pimikieki opitolo
hata: wanda:hali wopuma: momba:latia pulu hata: Yesu teli mea pe-
mekeme. Yesuma: mo epemeke wanda:hali handaata: ta:na:ma: homolo

hata: Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekina: pi walolota: yeni homemeke
wanda:halita: mea epeaeyekeme.
12 Welealo nane nate pambolo haena:ta: mo 12 disaipolo haliwekima:
Yesu pa:ta: a:pa alota: Do niki haloma: alena:ta: wanda:hali na
hake alena:ma: do wanda:halita: mo da sunu make mo napeke
ne make pelia:peke damanu weina:ma: pena: tapae lemekeme.
13 Koto lemekepate Yesuma: alota: Ikana:ma: kone mo wanda:hali ne
hala:pa:peke leekeme. Koto leeke ikana:ma: alota: Niki pa:ta:ta: palaowa
wala: kiki homekena: ta:peli yaapo pea homeke wia haloma:me. Naka:
honema:ta: nikana:ma: do wanda:hali paeyaona: ne paeyao hambalo
pomonope laa lota: pimikime. 14 Ekipeke 5 daoseni haliweki koto
pa:ta: haemekeme. Yesuma: mo disaipolo haliweki pa:ta: alota: Mo
wanda:halita: hali tieke yaapona: kiki yaapomanu tupa: momba:lao
kenkena: mea pitama: pitama: pipee leekeme.
15 Mo disaipolo haliwekima: koto hau pimikita: 16 Yesuma: mo hande
kiki homeke palaowa wala: sunu make mo ta:peli yaapo pea meata: oli
ya nane handa:liao hata: Koda: pa:ta: keiyae pi leekeme. Koto laata: mo
ne pindi pindi peaata: ipika: disaipolo haliweki pa:ta:ta: mo wanda:hali
paeyao pa:ta: telipape laa haleekeme. 17 Mo wanda:hali paeyaoma: ne
ana:na: no tumba tumba peaata: mo disaipolo haliwekima: mo putupiliki
wiekeeki manuta: kiki yaapo paeya ankena: yaapo wieke nuna: mondu
tumba tumba pea wimikime.

Pidama: Yesuta: Ketisoe leekeeki
(Matiu 16:13-19, Maka 8:27-29)

18 Nate ma:nda:na: Yesuma: ipika: honumake hata: yeni pitolo haena:ta:
ipika: disaipolo haliweki opolo epemekeme. Yesuma: mo haliweki pa:ta:
lota: pitolo alota: Wanda:halima: Ita: Epina: biki lo halemepe leekeme.
19 Ipika: disaipolo haliwekima: ipika: pi hombo peaaso alota: Mandane
wanda:halima:ta: neketa: mo bapitaisi peao haya: hali Dioni lo hale-
meme. Mandane wanda:halima:ta: Elaidia lo halememe. Mandane
wanda:halima:ta: potopede hali ma:nda: amba: hande homea:pate ame
dosiki paa tiao hala: halie lo halememe lemekeme. 20 Koto lemeke
Yesuma: mo haliweki pa:ta: alota: Pa ikana:ma: Ita: epi lo halemepe leeke
handaa Pidama: alota: Neketa: Koda:na: Ketisoe leekeme. 21 Koto leeke
Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Ima: ota: loa:ma: do pita:
wanda:hali ma:nda: pa:ta: na lapa:peke leekeme.

Tanda meaata: homolueke leekeeki
(Ma:tiu 16:20-28, Maka 8:30—9:1)

22 Yesuma: paa pi ma:nda: alo alota: Wanda:halina: Eiyeketa: tanda
tieke ota: wotu meaata: mo Diu tondiki haliwekima: make yeni peao
haleme you haliwekima: make wape pea ula: Lo Pimanu wala:tiki pu
haleme haliwekima: make ipiki kialimikie. Ipikita: homena: lulu pele-
mepate hoto tepo wiaata: paa tialieke leekeme.
23 Koto laata: Yesuma: iki paeyao pa:ta: alota: Hali ma:nda: epima: I
telia: mea ipulueke hone wia:ka:na:ta: ipika: kone hone yonka:lao nate
paeyao ipika: a:ka:tei wapepiki ti mea tia pominolo hata: I telia: mea
pomu haena:e. 24 Pa ekipeke. Hali ma:nda: epima: ipika: deto hala:eki
alupaama:na: yeke hone wotu wia:ka:na:ta: kota: ipika: deto hala: ekita:
alupalieke. Kutu pulu pa:la:pate I pa:ta: hone witolo hata: ipika: deto
hala:eki alu pina: lea:ka:na:ta: kota: koto halita: ipika: deto hala: ekita:

paa miniki halieke. 25 Hali ma:nda:ma: honkopu hao do kenkena:
anemone ale paeyao mina:la:pate ipika: halo pa:la:eki kone alu pao o
tondiki halea:ka:na:ta: kota: koto ale manuma:ta: ipikita: ekipa tamba:
milia:pe. 26 Hali ma:nda: epima: I̱ pa:ta: make yaka waloa: pimanu pa:ta:
make yaala:ma: homea:ka:na:ta: kota: mo Wanda:halina: Eiyeke make
Ateke make yako piki enisolo tonu make iki paeyaona: pa̱a̱ pa:la:eki
ame̱le̱ a:paata: mo Wanda:halina: Eiyekema: mo hande hali pa:ta: make
yaala:ma: homaalieke. 27 I̱ma: iki pa:ta: ota: pi alome. Do haleme man-
dane wanda:halita: ambi na homeke hamena: Koda:na: Kilu Tombuao
Hala:eki ota: handilimikie leekeme.

Yesuna: wonu piliekeeki
(Ma:tiu 17:1-8, Maka 9:2-8)

28 Yesuma: dupiki pi laa pula homekemanu paeyeketa: yeni pu-
luekema: pote ma:nda: pa:ta: peekeme. Ipikana:ma:ta: Pida Dioni
Dia:mesi hatuku opa:liaemekeme. 29 Yesuma: yeni pitolo pitina:ta:
ipika: leke popeleketa: ta:ta: ma:nda: pikieki hao make ipika: pam-
baeyeke aka:ta: ota: hake wotu pea baeyeke ekima: leke yale yale piki
nono piekeme. 30 Kutupa koto kone hali yaapota: Yesu ame̱le̱ hata:
pi lemekeme. Mo hali yaapota: Mosesi pita: Elaidia yaapo yeekeme.
31 Ipilikita: Koda:na: pa̱a̱na: a:pa hata: Yesu ame̱le̱ ipiki teke pa:ta:
Koda:ma: pina:e hone ula: tupa: Diutuseleme da pa:ta: homolo pieke
ekina: pi hotiolo haemekeme. 32 Pida pita: mo hali yaapo peata: u
yoka:lupa pemekepate tiaota: Yesuna: pa̱a̱ pikieki make mo Yesu ame̱le̱
haepeke hali yaapo handemekeme. 33 Koto ekina:ta: hali yaapota: Yesu
mina:pa:lao poluekema: pulu haena: laata: Pidama: Yesu pa:ta: alota:
Tekehalio. Niki do pa:ta: haloma: ekita: ota: epeke epomekeme. Topu da
tepo a:eyamono lae. Ma:nda: naka:eki. Ma:nda: Mosesina:eki. Ma:nda:
Elaidiana:eki pea a:eyamono lae leekeme. Pidama: leeke pi manuta:
hone wotu na wiki hata: leekeme.
34 Pidama: dupiki pi alo haena:ta: koa a:pa ipika: su̱a̱ma:ta: iki mea
tumbaeyekeme. Tumbaeyeke handaata: mo disaipolo haliweki tepoma:
paala:ma: homemekeme. 35 Mo koa tukiki pa:ta: pi ho̱la̱:makema:
la:niaaso hata: alota: Do ya wekita: I̱ma: kiki ma̱leke lulu wekima:
pa:la:me. Ipika: pi opua:pe laa la:niaeyekeme. 36 Koto pi ho̱la̱:make laa
paeyeke naneta: Yesu homeke hapelia hayekeeki handemekeme. Mo
hali tepoma: mo handemeke ekimanu wanda:hali ma:nda: pa:ta: na la
haleke ika: homeke hone wimikime.

Hoke temokoma: hoeyaeyeke weki epeaeyekeeki
(Matiu 17:14-18, Maka 9:14-27)

37 Da ma:nda: kelepeeketa: Yesuta: mo hali tepo ame̱le̱ mo pote
mina:pa:lao hola:pa:niaemekepate wanda:hali aneke hapuma: Yesu a:pa
manda:hande pimikime. 38 Mo wanda:hali anka:lopuna: a:pa hayeke
hali ma:nda:ma: Yesu pa:ta: wi anekema: alo alota: Disao. I̱ma: neke
pa:ta: honke aloma: yaka weki a:pa handa:e. Ipikita: yaka ota: homeke
wekie. 39 Kutupa ipikita: mo hoke temokoma: mina:tiki pita:la: natena:ta:
e̱ wi tieke la:tiki pu hala:me. Kutupa mo hoke temokoma: mo weki
mea lu keao kake pa:ta: dako hankoloma: lu hala:me. Kutupa mo hoke
temokoma: yombu moneatiki pu hata: a̱i̱ na mina:pa:lalieke. 40 Koto
ekina:ta: I̱ma: naka: disaipolo haliwekima: tolu lina:yeke honke loa:pate
mo haliwekima: ana: na pia:me leekeme. 41 Koto ekina:ta: Yesuma: ipika:

pi hombo peaaso alota: Ikita: hone wopu na tulaake ata:ka: peao haleme
wanda:halie. Nate ekipuna: iki amẹlẹ ombu hao hanope. Nate ekipuna:
ika: ka:nda: kiteleme ekimanu meanope laata: mo hali pa:ta: alota: Naka:
weki I̱ pa:ta: hatuku epoe leekeme. 42 Mo weki ipulu haena:ta: mo
hande hoke temokoma: mo weki kenkena: mea lopao lu keayekeme.
Yesuma: mo hoke temoko hando laata: mo weki mea epeao ipika: ateke
pa:ta: paa hala: moneayekeme. 43 Koto hau handemeke wanda:hali
paeyaoma: Koda:na: honkopu wotu hala:eki handolo hata: penkilipa:tia
pomimikime.

Ipika: homa tiaalo piekeeki paa la haleekeeki
(Ma:tiu 17:22-23, Maka 9:30-32)

Wanda:hali paeyaoma: Yesuma: putia pomiekeeki handaata: pututu
pieke pi pa alo alo haena: Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta:
alota: 44 Ikana:ma: I̱ma: la kulu polo pi opua hone na yonka:lapa:peke.
Wanda:halina: Eiyeketa: mo mandane haliwekina: kiki pa:ta: hala: mon-
ealieke leekeme. 45 Koto leeke ekina: teketa: mo disaipolo haliwekima:
hone na wimikime. Mo pi teketa: iki a:mbaeyeke handaa ika: honema:
hone wia:peke na yeekeme. Koto ekina:ta: ikana:ma: mo pi tekena: lota:
pia:peke ekita: paala:ma: homolo hata: na lota: pimikime.

Tumiki halita: epipe
(Ma:tiu 18 1-5, Maka 9:33-37)

46 Kutupa mo disaipolo haliwekima: ika: ika: kone tumiki halita: epipe
laa pi la alualu pimikime. 47 Yesuma: ika: hone pa:ta: wimiki ekimanu
handaata: hosiki weki siki ma:nda: hatuku a:pa tiao hata: 48 iki pa:ta:
alota: Ma:nda: epima: yaka bikina: dupiki weki siki handa: mia:ka:na:ta:
kota: I̱ kone handa: mina:la:me. Kutupa hali epima: I̱ handa: mia:ka:na:ta:
kota: I̱ tapaeya: hali make handa: mina:la:me leekeme. Iki tukiki pa:ta:ta:
biki na wiki hali ma:nda: haya:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: iki paeyaosiki
lu ankulala:me leekeme.

Ma:nda: epima: iki amẹlẹ a:nda: na lia:ka:na:ta: ipikita: ika:ekie
(Maka 9:38-40)

49 Dionima: alota: Tekehalio. Hali ma:nda:ma: naka: bikina: hoke
temokomanu tolu baeya:pate mo halita: niki amẹlẹ na tunaleke handaa
nikana:ma: koto hau na pia:pe laa sa:sa: puma:me leekeme. 50 Koto leeke
Yesuma: Dioni pa:ta: make ipika: disaipolo haliweki paeyao pa:ta: make
alota: Ikana:ma: ipiki sa:sa: puluekema: na taapa:peke. Ekipeke iki amẹlẹ
a:nda: na lita:la: halita: kota: ika: ta:ma:nie leekeme.

Sametia da ma:nda:ma: Yesu mea:peke kiaemekeeki

51 Yesu oli hepeni nane mea polo pieke nate teke pa:ta: yolo epeeketa:
ipikita: mo Diutuseleme teke da nane ota: polueke hone u paleke
peekeme. 52 Ipikana:ma: mo Sametia da ma:nda: nane ipika: da ne
ala:ta: ala:ta: wamo peaena: yeke kinki haliweki tapaeyekeme. 53 Kutu
pimikipate koto pa:ta: haemeke wanda:halima: hone witolota: Yesuta: mo
Diutuseleme da nane yopula:me laata: ipiki na handa: mimikime. 54 Kutu
pimikieki mo disaipolo hali Dia:mesi pita: Dioni yaapoma: dupiki hau
handaata: Yesu pa:ta: alota: Tekehalio. Naka: honema:ta: dikana:ma: oli
ya nanema: ti uleke a:pa do wanda:hali mea hoeyaena: wi loponope lep-
ekeme. 55 Yesuma: ipiliki pa:ta: la:ka:la: moneaaso hata: alota: Kutupiki pi

na lapepee leekeme. 56 Kutupa Yesu ipika: disaipolo haliweki amẹlẹ da
siki ma:nda: pa:ta: pemekeme.

Yesu amẹlẹ ponope laa taapa:la: haliweki
(Ma:tiu 8:19-22)

57 Ikita: mo pota:na: pulu haena: hali ma:nda:ma: Yesu pa:ta: alota: Ịta:
neke pomilipi ale pa:ta:manu ta:lia: mea ipulueke leekeme. 58 Yesuma:
mo hali pa:ta: alota: Tikene kika manuma:ta: ika: kenke ka:ka:na: wiaata:
ba manuma: make ika: dakemanu hala:pate pa mo Wanda:halina:
Eiyeketa: ipika: hoto minolo pelia:peke da ota: ma:nda: siki make dia:me
leekeme. 59 Kutupa Yesuma: hali ma:nda: pa:ta: alota: Ị telia: mea epoe
leekepate mo halima: alota: Tekehalio. Titina: amba:la yaka apa: mea
hoilu pono lae leekeme. 60 Yesuma: alota: Homeeke wanda:halima:
kone ika: homa:la: wanda:hali toko mea hoina:ma: neketa: Koda:na: Kilu
Tombuao Hala: ekina: pi pua wala:tiki pu hae leekeme.
61 Hali ma:nda:ma: alota: Tekehalio. Ịta: neke telia: mea ipuluekema:
titina: amba:la yaka tapake pa:ta: A:taloe lolo ponoe leekeme. 62 Yesuma:
alota: Hali epima: ipika: kenke aowa: mea lopaasa: ale miniki hata: kenke
aowa:tia puluta: hoki nane handa:tiki pu haya:ka:na:ta: kota: koto halita:
Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki tukiki pa:ta:ta: e pokaapeke ana: na
pa:la:me leekeme.

10

Yesuma: 72 haliweki tapaeyekeeki

1 Do hande haumanu peaata: Tekehalima: 72 haliweki mea yaapo
yaapo pu mo ipiki polo pieke da pa:ta:manu tapa tapa piekeme. 2 Kutupa
ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Ne napeke wotu mo ena:ta: pota:la:pate mo
ne momba:laapeke wanda:halita: aneke hapu dia:me. Koto ekina:ta:
mo e teke halima: ipika: ena: ne mea momba:laalo peleme wanda:hali
ana:na: tapaena: ikana:ma: yeni pu hapa:peke. 3 Pupa:e Ịma: ikita: sipisipi
ma:na:na: ikikisunu mandane tikene kikamanu haleme ale pa:ta:manu
taa tapaaso handa:e. 4 Ikana:ma: mani pausa o nu sunu o anke dake
ma:nda: na mea pua:pa:peke. Ma:nda: amẹlẹ pota:na: manda:hande
pitolo hata: pi na lapa:peke. 5 Ikana:ma: da ma:nda: pa:ta: honda:
pambemeka:na:ta: titina: amba:la koto da pa:ta:ta: A:nda: peliaasa:eki
epena:e lapa:peke. 6 Kutupa koto da pa:ta: a:nda: peliaasa: ekina: hone
wopu u hala: hali ma:nda: haya:ka:na:ta: kota: a:nda: peliaasa: pi le ekita:
ipiki pa:ta: pa wina: lapa:peke. Dia:ya:ka:na:ta: kota: naka: hande a:nda:
peliaaso pita: pao mia:peke.
7 E pokao hala: hali ipika: yenkita: ota: mea:peke ya:la: ekina: da lumbu
na likita: homeke da pa:ta: pa hao hata: ne ikali alekemanu kimika:na:ta:
pa napa:peke. 8 Kutupa ikita: da yu ma:nda: pa:ta: pemeka:na:ta: koto
pa:ta: haleme wanda:halima: iki pa:ta: ta:na:ma: homolo hata: hatuku
mea nemanu kimika:na:ta: kota: pa napa:peke. 9 Koto da yu pa:ta: yeni
haleme wanda:hali wopu mea epeapa:peke. Kutupa koto pa:ta: haleme
wanda:hali pa:ta:ta: Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekita: iki teke pa:ta:
amba: opolo a:pa:la:me lapa:peke. 10 Koto pa:la:pate da yu ma:nda:
pa:ta: pemeka:na:ta: mo wanda:halima: iki ika: da pa:ta: na hatuku pe-
meka:na:ta: kota: ikana:ma: mo pota: nina: pua hata: alota: 11 Ika: daoni
tukiki pa:ta: ula: dokolota: nika: ankena: tạlạ:lạ: ekita: iki pa:ta: kone
koto tandela:neasoma:pate doeki homeke hone wipee laata: Koda:na:

Kilu Tombuao Hala: ekita: iki teke siki pa:ta: koto epea:me hone wotu
wia:pa:peke lapa:peke. 12 Ima: iki pa:ta: ota: alome. Hande pi yokaalu
pulu pa:la: nate opolo epea:ka:na:ta: kota: Koda:ma: mo Sodomo halo
pa:la: a:ta:ma: homa:la: ekita: mo hande daoni pa:ta: halo pa:la: ekita: ota:
haka:ta:pao ankulao halieke alome leekeme.

Hone na tulaemeke daonimanu
(Ma:tiu 11:20-24)

13 A:ta: tieke Kotaasini daonio. A:ta: tieke Betesaida daonio. Ima: mo
ipiliki pa:ta: na handeke haumanu paeyao a:nda: mo hande daoni yaapo
Taiya Saidoni pa:ta: pua:ka:na: yoluta: kota: koto da yaapo pa:ta: haleme
wanda:hali ika: puki lekelemeka:ta:me laa Koda:ma: handena:ta: busa:
pitikimanu wepia yamaata: lanka: apolo kitulu pimime. Ima: ipiliki
pa:ta:ta: ota: pi alome. Mo pi yokaalu pulu pa:la: nate opolo epea:ka:na:ta:
kota: 14 Koda:ma: mo Taiya Saidoni yaapo pa:ta: halo pa:la: a:ta:ma:
homa:la: ekita: mo ipiliki Kotaasini Betesaida yaapo pa:ta: kulu pa:la:eki
ota: haka:ta:pao ankulao halieke. 15 Kutupa Kapeneamio. Neketa: naka:
homeke oli ya nane mea a:meiyalueke hone wipe. Neketa: oni ti to hala:
pa:ta: mea lopaalieke leekeme.

16 Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Ma:nda: epima: ika:
pi opia:ka:na:ta: kota: yaka pi kone opita:la:me. Ma:nda: epima: iki
kiaeya:ka:na:ta: ota: I kone kiaasa:me. Kutupa make hali epima: I ki-
aeya:ka:na:ta: mo I tapaeya: hali kone kiaasa:me leekeme.

Mo 72 haliweki paa la:ka:la epemekeeki

17 Mo hande 72 haliwekita: ta:na: tiekema: homolo hata: paa opolo
epemekeme. Tekehalio. Nikana:ma: naka: biki laaso hata: teliolo ha-
mono kone mo hoke temoko manuma: nika: pi ota: opimime lemekeme.
18 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ima: Sadani oli ya nane yama:
ti tekele manda:na: do kenkena: lopea: ekita: handoa:me. 19 Opua:pe.
Ikana:ma: mo ketomanu make tei halimanu make da:ka:pa: tombua-
mena: make mo a:nda: tunkuliki hoke temokona: honkopu paeyao lu
tombuao bepolamina:ta: ya bikina: welema: iki handeteke halieke. Koto
ekina:ta: ikita: ala:ta: ma:nda:ma: na hoeyaalieke. 20 Koto pa:la:ma:
mo hoke temoko manuma: ika: pi opua pilia:eki pa:ta: ta:na:ma: na
homa:pa:peke. Pate ika: bikita: amba: hepeni nane wape pea ula:ma:
ta:na:ma: homa:pa:peke leekeme.

Koda: pa:ta: keiyae leekeeki
(Ma:tiu 11:25-27, 13:16-17)

21 Koto natena:ta: mo Holi Sipitidima: Yesu pa:ta: epeke ta:na: pita:la:
ekima: tumbieketa: Yesuma: alota: Apa:o. Oli ya do kenke yaapona:
Tekehalio. Ima: neke pa:ta: Ta:na:e alome. Ekipeke nakana:ma: mo
hande hone wotu u tekele peleme wanda:hali make mo sukulu wotu
peleme wanda:hali ameda pa:ta: a:mbao wina: le hau manuta: pa mo
panake wekiwandiki sunu pa:ta: wala:leke handa alome. Aowe Apa:o.
Koto ekita: naka: hone pieke yekeeki yaena:yeke pina: aleme leekeme.
22 Yaka Apa:ma:ta: ala:ta: ala:ta: paeyao sikita: I pa:ta: ka:la:me. Mo
Eiyeketa: ma:nda:ma: hone na ula:pate ipika: Atekema: homeke hone
ula:me. Kutupa Ateketa: ma:nda:ma: hone na ula:pate ipika: Eiyekema:
homeke hone ula:me. Kutupa make mo Eiyekema: ipika: hone pilia:
wanda:hali pa:ta:ta: ipika: Ateke walea:ka:na:ta: kota: ikana:ma: homeke

Ateke hone wilimikie leekeme. 23 Kutupa Yesuma: ika: honumake
siki hata: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: la:ka:la: moneaaso alota: Ikita:
ta:na:ma: homa:pa:peke. Ikana:ma: handeleme ale handolo peleme
ekina: loa:me. 24 Ima: iki pa:ta: loa:ma: mo amba: potopede haliweki
wopu make kini haliweki make ikana:ma: handeleme alemanu handu-
luekema: taapemekepate handa:peke na yaalo make ikana:ma: opitele-
meeki opuluekema: pimikipate opua:peke ana: na piekeme leekeme.

Epeke Sametia halina: onkoluma: leekeeki

25 Mo Lo Pi walo hayeke hali homekema: Yesu tamuluekema: la
handolo alota: Disao. Deto hala:eki muluekema: eki pionope laa lota:
piekeme. 26 Koto leeke Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Mo
hande Baibolo pi manuma:ta: eki ala:pe. Nakana:ma:ta: ekipa hone
wilipe leekeme. 27 Kutupa mo halima: Yesuna: pi hombo peaaso alota:
Baiboloma: dupa la:la:me. Naka: Tekehali Koda: pa:ta: pukima: homolo
hata: naka: puki paeyaoma: make naka: temoko paeyaoma: make naka:
honkopu paeyaoma: make naka: hone paeyaoma: make ipiki pa:ta:
pukima: homo hapeke la:la:me laa make Nakana:ma: naka: kone pukima:
homele tupa: ma:nda: pa:ta: make koto tupa: kone pukima: homo hapeke
la:la:me leekeme. 28 Koto leeke Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Naka: ale pita:
epeke aleme. Koto ale ekita: ota: pika:na:ta: deto hala:eki milipikie laa
leekeme. 29 Koto leekepate hande Lo Pi walo hayeke halima: ipika:
biki kone epeaaluekema: Yesu paa lota: pitolo alota: Koto hali ma:nda:e
la:la: ekita: epipe laa lota: piekeme. 30 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso
alota: Hali ma:nda:ta: Diutuseleme da mina:pa:lao oni Dietiko da nane
pulu haena: mo pota:na: mandane pake naleme haliwekima: mina ipika:
dau titipila: mina: bepie yombua bao homuluekema: taapolo pitina: pe-
mekeme. 31 Kutupa koto natena: kone mo yeni peao hayeke hali homeke
ma:nda: koto pota:na: peekepate hande yombua bao wina: lemeke some
handeekepate pa wina: kone paka:lao pota: tea: nane peekeme. 32 Koto
hoki naneta: Lipae tapake hali ma:nda: make koto tupa: peekepate mo
hande yombua bao wina: lemeke hali pua handa kone pao paka:lao pota:
tea:na: peekeme. 33 Pate Sametia hali ma:nda: koto pota:na: a:paata: mo
hali hando haota: ipika: pukima: a:ta:ma: homeekeme. 34 Kutupa mo hali
wieke alena: puaata: mo limiki ale nina: ipikana:ma: honku make waini
ikali make holaota: banisima: tonkawayekeme. Kutupa mo halima:
hande someta: ipika: donki ma:na:na: hoki manda mea wiaata: hatuku
pua hande kimisu haliwekima: hamba polu haemeke da ma:nda: pa:ta:
opolo puaata: koto da pa:ta: mo hali handeteke hayekeme. 35 Kutupa
da kelepeeketa: mo Sametia halima: hande da teke hali pa:ta: 2 kina
halaa alota: Do hali wotu handeteke hapeke. I doane la:ka:la ipulua:
dina:ta: mo hali handeteke halena: kitolo 2 kina ana: na pia:ka:na:ta:
kota: yenkita: haka:ta:pao a:pa kulueke leekeme. 36 Koto laa Yesuma:
mo hali pa:ta: pi paeyaaso hata: alota: Do tepo hali aloma:pate mo pake
nala: haliwekima: limiki some teke pa:ta:ta: epima: puki halea:pe laa lota:
piekeme. 37 Hande Lo Pi walo hayeke halima: Yesuna: pi hombo peaaso
alota: Hande a:ta:ma: homeeke halie laa leekeme. Koto leeke Yesuma:
ipiki pa:ta: alota: Kota: nakana:ma: make kutu piki hau pu hapeke laa
leekeme.

Yesuma: Mada Meti yaapo handolo peekeeki

38 Yesuta: ipika: disaipolo haliweki amẹlẹ pota:na: pulu hata: da yu siki
ma:nda: pa:ta: opolo pemekeme. Koto da yu pa:ta:ta: wanda: ma:nda:
hayekeme. Ipika: bikita: Mada. Koto wanda:ma: Yesu ipika: da pa:ta:
epena:ta: ta:na:ma: homeekeme. 39 Mada ipika: hakepiki homeke Meti
hayekeme. Metima:ta: mo Tekehalina: anke lopao pitieke alena: a:pa
pita: ipika: pi waleekeeki opu pitiekeme. 40 Kutu piekepate Madata: ne
aneke hapu wamo pieke ekima: ipika: hone ka:nda: wotu pieke a:pa
alota: Tekehalio. Yaka asima: Ima: mo emanu paeyao yaka honumake
piono ala: ekita: nakana:ma:ta: hone na witelepe. Ipikana:ma: I tamba:
mulu epena: lae leekeme. 41 Koto leeke Tekehalima: Madana: pi hombo
peaaso alota: Madao. Madao. Nakana:ma: ala:ta: ala:ta: wotu pa:ta:
hone u taapo make hone ka:nda:ma: homelepate 42 pa ota: pea:peke hau
homeke homeke na peleme. Metima:ta: hone wia ota: hau ma:la: ekita:
ma:nda:ma: pendilao mea:peke na ya:lieke leekeme.

11

Yesuma: yeni pita:la: hauna: waleekeeki
(Ma:tiu 6:9-13, 7:7-11)

1 Nate ma:nda:na: Yesuta: ala:ta: ma:nda: pa:ta: pua yeni pu pitiekeme.
Yeni pu paeyaeyeketa: ipika: disaipolo hali ma:nda:ma: ipiki pa:ta:
alota: Tekehalio amba: hande Dionima: ipika: disaipolo haliweki yeni
pina:yeke waleeke tupa: niki pa:ta: make koto tupa: wala:e leekeme.
2 Koto leeke Yesuma: iki pa:ta: walolo hata: alota: Ikana:ma: yeni
pimika:na:ta: dupa pia:pa:peke.
Apa:o. Naka: yako piki bikita: ota: manda wia haena:e.
Naka: Kilu Tombuao Haleeki do ane opolo epena:e.
3 Nika: ame nolo poloma: neta: ana:na: kia:peke.
4 Mandane wanda:halima: niki pa:ta: hoke hau pimieki nikana:ma: pa
paeyaasoma: ekina:
nika: hoke hau puma:eki make nakana:ma: koto tupa: pa paeyawapeke.
Ka:nda: piki la handa:la:eki pa:ta: niki na hatuku a:pa:peke laa lapa:peke
leekeme.
5 Kutupa Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Iki pa:ta: hala:
hali homeke ma:nda:ma: buta: hokina: naka: yankekena: da pa:ta: pua
alota: Kameo. Palaowa punka tepo ta:ka:li kie. 6 Ya yankeke ma:nda: pota:
pomulu yapuluekema: ame do timba ya da pa:ta: opolo a:pa pila:pate
Ima: hala:peke ne dia:ya:leke handa loa:ma: ma:nda: kie laa leka:na:ta:
7 kota: naka: yankekema: ipika: da tukiki pa:ta: hata: naka: pi hombo
peaaso alota: I ka:nda:ma: na homake. Yaka pota:ta: amba: loka: hao
yaka weki wandiki amẹlẹ amba: u pa:eloma:me. Naka: honke ale ala:ta:
ekipa tiao mea kionope laa lea:ka:na:ta: 8 kota: eki pilipikipe. Iki pa:ta:
Ima: do pi alome. Mo da teke halima: neketa: ipika: yankeke halena:
kone mo hande palaowa kuluekema: na tialo pa:la:pateta: nakana:ma:
yaala:ma: na homeke honke wotu leka:na:ta: kota: ota: opua tiao naka:
mea:peke ya:la: ekimanu ana:na: mea kilieke alome. 9 Koto ekina: iki
pa:ta: do pi alome. Honke leka:na:ta: ota: kilieke. Weika:na:ta: handa:
wilipikie. Kilikili laeka:na:ta: pota: lombawalieke. 10 Do ekina: yeke
loa:me. Honke la:tiki pu haya:ka:na:ta: kota: koto somema: milieke. Kutaa
make ma:nda: epima: weiya:tiki pu haya:ka:na:ta: ipikana:ma: handa:
wilieke. Epima: pota: lia:tiki pu haya:ka:na:ta: kota: mo pota:ta: koto some

pa:ta: lombawalieke. 11 Do pita: weki wandiki hala: haliweki pa:ta: alome.
Ika: wekima: iki pa:ta: ta:peli teekeeki honke lea:ka:na:ta: hoke keto mea
halimikipe. 12 O ba hapeke honke lea:ka:na:ta: tei hali mea halimikipe.
13 Ikita: hoke haliweki halemepate kone ika: weki wandiki pa:ta:ta: epeke
epeke alemanu halo halememe. Koto hau ota: lombei peaaso hata:ta:
oli ya nane hala: Apa:ma:ta: mo Holi Sipitidi honke aleme wanda:hali
pa:ta:ta: ota: halieke laa leekeme.

Yesu pita: Bielisibulu yaapo
(Ma:tiu 12:22-30, Maka 3:20-27)

14 Hali ma:nda:ta: pi na leke hoke temoko pitiki hali hayeke Yesuma:
mo hoke temoko tolu lieke handa mo halima: pi lombo leekeme. Kutu
pieke handa wanda:hali paeyaoma: tola:tia pomimikipate 15 mandane
wanda:halima: alota: Ipikana:ma: mo hande hoke temoko manuna: you
hali Bielisibuluna: wele pita:la:eki mea hoke temokomanu tolu lita:la:me
lemekeme. 16 Mandane wanda:halima: Yesu tamuluekema: alota:
Nakana:ma: hepeni nanema: ipula: patehau ma:nda: nikana:ma: han-
domono pie lemekeme. 17 Koto lemekepate Yesuma: mo wanda:halina:
hone teke amba: handa: wiata: dupa leekeme. Kapomani homekena:
handeteke hala: wanda:halima: ika: ika: kone tekilipa: alu alu pea a:nda:
pimika:na:ta: ika: hande tapake au leleme ekita: koto kone paelieke. Ku-
tupa tapakesiki ma:nda:ma: ika: ika: kone tekilipa: alu alu pimika:na:ta:
kota: koto tapake sikina: hao pelia:peke ekita: hoelieke. 18 Koto ekina:ta:
Sadanina: kilu tombuao hala:eki pa:ta: haleme tapakema: ta:ta: ta:ta: lo
tekilipa: alu alu pea ika: ika: kone a:nda: pimika:na:ta: ekipa hao pelia:tiki
pu halimikipe. Ikana:ma: I pa:ta:ta: Bielisibuluma: I honkopu kita:leke
handa hoke temokomanu tolu lita:la:me laa alemeeki 19 ota: ya:ka:na:ta:
kota: ika: disaipolo haliwekima:ta: ekipa hoke temoko tolu lu halemepe.
Koto haliwekina: piteleme hauma: kone ika: hau telipilimikie. 20 Dia:me.
Koda:na: honkopu homekema: mo hoke temoko tolu lu halome. Kutu pu
halo ekima:ta: Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekita: iki teke pa:ta: amba:
a:pa:la: ekita: peneme yao wala:la:me.

21 Honkopu hake hali ma:nda:ma: ipika: a:nda: pita:la: alemanu tiki tiki
yao wia hata: mo ipika: da handeteke haya:ka:na:ta: ipika: da tukiki pa:ta:
ula: alemanu paeyaota: epeke tupa: pa wilieke. 22 Koto pa:la:pate ota:
honkopu wopu hake hali ma:nda:ma: koto da teke hali yaapo a:nda: pea
mo da teke hali lu bepolaota: ipika: a:nda: alemanu paeyao mea pelieke.
Kutupa mo pake mia: ale manuta: telipilieke.

23 Ma:nda: epita: yaka yankeke na haeka:na:ta: kota: I yaapo a:nda:
lita:la:me. Kutupa make hali ma:nda: epima: yaka sipisipi momba:laaso
hano I na tamba: mia:ka:na:ta: kota: ipikana:ma:ta: panane tolu lita:la:me
leekeme.

Hoke temoko paa la:ka:la a:pa:la:eki
(Ma:tiu 12:43-45)

24 Yesuma: alota: Hali ma:nda:na: weleke pa:ta: pila: hoke temoko
ma:nda: hama opolu bao yapea:ka:na:ta: mo hapula: alena: pomu lopolo
hata: hoto pita:peke da panda: ma:nda: weita:la:me. Hoto pita:peke ale
ma:nda: na handa: wia:ka:na:ta: kota: mo hoke temokoma: ipika: kone
alota: Yaka hande mina:pa:lao epoa: da nane paa la:ka:la polueke laa
25 ipikana:ma: la:ka:la pua mo da a:pa handilia:pate ma:nda: na hake
wamo pea bao epeke tupa: halia:eki handilieke. 26 Koto pa:leketa: mo

hoke temoko pua pa mandane watake hata: hoke temokomanu paeyao hatuku milieke. Koto hoke temoko manuna: hoke hau pita:la: ekita: mo ipiki make lu ankulalimikie. Iki paeyao mandake pa:ta: a:pa halimikie. Kutu pimika:na:ta: mo halita: amba:ta: hoke tupa: hao pelia:pate ameta: ota: hoke tupa: hao pelieke laa leekeme.

Ota: epeke ta:na:ma: homa:la:eki

27 Yesuma: koto pi lo paeyeketa: mo wanda:hali anka:lopuna: pitieke wanda: ma:nda:ma: anekema: alota: Neke ma:nda:la: make andu ka:la: wanda:ta: ta:na:ma: homolo pa:la:me leekeme. 28 Koto leeke Yesuma: alota: Dia:me. Koda:na: pi opua pu haleme wanda:hali ikana:ma:ta: ta:na:ma: wotu homa:peke ya:la:me leekeme.

Wele pita:la:eki handuluekema: honke lemekeeki
(Ma:tiu 12:38-42)

29 Wanda:hali wopuma: Yesu a:pa momba:la hopa:liao haena: Yesuma: alota: Ame do natena: haleme wanda:halita: hoke wanda:hali halememe. Ikana:ma:ta: mo na handeke patehau ma:nda: handuluekema: I̱ pa:ta: honke aleme pateta: I̱ma:ta: iki pa:ta: ota: ma:nda:siki make na walo polopate mo hande Dionama: patehau piekeeki homeke handilimikie. 30 Mo hande potopede hali Dionama: Ninipa wanda:hali pa:ta: patehau pieke tupa: kone mo Wanda:halina: Eiyekema: make ame wanda:hali pa:ta: patehau pilieke. 31 Mo hande pi yokaalu pulu pa:la: nate opolo epea:ka:na:ta: mo hande Siba da yu handeteke hala: kuini wanda:ma: tiao hata: ame do natena: haleme wanda:halina: hoke hau manuna: ma̱leke lilieke. Ekipeke mo wanda:ma:ta: mo kini hali Solomonona: epeke hone wotu u tekelepea wala:la: pimanu opuluekema: yeke mo kenke honiki ma:nda: nane hao epeekeme. Kutu piekepate I̱ma: iki pa:ta: alome. Ameta: Solomono ankulala: ale ma:nda: a:pa:la:me. 32 Mo hande pi yokaalu pulu pa:la: nate opolo epea:ka:na:ta: Ninipa wanda:halima: tiao hata: ika: hoke hauna: ma̱leke lilimikie. Ekipeke. Dionama: pi waleeke dina:ta: koto wanda:halima: ika: hoke hoke haumanu hoki walemekeme. Koto pa:la: ekina: I̱ma: iki pa:ta: alome. Ameta: Diona ankulala: ale ma:nda: a:pa:la:me leekeme.

Lokena: pa̱a̱ pa:la:eki
(Ma:tiu 5:15, 6:22-23)

33 Ma:nda:ma: ipika: ola:pake ka:waata: na a:mbao u hala: o mo disi kawaso tieke oto pa:ta: na wilieke. Koto hau na pikita: mo da pa:ta: wanda:hali a:pa honda: pamba:tiki pitolo handena: mo lamepa u hala: alena: u hala:me. 34 Naka: leketa: naka: lokena: ola:pakee. Naka: leke a:nda: ota: epea:ka:na:ta: kota: naka: loke paeyaota: pa̱a̱ma: tumbilieke. Koto pa:la:pate naka: leke a:nda: hoeya:ka:na:ta: naka: loke paeyaota: timba:la: pambilieke. 35 Koto ekina:ta: mo naka: lokena: pa̱a̱ pa:la: ekita: timba: na la:na: leketa: ota: wopu handeteke hapeke 36 Kutupa naka: loke paeyao a:nda: pa̱a̱ma: tumba hata: pa timba: timba: homeke a:nda: na lea:ka:na:ta: kota: ola:pake pa̱a̱ pita:la: ma:nda:na: naka: loke paeyao pa̱a̱ pu kimalieke leekeme.

Yesuma: tapake yaapona: haumanu lo kelaeyekeeki
(Ma:tiu 23:1-36, Maka 12:38-40)

37 Yesuma: pimanu lo paeyeketa: Pa:tisi hali ma:nda:ma: ne nolo pana:e leeke handa ipika: da pa:ta: honda: pamba pua ne nolueke alo pitiekeme.

38 Mo hande Pa:tisi halima:ta: Yesuma: ne noluekema: ipika: kiki amba:la
na tandepeekeeki hando haota: pututuma: homa tola:tia pomiekeme.
39 Kutu piekeeki handaata: mo Teke Halima: ipiki pa:ta: alota: Ameta:
kota: iki Pa:tisi haliwekima:ta: ika: kapo make kawaso manuta: manda
homeke tandepo halemepate tukiki pa:ta:ta: pasa:tei pita:la: hau make
hoke hoke hau paeyaoma: iki tumba halememe. 40 Ikita: hone na wiki
haliwekio. Koda:ma: hama nane wa:pa:la: tupa: tukiki nane make na
wa:pa:la:pe. 41 Koto ekina: ika: kapo make kawasomanu pa:ta: ula: ale
manuta: mo nate hali wanda:hali pa:ta: pa hala:pa:peke. Kutu piki hau
a:nda: pimika:na:ta: kota: ika:eki paeyao ota: hake wotu pilieke leekeme.

42 Pa:tisi haliwekio. Ika: hoke yenki tiekena: I̱ paala:e. Ikana:ma:ta:
ika: hande ena: hala: ale tekia: o totopo piki tanima: handeke ale sunuta:
kiki yaapo telipata: putupa homeke sikita: Koda: pa:ta: halo halemepate
mo Koda: teke pa:ta:ta: puki hala:pekeeki make epeke tikitiki piki hau
manuta: hone yonka:lalememe. Dupiki hau manuta: ota: pea:tiki pitolo
hata: mo mandaneeki make na mina:pa:lapeke.

43 Pa:tisi haliwekio ika: hoke yenki tiekena: I̱ paala:e. Ikana:ma:ta:
oni yeni pu hala: da pa:ta: mo you haliwekina: wiala: sea manuna:
pituluekema: hone wotu u haleme make oni makedi hama haleme
wanda:halima: ika: biki miniliaaso Epeke daka:la:paaso:e la:tiki pina:
hone wopu u halememe.

44 Ika: hoke yenki tiekena: I̱ paala:e. Ikita: wanda:halima: mo patehau
na pa:la: hali lapa:ma: handeke nono pelemeke handa tumbao pomu
haleme haliwekima: lapa:ma: handelememe leekeme.

45 Koto leeke mo Lo Pi walo haemeke hali ma:nda:ma: Yesu pa:ta: alota:
Disao. Nakana:ma: kutupiki pi ale ekima:ta: niki manda: meake nono
piteleme leekeme. 46 Yesuma: alota: Lo Pi walo haleme haliwekio iki
make ika: hoke yenki tiekena: I̱ paala:e. Ikana:ma: wanda:halina: hoki
mandata: ma:nda:ma: tia:peke na yeke ka:nda: piki alemanu mea tiao
halemepate ikana:ma:ta: ika: kiki m̱aleke kone tindipao na tamba: mea
tialimikie.

47 Ika: hoke yenki tiekena: I̱ paala:e. Ikana:ma:ta: mo hande potopede
haliwekina: toko ula: apa:nda:ta: epeke tupa: wamo pea wiao halememe.
Pate koto potopede haliwekita: hande ika: apa:mei tonuma: kone lia:tiki
pimiki haliwekie. 48 Ikana:ma: ika: apa:meima: pimiki ekina: ta:na:ma:
homo haloma:me alememe. Pa ekipeke ika: apa:meima:ta: mo potopede
haliweki pa lu pitaemeke handa ikana:ma:ta: ika: apa:nda: manuta:
wamo peao halememe.

49 Doeki tekena:ta: Koda:na: epeke hone wotu wita:la: ekima:ta: do
la:la:me. I̱ma:ta: yaka potopede haliweki make pi mea pomuao haleme
haliweki tapaalo polopate mandaneta: lu baalimiki make mandaneta:
tanda tanda wopu halimikie laa la:la:me. 50 Koto ekina:ta: mo hande
do ya yu kini pea a:pa ame do limiki potopede haliweki paeyao limiki
ekina: hoke yenkita: ame do haleme wanda:halima: milimikie. 51 Mo
hande Eipolo limikieki kini pea a:pa mo hande oloda pita: yako piki da
yaapo tukiki pa:ta: a:mbolo hata: limiki hali Sekataiya alome. Aowe.
I̱ma: iki pa:ta: ota: loa:ma: ame do wanda:halita: koto limikieki paeyaona:
hoke yenki milimikie. 52 Mo Lo Pi walo haleme haliweki ika: hoke yenki
tiekena: I̱ paala:e. Ikana:ma:ta: mo hande hone wotu mia:peke da pota:na:
kita: ika: wia halemepate koneta: ika: kone na honda: pambeketa: mo

honda: pambuluekema: taapeleme wanda:halita: sa:sa: pu halememe leekeme.
53 Yesuma: koto da mina:pa:lao peeke naneta: mo Lo Pi walo haemeke haliwekima: make Pa:tisi haliwekima: make Yesuta: ota: hoke tetopiki tupa: kitaaso hata: ane mone alena: ipiki pa:ta: lota: pita:la:eki wotu halemekeme. 54 Kutu pimiki hauta: Yesu hona:mạọ tamuluekema: make ipikana:ma: ata:ka: piki pi ma:nda: lea:ka:na: minulua: patema: lemekeme.

12

Makeaaso hauna: kinki pita:la:eki
(Ma:tiu 10:26-27)

1 Wanda:hali pisetekema: ika: ika: kone lu tumbapeke nono pea mombololo haena: Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: amba:la alota: Ikana:ma: mo Pa:tisi haliwekina: palaowa pombeiyaasa: ale yisiti wotu handeteke hapa:peke. Doeki alo ekita: ika: yayapiki makeaaso hauna: loa:me. 2 Panka: wilimi ekimanu paeyaota: wetepena:ta: pa peneme yaalieke. Kutupa mo a:mbao aleme pimanu paeyaota: wetepena: peneme yaalieke. 3 Koto ekina: ikana:ma: mo timba a:mbao leleme pi manuta: paa natena: opina: lelimikie. Kutupa pota: poka:la: da panda: pa:ta: pita: ma:nda:na: haleke pa:ta: tome pambele pita: paeyaoma: opina: yeke da holu manda nina: tiao hata: pi anekema: lelimikie.

Epi paala:ma: homa:peke ya:la:pe
(Ma:tiu 10:28-31)

4 Ya yankeke tonuo. Ịma: iki pa:ta: aloma: Mo ika: manda loke lu homaemeka:na:ta: wetepe nane hau ma:nda: pea:peke na ya:la: wanda:hali pa:ta:ta: paala:ma: na homa:pa:peke. 5 Ikana:ma: mo hali homeke ma:nda: liaata: ipika: temokota: oni ti to hala: ale pa:ta: baapeke ya:la: wele pa:la: Koda: pa:ta: paala:ma: homa:pa:peke. Iki pa:ta: ota: loa:ma: Ipiki pa:ta: homeke paala:ma: homa:pa:peke aleo.
6 Mo hande wesoma: handeke basunu yunki hata: 20 toeama: hambo halemeke yekea. Koto pa:la:pate Koda:ma:ta: koto wesoma: handeke ba sikita: homeke kone hone na yonka:lala:me. 7 Koto tupa: kone ika: you itiki paeyao make amba: yata:pa: ta:pao ana: lao ula:me. Koto ekina:ta: ikana:ma: paala:ma: na homo hapa:peke. Pa ekipeke. Ika: tombota: koto hosiki ba sunu wopuna: yenki ota: lombei pa:la:me.

Ketisona: biki peneme yaasa:eki make hoki wala:la:eki yaapo
(Ma:tiu 10:32-33, 12:32, 10:19-20)

8 Yesuma: alota: Ịma: iki pa:ta: ota: pi alome. Ma:nda: epima: wanda:halina: leke popelekena: peneme yaaso hata: Ịta: Ketisona: halie lea:ka:na:ta: kota: mo Wanda:halina: Eiyekema: make mo Koda:na: enisolo manuna: leke popelekena: make homeke hau kone pilieke. 9 Pate ma:nda: hali epima: wanda:halina: leke pototona: hata: yaka biki na leke kiaeya:ka:na:ta: kota: mo Wanda:halina: Eiyekema:ta: Koda:na: enisolo manuna: leke pototona: hata: ipika: biki make na leke kiaalieke.
10 Ma:nda: epima: Wanda:halina: Eiyeke pa:ta: hoke pimanu lea:ka:na:ta: kota: koto ekita: pa paeyaapeke ya:la:pate pa ma:nda: epima: Holi Sipitidi kitake hoke pimanu lea:ka:na:ta: kota: koto ekita: ota: na paeyawalieke.

11 Ma:nda: epima: iki pi yokaalu puluekema: ika: pi hotu haleme da
pa:ta:manu make o mo kapomani haliweki pa:ta: make o handeteke
haleme haliweki pa:ta: hatuku pemeka:na:ta: kota: ikana:ma:ta: eki pi
lolua:pe o ekipa ya kone tamba: miki pi lolua:pe laa ka:nda:ma: na homo
taapa:peke 12 Pa ekipeke. Mo Holi Sipitidima:ta: koto nate leke sikina:
kone ika: lolo peleme pi manuta: walekena: walieke.

Hone na wiki hamoko halina: onkoluma: la:la:eki

13 Wanda:hali momba:la haemeke tukiki pa:ta: hayeke hali homekema:
Yesu pa:ta: alota: Disao. Yaka kamema: dika: apa:na: anke teketa: yakaeki
telipa kina: lawae leekeme. 14 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota:
Someo. Ipilika: alemanu telipaano make ipilika: pi tikitiki yawaanota:
Ita: epima: mea haena: la:la:pe leekeme. 15 Koto laa Yesuma: paeyao
pa:ta: alota: Handeteke hapa:peke. Hande pasa:tei hau ta:ta: ta:ta: pikieki
a:paapa:na: ika: kone wopu handeteke hata: leke leke lo hapa:peke.
Wanda:hali paeyaoma: hamoko tieke ekipa haena: kone ika: da:ta:la:
ekina: teketa: ika: wia haleme alemanu pa:ta: na ula:me leekeme.
16 Koto laa Yesuma: iki pa:ta: onkoluma: pi dupa leekeme. Amba:
a:nda:ta: mo hamoko hali ma:nda:na: e pa:ta: ne napekemanu wotu
wiekeme. 17 Kutupa mo halima: ipika: honema: kone alota: Mo hande
ne napekemanu poka: mepi pea wia:peke alena: ana: na pa:la:ma: eki
puluepe laa hone wiekeme. 18 Kutupa ipika: honema: kone alota: Dupu-
lueke. Yaka ne napekemanu u hala: damanu londa:la kutupa da tieke
tiekemanu a:eyaata: mo ne napekemanu make yaka mandane alemanu
paeyao make koto da pa:ta:manu mu ulueke laata: 19 kota: ya kone dupa
lolueke. Naka:ta: yolee. Naka: wia hale ale manuta: bapi wotu kone
ana:na: wilieke laa Ameta: pa pitu hata: ne ikali nalo hata: ta:na:ma:
homo hapeke lolueke leekepate 20 Koda:ma: ipiki pa:ta: alota: Neketa:
hone na wiki halio. Ame do timba kone naka: da:ta:la:eki pao yokulueke.
Kutu pua:ka:na:ta: kota: nakana:ma: naka:eki laa wia hale ale manuta:
epima: milia:pe laa leekeme. 21 Kutupa Yesuma: pi paeyaaso alota: Hali
epima: Dota: yakaeki homekee laa alemanu wopu mu momba:la:tiki
pita:la: dina:ta: Koda:na: leke popelekena:ta: pa natehali hala:me. Kota:
dupiki some a:nda:ta: mo hande titina: loa: haumanu pa:ta: opolo ipilieke
leekeme.

Koda: pa:ta: hone ti lao haasa:eki
(Ma:tiu 6:25-34)

22 Koto hoki naneta: Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota:
Ima: do alo ekita: ikana:ma: iki pa hapeke ekina: nemanu make lo-
kena: yama:peke alemanu koto alemanu pa:ta:ta: ka:nda:ma: na homo
hapa:peke. 23 Pa ekipeke. Da:ta:la: ekima:ta: ne ota: lombei pa:la: make
mo lokema:ta: dau make ota: lombei pu pa:la:me. 24 Ba manuna: hau
handa:pa:peke. Ikana:ma:ta: e wae alemanu na nokopata: na mondu no
halememe. Ika: sidowa o ne amu pu u haleme da ma:nda: na hala:me.
Koda:ma: taa halo hala: handa:e. Koto ekina:ta: ikana:ma: mo ba manuta:
taa lu ankulalemetaa. 25 Iki ma:nda: epima: ipika: hone wopu wita:la:
ekima: ipika: do kenkena: halo pa:la: nate leke manuta: mu moneao
ulu pua:peke ya:la:pe. 26 Kota: koto hosiki ale siki kone na pea:peke
ya:ka:na:ta: pa ekipeke mo mandane ale pa:ta: manuta: ka:nda:ma: homo
halemepe.

27 Mo hapeke pa:ta:manu pa opa:la: moma sununa: opa:la: ekita:
handa:pa:peke. Ikana:ma:ta: e na poko make aka:manu na tombulu
yamo halememe. Koto pa:la:pate Īma: iki pa:ta: alome. Kini
Solomonoma:ta: hamoko alemanu wotu wiekepate kone do moma
manuna: loke hake dau epeke epeke ekimanu ma:nda: ota: na wia
hayekeme. 28 Mo ame homeke opa haena: laa beliata: tunkula
hapuao tina: yanka:peke yeke ambu manuna: au kone Koda:ma: lawao
haya:ka:na:ta: a:pei kota: ika: hone tulaaseme ekita: ota: hodiki ale siki
ya:ka:ta:me. Koto alemanu pa:ta: kone Koda:ma: kutu pu haya:ka:na:ta:
kota: ipikana:ma: iki make dau ota: ana:na: kone yamatiki pilieke.
29 Kutu piliekema: ikana:ma:ta: Ya nolo polo ne ikali hanema: epea:ka:na:
mulua:pe laa ka:nda:ma: na homo hapa:peke. 30 Mo Koda:na: biki na
opeleme wanda:halima:ta: hoto paeyao koto alemanu hone wopu u
halememe. Pate ika: Apa:ma:ta: koto alemanu nate paeyao ikana:ma:
mu halo peleme ekita: hone ula:me. 31 Koto pa:la: ekina:ta: ikana:ma:ta:
Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki amba:la weiyu haemeka:na:ta: kota:
ipikana:ma: mo koto ale manuta: haka:ta:pao ku halieke.

Hepeni nane hamoko hapekeeki
(Ma:tiu 6:19-21)

32 Yaka sipisipi ma:na: tapake sikio. Paala:ma: na homa:pa:peke. Pa
ekipeke ika: Apa:ma:ta: oli hande Kilu Tombuao Hala: ekita: iki pa:ta:
kuluekema:ta: ta:na:ma: homo hala:me. 33 Ika: ala:ta: ala:ta:ta: tapao mani
meaata: mo natehali wanda:hali pa:ta: hala:pa:peke. Kutupa na kukutu
pulu pa:la: mani pausa meaata: ika: hamoko ale manuta: oli ya nane na
paeya:niake pa wia halo pelemeeki homeke amu pu hapa:peke. Ekipeke
koto naneta: mo pake no haleme haliwekima: make bisapu inkikima:
make na hoeyaalimikie. 34 Ika: hone manuta: mo ika: epeke epeke
alemanu u haleme ale pa:ta: mandakena: u pelia halimikie.

Lekema: lekema: pea e poka:la:eki

35-36 Ikana:ma:ta: mo e pokaasa: haliweki tupa: hata:ta: ika: you halita:
hali ma:nda:ma: wanda: panake mea ne pamba:la: ekina: pa:leke handaa
paa epena: yu wia haleme tupa: ikana:ma:ta: ika: aka:manu wotu soto
la:tia haena: yama ika: ola:pakemanu ka:watia hata:ta: anemone ipilia:
ekimanu lekema: lekema: pitolo hata: hao hapa:peke. Koto ekina:ta:
mo you halima: a:pa pota: lia:ka:na:ta: kota: koto kone lombilimikie.
37 Kutupa mo you hali paa la:ka:la a:pa mo ipika: e pokaaseme hali
wekita: ū na polu pitiki a:nda: pa ipiki yu wia pilimieki a:pa han-
dea:ka:na:ta: kota: ikita: ta:na:ma: homo halimikie. Īma: iki pa:ta: ota: pi
aloma: Mo haliwekima: koto hau pimiki yeke handaa ika: you halima:ta:
ipika: manda aka: hola wiaata: iki pa:ta: Ne no hala: alena: a:pa pita:pe
laa ne pana: pu kilieke. 38 Kutupa make mo you halita: buta: hokina: o
hoki nane kone epea:ka:na: ikana:ma: tiki tiki yao ipiki yu wia pilimieki
handea:ka:na:ta: kota: ikita: ta:na:ma: homo halimikie. 39 Kutupa make
doeki hone wotu wia:pa:peke. Mo da teke hali ma:nda:ma: mo pake nala:
hali ma:nda: epolo pa:la:eki amba: handa: wia:ka:na:ta: kota: koto someta:
oni ipika: da yamba:la na yapena: lelieke. 40 Iki make ota: tikitiki yao
hapa:peke. Pa ekipeke. Mo hande Wanda:halina: Eiyeketa: ipilieke hone
na witolo halimi di nina: ipilieke laa loa:me leekeme.

Mo epeke e pokaasa: hali pita: hoke e pokaasa: hali yaapo
(Ma:tiu 24:45-51)

41 Pidama: alota: Tekehalio. Nakana:ma: do ale onkoluma: pita: niki
pa:ta: homeke alepe o mo wanda:hali paeyao pa:ta: alepe laa lota:
piekeme. 42 Koto leeke mo Tekehalima: Pidana: pi hombo peaaso alota:
Kima: na homeke make ota: epeke hone wotu u lenkene pu wia e poko
halia: halita: epi ya:ka:ta:pe. Koto halita: mo da teke halima:ta: ipika:
da handeteke haena:yeke make mo ipika: mandane e pokao haleme
wanda:hali pa:ta: ika: ne no haleme di mia:ka:na:ta: ika: ne nena: teli
teli peao halieke leekeme. 43 Ipika: you hali paa la:ka:la a:pa ipika: e
pokao hala: halima: mo hande emanu ota: epeke tupa: pitolo pitilia:eki
a:pa handa: ya:ka:na:ta: kota: koto e pokao hala: halita: ta:na:ma: homo
halieke. 44 Ota: alome. Mo you halima:ta: koto someta: ipika: ala:ta: ala:ta:
paeyao handeteke haena: la:lieke. 45 Kutu pulu pa:la:pate mo e pokaasa:
halima:ta: ipika: kone alota: Yaka you someta: di hokulu hokulu pitolo
hata: a̱i na ipula:me laa mo mandane e pokaasa: wanda: pita: hali yaapo
kini pea hali lu yombitolo hata: ikali ne nalo keaaso hata: 46 ipika: you
halita: Do natena: ipilieke hone na witolo halia: natena:ta: koto kone
opolo ipilieke. A:paata: mo e pokaasa: halita: homena: liaata: pa pi na
opiki wanda:hali ame̱le̱ haena: la:lieke leekeme.

47 Mo e pokaasa: hali ma:nda: epima: ipika: you halima: pea:peke la:la:
haumanu hone wia ipikana:ma: ipika: kone ana: lao na piki ipika: you
halima: pea:peke la:la: haumanu na pia:ka:na:ta: kota: koto halita: mo
you halima: dopitama: podela: mia:ka:na:ta: tanda tieke nelieke. 48 Pate
e pokaasa: hali ma:nda:ma:ta: ipika: you halima: hone pa:la:eki hone na
witolo kone tanda napekeeki pia:ka:na:ta: kota: ipikita: ae̱ya̱piki dopi-
tama: hosiki podela: milieke. Hali ma:nda:ta: mandane alemanu hande-
teke haena: yeke anekema: halea:ka:na:ta: kota: mo hali pa:ta: yama:ta:
anekema: muluekema: hone wilieke. Koto tupa: kone hali ma:nda: pa:ta:
ala:ta: ma:nda: wopu handeteke haena: yeke halea:ka:na:ta: kota: mo
hali pa:ta: yama:ta: ota: ankulao anekema: muluekema: hone wilieke
leekeme.

Yesuta: tapake tekili pa:la: ekina: teke
(Ma:tiu 10 34-36)

49 Yesuma: alota: I̱ epolo ekita: ti ulekema: do kenkena: mo yaaluekema:
epoa:pate ya honema:ta: amba: kone talo hapeke alee. 50 I̱ta: bapitaisi
pea:peke hau homeke mulueke hone ulupate pa a̱i na pu paeyaaso ekina:
kota: yaka weleke pukima: ka:nda: tieke minolome. 51 Ika: honema:ta:
I̱ma:ta: ika: a:nda: piteleme ekimanu homu pealo epoa:me hone wi
witelemepe. Ota: dia:me. I̱ta: wanda:hali tapake tekili pawaluekema:
epoa:me. 52 Ame do hao kini peaata: wetepena: make tapakesiki yunki
hata:ma: ika: kone tekilipa tepoma:ta: yaapo pa:ta: a:nda: litolo hata:
yaapo sikima:ta: pa tepo pa:ta: a:nda: lia:tiki pu halimikie leekeme.
53 Ateke tonuma:ta: pa eiyeke ame̱le̱ a:nda: lualu peaata: eiyeke ton-
uma:ta: ateke tonu ame̱le̱ a:nda: lualu pilimikie. Inkiki tonuma:ta:
waneke tonu ame̱le̱ a:nda: lualu peaata: waneke tonuma:ta: inkiki tonu
ame̱le̱ a:nda: lualu pilimikie. Halikina: inkiki tonuma:ta: ika: aeya: tonu
ame̱le̱ a:nda: lualu peaata: mo aeyeke tonuma:ta: ika: halikina: inkiki
tonu ame̱le̱ a:nda: lualu pilimikie leekeme.

Wetepena: epolo pa:la: ekina: handa:la:eki
(Ma:tiu 16:2-3)

54 Yesuma: mo wanda:hali pa:ta: alota: Ikana:ma: oni nate pamba:la:
nane yama: ipula: koa handolota: kota: koto kone ikana:ma: alota: Lako
ipilieke lo halemeketa: kota: ota: ipu hala:me. 55 Kutupa oni ka:wa:na:
yu nanema: tilao po ipula:eki handolota: kota: ikana:ma: koto kone alota:
Nate tieke talo hata: titipu tieke pilieke lo halemeketa: ota: titipu tieke
pu hala:me. 56 Makeaasa: hau pu haleme haliwekio. Ikana:ma:ta: do
ya yu nane pita:la: ekimanu handolo hata: dupilieke aleme ekita: ota:
yao hala:pate pa ekipeke ame do natena: ipula: hau manuna: teketa: na
handa: witolo pimipe leekeme.

Pi yokaalu peaama:na: ai tiki tiki yaasa:eki
(Ma:tiu 5:25-26)

57 Ekipeke handaa ika: kone mo epeke hau pia:peke ekita: na teli pitolo
pimipe. 58 Hali ma:nda:ma: neketa: pi yokaaluna: hatuku poluekema:
pia:ka:na:ta: kota: ai na peke hata: kone nakana:ma: tiki tiki yaaluekema:
taapa:peke. Nakana:ma: koto hau na pika:na:ta: kota: ipikana:ma: neketa:
oli pi yokaalu pu hala: hali teke pa:ta: yola: mea puaata: pa koto halima:ta:
mo polisi haliwekina: kikina: mea halaata: neketa: dipula da pa:ta: mea
pitalieke. 59 Kutupa neke pa:ta: Mo opisi hamba:e lelia: tupa: ai na hambo
paeyaeka:na:ta: kota: neketa: koto pa:ta: pa pita: pelia halipikie leekeme.

13

Iki homilimina: ika: hoke hau hoki wala kiaape

1 Koto natena:ta: koto pa:ta: haemeke mandane haliwekima: Yesu pa:ta:
a:pa mo Pailedima: Ka:lili mandane haliwekita: ika: hotekemanu lia
Koda: pa:ta: halolo haena: kone lieke ekina: pi la halemekeme. 2 Koto
ekina: Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Mo Ka:lili haliweki paeyaota:
hoke hau pu halemepate ika: honema:ta: mo hande limiki haliwekima:
hoke hau ota: haka:ta:pao pimiki yeke handa liekeme hone witelemepe.
3 Ota: dia:me. Ima: iki pa:ta: ota: loa:me. Iki make ika: piteleme hoke
haumanu na kiaemeka:na:ta: kota: iki make mo hande Ka:lili haliweki
homemeke tupa: kone homilimikie. 4 Kutupa make mo hande Sailoa:me
da pa:ta: haliao a:emeke da hokulu tieke lombolo hata: lu sesape pieke
18 wanda:hali pa:ta:ta: eki hone witelemepe. Mo hande dama: lieke
ekina:ta: ika: hoke hauta: mo Diutuseleme haleme wanda:hali paeyaona:
pimiki hoke hau ota: lombei peake tupa: pimikieki peneme yaasa:pe.
5 Ota: dia:me. Ima: iki pa:ta: ota: loa:me. Iki make ika: piteleme hoke
haumanu na kiaemeka:na:ta: kota: koto tapake homemeke tupa: kone
homilimikie leekeme.

Nose tima: kiliki na a:eyeke ekina: onkoluma: pi

6 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: onkoluma: pi ma:nda: dupa leekeme.
Amba: hali ma:nda:ma: ipika: e tukikina:ta: nose ti ma:nda: nokopeekeeki
hayekeme. Mo halima:ta: mo nose kiliki a:ela: patema: handolo endi pu
hayekepate homeke a:nda: na a:eyekeme. 7 Koto ekina:ta: mo halima:
ipika: e pokao hayeke hali pa:ta: alota: Handa:e. Bapi tepo tukiki pa:ta:ta:
do nose tina: kiliki a:ela:pe laa handolo endi pu halopate homeke a:nda:
ota: na a:ela:me. Koto pa:la: ekina:ta: do hoke tima: mo epeke kenke
pa hameke naata: paama:na: poko bae leekeme. 8 Koto leekepate mo e
pokaeyeke halima: alota: Yaka tiekeo. Bapi homekena: pa haena: lae.

Ima: do ti teke hopa:liao yu lia kao imanu lekeluekema: loa:me. 9 Yaka
honema:ta: mone mo bapina: kiliki a:eya:ka:na:ta: ota: epolo pa:la:pate na
a:eya:ka:na:ta: kota: pao poko baena: lolena:e laa leekeme.

Hoto Pila: Natena: kone wanda: ma:nda: epeaeyekeeki

10 Mo hoto pila: nate ma:nda:na: Yesuta: mo pi hotu haemeke da
ma:nda: pa:ta: pi walo hayekeme. 11 Koto pa:ta:ta: hoke temoko pitieke
wanda: ma:nda: pitiekeme. Kutu pieke ekima: kone mo wanda:ta: 18
bapina: yeni mea hao hayeke ekima: mo wanda:na: hoki hoi peaota: tindi-
papeke na yeekeme. 12 Yesuma: mo wanda: hando hao wi la:moneaso
alota: Wanda:o. Neketa: naka: yeni ta paetolo hata: neketa: walekena:
ta hale handa:e. 13 Koto laa Yesuma: ipika: kiki mo wanda:na: loke
manda wieke dina: koto kone ipikana:ma: ipika: hoki tindi paeyekeme.
Koto ekina:ta: Koda:na: biki mea miniliaeyekeme. 14 Kutu pieke han-
daa mo pi hotu haemeke da handeteke hayeke halima:ta: Yesuma: mo
wanda:ta: mo Hoto Pila: Natena: kone epeaeyeke handa Yesu yaapo
mineke pankeekeme. Koto ekina: ipikana:ma: mo wanda:hali pa:ta: alota:
E poka:peke nate manuta: yunki mindiki hata: taama: ika: yenimanu
epeaena: hone wimika:na:ta: kota: koto nate nina: a:pa:peke ya:la:pate
pa do Hoto Pila: Natena:ta: ota: dia:me leekeme. 15 Mo Tekehalima:
ipika: pi hombo peaaso alota: Makeaasa: hau pu haleme haliwekio.
Iki ma:nda: hondoma: mo Hoto Pila: Natena: ika: kao o donki ma:na:
make mo holinda: pa:ta: mea hama lomba: ta:pao ikali na:na:yeke mea
pelimikie. 16 Koto tupa: kone do Eipoloha:ma:na: tapake wanda:ta: hoke
temokoma: 18 bapina: tonkao ula: puta: mo Hoto Pila: Natena:ta: na
ka:la:pa: tapaena:pe laa lota: piekeme. 17 Koto hombo peayeke ekima:ta:
Yesu ipika: a:nda: tunkuliki haliwekima: yaala:ma: homolo haena:ta: mo
wanda:halima:ta: mo epeke haumanu piekeeki handolo hata: ta:na:ma:
wotu homemekeme.

Masidadi waena: onkoluma: pi
(Ma:tiu 13:31-32, Maka 4:30-32)

18 Yesuma: alota: Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekita: alekema:
handa:la:pe laa manda: meanope. 19 Mo Kilu Tombuao Hala: ekita:
mo (kimilema: handeke) masidadi wae ale sikita: hali ma:nda:ma: mea
ipika: ena: tande leekeeki opaata: ota: aneke ti hombeleke hao paleke
palekena: ba titima: dake hapeke ya:la:me leekeme.

Palaowa pombei yaasa: yisitina: onkoluma: pi
(Ma:tiu 13:33)

20 Kutupa Yesuma: paa make lota: pitolo alota: Koda:na: Kilu Tombuao
Hala: ekita: alekema: manda: mealua:pe. 21 Dupa manda: meanoe.
Wanda: ma:nda:ma: mo palaowa pombei yaasa: yisitisiki mea palaowa
nu homeke mea apa:tao kawasona: dakole dakole pealieke. Kutu pilia:
hoki naneta: koto palaowa paeyao pombei ya halieke leekeme.

Dekepeke pota:siki
(Ma:tiu 7:13-14, 21-23)

22 Yesuma: mo Diutuseleme da nane opolo poluekema: yeke han-
daa hosiki da sunu make daoni pa:ta:manu amba:la pominolo hata: pi
wala:tiki pomiekeme. 23 Kutupieke ma:nda:ma: Yesu pa:ta: lota: pitolo
hata: alota: Tekehalio. Koda:ma:ta: pa tepo tepo wanda:hali homeke
detena: yeke petelia:pe laa leekeme. Yesuma: mo pi hombo peaaso

alota: 24 Ikana:ma: mo dekepeke pota: kake pa:ta: honda: pambuluekema:
honkopu hapa:peke. Pa ekipeke. Wanda:hali wotuma: honda: pambu-
luekema: taapolo pelemepate honda: pambolo pua:pa:peke na ya:lieke.
25 Mo da teke halima:ta: tiao pota: pokilieke. Kutu pia:ka:na:ta: iki
hama hata:ta: pota: kake kilikili laaso alota: Tiekeo. Niki epomono pota:
lomba:e lelimipate ipikana:ma: hombo peaaso alota: Ikita: I̱ na han-
doloma: Ikita: hanema: epelemepe laa lelieke. 26 Koto leliepate ikana:ma:
ipika: pi hombo peaaso dupa lelimikie. Nikita: neke amẹlẹ mandakena:
pita: ne ikali noma: hande make nakana:ma:ta: mo nika: da sunu pa:ta:
pimanu wala:tiki pomime laa lelimikie. 27 Koto lemekena: ipikana:ma:
pa do tupa: lelieke. Ikita: hane wanda:halipa: I̱ mina:pa:lao pupa:e.
Ikita: hoke hau pu haleme wanda:halie lelieke. 28 Kutupa ikana:ma:ta:
mo Eipoloha:ma: Aisa:ke Dieikope make mo potopede haliweki paeyao
make mo Koda:na: Kilu Tombuao Hala: eki pa:ta: halimieki handolo
hata: ikita: hama tolu lia:ka:na:ta: kota: ikita: ẹ tieke alo hata: kake
lenkene lo halimikie. 29 Wanda:halita: mo nate pamba:la: nane make
nate opa:la: nane make mo nepoko yaapo nane make opolo endi peaata:
Koda:na: Kilu Tombuao Hala: alena: ne pamba:la: ekina: a:pa pitilimikie.
30 Koto ekina:ta: ame do wetepena: haleme wanda:hali mandaneta: titina:
halimikie. Kutupa titina: haleme wanda:halita: wetepena: halimikie
leekeme.

Yesuma: mo Diutuseleme dana: a:ta:ma: homeekeeki
(Ma:tiu 23:37-39)

31 Koto dina: kone mandane Pa:tisi haliwekima: Yesu pa:ta: a:pa alota:
Kini Hetodima: neke luekema: taapa:la:me. Neketa: do da yu mina:pa:lao
ota: ame do kone pua:peke lemekeme.
32 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Iki puata: koto hande tikene
kika pa:ta: dupa lapa:peke. I̱ma:ta: ameta: mo hoke temokomanu tolu
lia make yenimanu epeaasoma: laata: belia make kutupata: tuneketa: ya
e paeyaalueke laa lapa:peke. 33 Koto pa:la:pate ame belia tuneketa: ya
pota:na: pa yopu pitulueke. Pa ekipeke. Mo Koda:na: potopede halita: da
ma:nda: pa:ta:manu lita:la:ta: ana: na pa:la:pate pa Diutuseleme da tukiki
pa:ta: homeke ana: pa:la:me leekeme.
34 Diutuseleme Diutuselemeo. A:ta: tiekee. Nakana:ma:ta: mo
potopede haliwekita: liki hau ombu peaata: toopima: lu homao
haleme. I̱ma:ta: ikita: mo hande wanda: koka:la:ma: ipika: ikiki sunu
ipika: popake itiki oto pa:ta: mea momba:lao hala: tupa: I̱ma: make
koto tupa: kone naka: wekiwandiki ya kikima: hapisa: pu halopate
nakana:ma: kiao haleme. 35 Koto ekina:ta: naka: yeni pu haleme data:
mina:pa:laemeka:na:ta: pa taake halieke. I̱ma: neke pa:ta: ota: pi do
la kitolo handa:e. Ame do ane kini pea pua nakana:ma: I̱ pa:ta:ta:
Tekehalina: biki mea ipula: hali pa:ta: Ta:na:e pi loluekema: tiki tiki
yao a̱i na haeka:na:ta: kota: I̱ a̱i na handilimikie alome leekeme.

14

Yesuma: yeni homeeke hali ma:nda: mea epeaeyekeeki

1 Mo hande hoto pila: nate ma:nda:na: Yesuta: Pa:tisi haliwekina: you
hali ma:nda:na: da pa:ta: ne noluekema: peekeme. Kutupa koto pa:ta:
haemeke wanda:halima:ta: Yesuta: wopu handaake wimikime. 2 Pa koto
pa:ta:ta: kiki anke pambeke hali ma:nda:ta: Yesu pa:ta: epeekeme.

3 Kutu pieke Yesuma: mo hande Lo Pi walo haemeke haliweki make
mo mandane Pa:tisi haliweki pa:ta: make lota: pitolo hata: alota: Nika:
hande Lo Pi ula:eki manuma:ta: hoto pila: nate nina: wanda:hali mea
epeamonota: waleke ku hala:pe o dia: ya:la:pe leekeme. 4 Koto leekepate
mo haliwekima:ta: pi siki ma:nda: make ota: na hondomu lemekeme.
Kota: Yesuma:ta: mo hande yeni hayeke hali mea epeao tapaeyekeme.
5 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: alota: Iki ma:nda: hondo ika: weki o ma:na:
ma:nda: oni naku pa:ta: mo hoto pila: natena: kone lopa wia:ka:na:ta:
kota: ikana:ma:ta: Mo hoto pila: natena:e laa ai na kiki yola: mil-
imikipe leekeme. 6 Koto leekepate mo haliwekima:ta: Yesuna: pi hombo
peapeketa: ana: na piekeme.

Ika: kone homu pea hasa:eki

7 Mo hande wi leeke epemeke haliwekima: a:pa:la: da panda: han-
daa mu tia pomimikieki hando hao Yesuma: dupiki onkoluma: pi la
haleekeme. 8 Ma:nda: epima: wanda: panake mea ne pambolo hata: neke
pa:ta: epoe pi a:nda: lea:ka:na:ta: kota: pua mo hande hamoko haliweki
pitu hala: epeke alena: amba:la na pua pita:peke. Ma:nda:ta: neke lu
ankulao hala: hamoko hali ma:nda: make Epoe alo pa:la:me laa loa:me.
9 Kutupa mo hande iki ipupa: lea: halima: mo hali tieke epea:ka:na:ta:
Do hali pitina: koto da panda: mina:pa:lao pue laa neke pa:ta: a:pa
lelieke. Koto lea:ka:na:ta: neketa: yaala: tieke minolo hata: hoki nane
pitulu pelipiki yeke loa:me. 10 Koto hau na pikita: ma:nda:ma: neke pa:ta:
Ne nolo epoe pi a:nda: lea:ka:na:ta: kota: hoki nanema: a:pa pita:peke.
Kutu pika:na:ta: mo hande neke wi lea: somema: neke pa:ta: a:pa alota:
Yaka yankekeo. Do epeke alena: a:pa pitie lelieke. Kutu piki hau pilia:
ekima:ta: wanda:hali paeyaona: leke popelekena:ta: neketa: mina:lialieke
leekeme. 11 Ekipeke. Ma:nda: epima: ipikita: aneke hali au lea:ka:na:ta:
kota: Koda:ma: ipikita: mininialieke. Kutupa ma:nda: epima: ipika: kone
panda: puniaya:ka:na:ta: kota: koto someta: Koda:ma: tieke au lalieke
leekeme.
12 Kutupa Yesuma: ipiki wi lea: hali pa:ta: alota: Nakana:ma: natena:
o timba ne nolo epena: yeke wi leka:na:ta: naka: yankeke sunu o naka:
kame tonu o naka: tapake make naka: hamoko yankeke tonu wi na
lapeke. Ekipeke. Wetepe nina: make koto tupa: kone neke wi lelimi
ekima:ta: naka: yenkita: paa koto ana:na: kone milipikie. 13 Kutu pulu
pelepate nakana:ma: ne ma:nda: pambeka:na:ta: natehali wanda:hali
sunu pa:ta: make dola:pake piki kiki anke hoela: wanda:hali make leke
holu piki wanda:hali sunu paeyao pa:ta: ipupe lapeke. 14 Kutu pika:na:ta:
Koda:ma: kone neke yenki kilieke. Ekipeke. Kutupiki wanda:halima:ta:
naka: yenki kia:peke na ya:la: ekina: Koda:ma:ta: mo ipika: pi opua
pea:tiki pimi wanda:hali homa tialimi natena:ta: naka: yenki kilieke
leekeme.

Ne tieke pambeeke ekina: onkoluma: laa leekeeki
(Ma:tiu 22:1-10)

15 Mo ne no pitimiki haliweki amele pitieke hali homekema:ta: koto
pi opua Yesu pa:ta: alota: Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekina: ne pam-
bilia: pa:ta: pua pitulu pa:la: halima:ta: ta:na:ma: homilieke laa leekepate
16 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Hali ma:nda:ma: ne tieke pambolo hata:
wanda:hali wopu epena: wi la: mepi piekeme. 17 Kutupa mo ne nolo
pimiki nate teke pa:ta: yeeke handaata: mo hande wi la: mepi pieke

wanda:hali pa:ta: e pokaeyeke hali homekema: lolo pena: tapaaso hata:
alota: Ala:ta: ala:ta: paeyao amba: ana: lao uluma:ma: ipupe laa lolo pue
leekeme. 18 Mo halima: lolo peekepate haliweki paeyaoma: homeke
homeke lo kiaemeke ekina: tekemanu weitolo hata:ta: dupa lemekeme.
Titina: halima: hande e pokaeyeke hali pa:ta: alota: Ita: yaka hambolo
kenke handolo polueke. Koto ekina: pilisi Ita: a:pa:peke na ya:la:me laa
lawaapeke leekeme. 19 Hali ma:nda:ma: hande e pokaeyeke hali pa:ta:
alota: Ita: e poka:la: kao kiki yaapo hambolo ekima: ika: hau handu-
luekema: yeke puluekema: pilisi Ita: a:pa:peke na ya:la:me laa lawaapeke
leekeme. 20 Kutupa hali ma:nda:ma: make alota: Ita: ame do siki wanda:
panake molo ekima: a:pa:peke na ya:la:me laa lawaapeke leekeme.
21 Koto ekina: mo hande e pokaeyeke halima: paa la:ka:la pua hande
haliwekima: lemeke pi paeyao ipika: teke hali pa:ta: la haleekeme.
Koto leeke opuaata: mo teke halima: mineke tieke pankolo hata: ipika:
e pokaeyeke hali pa:ta: alota: Aiya puaata: mo daonina: pota: tieke
pa:ta:manu make hosiki pota: pa:ta:manu make mo natehali wanda:hali
make kiki anke hoeke dola:pake wanda:hali make leke holu piki
wanda:hali make ankema: pomua:peke na yeke wanda:hali make koto
wanda:hali paeyaosiki hatuku mea a:pa:peke leekeme. 22 Kutupa mo e
pokao hayeke halima: kotoeki pea a:pa alota: Tekehalio. Naka: hande le
ekita: pua:pate naka: da tukiki pa:ta:ta: waleke pa ula:me leekeme.
23 Koto ekina: mo teke halima: hande e pokao hayeke hali pa:ta: alota:
Papate pa:la: pota: pa:ta:manu puaata: yaka da tumbina: yeke loa:ma:
wanda:hali paeyao handa: mea a:pawapeke. 24 Pa ekipeke. Amba: hande
titina: wi loa: haliweki homeke a:nda:ma: yaka ne a:pa napena: yeke
handa loa:me leekeme laa leekeme.

Yesuna: disaipolo hali haluekema: pita:la: ekita: yopu hau dia:me
(Ma:tiu 10:37-38)

25 Nate ma:nda:na: wanda:hali wopuma: Yesu amele pulu haena:
Yesuma: la:ka:la: moneaso hata: iki pa:ta: dupa leekeme. 26 I telia: mea
ipuluekema: ipilimi wanda:hali ma:nda: hondoma: I amele pominolota:
ana: na pa:la:me. Pate ipikana:ma: I pa:ta: puki kuluekema:ta: ipika: apa:
ama: make ipika: wanda: make wekiwandiki make ipika: kame ana: tonu
make ipiki tonka:na: kiaota: I pa:ta: puki tiekema: homea:ka:na:ta: kota:
kutu pilia: someta: ana: pa:la:me leekeme. 27 Ma:nda: epima: ipika: a:ka:tei
wape piki ti ipika: kone na mea tia yaka hoki nane na telia: mea ipu
haya:ka:na:ta: kota: ipikita: yaka disaipolo hali hapeke na ya:la:me.
28 Ma:nda: epima: oli ya nane a:eyo a:meiyake hokulu pa:la: da
tieke a:eyo paeyaaluekema: ipikana:ma:ta: titina: honema: amba:lata:
tumao toopi dupa baalueke o toopi ana: na pa:la:pe laa yata:pilieke.
29 Ipikana:ma: kotoeki na piki pa amba:la a:eya:ka:na:ta: kota: mo data:
ai na paeyaake pa ka:ta:manu homeke nokopa: wia pa kapa:lalieke.
Kutu pia:ka:na:ta: wanda:halima: moeki handolota: mo some kitaaso
hata: alota: 30 Do halita: ipika: da a:eya:pate paeyaapeke ana: na pea
pia:ka:ta:me lelimikie.
31 Kini hali ma:nda:ma: ipika: 10 daoseni haliweki a:nda: mea kini
hali ma:nda: amele a:nda: puluekema: polo pa:la:pate pa mo kini hali
ma:nda:na: haliwekita: 20 daoseni haliweki ya:ka:na:ta: kota: mo titina:
kinima:ta: titina: amba:la pita: ipika: honema: tumaaso hata:ta: Mo kini
yaapota: a:nda: puluekema:ta: Ita: ana: polopema: hone wilieke. 32 Ipika:

honema: ipikita: ana: na polome hone wia:ka:na:ta: kota: mo hande kini halita: papate haena: kone ipika: kinki haliweki tapaaso hata: alota: A:nda: pao polupana: pi minalu pupana:e laa pi tapaalieke.
33 Yesuma: a:mbolo hata: alota: Koto tupa: kone iki ma:nda: epima: yaka hoki nane telia: mea ipulueke hone wia:ka:na:ta: kota: ipika: hone pa:la: ale paeyao mina:pa:lao I telia: mea ipilieke leekeme.

Hoela: epi
(Ma:tiu 5:13, Maka 9:50)
34 Epita: epeke tendepiki ale ya:la:pate ipika: tende pa:la:eki a:nda: alu pia:ka:na:ta: kota: ikana:ma: mo epina: tende paa mea peapeke pota:ta: ma:nda: na wilieke. 35 Kutupa koto hoela: epima:ta: mo e nina: o mini ambuku bao haleme alena: make na epeaalieke. Koto ekina:ta: pa bao bao pu halememe. Katake lomba:la: somema:ta: do pimanu opina:e leekeme.

15

Alu pieke sipisipi ma:na:na: onkoluma: pi
(Ma:tiu 18:12-14)
1 Nate ma:nda:na: mo hande dakisi mani mu haemeke haliweki make mo hoke haliweki make paeyaoma: Yesuma: leeke pimanu opuluekema: ipiki pa:ta: a:pa mombelemekepate 2 hande Pa:tisi haliwekima: make mo hande Lo Pi walo haemeke haliwekima: make kotoeki handaata: pi la la pitolo hata: ika: kone alota: Do halima:ta: mo hoke haliweki handa: mea:tiki pea ne kone homeke pa:ta: netiki pitelememe laa lemeke handa 3 Yesuma: ika: pi hombo peaaso onkoluma: dupa leekeme. 4 Iki pa:ta: hala: hali homekema: ipika: sipisipi ma:na: titi 100 halia:pate homeke alu pia:ka:na:ta: pa eki pilia:pe. Mo pa hala: 99 sipisipi ma:na: manuta: ambu nalo haena: mo hande alupia: ekita: ota: handa: uluekema: weilu pelieke leekeme. 5 Kutupa handa: wiata: ta:na:ma: homolo hata: hande sipisipi ma:na: hopula: mea 6 peiyokona: tia da pelieke. Kutupa ipika: yankeke titi make ipika: da wanda:hali make paeyao ipupe laa wi alota: Hande alupia: ma:na: homeketa: handa: ua:ma: niki paeyaoma: ta:na:ma: homomana:e laa lelieke. 7 Ima: iki pa:ta: ota: pi alome. Koto tupa: kone oli hepeni naneta: pa mandane 99 hone ma:nda: na la:ka:lapeke epeke tupa: haleme wanda:hali pa:ta: ta:na:ma: make homelemepate pa mo hoke hali homekema: hone la:ka:lea:ka:na:ta: kota: oli hepeni naneta: ota: ta:na: tiekema: homilimikie laa leekeme.

Alu pieke mani toopi kiliki homeke
8 Kutupa make wanda: homeke ma:nda:ma: ipika: silipa mani kiki yaapo wia halia:pate homeke ma:nda: alu paeya:ka:na:ta: eki piliepe laa leekeme. Ipikana:ma:ta: handa: ulueke alo ola:pake ka:wata: sisimei mea da panda: kila bao weilieke. 9 Kutupa hande mani siki handa: wiata: ipika: yankeke make ipika: da wanda:hali make paeyao ipupe laa wi alota: Hande alupia: mani homeketa: handa: ua:ma: niki paeyaoma: ta:na:ma: homomana: pipe laa lelieke. Koto ekina: Ima: iki pa:ta: ota: pi dupa alome. 10 Koto tupa: kone hoke hali homekema: Koda: pa:ta: hone ma:nda: la:ka:lea:ka:na:ta: kota: oli Koda:na: enisolo manuma: koto ekina:ta: ta:na: tiekema: homilimikie laa leekeme.

Alu pieke weki

11 Kutupa Yesuma: pi ma:nda: alo hata: alota: Hali homeke ma:nda:
ipika: eiyeke yaapo amele haemekepate 12 mo wetepe wekima: ateke
pa:ta: alota: Apa:o Ima: wetepena: naka: anke teke mulu polo ala:ta:
ala:ta: ame do kone telipa kuelena:e laa honke leekeme. Koto ekina:
hande atekema: ipika: ala:ta: ala:ta: mo weki yaapo pa:ta: teli paeyekeme.
13 Kutupa mo wetepe wekima:ta: nate tepomanu haota: ipika: mieke
ekita: ma:nda:ma: hambena: laata: koto mani mea da mina:pa:lao da yu
ma:nda: papate hayeke da nane peekeme. Koto nane puata: na tiaake
haumanu pitolo hata: 14 ipika: mani paeyao batiki pu hayekeme. Kotoeki
pu paeyao haena:ta: koto kenke pa:ta: tea: ki tieke epeeketa: mo wekita:
ala:ta: ma:nda: na miniki pa hayekeme. 15 Koto ekina: mo da nane hayeke
hamoko hali ma:nda: pa:ta: ti lao haluekema: peekepate mo hali tiekema:
ipika: e poko hayeke yu nane ipika: ma:na:manu handeteke halo pena:
tapaeyekeme. 16 Kutupa mo wekita: mo ma:na: manuma: nemeke pato
ambuku manuta: ipika: weleke haena:yeke noluekema: taapeekepate
hali ma:nda:ma: ipiki pa:ta: ne ma:nda: a:nda: na haleekeme.

17 Kotoeki puoopu hao wetepena: ipika: hone lumba witolo hata: ipika:
honema: alota: Ya apa:na: e pokaaseme haliwekima: ne ana:na: nalo
hata: mandaneeki pa wina: lo halemepate Ita: do pa:ta: hata:ta: tea:ma:
homoluekema: taapolome hone wiekeme. 18 I tiao puaata: yaka apa:
pa:ta: pua dupa lolueke. Apa:o. Koda: pa:ta: make neke pa:ta: make hoke
hau polome. 19 Koto polo ekima: Ita: naka: weki au lapeke na ya:la:me.
Koto ekina: naka: e pokalo polo hali hano lolena:e laa lolueke hone
wiekeme. 20 Koto ekina:ta: mo wekita: koto da yu mina:pa:lao atekena:
da poluekema: peekeme. Da ai na opolo peeke pota:na: pulu haena: kone
atekema: eiyeke epeekeeki handaata: ipika: pukima: a:ta:ma: homolo
hata: aiya puaata: ipika: weki hopula: mea nunu piekeme. 21 Hande
eiyekema: ateke pa:ta: alota: Apa:o. Neke pa:ta: make Koda: pa:ta: make
hoke hau polome. Koto polo ekima: Ita: naka: weki au lapeke na ya:la:me
leekepate 22 pa atekema: ipika: e pokao haemeke haliweki pa:ta: wi la
alota: Ai pua hande ota: epeke dau mea a:pa yamaota: ipika: kikina: lini
pitao ankedake make pambawapa:peke. 23 Kutupa hande imeke wotu
piki kao ikiki mulu pua liata: ta:na:ma: homolo hata: ne pambomana:
loa:me laata: 24 Pa ekipeke. Do yaka wekita: amba: homea:pate kone
ameta: paa tiala:me. Alu pia:pate kone ameta: handa: ula:me leekeme.
Kutupa koto kone ikana:ma: ta:na:ma: homolo hata: mo ne pamba:la:eki
kini pimikime.

25 Koto hau paeyao pitolo haena:ta: hande mupeke wekita: e ma:nda:
pa:ta: pua paa da la:ka:la teke pa:ta: ipulu haena: hande ta:na:ma: homolo
hata: dupale emelimanu lemekeeki opiekeme. 26 Kutupa mo e pokao
hayeke hali homeke wi la: mea alota: Mota: eki pitolo hata: alemepe laa
lota: piekeme. 27 Mo e pokao hayeke halima: ipiki pa:ta: alota: Ameta:
naka: hande kame da la:ka:la epeeke handa naka: apa:ma: ipika: weki
epeke tupa: la:ka:la da a:pa:la:me laata: mo hande imeke wopu piki kao
ikiki lia ne pambolo ala:me leekeme. 28 Hande mupeke wekima: koto
leekeeki opuata: mineke wopu pankolo hata: da pua:peketa: kiaeyekeme.
Koto ekina: ipika: atekema: hama opolu bao pua mo hande mupeke weki
da tukiki nane epena: yeke honke leekeme. 29 Kutu piekepate mo hande
wekima: ipika: atekena: pi hombo peaaso alota: Opima. Bapi paeyao
Ima:ta: naka: e pokao hala: hali leke hata: e poka:tiki pu hata: naka: pi

hoto homeke a:nda: na tunkulua:pate pa nanikosi homeke a:nda: kone yaka yankeke titi amẹlẹ nomono yeke ma:nda: na lia kime. 30 Pate koto hande naka: wekima: naka: mani mea puata: mo hambo haleme wandiki titi pa:ta: ba tapao pua paa da a:pa:leke kone nakana:ma: hande imeke wotu piki kao ikiki liaaleme leekeme.

31-32 Koto leeke handa atekema: ipika: pi hombo peaaso hata: alota: Yaka wekio. Neketa: do pa:ta: diki mandake hata: Ima: wia halo alemanu paeyaota: naka: ekie. Koto pa:la:pate naka: kameta: amba: homea:pate kone ameta: paa tiaala:me. Alupia:pate kone ameta: paa handa: ulume. Koto ekina:ta: ne pambolo hata: ta:na:ma: homoloma: ekita: ota: pea:peke ekina: puma:me laa leekeme leekeme.

16

Ana: lao hone wotu wiki hali

1 Yesuma: ipika: hoki nane telimiki haliweki pa:ta: dupa leekeme. Amba: a:nda: hamoko hali ma:nda: ipika: ala:ta: ala:ta: handeteke haena:ta: hali ma:nda: mea haena: leekeme. Kutupa koto mieke halima: mo ipika: teke halina: mani mea bepolaasa:me laa hali ma:nda:ma: mo teke hali pa:ta: la haleekeme. 2 Koto leeke mo teke halima: mo ipika: e pokao hayeke hali wi la:mea alota: Do nakana:ma: pitelema: aleme ekita: ota: alemepe laata: Nakana:ma: naka: handeteke hawale alemanu paeyao sikita: wapena: mu wia yaka kikina: u neae. Pa ekipeke. Ameta: nakana:ma: yaka ala:ta: ala:ta: handeteke hawapeke na ya:leke loa:me leekeme.

3 Koto leeke ekina: mo halima: hone witolota: Yaka tiekema:ta: Ita: do paeyaaluekema: pita:la:ma: Ita: eki pulua:pe laata: Ita: mo hombomanu awapeke make honkopu na halome. Kutupa make honke lapeketa: yaala: pa:la:me. 4 Koto ekina:ta: ameta: Ima: pulu polo ekita: hone witolome. Kutu pulu pua:ka:na:ta: kota: yaka e paelia: dina:ta: ika: da pa:ta:manu ipupe lena:yeke yaka yankeke tonu halueke leekeme. 5 Koto ekina:ta: ipikana:ma: mo ipika: teke hali teke pa:ta: tondiki wimiki wanda:hali paeyaota: wi la: mepi piekeme. Kutupa mo titina: hali pa:ta: alota: Nakana:ma: yaka teke hali pa:ta:ta: tondiki ekipu melepe laa lota: piekeme. 6 Ima: tondiki molo tupa:ta: honku kanake 100 molome laa leekeme. Koto leeketa: mo e handeteke hayeke halima: alota: Naka: tondiki meleke wape pea ula: tameiya:ta: doma: pao honia pa 50 homeke wape lao wie leekeme. 7 Kutupa hali ma:nda: pa:ta: alota: Naka: tondikita: ekipu melepe leeke handa mo halima: alota: Palaowa nu 100 molome laa leekeme. Koto leeke handa mo hande e handeteke hayeke halima: alota: Naka: tondiki meleke wape pea ula: tameiya:ta: doma: pao honia pa 80 homeke wape lao wie leekeme.

8 Kutu pieke handa wetepena: mo hande you hali tiekema: mo hande e handeteke hayeke halima:ta: hone wotu wiki halina: hau tupa: pieke ekina:ta: ipika: biki anekema: mina:liaeyekeme. Pa ekipeke. Do kenkena: hau pu haleme wanda:halita: ika: e pokuluekema:ta: hone wotu wia pokolo hata:ta: mo pa̱a̱ piki hau pu haleme wanda:halita: lu ankulao halememe leekeme.

9 Kutupa Yesuma: la:tia pulu hata: alota: Ima: iki pa:ta: alome. Do kenkena: hamoko ale manuma:ta: mandane wanda:hali naka: yankeke halena: lena: lapeke. Kutu pika:na:ta: mo hande hamoko alemanu paelia: dina:ta: neketa: pa hao hala: da nane handa: milieke.

10 Kutupa hali epima: hosiki e sunu epeke tupa: tikitikina: handeteke haya:ka:na:ta: kota: aneke emanu make epeke tupa: tikitikina: handeteke halieke. Kutupa make hali epima: hosiki e sunu a:mba a:mba pea poko pu hoeyaeya:ka:na:ta: kota: aneke e make a:mba a:mba pea poko pu hoeyaalieke. 11 Koto ekina:ta: nakana:ma: do kenkena: ula: hamoko alemanu a:nda: tikitikina: na handeteke haeka:na:ta: kota: epima: Neketa: mo deto hala: ekina: hamoko alemanu epeke tupa: handeteke hapeke laa hone tulao kilia:pe. 12 Kutupa nakana:ma: ma:nda:na: alemanu a:nda: epeke tupa: tikitikina: na handeteke hawaeka:na:ta: kota: Naka: ekie la:la: ale manuta: epima: kilia:pe.

13 E pokaasa: halima:ta: you hali yaapona: e pokaasa: hali hapeke na ya:la:me. Puluekema: taapo haya:ka:na:ta: hali ma:nda:ta: puki halolo hata:ta: hali ma:nda:ta: honditi pilieke o hali ma:nda: pa:ta: homu wopu pitolo hata:ta: hali ma:nda:ta: kiaalieke. Kutupa make ikana:ma: Koda: pita: mani yaapo ika: you hali yaapo haena: laa ipilika: e yaapota: homeke dina: pokaapeke ana: na pelememe leekeme.

Yesuna: mandane pimanu leekeeki
(Ma:tiu 11:12-13, 5:31-32, Maka 10:11-12)

14 Mo hande Pa:tisi haliwekima: Yesuma: leekeeki opuaata: ipiki kitaemekeme. Pa ekipeke ikita: mani pa:ta:ta: puki wotu wimikima: pimikime. 15 Koto ekina: Yesuma: iki pa:ta: alo hata: alota: Ikita: kenke wanda:halina: leke popelekena: ota: epeke tupa: haleme tapakema: handolo pelemepate Koda:ma:ta: ika: puki hone paeyaota: hone ula:me. Do kenke wanda:halima: Ota: hau tieke ale manue laa hone witeleme ale manuta: Koda:na: leke popelekena:ta: pa pa alee hone ula:me leekeme.

16 Mo Lo Pi wieke ekimanu make mo hande potopede haliwekima: wape pimiki ekimanu make la:tia a:pa hande bapitaisi peao hayeke hali Dionima: walo paeyaeyekeme. Koto natena: kini pu mea a:pa ame do natena: kone Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekina: Pi Seliapota: wala:tia pu haleketa: kota: mo wanda:hali aneke hapuma: koto pa:ta: ipuluekema: honkopu wotu halememe leekeme.

17 Kutupa oli ya do kenke yaapo alupea:peke ekita: tanda tieke ya:la:pate pa mo Lo Pi ula: ekina: wape pa:la: tombo hosiki siki kone alupea:peke ekita: ota: tanda tieke pa:la:me.

18 Hali ma:nda: epima: ipika: wanda: kiao wanda: ma:nda: mia:ka:na:ta: kota: koto halima:ta: tooli ka:taasa: hau pita:la:me. Kutupa mo kiala: wanda: mina:la: halima: make hali ma:nda:na: wanda:na: hakopu tunku la:la:me leekeme.

Hamoko hali pita: La:satesi yaapo

19 Amba: hamoko hali ma:nda:ma: yenki tiekema: hambeeke dau seliapo pikieki pambatiki peata: nate paeyao epeke epeke nemanu na:tiki pu hayekeme. 20 Kutupa mo hamoko halina: pota: kake pa:ta: mandane haliwekima:ta: mo natehali hayeke hali homeke La:satesi mea pua wia:tiki pu haemekeme. Mo halita: tete tete pambeekeme. 21 Ipikita: hande hamoko halina: ne u hayeke teipolo tokele pa:ta: lopa:tiki pia:ka:na: batiki pilimi ne popusunu nolueke hone u hayekeme. Kutu piekepate ipika: tete manuta: kika titima: a:pa pende pende na:tiki pu haemekeme.

22 Kutu pea:tiki pu hao mo hande natehalita: homeekeme. Kutupa mo hande enisolo manuma: ipikita: Eipoloha:ma: yaapo lopulao pitina: mea pemekeme. Kutupa mo hande hamoko hali make homeeketa: ipika: toko

mea hoimikime. 23 Hande hamoko halita: oni ti to hala: ale pa:ta: puaata:
tanda tieke minolo hata: handa:liaeyekepate Eipoloha:ma: La:satesi
yaapo lopula alu pea pitipikieki papate haepekeeki handeekeme. 24 Koto
ekina: ipikana:ma: anekema: wi alo hata: alota: Apa: Eipoloha:ma:o. I̱
pa:ta: a:ta:ma: homa:e. Do ti to hala: ekima: I̱ tanda tieke peaasa: ekina:
La:satesima: ipika: kiki ma̱lekema: ikali pa:ta: tenke lao yaka kekeke kosa:
pina:yeke wataena: tapae laa leekeme.

25 Koto leekepate Eipoloha:ma:ma: alota: Ya wekio. Hone niminae.
Neketa: hande kenkena: hae natena:ta: kota: epeke alemanu wotu wia
haepate La:satesita: ota: hoke alemanu homeke mia:me. Kutu piekepate
ameta: ipikita: ta:na:ma: homo haena:ta: neketa: tanda naleme. 26 Kotoeki
manuta: koto ya:la:pate ma:nda:ta: nika: haloma:eki tukiki pa:ta: hombo
tieke ula: ekima: do diki halopa: nane haloma: wanda:hali ma:nda:ta: ta
neke hale nane ipuluekema: taapelemepate a:pa:peke na ya:lieke. Ku-
tupa neke hale nane haleme wanda:hali ma:nda:ta: doane ipuluekema:
taapea:ka:na:ta: a:pa:peke na ya:lieke leekeme. 27 Koto leeke mo hamoko
halima: alota: Apa:o. Kota: I̱ma: neke honke aloma: yaka apa:na: da
nane La:satesi pena: tapae. 28 Koto pa:ta:ta: yaka kame tonu yunki
hata: halemema: iki make do tanda pu hala: alena: a:paama:na:yeke
La:satesima: kinki pulu pena:yeke loa:me leekeme.

29 Koto leeke handa Eipoloha:ma:ma: alota: Naka: kame tonuna:
kinki pita:la: pi manuta: Mosesima: make potopede haliwekima: amba:
lao ula:me. Naka: kame tonuma: mo haliwekina: pi opina:e laa
leekeme. 30 Hande hamoko halima: ipika: pi hombo peaaso alota:
A:pa Eipoloha:ma:o. Kotota: ana: dia:me. Pate amba: homeeke hali
ma:nda:ma: paa tiao lolo pea:ka:na:ta: kota: mo haliwekima: ika: hoke
hau peleme ekimanu hoki walimikie laa leekeme. 31 Koto leekepate
Eipoloha:ma:ma: alota: Hande Mosesima: make potopede haliwekima:
amba: lao ula: ekimanu na opimika:na:ta: kota: mo homa:la: hali ma:nda:
paa tiao epea:ka:na: make hone ma:nda: la:ka:la na wilimikie leekeme.

17

Hoke hau pina: pu tiaasa: hau
(Ma:tiu 18:6-7,21-22, Maka 9:42)

1 Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Wanda:hali hoke hau
pa:ta: pena: yeke pu tiaasa: haumanu opolo epolo pa:la:pate kutu piki
haumanu pina: pu tiaasa: someta: paala:e. Hoke yenki milieke. 2 Kutu
pita:la: someta: ipika: make pa:ta: toopi tieke aneke mea endiao oni
dawala ikali pa:ta: lopaaso yoluta: epolo pia:me. Ekipeke. Ipiki pa
hata:ta: do hosiki wekiwandiki sunu ma:nda: hondo hoke hau pina:
pu tialieke. 3 Koto ekina:ta: ika: piteleme haumanu wotu handeteke
hapa:peke leekeme.

Naka: kamema: neke pa:ta: hoke hau pia:ka:na:ta: kota: nakana:ma:ta:
honkopu hake mana: pimanu la hala:peke. Kutupa ipikana:ma: paa
hande ipika: pia: hoke hau manuna: hone la:ka:la mina:pa:laeya:ka:na:ta:
kota: nakana:ma: hone ma:nda: na wiki paa paeyaapeke. 4 Ipikana:ma:
neke pa:ta: nate homekena: kone hoto watake hata: hoke hau pea
paa hoto watake hata: kone neke pa:ta: a:ta:e lolo epea:ka:na:ta: kota:
nakana:ma:ta: hone ma:nda: na wiki ipika: hoke hau paa paeyaapeke
leekeme.

Hone tulaasa:eki

5 Aposolo haliwekima: mo Tekehali pa:ta: alota: Nika: hone tulaaloma:
ekita: nakana:ma: mea daeyawae lemekeme. 6 Tekehalima: ika: pi hombo
peaaso alota: Ika: hone tulaalemeeki a:nda: mo (kimile:ma: handeke ale)
masidadi kiliki sikima: handena: yeke ikana:ma: daena: lemeka:na:ta:
kota: do kiliki nala: ti hombeleke biki molobeti pa:ta: alota: Naka: kone
naka: piki yokaata: oni dawalana: pua noka:pee lemeka:na:ta: ika: pi ota:
opua pilieke leekeme.

E pokaasa: halina: pea:pekeeki

7 Iki ma:nda: hondoma: naka: e pokaasa: halima: naka: ena: kenke lu
wiaena: o naka: sipisipi ma:na: handeteke haena: leka:na:ta: kota: koto
some paa la:ka:la naka: da a:pa:tiki pia:ka:na:ta: ai ne a:pa nae pita: lo
halepe. 8 Dia:me. Kotoeki na leketa: nakana:ma:ta: dupa lo haleme.
Yaka ne ambi wamo peaota: ne pana: puluekema: yamo hala: aka: mea
pambaota: yaka ne ikali nono yu wia pitaata: wetepena:ta: naka: ne
nelipikie lo haleme leekeme. 9 Mo e pokaasa: halima: ipika: aneke
halima: pea:peke la:la:eki opua paeyao pia:ka:na:ta: kota: ipika: aneke
halima: ta:na:ma: homolo keiyae lena: yu wia hapeke ya:la:pe. Dia:me.
10 Koto ekina:ta: iki make koto tupa: konee. Iki pa:ta: pea:pa:peke lelimi
ekimanu a:nda: pu paeyaemeka:na:ta: kota: ikana:ma: do tupa: lapa:peke.
Nikita: epeke e pokaasoma: wanda:hali dia:me. Nikita: nika: pea:pa:peke
la:la: haumanu homeke pu paeyaaloma:me lapeke ya:la:me leekeme.

Yesuma: kiki yaapo halina: kindi yeni mea epeaeyekeeki

11 Yesuta: Diutuseleme da nane poluekema: yeke Ka:lili make Sametia
kenke yaapo tombona: peekeme. 12 Ipikita: da ma:nda: pa:ta: polueke
alo pulu haena: kiki yaapo haliwekita: ika: lokena: kindi yeni hayeke
haliwekima: Yesu a:pa manda:hande pimikime. Ikita: hosiki siki papate
hata: 13 Yesu wi la do lemekeme. Yesu Aneke Halio. Nakana:ma: niki
a:ta:ma: homa:e lemekeme.
14 Yesuma: iki handa alota: mo yeni peao hala: haliwekima: iki han-
dena: pupe leekeme. Kutupa mo haliwekita: mo pota:na: pulu haena:
kone mea epeaeyekeme. 15 Koto haliweki tukiki pa:ta: hali homeke
ma:nda:ma:ta: ipiki mea epeaeyekeeki hando haota: paa la:ka:la ipulu
hata: Koda:na: bikita: anekema: mea a:meiyatia 16 a:pa Yesuna: leke
popelekena: puki yama peliolo hata: ta:na:e pi leekeme. Kutu pieke
halita: Sametia hali yeekeme.
17 Kotoeki handaata: Yesuma: dupa leekeme. Ima: mea epeaowa: hali-
wekita: kiki yaapo mea epeaowa:me. Mo mandane kiki paeya mandane
kikina: tonkopu haliwekita: ekipeke na la:ka:la a:pa pelemepe. 18 Pa
ekipeke do da yu ma:nda: hali ipiki homeke la:ka:la a:pa Koda: pa:ta:
ta:na:e lolo epeekepe 19 laata: Yesuma: mo hali pa:ta: alota: Naka: hone
tulale ekima: neke mea epeaala:me. Tiao pue leekeme.

Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki epolo pa:la:eki
(Ma:tiu 24:23-28,37-41)

20 Mandane Pa:tisi haliwekima: Yesu pa:ta: lota: pitolo alota: Koda:na:
Kilu Tombuao Hala:eki epolo pa:la: ekita: handima:pe lemekeme.
Yesuma: alota: Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki epolo pa:la: ekita:
wanda:halima: handolo pa:la: tupa: na ipilieke leekeme. 21 Ma:nda:ma:
alota: Do pa:ta: do handa:e o Mokoto pa:ta: mokoto handa:e pi na lelieke.

Pa ekipeke. Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekita: iki amẹlẹ haleke loa:me leekeme.
22 Kutupa Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Ikana:ma: mo Wanda:halina: Eiyekena: nate homeke a:nda: handuluekema: hone wopu ulu pelemepate ota: na handilimikie. 23 Mandane tapakema: iki pa:ta: dupa lelimikie. Mo nane handa:pe o Doane handa:pe laa lolo pelemepate na weiya: mea pua:pa:peke. Pa ekipeke. 24 Wanda:halina: Eiyekena: epolo pa:la: ekita: mo ti tekele pitolo hata: mo ya honiki honiki paeyaona: pa̱a̱ peao hala: tupa: kone pilieke. 25 Kutu pulu pa:la:pate titina:ta: ipikana:ma: tanda aneke hapu milieke. Kutupa ame do haleme wanda:halima: make ipiki kialimikie.
26 Hande Noa hayeke natena: pu haemeke tupa: mo Wanda:halina: Eiyeke ipika: nate manuna: make mandake haumanu pilimikie. 27 Wanda:halima: ika: ne ikali na:tiki wanda: mea:tiki halina: da pua:tiki putia a:pa Noa kawaso pa:ta: honda: pambeeke nate opolo epeekeme. Kutu piki haumanu pu haemekepate koto tomona: kone ikali talo hata: iki paeyao lu homaeyekeme. 28 Koto mandake tupa: kone hande Loda ipika: hayeke natena: pieke tupa: kone pilimikie. Koto dina:ta: wanda:hali paeyaoma:ta: ne ikali nalo anemone ale hambolo tapaaso pitolo wae alemanu pokolo hata: damanu a:eya:tiki pu haemekeme. 29 Kutu pimikipate Lodama: mo Sodomo da mina:pa:layeke natena:ta: ti uleke make talo talo hake lanka: ma:nda: biki solopa oli ya pa:ta: yama: lopa:niaeyeke ekima: wanda:hali paeyaosiki lu homaeyekeme. 30 Mo Wanda:halina: Eiyeke peneme yao walia: natena:ta: homeke tupa: kone ipilieke.
31 Koto natena:ta: da holuna: pitilia: halima:ta: ipika: da pa:ta: ula: ala:ta: ala:ta: muluekema: pua:peke na yelieke. Mandake tupa: kone hali ma:nda: epi ena: haya:ka:na:ta: ipiki pa la:ka:la da pua:peke na yelieke. 32 Lodana: weteke niminaapa:peke. 33 Hali ma:nda: epima: ipika: da:ta:la:eki miniki hao haluekema: hone wia:ka:na:ta: kota: ipika: da:ta:la:eki kone alu palieke. Kutu pilia:pate ma:nda: epima: ipika: da:ta:la:eki alu paena: lea:ka:na:ta: ipika: deto hala: ekita: paa wia halieke.
34 I̱ma: iki pa:ta: la kitolome. Koto timbaata: hali yaapo pelipipate homeke hali minolota: ma:nda:ta: pa peli pelia halieke. 35-36 Wanda: yaapota: palaowa yumbuolo pitina: homeke wanda: hondo minolota: ma:nda:ta: mina:pa:lalieke leekeme. 37 Mo disaipolo haliwekima: Yesu lota: pitolo hata: alota: Tekehalio. Koto ale ekita: hando pa:ta: pilia:pe lemekeme. Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ma:nda: hando pa:ta: ma:na: hoteke lupa ula: ale nina:ta: kota: wapukini mombolo hala:me leekeme.

18

Kosa:piki wanda:ma: honke la:tiki piekeeki

1 Kutupa Yesuma:ta: ipika: disaipolo haliwekima: kima: na homeke hoto paeyao yeni pea:tiki pina:yeke onkoluma: laa dupa leekeme. 2 Da ma:nda: pa:ta:ta: pi yokaalu pita:la: ekina: handeteke hala: hali ma:nda: hayekeme. Ipikita: Koda: pa:ta: paala:ma: na homeke make wanda:hali pa:ta: make hone wotu na wiekeme. 3 Kutupa koto da pa:ta: hayeke kineke wanda: homekema: mo hande hali pa:ta: pua:tiki pitolo hata: alota: Ma:nda:ma: I̱ ka:nda:ma: homaasa:ma: I̱ tamba: mie la:tiki piekeme.

4 Koto ekina: mo pi yokaalu peao hayeke halima: titina: amba:la mo
wanda:na: pota: epeaapeketa: kiatiki piekepate pa hosiki hao hao pea
ipika: honema: kone alota: Koda: pa:ta: make paala:ma: na homolopate
wanda:hali pa:ta: make hone na witolopate 5 pa do hande kineke
wanda:ma: I̱ ka:nda:ma: homaasa: ekina: ipika: pota: epeaalueke. Kotoeki
na pua:ka:na:ta: ipikita: hoto paeyao a:pa:tiki pitolo hata: I̱ soka:la:ma:
homaapa:na: hone wiekeme leekeme.

6 Kutupa Tekehalima: paa pi alo alota: Hande hoke pi yokaalu
peayeke halima: leeke ekita: hone wia:pa:peke. 7 Kota: Koda:na:
wanda:halima: iki tamba: mina: alo timba natena: wi alo honke la:tiki
pu haleme wanda:halina: pota:ta: Koda:ma: tikitiki na yaalia:pe. Tamba:
muluekema: kese kese pilia:pe. Dia:me. 8 I̱ma: iki pa:ta: ota: pi
alome. Ipikana:ma: koto kone ika: pota: epeaalieke. Kutu pilia:pate
Wanda:halina: Eiyeketa: paa la:ka:la ipilia: dina:ta: do kenke wanda:hali
paeyao pa:ta:ta: paa hone tulaleme tapaketa: handilia:pe o na handilia:pe
laa leekeme.

Koda: pa:ta: yeni pipiki hali yaapona: onkoluma: pi

9 I̱ta: epeke hali seliapo ya:la:pate iki paeyaota: hoke wanda:halie hone
u haleme tapake pa:ta:ta: Yesuma: onkoluma: pi ma:nda: dupa leekeme.
10 Amba: a:nda: hali yaapo oli tembolo da pa:ta: yeni pulupeke alo
pepekeme. Mo hali ma:nda:ta: Pa:tisi halie. Ma:nda:ta: dakisi mu hayeke
hali yeekeme. 11 Mo Pa:tisi halita: wanda:hali na hayeke pa:ta: leke yola:
moneao hata: yeni dupa piekeme. Koda: neke pa:ta: I̱ma: keiyae alome.
I̱ta: mandane wanda:halima: piteleme tupa: pasa:tei na pu o yayapiki pi
na lo o suseke na hao halome. I̱ta: mo koto dakisi mu hala: hali tupa:
dia:me. 12 I̱ta: pula homeke homeke tukiki pa:ta: hoto yaapoma: nee
pi wiaata: kutupa I̱ma: yaka mu halo ala:ta:manu paeyao putupa kiki
yaapona: homeketa: neke ku halome.

13 Koto leekepate mo dakisi mu hayeke halima:ta: ipika: siki mo pate
leke hata:ta: oli ya nane kone na handa:liake panda: puniao hata: ipika:
hakokona: litolo hata: alota: Koda:o. I̱ta: hoke hau polo somema: I̱ a:ta:ma:
homa:e leekeme. 14 Yesuma: alota: I̱ma: iki pa:ta: dupa la kitolome.
Mo hande Pa:tisi halita: da la:ka:la peeketa: Koda: yaapo halepe ekita:
tikitiki na pa:la:pate pa mo dakisi mu hala: halita: tikitiki pa:la:me. Pa
ekipeke. Ma:nda: epima: ipikita: aneke hali au lea:ka:na:ta: kota: Koda:ma:
ipikita: mina:nialieke. Kutupa ma:nda: epima: ipika: kone panda: puni-
aya:ka:na:ta: kota: koto someta: Koda:ma: tieke au lalieke leekeme.

Wekiwandiki sunu wamo puma: puma: piekeeki
(Ma:tiu 19:13-15, Maka 10:13-16)

15 Mandane wanda:halima: ika: hosiki wekiwandiki sunu Yesuna:
kikima: wataena: yeke hatuku epemekeme. Kutu pimikieki handolo
hata: ipika: disaipolo haliwekima: mo wanda:hali hando lemekeme.
16 Koto lemekepate Yesuma: mo wekiwandiki wi la: mea alota: Mo weki-
wandiki sunuma: I̱ pa:ta: epena:ma: sa:sa: na pea:pa:peke. Pa ekipeke.
Do wekiwandikima: handeke wanda:halita: mo Koda:na: Kilu Tombuao
Hala: ekita: ika: ekie. 17 Doeki hone wopu u hapa:peke. Wekiwandiki
sunuma: Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki minolo piteleme tupa: na
mimika:na:ta: kota: ikita: koto pa:ta: ana:na: na hondo pambilimikie
leekeme.

Hamoko hali
(Ma:tiu 19:16-30, Maka 10:17-31)

18 Mo Diu wanda:halina: you hali homekema: Yesu pa:ta: lota: pitolo
hata: alota: Epeke Disao. Īma: deto hala:eki muluekema:ta: eki hau
peonope laa lota: piekeme. 19 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota:
Īta: epeke halie pita: ekipeke alo alepe. Ma:nda: hali a:nda: epeke
tupa: na hala:pate Koda: homeke epeke tupa: hala:me. 20 Hande Lo Pi
Ula:eki paeyao hone wilime. Hali ma:nda: ota: homena: na lia:peke.
Hali ma:nda:na: wanda:na: hakopu na tunkula:peke. Pake na napeke.
Yayapiki pi na lapeke. Makeaaso kone ma:nda: mālеke na lia:peke. Naka:
ama: apa: yaapona: pi opua:peke la:la:eki hone wīlime leekeme.

21 Mo halima: Yesuna: pi hombo peaaso alota: Ī hosiki weki siki hatia
a:paata: koto ale pi ula:eki paeyaota: homeke a:nda: na tunkuliki opua
telia pu halome leekeme. 22 Yesuma: do pi opuaata: mo hali pa:ta: alota:
Nakana:ma: pulu pele hau ma:nda: pa ula:me. Naka: wia hale ala:ta:
ala:ta: paeyao mandane wanda:halima: hambena: laa mo milipi manita:
mandane natehali wanda:hali pa:ta: hale hale pea:peke. Kutu pikina:ta:
nakana:ma: oli hepeni da tukiki pa:ta:ta: mo epeke epeke ale wopu mu
halipikie. Koto ekina:ta: yaka hoki nane telia:peke leekeme. 23 Hande
halima: koto leekeeki opitolota: ipika: pukima: ka:nda:ma: homeekeme.
Pa ekipeke ipikita: hamoko tieke hayeke ekima: piekeme.

24 Yesuma: mo halina: puki ka:nda:ma: homeekeeki handa alota: Mo
hamoko wanda:halima: Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki pa:ta: honda:
pamba:peketa: tanda wopu pa:la:me. 25 Mo kemolo ma:na:ma: mo
noī ka:ka:na: pa:ta: ana:na: honda: pamba yopua:peke ekina: ka:nda:ta:
pa mo hamoko halima: Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki tukiki pa:ta:
pua:peke ekina: mia:peke ka:nda: tupa: na milieke alome leekeme. 26 Mo
wanda:halima: Yesuma: do leekeeki opuaata: ipiki pa:ta: lota: pitolo alota:
Koto pa:la: ekina:ta: kota: epima: ota: Koda:na: pa:ta:la:la:eki handa:peke
ya:la:pe lemekeme. 27 Yesuma: hombo peaaso alota: Wanda:halima:
pea:peke na ya:la: ekita: Koda:ma: ana: pa:la:me leekeme.

28 Kutupa Pidama:ta: dupa leekeme. Handa:e. Nikana:ma:ta: nika:
damanu make kiao neke telia: mea epoma:me leekeme. 29 Yesuma: iki
pa:ta: alota: Ota:e. Īma: iki pa:ta: ota: pi alome. Ma:nda: epima: Koda:na:
Kilu Tombuao Hala: ekina: hone witolo ipika: wanda: o da o hameke
titi o apa: ama: o wekiwandiki ma:nda: hondo mina:pa:lao epea:ka:na:ta:
30 kota: ame do kenkena: haena: kone ala:ta: ala:ta: paeyao haka:ta:pao
meaata: wetepena: ipilia: natena:ta: deto hala: ekita: milieke leekeme.

Yesuma: ipika: homa paa tiaapeke ekina: tana: tepo la haleekeeki
(Ma:tiu 20:17-19, Maka 10 32-34)

31 Yesuma: ipika: disaipolo haliweki talo pu mea mo pateleke pulu
hata: alota: Opua:pe. Nikita: Diutuseleme da teke pa:ta: puluma:me. Koto
pa:ta:ta: hande potopede haliwekima: Wanda:halina: Eiyeke pa:ta: pulu
pa:la: ekimanu lao wilimi ekita: peneme yaalimikie. 32 Ipikita: Diendaili
haliweki pa:ta: mea halimikie. Koto haliwekima:ta: ipiki kitao laa manda:
manda: meaota: ipika: lokena: dopi taalimikie. 33 Ipiki yombua baota:
homena: lilimikie. Kutu pilimipate ipikita: wiaata: nate tepona: paa tiao
da:ta halieke leekeme.

34 Koto leekepate mo disaipolo haliwekima:ta: mo pina: teketa: ota:
homeke siki make na handa: wimikime. Ekipeke koto leeke pi manuna:
teke paeyaota: a:mbao wiekeeki yaalo ota: na handa: wimikime.

Leke holu pea honke lo hayeke hali
(Ma:tiu 20:29-34, Maka 10:46-52)

35 Yesuta: mo Dietiko da pa:ta: poluekema: yeke pulu haena:ta: pota:na:
pitieke leke holu piki halima: ala:ta: ala:ta: honke alo pitiekeme. 36 Ipikita:
pitu hata: mo wanda:hali tieke yopulu leekeeki opuaata: lota: pitolo alota:
Dota: aleke ya:ka:ta:pe leekeme. 37 Mo wanda:halima: alota: Na:sa:tete
hali Yesu yopu ala:me lemekeme. 38 Koto lemeke mo halima: anekema:
e̱ wi alo hata: alota: Yesuo. Deipidina: Eiyekeo. I̱ pa:ta: a:ta:ma: homa:e
leekeme. 39 Mo titina: yapemeke wanda:halima:ta: Pi na lapema laa
sa:sa: pimikipate mo halima: ota: wi aneke hapu paa alo alota: Deipidina:
Eiyekeo. I̱ pa:ta: a:ta:ma: homa:e leekeme.

40 Koto leeke Yesuma: pua yola: mea hata: mo hali ipiki teke pa:ta:
hatuku mea ipupee leekeme. Mo hande hali teke pa:ta: epeeke handa
Yesuma: lota: pitolo alota: 41 I̱ma: neke pa:ta: eki peaano hone pa:la:pe
leeke handaa mo halima: alota: Tekehalio. Yaka hone pa:la: ekita:
ota: paa handuluekema: loa:me leekeme. 42 Yesuma: mo hali pa:ta:
alota: A:pa:la:me. Handa:e. Naka: hone tulale ekima: neke epeaala:me.
43 Koto kone mo halima: ana:na: handa:peke yeekeme. Koto ekina:ta:
ipikana:ma: Yesu telia: mea pulu hata: Koda: pa:ta: keiyae la:tia peekeme.
Mo hande wanda:halima: doeki hando haota: paeyaoma: Koda:na: biki
tieke laemekeme.

19

Yesu pita: Sa:kiasi yaapo

1 Yesuta: mo Dietiko daoni monema: tilao polueke alo oni daoni pa:ta:
honda: pambeekeme. 2 Koto pa:ta:ta: dakisi mu hayeke hamoko hali
ma:nda: Sa:kiasi hayekeme. 3 Ipikita: mo Yesu lo haemeke hali handu-
lueke alo epeekepate doka:tiki yeke ekima: wanda:hali tieke momba:la
haemekeeki yaalo hata: Yesu handa:peke ana: na piekeme. 4 Koto ekina:
ipiki amba:la pototo laa pua nose ti ma:nda: a:meiya pita: Yesu kotoeki
mea wendiao yapilia: alena: handulueke hone wiekeme. 5 Yesu koto
alena: opolo a:pa oli ti nane handa:liaaso Sa:kiasi pa:ta: alota: Neke ota: a̱i
hola:pa:e. Pa ekipeke. I̱ta: ameta: naka: da pa:ta: a:pa:peke ya:leke loa:me.

6 Sa:kiasi koto kone hola:pa:niaota: Yesu pa:ta: ta:na:ma: homolo hata:
handa: miekeme. 7 Wanda:hali paeyaoma: Kutu piekeeki hando haota:
hambilikima: hambilikima: pitolo alota: Do halita: mo hande hoke hau
pa:la: halina: da pa:ta: kimisu pula:me lemekeme. 8 Kutu pimikipate
Sa:kiasi tiao hata: Tekehali pa:ta: alota: Tekehalio. Opie. I̱ma: yaka
ala:ta: ala:ta: tukikina: telipa mandane ekita: mo natehali wanda:hali
pa:ta: halueke. Kutupa I̱ma: wanda:hali a:nda: makeao pake a:nda:
noa:ka:na:ta: kota: I̱ma:ta: hoto tonkopuna: paka:lao paa hala:tiki pulueke
leekeme.

9 Yesuma: mo hali pa:ta: alota: Da:ta:la: ekita: ame do da pa:ta:
a:pa:la:me. Pa ekipeke do halita: Eipoloha:ma:na: mondu tanka:la: peala:
tapake hali yeke loa:me. 10 Wanda:halina: Eiyeketa: mo alu pa:la:
wanda:hali handa: wia peteluekema: yeke a:pa:la:me leekeme.

Manima: e pokolo hata: haka:ta:pao mina:la:eki
(Ma:tiu 25:14-30)

11 Wanda:halima: pi opitolo haena: Yesuma: iki pa:ta: onkoluma: pi
ma:nda: la haleekeme. Koto wanda:halima: Yesuta: Diutuseleme nane
teke pa:ta: polukuma: peeke handaa ikana:ma: ekima: Koda:na: Kilu
Tombuao Hala: ekita: koto kone ipula:me hone wimikime. 12 Koto ekina:
Yesuma: alota: Hali tieke ma:nda:ta: kenke ma:nda: nane pua ipikita:
ika: kini hali pituluekema: peekepate kone paa la:ka:la ipuluekema:
peekeme. 13 Poluekema: hata: ipikana:ma: ipika: e pokao haemeke kiki
yaapo haliweki wi la: meaata: iki paeyao pa:ta: 20 kina hale hale pea iki
pa:ta: alota: I̱ polua: hoki nane do kitolo manima: bisinisi pea ikana:ma:
ekipa haka:ta:pao milimio laa e poka:pa:peke leekeme.
14 Koto laa peekepate mo hande halina: da haliwekima: ipiki honditi
pitolo hata: ipika: peeke hoki nane mandane haliwekima: pua lena:
tapaaso alota: Do halita: nika: kini hali pitaapeketa: nikita: ki pa:la:me laa
lolo pena: tapaemekeme.
15 Kutu pimikipate hande halita: kini hali ana:na: pitata: paa ipika: da
nane la:ka:la epeekeme. Koto kone ipika: e pokao haena: mani halaa
peeke haliweki wi la: mipi peaata: ika: haka:ta:pao mimiki ekita: ekipupe
laa handuluekema: piekeme.
16 Titina: halima: a:pa alota: Tekehalio. Hande 20 kina ki manima:ta:
pa mandane 200 kinamanu make haka:ta:pao mealome laa leekeme.
17 Hande kinima: alota: Epeke tupa: peleme. Neketa: e epeke tupa: pokale
halie. Nakana:ma: hosiki e kone epeke tupa: handeteke haeke handa
loa:ma: ameta: teke damanu kiki yaapo handeteke halena:yeke kitolome
leekeme.
18 Kutupa ipika: hoki nane epeeke halima: a:pa alota: Tekehalio. Hande
20 kina ki manima: pa mandane 100 kinamanu make haka:ta:pao
mealome laa leekeme. 19 Hande kinima: koto some pa:ta: alota:
Nakana:ma: teke damanu kiki homeke handeteke halena:yeke kitolome
leekeme.
20 Kutupa koto hoki nane e pokao hayeke hali ma:nda: a:pa alota:
Tekehalio. Hande naka: 20 kina doe. I̱ma:ta: dau siki pa:ta: panka:
ua:me. 21 Neketa: taka:lake hali hale ekina: I̱ma: paala:ma: homoa:me.
Pa ekipeke. Nakana:ma: na nokopekeeki kone mondu no hale make na
tandelekeeki kone tulu no haleme leekeme.
22 Hande kinima: mo halina: pi hombo peaaso alota: Neketa: hoke
e pokao hale halie. Naka: ale pima: kone naka: hoke hau peleeki
peneme yaalueke. Naka: honema:ta: I̱ta: taka:lake hali haloma: hone
ta wika:ta:me. I̱ma: na nokopekeeki no halo make na tandelekeeki
tulu no halome hone witele yekea. 23 Kota: a:pa:la:me. Yaka manita:
ba:nka: pa:ta: wia wetepena: haka:ta:pao muluekema: ekipeke na wiaepe.
Kutu pika:na: yoluta: wetepena: I̱ ipulua: dina:ta: I̱ma:ta: handeeki make
haka:ta:pao wilieeki apa:tao mulu pua:me leekeme. 24 Kotoeki laa
ipikana:ma: koto pa:ta: haemeke haliweki pa:ta: alota: Do halina: 20 kina
meaata: hande 200 kina wia hala: e pokaasa: hali pa:ta: hala:pe laa
leekeme.
25 Mo haliwekima: ipiki pa:ta: alota: Tekehalio. Pa ekipeke. Mo halita:
200 kina amba: wia hala:me lemekeme. 26 Mo kini halima: ika: pi
hombo peaaso alota: Iki pa:ta: ota: pi alome. Amba: wia hala: halima:ta:
mandaneeki make haka:ta:pao milieke. Koto pa:la:pate na wia hala:

halima:ta: ipika: wia hala:eki siki kone yoka: milieke. 27 Kutupa ameta:
hande I̱ta: ika: kini hamena: kiaemeke a:nda: tunkuliki haliweki ikita:
hatuku a:pa yaka leke popelekena: hata: lia:pa:peke laa leekeme leekeme.

Kini hali tupa: Diutuseleme daoni pa:ta: opolo peekeeki
(Ma:tiu 21:1-11, Maka 11:1-11, Dioni 12:12-19)

28 Yesuma: koto pimanu laata: ipiki amba:la titina: mo wanda:hali mea
wetepe yao mo Diutuseleme da teke pa:ta: peekeme. 29-30 Kutupa ipikita:
oli Olipi peiyene tea:na: hayeke Betepeisi make Bedani da yaapo pa:ta:
opolo a:paata: ipika: disaipolo hali yaapo amba:la tapaaluekema: hata:ta:
dupa leekeme. Oni hala: da nane opolo pua:pa:peke. Koto pa:ta: opolo
pepeka:na:ta: donki ikiki hali ma:na: endi bala:eki handilipipikie. Mo
donkita: ota: homeke a:nda: na pita pomu halemeekie. Hola: tapao mea
a:pa:peke. 31 Kutu pipikina: ma:nda:ma: ipiliki lota: pia:ka:na:ta: kota:
ipilikana:ma: alota: Tekehalima: muluekema: hone pa:la:me lapa:peke
leekeme.
32 Kutupa mo hande hali yaapo pua Yesuma: leeke tupa: kone ota:
pua handepepekeme. 33 Mo hande donki ikiki hali ma:na:siki hololo
haena:ta: mo teke haliwekima: alota: Ekipeke hola: mina:lepepe lemeke
handaa mo hali yaapoma: hombo peaaso alota: 34 Tekehalima: mu-
luekema: hone pa:la:me lepekeme. 35 Kutupa mo hande hali yaapoma:
mo donki ikiki hali ma:na:ta: Yesu pa:ta: mea pepekeme. Kutupa mo
disaipolo haliwekima: ika: daumanu mo donkina: hoki manda wiata:
Yesu pitulu a:meina: tamba: mimikime.
36 Yesuma: mo ma:na: hokina: pita ipulu haena:ta: wanda:halima: ika:
daumanu lepolona: peolao yamoma: yamoma: pimikime. 37 Kutupa
ipiki mo Diutuseleme teke pa:ta: opolo poluekema: yeke mo Olipi pote
tea: nane u niayeke pota:na: hola:pa pulu haena: mo ipika: hoki nane
telimea pemeke wanda:hali aneke hapuma: kini pea Koda: pa:ta: Keiyae
laata: ipika: biki anekema: mea mina:liaemekeme. Pa ekipeke Yesuma:
hau tieke tieke ma:nda: ma:nda: pieke ekimanu ota: aneke hapu hande-
mekeme.
38 Mo wanda:halima: la:tia pulu alota: Mo Tekehalina: bikina: ip-
ula: kini halita: Koda:ma: epeaena:e. Hepeni nane haleme tapakema:
a:nda: peliaaso hata: Koda:na: biki tieke miniliaena:e la:tia pemekeme.
39 Koto lemeke handaa koto wanda:hali anka:lopuna: haemeke Pa:tisi
haliwekima: Yesu pa:ta: alota: Disao. Naka: disaipolo haliweki pa:ta:
Kutupiki pi na lapepe laa lae lemekeme. 40 Yesuma: ika: pi hombo peaaso
hata: alota: I̱ma: iki pa:ta: Pi na lapa:pee loa:ka:na:ta: kota: do toopimanu
ika: kone e̱ alo hata: poya: tieke lelimikie leekeme.

Yesuma: Diutuseleme daonina: e̱ leekeeki

41 Yesu mo Diutuseleme da teke pa:ta: opolo a:pa mo da handolo
hata:ta: e̱ alo alota: 42 Nakana:ma: ame a:nda: peliaasa:eki muluekema:
pea:pekeeki hone witolo yoluta: epolo pia:me. Koto pa:la:pate ameta:
nakana:ma: ana:na: handa:peke na ya:la:me. 43 Nate ma:nda: a:nda:na:ta:
naka: a:nda: tunkuliki haliweki a:pa a:nda: pape tieke tieke hopa:liao
pokaata: naka: pota: poka:niao pitilimikie. A:nda: puluekema:ta: man-
dane mandane a:pa dupalimikie. 44 Ikana:ma: neke make naka: pape
tukiki pa:ta: haleme wanda:hali paeyaota: ota: lia paeyaalimikie. Kutupa
naka: toopi ma:nda: ipika: ula: alena: ota: na wina: lelimikie. Pa ekipeketa:

nakana:ma: Koda:ma: neke peteluekema: peneme yao epena: lea: nate leketa: na handa: wima:e leekeme.

Yesu tembolo da peekeeki
(Ma:tiu 21:12-17, Maka 11:15-19, Dioni 2:13-22)

45 Kutupa Yesuma: mo tembolo da pa:ta: honda: pamba pua ne anemone alemanu tapaaso pitimiki haliweki tolu litolo alota: 46 Mo Baibolona: wape pea ula: pita: Koda:ma: alota: Yaka data: wanda:halima: yeni pea:tiki pulu pa:la: dae lolo pa:la:pate ikana:ma:ta: mo pake no hala: haliwekina: a:mbalo peleme da haena: alememe leekeme.
47 Kutupa hoto paeyao Yesuma: mo tembolo da pa:ta: pi wala:tiki pu hayekeme. Pate mo hande yeni peao haemeke haliwekina: you haliwekima: make pi ula:eki walo haemeke haliwekima: make mo wanda:halina: you haliwekima: make Yesu luekema: hone wimikime. 48 Kutu pimikipate ikana:ma: pota: ma:nda: na handa: wimikime. Pa ekipeke. Wanda:hali paeyaoma: ipika: pi pa oputia pulu hata: ipika: pi ma:nda: hosiki siki make mina:pa:laluekema: na taapemekeme.

20

Yesu pa:ta: lota: pimikieki
(Ma:tiu 21:23-27, Maka 11:27-33)

1 Nate ma:nda:na: Yesuta: tembolo da pa:ta: pita: wanda:hali Koda:na: mana: pi alo make mo Pi Seliapo walo hayekeme. Kutupa mo yeni peao haemeke haliwekina: you haliweki make mo Lo Pi walo haemeke haliwekima: make mandane da handeteke haemeke you haliweki paeyao a:pa 2 Yesu pa:ta: alota: Do pu haleeki manuta: epina: welema: pie ala:eki pu halepe. Kutupa make neketa: epima: honkopu ku haleke pipe laa niki opuomono ai la kie lemekeme.
3 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ima: iki ma:nda: lota: pionoe. 4 Dionima: wanda:hali bapitaisi peayeke ekina: honkoputa: wanda:halima: haleekepe o Koda:ma: haleekepe laa leekeme. 5 Koto pi opuata: mo haliwekima: ika: ika: kone alo alota: Nikana:ma:ta: ekipa hombo peamana:pe. Hepeni nane ekie loma:ka:na:ta: kota: niki pa:ta:ta: Dionima: lo hayeke pi manuta: ekipeke na miniki haemepe laa lelieke. 6 Pate nikana:ma: kenke wanda:halina: ekie loma:ka:na:ta: do wanda:hali wopuma: niki toopima: lilimikie. Pa ekipeke iki paeyaoma: Dionita: Koda:na: pi la: mea halo hayeke halie lo halememe. 7 Koto ekina: ikana:ma: Yesu pa:ta: alota: Niki na handoloma:me lemekeme. 8 Koto lemeke Yesuma: hombo peaaso alota: Ima: make yaka pu halo hau manuna: wele peao hala: halina: bikita: iki pa:ta: na la kulueke leekeme.

Hoke haliwekima: e handeteke haemekeeki
(Ma:tiu 21:33-46, Maka 12:1-12)

9 Kutupa Yesuma: mo wanda:hali pa:ta: onkoluma: pi ma:nda: la halolo alota: Hali homeke ma:nda: ipikita: waini pu e pokaata: mo eta: mandane haliwekima: handeteke haena:ta: yenki mulu pimiki ekita: hosikima: putupa ipiki pa:ta: hala:tiki pina:yeke halaata: nate hokuluna: papate peekeme. 10 Wetepena: mo waini kiliki talemeke nate opolo epeeketa: mo hande haliwekima: ipika: putu piliki wiaemekeeki meaena:yeke ipika: e pokaeyeke hali ma:nda: tapaeyekeme. Kutu piekepate hande halita: mo haliwekima: yombua bao ala:ta: ma:nda: siki make na haleke pa tapaemekeme. 11 Kutu pimiki handaata: paa ipika: e pokaeyeke hali

ma:nda: tapaeyekeme. Kutu piekepate mo haliwekima:ta: mo halita:
yaala: meao yombua bao ombu ala:ta: ma:nda: make na haleke pa
tapaemekeme. 12 Kutu pimiki ombu paa tepo peao ipika: e pokaeyeke
hali ma:nda: tapaeyekepate mo hande haliwekima:ta: koto some make
lia yombua bao tete tete mea pitao mo e pa:ta: yama: mea baemekeme.
13 Kotoeki ombu pimiki mo hande waini ena: teke somema: alota: Ima: eki
pulua:pe hone wiaata: Yaka pukima: na kepeleke weki kone tapalueke
hone wiekeme. Ipika: honema: alota: Yaka wekina: pita: ota: opua
pilimikie laa leekeme. 14 Kutu piekepate mo hande e handeteke haemeke
haliwekima:ta: mo weki epeekeeki handaata: kota: ika: honema: lombolo
alota: Hande e teke halina: anke teke mulu pa:la: wekita: koto ipula:
handa:e. Ota: lumana:e la alota: Luma:ka:na:ta: kota: mo eta: ota: nika:
eki wilieke lemekeme. 15 Koto laata: ikana:ma: mo someta: e tikene nane
yola: mea puaata: lia homaemekeme leekeme.

Koto pimanu la paeyeketa: Yesuma: mo wanda:hali lota: pitolo alota:
Do ena: tekehali opolo epea:ka:na:ta: kota: mo e handeteke haleme hali-
weki pa:ta:ta: eki haumanu pilia:pe. 16 Ipikana:ma: a:pa mo haliweki
liaata: ipika: eta: mo mandane e handeteke halo pa:la: haliweki pa:ta:
hala: monealieke leekeme.

Mo wanda:halima: doeki opu hao alota: Ota: kutupa dia:me lemekepate
17 Yesuma: iki handake witolo hata: lota: pitolo alota: Dia:me alemepate
mo Baibolo bukana: wape pea ula: pima:ta: Mo da a:eyo haemeke hali-
wekima: Hoela:me laa kiaemeke toopi kone ameta: keneme pa:ta: dana:
teke toopi ula:me la:la: ekina: teketa: alekepe la loa:me. 18 Mo koto toopi
manda lopilia: hali ma:nda: a:nda:ta: ota: pindi pindi pilieke. Kutupa
make mo toopima: hali ma:nda: a:nda: manda lopea:ka:na:ta: kota: mo
someta: yombua bao dokolo au lalieke leekeme.

Sisana: dakisi mani
(Ma:tiu 22:15-22, Maka 12:13-17)

19 Koto leeke ekina: mo yeni peao haemeke haliwekina: you haliweki
make hande pi ula:eki walo haemeke haliwekima: make Yesu koto
kone minuluekema: yeke taapemekeme. Ekipeke ika: hone witolota:
Ipikana:ma: lea: onkoluma: pita: iki pa:ta: kone lea:me hone witolo hata:
pimikime. Kutu puluekema: pimikipate mo wanda:halima: paala: pieke
handa paemekeme.

20 Koto ekina: yeketa: ikana:ma: pota: ma:nda: weitolo hata: mandane
haliwekima: lota: pita:la:eki manuma: Yesu tamena:yeke ma:na: yapa:
pimikime. Mo haliweki pa:ta: alota: Makeaaso hata: kone ikana:ma:
homu piki pimanu alememe hone wina: lota: pulu pupe lemekeme. Ika:
hone tukiki pa:ta:ta: Koto lota: pilimi ekima: pa makeaaso hata: Yesuna:
kiki tondoliki honda: lia mo Loma:na: Kapomani You halina: kiki nane
hala: monealumeke laa honema: pimikime. 21 Koto hambemeke ma:na:
ikiki haliwekima: pua lota: pitolo alota: Wala:la: Halio. Nikana:ma:ta:
nakana:ma: lo hale pi make walo hale pi make ota: pi lo haleme hone
witoloma:me. Kutupa nakana:ma: mo biki ula: wanda:hali pa:ta: hone
ma:nda: na u hake iki paeyao pa:ta: mandake hau piki wanda:halie laata:
Koda:na: ota: hau pita:la: pi homeke walo haleme laa alota: 22 Niki la
kie. Mo Kapomani tieke Sisa pa:ta: dakisi mani hala:la: ekita: a:pa:la:pe
o hoela:pe. Halomonope o na halomonope lemekeme.

23 Koto lemekepate Yesuma: ika: makeaaso pimikieki amba: handaata:
mo haliweki pa:ta: alota: 24 Mo toopi kiliki homeke ma:nda: i pa:ta:

wala:pe. Do ạọạọ pita: biki yaapota: epina:eki ya:ka:ta:pe laa lota:
piekeme. Ikana:ma: alota: Mo Sisana: ekie lemekeme. 25 Koto lemeke
Yesuma: alota: Sisana: alemanu meatiki pitolota: kota: Sisa pa:ta: kone
mea hala:tiki pu hapa:peke. Kutupa Koda:na: alemanu ya:ka:na:ta: kota:
Koda: pa:ta: kone pa hala:tiki pu hapa:peke leekeme. 26 Mo wanda:halina:
leke popelekena: Yesu mea lopapeke tupa: mateeke handaa mo hande
haliwekima: pi ma:nda: na leke ipika: hombo peayeke ekina: pututuma:
homa pitatia yapemekeme.

Homa paa tiaasa: ekina: lota: piekeeki
(Ma:tiu 22:23-33, Maka 12:18-27)

27 Kutupa mandane Sa:dusi haliwekita: homemeke wanda:hali paa
na tialieke lo haemeke haliwekima: Yesu ombu lota: pulu a:pa alota:
28 Wala:la: halio. Mosesima: nika: Lo Pi dupa lao wiala:me. Hali
ma:nda:ta: wekiwandiki ma:nda: na mondu wiki weteke homeke
mina:pa:lao homea:ka:na:ta: kota: mo kosa: piki wanda:ta: ipika:
hamekema: meaata: mo mendilipi wekiwandikita: mo homea:
somena:eki mendiaena: laa la:la:me leekeme. 29 Kota: amba: a:nda:
hamạlạ: hamạlạ: watake hata: haemekeme. Kutupa mupeke halita:
wanda: mea hao kone wekiwandiki ma:nda: na mondu wiki pa
homeekeme. 30 Kutu pieke handaa mo hoki pa:ta: halima: mo kosa:piki
wanda: miekepate homeke tupa: kone homeekeme. 31 Kutu pieketa: kota:
tepo peao halima: mea ipikana:ma: make homeke hau piekeme. Kutupa
mo hamạlạ: hamạlạ: paeyao pa:ta: homeke hau ombu piekeme. 32 Kutu
pua:tiki pua paelo pulu hata:ta: mo hande wanda: make homeekeme.
33 Kutu pimikipate mo wanda:hali paa tialimi natena:ta: mo hande
wanda:ta: ota: epina: wanda: haliepe. Pa ekipeke mo hande watake
hata: hali paeyaoma: mo homeke wanda: kone mimiki ekina: loma:me
lemekeme.

34 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ame do kenkena: hatia ip-
ula: wanda:halita: mu alualu pea tooli hao halemepate 35 pa mo homa
paa tiao mo wetepe nane ipilia: natena:ta: paa hao haena: ana:pa:la:
wanda:hali ikita: tooli au na lelimikie. 36 Ikita: enisoloma: handaa paa
na homeke hao halimikie. Ikita: Koda:na: wekiwandiki halimikie. Pa
ekipeke ikita: homa paa tialememe. 37 Kutupa Mosesima:ta: homeleme
wanda:halina: paa tiaasa: ekita: ana:na: peneme yao wala:la:me. Mo
Baibolo bukana: tunkula ula:eki ma:nda: pa:ta:ta: Mosesima: mo ti talo
hala: pa:ta: pua Tekehali pa:ta: alota: Koda: neketa: Eipoloha:ma:na: Koda:
make Aisa:kena: Koda: make Dieikopena: Koda: haleme laa leekeme.
38 Kota: koto Koda:ta: paa hao hala: wanda:halina: Koda: hala:me. Home-
leme wanda:halina:eki dia:me. Ekipeke. Ipiki pa:ta:ta: wanda:hali
paeyao paa hao halememe leekeme.

39 Mandane Lo Pi walo haemeke haliwekima: alota: Wala:la: Halio.
Nakana:ma:ta: epeke tupa: la:ka:la la:neaseme lemekeme. 40 Koto lemeke
ekita: ikana:ma: lota: pita:la:eki ma:nda: lapeke ana: na poloma:me hone
witolo hata: lemekeme.

Ketisona: tapake apa:ta: epipe
(Ma:tiu 22:41-46, Maka 12:35-37)

41 Yesuma: iki pa:ta: alota: Ekipa wanda:halima: Ketisota: hande Deipid-
ina: tapake weki yelieke lapeke ya:la:pe. 42 Pa ekipeke Deipidima: ipika:
kone mo Emeli manuna: buka pa:ta: alota:
Mo Tekehalima: yaka Tekehali pa:ta: dupa leekeme.

43 Naka: a:nda: tunkiliki haliwekita: naka: anke oto pa:ta: mea
pitaluekema: neketa: yaka popeke nane kikina: pita:pekee la:la:me
leekeme.
44 Koto ekina:ta: Deipidima: ipika: kone Ketiso pa:ta:ta: Yaka Tekehalie
la:la: ekina: kota: Ketisota: ekipa ipika: tapake weki halia:pe laa leekeme.

Yesuma: mo Lo Pi walo haemeke haliweki pa:ta: kinki piekeeki
(Ma:tiu 23:1-36, Maka 12:38-40)

45 Mo wanda:hali paeyaoma: Yesuma: alo pitieke pi opitolo haena:
ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: 46 Mo Lo Pi walo haemeke haliwek-
ina: hau wotu handeteke hapa:peke. Ikana:ma:ta: hokulupiki daumanu
pambao pomu hata:ta: makedina: hatiki pita:la: wanda:halima: iki pa:ta:
homu pitolo pi la halena: hone wotu u halememe. Mo yeni damanu
tukiki pa:ta: pituluekema:ta: wanda:halima: iki handena: hone wia mo
you haliweki pitina: wepia wiala: epeke seamanu yata:pa pitu hale-
meme. Ne pambaasa: ekina: make epeke haupiki seana: pituluekema:
hone u halememe. 47 Kutupa kosa:piki wanda:wekina: damanu makea
makea pea minolota: handaena: hau pea yeni pu hokulu peao halememe.
Koto ekina:ta: mo haliwekima: ika: mulu peleme hoke yenkita: ota:
haka:ta:pao tieke milimikie leekeme.

21

Kosa:piki wanda:na: haleekeeki
(Maka 12:41-44)

1 Yesuma: handa: moneayekepate mo tembolo da pa:ta: mani pambo
haemeke bokosina: hamoko haliwekima: ika: pa hameke halemeke man-
imanu pamboloendi pimikieki handeekeme. 2 Kutupa make natehali
kosa:piki wanda: sikima: ipika: manisiki toea yaapoma: handekeeki a:pa
lopaeyekeeki handeekeme. 3 Kotoeki handolo Yesuma: alota: Ima: iki
pa:ta: ota: pi alome. Do natehali kosa:piki wanda: sikima: lopaasa:eki
sikita: ota: tieke alo hata: mo mandane wanda:halina: wieke ekita: lu
ankulala:me. 4 Pa ekipeke ikana:ma: ika: mani tieke putupu mea putupi-
liki wimiki ekimanu kone mea lopaemepate do wanda:ta: natehali hata:
ipika: wia hayekeeki paeyao mea lopaeya:me. Ipika: ne hamba:pekeeki
kone mea lopaeya:me leekeme.

Yesuma: mo tembolo dana: pulu pieke ekimanu la haleekeeki
(Ma:tiu 24:1-2, Maka 13:1-2)

5 Mandane disaipolo haliwekima:ta: mo tembolo data: Epekee laa
ipika: epeke toopimanu pita: make Koda: pa:ta: pa hameke halemeke ale-
manu tonka:na: Handa:e laa pi alo pitimikime. Koto ekina: Yesuma: alota:
6 Do handeleme alemanu paeyaota: ika: nate opolo epea:ka:na:ta: toopi
manda ma:nda: na tapa: pelia hata: paeyao mea lopaalieke leekeme.

Ka:nda:manu epolo pa:la:eki
(Ma:tiu 24:3-14, Maka 13:3-13)

7 Koto leekeeki ikana:ma: opua alota: Disao. Do aleeki manuta:
handima: ipiliepe. Kutupa ipuluekema: haena:ta: eki hau pulu pa:la:eki
handuluma:pe laa lota: pimikime. 8 Yesuma: alota: Ma:nda:ma: iki
makeaama:na: wotu handeteke hapa:peke. Hali wopuma: ya biki
la:paleke ipulu alota: Ita: ipikie alo hata: hande nate a:pa:la:mee lolo pele-
mepate ikana:ma: iki na ta:lia:pa:peke. 9 Ikana:ma: Tapake ma:nda:ma:
tapake ma:nda: yaapo a:nda: pita:la:me o Homeke tapakema: kone a:nda:

pu alu alu pita:la:me pi opimika:na:ta: kota: ikana:ma: paala:ma: na homu
hapa:peke. Dupiki haumanu amba:la a:pa:peke ya:la:pate pa mo hande
paetolo nateta: teke pa:ta: laa na pita:la:me.
10 Yesuma: pi ma:nda: ombu alo hata: alota: Kenke homekena: amitonu
tiao pua kenke ma:nda:na: ami tapu a:nda: pilimikie. Kini hali homekena:
amitonu tiao kini hali ma:nda:na: ami tapu a:nda: pilimikie. 11 Kutu pilia:
tomona:ta: kenke yu paeyao pa:ta: paala: piki yu momeni tiekemanu pea
make tea: ki pambo pea make yeni ki tieke make ipilieke. Kutupata: oli ya
nane na handeke haumanu make peaata: ta:ta: ta:ta: pea paala: wopupiki
aneke haumanu wotu handilimikie.
12 Dupiki haumanu puluekema: haena:ta: niki amba:la mina: yombu-
ata: oni pi hotu haleme da pa:ta: niki pi yokaalu puemena: hala: mon-
eaota: dipula mea pitalimikie. Kutupa ikita: yaka bikina: kone mo
kini haliwekimanu make handeteke pilimi haliwekina: leke popelekena:
hatuku ipilimikie. 13 Koto nateta: ikana:ma: mo hande Pi Seliapo la
halo peleme ekina: waleke wita:la:me. 14 Mo nate ai na miki haena:
kone titina: amba:la ika: lolo polome pina: hone ti na yokulueke laa
ai telipea:peke. 15 Pa ekipeke Ima: iki pa:ta: kutupiki pimanu make
epeke hone make kua:ka:na:ta: ika: a:nda: tunkuliki haliweki homeke
a:nda:ma: make na tumbalimikie. Kutupa ika: pi na yoko baalimikie.
16 Ika: apa: ama:ma: make ika: kame tonuma: make ika: tapake tonuma:
make ika: yankeke tonuma: make iki hala: moneaya:ka:na:ta: mandaneta:
ota: homomena: limikie. 17 Yaka biki melemeke handaa wanda:hali
paeyaoma: iki ota: kiaalimikie. 18 Kutu pulu pelemepate ika: amboke
itiki homeke kone na alupilieke. 19 Honkopu hao hapa:peke. Pa ekipeke
dupiteleme hau manuma:ta: ika: kone petelimikie leekeme.

Mo Diutuseleme hoeyaaso pulu piekeeki
(Ma:tiu 24:15-21, Maka 13:14-19)

20 Ikana:ma: mo Diutuseleme da a:nda: ami titima: dupasa:eki han-
demeka:na:ta: kota: ikana:ma:ta: teke pa:ta: ipiki hoeyaalieke hone wil-
ipikie. 21 Koto dina:ta: mo Diudia nane halo peleme wanda:halita: mo
potemanu pa:ta: pindipa pena:e. Ma:nda: epi mo daonimanu pa:ta:
haya:ka:na:ta: mina:pa:laena:e. Kutupa ma:nda: epi mo da kenke tea:na:
haya:ka:na:ta: pa mo daoni pa:ta: ota: na pena:e. 22 Pa ekipeke do
hau paeyaota: hande Baiboloma: la:la: tupa: Mo tanda mia:peke nate-
manu la:la: nate peneme yaaluekema: pilieke. 23 Koto nate nina:ta: mo
weki weleke haleme wanda:weki o weki panake hopulu wia haleme
wanda:weki ika: mulu peleme tandana: paala:e. Ota: hoke paala: piki
haumanu make do kenkena: ipilieke. Kutupa Koda:na: tanda peaasa:
ekita: do wanda:hali pa:ta: ipilieke. 24 Mandane wanda:halita: kepete
dolo manuma: lu homao mandaneta: mandane kenke yu ma:nda: nane
dipula leke mea pua kutupa mo Diendaili wanda:halima:ta: Diutuseleme
tumbuatia pua ika: nate mulu epea:ka:na: mina:pa:lalimikie.

Wanda:halina: Eiyeke epolo pa:la:eki
(Ma:tiu 24:29-31, Maka 13:24-27)

25 Oli ya naneta: oli natena: kaisepona: hombulanka: paeyaona: pate
haumanu pilieke. Do kenke naneta: mandane da kenke paeyaoma:ta:
Eki pumana:pe laa hone mataaso hata: mo dawalana: ho tiekema:
e lelieke make dawala telia: ekina: make paala:ma: homo halimikie.
26 Wanda:hali paala:ma: homolo hata: mo kenke paeyao pa:ta: eki hau

opolo ipula:pe laa la:ma: lulu pitolo hata: homilimikie. Mo ya nane
hala: ale manuta: ika: hao haleme tupa: na hake pa nane wato baalieke.
27 Koto tomona: kone Wanda:halina: Eiyeketa: oli koa pa:ta: honkopu
tieke make pa̱a̱ peaasa:eki ame̱le̱ opolo ipilieke. 28 Kutupiki haumanu
a:nda: kini pea pia:ka:na:ta: kota: ikana:ma: tiao hata: ika: ambokemanu
mina:liapa:peke. Pa ekipeke ika: deto hao hamena: pa:ta:la:la: ekita: teke
pa:ta: ya:leke loa:me leekeme.

Nose manda: mu onkoluma: pi ala:eki
(Ma:tiu 24:32-35, Maka 13:28-31)

29 Kutupa Yesuma: dupiki onkoluma: pi ma:nda: leekeme. Mo hande
nose ti pita: mandane timanu make hone wotu wia:pa:peke. 30 Mo hande
ika: katakemanu kini pea tindiki lia:ka:na:ta: kota: hatuhama ti tala: nate
ipuluekema: pita:la:me hone u halememe. 31 Kota: koto tupa: kone hande
loa: alemanu ipula:eki kini pea handemeka:na:ta: teke pa:ta: Koda:na:
Kilu Tombuao Hala: Ekita: ipuluekema: hala:me hone wilimikie.
32 Iki pa:ta: ota: pi alome. Do haleme tapake paeyao a̱i na homeke
halimi pita:ta: I̱ma: loa: alemanu paeyao amba: ipilieke. 33 Oli ya do kenke
yaapota: paelo pa:la:pate yaka pi lo haloeki manuta: na paelieke leekeme.

Wopu handeteke hapa:peke leekeeki

34 Ika: kone wopu handeteke hapa:peke. Ne tieke pamba make
honkopu hake hoke ikali wopu na make do kenkena: hone pa:la: ekina:
we pamba:la: ekima: iki ota: na tumbaena: lapa:peke. Pa ekipeke mo
Tekehalina: Natema: ikita: wisakema: pita:la: tupa: koto kone 35 tamilieke
la loa:me. Koto Nateta: do kenke honiki paeyao pa:ta: haleme wanda:hali
pa:ta: ipilieke. 36 Koto ekina: leke leke lo hata: hoto paeyao yeni pu
hapa:peke. Pa ekipeke ikana:ma: dupiki haumanu tukiki pa:ta: kone
honkopu hau epeke tupa: opolo pua mo Wanda:halina: Eiyekena: leke
popelekena: hamena:yeke loa:me leekeme.
37 Yesuma: koto nate manuta: mo tembolo da pa:ta: pi walaata: welealo
nane nina:ta: mo Olipi Potena: pua pitu timba: latiki pu hayekeme.
38 Kutupa wanda:hali paeyaota: ipika: pi opulueke alo timba tiao da
ka:la:paaso mo tembolo da pa:ta: pua:tiki pimikime.

22

Yesu luluekema: hone amba: pambao wimikieki
(Ma:tiu 26:1-5, Maka 14:1-2, Dioni 11:45-53)

1 Mo hande Na Pombeiyaake Palaowa Nala: Di ipika: bikita: Lombei
Pupa Yapeeke Nateta: teke pa:ta: yolo epeekeme. 2 Mo yeni peao
haemeke teke haliwekima: make mo Lo Pi wala:tiki pu haemeke hali-
wekima: make Yesu a:mbao luekema: yeke mandane pota:manu wopu
weimikime. Pa ekipeke. Ikita: mo wanda:hali paala:ma: homolo hata:
pimikime.

Diudasima: Yesu lina: yeke a:nda: lomba wiekeeki
(Ma:tiu 26:14-16, Maka 14:10-11)

3 Isekatioti hali Diudasima: mo hande 12 disaipolo hali ma:nda:
hayekepate kone Sadani honda: pambeekeme. 4 Koto ekina: Diudasima:
mo yeni peao haemeke teke haliweki make mo tembolo da handeteke
haemeke you haliweki ame̱le̱ ipikana:ma: Yesuta: ekipa iki pa:ta: mea
hala: monealua:pe laa hotulu peekeme. 5 Mo haliwekita: ta:na: tiekema:

homolo hata: ipiki pa:ta: mani haluekema: pi la: wimikime. 6 Koto ekina:
Diudasima: mo ekina: a:pa:la:me laa ikana:ma: mo wanda:halima: na
handolo pa:la: tupa: Yesu lina: yeke ipikana:ma: epeke pota:manu kini
pea weiyekeme.

Yesuma: mo Lombei Pupa Yapeeke ne noluekema: tikitiki yaeyekeeki
(Ma:tiu 26:17-25, Maka 14:12-21, Dioni 13:21-30)

7 Mo hande Na Pombeiyaake Palaowa Nala: natena: mo Lombei Pupa
Yapeeke yawena: sipisipi ma:na: ikiki sunu lulu pimiki nate opolo
epeekeme. 8 Yesuma: Pida pita: Dioni yaapo pa:ta: dupiki pi mea pena:
lo tapaaso alota: Pua nika: Lombei Pupa Yapeeke Natena: ne nolo polome
alena: tikitiki yaalo pupa:e leekeme. 9 Ipilikana:ma: Yesu pa:ta: lota: pitolo
hata: alota: Hando pa:ta: pua wamo peoponope lepekeme. 10 Yesuma:
alota: Opua:pe. Ipiliki mo daoni nane pulu hapena:ta: hali ma:nda:ma:
ikali kanake homeke tia ipuluta: ipiliki manda:hande pilieke. Kutupa mo
hali teli mea pua ipiki honda: pambilia: da pa:ta: pua:pa:peke. 11 Kutupa
mo da teke hali pa:ta: dupa lapa:peke. Mo Disama: neke pa:ta: alota:
Yaka disaipolo haliweki I̱ amẹlẹ Lombei Pupa Yapeeke Natena: ne nolo
poloma: da panda: hando pa:ta:pe laa lapa:peke. 12 Kutupa ipikana:ma:
manda nane ula: ala:ta: ala:ta: ana:lao wiki da panda: tieke walieke. Koto
pa:ta: ipilikana:ma: ala:ta: ala:ta: tikitiki yaalipipikie leekeme. 13 Mo hali
yaapo puaata: hande Yesuma: leeke pita: ota: yaeyekeme. Kutupa mo
hande Lombei Pupa Yapeeke Natena: ne wamo pipikime.

Teke Halina: ne ikali telipeayekeeki
(Ma:tiu 26:26-30, Maka 14:22-26, 1 Kotindi 11:23-25)

14 Mo hande nate opolo epeeketa: Yesu ipika: pita:peke da panda: mea
mo ipika: disaipolo haliweki amẹlẹ teipolona: pitimikime. 15 Kutupa
ipikana:ma: iki pa:ta: alota: I̱ yaka hone tiekema:ta: I̱ tanda noluekema:
hata:ta: do Lombei Pupa Yapeeke Natena: neta: iki amẹlẹ noluekema:
hone wotu pa:la:me leekeme. 16 I̱ma: iki pa:ta: ota: pi alome. Ame doeki
pea hoki naneta: mo Koda:na: Kilu Tombuao hala:eki pa:ta: homeke do
hauna: teke peneme yaena: yeke paa na nolueke laa leekeme.

17 Kutupa Yesuma: mo kapo mea Koda: pa:ta: keiyae alo hata: iki pa:ta:
alota: Ika: ika: kone telipa nape laata: 18 I̱ma: do waini ikalita: ame do
kini pea pua na neke hao mo Koda:na: Kilu Tombuao hala:eki ipilia: dina:
paa nolueke leekeme. 19 Kutupa ipikana:ma: mo betedi mea Koda: pa:ta:
keiyae laa pindi pindi pea iki pa:ta: halolo hata: alota: Dota: yaka lokee
laata: iki pa:ta: ka:la: ekie. Dupiki hauta: I̱ hone niminaaso hata: pea:tiki
pu hapa:peke leekeme. 20 Koto tupa: make ne naa paeyeketa: hande kapo
mea mina hata: alota: Do kapota: Koda:ma: ipika: panake pi la: uluekema:
yaka wema: wiaasa:me laata: Ikina: holao pa:la:me leekeme.

21 Koto pa:la:pate handa:e. Mo hande I̱ minina:yeke a:nda: lom-
bolo pa:la: halina: kikita: yakaeki amẹlẹ mandakena: do teipolona: wia
piluma: handa:e. 22 Wanda:halina: Eiyeketa: mo hande Koda:ma: la: ula:
tupa: kone homena:yeke pa:la:pate pa mo a:nda: lomba:la: halita: ota:
paala:e leekeme. 23 Koto leekeeki opitolo hata: ika: ika: kone lota: pu
alualu pitolo alota: Niki ma:nda: hondo epima: dupiki hau pulu polome
ekina: ala:pe lemekeme.

Tieke haasa: ekina: ape ape lemekeeki

24 Yesuna: disaipolo haliwekima: iki ma:nda: epita: ota: tiekee hone
wina:ta: epi ka:ta:pe laa ape lemekeme. 25 Yesuma: iki pa:ta: alota: Mo
Diendaili wanda:halina: kini manuma: ika: wanda:halita: ika: honkopu
oto pa:ta: haena: lo halememe. Kutupa mo you haliwekima:ta: ika: kone
wanda:halina: ta:ma:nie lo halememe. 26 Koto pa:la:pate iki amelęta:
koto tupa: dia:me. Koto ekina: iki tukiki pa:ta:ta: tumiki hali ma:nda:
haya:ka:na:ta: kota: koto someta: pao wetepena: weki au lena: lapa:peke.
Kutupa mo you halita: pao e pokaasa: hali au lena: lapa:peke. 27 Epita:
tiekepe. Mo ne noluekema: a:pa pila: halipe o mo ne pana: peaasa: halipe.
Ota: mo pila: hali lataa. Koto pa:la:pate Ita: iki amelęta: ne pana: peaaso
somema: handolome.
28 Ikita: yaka ka:nda: pikieki tapu amelę mandakena: hatia epememe.
29 Kutupa yaka Apa:ma: I pa:ta: Ima: handeteke hano maleke lila: tupa:
kone Ima: make iki amelę homeke hau kone pulueke. 30 Ikita: yaka Kilu
Tombuao Hala: alena: yaka teipolona: pita: ne ikali nolumeke. Kutupa
make ikita: oli you halina: sea manuna: pita: mo Isulaina: 12 tapake teli
pilimikie leekeme.

Pidama: Yesu na handolome lolo piekeeki
(Ma:tiu 26:31-35, Maka 14:27-31, Dioni 13:36-38)

31 Saimono Saimonoo. Opie. Sadanima: iki la handena: yeke waleke
hala:la:me. Kutupa mo hande e poko hala: halima: widi napeke yata:pa
ambuku wina: ala: tupa: ika: pilimi hau manuma: kone hokeeki o epe-
keeki make teli pealieke. 32 Koto pa:la:pate Ima: Saimono neke pa:ta:
yeni pealo ekita: naka: hone tulale ekita: na lopena:yeke polome. Kutupa
nakana:ma: I pa:ta: paa la:ka:la epeka:na:ta: kota: naka: kametonu wele
pu tiaapeke leekeme.
33 Pidama: Yesuna: pi hombo peaaso alota: Tekehalio. Ita: neke yaapo
mandakena: dipula pulueke make homeka:na: homuluekema: make
tikitiki yao halome leekeme. 34 Yesuma: alota: Pidao. Ima: neke pa:ta: ota:
pi alome. Ame timba kone koka:la: ę ai na leke haena: nakana:ma: hoto
tepo yaka biki amba:la hoeyaaso hata: I na handolome lelipikie leekeme.

Pausa nu kepete dolo mina:la:eki

35 Kutupa Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Hande Ima:
iki tapawa: dina:ta: pausa o nu o anke dake na kiki pa tapawa:ma: ikita:
ala:ta: ma:nda: weimipe laa lota: piekeme. Ikana:ma: hombo peaaso
alota: Ota: ala:ta: homekesiki ma:nda: kone dia:me lemekeme. 36 Kota:
Yesuma: alota: Kutu pimipate ameta: ma:nda: epima: pausa o nu wia
haemeka:na:ta: ota: mea pua:pa:peke. Kutupa ma:nda: epi a:nda: kepete
dolo dia: ya:ka:na:ta: kota: ika: sedi tapao mani mea kepete dolo ma:nda:
ai hamba:pa:peke. 37 Pa ekipeke. Ima: iki pa:ta: ota: alome. Mo hande
Baiboloma: lao witolota: Ikana:ma: ipikita: mo pi ula:eki yambeleme
haliweki amelę mandakena: apa:tao yata:pilimikie la:la: ekita: Ina: ota:
peneme yaena:e. Pa ekipeke. Mo hande Ina: lao wiekeeki paeyaota:
ameta: ota: peneme yao ipula:me leekeme. 38 Mo disaipolo haliwekima:
alota: Tekehalio. Handa:e. Kepete dolo yaapo do handa:e lemekeme.
Yesuma: alota: Kotota: ana:e leekeme.

Yesuma: Olipi Potena: pita: yeni piekeeki
(Ma:tiu 26:36-46, Maka 14:32-42)

39 Yesuta: ipika: pea:tiki pu hayeke tupa: mo da teke mina:pa:lao mo
Olipi Potena: ipika: disaipolo haliweki amelę peekeme. 40 Koto alena:

opolo a:pa ipikana:ma: mo disaipolo haliweki pa:ta: alota: La handa:la:
ekima: iki mea lopaama:na: yeni wopu pia:pa:peke. 41 Koto laa Yesuta: iki
mina:pa:lao mo toopi baasa: tupa: leke mopate pua tumiki yotuao pita:
yeni piekeme. 42 Ipikana:ma: alota: Apa:o. Ana: pia:ka:na:ta: do I̱ pa:ta:
ipula: kapo I̱ pa:ta: na epena: lapeke. Kutu pea:peke ya:la:pate yaka hone
pa:la:eki dia:me. Naka: hone pa:la: ekina: homeke pina:e leekeme.
43 Oli ya nanema: hayeke enisolo homeke opolo a:pa Yesu honkopu
haleekeme. 44 Kutupa pukima: ka:nda: tieke pieketa: Yesuma: ota:
anekema: yeni piekeme. Kutu pieke ekima: a:ka:li tieketa: wema: han-
dekeeki oni kenkena: lopeekeme.
45 Oni yeni pu pitieke alena: tialiaota: mo ipika: disaipolo haliweki
puki tandama: kone soka:la: pitolo hata: u pa:liake wimikieki pua handa:
wiekeme. 46 Kutupa mo haliweki pa:ta: alota: Ekipeke u pa:liake wil-
imipe. Tiao. La handa:la: ekima: iki mea lopaama:na: yeni wopu pu
hapa:peke leekeme.

Yesu minimikieki
(Ma:tiu 26:47-56, Maka 14:43-50, Dioni 18:3-11)

47 Koto kone Yesuma: koto pi alo haena: hande disaipolo hali ma:nda:
Diudasima: mo haliweki wopu hatuku Yesu hayeke alena: opolo epe-
mekeme. Diudasima:ta: Yesu nunu puluekema: teke pa:ta: leke peekeme.
48 Kutu piekepate Yesuma: alota: Diudasio. Mo Wanda:halina: Eiyeke
lina: hala: monealuekema:ta: nunu pitele ekima: walelepe leekeme.
49 Yesu amelẹ haemeke disaipolo haliwekima: mo pulu piekeeki hando
hao alota: Tekehalio. Nika: kepete doloma: liomonope lemekeme. 50 Koto
kone mo hande disaipolo hali ma:nda:ma: mo kepete doloma: mo yeni
peao hayeke teke halina: e pokao hayeke halina: popeke nane katake
tunkulu poka lopaeyekeme. 51 Kutu piekepate Yesuma: alota: Do hauta:
ana:ma laata: mo halina: katake watao paa epeaeyekeme.
52 Kutupa Yesuma: mo yeni peao hayeke teke haliweki make mo
tembolo handeteke haemeke you haliweki make tondiki haliweki ipiki
minuluekema: epemeke haliweki pa:ta: alota: Ika: honema:ta: I̱ta: a:nda:
kini pitolo hali patema: a:nda: pita:la: kepete make ba̱i make miniki
a:pa pimipe. 53 I̱ta: nate wopu oni tembolo da tukiki pa:ta: iki amelẹ
haowa:pate ikana:ma: I̱ da:ka:pa: minuluekema: na taapememe. Koto
pa:la:pate do timbata: naka: natee. Mo hande timba: leke ekina: honkop-
uma: handeteke halo pa:la: natee leekeme.

Pidama: Yesuta: I̱ na handolome leekeeki
(Ma:tiu 26:57-58,69-75, Maka 14:53-54,66-72, Dioni 18:12-18,25-27)

54 Mo haliwekima: Yesu mina mo yeni peao hayeke teke halina: da
nane hatuku mea pemekeme. Kutupa Pidata: mopate leke hata: telia:
mea peekeme. 55 Mo da hama tukikina:ta: ti yankemekeme. Kutupa
Pidata: mo tina: pitu dupaemeke wanda:hali amelẹ apa:taeyekeme.
56 Koto pitina:ta: mo e pokao hayeke wandiki ma:nda:ma: Pida mo tina:
pitiekeeki handaata: Pida handake witolo hata: alota: Do hali make Yesu
yaapo haya:me leekeme.
57 Koto leekepate Pidama: Dia:me laa honi mea baaso alota: Wanda:o.
Ipikita: I̱ na handolome leekeme. 58 Pa hosiki siki hao hao pea hali
ma:nda:ma: Pida handa: u haota:. Neke make ipika: tapake lataa leekeme.
Koto leekepate Pidama: hombo peaaso alota: Someo I̱ dia:me leekeme.
59 Kutupa nate leke homeke a:nda: paeyeketa: hali ma:nda:ma: ombu

honkopu hao maleke litolo alota: Ala:ta: ma:nda:ma: na a:mbala:me. Do
halita: Yesu amele haya:me. Pa ekipeke ipiki make Ka:lili hali yekeme.
60 Koto leeke handaa Pidama: hombo peaaso alota: Someo. Nakana:ma:
koto ale ekita: I mata:la:me leekeme. Kutupa koto tomona: kone pi pa
alo haena: mo koka:la:ma: tiao e leekeme. 61 Koto kone mo Tekehalima:
la:ka:la: moneao Pida handake wiekeme. Kutu pieke Pidama:ta: hande
Tekehalina: pimanu dupa lea:me laa niminaeyekeme. Mo koka:la:ma: e
ai na leke haena:ta: nakana:ma: titina: amba:la hoto tepo ya biki a:mbao
lo hoeyaasota: I na handolome laa lelipikie leekeeki hone wiekeme.
62 Koto ekina: Pida hama opolu bao ota: puki teto tiekema: homolo hata:
ka:pa:puki yoka e tieke leekeme.

Yesuta: kitata pea yombua baemekeeki
(Ma:tiu 26:67-68, Maka 14:65)

63 Mo hande Yesu handeteke haemeke haliwekima:ta: Yesu kitata pea
yombua baemekeme. 64 Kutupa make mo haliwekima: Yesuna: leke
popeleke a:mbao lota: pitolo alota: Neke lia: halina: biki lakie lemekeme.
65 Kutupa make Yesu yaala:meake pimanu wotu lemekeme.

Yesuta: mo Kalesete pa:ta: hatuku pemekeeki
(Ma:tiu 26:59-66, Maka 14:55-64, Dioni 18:19-24)

66 Da kelepeeketa: mo Diu haliwekina: kalesete mombuluekema: mo
tondiki haliweki make yeni peao haemeke teke haliweki make Lo Pi walo
haemeke haliweki paeyao mombololo hata: Yesu hatuku epemekeme.
67 Ikana:ma: alota: Niki lakie. Neketa: hande Ketiso ya:ka:ta:pe lemekeme.
Kutupa Yesuma: hombo peaaso alota: Ima: iki pa:ta: la kua:ka:na:ta:
ikana:ma: I hone na tulalimikie. 68 Kutupa Ima: iki lota: pita:la:eki
ma:nda: pua:ka:na:ta: ikana:ma: na yoka la kilimikie. 69 Koto pa:la:pate
ame do kini pea puaata: hande Wanda:halina: Eiyeketa: oli wele wotu
piki Koda:na: popeke nane kikina: pua pitu halieke leekeme.

70 Mo hali paeyaoma: alota: Kota: neketa: Koda:na: Eiyeke ya:ka:ta:pe
laa lota: pimikime. Yesuma: hombo peaaso alota: Ika: kone Ie laata: koto
alemetaa leekeme.

71 Kutupa ikana:ma: alota: Wekitisimanu weiya:peke na ya:la:me. Nika:
kone ipika: pi koto opuma:taa lemekeme.

23

Yesuta: Pailedi pa:ta: hatuku pemekeeki
(Ma:tiu 27:1-2,11-14, Maka 15:1-5, Dioni 18:28-38)

1 Mo hande tapake paeyao tiao Yesuta: mo Pailedi pa:ta: hatuku puaata:
2 ipiki maleke litolo alota: Nikana:ma:ta: do halita: nika: wanda:hali
hatuku pu hoeyaaso hata: mo wanda:hali pa:ta: mo Sisana: dakisi mani
na hala:pa:pe laata: ipikita: ipika: kone Ketiso laa Kini hali halome
la ala:me lemekeme. 3 Mo Pailedima: Yesu pa:ta: alota: Neketa: Diu
wanda:halina: kini hali halepe leekeme. Yesuma: Pailedina: pi hombo
peaaso alota: Koto aletaa leekeme.

4 Kutupa Pailedima: mo yeni peao haemeke teke haliweki pa:ta:
make mo mombelemeke wanda:hali pa:ta: make alota: Ima:ta: do hali
hoeyaapeke pota: ma:nda: na handa: witolome leekeme. 5 Koto leekepate
mo wanda:halima:ta: ota: honkopu hao hata: alota: Ta hali ipika: wala:la:
pima:ta: mo Diudia da yu paeyao pa:ta: hala: wanda:hali hoke hone mea

wiatia pomina:la:me. Ipikana:ma:ta: mo Ka:lili nane kini pea a:paata: ameta: do opolo a:pa:la: handa:e lemekeme.

Yesuta: Hetodi pa:ta: tapaeyekeeki

6 Pailedima: koto lemekeeki opua mo wanda:hali pa:ta: lota: pitolo alota: Do halita: Ka:lili hali ya:ka:ta:pe leekeme. 7 Koto laata: Pailedima: Yesuta: Hetodima: handeteke hayeke da yu nane yama: a:pa pia:ka:ta:me laa handa: wiaata: Yesuta: Hetodi pa:ta: tapaeyekeme. Ekipeke koto natena:ta: Hetodita: Diutuseleme da nane a:pa hayeke handa piekeme. 8 Hetodima:ta: Yesu hando haota: ta:na: tiekema: homeekeme. Pa ekipeke. Hetodima:ta: mo Yesuma: pieke ekimanu opu haota: Yesu handulueke laa nate hokuluna: yu wia hatia peekeme. Ipikana:ma:ta: Yesuma: na handeke hau ma:nda: pina:e hone wia hayekeme.

9 Koto ekina: Hetodima: Yesu pa:ta: anemone lota: pita:la: ekimanu wotu lota: piekepate Yesuma: hombo peaasa:eki ma:nda: ota: na piekeme. 10 Kutupa mo yeni peao haemeke you haliweki make mo Lo Pi walo haemeke haliweki paeyao teke pa:ta: leke a:pa honkopu tieke haaso hata: Yesu pa:ta: ma̱leke limikime. 11 Kutupa Hetodi make ipika: a:ndeli minimiki haliweki amẹlẹ Yesu eto eto lao pa ale au laemekeme. Kutupa ota: epeke au leke dau hokulu mea yamao paa Pailedi pa:ta: tapaa moneayekeme. 12 Amba:ta: Hetodi pita: Pailedi yaapota: a:nda: tunkula alu pea haepekepate koto natena:ta: ta:ma:ni pipikime.

Pailedima: Yesu lina: leekeeki
(Ma:tiu 27:15-26, Maka 15:6-15, Dioni 18:39—19:16)

13 Pailedima: mo yeni peao haemeke you haliwekima: make tondiki haliwekima: make mo wanda:hali 14 paeyao pa:ta: alota: Ikana:ma: I̱ pa:ta: do hali hatuku ipuluta: ipikana:ma: wanda:hali hatuku pu hoeyaasa:me lemepate ameta: I̱ma: ipikita: ika: leke popelekena: teke weitolopate ipikana:ma: mo mandane pimanu yamba:la:me laa ma̱leke limipate homeke a:nda: yamba:la:la:eki na handolome. 15 Kutupa Hetodima: make do halima: pu hoeyaala: hau homeke a:nda: na handolo hata: niki teke pa:ta: pa do tapaala: handa:e. Ipiki lia homamonota: hoke hau ma:nda: na pa:la:me. 16 Koto ekina:ta: I̱ma: ipikita: dopitama: yombina: laa pao pena: lolueke leekeme. 17 []

18 Mo mombelemeke wanda:halima: ẹ̱ wi tieke alo hata: alota: Yesuta: homena: liae. Mo Batabasita: pena: tapawae lemekeme. 19 Koto Batabasita: dipula pitieke ekita: ipikana:ma: mo daoni pa:ta: kapomani amẹlẹ̱ a:nda: lia make mandane wanda:hali lieke ekina: piekeme. 20 Pailedina: honema:ta: Yesu tapaaluekema: yeke mo wanda:hali pa:ta: paa opolo peekeme. 21 Kutu piekepate mo wanda:halima: paa pi tanda pu alualu pitolo alota: A:ka:tei wape piki tina: homena:e. A:ka:tei wape piki tina: homena:e lemekeme.

22 Pailedima: paa hoto tepo peao alo alota: Koto pa:la:pate ipikana:ma: ekipiki pi ata:ka: peala:pe. I̱ma:ta: ipikana:ma: homa:peke hau ma:nda: na pa:la: ekina: ipikita: pa dopitama: yombina: laa paa tapalueke leekeme. 23 Koto leekepate mo wanda:halima:ta: poya: tieke wotu alo hata: Yesuta: ota: a:ka:tei wape piki tina: endina: laa lemeke ẹ̱ wi ota: yaeyekeme. 24 Koto ekina: Pailedima: Yesu homena:e lemekeeki telia piekeme.

25 Ipikana:ma: mo wanda:halima: pena:e lemeke halita: pena: tapaeyekeme. Mo hande kapomani pa:ta: a:nda: lia make mandane

wanda:hali lieke some kone pena: tapaeyekeme. Kutupa Yesuta: mo wanda:halima: ika: hone pa:la:eki pina:yeke hala: moneayekeme.

Yesuta: a:ka:tei wape piki tina: ta mea endiao limikieki
(Ma:tiu 27:32-44, Maka 15:21-32, Dioni 19:17-27)

26 Mo hande dolo miniki haemeke haliwekima:ta: Yesu hatuku pulu haena:ta: Saitini da hali ma:nda: Saimono manda:hande pimikime. Ipikita: mo kenke honiki nane hao oni daoni tieke aneke pa:ta: opolo ipulu haena: pimikime. Mo dolo miniki haemeke haliwekima:ta: Saimono yola: meata: mo Yesuna: a:ka:tei wape piki ti mea tiawao Yesuna: hoki nane telia: mea epena: lemekeme.

27 Wanda:hali tiekema: Yesu telia: mea pemekeme. Koto wanda:hali amelęta: mandane wanda: sunuta: puki yoka hata: Yesuna: ę wopu lemekeme. 28 Koto ekina: Yesuma: la:ka:la: moneaaso hata: alota: Diutuseleme da wanda:sunuo. Ina: ę na leketa: ika: kone make ika: wekiwandikina: ę lapa:peke. 29 Pa ekipeke mo wetepena: ipula: nate ma:nda: nina:ta: ikana:ma: dupiki pi lelimikie. Mo kenohali wanda:weki make hololuku hake piki wanda:weki make andu liki na sinkipa:la: wanda:weki pa:ta:ta: ta:na:ma: homelememe lelimikie. 30 Koto natena:ta: wanda:halima: oli potemanu pa:ta:ta: Niki manda lopa:e laata: mo yu elimanu pa:ta:ta: Niki mea a:mbae lelimikie. 31 Pa ekipeke dupiki haumanu a:nda: pilia:ta: mo hande ti a:nda: taniso kiki pina: pia:ka:na:ta: kota: hapina:ta: eki pilia:pe leekeme.

32 Hali yaapo ma:nda: ipilikita: hoke hau pipiki some yaapo make Yesu amelę mandakena: lu endialuekema: yeke hatuku pemekeme. 33 Kutupa mo hande haliwekita: mo yueli ma:nda: wiekeeki ipika: bikita: Hali You Holiki lemeke alena: a:pa ikana:ma: Yesu a:ka:tei wape piki tina: lu endiaemekeme. Kutupa mo hande hoke hau pipiki some yaapo make homeke tupa: lu endiaemekeme. Ma:nda:ta: Yesuna: popeke nane kikina: endiao ma:nda:ta: hoe nane kikina: endiaemekeme. 34 Yesuma: alota: Apa:o. Do wanda:halima: piteleme hauta: iki hone na witolo pitelemema: nakana:ma: pa paeyawapeke leekeme.

Kutupa mo dolo miniki haliwekima:ta: Yesuna: daumanu telipaaluekema: kase tupa: telepo laemekeme. 35 Mo wanda:halima: handolo haena: mo Diu wanda:halina: you haliwekima: Yesu kitaaso hata: dupa lemekeme. Mandane wanda:halita: pa:ta:la:tiki piekepate ipikita: hande Koda:ma: maleke lila: Ketiso haya:ka:na:ta: kota: ipika: kone petelena:e lemekeme. 36 Mo a:ndeli dolo miniki haemeke haliwekima: make Yesu makeaaso hata: ipiki pa:ta: a:pa hoke waini ikali halolo hata: 37 alota: Neketa: hande Diu wanda:halina: Kini hali ya:ka:na:ta: kota: naka: kone pa:ta:la:e lemekeme. 38 Kutupa Yesuna: amboke mandata: dupa laemekeme. Dota: Diu Wanda:halina: Kinie Halie laa wape pea endiaemekeme.

39 Mo hande pi yambeleeke some ma:nda:ma: tetopiki pimanu la: moneaso alota: Neketa: hande Ketiso dia:ya:ka:ta:pe. Neke make diki make pa:ta:la:taa leekeme. 40 Koto leekepate mo hande pi yambeleeke some ma:nda:ma: mo some kake nalo hata: alota: Kutupiki pi na lapee laata: Neketa: Koda: paala: na pa:la:pe. Neke make ipikana:ma: mina:la: tanda kone mineleme. 41 Dikita: dika: pupa: ekina: yenki ana:na: minolopa:pate ipiki homeke hau ma:nda: na pa:la:me laa 42 mo halima: Yesu pa:ta: alota: Yesuo. Neke Kini hali ipilipi dina:ta: I hone wia:peke leekeme. 43 Kutupa

Yesuma: ipiki pa:ta: alota: I̱ma: neke pa:ta: ota: pi la: witolome. Ame do natena: kone I̱ yaapo oli Pa:ta:daisi nane mandakena: halupeke leekeme.

Yesu ota: homeekeeki
(Ma:tiu 27:45-56, Maka 15:33-41, Dioni 19:28-30)

44 Nate you tikeke nate nina:ta: hande nate tala:eki a:mbaota: timba:
tiekema: da yu honiki paeyao tumbaota: nate leke tepo nina:ta: mo pa̱a̱
paa piekeme. 45 Kutupa mo hande tembolo da pa:ta: endiaemeke dauta:
tekilipualu pea yaapo wiekeme.
46 Yesuma: anekema: e̱ wi alo alota: Apa:o. Yaka temokota: naka: kikina:
koto witolo handa:e laata: ota: homeekeme. 47 Mo hande ami haliwekina:
you halima: mo piekeeki hando haota: Koda:na: biki mea miniliaaso hata:
alota: Ipikita: ota: epeke hali yekeme leekeme.
48 Kutupa mo hande hau handuluekema: mombelemeke wanda:hali
paeyaoma:ta: mo piekeeki hando haota: a:ta:ma: homolo hata: ika:
hakoko lutia pulu hata: pao da la:ka:la pemekeme.
49 Yesu ota: handaa hone wimiki wanda:hali make ipiki Ka:lili nane
kini pea telia: mea epemeke wanda: sunuma: make mo pate leke hata:
do hau paeyao handemekeme.

Yesu toko mea hoimikieki
(Ma:tiu 27:57-61, Maka 15:42-47, Dioni 19:38-42)

50-51 Mo Diudia nane wieke daoni ma:nda: A:ta:matia da hali Diosepe
hayekeme. Ipikita: ota: epeke tiki tiki hau pu hake hali hao hata:
Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki ipula:eki yu wia hao hayekeme. Ipikita:
mo Ka̱le̱sete haliweki ma:nda: hondo hayekepate kone ipikana:ma: mo
haliweki ame̱le̱ apa:tao pimanu make hau ma:nda: make na piekeme.
52 Ipikana:ma: mo Pailedina: leke popelekena: pua Yesuna: toko honke
leekeme. 53 Kutupa ipikana:ma: Yesuna: toko hondaata: hakepiki dauma:
tonkao mea tia puaata: toopi anekema: peiyekeeki awa wimiki tikene
dama: handeke ale pa:ta: lapa: piekeme. Mo koto lapa: pa:ta:ta: ota:
ma:nda: make na hoimikieki yekeme. 54 Mo nateta: Palaide yaalo mo
hande Hoto Pila: Nate amba: kini puluekema: pitiekeme.
55 Kutupa mo hande Ka:lili kini pea Yesu telia: mea epemeke wanda:
sunuma:ta: Diosepe ame̱le̱ pua mo Yesu lapa: piekeeki handemekeme.
56 Kutupa paa la:ka:la da puaata: mo Yesuna: lokena: holo pimiki totopo
piki honkumanu amu pimikime. Kutupata: mo Lo Pima: leeke tupa:
hande hoto pila: natena: yaalo hoto pitimikime.

24

Yesu paa tiaeyekeeki
(Ma:tiu 28:1-10, Maka 16:1-8, Dioni 20:1-10)

1 Sande da panake ka:la: polo nate epolo haena:ta: mo wanda: sunuma:
Yesuna: lapa: nane mo hande tiki tiki yaemeke totopo wopu piki honku-
manu miniki pemekeme. 2 Mo alena: opolo pemekepate mo hande
pota: pokeeke toopi tieketa: pete pete yao wiekeeki handaata: 3 honda:
pambemekepate mo Tekehali Yesuna: loketa: na wiekeme. 4 Mo wanda:
sunuta: koto pa:ta: hata: hone ti yokolo haena: koto kone hake pupapeke
leke yala: yala: piki aka: yama: mea hali yaapo a:pa haepekeme. 5 Koto
ekina: ota: paala: tiekema: homolo hata: mo wanda: sunuta: kenke nane
you mina:niao haena: mo hali yaapoma: alota: Ekipeke mo amba: da:ta
hala: halita: mo hali toko u hala: alena: weitelemepe. 6 Ipikita: do pa:ta:

na ula:me. Ipikita: amba: tiao pa:la:me. Mo hande ipiki Ka:lili hata: lea:eki
manuta: niminaasemepe. 7 Dupa lea:me. Mo Wanda:halina: Eiyeketa: mo
hoke hau pu haleme haliwekina: kikina: hala: moneaota: a:ka:tei wape
piki tina: tame mea endiao liaata: kutupa hoto tepo peao natena:ta: paa
tialieke laa lea:me lepekeme.
8 Kutupa mo wanda:wekima: Yesuna: pi leekeeki niminaota: 9 mo
lapa: mina:pa:lao puaata: hande handemekeeki paeyao mo 11 disaipolo
haliweki make mandane disaipolo wanda:hali paeyao pa:ta: lemekeme.
10 Koto wanda: sunuta: Meti Ma:kadala make Dioa:na make Dia:mesina:
inkiki Meti make iki amẹlẹ haemeke mandane wanda: sunuma: mo
pieke haumanu mo aposolo haliweki pa:ta: la halemekeme. 11 Kutu
lemekepate mo aposolo haliwekima:ta: mo wanda: sunuma: lemeke pita:
apa:ta apa:ta piki pi alememe laa hone na wimikime. 12 Kutu piekepate
Pidama:ta: mo lapa: handulueke alo pototo laa mo toopi ka:ka:na: pa:ta:
pua panda: puniao ala:ta: ma:nda: na handeekepate mo tonkaeyeke
aka: hake piki homeke handeekeme. Kutupa moeki handolo hata:
penkilipa:tia pominolo hata: paa la:ka:la da peekeme.

Yesuta: mo Emeiase pota:na: handepekeeki
(Maka 16:12-13)

13 Koto homeke natena: kone Yesu telia: mea pomu haepeke hali
yaapo ma:nda:ta: oni Emeiase leeke da siki ma:nda: pa:ta: polueke alo
pepekeme. Mo da sikita: mo Diutuseleme daoni mina:pa:lao 3 aowa tupa:
opolo pula: da yekeme. 14 Kutupa mo hali yaapoma:ta: hande piekeeki
manuna: ipilika: ipilika: kone pi hotipipikime. 15 Ipilikana:ma: pi laa
hotitia pulu haena:ta: Yesuta: ipiliki teke pa:ta: leke pua mandakena:
pemekeme. 16 Ipilikana:ma: ipikita: handepepekepate Yesue laa na
handa: wipikime.
17 Yesuma: mo hali yaapo pa:ta: alota: Koto pulu hata:ta: ipilikana:ma:ta:
aleke pi hotia:lepepe leekeme. Mo hali yaapota: a:ta: piki leke popeleke
hata: poneke ale haepekeme. 18 Ma:nda: hondo Keliopasi leeke hal-
ima: ipiki pa:ta: lota: pitolo alota: Mo Diutuseleme daoni pa:ta: a:pa
haleme kimisu wanda:hali amẹlẹta: hande ambaneke numaneke pia:
hau manuta: neke homeke na opelepe leekeme. 19 Yesuma: alota: Eki hau
manupe leekeme.
Kutupa mo hali yaapoma: alota: Mo hande Na:sa:tete hali Yesu pa:ta:
pia: hau manuna: lopa:me. Do halita: potopede yaalo hata: Koda:ma:
make wanda:hali paeyaoma: make ipika: pia: hau manuma: make leeke
pimanu make honkopu wele pa:la: halie lememe. 20 Kutupa nika: yeni
peao haleme you haliwekima: make handeteke haleme haliwekima:
make ipikita: a:ka:tei wape piki tina: tame mea endiao lu homaena: yeke
hala: moneaemekeme. 21 Kutupa nika: honema:ta: ipikana:ma:ta: mo Isu-
lai wanda:hali lombo tapaalo pa:la: halie hone uma:me. Koto haumanu
pa:la: ekita: ameta: tepo peao natee. 22 Kutupata: mandane nika: tapake
wanda: sunuma: niki penkilipaememe. Ikita: da ka:la:paaso siki mo
lapa:na: pemekepate 23 ipika: loke na handa: wimikime. Mo wanda:weki
paa la:ka:la a:pa alota: Ụ leme leme leke enisolo manuma: Yesuta: tiao
da:ta hala:me laa lemekeeki niki a:pa la kimime. 24 Koto lemeke nika:
mandane tapake pua mo lapa: pemekepate pa mo hande wanda:wekima:
lemeke tupa: kone pua handa alota: Yesuta: na handoma:me lememe
lepekeme.

25 Kutupa Yesuma: mo hali yaapo pa:ta: alota: Meimei liake some
yaapoo. Mo hande potopede halima: leeke pimanu homeke a:nda: hone
a̱i̱ na tulao pipika:ta:me. 26 Mo Ketisoma:ta: titina: amba:la tanda meaata:
wetepena: oli ipika: pa̱a̱ peaasa:eki pa:ta: honda: pambolota: ana: na
pa:la:pe laa leekeme. 27 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: mo Baibolo paeyaona:
ipika: pi lao ula:eki paeyao la haleekeme. Ipikana:ma: mo Mosesina:
buka manuna: kini pea a:pa mo potopede manuma: lao wieke ekimanu
lo paeyaeyekeme.
28 Kutupata: iki paeyao mo polo pimiki da siki teke pa:ta: yeketa: Yesuta:
mo pateleke peke nono piekeme. 29 Pate mo hali yaapoma: sa:sa: pitolo
hata: alota: Timba: amba: ala:me. Diki ame̱le̱ hae lepekeme. Koto lepeke
Yesuta: mo hali yaapo ame̱le̱ haluekema: da peekeme. 30 Kutupa mo
hali yaapo ame̱le̱ ne nolueke alo pitiniaota: Yesuma: mo betedi mea
keiyae laata: pindipa mo hali yaapo haleekeme. 31 Kutu pitolo pitina: mo
hali yaapoma: ipilika: hone lombolo Yesu ya:ka:ta:me laa handa: wipiki
dina: kone Yesuta: koto pa:ta: pitiki nono pea alu paeyekeme. 32 Mo
hali yaapoma: ipilika: kone alota: Mo hande pota:na: hande Baibolona:
la:la: ekimanu laa kieketa: dika: tukiki naneta: ti uleke leke na teekea
lepekeme.
33 Kutupa koto kone mo hali yaapota: tiao paa Diutuseleme nane
pua mo 11 disaipolo haliweki make mandane disaipolo haliweki ame̱le̱
momba:la pita: 34 hande Tekehalita: ota: da:ta hata: Saimono pa:ta:
ipiki peneme yaala:me laa hotiolo pitimiki ale pa:ta: opolo pepekeme.
35 Kutupa ipilikana:ma: mo hande pota:na: pieke ekimanu make Yesuma:
betedi pindipina: handa:peke ekimanu make mo wanda:hali pa:ta: la
halepekeme.

Disaipolo haliweki paeyaoma: Yesu handemekeeki
(Ma:tiu 28:16-20, Maka 16:14-18, Dioni 20:19-23, Aposolo 1:6-8)

36 Mo hande hali yaapoma: moeki alo haena:ta: koto kone mo Teke-
hali ipika: kone iki ame̱le̱ mandakena: peneme yao hata: alota: Puki
lopaasa:eki iki pa:ta: wina:e leekeme. 37 Mo wanda:hali paeyao pututu
tiekema: homolo hata: ika: honema:ta: temoko handoloma:me hone
wimikime. 38 Pate Yesuma: iki pa:ta: alota: Ekipeke paala:ma: homele-
mepe. Ika: hone pa:ta:ta: hone yaapo yaapo ekipeke witelemepe. 39 Yaka
kiki anke handolota: ota: I̱ ya:ka:ta:me lapa:peke. I̱ wataemeka:na:ta: ota:
I̱e hone wilimikie. Watae. I̱ta: temoko yoluta: loke make holiki make
na halo pua:pate ikana:ma:ta: I̱ta: holiki hao loke haloeki handa:pe laa
leekeme. 40 Yesuma: doeki laata: ipika: kiki anke waleekeme. 41 Kutu
piekepate ikana:ma: ta:na: tiekema: tumbitolo hata: hone ti yokolo hata:
hone na tulaemeke handaa Yesuma: iki pa:ta: alota: Napeke ale ma:nda:
wia pilimipe leekeme. 42 Koto leeke ikana:ma: ta:peli teekeeki siki
halemeke handaa 43 mea ika: leke popelekena: neekeme.
44 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: alota: Do hau manuta: hande I̱ ame̱le̱
haeme dina: la kua: ekimanue. Mo hande Mosesina: Lo Pi wape pea
ula: ekina: make hande potopede haliwekima: wape pea ula: ekina: make
hande Emeli bukana: wape pea ula: ekina: make I̱na: lao ula:eki manuta:
ota: yaapeke ya:la:me leekeme. 45 Kutupa Yesuma: mo wanda:halina:
honemanu lumbao mo Baiboloma: leeke ekimanu opina: laa 46 iki pa:ta:
alota: Dupa wape pea ula:me. Hande Ketisota: tanda amba:la ota: mea
homaata: hoto tepo peaasota: ota: paa tialieke laa wape pa:la:me. Kutupa

make 47 ipika: bikina: mo hoke hauna: hone la:ka:la:la:eki make pa
paeyaasa:eki make mo Diutuseleme da pa:ta: kini pea pua mo kenke
honiki paeyao pa:ta: haleme wanda:hali pa:ta: ota: walotia pua:pa:peke
ya:la:me. 48 Ikita: do hau manuna: wekitisie. 49 Kutupa Īma:ta: yaka
Apa:ma: amba: kone la: ula: ale iki pa:ta: tapalueke. Pate ikana:ma:ta:
do daoni tieke pa:ta: mo hande wele pa:la:eki tieke oli ya nane iki pa:ta:
epena: yu wia pita:pa:peke ya:la:me leekeme.

Yesu oli ya nane mea peekeeki
(Maka 16:19-20, Aposolo 1:9-11)

50 Kutupa Yesuma: mo wanda:hali hatuku mo daoni tieke mina:pa:lao
mo Bedani puaata: ipika: kiki mina:liao mo wanda:hali epeaeyekeme.
51 Kutu pitolo haena:ta: Yesuta: iki mina:pa:lao oli hepeni nane hatuku
peekeme. 52 Mo wanda:halima: Yesuna: biki miniliaaso hata: ta:na:
tiekema: tumbitolo hata: mo Diutuseleme da nane la:ka:la paa pe-
mekeme. 53 Kutupa ikana:ma: mo tembolo da pa:ta: Koda: pa:ta: keiyae
alo hata: ika: nate lekemanu paeyaemekeme.

Dionima: wape pieke Pi Seliapoe

Deto hala: Pi

1 Amba: titina: do kenke ya yaapo a̱i̱ na wepia wina: leeke pita:ta:
mo hande Pita: hao hayekeme. Ipikita: Koda: yaapo hao hayekepate
Koda: hayeke tupa: kone ipiki make hayekeme. 2 Ipikita: mo kini pieke
pa:ta: kone Koda: yaapo mandakena: hao hayekeme. 3 Koda:ma: leeke
handaata: mo hande Pima:ta: ala:ta: ala:ta: paeyao wepia wina: leekepate
aleta: ma:nda:siki kone Koda:ma: ipika: honumake hata: na wepia wina:
leekeme. 4 Mo hande Pi pa:ta:ta: da:ta:la:eki pitiekeme. Kutupa mo
da:ta:la: ekita: kenke wanda:halina: pa̱a̱ peaasa:eki pitiekeme. 5 Mo
hande pa̱a̱ peaasa: ekima:ta: mo timba: la:pa pula: pa:ta: pa̱a̱ peaasa:pate
kone mo hande timba: la:la: ekima:ta: pa̱a̱ pa:la:eki na honiao hala:me.

6 Koda:ma: ipika: pi mea epena: tapaeyeke halita: Dioni tapaeyekeme.
7 Kutupa Dionima:ta: mo hande pa̱a̱ pa:la: ekita: wanda:hali waluekema:
epeekeme. Kutupa wanda:hali paeyaoma: ipikana:ma: mea epeeke
pi opua pi mina:yeke handa loluekema: epeekeme. 8 Dionima:ta: mo
hande pa̱a̱ na peaeyekepate ipikana:ma:ta: mo hande pa̱a̱ pa:la: ekita:
wanda:hali pa:ta: waluekema: epeekeme. 9 Mo hande pa̱a̱ pa:la: ekita:
ota:eki yaalo hata: kenke paeyao pa:ta: a:paata: wanda:hali paeyaona:
pa̱a̱ peao hala:me.

10 Kutupa mo hande Pita: kenkena: a:pa hayekeme. Koda:ma: leeke
handa ala:ta: ala:ta: paeyao ipikana:ma: wepia wina: leekepate kenke
wanda:halima:ta: ipiki hone na wimikime. 11 Ipikita: ipika: kenke teke
nane epeekepate kone ipika: wanda:halima: ipiki na handa: mimikime.
12 Kutu pimikipate mandane wanda:halima:ta: ipiki handa: meata:
ipiki pa:ta: hone tulao hatiki pimikime. Kutu pimiki handaata: koto
wanda:halita: Koda:na: weki wandiki haena: leekeme. 13 Koto ekina:
Koda:ma: mo wanda:halita: ipika: weki wandiki haena: leekepate kenke
halima: mendiaasa: tupa: na mendiaeyekeme. Koda: kone ika: apa:
hayekeme.

14 Mo hande Pita: hali au la a:pa niki ame̱le̱ haya:me. Ipika: pa̱a̱ pu
hala:eki pa a:ta:ma: homa:la:eki make ota: hau pita:la:eki make tumba
pitia:eki nikana:ma: handoma:me. Koto hande pa̱a̱ pu hala: ekita: ipikita:
Atekena: Eiyeke homeke kone hata: miekeme.

15 Dionima: Yesu hala:eki niki pa:ta: la kuluekema: wi la alota: I̱ma:
amba: hande lo haowa: ekita: dupae. Ya hoki nane ipilie halita: I̱ na
mendiki haena: kone ipiki amba:la hao hayeke ekima: I̱ ankulala:me.
Kutupa hande lo haowa: ekita: ameta: do hali pa:ta: loa:me.

16 Ipika: pa a:ta:ma: homa:la:eki tumba hala:eki mea niki kia:tiki
kia:tiki peaata: niki paeyao amba: epeaala:me. 17 Koda:ma:ta: mo hande
Lo Pimanu niki pa:ta: la kina:yeke Mosesi pa:ta: la haleekeme. Kutu
piekepate pa a:ta:ma: homa:la:eki make ota: hau pita:la:eki make Yesu
Ketisoma: mea a:paeyekeme. 18 Hali homeke ma:nda:ma: Koda: ota: na
handeekeme. Kutu piekepate Eiyeke homekema: homeke Koda: tupa:
hata: Atekena: popeke nane kikina: pila: halima: kone ipikana:ma: niki
la ka:la:me.

Bapitaisi peao hayeke hali Dionina: pi
(Ma:tiu 3:1-12, Maka 1:1-18, Luku 3:1-18)

19 Dionima: koto leeke ekina: mo Diutuseleme nane haemeke Diu
haliwekima:ta: yeni peao haemeke haliwekima: make Lipae tapake
haliwekima: make Dioni pa:ta: Neketa: epika:ta:pe laa lota: pulu pena:
tapaemekeme. 20 Dionima:ta: Ika: pi Īma: na hombo peaalueke pi na
leke ipikana:ma: ota: ka:la:pa: bao alota: Īta: Ketiso dia:me la leekeme.
21 Koto leeke mo haliwekima: ipiki lota: pitolo alota: Kota: neketa: epi
ya:ka:ta:pe. Neketa: Elaidiape lemekeme. Dionima: ika: pi hombo peaaso
alota: Īta: koto hali dia:me leekeme. Mo haliwekima: paa lota: pitolo alota:
Neketa: mo hande Potopede halipe lemekeme. Dionima: ika: pi hombo
peaaso alota: Dia:me. Īta: koto hali dia:me leekeme. 22 Mo haliwekima:
alota: Neke haleeki niki pa:ta: la kie laata: Nikana:ma: opua niki tapaeme
haliweki pa:ta: lolo pomonoyeke neke haleeki kone nakana:ma: eki pi
lelipikipe lemekeme. 23 Dionima: ika: pi hombo peaaso alota: Ī halo ekita:
dupae. Hali homekema: mo hapu hala: alena: hata: wi ala: ekita: dupae.
Tekehali epena:yeke pota: tikitikina: pilaapa:peke. Koto leeke pita: mo
potopede hali Aisayama: wape pieke pi kone leekeme.
24 Mo lota: pulu pena: tapaemeke haliwekita: mo Pa:tisi haliwekima:
tapaemekeme. 25 Mo haliwekima: Dioni lota: pitolo alota: Neketa: Ketiso
make Elaidia make mo hande Potopede hali make na hata: kone ekipeke
wanda:hali bapitaisi peao halepe lemekeme. 26 Dionima: ika: pi hombo
peaaso alota: Īma:ta: wanda:hali ikalima: bapitaisi peaaso halopate iki
tukiki pa:ta: hala: hali ma:nda: ikana:ma: na handelememe. 27 Koto
halita: ya hoki nane ipula:pate ipika: anke dake limbiti pa:la: pu Īma:
ka:la:papeke ana: na pa:la:me leekeme.
28 Koto hau pimiki ekita: mo Bedani da pa:ta: mo Diodani ikali mone
tea:na: Dionima: bapitaisi peaeyeke alena: hata: pimikime.

Koda:na: Sipisipi Ma:na:na: Ikiki

29 Da kelepeeketa: Dionima: ipiki pa:ta: Yesu epeekeeki handolo
hata: alota: Koda: ipika: Sipisipi Ma:na:siki koto ipula:ma: handa:pe laa
ipikana:ma: kenke wanda:hali paeyaona: hoke hau peleme ekimanu
mea pula:me. 30 Hande loa: ale hali ma:nda: yaka hoki nane ipiliepate
Ī na mendiki haena: kone ipikita: amba: hao hayeke ekima: Ī anku-
lala:me loa:me laata: 31 Hande halita: epipe laa hone na ua:pate Īma: Isu-
lai wanda:hali paeyao pa:ta: waluekema: ikalima: wanda:hali bapitaisi
peaalo epoa:me leekeme.
32 Dionima:ta: pi la halolo hata: dupiki pi leekeme. Hande melipuma:
handeke ba āiya hola:pa:niaasa: tupa: mo Sipitidita: hepeni nane hao
hola:pa:niao a:pa ipiki pa:ta: pitia:eki Īma: handoa:me laa 33 Koto pita:
kone Īma: mo hali epipe hone na ua:pate hande ikalima: wanda:hali
bapitaisi peaalo pono Ī tapaeya: Koda:ma: Ī pa:ta: alota: Mo hande Holi
Sipitidita: hola:pa:niao a:pa hali ma:nda: pa:ta: pila:eki handilipikie laa
koto halima:ta: Holi Sipitidima: wanda:hali bapitaisi peao hala:me lea:me
laa leekeme. 34 Dionima: alota: Koto ekita: Īma: handoa:me. Koto ekina:
ipikita: Koda:na: Eiyeke hala:eki iki pa:ta: la kitolome leekeme.

Amba: titina: Yesuna: hoki nane telimiki haliweki

35 Da kelepeeketa: Dioni make ipika: disaipolo hali yaapo make koto
pa:ta: paa a:pa hata:ta: 36 Yesu yapeekeeki handaata: ipikana:ma: alota:

Dota: Koda: ipika: Sipisipi Ma:na:sikie leekeme. 37 Mo hande dis-
aipolo hali yaapoma: koto leeke pi opuaata: Yesu amẹlẹ mandakena:
pemekeme. 38 Yesuma: la:ka:la: mina ipiki telia: mea epepekeeki han-
daa ipiliki lota: pitolo alota: Aleke weitelepepe leekeme. Ipilikana:ma:
ipika: pi hombo peaaso alota: La:baio. Neketa: hando pa:ta: hao halepe
lepekeme. Do La:bai ala: ekita: Disa la kone ala:ekie. 39 Yesuma: ipilika: pi
hombo peaaso alota: A:pa handa:pe la leeke handaa ipika: hayeke alena:
handolo puaata: koto pita: ipilikita: ipiki amẹlẹ hao haemekeme. Koto
hau pimiki hauta: welealo nane 4 okoloko pimikime.

40 Mo hande hali yaapota: Dionima: leeke pi opua Yesu amẹlẹ halo
pepeke hali yaapo ma:nda:ta: A:ndutue. Saimono Pida ipika: hame-
kee. 41 Koto kone A:ndutuma: ipika: hameke Saimono handa: wia ipiki
pa:ta: alota: Hande Mesayata: dikana:ma: handa: ulupa:me leekeme. Do
Mesaya ala: ekita: Ketisoe laa ala:ekie. 42 Koto pi laata: ipikana:ma:
Yesu pa:ta: Saimono hatuku peekeme. Yesuma: Saimono handolo alota:
Neketa: Dionina: eiyeke Saimonoe. Wetepena:ta: naka: biki Sipasi le-
limikie. Koto bikita: Pida kone homeke niki Toopi la kone leekeme.

Yesuma: Pilipi Nada:niele yaapo wi leekeeki

43 Da kelepeeketa: Yesuta: Ka:lili nane polueke hone wiekeme.
Ipikana:ma: Pilipi handa: wia ipiki pa:ta: alota: Dika: pana: epoe leekeme.
44 Pilipita: Betesaida halie. Hande A:ndutu Pida yaapo haepeke da
konee. 45 Koto ekina: Pilipima: Nada:niele handa: wia ipiki pa:ta: alota:
Hande Mosesima: Lo Pimanu wape pitolo hata: wape pa:la: halita: mo
Koda:na: potopede haliwekima: wape pa:la: hali kone handa: uluma:me.
Ipikita: Na:sa:tete hali Diosepena: eiyeke Yesue laa leekeme. 46 Na:sa:tete
nanema: epekeeki ma:nda: ipula:eki handa:peke ya:la:pe laa lota: pitolo
haena:ta: Pilipima: ipiki pa:ta: alota: A:pa handa:taa leekeme.

47 Nada:niele Yesu pa:ta: ipulu haena: kone Yesuma: handa
Nada:nielena: pita:la: ekita: dupae laa ma:nda: pa:ta: la halolo alota:
Do halita: ota: Isulai halie laa ipiki pa:ta: yayapiki hau ma:nda: na
ula:me leekeme. 48 Nada:nielema: Yesu pa:ta: opolo a:pa lota: pitolo
alota: Nakana:ma: Ịta: ekipa handa alepe leekeme. Yesuma: ipika: pi
hombo peaaso alota: Pilipima: neke wi ại na leeke dina: kone neketa:
mo hande nose ti teke pa:ta: pitieki Ịma: amba: handoa:me leekeme.
49 Nada:nielema: ipika: pi hombo peaaso alota: Disao. Neketa: Koda:na:
Eiyekee. Neketa: Isulai wanda:halina: Kini halie leekeme. 50 Yesuma:
alota: Ịma: neketa: nose ti teke pa:ta: pitieki handoa:me loa: ekina:
hone tulaaso alepe laa kutupiki hausunu ankulalo peleme hau tieke
tiekemanu pulu pa:la:eki handilipikie leekeme. 51 Yesuma: iki pa:ta:
alota: Ịma: iki pa:ta: ota: pi alome. Ikita: hepeni nane lomba:pa ula: alena:
Koda: ipika: enisolo haliweki mo Wanda:halina: Eiyeke pa:ta: a:pa hata:
hola:pa:niatiki a:meiyatiki pilimieki handilimikie leekeme.

2

Keina da pa:ta: wanda: miekeeki

1 Nate yaapo paeyeketa: mo Ka:lili nane hayeke da Keina da pa:ta:ta:
hali homekema: wanda: miekeme. Kutupa Yesuna: inkiki make koto
pa:ta: hayekeme. 2 Yesu ipika: disaipolo haliweki amẹlẹ tonka:na: mo
wanda: hapieke alena: ipupe laa wi leekeme. 3 Mo hande waini ikali

no paeyao ma:nda: na pitieketa: Yesuna: inkikima: ipika: weki Yesu
pa:ta: alota: Hande waini ikali no paeyao ma:nda: na pila:me leekeme.
4 Kutupa Yesuma: ipika: ama: pa:ta: alota: Wanda:o. Ya pulu poloeki
nakana:ma: dupi dupi laa I pa:ta: na lelipikie laata: Ya nateta: ai na
ipula:me leekeme. 5 Pate ipika: ama:ma:ta: mo e pokaemeke haliweki
pa:ta: alota: Ipikana:ma: la:lie pi opua pea:pa:peke leekeme.
6 Mo Diu wanda:halima: ika: hande ikalima: tandepa:la: hau pu
haemeke ekina: toopima: wepia ikali kanake yunki mindiki hata: mo
pa:ta: wiekeme. Kanake homeke pa:ta: ikalita: 80 lida o 90 lida tupa:
pitaapeke yeekeme. 7 Yesuma: mo e pokaemeke haliweki pa:ta: alota:
Mo toopi ikali kanake manuna: ikalima: tumba tumba pipe leekeme.
Koto leeke mo haliwekima: mo ipi kanakemanu tumba tumba pimikime.
8 Kutu pu paeyeke Yesuma: alota: Mandane ekita: kanake mandane
ekina: yupu tia mo ne handeteke hala: hali pa:ta: mea pua hala:pe
leekeme. Koto leeke mo ikali mandaneeki yupa mea pua halemekeme.
9 Kutupa mo halima: mea naa handeekepate ota: waini ikalima: kone
handeekeme. Mo halima:ta: koto waini ikali yupimikieki pa:ta: hone
na wiekepate hande ikali yupimiki e pokaemeke haliwekima: hone
wimikime. Koto ekina: ipikana:ma: mo wanda: tekehali wi la: mea 10 ipiki
pa:ta: alota: Haliweki paeyaoma: waini ikali ota: epekeeki amba:la hale
hale pea kutupa mo ne nolo epo laa epemeke wanda:halima: waini ikali
wopu nemeke hoki naneta: mo hosiki metoko piki waini ikali hale hale
pilieke. Pate nakana:ma: mo ota: epeke waini ikalita: hosiki sa:sa: pea wia
hao ame kone hale hale pina: aleme leekeme.
11 Yesuma:ta: mo Ka:lili nane hayeke da Keina da pa:ta: hata: ipika:
wele piekeeki koto pa:ta: amba:la piekeme. Koto pa:ta: hata: ipikana:ma:
ipika: kapu tieke hala:eki peneme yao waleeke handaa ipika: disaipolo
haliwekima: ipiki pa:ta: hone tulaemekeme.
12 Kutu pieke hoki naneta: Yesu make ipika: inkiki make ipika:
hameketiti make ipika: disaipolo haliweki tonka:na: paeyao Kapeneami
da pa:ta: pua hoto mandane ekimanu koto pa:ta: haemekeme.

Yesu mo tembolo da nane peekeeki
(Ma:tiu 21:12-13, Maka 11:15-17, Luku 19:45-46)

13 Mo Diu wanda:halima: ika: Lombei Pupa Yapeeke natena: ne pambu-
luekema: haemeke handaata: Yesuta: mo Diutuseleme da nane peekeme.
14 Yesuma: mo tembolo da tukiki pa:ta: pua handeekepate mandane hali-
wekima: kao make sipisipi ma:na:manu make melipuma: handeke ba-
manu make mandane haliwekima: hambena:yeke wia pitimikieki make
mandane haliwekima: ika: teipolo pa:ta: pita: mani topo pimikieki make
handeekeme. 15 Ipikana:ma: pu tunkulikimanu meaata: ponka: pilimepi
pea depita wepiaata: paeyao hama pena: mo kao sipisipi ma:na:manu
tonka:na: tolu liekeme. Mo mani topo pu pitimiki haliwekina: teipolo-
manu londolo ba ba pea ika: manimanu tonka:na: hoelo ba ba piekeme.
16 Kutupa mo melipuma: handeke bamanu wia pitimiki haliweki pa:ta:
alota: Do alemanu mu tia hama pupe. Yaka Apa:na: data: makedi da au na
lapa:peke leekeme. 17 Ipika: disaipolo haliwekima: mo Baibolo bukana:
wape pa:la:eki hone wimikime dupae. Koda:o. Naka: da epeaalo polo
hone witolo ekita: Ita: titipu wopu polome wape pa:la:me.
18 Mo Diu haliwekima: ipika: pi hombo peaaluekema: lota: pitolo alota:
Do pitele hauta: naka: biki ula:eki niki pa:ta:ta: waluekema: eki wele

piteleeki pilipiki lemekeme. 19 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Do
hande Koda:na: da leisimika:na:ta: Īma: hoto tepona: pa mea a:meiyao
haena: lolueke leekeme. 20 Mo haliwekima: alota: Do hande tembolo
da a:etolo haena: 46 bapimanu amba: paeya:pate nakana:ma:ta: hoto
tepona: kone paa mea a:meiyao haena: loluekema: alepe lemekeme.
21 Koto lemekepate Yesuma: mo hande tembolo da leeke ekita: ipika:
loke pa:ta: kone leekeme. 22 Koto ekina: Yesu homeeke Koda:ma: pa
mea tiaeyeke natena: ipika: disaipolo haliwekima: do leeke pi hone
wimikime. Kutupa mo Baibolo bukana: wape pa:la:eki make Yesuma:
leeke pimanu make hone tulaemekeme.

Yesuma: haliweki paeyaona: honeta: handeekeeki

23 Mo hande Lombei Pupa Yapeeke ne pambemeke dina:ta: Yesuma:
mo Diutuseleme da pa:ta: hata: ipikana:ma: wele wotu pieke eki-
manu wanda:hali wopuma: handaata: ipiki pa:ta: hone tulaemekepate
24 Yesuma:ta: wanda:hali paeyao ika: piteleme ekimanu wotu handa:
wiaata: mo wanda:hali pa:ta: hone na tulaaso hata: na taleekeme.
25 Wanda:halina: puki pa:ta: ula: ekimanu Yesuma: wotu handeeke ekina:
hali ma:nda:ma: ipiki pa:ta: la hala:peke na yeekeme.

3

Yesu Nikodimasi yaapo

1 Handa Pa:tisi tapake hali homeke Nikodimasita: ipikita: mo Diu
wanda:halina: Kalesete hali hata:ta: 2 nate ma:nda:na: timba Yesu pa:ta:
pua alota: Disao. Neketa: Koda:ma: tapaaleke walele hali hale ekita:
handoloma:me. Kutupa nakana:ma: wele pitele tupa: Koda: yaapo na
hake halima: wele pea:peke na ya:la:me la leekeme. 3 Koto pi leeke
handa Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Īma: neke pa:ta: ota: pi
alome. Hali epima: pa panake weki leke na mendia:ka:na:ta: kota: Koda:
ipika: Kilu Tombuao Hala:eki na handilieke leekeme. 4 Nikodimasima:
alota: Keileke halima:ta: ekipa panake weki leke paa mendiliekepe laa
Ipika: inkikima: hoto yaapo peao paa mendina: alepe leekeme. 5 Yesuma:
ipika: pi hombo peaaso alota: Īma: neke pa:ta: ota: pi alome. Hali
homeke a:nda: ikalima: make Sipitidima: make ipikita: panake weki leke
paa na mendia:ka:na:ta: Koda: ipika: Kilu Tombuao Hala:eki pa:ta: na
honda: pamba pelieke laa 6 weki mondu hala: ale manuma:ta: ipika: loke
hala:eki kone mondu hala:pate mo Sipitidima:ta: ipikima: handekeeki
kone pitaalieke laa leekeme. 7 Īma: iki paeyao pa panake weki wandiki
leke mendia hamina: alo ekina:ta: hone ta:ta: na wia:peke. 8 Po ipula:
ekita: ipika: honema: kone ipula:me. Ipika: u la ipula: ekita: nakana:ma:
opitelepate hao ipula:eki make mandane pula:eki make nakana:ma: na
handilipikie. Kutupa mo poma: pita:la: tupa: mo Sipitidima: wanda:hali
make panake weki leke mendilieke leekeme.

9 Kotoeki opua Nikodimasima: lota: pitolo alota: Nakana:ma: koto ale
ekita: ekipa peaaliepe leekeme. 10 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota:
Neketa: do Isulai wanda:halina: wala:la: hali tieke ma:nda: halepate do
aloeki manuta: hone na wiaalepe. 11 Īma: neke pa:ta: ota: pi alome laa
Nikana:ma: honema: handoloma: ekimanu make lekema: handoloma:
ekimanu make la kitoloma:pate iki pa:ta: hala: hali homeke a:nda:ma:
make do pi opuluekema: hone na wita:la:me. 12 Do kenkena:eki Īma:
walolo ekimanu na opimika:na:ta: kota: oli hepeni nane pita:la: ekimanu

waloa:ka:na: make ekipa opilimikipe. 13 Kutupa hali homeke a:nda: oli
hepeni nane na pa:la:pate hande Wanda:halina: Eiyeke hepeni nane hao
a:pa:la: hali homekee laa leekeme.
14 Hande Mosesima: mo hapu hayeke alena: hata: mo keto mea
a:meiyaeyeke tupa:ta: kota: koto tupa: kone hande Wanda:halina:
Eiyeketa: 15 ipiki pa:ta: hone tulao haleme wanda:halima: deto hala:eki
mina:yeke haliwekima: ipiki mea a:meiyalieke. 16 Do ekina:yeke loa:me.
Koda:ma: kenke wanda:hali pa:ta: pukima: wotu homolo hata: ipika: Weki
homeke kone kiekeme. Kutupa hali epima: ipika: Weki pa:ta: hone
tulao haya:ka:na:ta: kota: koto hali na homeke deto hala:eki mina:yeke
kiekeme. 17 Koda:ma:ta: ipika: Weki kenke wanda:halina: pi yokaalu
peaalo pa:la: hali haena:yeke na tapake ika: mea da:taalo pa:la: hali
haena:yeke tapaeyekeme.
18 Kutupa hali epima: mo hande Weki pa:ta: hone tulao haya:ka:na:ta:
pi yokaalu pilieeki pa:ta: na pelieke. Pate hali epima: hone na tulao
haya:ka:na:ta: hande pi yokaalu pilie natena: Koda:na: Weki homeke
pa:ta: hone na tulao hayeke ekina: ipikana:ma: wini pea:peke na ya:la:me.
19 Mo pi yokaalu pulu pa:la: ekita: dupae. Do kenkena: pa̱a̱ pa:la:eki amba:
epa:la:pate haliwekima:ta: ika: hoke haumanu pu haleme ekina: hande
pa̱a̱ pa:la: ekita: kiao mo timba:la: pamba:la:eki pa:ta: haluekema: hone
witelememe. 20 Hoke hau pu haleme haliwekima:ta: mo pa̱a̱ pa:la: ekina:
ika: hoke haumanu peneme yao walaapa:na: ota: kiaaso hata: mo pa̱a̱
pa:la:eki pa:ta: na ipilimikie. 21 Kutu pa:la:pate hali epima: ota: hau pu
hala: halima: mo pa̱a̱ pa:la:eki pa:ta: ipilieke. Kutupa mo pa̱a̱ pa:la: ekima:
ipika: piekeeki manuta: Koda: yaapo hata: pieke ekimanu peneme yao
walena:yeke ipilieke.

Yesu Dioni yaapo

22 Koto hoki naneta: Yesu ipika: disaipolo haliweki ame̱le̱ mo Diu-
dia nane pua koto pa:ta: hata: wanda:hali bapitaisi peatiki pimikime.
23 Dionima: make mo Seilimi da teke pa:ta: Inoni da hata:ta: ikali wotu
pitieke handaa ipiki pa:ta: a:pa:tiki pimiki wanda:halita: ipikana:ma:
bapitaisi peatiki piekeme. 24 Koto pita:ta: Hetodima: Dioni dipula a̱i na
pitaake haena: piekeme.
25 Kutupa Dionina: disaipolo mandane haliwekima: mo Diu hali
homeke ame̱le̱ mo pi ula: ekina: ikalima: peiya:tiki pia:peke ekina: pi
yokaalu pimikime. 26 Koto ekina: Dioni pa:ta: pua alota: Disao. Mo
Diodani ikali mone tena: neke yaapo mandakena: haya: halita: hande
nakana:ma: niki pa:ta: walea: halima:ta: kota: ameta: ipikana:ma: bapi-
taisi peaaseke handaa wanda:hali wopu ipiki pa:ta: pua:tiki pitelememe
lemekeme.
27 Koto ekina: Dionima: ika: pi hombo peaaso alota: Koda:ma: niki
pa:ta: aleta: ma:nda: na kia:ka:na:ta: kota: mea:peke na ya:la:me laa 28 I̱ta:
Ketiso dia:me. Koda:ma: titina: I̱ amba:la tapaala:me laa iki pa:ta: la
kua: ekita: amba: opimime leekeme. Hande wanda: mina:la: ekita: mo
wanda:ta: halikina:eki halieke laa 29 mo wanda: teke halina: hameketa:
mandakena: hata: kone wanda: teke halima: lelie pi opitolo hata:ta:
ta:na:ma: homilieke. Koto ekina: yaka ta:na:ma: homa:la: ekita: tumba
ula:me laa 30 Ipikita: tieke daeyatiki pitolo haena:ta: I̱ta: hosiki uniatiki
pea:peke ya:la:me.

Oli manda hao a:pa:la: hali

31 Oli manda hao a:pa:la: halita: paeyao pa:ta: manda halieke. Kenkena:
hao a:pa:la: halima:ta: kenkena: hali hata: kenke pimanu lelieke. Oli
manda hepeni nane hao a:pa:la: halima:ta: paeyao manda hata:ta:
32 ipikana:ma: handa:la:eki make opita:la:eki make la kita:la:pate
wanda:halima: ipika: pi opua na miniki halememe. 33 Hali epima:
ipika: pi opua miniki haya:ka:na:ta: Koda:ma: ota:eki ala:me laa lelieke.
34 Koda:ma: tapaala: halima:ta: Koda:na: pimanu lalieke. Koda:ma:
ipiki pa:ta: Holi Sipitidi hala:la: ekita: tombo wia na hala:la: ekina:
loa:me. 35 Atekema: ipika: Eiyeke pa:ta: pukima: homolo hata: ala:ta:
ala:ta: paeyao Eiyekena: kiki pa:ta: wina: la:la:me. 36 Hali epima: hande
Eiyeke pa:ta: hone tulao haya:ka:na:ta: kota: koto halima: da:ta: hao halo
pa:la:pate hali epima: hande Eiyekena: kakena: na homea:ka:na:ta: deto
hala:eki na miki haena: Koda: ipika: mineke panka:la:eki koto hali pa:ta:
ula:me.

4

Yesu mo hande Sametia wanda: yaapo

1 Koto natena:ta: mo hande Pa:tisi haliweki pa:ta: pi dupa
la:niaeyekeme. Yesuma: disaipolo wanda:hali wopu meaata: bapitaisi
peao pita:la: ekima: Dionima: pita:la: ekita: wetepe yaasa:me laa
la:niaeyekeme. 2 Koto la:niaeyekepate Yesu ipikana:ma: bapitaisi na
peaake ipika: disaipolo haliwekima: homeke bapitaisi peatiki pimikime.
3 Koto la:niaeyeke pita: Yesuma: make opuaata: mo hande Diudia nane
mina:pa:lao mo Ka:lili nane peekeme.
4 Koto nane pulu hata: Sametia nanema: lopa:la: peekeme. 5 Kutupa
Sametia lopa:la: puaata: daoni homeke pa:ta: opolo peekeme. Koto daoni
bikita: Saika lemekeme. Mo da teketa: hande Dieikopema: ipika: eiyeke
Diosepe pa:ta: haleeke kenke teke pa:ta: hayeke dae. 6 Koto kenke pa:ta:
Dieikopema: aweeke naku pa:ta: ikali pitiekeme. Kutupa Yesuta: pota:na:
ipu hao anke litu pieke mo naku ikali teke pa:ta: pitiekeme. Nate you
tikekena: haena: pitiekeme.
7 Kutupa pitina: Sametia wanda: homekema: ikali nolo epeekeme.
Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Ikali ma:nda: nono kie leekeme. 8 Ipika:
disaipolo haliwekima: mo daoni pa:ta: ne hambolo pena: pita: leekeme.
9 Mo Sametia wanda:ma: Yesuna: pi hombo peaaso alota: Ita: Sametia
wanda: halopate neketa: Diu hali hata: kone ekipeke I pa:ta: Ikali ma:nda:
nono kie laa honke alepe leekeme. Koto Sametia wanda:halima: ika: ne
ikali no haemeke kawaso manuta: mo Diu wanda:halima: yola: alu pea
napeke na yeeke handa loa:me. 10 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota:
Nakana:ma:ta: Koda:ma: kita:la: ale make neke pa:ta: Ikali ma:nda: nono
kie laa honke ala: halina: biki make hone wika:na: yoluta: kota: naka:
honke aleeki ipikana:ma: opua da:ta:la: ikali kulu pia:me leekeme.
11 Mo wanda:ma: ipiki pa:ta: alota: Aneke halio. Do nakuta: ota: oni
pa:ta: leke awa:niaala:me. Koto pa:la: ekina: neketa: ipi kanake na
wia halepate da:ta:la: ikali ekipa naa kuluekema: alepe laata: 12 Nika:
apa:mei Dieikopema:ta: do naku ikali niki pa:ta: ka:la:me. Do ikalita:
ipikana:ma: make ipika: eiyeke titima: make ipika: ma:na: manuma:
make na:tiki pu haemekeme. Neketa: Dieikope ankulaluekema: alepe
leekeme. 13 Yesuma: mo wanda: pa:ta: alota: Hali epima: do naku ikali naa
haota: wetepena: make ikali nena: pa pea:tiki pilieke. 14 Kutu piliepate

hali epima: Ima: halolo ikali naa haya:ka:na:ta: koto halita: ikali nena: paa na pilieke. Ima: do alo ekita: do ekina: yeke loa:me. Ima: halolo ikalita: mo hali tukiki pa:ta: pita: opa:la: ikali kone pitilieke. Kutupa hande ikalima:ta: opolo hata: mo halita: da:tao haena: lelieke leekeme.

15 Mo wanda:ma: ipiki pa:ta: alota: Aneke halio. Nakana:ma: koto ale ikalita: I ma:nda: kie leekeme. Kutupa wetepena: ikali nena: paa na pitolo hata: do naku ikali nolo paa na ipulueke leekeme. 16 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Naka: haliki amba:la wi lolo puaata: do pa:ta: paa a:pa:peke leekeme. 17 Mo wanda:ma: alota: Ita: hali dia:me leekeme.

Koto leeke handaa Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Nakana:ma: Ita: hali dia:me ale ekita: ota: pi aleme. 18 Neketa: yunki hata: haliwekina: da amba: pekepate ame do halepe hali make ota: naka: haliki dia:me laata: Nakana:ma: ale ekita: ota:ekie leekeme. 19 Mo wanda:ma: ipiki pa:ta: alota: Aneke halio. Ameta: neke handolome laa Koda:na: pi la: mea halo hale hali ya:ka:ta:me leekeme. 20 Nika: apa:mei amedama: niki Sametia wanda:hali pa:ta: Do pote pa:ta: pua mombela Koda: pa:ta: yeni pea:pa:peke laa lemekepate Diu haliweki ikana:ma: alota: Diutuseleme da pa:ta: pua mombela Koda: pa:ta: yeni pea:pa:peke alememe leekeme.

21 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Wanda:o. Ima: do aloeki opua:peke. Nate ma:nda: ipilieke laa koto nate epea:ka:na:ta: kota: do pote pa:ta: hata: make oli Diutuseleme da pa:ta: hata: make wanda:halima:ta: hande Apa: pa:ta: yeni na pilimikie laata: 22 Iki Sametia wanda:hali ikana:ma: yeni piteleme ekita: epi pa:ta: pitelemepe. Ikana:ma: wopu na handelememe. Kutu pitelemepate niki Diu wanda:hali nikana:ma: yeni pitoloma: ekita: epi pa:ta: pitoloma:pe kota: ota: handoloma:me. Pa ekipeke mo wanda:hali da:taasa: ekita: Diu wanda:hali pa:ta: kini pea ipula:eke handa loa:me leekeme.

23 Koto pa:la:pate wetepe hande epolo pa:la: nateta: ame amba: a:pa:la:me. Kutu pa:la: ekina: ota: yeni piteleme wanda:halima:ta: Apa: pa:ta: yeni pimika:na:ta: ika: temokoma: make ota: hau pitolo hata: make yeni pilimikie leekeme. Koto tupa: ipiki pa:ta: yeni piteleme wanda:halita: Apa:ma: hone pa:la:me. 24 Koda:ta: temoko tekee. Koto pa:la: ekina: ipiki pa:ta: yeni piteleme wanda:halima:ta: ika: temokoma: make ota: hau pitolo hata: make ipiki pa:ta: yeni pea:peke ya:la:me leekeme.

25 Mo wanda:ma: ipiki pa:ta: alota: Mo hande Mesaya ipika: biki ma:nda:ta: Ketiso epolo pa:la:eki hone witolome. Ipiki a:paata: hau paeyao pita:la:eki la kilieke leekeme. 26 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Nakana:ma: koto ale halita: I konee laata: Neke yaapo do pi alopa: halie leekeme.

27 Koto pi alo haena:ta: ipika: disaipolo haliweki paa opolo epemekepate Yesu mo wanda: yaapo pi alo haepekeeki handaata: hone ta:ta: ta:ta: wimikipate hali homeke ma:nda:ma: Aleke muluekema: alepe o Ipiki yaapo ekipeke pi alepe laa pa na lota: piekeme.

28 Kutupa mo wanda:ma: ipi kanake mina:pa:lao mo daoni nane puaata: koto pa:ta: haemeke wanda:hali pa:ta: alota: 29 Hali ma:nda: handoemena: ipupe laata: Ima: amba: pua: ekimanu paeyaota: ipikana:ma: la kia:me laata: Ipikita: hande Ketisope leekeme. 30 Koto leeke ekina: mo wanda:halita: daoni mina:pa:lao Yesu handolo pemekeme.

31 Koto hau pitolo haena:ta: hande disaipolo haliwekima: Yesu honke
alo alota: Disao. Ne ma:nda: nae lemekepate 32 Yesuma: ika: pi hombo
peaaso alota: Ya neta: ma:nda: ula:pate ikana:ma: na handeleme leekeme.
33 Koto leekeeki opuaata: mo disaipolo haliwekima: ika: kone ane la:
mone la: pitolo alota: Ma:nda:ma: ipika: ne mea a:pao halea:pe lemekeme.
34 Yesuma: iki pa:ta: alota: Yaka neta: dupae. I̱ tapaala: halina: hone
pa:la:eki puluekema: make ipikana:ma: I̱ pa:ta: walea: e make pokao
paeyawaaluekema: loa:me leekeme. 35 Kota: ika: aleme pita: dupae.
Sumba: tonkopu yapea:ka:na:ta: ne napeke naa pilie natena: poka: mepi
pilimikie lo halemepate I̱ma: iki pa:ta: alota: Emanu lekema: lekema:
pea:pa:peke. Ame kone ne napeketa: naa pa:leke handaa poka: mepi
pia:pa:peke ya:la:me leekeme. 36 Ne napeke poka: mepi pita:la: halima:ta:
ipika: yenki minolo hata: mo hande ne napekemanu mea pua momba:la
wia:ka:na:ta: da:ta hao hala:eki kone yelieke. Kutu pia:ka:na:ta: ne
wae noka:pa:la: hali make napeke poka: mepi pita:la: hali make ipiliki
telipina:ma: ta:na:ma: homilipipikie leekeme. 37 Kutu pita:la: ekima: mo
hande lo haloma: pi ma:nda: dupa yaasa:me. Hali ma:nda:ma:ta: ne
wae noka:pa:la:pate pa hali ma:nda:ma:ta: mo ne napeke poka: mepi
pita:la:me aloma:me laata: 38 Ikana:ma: na pokeme e pa:ta: kone ne
napekemanu poka: mepi puemena:yeke iki tapaalome. Kutupa man-
dane haliwekima: pokeme e pa:ta: kone ikana:ma: ne napeke poka:
mepi pulu pelemepateta: mo amba: haliwekima: honkopu hao pu wilimi
hauna: pitelememe leekeme.

39 Mo hande wanda:ma: I̱ma: pua: ekimanu paeyao ipikana:ma: la
kia:me leeke ekina: mo daoni pa:ta: haemeke Sametia wanda:hali wop-
uma: Yesu pa:ta: hone tulaemekeme. 40 Koto ekina: mo hande Sametia
wanda:halima:ta: Yesu pa:ta: puaata: Niki ame̱le̱ hosiki hao polena:e
laa honke lemekeme. Koto lemeke handa hoto yaapo Yesu koto pa:ta:
haemekeme.
41 Kutupa mandane wanda:hali wopuma: ipikana:ma: waleeke pi opi-
tolo hata: ipiki pa:ta: hone tulaaso hata: mo wanda: pa:ta: alota: 42 Ameta:
ipiki pa:ta: hone tulaasoma: ekita: nakana:ma: lele ekina: hone na tulaake
nikana:ma: kone ipika: pi opuaata: ipikita: kenke wanda:hali hande mea
Da:taasa: Hali ota: hala:me hone witoloma:me lemekeme.

Yesuma: mo kapomani halina: eiyeke mea tiaeyekeeki

43 Yesuta: hoto yaapo koto pa:ta: hao pa Ka:lili nane peekeme.
44 Yesuma: ipika: kone leekeme dupae. Potopede halita: ipika: ota: da
teke pa:ta: haya:ka:na:ta: ipika: biki na wilieke leekeme. 45 Ipikana:ma:
mo Ka:lili nane opolo peeke dina:ta: wanda:hali paeyaoma: ipiki handa:
mimikime. Do ekina: yeke loa:me. Mo wanda:hali ika: kone Diutuseleme
nane puaata: hande Lombei Pupa Yapeeke pita:ta: ne nalo hata: Yesuma:
pieke haumanu paeyao amba: handemekeme.

46 Kutupa Yesuta: mo Ka:lili nane hayeke da Keina pa:ta: opolo
peekeme. Amba:ta: koto da pa:ta: hata: Yesuma: ota: ikali kone waini ikali
pitina: leekeme. Koto da pa:ta:ta: kapomani hali homeke hayekepate
ipika: wekita: Kapeneami da pa:ta: yeni hayekeme. 47 Koto halima:ta:
Yesuta: Diudia nane mina:pa:lao Ka:lili nane a:pa hala:me leekeeki op-
uaata: Yesu pa:ta: peekeme. Yesuma: mo Kapeneami nane pua ipika:
homoluekema: taapo pitieke weki mea tiaena:yeke honke leekeme.

48 Yesuma: mo hali pa:ta: alota: Ikana:ma: hau tieke ipula:eki handolo
homeke pa hone tulaasememe leekeme.
49 Mo hande kapomani halima: alota: Aneke halio. Yaka weki
homaapa:na: dika: mandakena: pana:e laa leekeme. 50 Yesuma: ipiki
pa:ta: alota: Naka: weki tiaaliekema: pue leekeme. Hande halima:
Yesuma: leeke pi opua hone tulao hao peekeme. 51 Mo ipika: da nane
paa poluekema: pulu haena: ipika: e pokaemeke haliwekima: pota:na:
manda:hande pea alota: Naka: weki tiao pila:me lemekeme.
52 Ipikana:ma: mo haliweki pa:ta: lota: pitolo alota: Ya weki hosiki
tiaeyeke hauta: nate hando pa:ta: haena: piekepe laa lota: pieke han-
daa mo haliwekima: ipika: pi hombo peaaso alota: Ambaneke nate
lekelo yopulu haena:ta: ipika: hoputiti yenita: tandelea:me lemekeme.
53 Atekema: hone witolota: Ambaneke koto natena: kone Yesuma: I pa:ta:
alota: Naka: weki tiaalieke laa lea:me hone wiekeme. Koto ekina: mo
halima: make ipika: weki wanda:ma: make hone tulaemekeme.
54 Yesuta: Diudia nane mina:pa:lao Ka:lili nane pua hayeke pita:ta: do
wele wopu pieke ekita: hoto yaapo peaoeki piekeme.

5

Yesuma: Bedeseda ikali pa:ta: hali mea tiaeyekeeki

1 Koto hau piekeeki hoki naneta: mo Diu wanda:halima: yeni pu-
luekema: ne mieke nate ma:nda: epeeke dina:ta: Yesu make Diutuseleme
nane peekeme. 2 Mo Diutuseleme da pa:ta:ta: hande Sipisipi Pota:
Kake nepoko pa:ta: tunkula:pa pila: ikali kendo ula:me. Hibulu pi laa
mo ikali bikita: Bedeseda lo halememe. Koto ikali nepoko pa:ta:ta: tu
peaasa: da yunki hata: hala:me. 3 Koto dasunu pa:ta:ta: yeni haemeke
wanda:hali wopu haemekeme. Leke holupiki wanda:hali make anke
hoke wanda:hali make kiki anke tindipa tindipa pea:peke na yeke
wanda:hali make koto pa:ta: haemekeme. Koto wanda:hali paeyaoma:ta:
mo hande ikalita: la:ma: la:ma: pina:yeke handeteke hatiki pimikime.
4 Do ekina:yeke pimikime. Hoto ma:nda:ta: Tekehalina: enisolo halima:
hola:pa:niao a:pa mo hande ikali tapa:tiaeyekeme. Koto hoki naneta: mo
ikali pa:ta: titina: amba:la honda: pambilia: halina: yenita: tandelelieke.
5 Koto pa:ta: hayeke hali ma:nda:ta: ipika: yeni hayeke bapita: 38 bapi-
manu amba: yapeekeme. 6 Yesuma: koto pa:ta: mo hali pelia hake
wiekeeki handaata: ipika: yeni hapa wina: bapi wopu yapeekeeki make
hone wiekeme. Koto ekina: ipikana:ma: mo hali pa:ta: alota: Naka:
honema:ta: naka: yeni tandelena: hone witelepe leekeme.
7 Mo yeni hapa wieke halima: Yesuna: pi hombo peaaso alota: Aneke
halio. Mo ikali tapa:tiatia pita:la: natena: I mea miniliao ikali pa:ta:
hatuku pua:peke hali dia:me. Koto ekina: ya kone pu pitua:ka:na:ta:
ma:nda:ma: I wetepeao yapilieke leekeme.
8 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Tiao naka: yapa:ta: mea mina anke lopao
pue leekeme. 9 Kota: koto kone mo hande halita: epeke loke haota: ipika:
yapa:ta: mea mina anke lopao peekeme.
Koto hau pieke ekita: Hoto Pila: Natena: pieke handaa 10 mo Diu
haliwekima: koto yeni tandelaeyeke hali pa:ta: alota: Do Hoto Pila:
Natena: naka: yapa:ta: mea mina puli ekita: pi ula:eki yambololo piteleme
lemekeme. 11 Kota: mo halima: ika: pi hombo peaaso alota: Ya yeni
tandelaeya: halima: I pa:ta: alota: Naka: yapa:ta: mea mina anke lopao

pua:peke lea:me leekeme. 12 Mo haliwekima: ipiki pa:ta: lota: pitolo
alota: Neke pa:ta: naka: yapa:ta: mea mina pua:peke lea: halita: epipe
lemekepate 13 mo yeni tandelaeyeke halima: make Yesu na handeekeme.
Pa ekipeke wanda:hali wopu koto pa:ta: mombelemeke handa Yesu
amba: peekeme.

14 Wetepena: mo tembolo da tukiki pa:ta: Yesuma: hande hali handa:
wia alota: Handa:e. Ame neketa: epeke loke haleme. Hoke hau paa na
pea:peke. Neke pa:ta: ka:nda:ma: homa:la: hau tieke a:paama:na: loa:me
leekeme. 15 Koto leekeeki opua hande hali mina:pa:lao pua mo Diu
haliweki pa:ta: alota: Ya yeni tandelaeya: halita: Yesue leekeme. 16 Kota:
Yesuma: Hoto Pila: Natena: mo halina: yeni tandelaeyeke ekina: mo Diu
haliwekima: Yesu tanda haluekema: kini pu mimikime. 17 Koto ekina:
Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Yaka Apa:ma: hoto paeyao e poko
hala:me. Kutupu hala: ekina: I̱ma: make e pokolome leekeme. 18 Koto
leekeeki opuaata: mo Diu haliwekima: Yesu luekema: mineke pankeme-
keeki daeyaemekeme. Do ekina:yeke pimikime. Yesuma: hande Hoto
Pila: Natena: pi ula:eki yamba:laata: ipikana:ma: Koda:ta: ota: ipika: Apa:
hala:me leeke ekima: make Koda: ana:na: kone halome laa leekeme.

Koda:na: Eiyekena: biki ula:eki

19 Koto ekina: Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Iki pa:ta: ota: pi
alome. Hande Eiyekema: ipika: kone hone wia hau ma:nda: pea:peke na
ya:la:me. Ipika: Apa:ma: pita:la:eki handa: pu hala:me. Hande Apa:ma:
pu hala:eki kone hande Eiyekema: make pu hala:me. 20 Hande Apa:ma:
ipika: Eiyeke pa:ta: pukima: homolo hata: ipikana:ma: pu hala: ekimanu
paeyao hande Eiyeke pa:ta: walo hala:me. Iki penkilipa:tia pomue-
mena:yeke ipikana:ma: wetepena:ta: ota: hau tiekemanu dupikieki wete-
peao ipikana:ma: Eiyeke pa:ta: walieke. 21 Hande Apa:ma: homemeke
wanda:hali mea da:taasa: tupa: koto tupa: kone hande Eiyekema: ipika:
hone wia wanda:hali mea da:taasa:me. 22 Kutupa make Apa:ma: ma:nda:
pa:ta: pi yokaalu na piki ipika: Eiyekema: homeke pi yokaalu peaena:
la:la:me. 23 Koto ekina:yeke wanda:hali paeyaoma: Apa:na: pi laaseme
tupa: Eiyekena: pi make koto tupa: kone laena:yeke la:la:me. Hali epima:
Eiyekena: pi na laeya:ka:na:ta: kota: ipiki tapaala: Apa:na: pi kone na
laasa:me leekeme.

24 Iki pa:ta: ota: pi alome. Hali epima: I̱ma: alo pimanu opuaata: I̱
tapaala: hali pa:ta: make hone tulaeya:ka:na:ta: kota: koto halita: deto
hala:eki miniki hala:me. Kutu pita:la: halita: homa:la:eki mina:pa:lao
da:ta:la:eki amba: miniki hala:eki yolo hata: pi yokaalu pulu pa:la: pa:ta:
na pelieke. 25 Iki pa:ta: ota: pi alome. Amba: homemeke wanda:halima:ta:
Koda: ipika: Eiyekena: pi ho̱la̱:make mia:peke ya:la: nate epolo pa:la:pate
amba: a:pa hala:me. Kutupa ipika: pi ho̱la̱:make opiteleme wanda:halita:
da:tilimikie. 26 Hande Apa:ma: ipiki kone da:ta:la: teke hali hala:
tupa: ipika: Eiyeke make ipiki kone da:ta:la: teke hali haena: la:la:me.
27 Kutupa ipikita: Wanda:halina: Eiyeke haleke handaata: Eiyekema:
pi yokaalu peaalo pa:la: hali ipika: Atekema: haena: la:la:me. 28 Do
ekina:ta: ikana:ma: hone eleke eleke na wia:pa:peke. Amba: homa lapa:
peleme wanda:hali paeyaoma:ta: ipika: pi ho̱la̱:make opulu peleme nate
epolo pa:la: ekina: loa:me. 29 Kutupa mo wanda:halima: opuaata: ika:
lapa: mina:pa:lao hama: nane ipilimikie. Epeke hau pu hao homemeke

wanda:halita: tiao da:ta halimikie. Kutupa hoke hau pu hao homemeke
wanda:halita: tiao pi yokaalu pulu pa:la: nane pelimikie.

Yesu pa:ta: wekitisi haemekeeki

30 Īma: ya kone hone wia hau ma:nda: pea:peke na ya:la:me. Koda:ma: Ī
pa:ta: la kita:la:eki Īma: opuaata: pi yokaalu pitolome. Yaka hone pa:la:eki
puluekema: hone na wiki Ī tapaala: halina: hone pa:la:eki puluekema:
hone witolo ekina: Īma: pi yokaalu pitolo ekita: tikitikina: pea:peke
ya:la:me.
31 Ya pitolo ekina: Īma: kone wekitisi hao loa:ka:na:ta: kota: Īma: alo
ekita: teke na wilieke. 32 Kutu pulu pa:la:pate Īma: pitolo ekina: hali
ma:nda: wekitisi hao lapeke ya:la:me. Kutupa mo halima: Ī pa:ta: lolo
pa:la: pita: ota:eki ala:me hone witolome. 33 Ikana:ma: Dioni pa:ta: man-
dane haliweki tapaemekepate ipikana:ma: iki pa:ta: mo ota: hau piteleme
ekina:ta: la haleekeme. 34 Īma: pitolo ekimanu wekitisi hali muluekema:
hone na pa:la:pate ikana:ma: da:ta:la:eki muemena:yeke do pi alo loa:me.
35 Dionita: hande ola:pake tupa: ka:wa endialeke handaa pāā wopu
pu haya:me. Koto ekina: ipika: pāā pa:la:eki pa:ta: hosiki haluekema:
ikana:ma: hone pia:me. 36 Kutu pia:pate yaka wekitisi hali ma:nda:ta:
Dionima: Ī pa:ta: wekitisi hata: la kia: ekimanu wetepeaalo pa:la:eki kone
hala:me. Yaka Apa:ma: Īma: pionoyeke walea: e manuta: pokolo hata:
pitoloeki manuma: kone yaka Apa:ma: Ī tapaala:eki wanda:hali pa:ta:
peneme yao wala:la:me. 37 Kutupa Ī tapaala: hali yaka Apa:ma: make
yaka pi lawaasa:me. Ipika: pi hōlā:maketa: hoto homeke a:nda: na opiki
ipika: leke popeleke make hoto homeke a:nda: na handelememe. 38 Koto
ekina: ipikana:ma: tapaala: hali pa:ta: ikana:ma: hone na tulaaseme
ekina: ipika: pi manuta: iki tukiki pa:ta: na ula:me. 39 Deto hala:eki
handa: uluekema: ikana:ma: mo hande Baibolo buka pimanu pa:ta: teke
weitelemepateta: mo hande Baibolo buka pi manuma: kone yaka pi
lawaasa:me. 40 Kutu pa:la:pate ikana:ma: deto hala:eki muluekema: Ī
pa:ta: a:pa:peke kiaasememe.
41 Wanda:halima: yaka pi laena:yeke na weitolopate 42 ikita: Īma: amba:
handoa:me. Koda: pa:ta: pukima: homeleme ekita: ika: puki pa:ta: na
ula:me. 43 Īta: yaka Apa:na: bikina: epolopate ikana:ma: Ī na handa:
minelememe. Hali ma:nda: ipika: kone epea:ka:na:ta: ikana:ma: kutupiki
hali handa: milimikie. 44 Ikana:ma: ika: ika: kone ika: pi lao alualu
piteleme ekita: hone pa:la:pate hande homeke hala: Koda:ma: ika: pi
laasa: ekita: hone na witelememe. Kutu piteleme ekina: ika: honeta:
Ī pa:ta: ekipa tulaalimikipe. 45 Īma: iki yaka Apa: pa:ta: samani pu-
lueke hone na wia:pa:peke. Hande ika: hone tulaaleme hali Mosesita:
ipikana:ma: kone iki samani pilieke. 46 Mosesima: leeke pimanu ota:ekie
laa hone tulaemekena: yoluta: kota: yaka pimanu make opulu pimime.
Mosesima: wape pieke ekita: Ī pa:ta: kone pieke ekina: loa:me. 47 Kutu
pulu pimipate ipikana:ma: wape pieke ekimanu ikana:ma: hone na
tulaaleme ekina: Īma: alo pi manuta: ekipa hone tulaalimikipe.

6

Yesuma: 5 daoseni wanda:hali ne haleekeeki
(Ma:tiu 14:13-21, Maka 6:30-44, Luku 9:10-17)

1 Koto pimanu laata: mo hande tunkula:pa pitieke Ka:lili ikali mone
tea:na: pa la:ka:la peekeme. Koto ikali biki ma:nda:ta: Taibitiasi

lo hala:me. 2 Wanda:hali paeyaoma:ta: Yesuma: mo yeni haemeke
wanda:halina: yeni tandeleaaso hata: wele wopu pieke ekimanu hande-
meke ekina: Yesu telia: mea pemekeme. 3 Yesuta: eli ma:nda: a:meiya pua
ipika: disaipolo haliweki amẹlẹ pitimikime. 4 Hande Diu wanda:halina:
Lombei Pupa Yapeeke nate ipuluekema: haena: peekeme. 5 Yesuma:
lekema: lekema: pea handaata: mo wanda:hali paeyao epemekeeki
handata: Pilipi pa:ta: alota: Do wanda:hali paeyaota: ne ana:na: halo-
mana:yeke neta: hando pa:ta: hambomana:pe leekeme. 6 Pilipima: pulu
pa:la:eki handuluekema: leekeme. Yesuma: ipika: pulu piekeeki amba:
hone wiekeme.
7 Pilipima: ipika: pi hombo peaaso alota: Do wanda:hali paeyaoma:
ne hosikisiki kone nena:yeke palaowa hambaasota: 200 kina kone
ana: na pilieke. 8 Ipika: disaipolo hali ma:nda:ta: Saimono Pidana:
hameke A:ndutuma: alota: 9 Do hala: weki ma:nda:ma: bali palaowa
punka yunki hata: make ta:peli yaapo make wia hala:pate do wanda:hali
paeyao yolo hata: ana:na: napeke na yelieke. 10 Yesuma: iki pa:ta:
alota: Wanda:hali pitiniao pitinina: lape leekeme. Noma: wopu opa:la:
alena: pitimikime. Koto ekina: wanda:hali paeyao pitimikipate haliweki
paeyao diminiekepate 5 daoseni tupa: pitimikime. 11 Yesuma: hande
palaowa meata: Koda: pa:ta: keiyae pi laata: mo pitimiki wanda:hali
pa:ta: teli teli peaeyekeme. Mo hande ta:peli yaapo make koto tupa: teli
teli peaeyekeme. Kutupa mo wanda:hali paeyao ika: hone pieke tupa:
kone mea nemekeme. 12 Wanda:hali paeyao ne naa weleke hao pitina:
Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Mo hande ne putupiliki-
manu minolota: popusunu kone na wina: lapa:peke leekeme. 13 Koto
leeke handa mo haliwekima:ta: hande bali palaowa yunki hata: nemeke
wanda:hali paeyaoma: naa wina: lemeke putupilikimanu paeyao mea
basekede nuna: mendimikipate 12 basekede numanu tumbaemekeme.
14 Mo wanda:halima:ta: Yesuma: koto pa:ta: wele wopu piekeeki hando
hao alota: Do halita: hande kenkena: epolo pa:la: ota: Potopede hali
ya:ka:ta:me lemekeme. 15 Mo wanda:halima:ta: koto pa:ta: kone Yesu
ta:nka:pa: mina ika: kini hali haena: loluekema: hone wimikieki Yesuma:
handaata: ipika:siki paa la:ka:la mo yu eli pa:ta:manu peekeme.

Yesuma: ikali manda peekeeki
(Ma:tiu 14:22-33, Maka 6:45-52)

16 Welealo naneta: Yesu ipika: disaipolo haliwekita: oni tunkula:pa
pitieke ikali kendo pa:ta: hola:pa:niaota: 17 kawaso pa:ta: pua pita Kape-
neami nane poluekema: mo ikali tunkula pemekeme. Kutupa timba:
leekepate Yesuta: mo haliweki pa:ta: ai na opolo peekeme. 18 Kutupa
pulu haena:ta: po tilipu tieke ipulu hata: ikali ho a:meiyekeme. 19 Mo
disaipolo haliwekima: deli awa tia 5 kilomida o 6 kilomida tupa: pe-
mekepate Yesuta: kawaso pa:ta: ipuluekema: ikali manda anke hao
epeekeeki handaata: paala:ma: wopu homemekeme. 20 Yesuma: iki pa:ta:
alota: Paala:ma: na homa:pa:peke dota: Ie leekeme. 21 Mo haliwekima:
Yesuta: mo kawaso tukiki pa:ta: pitulu epena:e hone wimikime. Kutupa
mo hande kawasota: ika: opolo polo pimiki alena: kuta kone opolo
pemekeme.

Wanda:halima: Yesu weimikieki

22 Kutupa da kelepeeketa: hande tunkula:pa pitieke ikali mone tea:na:
mina:pa:lao pemeke wanda:halima:ta: mo kawaso homeke wiekeeki

amba: hone wimikime. Mo disaipolo haliwekita: Yesu iki amele mandakena: na pitiki pa ika: kone pemekeeki make hone wimikime. 23 Mandane kawaso manuta: Taibitiasi nane hao a:paata: hande Tekehalima: keiyae pi laa mo wanda:hali paeyao pa:ta: palaowa teli teli peaeyeke ikali tea:na: kone opolo epemekeme. 24 Wanda:hali paeyaoma: Yesu na hayekeeki make ipika: disaipolo haliweki na haemekeeki make handaata: kawaso manuna: pita Kapeneami da nane Yesu weilu pemekeme.

Yesuta: da:ta:la: palaowa konee

25 Mo wanda:halima:ta: Yesuta: mo hande tunkula:pa pitieke ikali mone tea:na: hayekeeki handaata: ipiki pa:ta: alota: Disao. Do pa:ta: handima: a:pa pipe lemekeme. 26 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Iki pa:ta: ota: pi alome. Hande wele pita:la:eki pua:eki handeme ekina: I weiya mea na epeke hande palaowa naa weleke haemeke ekina: hone witolo hata: I weiya mea ipulimime. 27 Paeya:peke ne muluekema: hone anepu na wiki pa u hapekeeki muluekema: hone wotu wia:peke. Koto ekita: da:ta:la:eki kone hoto paeyao pa u halieke. Apa: Koda:ma: Wanda:halina: Eiyeke mea haena: la:la: ekina: Eiyekema: koto neta: iki pa:ta: mea kilieke.

28 Koto leeke handa mo wanda:halima: Yesu pa:ta: lota: pitolo alota: Koda:na: pita:la: ekimanu puluekema:ta: nikana:ma: eki puluma:pe. 29 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Koda:ma:ta: ikana:ma: dupa puemena:yeke hone pa:la:me la Koda: ipikana:ma: tapaala: hali pa:ta: hone tulaamina: hone pa:la:me leekeme. 30 Mo wanda:halima: ipika: pi hombo peaaso alota: Nikana:ma: neke pa:ta: hone tulamonoyeke eki wele pita:la:eki ma:nda: nikana:ma: handomono pilipikipe lemekeme. 31 Nika: apa:mei amedama: mo hande hapu hayeke alena: hata:ta: hande ma:na netiki pu haemekeme. Hande Baibolo bukana: wape pa:la: tupa: Palaowa nena:yeke hepeni nane hata: hala:niaeyekeme. 32 Yesuma: mo wanda:hali pa:ta: alota: Iki pa:ta: ota: pi alome. Mosesima:ta: hepeni nane palaowa iki na kitolo pia:me. Yaka Apa:ma: hepeni nane ota: palaowata: iki kia:peke ya:la:me. 33 Do hande Koda:ma: kita:la: palaowata: ipikana:ma: hepeni mina:pa:lao hola:pa:niao a:paata: kenke wanda:hali pa:ta: da:ta:la:eki hala:la:me leekeme. 34 Mo wanda:halima: ipiki pa:ta: alota: Aneke halio kutupiki palaowata: niki pa:ta: hoto paeyao ku hapeke. 35 Yesuma: mo wanda:hali pa:ta: alota: Da:ta:la: palaowata: I konee laata: Hali epima: I pa:ta: epea:ka:na:ta: tea:ma: paa na homilieke. Kutupa hali epima: I pa:ta: hone tulaeya:ka:na:ta: ikali na:na: paa na pilieke leekeme.

36 Ima: iki pa:ta: loa:pate ikana:ma: Ita: handaa kone hone na tulaasememe. 37 Yaka Apa:ma: I pa:ta: kita:la: wanda:hali paeyao I pa:ta: ipilieke. Koto ekina: hali epima: I pa:ta: epea:ka:na:ta: Ima: ota: na tolu lueke. 38 Ima:ta: oli hepeni nane hao hola:pa:niao a:pa yaka hone pa:la:eki puluekema: na epeke I tapaala: halina: hone pa:la:eki puluekema: epolo ekina: loa:me. 39 I tapaala: halina: hone pa:la: ekita: do hau pionoyeke tapaala:me dupae. Ipikana:ma: I pa:ta: ka:la: wanda:halita: homeke a:nda: Ima: na alupaake hande paelie dina:ta: paeyao Ima: pa mea tiawaanoyeke tapaala:me. 40 Yaka Apa:na: hone pa:la:eki dupae. Eiyeke handaa ipiki pa:ta: hone tulaaseme wanda:hali paeyaota: deto hala:eki mina:yeke hone pa:la:me. Kutupa mo hande paelie dina: make Ima: mo wanda:hali pa mea tiawaalueke leekeme.

41 Yesuma: mo hepeni nane hao hola:pa:niao epoa: da:ta:la: palaowata:
I konee leeke ekina: mo wanda:halima: ipiki pa:ta: tulu tulu leekeme.
42 Koto ekina: mo wanda:halima: alota: Do halita: Yesue la Diosepena:
eiyeke na hala:pe laata: inkiki ateke yaapo amba: handoloma:me.
Ekipeke Ita: oli hepeni nane hao hola:pa:niao epoa:me ala:pe lemekeme.
43 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ikana:ma: I pa:ta: tulu tulu aleme
pi paapa:peke leekeme. 44 Hali ma:nda:ta: I pa:ta: ipuluekema:ta: pa
hameke a:pa:peke na ya:la:me. I tapaala: hali yaka Apa:ma: hali ma:nda: I
pa:ta: epena: yola: mea epea:ka:na:ta: I pa:ta: ipilieke. Kutupa koto halita:
mo hande paelie dina: Ima: pa mea tiawaalueke. 45 Mo hande potopede
haliwekima: wape pa:la:eki dupae. Koda:ma: wanda:hali paeyao wala:
tiaalieke wape pa:la:me. Hali epima: hande Apa:na: pi opua pia:ka:na:ta:
I pa:ta: ipilieke leekeme. 46 Ima: do alo ekina: aloma: hali homeke
ma:nda:ma: hande Apa: ota: na handa:la:me. Koda: yaapo hao do a:pa
hala: halima: homeke handa:la:me. 47 Iki pa:ta: ota: pi alome laata: I
pa:ta: hone tulaasa: halita: da:ta hao hala:me. 48 Da:ta:la: palaowata: Ie
laata: 49 Ika: apa:mei amedama:ta: mo hande hapu hayeke alena: hata:
ma:na palaowa nemekepate homemekeme. 50 Kutu pimikipate oli hep-
eni nane hao hola:pa:niao epeeke palaowata: hali epima: koto palaowa
nea:ka:na:ta: na homilieke. 51 Oli hepeni nane hao hola:pa:niao a:pa:la:
da:ta:la: palaowata: Ie leekeme. Hali epima: do palaowa nea:ka:na:ta:
da:ta hao halieke. Kutupa mo hali pa:ta: Ima: halo polo palaowata: yaka
loke mindiki kone halueke. Kenke wanda:hali paeyaoma: da:ta:la:eki
mina:yeke yaka loke mindiki halueke leekeme.

52 Koto leekeeki opuata: mo Diu haliwekima: ika: ika: kone ape
la alu alu pitolo alota: Do halima:ta: ipika: loke mindiki nikana:ma:
nomonoyeke ekipa kiliepe laa lota: pimikime. 53 Yesuma: iki pa:ta: alota:
Iki pa:ta: ota: pi alome. Wanda:halina: Eiyeke ipika: loke mindiki make
ipika: we make na nemeka:na:ta: ika: kone da:ta:la:eki na milimikie.
54 Hali epima: yaka loke mindiki make yaka we make nea:ka:na:ta: da:ta
hao hala:me. Kutupa mo hande paelie dina: koto halita: Ima: pa mea
tiawaalueke. 55 Ima: do alo ekita: do ekina:yeke loa:me. Yaka loke
mindikita: ota: nee kutupa yaka we make ota: ikalie leekeme. 56 Hali
epima: yaka loke mindiki make yaka we make nea:ka:na:ta: ipikita: I
pa:ta: halieke. Kutu pia:ka:na:ta: I make ipiki pa:ta: halueke. 57 Da:ta hala:
Apa:ma: I tapaeya:me. Kutupa ipiki hala: ekima: I make halome. Koto
pa:la: ekina: hali epima: I nea:ka:na:ta: kota: koto halita: I haloa: ekima:
da:ta halieke. 58 Koto ekina: do ekita: hande hepeni nane hao hola:pa:niao
a:pa:la: palaowae laata: hande ika: apa:mei amedama: naa homemeke
palaowa tupa: dia:me. Hali epima: do palaowa nea:ka:na:ta: da:ta hao
halieke leekeme. 59 Do la:la: pi manuta: Yesuma: mo Kapeneami nane
hayeke pi hotu haemeke da pa:ta: hata: waleeke pimanue.

Mo da:tao hala: pi

60 Ipika: disaipolo haliweki wopuma: koto leekeeki opua alota: Do pita:
ka:nda: wopu piki pie. Epi amedama: opua:peke ya:la:pe lemekeme.
61 Koto haliwekima: ipika: leeke ekina: tulu tulu lemekeeki Yesuma:
hone wia kone mo haliweki pa:ta: alota: Do alo pina: ki hone witele-
mepe. 62 Wanda:halina: Eiyeketa: amba: hao epea: nane paa la:ka:la
polo pa:la:eki handemeka:na:ta: eki piliepe. 63 Loke mindikima:ta: niki

tamba: mea:peke na yelieke. Mo hande Sipitidima: kone da:taapeke
ya:la:me. Ima: iki pa:ta: loa: pi manuta: Sipitidina:eki make da:taapekeeki
make loa:me. 64 Koto pa:la:pate iki amele haleme mandane haliwekima:
I pa:ta: hone na tulaasememe leekeme. Ipiki pa:ta: hone na tulaalo
peleme haliwekita: Yesuma: amba: kone hone wiekeme. Ipiki lina: a:nda:
lombolo polo pieke hali make amba: kone hone wiekeme. 65 Ipikana:ma:
alota: Hande iki pa:ta: amba: loa: ekita: do ekina:yeke loa:me. Hali
ma:nda:ta: hande Apa:ma: na peaeya:ka:na:ta: koto hali I pa:ta: a:pa:peke
na ya:la:me leekeme.
66 Koto leeke handaa Yesu ipika: hoki nane telimiki haliweki wopuma:
Yesu kiao mina:pa:lao ipiki amele paa na pomu haemekeme. 67 Koto
ekina: Yesuma: hande 12 disaipolo haliweki pa:ta: alota: Ikana:ma: make
I kiao pelimikipe. 68 Saimono Pidama: ipika: pi hombo peaaso alota:
Tekehalio. Epi pa:ta: pomonope. Naka: pi manuta: da:tao hala: pimanue.
69 Neketa: Koda: ipika: Yakopiki Hali hale ekita: nikana:ma: hone tulao
hao amba: handoloma:me leekeme. 70 Yesuma: ika: pi hombo peaaso
alota: Iki 12 haliwekita: Ima: na talopu mea hamina: loeke yekea. Kutu
pua:pate iki amele hala: hali homeketa: hoke temoko hala:me leekeme.
71 Koto leeke ekita: ipikana:ma: mo Isekatioti hali Saimonona: eiyeke
Diudasi pa:ta: leekeme. Ipikita: hande 12 haliweki amele haemeke hali
kone wetepeta: Yesu lina:yeke a:nda: lombeekeme.

7

Yesu make ipika: hameke titi amele haemekeeki

1 Kutu pieke hoki naneta: Diu haliwekima: ipiki lu pimiki hone wimiki
handaa Yesuta: Diudia nane pomuluekema: hone na wiki mo Ka:lili nane
pomiekeme. 2 Hande Sale damanu pa:ta: haemeke ekina: ne pambolo
pimiki di tekepa:ta: yeekeme. 3 Koto ekina: Yesuna: hameke titima:
ipiki pa:ta: alota: Naka: disaipolo haliwekima: naka: pitele ekimanu han-
dena:yeke do pa:ta: mina:pa:lao Diudia nane pua:peke. 4 Hali ma:nda:ma:
ipika: honema: wanda:hali paeyaoma: yaka pitoloeki handena:e hone
wia:ka:na:ta: kota: a:mbao hata: pea:peke na ya:la:me. Do haumanu pitele
ekita: wanda:hali paeyaona: leke popelekena: hata: pea:peke lemekeme.
5 Kota: ipika: hameke titima: kone Yesu pa:ta: hone na tulaemekeme.
6 Yesuma: mo haliweki pa:ta: alota: Yaka nate ai na a:pa:la:me laata: ika:
ekita: amba: a:pa:la:me. 7 Kenke wanda:hali paeyaoma: iki pa:ta: ota: ki
hone wia:peke na ya:la:pate Ima: ika: piteleme haumanu hoke ekie laa
lo halo ekina: I pa:ta: ki hone witelememe. 8 Ikita: hande ne pambolo
pa:la: ekina: pua:pa:peke. Ita: yaka nate ai na a:pa:la: ekina: na polueke
leekeme. 9 Koto pi laata: Yesuta: Ka:lili nane pa hayekeme.

Yesuta: hande Sale da manuna: ne pambaemeke pa:ta: hayekeeki

10 Ipika: hameke titi hande ne pambolo pimikieki pa:ta: pemeke hoki
naneta: Yesu make peneme yao na peke a:mbao peekeme. 11 Mo Diu
haliwekima:ta: hande ne pambeeke alena: hata: Yesu weitolo hata: lota:
pitolo alota: Yesuta: hando pa:ta: hala:pe lemekeme. 12 Mo wanda:hali
paeyaoma: Yesu pa:ta: pi alo hata: hambiliki hambilikima: pimikime.
Mandane wanda:halima:ta: Ipikita: epeke halie lemekepate mandane
wanda:halima:ta: Dia:me laa Wanda:hali pa:ta: ya pi lo hala: halie
lemekeme. 13 Koto lemekepate wanda:hali paeyaoma: Diu haliweki

pa:ta: paala:ma: homolo hata: pa hali homeke ma:nda:ma: Yesu pa:ta: pi loluekema: peneme yao na leekeme.

14 Hande ne pambemekeeki tukiki pa:ta: Yesuma: mo tembolo da pa:ta: pua hata: pi waleekeme. 15 Mo Diu haliwekima: penkilipitolo hata: alota: Do halita: sukulu na piki halima: kone wopu handa ula: ekita: ekipa pa:la:pe lemekeme. 16 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Do walolo ekita: Īma: hone wia yakaeki na walolome. Ī tapaala: hali Koda: ipika:eki kone walolome. 17 Hali epima: Koda:na: hone pa:la: hau puluekema: hone pia:ka:na:ta: kutu pita:la: halima:ta: Īma: do waloloeki Koda:na:eki kone walaasoeki make o yaka hone wia waloloeki make handa: wilieke. 18 Hali epima: ipika: hone wia pi lea:ka:na:ta: kota: ipika: biki kone a:meiyaasa:me. Koto pa:la:pate hali epima: ipika: biki kone na a:meiyaake ipiki tapaala: halina: biki a:meiyaluekema: pia:ka:na:ta: kota: koto halita: yayapiki hau pita:la: hali dia:me. Ota: hau pita:la: halie. 19 Hande Lo Pi manuta: Mosesima: iki pa:ta: na ka:la:pe. Koto pa:la:pate iki pa:ta: hali homeke a:nda:ma: hande Lo Pimanu na opitolo pita:la:me. Ī lia homaaluekema: ekipeke pitelemepe.

20 Mo wanda:hali paeyaoma: ipika: pi hombo peaaso alota: Neke tukiki pa:ta: hoke temoko pila:me. Neketa: epima: luekema: taapa:la:pe lemekeme. 21 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Īma:ta: wele pita:la: hau homeke pua: ekina: iki paeyaoma: penkilipimime. 22 Mosesima: ika: wekisunu pa:ta: sekemesaisi hau pea:pa:peke laa leeke ekina: mo Hoto Pila: Natena: make weki ma:nda: pa:ta: sekemesaisi hau pilimikie. Mosesima: leeke ekina: loa:pate pa Mosesima: do hau na kini pu miekeme. Ika: amba: atekemeima: kini pu mimikime. 23 Mosesima: waleeke Lo Pimanu yamba:laama:na: Hoto Pila: Natena: kone weki ma:nda: pa:ta: sekemesaisi hau pimika:na:ta: kota: Īma: make Hoto Pila: Natena: hali homeke epeaowa: ekina: ekipeke Ī pa:ta: mineke pankelemepe. 24 Pa lekema: handolo hata: hone na wiki tiki tiki hau pa:la: ekina: hone wia:pa:peke aleo.

Ipikita: ota: hande Ketisope

25 Mandane Diutuseleme wanda:halima: alota: Hande luekema: taapeleme halita: do hali ya:ka:ta:pe. 26 Handa:pe. Ipikana:ma: wanda:halina: leke popelekena: hata: pi ala:pate ipiki pa:ta: hali ma:nda:ma: pi na ala:me. Nika: you haliwekima:ta: do halita: ota: Ketiso hone witelemepe. 27 Pate do hali hao epa:la: alena: nikana:ma: handoloma:pate hande Ketiso epea:ka:na:ta: ipika: hao epa:la: alena: hali ma:nda:ma: handa:peke na yelieke laa lemekeme.

28 Yesuma: mo tembolo da tukiki pa:ta: hata: pi walolo wi la alota: Īta: ota: handelemepe. Ī hao epolo alena: make handelemepe. Yaka kone hone wia na epoa:me. Koto pa:la:pate Ī tapaeya: halima:ta: ota: pi lo hala:me. 29 Koto halita: ikana:ma: na handelemepate ipiki yaapo hao epoa: ekina: make ipikana:ma: Ī tapaeya: ekina: make Īma: ota: handolome leekeme. 30 Koto leeketa: ipiki da:ka:pa: minuluekema: pimikipate ipika: nate ai dia:yeke handaa hali ma:nda:ma: ipiki na miniekeme. Wanda:hali wopuma: ipiki pa:ta: hone tulaaso hata: alota: 31 Hande Ketiso epea:ka:na:ta: do halina: wele pita:la: ekimanu ankulaliepe lemekeme.

Haliwekima: Yesu da:ka:pa: minulu pa:na: tapaeyekeeki

32 Mo wanda:halima: Yesu pa:ta: koto pi lemeke ekimanu mo Pa:tisi
haliwekima: opuata: mo yeni peao haemeke you haliweki amẹlẹ apa:tao
Yesu da:ka:pa: minulu pena: mo tembolo da handeteke haemeke hali-
weki tapaemekeme. 33 Yesuma: alota: Iki amẹlẹ hosiki haota: wete-
pena:ta: I̱ tapaeya: hali pa:ta: polueke. 34 I̱ weilu pelemepate I̱ halo
polo alena: iki epa:peke na ya:la: ekina: I̱ na handa: wilimiki leekeme.
35 Mo Diu haliwekima: ika: ika: kone pi la: alu alu pitolo hata: alota:
Ipikita: mo nikana:ma: na handolo poloma: tupa: hane poluekema:
ala:pe. Ipikita: mo nika: wanda:hali haleme Kitiki daoni pa:ta:manu
mo Kitiki wanda:hali walo peliekepe. 36 Ipikana:ma: alota: I̱ handa:
uluekema: weilu pelemepate I̱ na handa: wilimikie laa kutupa I̱ halo polo
alena: ikita: a:pa:peke na ya:la:me la lea:me lemekeme. Eki epina: lea:pe
lemekeme.

Deto hala: ikalina: pi

37 Mo hande ne pambemekeeki paeyeke natena: nate tieke yeekeme.
Koto natena: Yesuma: tia liao hata: pi anekema: alota: Hali epima: ikali
nena: pia:ka:na:ta: I̱ pa:ta: a:pa nea:ka:na:ta: epelieke. 38 Mo Baibolo
bukama: la:la: ekita: dupae. Hali epima: I̱ pa:ta: hone tulaeya:ka:na:ta:
ipika: puki pa:ta: da:ta:la: ikali opa wotu yapilieke la:la:me leekeme.
39 Yesuma: koto leeke ekita: Holi Sipitidi pa:ta: kone leekeme. Ipiki pa:ta:
hone tulao haemeke wanda:halima: mo Holi Sipitidi muluekema: haena:
leekeme. Koto natena:ta: Yesuma: ipika: halo pieke kapu tieke a̱i dia:yeke
handaa mo Holi Sipitidi a̱i na epena: leekeme.

Wanda:hali putupa alu alu pea ta:ta: haemekeeki

40 Mo momba:la haemeke wanda:hali pa:ta: mandane wanda:halima:
koto leekeeki opua alota: Do halita: hande Koda:na: Potopede hali ota:
ya:ka:ta:me lemekeme. 41 Mandane wanda:halima: alota: Ipikita: hande
Ketisoe lemekepate mandane wanda:halima: alota: Ketiso epea:ka:na:ta:
mo Ka:lili nane hao na ipilieke lemekeme. 42 Pa ekipeke mo Baibolo
bukana: la:la: ekita: Ketisota: Deipidi tapake hali hata:ta: hande Deipiti
hao hayeke daoni pa:ta: Beteleha:ma: daoni pa:ta: mendilieke la la:la:me
lemekeme. 43 Koto leeke ekina: wanda:halima: Yesu pa:ta: hone ta:ta:
ta:ta: witolo hata: putupa alualu pea ta:ta: haemekeme. 44 Mandane
haliwekima:ta: Yesu da:ka:pa: minuluekema: hone wimikipate hali
ma:nda:ma: ipiki na miniekeme.

You haliwekima: Yesu pa:ta: hone na tulaemekeeki

45 Kutu pieketa: mo tembolo da handeteke haemeke haliwekita: mo
yeni peao haemeke you haliweki make mo Pa:tisi haliweki amẹlẹ
haemeke alena: paa la:ka:la pemekepate mo haliwekima: hande tembolo
da handeteke haemeke haliweki pa:ta: alota: Mo hande halita: ekipeke
da:ka:pa: mina na hatuku ipulimipe lemekeme.

46 Mo tembolo da handeteke haemeke haliwekima: ika: pi hombo
peaaso alota: Amba: hata: make do halima: ala: tupa: ma:nda:ma: dupiki
pi na leekeme. 47 Mo Pa:tisi haliwekima: ika: pi hombo peaaso alota:
Iki pa:ta: make makeao pia. 48 Nika: you hali ma:nda:ma: make Pa:tisi
hali ma:nda:ma: make ipiki pa:ta: hone tulao pia. Dia:me. 49 Do
da wanda:halita: Koda:na: Lo Pimanu na handeleme ekina: Koda:ma:
hoeyaaluekema: hone amba: wiekeme.

50 Hande amba: kone Yesu handolo peeke hali Nikodimasima:ta: mo
haliweki amẹlẹ hata:ta: iki pa:ta: alota: 51 Nika: Lo Pi manuma:ta: hali
ma:nda: pa hameke pi yokaalu pea:peke na ya:la:me. Ipika: pi opuata:
ipika: pieke hau handa: wia pitolota: ana: pa:la:me leekeme. 52 Mo
haliwekima: ipiki lu pambaaso alota: Neke make mo hande Ka:lili hali
yekea. Mo Baibolo buka yata:pata: mo Koda:na: potopede hali ma:nda:ta:
oli Ka:lili nane hao epolo pa:la:eki na handilipikie lemekeme. 53 [Kutupa
wanda:hali paeyao da pemekeme.]

8

Tooli ka:taalu pitolo pitina: handeeke wanda: hatuku epeekeeki

1 Wanda:hali paeyaota: da pemekepate Yesuta: mo Olipi pote pa:ta:
peekeme. 2 Da ka:la:paaso siki ipikita: paa la:ka:la mo tembolo da pa:ta:
peekeme. Kutupa wanda:hali wopu ipiki pa:ta: mombelemeke handaa
ipikana:ma: pitiniao pita: mo wanda:hali pa:ta: pi waleekeme. 3 Mo
hande Lo Pimanu walo haemeke haliwekima: mandane Pa:tisi haliweki
amẹlẹ apa:tao wanda: homeke hatuku mea a:pa haliweki anka:lopuna:
haena: lemekeme. Mo wanda:ma: tooli ka:taalu pitolo haena: handeeke
ekina: hatuku epemekeme. 4 Mo haliwekima: Yesu pa:ta: alota: Disao. Do
wanda:ma: tooli ka:taalu pita:la: hau pitolo haena: kone handemekeme.
5 Mosesima: mo hande Lo Pimanu walolo alota: Dupiki wanda:ta: toop-
ima: lia homaapa:peke la:la:pate nakana:ma: eki pi lelipikipe lemekeme.
6 Yesu pa:ta: pi loluekema: weitolo hata: ipikana:ma: ala:eki opuluekema:
yokaemekeme. Koto lemekepate Yesuma: panda:puniao pita: kiki
mạlekema: kenkena: wape wape piekeme. 7 Mo haliwekima: lota: lota:
pitolo haena:ta: Yesuma: tialiao hata: mo haliweki pa:ta: alota: Iki pa:ta:
hala: hali ma:nda: hoke hau na pa:la: hali haya:ka:na:ta: ipikana:ma:
amba:la toopima: do wanda: lina:e leekeme. 8 Koto laa paa panda:puniao
pita: kenkena: wape piekeme. 9 Mo haliwekima: koto pi opuata: homeke
la la pu taka:laake haliweki amba:la homeke la la pu paeyao pemekeme.
Yesu homeke pa pitina: mo wanda:ta: pa tiao hayekeme. 10 Ipikana:ma:
tialiao hata: mo wanda: pa:ta: alota: Wanda:o. Mo hande haliwekita: han-
dopa:ta: halemepe. Hali homekema: neke pa:ta: pi yokaalu na pita:la:pe
leekeme. 11 Mo wanda:ma: Yesuna: pi hombo peaaso alota: Tekehalio.
Hali ma:nda: dia:me leekeme. Yesuma: alota: Kota: Ịma: make neke yaapo
pi yokaalu na pulueke. Puaata: wetepena: hoke hau ma:nda: na pea:peke
leekeme.

Yesuta: do kenkena: pạạ

12 Yesuma: iki pa:ta: paa alota: Ịta: do kenkena: pạạe. Hali epima:
ya hoki nane telia: mea epea:ka:na:ta: timba: lo pamba:la:eki pa:ta: na
pomiki pạạ pa:la:eki pa:ta: hata: da:ta halieke. Mo da:ta:la: ekina: pạạ
pa:la:eki pa:ta: halieke. 13 Mo Pa:tisi haliwekima: ipiki pa:ta: alota:
Naka: piteleeki naka: kone la kitele ekita: ota: pi na aleme lemekeme.
14 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Dia:me. Ịma: pitoloeki Ịma: kone
la kua:ka:na:ta: ota: pi alome. Do ekina:yeke loa:me. Ị hao epoa:eki make
wetepena: polo polo alena: make Ịma:ta: handolopate Ị hao epoa:eki
make wetepena: polo polo alena: make iki na handelememe. 15 Ikana:ma:
pi yokaalu piteleme ekita: kenke haliwekima: yaalo alememe. Ịma:ta:
hali ma:nda: pa:ta: pi yokaalu na pitolopate 16 pi yokaalu pulueke laa
pua:ka:na:ta: ota:eki pitolo hata: pulueke. Ekipeke na loa:me. Ya siki

na hake I̱ tapaeya: hali yaka Apa: yaapo halopa: ekima: loa:me. 17 Ika:
Lo Pimanu pa:ta: wape peleme ekita: dupae. La hala:la: hali yaapoma:
homeke pi lepeka:na:ta: ipilika: pita: ota:eki alepeme. 18 I̱ma: pitoloeki
ya kone la kitolome. Kutupa I̱ tapaeya: hali yaka Apa:ma: make yaka pi
lawaasa:me.
19 Mo haliwekima: Yesu lota: pitolo alota: Naka: apa:ta: hando pa:ta:
hala:pe lemekeme. Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: I̱ make yaka Apa:
make iki na handelememe. Ikana:ma: I̱ handemeka:na: yoluta: yaka Apa:
make handolo pimime leekeme.
20 Koto leeke pi manuta: Yesuma:ta: pi walolo mo mani wimiki tembolo
da panda: pa:ta: hata: leekeme. Kutupa ipika: nate a̱i dia:yeke handaa hali
ma:nda:ma: ipiki na da:ka:pa: miniekeme.

I̱ pulu alena:ta: ikita: a:pa:peke na ya:la:me leekeeki

21 Yesuma: iki pa:ta: pa alota: I̱ta: polueke. Kutupa ikana:ma: I̱ weilu
pelemepate ika: hoke hau taapuna: hao homilimikie. I̱ pulu alena:
ikita: a:pa:peke na ya:la:me leekeme. 22 Koto leeke handaa mo Diu
haliwekima: alota: Ipikana:ma: alota: I̱ pulu alena: ikita: a:pa:peke na
ya:la:me lea: ekita: ipikana:ma: ipiki kone luekema: lea:pe lemekeme.
23 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ikita: do oto pa:ta: haleme haliweki
halemepate I̱ta: manda hao epoa:me. Ikita: do kenkena: hao haleme
haliweki halemepate I̱ta: koto tupa: dia:me. 24 Koto peleme ekina: iki
pa:ta: ika: hoke hau taapuna: hao homilimikie laa loa:me. I̱ do halima: alo
pi na opimika:na:ta: ikita: hoke hau taapuna: hao homilimikie leekeme.
25 Mo haliwekima: Yesu pa:ta: lota: pitolo alota: Neketa: epipe lemekeme.
Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Hande titi panake pa:ta: hata: loa:eki
kone alo loa:me. 26 Ika: pu haleme hauna: I̱ma: pi wopu lapeke ya:la:me.
Kutupa iki pa:ta: pi yokaalu pea:peke ya:la:me. Kutu pa:la:pate I̱ tapaeya:
halina: hauta: ota:ekie. Kutupa ipika: kake pa:ta: opua:eki kone kenke
wanda:hali pa:ta: la halolome leekeme.
27 Mo haliwekima:ta: Yesuma: mo Ateke leeke ekita: hone na
wimikime. 28 Koto ekina: Yesuma: iki pa:ta: alota: Ikana:ma: wetepena:
Wanda:halina: Eiyeke mea a:meiyaemeka:na:ta: I̱ do halima: la:tiki pua:
ekita: ota: ya:ka:ta:me laa koto natena: hone wilimikie. Kutupa make I̱ma:
ya kone hau ma:nda: na piki hande Apa:ma: walea:eki homeke pu haowa:
ekita: hone wilimikie. 29 Kutupa I̱ tapaeya: halita: dika: mandakena:
halopa:me. I̱ma: ipiki ta:na:ma: homaaso hau hoto paeyao pu halo ekina:
I̱ honumake hano I̱ na mina:pa:lala:me leekeme. 30 Ipikana:ma: do leeke
pi opuaata: wanda:hali wopuma: ipiki pa:ta: hone tulaemekeme.

Mo hande ota: pimanu opiteleme ekima: iki ka:la:pa: hamina: leliekeeki

31 Koto ekina: mo Diu haliwekima: ipiki pa:ta: hone tulaemeke hali-
weki pa:ta: Yesuma: alota: Ikana:ma: I̱ma: waloloeki opua pea:tiki
pimika:na:ta: kota: ota: ya disaipolo haliweki hata:ta: 32 ota: hau pita:la:eki
handilimikie. Kutupa mo ota: hau pita:la: ekima: iki ka:la:pa: tapao
hamina: lelieke. 33 Mo haliwekima: ipika: pi hombo peaaso alota:
Nikita: Eipoloha:ma:na: tapake haliweki haloma:pate hoto homeke
a:nda: nikana:ma: hali ma:nda: pa:ta: tala:liao hata: ipika: e pa hameke
na pokao haoma:me laa Nakana:ma: alota: Ikita: ka:la:pa: tapao halimikie
ale ekita: eki epina: alepe lemekeme. 34 Yesuma: iki pa:ta: alota: Iki pa:ta:
ota: pi alome. Hali epima: hoke hau pu haya:ka:na:ta: koto halima:ta: hoke
hau pu hala: ekina: e pa hameke pokaasa: hali leke hala:me leekeme.

35 Kutu piki halita: ipika: teke halina: tapake amelẹ hoto paeyao na hao
hatiki piliepate teke halina: eiyeketa: hoto paeyao hao halieke. 36 Hande
Eiyekema: iki ka:la:pa: tapaeya:ka:na:ta: kota: ota: ka:la:pa: tapao hal-
imikie. 37 Ikita: Eipoloha:ma: tapake haleme ekita: Ima: handolopate Ima:
walolo pimanu na mendieleme ekina: I luekema: pitelememe. 38 Yaka
Apa:ma: I pa:ta: walea:eki kone Ima: walolopate ikana:ma: ika: apa:ma:
walea:eki pitelememe leekeme.

39 Mo haliwekima: ipika: pi hombo peaaso alota: Nika: apa:ta:
Eipoloha:ma:e lemekeme. Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ikita:
Eipoloha:ma:na: wekitonu haemekena: yoluta: Eipoloha:ma:na: pieke
ekimanu kone pulu pimime. 40 Ima:ta: Koda: pa:ta: opua:eki homeke ota:
hau pita:la:eki iki pa:ta: waloa:pate ikana:ma: I luekema: pitelememe.
Eipoloha:ma:ma: kutupiki hau na piekeme. 41 Ika: apa:ma: piekeeki
kone pitelememe. Mo haliwekima: hombo peaaso alota: Nikita:
pake wekitonu dia:me. Nika: Apa: homeke Koda: hala:me lemekeme.
42 Yesuma: iki pa:ta: alota: Koda:ta: ika: Apa: haya:ka:na: yoluta: I pa:ta:
pukima: homolo pimime. Ita: Koda: pa:ta: hao a:pa ame do halo ekina:
loa:me. Ya hone wia na epeke ipikana:ma: I tapaeyeke a:pa halo ekina:
loa:me. 43 Ikana:ma: Ima: alo pita: ekipeke hone na witelemepe. Ima:
aloeki na opulumeke hone witeleme ekina: loa:me. 44 Ikita: ika: apa:
Sadanina: eiyeke titi halememe. Koto peleme ekina: ika: apa:na: hone
pa:la: ekimanu puluekema: pitelememe. Titi panake pa:ta: kone ipikita:
hali lita:la: hali hayekeme. Ipiki pa:ta: ota: hau pita:la:eki ma:nda: na
ula: ekina: ipikana:ma: ota: hau pea:peke na ya:la:me. Yayapiki pi
lea:ka:na:ta: ipika: pita:la:eki kone ala:me. Ipikana:ma: yayapiki pi lo
hala: ekina: make ipikita: yayapiki pi ala: teke hali hala: ekina: make
loa:me. 45 Ima: ota: pi alo ekita: ikana:ma: na opitelememe. 46 Iki pa:ta:
hala: hali epima: Ima: hoke hau pua:eki ma:nda: peneme yaaliepe. Ima:
ota: pi loa:ka:na:ta: pa ekipeke na opitelemepe. 47 Koda:na: wekiwandiki
tonuma: Koda:na: pimanu opu halemepate ikita: Koda:na:eki na haleme
ekina:ta: na opitelememe.

Yesu Eipoloha:ma: yaapo

48 Mo Diu haliwekima: Yesuna: pi hombo peaaso alota: Nikana:ma:
neketa: Sametia hali neke pa:ta: hoke temoko pita: pa:la:me loma: ekita:
paeki loma:ekea. 49 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: I pa:ta:ta:
hoke temoko dia:me. Yaka Apa:na: pi laasopate ikana:ma: yaka pi
tombaaluekema: pitelememe. 50 Ima:ta: yaka pi kone na laasopate hali
ma:nda:ma: yaka pi laluekema: pita:la:pate ipikita: pi yokaalu pulu pa:la:
halie. 51 Iki pa:ta: ota: pi alome. Hali epima: yaka waloloeki opua
pia:ka:na:ta: koto halita: hoto ma:nda: a:nda: homa:la:eki na handilieke.
52 Mo Diu haliwekima: Yesu pa:ta: alota: Ameta: ota: hone witoloma:me.
Neke pa:ta: hoke temoko pila:me. Eipoloha:ma: make mo potopede
haliweki make amba: homemekepate nakana:ma: alota: Hali epima:
yaka waloloeki opua pita:la: halita: hoto ma:nda: a:nda:ta: homa:la:eki
na handilieke lepate 53 nika: apa: Eipoloha:ma:ta: amba: homeekeme laa
nakana:ma: ipiki ankulaluekema: alepe. Kutupa mo hande potopede
haliweki make amba: homemekeme laa neketa: ekipiki hali haluekema:
hone witolo alepe lemekeme.

54 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ima: kone yaka pi laa
laowa:ka:na: yoluta: Ita: pa hali kone halo pua:me. Yaka pi laasa: halita:

yaka Apa:ma: kone laasa:me. Ipikita: ikana:ma: nika: Koda: hala:me
leme halie. 55 Ipikita: ikana:ma: na handelemepate Ima:ta: ipiki hala:eki
handolome. Ipikita: Ima: na handolome loa:ka:na: yoluta: kota: iki tupa:
yayapiki hali halo pua:me. Kutu pulu pua:pate Ima: ipiki handaata:
ipika: pi make opu halome. 56 Ika: apa: Eipoloha:ma:ma: yaka di handu-
luekema: ta:na:ma: homa hata: handaata: ta:na:ma: homeekeme. 57 Mo
Diu haliwekima: ipiki pa:ta: alota: Naka: bapi manuta: pa 50manu ai
na paela:pate Eipoloha:ma: nakana:ma: amba: handekea. 58 Yesuma:
ika: pi hombo peaaso alota: Iki pa:ta: ota: pi alome. Eipoloha:ma: ai na
mendieke natena: kone Ita: pa halome leekeme. 59 Mo haliwekima: Yesu
luekema: toopimanu mimikipate Yesuta: mo tembolo da mina:pa:lao
a:mbao hama: nane peekeme.

9

*Inkikima: mendieke pa:ta: kone handa:peke na yeke halina: leke ki laeye-
keeki*

1 Yesuma: pota:na: pulu hata: handeekepate inkikima: mendieke pa:ta:
kone leke holupiki hali handeekeme. 2 Kutupa ipika: disaipolo hali-
wekima: Yesu lota: pitolo alota: Disao. Do mendieke pa:ta: kone do
halina: leke holupiki hauta: epima: pa:la: hoke hauna: pa:la:pe laa ateke
inkikina: ekina: pa:la:pe o ipika: ekima: kone pa:la:pe laa lota: pimikime.
3 Kutupa Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Do halima: make ateke
inkikima: make ika: hoke hau peleme ekina: na pa:la:me. Pa Koda:na:
wele pita:la: ekima: do hali epeaasa:eki handena:yeke leke holupiki hali
mendia pa:la:me leekeme. 4 Hande I tapaala: halina: eta: nate a:pa talo
haena: pokatiki pumana:e. Timba: lolo yapea:ka:na:ta: ipika: e pokaapeke
na yelieke. 5 I kenkena: a:pa halo dina:ta: kenkena: paa peaasoeki halome
leekeme. 6 Kotoeki laata: Yesuma: dopi kenkena: taata: kenke taapu
dakole peao handeeki meaata: mo halina: leke pa:ta: kitaaso hata: 7 ipiki
pa:ta: alota: Mo hande tunkula: pa ula: Sailoa:me ikali pa:ta: pua naka:
leke popeleke tanda:pa:peke laa leekeme. Koto ikali bikita: Tapaala:me
laa lo haemekeme. Koto ekina: mo hali puata: ipika: leke popeleke
tanda:pa ala:ta: handolo hata: la:ka:la paa epeekeme.

8 Kutupa ipika: da wanda:halima: make mo pitu hata: honke lea:tiki
piekeeki opimiki wanda:halima: make alota: Do halita: hande pitu hata:
honke lo pita:tiki pia: hali dia:ya:ka:ta:pe laa lemekeme. 9 Mandane
wanda:halima: alota: Aowe. Koto hali lataa lemekepate mandane
wanda:halima: alota: Dia:me. Do halima: handeke hali kone ma:nda:
hata: pa:la:me lemekeme. Koto lemekepate mo halima: ipika: kone
alota: I lataa leekeme. 10 Wanda:halima: ipiki pa:ta: lota: pitolo alota:
Ekipa naka: leke epeao pa:la:pe la lemekepate 11 ika: pi hombo peaaso
ipikana:ma: alota: Mo hande Yesu biki leleme halima: kenke dakole
peao yaka lekena: kitao I pa:ta: alota: Mo Sailoa:me ikali pa:ta: pua
naka: leke popeleke tanda:pa:peke lea:me laa koto leeke handaa I pua
tandepoa:pate ala:ta: ala:ta: koto kone handoa:me leekeme. 12 Koto leeke
handaa mo wanda:halima: lota: pitolo alota: Koto halita: hando pa:ta:
hala:pe la lemekepate ipikana:ma: alota: I na handolome leekeme.

Mo Pa:tisi haliwekima: hande epeaeyekeeki handemekeeki

13 Kutupa mo haliwekima: hande amba: leke holupiki hali hatuku mo
Pa:tisi haliweki pa:ta: waluekema: mea pemekeme. 14 Yesuma: kenke

dakole peao mo halina: leke kilaake hauta: Hoto Pila: Natena: piekeme.
15 Kutupa mo Pa:tisi haliwekima: mo hali paa lota: pitolo alota: Naka:
leketa: ekipa epeao pa:la:pe la lota: pimiki handaa mo halima: alota:
Ipikana:ma: kenke dakole piki ekima: yaka lekena: kitaeyeketa: ikali
pa:ta: pua tandepoa: ekita: ameta: handolome leekeme. 16 Mandane
Pa:tisi haliwekima: alota: Do hau pa:la: halita: mo Hoto Pila: Natena: pi
ula:eki yamba:la:la: ekina: ipikita: Koda:ma: na tapaala:me lemekepate
mandane haliwekima: alota: Dupiki wele pita:la: ekita: hoke hau pa:la:
halima: ekipa piliepe la lemekeme. Koto ekina: ika: kone putupaalu pea
pi ta:ta: ta:ta: lemekeme.

17 Kutupa mo Pa:tisi haliwekima: hande hali pa:ta: hoto ma:nda: paa
lota: pitolo alota: Nakana:ma: alota: Yaka leke kilaeya:me alepateta: ipiki
pa:ta: eki hone witelepe lemekeme. Mo halima: hombo peaaso alota:
Ipikita: Koda:na: potopede halie la leekepate 18 mo Diu haliwekima:
ipika: leke holu pea hayekeeki make mo leke epeaeyekeeki make koto pi
opua:peke kiaaso hata: mo halina: ateke inkiki yaapo wi la: mea 19 ipiliki
pa:ta: lota: pitolo alota: Do halita: ipilika: wekipe. Kutupa ipikita: panake
mendi pa:ta: kone leke holupiki weki mendipe laata: Kutu pia:ka:na:
yoluta: kota: ameta: ekipa handolo pia:pe laa lota: pimikime. 20 Mo
halina: ateke inkiki yaapoma: ika: pi hombo peaaso alota: Koto halita:
dika: weki ya:la:pate mendia: pa:ta: kone leke holupiki weki mendia:
ekita: hone ulupa:pateta: 21 ame ipika: leke kila handa:la:eki make ipika:
leke kilaake hauta: epima: pa:la:pe. Kota: dikita: mata:la:me laa lep-
ekeme. Ipiki pa:ta: pua opua:pa:peke. Ipika: bapi manuta: ana:na: hala:
ekima: ipika: kone la kilieke laa lepekeme. 22 Ateke inkiki yaapoma: mo
Diu haliweki pa:ta: paala:ma: homolo hata: dupa lepekeme. Mo Diu hali-
wekima:ta: hali epima: Yesuta: hande Ketiso hala:me lelimi wanda:halita:
mo pi hotu haemeke da pa:ta: na epena:yeke pa yokomana: la pi la: wieke
ekina: paala:ma: homepekeme. 23 Koto ekina: mo toolima: alota: Ipika:
bapimanu ana:na: hala: ekima: ipiki pa:ta: pua opua:pe laa lepekeme.

24 Kutupa hoto yaapo peao hande mendieke pa:ta: kone leke holupiki
halita: mo haliwekima: wi la ipiki pa:ta: alota: Koda: pa:ta: pi la: witolo
hata: ota:eki lapeke laa nikana:ma: hone uluma:me. Koto hande halita:
hoke hau pita:la: halie la lemekeme. 25 Kutupa mo halima: ika: pi hombo
peaaso alota: Ipikita: hoke hau pa:la: halipe. I mata:la:me. Pa hau
homeketa: handolome. Amba:ta: yaka leke holu pea haowa:pate ameta:
yaka leke kila handolome leekeme. 26 Mo haliwekima: ipiki pa:ta: lota:
pitolo alota: Neke pa:ta: eki hau pia:pe. Naka: leketa: ekipa kilaeya:pe
laa lota: pimiki handaa 27 mo halima: alota: Amba: la kua:pate na op-
uelememe. Ekipeke pa opuluekema: alemepe laa iki make mo hande
halina: disaipolo haliweki haluekema: hone witelemepe la leekeme.
28 Koto leeke handaa mo haliwekima: ipiki kitaaso hata: alota: Neketa:
mo hande halina: disaipolo hali halepate nikita: Mosesina: disaipolo
haliweki haloma:me. 29 Koda:ma: Mosesi pa:ta: la:la: ekita: nikana:ma:
hone uluma:pate koto hande halita: hando pa:ta: hao a:pa pa:la:pe. Niki
na handoloma:me laa lemekeme.

30 Koto ekina: mo halima: ika: pi hombo peaaso alota: Ikana:ma: koto
halita: hando pa:ta: hao a:pa pa:la:pe alemepateta: yaka leke ipikana:ma:
kilaeya:me. 31 Nikana:ma: Koda:ma: hoke wanda:halina: pi na opita:la:
ekita: handoloma:pate pa Koda:ma:ta: ipiki pa:ta: homu pea hata: ipika:

hone pa:la: hau peaaseme wanda:halina: pita: opu hala:me. 32 Kota:
panake pa:ta: ala:ta: ala:ta: wepieke pa:ta: kone mo mendieke dina: kone
leke holupiki halina: leke kilaasa: ekita: ma:nda:ma: dupaeya:me pita: na
opoloma:me. 33 Koto hande halima:ta: Koda: amẹlẹ hao na epea:ka:na:
yoluta: hau homeke a:nda: pea:peke na yolo pia:me leekeme.
34 Koto ekina: mo haliwekima: ipika: pi hombo peaaso alota: Naka:
ama:ma: hokeeki tukiki pa:ta: hata: ma:nda:leke daele halima: kone niki
waluekema: alepe lemekeme. Koto laa mo halita: mo pi hotu haemeke
da pa:ta: na epena:yeke pao yoka ta:ta: haena: lemekeme.

Hoke ekima: leke holu peaasa:eki

35 Yesuma: mo hali yoka ta:ta: haena: lelememe lemekeeki opuaata: mo
hali weiya handa: wia ipiki pa:ta: alota: Wanda:halina: Eiyeke pa:ta: hone
tulao halepe laa leeke handaa 36 mo halima: Yesuna: pi hombo peaaso
alota: Tekehalio. Wanda:halina: Eiyeke pa:ta: hone tulao haluekema:
loa:me. Ipika: biki la kie leekepate 37 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Ipikita:
amba: handeme. Neke yaapo do pi pi alepe halie laa leekeme. 38 Mo
halima: Yesu pa:ta: alota: Tekehalio. Hone tulaasome laata: Yesu pa:ta:
tumiki yotuao pitiekeme.
39 Kutupa Yesuma: alota: Do kenkena: wanda:halina: pi yokaalu pu-
luekema: epoa:me la leke holupiki wanda:halima: handena: make han-
deleme wanda:hali make leke holu pea haena:yeke epoa:me la leekeme.
40 Mandane Pa:tisi haliwekima: koto leekeeki opua Yesu pa:ta: lota:
pitolo alota: Nikita: leke holupiki haliweki halemema: alepe lemekepate
41 Yesuma: iki pa:ta: alota: Leke holupiki haliweki haemekena: yoluta:
iki pa:ta: hokeeki ma:nda: na ulu pia:me laa kutupulu pia:pate ikana:ma:
alota: Nikita: handoloma:me aleme ekina: iki pa:ta: hokeeki pa ula:me
leekeme.

10

Mo Sipisipi ma:na:na: họlinda:na: onkoluma: pi

1 Yesuma: alota: Ima: iki pa:ta: ota: pi alome. Hali epima: mo sipisipi
ma:na:manu họlinda: pa:la: pota: kake pa:ta: na peke pa pa:ta: ponda:pa
pea:ka:na:ta: koto halita: ta:ta:na: alemanu muluekema: pake nala: halie.
2 Pate mo pota: kake pa:ta: pula: halita: mo hande sipisipi ma:na:manu
handeteke hala: halie leekeme. 3 Mo pota: kake handeteke hala: hal-
ima:ta: koto hali pena:ta: pota: lombalieke. Kutupa mo halima: ipika:
ma:na: manuna: biki laa wi la: mepi peaata: mo ma:na: manuma: ipika:
pi họlạ:make opimika:na:ta: hama: nane hatuku pelieke. 4 Hama: nane
hatuku puaata: ipiki amba:la titina: pelieke. Kutupa mo sipisipi ma:na:
manuma: ipika: pi họlạ:make opitolo hata: ipiki telia: mea pelimikie. 5 Pa
hali ma:nda: telia: meata: na pelimikie. Dia:me. Ipika: pi họlạ:make na
opitolo hata: mo ma:na:manu pindipa pelimikie.
6 Yesuma: onkoluma: laa do pi leekepate mo haliwekima: do pi teketa:
hone na wimikime.

Yesuta: epeke tupa: ma:na: handeteke hala: hali

7 Koto ekina: Yesuma: paa dupa leekeme. Ima: iki pa:ta: ota: pi alome.
Ita: sipisipi ma:na: manuna: pota: kake halome. 8 I na epeke hano titina:
epemeke haliweki paeyaota: pake nolo pimiki haliweki epemeke handaa
hande sipisipi ma:na: manuma:ta: ika: pi na opimikime. 9 Ita: pota: kake

halome. Hali epima: I̱ pa:ta: honda: pamba epea:ka:na:ta: koto halima:
da:ta:la:eki milieke. Kutupa mo halita: tukiki nane pua:tiki hama: nane
a:pa:tiki pitolo hata: epeke nemanu netiki pilieke. 10 Pake nala: halima:ta:
mo sipisipi ma:na:manu pake meata: lia hoeyaaluekema: ipilimipateta: I̱
epolo ekita: ikana:ma: da:ta:la:eki muemena:yeke epolome. Tumba ula:
da:ta:la:eki kone muemena:yeke epolome.
11 I̱ta: handa: ma:na: epeke tupa: handeteke halo halie. Mo sipisipi
ma:na:manu tamba: muluekema: yaka da:ta:la:eki hone na ulueke. 12 Mo
yenki e poka:la: somema: pa ma:nda:na: sipisipi ma:na:manu hande-
teke hawaaso hata: mo tikene kika epea:ka:na:ta: ipikita: teke some
dia:yalo hata: mo ma:na:manu mina:pa:lao pindipa pelieke. Koto ekina:
mo tikene kikama: hande ma:na:manu lu nea:ka:na:ta: ta:ta: ta:ta: pea
pindipa pelimikie. 13 Hande yenki muluekema: e pokeeke halima:ta:
mo ma:na:manu pa:ta: hone wopu na witolo hata: ipikita: pa e pokaasa:
hali yaalo hata:ta: pindipa pelieke. 14-15 I̱ta: hande ma:na: epeke tupa:
handeteke halo halie. Yaka Apa:ma: I̱ handa:la:eki make I̱ma: make yaka
Apa: handolo tupa: I̱ma: make yaka sipisipi ma:na:manu handolome.
Kutupa yaka sipisipi ma:na: manuma: make I̱ handilimikie. Kutupa
hande sipisipi ma:na:manu pa:ta: hone witolo hata:ta: yaka da:ta:la:eki
alupaowa:ka:na:ta: ana: pilieke. 16 Yaka mandane ma:na:manu make
halememe. Do haleme ekimanu homeke na loa:me. Iki make yaka pi
ho̱la̱:make opitolo haena: I̱ma: mina:neaalueke. Kutupa mo ma:na:manu
tapake homeke halo pelemepateta: handeteke hala: hali make homeke
kone halieke.
17 Yaka da:ta:la:eki kone pa muluekema: alupaalo poloeki yaka Apa:ma:
kotoeki handolo hata: I̱ pa:ta: pukima: wotu homa:la:me. 18 Hali
ma:nda:ma: yaka da:ta:la:eki hoeyaapeke na ya:la:pate yaka hone wia
kone yaka hone pa:la: ekina: loa:me. I̱ma: homeke ana:na: kia pa
I̱ma: homeke ana:na: paa mea:peke ya:la:me. Do ekita: yaka Apa:ma:
pea:pekee la:la: ekina: loa:me.
19 Kutupa Yesuma: do pimanu leeke ekina: mo Diu haliwekima: putupa
ta:ta: ta:ta: haemekeme. 20 Mandane haliweki wopuma: alota: Ipiki pa:ta:
hoke temoko pita: pa:la:me laa ipikita: keaaso pita:la:me. Ipika: pita:
ekipeke opitelemepe laa lea:tiki pimikipate 21 mandane haliwekima:
alota: Hoke temoko pila: halima: dupiki pi lapeke na ya:la:me laa hoke
temokoma:ta: leke holupiki haliwekina: leke ekipa kilaaliepe laa lea:tiki
pimikime.

Wanda:halima: Yesu kiaemekeeki

22 Koto pita: Diutuseleme nane haena: ta:ta: piki nate epeekeme. Koto
nateta: di wia hao amba: kone mo hande tembolo da pota: pa lombeme-
keeki hone witolo hata: pimikime. Kosa: kina: hata: pimikime. 23 Koto
dina:ta: Yesuta: mo tembolo da pa:ta: hata: mo Solomonona: da mineke
pa:ta: pomiekeme. 24 Kutu pitolo haena: mo Diu haliwekima: ipiki
dupao hata: ipiki pa:ta: lota: pitolo alota: Nikita: hoto ekipuna: hone eleke
eleke wia hamono lelipiki laata: Neketa: hande Ketisope. Niki pa:ta:
ota: pi la kia:peke lemekeme. 25 Yesuma: iki pi hombo peaaso alota:
I̱ma: iki pa:ta: amba: la kua:pateta: ikana:ma: I̱ pa:ta: hone na tulaale-
meme. Yaka Apa:na: bikina: pitolo haumanu paeyaoma:ta: yaka biki mea
a:meiyaasemepateta: 26 ikita: yaka sipisipi ma:na:manu na haleme ekina:
I̱ pa:ta: hone na tulaasememe. 27 Yaka sipisipi ma:na: manuma: yaka pi

hoḻa:make minelememe. Ima: make iki handolome. Kutupa yaka hoki
nane telia: mea ipulimime. 28 Iki pa:ta: da:ta hao hala:eki halono ikita:
ota: na homilimikie. Kutupa ikita: ya kiki pa:ta: haena: hali ma:nda:ma:
pa:ta:la: mea:peke na ya:la:me. 29 Yaka Apa:ma: iki I pa:ta: kia:me. Kutupa
yaka Apa: make manda hata: paeyao ankulala:me. Yaka Apa:ma: miniki
hala: ekimanu hali ma:nda:ma: pa:ta:la: mea:peke na ya:la:me. 30 Yaka
Apa: dikita: homeke kone halopa:me leekeme.
31 Koto leeke ekina: Mo Diu haliwekima: Yesu luekema: toopimanu
paa mimikime. 32 Yesuma: mo haliweki pa:ta: alota: Yaka Apa:ma:
peaala: epeke pita:la: ekimanu wotu Ima: iki pa:ta: waloa:pate eki pua:
ekina: toopima: I luekema: pitelemepe. 33 Mo Diu haliwekima: ipika: pi
hombo peaaso alota: Nakana:ma: epeke peleeki ma:nda:na: hone witolo
hata: toopima: neke luekema: na pitoloma:pate pa Koda: laasa: ekina:
pitoloma:me. Neketa: pa hali ya:la:pate nakana:ma: Koda: tupa: hata:
kone alome le ekina: pitoloma:me. 34 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota:
Ika: Lo Pimanu pa:ta: dupa wape pea ula:me. Ima: alota: Ikita: koda:sunue
loa:me laa wape pa:la:me. 35 Kota: Koda:ma: ipika: pi la:niaemeke hali-
weki pa:ta: ika: bikita: koda:manue laa leekeme. Kutupa Baibolo bukana:
pita: ota:eki kone pa u halieke. 36 Kutu pa:la:pate Ita: hande yaka Apa:ma:
I meata: do kenke pa:ta: epono I tapaeya:me. Koto ekina: Ima:ta: Koda:na:
Eiyeke halome loa: ekita: Koda: laasopatema: ekipeke alemepe. 37 Yaka
Apa:na: pita:la: ekimanu na pua:ka:na:ta: kota: I pa:ta: hone na tulaapa:pe.
38 Kutu pua:peke ya:la:pate yaka Apa:na: pita:la: ekimanu pua:ka:na:ta:
I pa:ta: hone na tulaake hata: kone yaka pitolo ekimanu pa:ta: kone
hone tulaapeke aleo. Kutu pimika:na:ta: hande Apa:ta: I tukiki pa:ta:
hala:eki make Ita: ipiki tukiki pa:ta: haloeki make handa: hone wilimikie
leekeme. 39 Yesu pa da:ka:pa: minuluekema: pimikipate ipikita: opa: pa
lopa peekeme.
40 Yesuta: pa la:ka:la pua mo Diodani ikali tunkula mone tea:na: Dion-
ima: amba: bapitaisi peaatiki pu hayeke alena: opolo puata: koto pa:ta:
hayekeme. 41 Wanda:hali wopuma: ipiki pa:ta: pua mombolo hata: alota:
Dionima: wele wotu pita:la:eki wopu na piekepate ipikana:ma: do hali
pa:ta: leeke pi paeyao amba: yaala:me lemekeme. 42 Kutupa wanda:hali
wopu koto pa:ta: hata: Yesu pa:ta: hone tulaemekeme.

11

La:satesi homeekeeki

1 Bedani da pa:ta: hayeke hali La:satesi yeni hayekeme. Mo Bedani
data: Mada hakepiki Meti yaapona: dae. 2 Mo Metima:ta: hande Teke-
halina: ankena: totopo wotupiki senisi holaota: ipika: itikima: kone honi-
aeyekeme. Koto wanda:na: beliki La:satesi yeni hayekeme. 3 Koto ekina:
mo hakila:ma: Yesu pa:ta: pi tapaaso alota: Tekehalio. Naka: yankeketa:
yeni hao ula:me laa tapaepekeme. 4 Yesuma: koto pi opua alota: Koto
yenima:ta: hali na homaalieke laa koto yeni a:pa hake hauta: Koda:na:
biki make Koda:na: Eiyekena: biki make mea a:meiyaena:yeke a:pa hao
pa:la:me leekeme.
5 Yesuma: mo beliala: tepo pa:ta:ta: hone wotu wiekeme. 6 Kutupa
hande La:satesi yeni hao ula:me leekeeki opuata: pa hoto yaapo koto
pa:ta: hao 7 ipika: disaipolo haliweki pa:ta: alota: Diudia nane paa
la:ka:la pomana:e leekepate 8 ipika: disaipolo haliwekima: ipiki pa:ta:

alota: Disao. Amba: numaneke a:nda: mo Diu haliwekima: toopima:
neke luekema: taapemepate koto pa:ta: paa pomana: alepe lemekeme.
9 Yesuma: alota: Nate homekena: pa yata:pea:peke nate leke manuta:
12 awamanu dia:ya:ka:ta:pe. Hali ma:nda:ta: oli nate talo haena: po-
mia:ka:na:ta: do kenkena: pa̱a̱ pa:la:eki handa:la: ekima: ipikita: lopu-
luekema: taapa:tia na pelieke laa 10 Kutu pulu pa:la:pateta: timba: alo
haena: pomia:ka:na:ta: ipiki pa:ta: pa̱a̱ na peaasa: ekima: ipikita: lopu-
luekema: taapa:tia pelieke leekeme. 11 Yesuma: kotoeki laa pi ma:nda:
alo alota: Nika: yankeke La:satesita: amba: u peila:pateta: ipiki mea tiaalo
pulume leekeme. 12 Koto leeke handaa mo disaipolo haliwekima: alota:
Tekehalio. U pelia:ka:na:ta: kota: tiaalieke lemekeme. 13 Yesuma:ta:
mo La:satesi ota: homeeke ekina: leekepate mo haliwekima:ta: pa u
peileke ala:me hone wimikime. 14 Koto ekina: Yesuma: iki pa:ta: peneme
yao alota: La:satesi ota: homeekeme. 15 Koto pa:la:pate ikana:ma: hone
tulao hamina:yeke iki pa:ta: hone witolo hata: ipiki yaapo na haowa:
ekima: ta:na:ma: homolome laa ipiki pa:ta: pomana:e leekeme. 16 Koto
ekina: Tomasita: hande Manda:e halima: ipika: disaipolo yankeketiti
pa:ta: alota: Nika: Disa ame̱le̱ paeyao mandakena: bape laa ipiki ame̱le̱
homomana:e leekeme.

Yesuta: paa mea tiaasa:eki make da:taasa:eki make hala:me

17 Yesu opolo puaata: La:satesi lapa: pea haena:ta: hoto tonkopu
wiekeeki opiekeme. 18 Mo Bedani data: Diutuseleme da teke pa:ta: kone
hayekeme. 19 Kutupa Diu wanda:hali wopuma: Mada Meti yaapo ipilika:
ana: homeeke ekina: tamba: minolo hata: pi pi loluekema: pemekeme.
20 Madama: Yesu ipula:me lemekeeki opuaata: manda:hande
peekepate Metita: da pa:ta: pitina: peekeme. 21 Madama: Yesu
manda:hande pea ipiki pa:ta: alota: Tekehalio. Neketa: do pa:ta: haeka:na:
yoluta: ya ana: na homolo pia:me. 22 Kutu pulu pia:pate pa ame do kone
nakana:ma: Koda: pa:ta: ala:ta: ma:nda: honke lelipi ale Koda:ma: ota:
kilieke hone witolome leekeme. 23 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Naka:
ana:ta: paa tiaalieke leekeme. 24 Madama: hombo peaaso alota: Mo
hande paelia: natena: Koda:ma: ipiki paa mea tiaalo pa:la: ekita: hone
witolome leekeme. 25 Koto leekepate Yesuma: ipiki pa:ta: alota: I̱ta: pa
mea tiaasa:eki make da:taasa:eki make halome. Hali epima: I̱ pa:ta: hone
tulao haya:ka:na:ta: kota: koto hali homea:ka:na: kone da:ta halieke.
26 Kutupa hali epima: da:ta: hata: I̱ pa:ta: hone tulao haya:ka:na:ta: koto
halita: ota: na homilieke. I̱ma: do alo pina: homelepe laa leekeme.
27 Madama: ipika: pi hombo peaaso alota: Tekehalio. Aowe. Naka:
kakema: homolo hata: neketa: hande Ketiso make Koda:na: Eiyeke do
kenkena: ipilieke leeke halita: hone witolome leekeme.

Yesuma: e̱ leekeeki

28 Madama: kotoeki laa pa pua hakepiki Meti pa:ta: yopu pua alota:
Tekehalima: do a:pa hata: neke wi ala:me. 29 Meti koto pi opua tiao Yesu
manda:hande puluekema: a̱iya peekeme. 30 Yesuta: mo hande da pa:ta:
a̱i na opolo peke Madata: ipiki manda:hande pieke alena: pa hayekeme.
31 Mo mandane Diu wanda:halima:ta: Meti pa:ta: a:ta:ma: homolo hata:
ipiki ame̱le̱ pita:ta: Meti a̱i tiao hama peekeeki handaata: ipiki telia: mea
pemekeme. Ika: honema:ta: Metima: mo lapa: pieke ale pa:ta: e̱ lolo
pula:me hone wimikime. 32 Metima: Yesu hayeke alena: opolo pua Yesu

handolo ipika: anke pa:ta: lopa:niao alota: Tekehalio. Neke do pa:ta: haeka:na: yoluta: ya ana: na homolo pia:me leekeme.
33 Metima: e̱ leekeeki make mo ipiki ame̱le̱ pemeke Diu wanda:halina: e̱ lemekeeki make handaata: ipikana:ma: ka:nda:ma: homolo hata: ipika: puki tetoma: homeekeme. 34 Yesuma: alota: Ipikita: hando pa:ta: wilimipe leeke handaa ikana:ma: alota: Tekehalio. Handolo epoe lemekeme. 35 Kutupa Yesuma: e̱ leekeme. 36 Koto ekina: mo Diu wanda:halima: pi hotiolo alota: Handa:pe. Do halima: La:satesi pa:ta: pukima: wotu homolo pita:la:me lemekepate 37 mandane wanda:halima: alota: Do halima:ta: hande leke holupiki halina: leketa: kilaeya: tupa: mo halina: homa:la:eki make sa:sa: pia:peke yolo pia:me hone witoloma:me lemekeme.

La:satesi paa mea tiaeyekeeki

38 Yesuma: pa puki tetoma: homolo hata: mo lapa: pimiki alena: peekeme. Mo lapa: pimiki ekita: tikene da pa:ta: toopima: a:mba wimikime. 39 Yesuma: alota: Mo toopi pa nane mea wipe leekepate hande hoieke halina: beliki Madama: alota: Tekehalio. Punku wotu pilieke. Mo lapa: pea hamonota: hoto tonkopu paeya:me leekeme. 40 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Nakana:ma: hone tulao haeka:na:ta: Koda:na: pa̱a̱ pa:la:eki handilipikie pita: na loa:pe leekeme. 41 Kutupa hande toopi pa nane mea wimikime. Yesuma: handa:liao hata: alota: Apa:o. Nakana:ma: yaka pi opu hale ekina: neke pa:ta: keiyae pi alome. 42 Nakana:ma: I̱ma: aloeki opu hale ekita: handolopate pa do haleme wanda:halima: nakana:ma: I̱ tapaaleeki handa: hone tulaena:yeke neke pa:ta: do pi alome leekeme. 43 Yesuma: koto laa anekema: wi alo hata: alota: La:satesio. Hama epoe leekeme. 44 Hande homeeke halita: kiki anke leke popeleke ipika: dauma: ambula wimiki tupa: tiao hama epeekeme. Kutupa Yesuma: iki pa:ta: alota: Dau leisi mea bao epena: tapaape leekeme.

Yesu lulu pimiki ekina: pota: weimikieki
(Ma:tiu 26:1-5, Maka 14:1-2, Luku 22:1-2)

45 Meti handolo pemeke Diu wanda:hali wopuma:ta: Yesuma: piekeeki handaata: ipiki pa:ta: hone tulaemekeme. 46 Kutu pimikipate mandane haliwekima:ta: Yesuma: pieke ekita: mo Pa:tisi haliweki lolo pemekeme. 47 Koto ekina: mo Pa:tisi haliweki make mo yeni peao haemeke you haliweki make mo Ka̱le̱sete tapake ame̱le̱ momba:lalo hata: alota: Nikana:ma:ta: eki pumana:pe. Do hande halima: wele wotu pa:la: ekimanu pita:la:me. 48 Pa pina: paoma:ka:na:ta: wanda:hali paeyaoma: ipiki pa:ta: hone tulaalimikie. Kutupa make mo Loma: haliwekima: a:paata: nika: tembolo da make nika: tapake make telipina: hoeyaalimikie lemekeme.
49 Iki pa:ta: hayeke hali Kaiya:pasita: koto bapina: yeni peao haemeke you haliwekina: you hali hata: kone ipikana:ma: alota: Ikita: ala:ta: ma:nda: na handelememe. 50 Wanda:hali paeyao pa:ta: hali homeke homea:ka:na:ta: iki pa:ta: epekeeki ipilieke. Kutupa nika: tapake paeyao hoeyaapeke na yelieke. Kutu pulu pa:la: ekita: hone na witelemepe leekeme. 51 Do leeke ekita: Kaiya:pasima: kone pa na leke koto bapina: yeni peao haemeke you haliwekina: you hali hata: Yesuta: mo Diu wanda:hali pa:ta: homolo piekeeki la halolo hata: leekeme. 52 Kutupa make mo Diu wanda:hali pa:ta: homeke na homeke mo Koda:na: weki wandikita: pa hata: pepi pea haena: kone paeyao handa: mea homeke

tapake kone apa:tao haena:yeke Yesu homolo pa:la:eki la halolo hata:
leekeme. 53 Koto leeke ekina: mo Diu wanda:halina: you haliwekima:
koto natena: kini pea Yesu lulu peleme pota: weimikime. 54 Koto ekina:
Yesuta: koto pa:ta: pominolo hata: peneme yao na pomiekepate Diudia
nane mina:pa:lao mo hapu hayeke alena: teke pa:ta: hayeke da Ipoteimi
da pa:ta: puaata: ipika: disaipolo haliweki amelele koto pa:ta: haemekeme.
55 Mo Diu wanda:halina: Lombei Pupa Yapeeke nate tunkulieke han-
daa papate da ta:ta: ta:ta: wanda:halima: ne ai na pambeke haena: ika:
loke wamo puluekema: oli Diutuseleme da nane pemekeme. 56 Mo
wanda:halima: Yesu weitolo hata: mo tembolo da pa:ta: momba:la ika:
ika: kone lota: lota: pu alualu pitolo alota: Eki hone witelemepe. Do hande
ne pamba:la: ekita: na ipilieke hone witoloma:pate eki hone witelemepe
la leekeme.
57 Kota: mo yeni peao haemeke you haliweki make mo Pa:tisi hali-
weki tonka:na: ikana:ma: pi alo alota: Hali epima: Yesu hala:eki han-
dea:ka:na:ta: Yesu da:ka:pa: minomonoyeke niki a:pa la kia:pa:peke
lemekeme.

12

Bedani da pa:ta: Yesuna: mo nada senisi holaeyekeeki
(Ma:tiu 26:6-13, Maka 14:3-9)

1 Mo hande Lombei Pupa Yapeeke natena: ne pambuluekema: haena:
nate yunki mindiki hata: pa wina: kone Yesuta: mo Bedani da pa:ta:
peekeme. Hande Yesuma: paa mea tiaeyeke hali La:satesi ipika: dae.
2 Koto pa:ta: Yesuna: ne pambaemekeme. La:satesita: teipolona: Yesu
yaapo mandake pa:ta: pitina: Madama: hande ne pane pea hale hale
piekeme. 3 Kutupa Metima: mo nada senisi seliapota: yenki tieke ale kone
mo ka:nda: makata: kilo pa hapo siki tupa: meata: Yesuna: anke pa:ta:
holaota: ipika: itikima: honiaeyekeme. Kutu pieke ekima: mo senisi to-
topoma:ta: mo da paeyao pa:ta: totopo yuyu wia wiekeme. 4 Mo disaipolo
hali homeke Isekatioti hali Diudasita: hande Yesu a:nda: lombolo pieke
hali ipikana:ma: alota: 5 Do senisita: ma:nda:ma: hambena: laata: 60 kina
meaata: nate hali wanda:hali pa:ta: na teli teli peaemeke ekita: ekipeke
pimipe leekeme. 6 Do leeke pita: nate hali wanda:hali pa:ta: a:ta:ma:
homolo na leke pake hali hata: leekeme. Mani pausata: ipikana:ma:
miniki hata: mea pomiekepate ipika: hone wia yoka: mea:tiki piekeme.
7 Koto leekepate Yesuma: alota: Koto wanda: pa:ta: pi na lapeke. Ipika:
wia hala:eki pa miniki haena: I toko hoiyulu peleme natena: loa:me.
8 Natehali wanda:halita: iki amelele hao halo pelemepate Ita: iki amelele na
hao halumeke leekeme.

La:satesi lulu pimiki pota: weimikieki

9 Diu wanda:hali wopuma: Yesuta: Bedani da pa:ta: a:pa hala:me leme-
keeki opuaata: koto pa:ta: pemekeme. Yesu homeke handuluekema:
na pekepate hande Yesuma: lapa: pa:ta: pa mea tiaeyeke hali La:satesi
make handuluekema: pemekeme. 10 Koto ekina: mo yeni peao haemeke
you haliwekima:ta: La:satesi make lulu pimiki pota: weimikime. 11 Diu
haliweki wopuma: La:satesi pa:ta: hone witolo hata: ika: you haliweki
mina:pa:lao Yesu pa:ta: hone tulaemeke ekina: pimikime.

Ta:na:ma: homolo hata: Diutuseleme nane pemekeeki
(Ma:tiu 21:1-11, Maka 11:1-11, Luku 19:28-40)

12 Da ka:la:peeketa: hande Lombei Pupa Yapeeke dina: ne pambu-
luekema: momba:la haemeke wanda:hali paeyaoma:ta: Yesuta: Diutuse-
leme da nane ipula:me lemekeeki opimikime. 13 Koto ekina: dopema:
handeke ti palekemanu tonda:pa: mepi pea mina Yesu manda:hande
puluekema: wi la:tiki pulu hata: alota:
Koda:na: pi laapa:pe.
Tekehalina: bikina: ipula: halita: Koda:ma: epeaeya:ka:na:ta: epelieke.
Ipikita: Isulai wanda:halina: Kini halie la lemekeme.
14 Yesuma: donki ma:na: handa: wiata: mo ma:na: hoki manda
pitiekeme. Kutu pieke ekita: mo Baibolo buka pa:ta: wape pa:la: ekita:
dupa
15 Saioni data: paala:ma: na homa:peke. Handa:e. Naka: kini hali koto
ipula: handa:e. Donki ma:na: siki ipika: hoki manda pita: koto
ipula: handa:e laa wape pa:la:me.
16 Yesuma: koto hau pieke pita:ta: ipika: disaipolo haliwekima: hone na
wimikipate pa wetepena:ta: Yesu paa tiao oli ipika: pa̱a̱ piki kapu tieke
mulu pieke haena: ikana:ma: mo Baibolo bukana: dupiki pi wape pa:la:
ekita: ota: Yesu pa:ta: kone yaeyekeeki hone wimikime.
17 La:satesi lapa: pa:ta: wina: Yesuma: wi la paa mea tiaeyeke pita:ma:
Yesu ame̱le̱ haemeke wanda:halima: koto pieke ekita: hande wanda:hali
pa:ta: amba: la halemekeme. 18 Koto wele wopu pieke ekina: wanda:hali
paeyaoma: opuata: Yesu manda:hande pulu pemekeme. 19 Koto ekina:
mo Pa:tisi haliwekima: ika: kone ane la: mone la: pu alualu pitolo alota:
Handelemepe. Nikana:ma: hau ma:nda: pea:peke na ya:la:me. Handa:pe.
Wanda:hali paeya: tapao ipiki telia: mea pulimime lemekeme.

Mandane Kitiki wanda:halima: Yesu weimikieki

20 Mo hande ne pambemeke pita: Diutuseleme da pa:ta: yeni pulu pe-
meke wanda:hali ame̱le̱ta: mandane Kitiki wanda:hali make pemekeme.
21 Mo wanda:halima: hande Ka:lili nane hayeke da Betesaida da hao
epeeke hali Pilipi pa:ta: pua alota: Aneke halio. Nika: honema:ta: Yesu
handulumeke hone witoloma:me lemekeme.
22 Pilipima: A:ndutu pa:ta: pua laata: Ipilikana:ma: Yesu lolo pepekeme.
23 Yesuma: ipilika: pi hombo peaaso alota: Wanda:halina: Eiyekema:
mo pa̱a̱ piki kapu tieke mulu pa:la: di ame ipula:me. 24 Ipiliki pa:ta:
ota: pi alome. Kuni wae alesiki homeketa: kenkena: na opa: pa lopa
na homea:ka:na:ta: ipika: pa u pelia halieke. Kutu pulu pa:la:pate
homea:ka:na:ta: opa kiliki wotu a:elieke. 25 Hali epima: ipika: da:ta:la:eki
kone hone wotu wia:ka:na:ta: ipika: da:ta:la: ekita: alupilieke. Hali epima:
do kenkena: hata: ipika: da:ta:la:eki kone hone wopu na wia:ka:na:ta:
ipika: da:ta:la:eki mea miniki hata: da:ta hao halo pa:la:eki kone yelieke.
26 Hali epima: yaka e pokaaluekema: hone pia:ka:na:ta: ipikana:ma: ya
hoki nane telia: mea epena:e. Yaka e pokaasa: halita: I̱ halo alena: kone
diki mandakena: halupekema: loa:me. Yaka e pokaasa: halita: yaka
Apa:ma: koto halina: biki tieke wina: lelieke leekeme.

Yesuma: ipika: homolo pieke ekina: pi leekeeki

27 Ameta: ya puki tandama: homolome hata: eki pi lonope. Doeki
lapeke ya:la:pe. Apa:o. Hande I̱ pa:ta: epolo pa:la: di na epena: lapeke
lonope. Dia:me. Koto tanda tandama: homolo polo di muluekema:
epoa:me. 28 Apa:o. Naka: biki tieke wina: lapeke leekeme. Koto la haena:
oli ya nanema: la:niaeyeke pi ho̱la̱:makema: alota: Yaka bikita: amba:

titina: tieke wina: lolopate paa ma:nda: alo peao tieke wina: lolueke leekeme.
29 Koto pa:ta: pambulu bao haemeke wanda:halima: hande pi hoḻa:make opua alota: Tutu lia:me lemekeme. Mandane wanda:halima: alota: Enisolo halima: ipiki pa:ta: pi alopate lea:me lemekepate 30 Yesuma: iki pa:ta: alota: Oli la:niaeya: pita: I̱ pa:ta: dia:me. Iki pa:ta: hone witolo hata: la:niaaso lea:me. 31 Ameta: do kenke wanda:halina: pi yokaalu pulu pa:la: di ipula:me. Ameta: do kenkena: tumiki hala: halita: yoka mea lopaalieke. 32 Kutupa I̱ta: kenkena: hano I̱ mea a:meiyaemeka:na:ta: wanda:hali paeyao I̱ pa:ta: epena: yola: mulueke leekeme. 33 Koto leeke ekita: ipika: homolo piekeeki la halolo leekeme. 34 Koto leeketa: mo wanda:hali paeyaoma: ipika: pi hombo peaaso alota: Mo Lo Pi manuma: ala: ekita: doeki opuma:me. Ketisota: hao halieke ala:me. Nakana:ma: alota: Wanda:halina: Eiyeke mea a:meiyalieke ale ekita: ekipape. Mo hande Wanda:halina: Eiyeketa: epiya:ka:ta:pe lemekeme.
35 Yesuma: iki pa:ta: alota: Mo hande pa̱a̱ pa:la: ekita: iki ame̱le̱ hosiki halimikie. Timba: la:la: ekima: iki mea tombuaama:na: pa̱a̱ pa:la: pita: kone pua:pa:peke. Timba: la:pa pa:la: pa:ta: pula: halima:ta: Dota: hando pa:ta: pulupe lelieke. 36 Kutu pa:la: ekina: ikita: pa̱a̱ pa:la: dina: hata: pa̱a̱ pa:la: ekina: wekiwandiki leke hamina:yeke pa̱a̱ pa:la:eki pa:ta: kone hone tulaapa:peke leekeme.

Mo Diu wanda:halima: Yesu pa:ta: hone na tulaemekeeki

Yesuma: koto pi laata: mo wanda:hali mina:pa:lao puata: panka halo peekeme. 37 Ipikana:ma:ta: wanda:halina: leke popelekena: hata: kone wele wotu pieke ekimanu mo wanda:halima: handaa kone ipiki pa:ta: hone na tulaemekeme. 38 Mo hande potopede hali Aisayama: leeke ekimanu yaena:yeke piekeme. Dupa
Tekehalio. Nikana:ma: la haloma: ekita: epima: opimipe.
Kutupa Tekehalima: ipika: wele pieke ekita: epi pa:ta: walea:pe laa leekeme.
39 Koto ekina: mo wanda:halima: hone tulaapeke na yeeke ekina: Aisayama: leekeeki ma:nda: dupa
40 Koda:ma: ika: leke holu peaota: ika: pukita: taka:la:pa pua hata:ta: toopi leke wina: leekeme.
Wanda:halima: ika: lekema: handaama:na: make ika: puki tooluma: hone wiaama:na: pua:me.
I̱ma: iki wamo peaanoyeke I̱ pa:ta: na la:ka:la haena:yeke pua:me laa leekeme.
41 Koto leeke pita: Aisayama:ta: Yesuma: ipika: pa̱a̱ tieke mea hayekeeki handeeke ekina: Yesu pa:ta: mulu pa:la:eki hone witolo hata: leekeme.
42 Kutu pimikipate mo Diu you haliweki wopuma: Yesu pa:ta: hone tulaemekepate mo Pa:tisi haliweki pa:ta: pieke handaata: ika: pi hotu haemeke da pa:ta: ika: ula:eki yokaama:na: ika: hone tulaemekeeki peneme yao na lemekeme. 43 Koda:ma: ika: pi laena: hone na wiki kenke haliwekima: laena: hone wopu wimikime.

Yesuna: leeke pi manuma: pi yokaalu pea:peke ya:la:eki

44 Yesuma: pi anekema: alo alota: Hali epima: I̱ pa:ta: hone tulaeya:ka:na:ta: I̱ pa:ta: homeke hone na tulaake I̱ tapaeya: hali pa:ta: make pita:la:me. 45 Hali epima: I̱ handea:ka:na:ta: kota: I̱ tapaeya: hali make handa:la:me. 46 I̱ta: do kenkena: pa̱a̱ pa:la:eki tupa: a:pa halome. I̱ pa:ta:

hone tulaaseme wanda:halita: timba: la: pamba:la: pa:ta: na haena:yeke
epoa:me. 47 Hali epima: Īma: alo pi opua na pia:ka:na:ta: koto hali yaapo
Īma: pi yokaalu na pulueke. Kenke wanda:halita: iki pa:ta: pi yokaalu
puluekema: na epeke iki mea da:taaluekema: epoa:me. 48 Hali epima: Ī
kiaaso hata: Īma: alo pi na opia:ka:na:ta: kota: ma:nda:ma: ipiki yaapo pi
yokaalu pilieke. Do Īma: aloeki manuma: kone paelie natena: ipiki yaapo
pi yokaalu pilieke. 49 Īma: ya hone wia na loa:me. Ī tapaeya: hali yaka
Apa:ma: Īma: lolo pua: ekimanu paeyao ipikana:ma: lapeke leeke handaa
pua:me. 50 Kutupa yaka Apa:ma: du pea:peke la ala: pi manuta: da:ta hao
hala:eki kone peaasa:ekie hone witolome. Koto ekina: Īma: alo pita: yaka
Apa:ma: Ī pa:ta: lapeke lea: pi kone alome leekeme.

13

Yesuma: ipika: disaipolo haliwekina: anke tanda:paeyekeeki

1 Mo hande Lombei Pupa Yapeeke natena: ne pambuluekema:
hata:ta: Yesuma: do kenke mina:pa:lao Ateke pa:ta: polo pieke di amba:
tunkula:la:me hone wiekeme. Ipikana:ma: do kenkena: haemeke ipika:
wanda:hali pa:ta: pukima: homo hao paeyaalo pulu hata: make iki pa:ta:
pukima: homeekeme.
2 Welealo nane Yesu ipika: disaipolo haliweki amelē ne no pitimikime.
Isekatioti hali Saimonona: eiyeke Diudasima:ta: Yesu mina:yeke a:nda:
lombolo pieke honeta: ipiki pa:ta: Sadanima: amba: mea wiaeyekeme.
3 Yesuma:ta: hande ipika: Atekema: ala:ta: ala:ta: paeyao ipiki pa:ta: halee-
keeki make ipikita: Koda: yaapo hao a:pa Koda: pa:ta: polo piekeeki make
hone wiekeme. 4 Koto ekina: Yesuma: mo teipolo mina:pa:lao tiaota:
manda pambaeyeke dau hola: mea wiaata: dawelo mea tonkaeyekeme.
5 Kutupata: ma:tiki pa:ta: ikali hola: pambaata: mo disaipolo hali-
weki ika: ankemanu homeke pa:ta: pua:tiki pea tanda:pa:tiki pea
hande tonkaeyeke daweloma: honia:tiki piekeme. 6 Kutupata: Saimono
Pida pitieke pa:ta: peekepate ipikana:ma: Yesu pa:ta: alota: Tekehali
nakana:ma: ya anke tanda:puluekema: pi leekeme. 7 Yesuma: ipika: pi
hombo peaaso alota: Ame do pitolo ekita: nakana:ma: hone na witelepate
wetepena:ta: hone wilipikie leekeme. 8 Pidama: ipiki pa:ta: alota:
Yaka anke nakana:ma: hoto homeke a:nda: tanda:pa:peke na ya:la:me
leekeme. Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Īma: naka: anke na
tanda:poa:ka:na:ta: kota: neketa: yaka disaipolo hali hapeke na yelieke
leekeme. 9 Saimono Pidama: ipika: pi hombo peaaso alota: Tekehalio.
Kota: yaka anke homeke dia:me laata: Yaka kiki you tonka:na: tanda:pae
leekeme. 10 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Hali epima: ipika: loke paeyao
tenke lao ikali peiya hata:ta: ipika: loke paeyao wamo pea haluekema:
ikali pa na peiyiki ipika: anke homeke pa tanda:pa:peke ya:la:me. Iki
paeyao amba: wamo pea halemepate hali homeketa: dia:me leekeme.
11 Yesuma: ipiki a:nda: lombolo pieke hali amba: hone witolo hata: koto
pi leekeme. Koto ekina: Iki paeyao amba: wamo pea halemepate hali
homeke dia:me leekeme.
12 Yesuma: ika: anke tanda:pa paeyeketa: ipika: dau paa mea pambao
ipika: amba: pitieke teipolo pa:ta: paa pua tepiao pitiekeme. Mo haliweki
paeyao pa:ta: ipikana:ma: lota: pitolo 13 Ikana:ma: Ī biki yaapo alo hata:
Disa make Tekehali make aleme ekita: ana:piki pi alememe. Īta: koto
polome. 14 Koto ekina: Īma:ta: ika: Tekehali make Disa make hata: ika:

anke tandepoa: ekina: ikana:ma: make ika: ika: kone ika: ankemanu
tanda:pa: alualu pea:pa:peke aleo. 15 Ima: iki pa:ta: peaowa: ekita:
ikana:ma: make puemena:yeke wala: tiaaso pua:me. 16 Iki pa:ta: ota: pi
alome. Pa hameke e pokaasa: halima:ta: ipika: e teke hali ankulapeke na
ya:la:me. Kutupa pi lolo pena: tapaasa: halima: make ipiki tapaasa: hali
kone ankulaapeke na ya:la:me. 17 Do walo ekita: hone wimika:na:ta: kota:
pitolo hata: kone ta:na:ma: homilimikie.
18 Ima: iki paeyao pa:ta: na alome. Ya talopu molo haliweki amba:
handoa:me. Kutu pa:la:pate mo Baibolo bukana: wape pa:la: ekita:
yaapeke ya:la:me dupae. Dika: mandakena: pita: ne nopa: halima: kone
I yaapo a:nda: tunkula hala:me. 19 Dupiki hau ai na piki haena: kone
iki pa:ta: ame do kone la kitolome. Koto ekina: wetepena: koto hau
pia:ka:na:ta: yaka halo ekita: ota: halome. I pa:ta: hone wilimikie. 20 Iki
pa:ta: ota: pi alome. Hali epima: Ima: tapaaso hali handa: mia:ka:na:ta:
I make handa: minolo pita:la:me. Kutupata: I handa: mina:la: halima: I
tapaeya: hali kone handa: mina:la:me leekeme.

Yesuma: ipiki pa:ta: a:nda: lombolo pulu piekeeki la: wiekeeki
(Ma:tiu 26:20-25, Maka 14:17-21, Luku 22:21-23)

21 Kotoeki laa Yesuma: ka:nda:ma: wopu homolo hata: mo haliweki
pa:ta: la halolo alota: Iki pa:ta: ota: pi alome. Iki amele hala: hali
homekema: I mina:yeke a:nda: lombelieke leekeme.
22 Mo disaipolo haliweki pa penkili pitolo hata: ika: kone ane handa:
mone handa: pitolo epi pa:ta: ala:pe hone wimikime. 23 Disaipolo
hali homeketa: Yesuma: puki pieke halita: Yesu yaapo lopu la: alu pea
pitiekeme. 24 Saimono Pidama: mo hali pa:ta: so la: mea alota: Epi pa:ta:
alepe. Lota: pie leekeme. 25 Koto leeke handaa mo disaipolo halima: teke
pa:ta: panda:pea pita: Yesu pa:ta: lota: pitolo alota: Tekehalio. Epi pa:ta:
alepe leekeme. 26 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Do palaowata:
kawaso pa:ta: tenke lao halue halita: koto halie leekeme. Kotoeki la
ipikana:ma: palaowa meata: tenke lao mo Isekatioti hali Saimono ipika:
eiyeke Diudasi pa:ta: haleekeme. 27 Diudasima: hande palaowa mieke
pita: kone Sadanita: ipiki tukiki pa:ta: pitulu epeekeme. Yesuma: ipiki
pa:ta: alota: Naka: pulu peleeki ai pua pea:peke leekeme. 28 Yesuma:
Diudasi pa:ta: leeke ekita: mo teipolo pa:ta: pitimiki haliweki homeke
a:nda:ma: hone na wimikime. 29 Mandane disaipolo haliwekima: ika:
honema:ta: Diudasima: mo mani pausa handeteke hayeke ekina: ika:
ne pambuluekema: ala:ta: ma:nda: hambolo pena: tapaeya:pe o natehali
wanda:hali pa:ta: ala:ta: ma:nda: halo pu la tapaeya:pe hone wimikime.
30 Diudasima: mo palaowa meata: kuta kone hama opolu bao peekeme.
Koto dina:ta: timba: la: pambeekeme.

Mo panake pi ula:eki

31 Diudasi peeke hoki nane Yesuma: alota: Ameta: Wanda:halina:
Eiyekema:ta: ipika: paa pa:la:eki milieke. Kutupa Koda:na: paa pa:la:
ekita: Wanda:halina: Eiyeke pa:ta: handulumeke. 32 Kutupa Koda:na:
paa pa:la:eki Wanda:halina: Eiyeke pa:ta: peaeya:ka:na:ta: kota: Koda:ma:
ipikana:ma: kone Wanda:halina: Eiyekena: paa pa:la:eki peaalieke. Ku-
tupa kuta kone peaalieke. 33 Yaka weki wandikio. Iki amele halo
poloma:pateta: hosiki halueke. Kutupa ikana:ma: I weilimikipate pa
amba: mo Diu wanda:hali pa:ta: loa: ekita: ameta: iki pa:ta: make alome. I

polue da naneta: iki a:pa:peke na ya:la:me la leekeme. 34 Ameta: Ima: iki
pa:ta: panake pi ula:eki la: wiaasome dupa. Ika: kone pukima: homaalu
alu pea hapa:peke. Ima: iki pa:ta: pukima: homao tupa: ikana:ma: make
pukima: homaalu alu pea:pa:peke laa 35 ikana:ma: pukima: homaalu
alu pimika:na:ta: ikita: yaka disaipolo haliweki haleme ekita: paeyaoma:
handilimikie la leekeme.

Pidama: Yesuna: biki hoeyaaso pulu pieke ekita: Yesuma: pi la: wiekeeki (Ma:tiu 26:31-35, Maka 14:27-31, Luku 22:31-34)

36 Saimono Pidama: Yesu pa:ta: lota: pitolo alota: Tekehalio. Neketa:
hane poluekema: alepe leeke handaa Yesuma: alota: I polue naneta:
ame I telia: mea a:pa:peke na yolo pa:la:pate wetepena:ta: telia: mea
ipilipikie leekeme. 37 Koto ekina: Pidama: paa lota: pitolo alota: Teke-
halio. Ekipeke neke na telia: mea ipilipiki la alepe laata: Ima: neke
tamba: muluekema: yaka da:ta:la:eki homaoa:ka:na: make ana: pilieke
laa leekepate 38 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Nakana:ma: I
pa:ta: homoluekema: ota: pi alepe laa neke pa:ta: ota: pi do alome. Mo
hali koka:la:ma: e ai na leke haena:ta: nakana:ma: hoto tepona: I Yesu na
handolome laa lelipikie leekeme.

14

Yesuta: Apa: pa:ta: pula: pota:e

1 Yesuma: iki pa:ta: alota: Ikana:ma: pomoma: na homeke hone eleke
eleke na wiki hata: Koda: pa:ta: hone tulao hata: make I pa:ta: tonka:na:
hone tulao hapa:peke. 2 Yaka Apa:na: da pa:ta:ta: da panda: eleke eleke
wotu ula:me. Kutupa I puata: ika: a:pa halo peleme alena: wamo peaalo
pula:me. Do aloeki na wia:ka:na: yoluta: Ima: iki pa:ta: amba: la kulu
pua:me laa leekeme. 3 Kutupa I pua ika: halo peleme alena: wamo
peaota: I halo alena: mandake pa:ta: a:pa hamina:yeke I paa a:pa iki
a:pa handa: mulueke. 4 Kutupa I pulueeki make pota: make ikana:ma:
handelememe laa leekeme. 5 Tomasima: ipiki pa:ta: alota: Tekehalio.
Neke polo pele ekita: nikana:ma: na handoloma:me. Koto ekina: pota:ta:
ekipa handomonope laa leeke handaa 6 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso
alota: Ita: hande pota:e. I ota:ekie laa Ita: da:ta:la:ekie. Hali epima:
yaka Apa: pa:ta: polueke hone wia:ka:na:ta: pota: ma:nda: dia:me. I
pa:ta: homeke epena:e leekeme. 7 Ikana:ma: I handemeka:na:ta: yaka
Apa: make handilimikie. Ameta: ipiki handolo pelemeeki ameta: kini
pitelememe laa ipikita: amba: handelememe la leekeme.

8 Pilipima: ipiki pa:ta: alota: Tekehalio. Naka: Apa:ta: niki pa:ta: wala:e.
Kutu pika:na:ta: ana: pilieke leekeme. 9 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso
alota: Pilipio. Iki paeyao amele nate wopu haowa:pate nakana:ma: Ita:
hone na wia alepe. I handilia: halima:ta: yaka Apa: make handilieke laa
ekipeke handa naka: Apa: wala:e alepe. 10 Yaka Apa:ma: I yaapo hala:eki
make Ima: make yaka Apa: yaapo haloeki make hone na witelepe
leekeme. Koto laa Yesuma: mo disaipolo haliweki pa:ta: alota: Iki pa:ta:
loa: pi manuta: ya hone wia na loa:me laa hande I yaapo hala: Apa:ma:
ipikana:ma: kone ipika:eki pita:la:me. 11 Yaka Apa:ma: I yaapo hala:
ekina: make Ima:ta: yaka Apa: yaapo halo ekina: make Ima: do alo pita:
ikana:ma: ota: opua:pa:peke ya:la:pate pa do aloeki na opimika:na:ta:
kota: Ima: hande pua: ekimanu hone witolo hata: I pa:ta: hone tulao
hapa:peke laa leekeme. 12 Ima:ta: iki pa:ta: ota: pi alome laa I pa:ta: hone

tulao hala: halima:ta: I̱ma: pitoloeki manuta: ipikana:ma: make pilieke. Kutupa yaka Apa: pa:ta: I̱ polue ekina:ta: I̱ma: pitolo ekimanu kone mo halima: ankulao hau tiekemanu pilieke leekeme. 13 Kutupa ala:ta: ma:nda: yaka bikima: honke alo hata: lemeka:na:ta: hande Atekema: hande Eiyeke pa:ta: yama: pa̱a̱ peaena:yeke I̱ma: peaalueke leekeme. 14 Ala:ta: ma:nda: yaka biki alo hata: I̱ pa:ta: honke lemeka:na:ta: I̱ma: peaalueke leekeme.

Mo hande la: wieke Holi Sipitidi

15 I̱ pa:ta: pukima: homekena:ta: yaka pi ula: ekimanu opua pilimikie. 16-17 Kutupa I̱ma: yaka Apa: pa:ta: honke loa:ka:na:ta: ipikana:ma: mo iki ame̱le̱ hao haena: lelia: mo Tamba: Mu Halo Pa:la: Hali kilieke. Ipikita: mo ota:eki pu hala: Epeke Temoko konee. Kenke wanda:halima:ta: ipiki na handolo hata: make hone na witolo hata: make ipiki handa: mea:peke na yolo pa:la:pate iki ame̱le̱ mandake hata: iki tukiki pa:ta: hala: ekina:ta: ipiki handelememe.

18 I̱ma: ikita: pa honumake hamina: na lolueke. Iki pa:ta: paa la:ka:la ipulueke laa 19 hosiki hao kenke wanda:halima: I̱ pa na handolo pelemepate ikana:ma: wetepe I̱ handilimikie. Koto ekina: I̱ da:ta: halo ekima:ta: iki make da:ta: halimikie. 20 Kutupa koto dina:ta: I̱ta: yaka Apa: tukiki pa:ta: haloeki make ikita: I̱ tukiki pa:ta: halemeeki make iki tukiki pa:ta: I̱ haloeki make handilimikie laa leekeme.

21 Hali epima: yaka pi ulu ekimanu opua pia:ka:na:ta: kota: koto halima: I̱ pa:ta: pukima: homa:la:me. Kutupa I̱ pa:ta: pukima: homilie halita: yaka Apa:ma: ipiki pa:ta: pukima: homilieke. Kutupa make I̱ma: ipiki pa:ta: pukima: homolo hata: I̱ halo ekita: peneme yaalueke laa leekeme. 22 Yesuma: koto leeke handaata: Diudasi hande Isekatioti hali Diudasi pa:ta: na loa:ma: ipikana:ma: Yesu pa:ta: alota: Tekehalio. Ekipa kenke wanda:halima: na handena: leke niki pa:ta: homeke peneme yao walipikipe leekeme. 23 Kutupa Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Hali epima: I̱ pa:ta: pukima: homea:ka:na:ta: I̱ma: alo pi opua pilieke. Kutupa yaka Apa:ma: koto hali pa:ta: pukima: homilieke. Kutupa yaka Apa: dikita: mo hali pa:ta: a:pa ipiki ame̱le̱ hao halumeke. 24 Pate hali epima: I̱ pa:ta: pukima: na homea:ka:na:ta: I̱ma: alo pi manuta: na opilieke. Ikana:ma: do opueleme pita: yakaeki dia:me pa I̱ tapaala: hali yaka Apa: pa:ta: ipula:me leekeme.

25 Iki ame̱le̱ halo dina:ta: do pimanu la kitolome. 26 Kutu pitolopate hande iki Tamba: Mulu pa:la: Hali yaka Apa:ma: yaka bikina: tapaalo pa:la: halita: Holi Sipitidi kone ala:ta: paeyao ipikana:ma: walieke. Kutupa make I̱ma: hande iki pa:ta: walo ekimanu paeyaota: ikana:ma: hone uemena:yeke ipikana:ma: ika: hone u tiaalieke.

27 I̱ma: iki mina:pa:lao pulupate puki lopa:niaasa: ekita: iki pa:ta: pa wina: laa pulume. Yaka puki lopa:niaasa:eki kone iki pa:ta: kitolome. Kutupa mo kenke wanda:halima: iki pa:ta: kita:la: tupa: pa na kitolome. Koto ekina: hone eleke eleke na wiki paala:ma: na homa:pa:peke laa leekeme. 28 I̱ma: iki mina:pa:lao polueke laa loa:pateta: paa la:ka:la ipulueke laa loa: pita: amba: opimime. Ikana:ma: I̱ pa:ta: pukima: homemeka:na: yoluta: mo yaka Apa: pa:ta: I̱ pulume loa: ekina: ta:na:ma: homolo pimime. Pa ekipeke yaka Apa:ta: I̱ ankulao hala: ekina: loa:me leekeme. 29 Do alo ekimanu a̱i na epeke haena: kone iki pa:ta: la kitolome. Pa ekipeke ota: yaeya:ka:na:ta: ikana:ma: hone tulaalimikie leekeme. 30 Do

kenkena: you hali epolo pa:la: ekina: Ima:ta: iki pa:ta: pi wotu na lolueke.
Ipikana:ma:ta: I pa:ta: hau ma:nda: pea:peke na ya:la:pate 31 Pa Ima: yaka
Apa: pa:ta: pukima: homolo ekita: do kenke wanda:halima: handena:
loluekema:yeke ipikana:ma: I pa:ta: doeki pea:peke lea: haumanu paeyao
pu halome laata: Tiao do pa:ta: mina:pa:lao pomana:e laa leekeme.

15

Yesuta: ota: waini pu tekee

1 Yesuma: alota: Ita: ota: waini pu tekee. Kutupa yaka Apa:ta: mo waini
pu ena: teke halie. 2 Yaka paleke mandane ekima: kiliki na a:eya:ka:na:ta:
kota: koto paleketa: yaka Apa:ma: poka mea baalieke. Kutupa mo
mandane kiliki a:eta:la: paleke manuta: wamo peaaso hata: kiliki wopu
a:ena:yeke yaka Apa:ma: poka: mepi pilieke. 3 Ima: iki pa:ta: amba:
loa: ekima:ta: ikita: amba: wamo pa:la:me. 4 Ikita: I pa:ta: hapa:peke.
Kutupa Ima:ta: iki pa:ta: halueke. Mo hande paleke ma:nda: teke pa:ta: na
tunaeya:ka:na:ta: kota: ipika: kone kiliki a:eya:peke na ya:la:me. Iki make
I pa:ta: na haemeka:na:ta: ika: kone kiliki na a:elieke.

5 Ita: waini pu tekee. Ikita: palekemanue. Hali epima: I pa:ta:
haya:ka:na:ta: Ita: ipiki yaapo hata: kiliki wotu a:elieke. Pate ikana:ma:
I amele na hake hata:ta: ikana:ma: epeke hau homeke a:nda: na pil-
imikie. 6 Hali epima: I pa:ta: na haya:ka:na:ta: ipikita: mo hande hapua:la:
palekema: handilieke. Kutupa mo hapua:la: paleke manuta: amu pea ti
uleke pa:ta: lopaeya:ka:na:ta: tima: telieke. 7 Ikita: I pa:ta: hata:ta: yaka pi
lolo ekimanu miniki hata:ta: ika: hone pa:la: tupa: honke lemeka:na:ta:
ota: milimikie. 8 Ikana:ma: kiliki wotu a:eteleme ekima:ta: yaka Apa:na:
biki tieke wiaasememe. Kutu piteleme ekima:ta: ikita: yaka disaipolo
haliweki halimikie leekeme. 9 Yaka Apa:ma: I pa:ta: pukima: homa:la:
tupa:ta: Ima: make iki pa:ta: pukima: homolome. Koto ekina: yaka
pukima: homoloeki pa:ta: hao hapa:peke. 10 Ima:ta: yaka Apa:na: pi
ula: ekimanu opua peata: ipika: pukima: homa:la:eki pa:ta: halo tupa:
ikana:ma: make yaka pi ula: ekimanu opua pimika:na:ta: yaka pukima:
homoloeki pa:ta: halimikie laa leekeme.

11 Do aloma: pi manuta: yaka ta:na:ma: homoloeki iki pa:ta: witolo hata:
ika: ta:na:ma: homelemeeki tumba pitina:yeke iki pa:ta: alome. 12 Yaka pi
witolo ekita: dupae. Ima: iki pa:ta: pukima: homolo tupa: ikana:ma: make
pukima: homaalualu pea:pa:peke. 13 Hali ma:nda:ma: ipika: yankeke
tamba: minolo hata: ipika: da:ta:la:eki kone alu paeya:ka:na:ta: kota:
kutupiki pukima: homa:la: hauta: ma:nda:ma: ankulapeke na ya:la:me.
14 Kutupa Ima: dupa:pa: aloeki opua pimika:na:ta: ikita: yaka yankeke
titi halimikie. 15 Pa e pokaasa: halima:ta: ipika: teke halima: hone
wita:la: ekita: handa:peke na ya:la: ekina: ameta: iki pa:ta: pa e pokaaseme
haliwekio pi na lolueke. Pa ekipeke yaka Apa:ma: I pa:ta: la kita:la: pi
paeyao iki pa:ta: la kitolo ekina: iki pa:ta: yaka yankeke titio alome laa
leekeme. 16 Ita: ikana:ma: na mea haena: lelemepate pa ikita: Ima: talopu
meaata: ikita: pua hande u halo pa:la: napeke a:eyamina:yeke mea haena:
lolome. Koto ekina: ikana:ma: yaka Apa: pa:ta: ala:ta: ma:nda: yaka biki
alo hata: honke lemeka:na:ta: ipikana:ma: iki pa:ta: ota: kilieke. 17 Koto
ekina: iki pa:ta: Ima: pi witoloeki dupae. Ika: kone pukima: homaalu alu
pea hapa:peke laa leekeme.

Kenke wanda:halina: a:nda: lila:eki

18 Kenke wanda:halima: iki pa:ta: a:nda: lia:ka:na:ta: I̱ pa:ta: amba:
a:nda: lilimieki hone wia:pa:peke. 19 Ikita: do kenke hau pu haleme
wanda:hali ame̱le̱ ta:ma:ni pea haemeka:na: yoluta: mo wanda:halima:
Nika: tapakee laa iki pa:ta: ta:na:ma: homolo pimime. Kutu pulu pimipate
I̱ma: iki talopu mea hamina: lolo ekima:ta: ikita: mo kenkena: hau pu
haleme wanda:hali ame̱le̱ na halememe. Koto peleme ekina: iki pa:ta:
a:nda: litelememe. 20 I̱ma: alo pina: hone wia:pa:peke. E pokaasa:
halima:ta: ipika: teke hali na ankulalieke laa loa:me. I̱ pa:ta: a:nda:
lilimi ekima:ta: iki pa:ta: make a:nda: lilimikie. I̱ma: walolo pi opueleme
ekima:ta: ikana:ma: walo pelemeeki make opilimikie. 21 Ikita: yakaeki
halemeke handaa do haumanu paeyao iki pa:ta: pilimikie. Kutupa make
I̱ tapaala: hali na handolo hata: pilimikie. 22 I̱ma: mo wanda:hali pa:ta:
na a:pa loa:ka:na: yoluta: ika: hoke hau peneme na yaalo pimime. Kutu
pulu pia:pateta: ameta: ika: hoke hau peleme ekina: hombo pealuekema:
pi ma:nda: lapeke na ya:la:me. 23 Hali epima: I̱ pa:ta: a:nda: lia:ka:na:ta:
kota: yaka Apa: pa:ta: make a:nda: lita:la:me. 24 Amba: titina: ma:nda:ma:
na pieke ekimanu I̱ma: iki ame̱le̱ na pua:ka:na: yoluta: ika: hoke hauta:
peneme na yaalo pia:me. Koto pa:la:pate I̱ma: pua:eki handaa kone yaka
Apa: diki pa:ta: honditi pu halememe. 25 Kutu pitelemepate ika: Lo Pi
manuna: wape pa:la:eki ota: yaaluekema: pita:la:me. Dupae. Pa hameke
kone I̱ pa:ta: honditi pimime.

26 Kutu pitelemepate mo Tamba: Mu Hala: Hali ipilieke. Ipikita: Ateke
yaapo hala: hali kone I̱ma: tapaalueke. Ipikita: ota: hau pu hala: Temokoe.
Ipikita: Ateke pa:ta: hao ipilieke. Kutupa yaka pi la: mea halawaasa:
wekitisi hali halieke. 27 Kutupa iki make amba: kone I̱ ame̱le̱ haleme
ekina: yaka pi lawaaseme wekitisi haliweki halimikie.

16

1 Ika: hone tulao halemeeki wetepena: na mina:pa:lalo peleme tupa:
do pimanu paeyao iki pa:ta: la kitolome. 2 Mo hande pi hotu haleme
da pa:ta:manu iki poemena:yeke iki yokilimikie. Kutupa wetepena:
mandane haliwekima:ta: iki litolo hata:ta: Koda:na: e pokaasoma:me laa
hone wilimikie. 3 Yaka Apa: diki na handeleme ekina: koto haumanu
pilimikie. 4 Kutu pulu pelemepate koto haumanu pulu peleme nate
epea:ka:na:ta: hande I̱ma: loa: ekimanu ikana:ma: hone uemena:yeke do
pimanu iki pa:ta: la kitolome.

Mo Holi Sipitidina: e poka:la:eki

I̱ta: panake pa:ta: kone iki ame̱le̱ haowa: ekima:ta: do pimanu iki pa:ta:
na la kua:pate 5 Pa ameta: I̱ tapaala: hali pa:ta: paa pulume laa alo ekita:
hali homekema: Neketa: hane pulipe la make na lota: pita:la:me. 6 Kutupa
ameta: do hande pimanu la kua: ekina: ikita: puki tetoma: homelememe.
7 Koto pa:la:pate I̱ma: iki pa:ta: do ota: pi alome. I̱ma: iki mina:pa:lao polue
ekita: ota: epekeekie laa do ekina:yeke loa:me. I̱ na poa:ka:na:ta: hande
Tamba: Mulu Pa:la: Halita: na ipilieke. Kutupa I̱ poa:ka:na:ta: hande
hali iki pa:ta: I̱ma: mea tapaalueke. 8 Kutupa a:paata: ipikana:ma:ta:
kenke wanda:halima: mo hoke hau pita:la:eki pa:ta: make tikitiki hau
pita:la:eki pa:ta: make pi yokaalu pulu pa:la:eki pa:ta: make ika: hone u
hoeyaasekeeki peneme yao walieke. 9 Mo hoke hau pita:la:eki pa:ta: hone
u hoeyaasa: ekita: I̱ pa:ta: hone na tulaaseme ekina: pitelememe. 10 Mo

tiki tiki hau pita:la:eki pa:ta: hone u hoeyaasa: ekita: Ita: yaka Apa: pa:ta:
polo polopate I paa na handolo peleme ekina: loa:me. 11 Mo pi yokaalu
pita:la:eki pa:ta: hone u hoeyaasa: ekita: do kenkena: hala: you halita: pi
yokaalu peata: oto pa:ta: yaala: ekina: loa:me.
12 Mandane pi eleke eleke iki pa:ta: lolo polopate pomoma: weleke
taapa:na: ame do na la kulueke. 13 Kutu polopate wetepe hande ota:
pi la wala:la: Temoko epea:ka:na:ta: ota: pimanu paeyao opuemena: iki
tikitiki yao hatuku pelieke. Ipika: hone wia na leke eki pi opia:ka:na:ta:
ipikana:ma: koto pi kone la kilieke. Kutupa wetepena: pulu peleme
ekimanu make la kilieke. 14 Yaka pi kone opua iki pa:ta: la kia:ka:na:ta:
ipikana:ma: yaka biki mea a:meiyalieke. 15 Ala:ta: ala:ta: paeyao yaka
Apa:ma: wia hala: ekita: ya ekie. Koto polo ekina: Ima: mo Temoko pa:ta:
halolo ekita: ipikana:ma: meaata: iki pa:ta: la kilieke loa:me.

Ka:nda:ma: homa:la: ekita: paa ta:na:ma: homa:la:eki yelieke

16 Hosiki hao ikana:ma: I paa na handaata: pa hosiki hao hao pea
I paa handilimikie. 17 Mandane disaipolo haliwekima: ika: kone pi
la alualu pitolo alota: Do ala: pita: eki epina: ala:pe. Ipikana:ma: niki
pa:ta: alota: Hosiki hao ikana:ma: I paa na handaata: kutupa pa hosiki
hao hao pea I paa handilimikie lea:me. Kutupa make yaka Apa:na:
da pa:ta: polo polo ekina: loa:me lea:me lemekeme. 18 Kutupa ika:
kone lota: lota: pu alu alu pitolo alota: Hande hosiki hao lea: ekita: eki
epina: lea:pe laata: ipikana:ma: lea: pi teketa: niki hone na witoloma:me
lemekeme. 19 Yesuma: mo haliwekima: ipiki pa:ta: lota: pulu pimikieki
hone wia iki pa:ta: alota: Hosiki hao ikana:ma: I paa na handaata: pa
hosiki hao hao pea I paa handilimikie loa: ekina:ta: Ika: kone ane la:
mone la: pitelemepe. 20 Iki pa:ta: ota: pi alome. Ikana:ma: puki tandama:
homolo hata: e lolo pelemepate kenke wanda:halima:ta: ta:na:ma: homil-
imikie. Ikita: puki tandama: homolo pelemepate kutupulu pelemeeki
mina:pa:lao ta:na:ma: homa halimikie. 21 Wanda:wekima:ta: weki loke
lomba hao hoki nea:ka:na:ta: kota: ipika: weki mulu pa:la: di ipula: ekina:
tandama: homiliepate pa mo hande weki mia:ka:na:ta: mo wekita: do
kenkena: mendia: ekina: ta:na:ma: homolo hata: ipika: tanda mia: ekita:
hone yonka:laalieke. 22 Iki make koto tupa:e. Ikita: ame ka:nda:ma:
homelemepate Ima: iki paa handulueke. Kutu pua:ka:na:ta: ika: pukima:
ta:na:ma: homilimikie. Kutupa koto ika: ta:na:ma: homolo peleme ekita:
hali ma:nda:ma: yokuluekema: na bepolalieke.
23 Koto di epea:ka:na:ta: ikana:ma: I pa:ta: ala:ta: ma:nda: a:nda: honke
na lelimikie. Ima:ta: iki pa:ta: ota: pi alome. Hande yaka Apa:ma:ta: yaka
bikina: honke lolo peleme ekita: iki pa:ta: kilieke. 24 Amba: make ame
do make yaka bikina: ala:ta: ma:nda: a:nda: honke na lememe. Honke
lemeka:na:ta: milimikie. Kutupa make ika: ta:na:ma: homolo peleme
ekita: tumbulu bao halieke.

Yesuma:ta: kenkena: pita:la: haumanu amba: bepolala:eki

25 Do pita: onkoluma: laa iki pa:ta: loa:pate wetepena:ta: onkoluma: pi
ma:nda: na leke pa yaka Apa: pa:ta: pi alo hata: peneme yao iki pa:ta:
lolueke. 26 Koto di epea:ka:na:ta: yaka biki laa ipiki pa:ta: honke lelimikie.
Ima: iki pa:ta: dupa na lolueke. Ima: ipiki pa:ta: ika:eki honke lalueke pi
na lolueke. 27 Pa ekipeke yaka Apa:ma: kone iki pa:ta: pukima: homa:la:
ekina: loa:me. Ikana:ma: I pa:ta: pukima: homa Ita: Koda: yaapo hao

epoloeki opimiki handaa pita:la:me. 28 Ita: hande yaka Apa: yaapo hao do
kenkena: a:pa hao ameta: do kenke mina:pa:lao yaka Apa: pa:ta: polueke
leekeme.
29 Koto leekeeki opuaata: ipika: disaipolo haliwekima: ipiki pa:ta:
alota: Ameta: onkoluma: laa na leke peneme yao aleme ekina: 30 ameta:
nikana:ma: handoloma:me laa hali ma:nda:ma: neke pa:ta: amba:la lota:
pina:yeke na handeteke haleme. Nakana:ma: hau paeyao handeleme.
Koto pa:la: ekina: neketa: Koda: yaapo hao epele ekita: opoloma:me.
31 Yesuma: ika: pi hombo peaaso alota: Ameta: hone tulaasemepe.
32 Opua:pe. Nate ma:nda:ta: epolo pa:la:pate amba: a:pa:la:me. Koto
pa:la: ekina: iki paeyao tankulu paalu pea ta:ta: ta:ta: lo ika: da nina:
kone polo pelemepate I ya honumake siki pa halueke. Kutu pulu pele-
mepate Ita: honumake na hake yaka Apa: yaapo mandakena: halupeke.
33 Do la kitolo pita: ikana:ma: I yaapo ta:ma:ni pea hata: puki lopa:niao
hamina:yeke la loa:me. Kenke wanda:halima: iki pa:ta: tanda kulu
pelemepate honkopu hao hapa:peke. Do kenkena: pita:la: hau manuta:
Ima: amba: bepolao ulume leekeme.

17

Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: yeni peaeyekeeki

1 Yesuma: koto pimanu laata: oli ya nane handa:liao hata: alota:
Apa:o. Hande di amba: epa:la:me. Naka: wekima: naka: bikita: mea
a:meiyaena:yeke naka: wekina: biki nakana:ma: mea a:meiyapeke.
2 Nakana:ma: ipikita: wanda:hali paeyaona: you haena: laata:
Nakana:ma: ipiki pa:ta: halo pele wanda:hali paeyaota: ipikana:ma:
da:tao hao haena:yeke lele ekina: loa:me. 3 Deto hala: ekita: dupae. Neke
homeke ota: Koda: haleeki make nakana:ma: tapaale hali Yesu Ketiso
hala:eki make telipina: handa:la:ekie. 4 Neke tieke haleeki do kenkena:
hata: walaata: kutupa nakana:ma: wale e make poko paeyaowa:me.
5 Apa:o. Amba: do kenke ai na wepiki hata: neke yaapo hata: mua: paa
piki kapu tieketa: kotoeki kone ameta: naka: leke popelekena: hano kie.
6 Nakana:ma: do kenke pa:ta: mea ki haliweki pa:ta: neke haleeki
peneme yaowa:me. Koto haliwekita: naka: eki haena: I pa:ta: mea kime.
Kutupa naka: pi make opimime. 7 Nakana:ma: I pa:ta: ki alemanu
paeyaota: neke pa:ta: kone mua: ekita: ame handelememe. 8 Nakana:ma:
I pa:ta: la ki pimanu paeya: tapao iki pa:ta: waloa:me. Kutu pua:peke
handaa ikana:ma: opua mimime. Ita: neke yaapo epoloeki make ota:ekie
laa nakana:ma: I tapaeeki make opitelememe.
9 Do haliweki pa:ta: hone witolo hata: yeni pitolome. Kenke wanda:hali
pa:ta: hone witolo hata: yeni na piki nakana:ma: I pa:ta: ki haliwekita:
naka:eki kone koto haliweki pa:ta: hone witolo hata: yeni pitolome.
10 Yaka wia halo alemanu paeyaota: naka: ekie. Kutupa naka: wia hale
alemanu paeyao make yaka ekie. Koto pa:la: ekina: koto haliwekima:
yaka biki mea a:meiyalememe. 11 Ameta: Ita: do kenkena: pa na hake
neke pa:ta: epolo polopate do haliwekita: do kenkena: pa ha pelia hal-
imikie. Yako piki Apa:o. Nakana:ma: I pa:ta: ki bikita: koto bikina:
welema: iki handeteke haena: lapeke. Dikita: homeke kone halopa: tupa:
iki make homeke tupa: haena:yeke loa:me. 12 Ita: do haliweki amele
hata:ta: nakana:ma: I pa:ta: ki bikita: koto bikina: welema: kone iki wotu
handeteke haowa:me. Ima: iki handeteke haowa: pita:ta: hali ma:nda: na

alu pia:pate pa mo Baibolo buka pa:ta: wape pa:la:eki yaena:yeke hande
alu pulu pa:la: hali homekee. 13 Ameta: neke pa:ta: epolo polopate do
kenkena: hata:ta: Ima: do haliwekima: yaka ta:na: pa:la:eki mea tumbao
haena:yeke do pimanu alome. 14 Naka: pita: Ima: iki pa:ta: amba: la
haloa:me. Koto polo ekina: do kenke wanda:halima:ta: iki pa:ta: hon-
diti pu halememe. Ita: do kenkena:eki na halo tupa: koto haliweki
make do kenkena:eki na haleme ekina: pitelememe. 15 Ima: do honke
alo ekita: do haliweki kenke pa:ta: na haena: yoka: muelena: laa na
loa:pateta: hande Hoke Halima: iki hoeyaama:na: nakana:ma: handeteke
halena:yeke honke alome. 16 Ita: do kenkena:eki na halo tupa: iki make
do kenkena:eki na halememe. 17 Nakana:ma: naka: ota: pi lele ekima:
do haliwekita: yakopiki haliweki haena: lapeke. Naka: pita: ota: ekie.
18 Nakana:ma: I do kenkena: tapae tupa:ta: Ima: do haliweki kenke ta:ta:
ta:ta: pa:ta: tapaowa:me. 19 Ima: do haliweki pa:ta: hone witolo hata: I
ya kone neke pa:ta: kitolome. Kutupa do haliweki make ota: naka:eki
haena:yeke pitolome.

20 Ima: do haliweki homeke pa:ta: hone witolo hata: yeni na piki ika:
pua walo pelemeeki opua I pa:ta: hone tulao halo peleme wanda:hali
pa:ta: make hone witolo hata: yeni pitolome. 21 Paeyaota: homekeeki
haena:yeke yeni pitolome. Apa:o. Neketa: I yaapo haleeki make I
neke yaapo haloeki make iki make koto tupa: diki amelę haemeka:na:ta:
epelieke. Kenke wanda:halima: nakana:ma: I tapaaleeki hone wina:yeke
ikita: homekeeki haemeka:na:ta: epelieke. 22 Nakana:ma: I pa:ta: hande
ki biki tieketa: Ima: iki pa:ta: haloa:me. Diki homeke kone halopa: tupa:
iki make homekeeki haena:yeke pua:me. 23 Ita: iki pa:ta: haloeki make
neketa: I pa:ta: haleeki make ikita: ota: homekeeki haena:yeke loa:me.
Kenke wanda:halima:ta: nakana:ma: I tapaaleeki make I pa:ta: pukima:
homele tupa: do haliweki pa:ta: koto homeke pukima: homeleeki make
hone wina:yeke loa:me.

24 Apa:o. Do haliwekita: nakana:ma: I pa:ta: keleme. Koto pele ek-
ina: I halo alena: iki make koto pa:ta: haena: yaka paa piki biki tieke
moloeki handena:yeke Ima: hone pa:la:me. Koto biki tieketa: nakana:ma:
keleekie. Do kenke ai na wepieke dina: kone I pa:ta: pukima: homele
ekina: keleme. 25 Tiki tiki piki Apa:o. Kenke wanda:halima: neke na
handelemepate Ima:ta: neke handolome. Kutupa do haliwekima:ta:
nakana:ma: I tapaale ekita: handelememe. 26 Naka: hale ekita: Ima:
iki pa:ta: waloa:pate pa wala:tiki pulueke. Nakana:ma: I pa:ta: pukima:
homele ekita: iki pa:ta: make pitina:yeke kutupa I make iki pa:ta:
hanoyeke pulueke.

18

Yesu da:ka:pa: minimikieki
(Ma:tiu 26:47-56, Maka 14:43-50, Luku 22:47-53)

1 Yesuma: koto pi lo paeyaota: ipika: disaipolo haliweki amelę pua
mo Kidotoni mukiki lombei pupa pemekeme. Koto pa:ta:ta: Yesu ipika:
disaipolo haliweki amelę e ma:nda: pa:ta: honda: pambolo pemekeme.
2 Amba:ta: Yesuma: koto pa:ta: ipika: disaipolo haliweki manda:hande
pu hayeke handaata: kutu pu hayeke ekita: hande Yesu a:nda: lombeeke
hali Diudasima: koto alena: handeekeme. 3 Koto ekina: Diudasima:ta:
mandane ami haliweki make mo yeni peao haemeke you haliweki mo

Pa:tisi haliweki yaapoma: tapaemeke tembolo da handeteke haemeke haliweki make hande e pa:ta: hatuku peekeme. Mo haliwekima: ola:pake make a:ndelimanu make mutia pemekeme. 4 Yesuma:ta: ipiki pa:ta: epolo pieke hau paeyao hone wia mo haliweki pa:ta: pua lota: pitolo alota: Epi weitelemepe leekeme.

5 Koto leeke handa mo haliwekima: ipika: pi hombo peaaso alota: Mo hande Na:sa:tete hali Yesu wei mea epoma:me lemekeme. Ipikana:ma: alota: Koto halita: I̱ dota: leekeme. Hande Yesu a:nda: lombeeke hali Diudasita: mo haliweki ame̱le̱ apa:tao hayekeme. 6 Yesuma:ta: Koto halita: I̱ dota: leeke pita:ta: mo haliwekita: yola: pamba kenkena: lopemekeme. 7 Yesuma: paa lota: pitolo alota: Epi weitelemepe leekeme. Mo haliwekima: alota: Mo hande Na:sa:tete hali Yesu weitoloma:me lemekeme. 8 Yesuma: alota: I̱e laa iki pa:ta: amba: la kua:me. I̱ weitolo lemeka:na:ta: kota: do haliweki pao pena: lape leekeme. 9 Ipikana:ma: dupiki pi leeke ekita: amba: la: ula:eki yaena:yeke leekeme. Dupae. Apa:o. Nakana:ma: I̱ pa:ta: ki haliweki paeyao pa:ta: hali homeke kone na alupia:me leekeme.

10 Saimono Pidama:ta: kepete hokulu panka:niao hayekeeki yolo tia mo yeni peao haemeke you haliwekina: you halina: e pokaeyeke hali pokeekepate ipika: popeke nane katake tunkula: pokeekeme. Mo pokaeyeke halina: bikita: Ma:likusie. 11 Kutu pieketa: Yesuma: Pida pa:ta: alota: Naka: kepete hokulu pao mea dake pa:ta: panka:niae. Yaka Apa:ma: I̱ ka:la: kapo ikalita: na noluepe leekeme.

Yesuma: A:nasina: leke popelekena: hayekeeki

12 Mo ami haliweki ika: you hali tonka:na: mo Diu wanda:halina: tembolo da handeteke haemeke haliweki make ikana:ma: Yesu da:ka:pa: minaata: puma: tonkao 13 A:nasi pa:ta: amba:la: hatuku pemekeme. Ipikita: koto bapina: yeni peao haemeke you haliwekina: you hali Kaiya:pasi ipika: meiyeke hayekeme. 14 Kaiya:pasita: ipikana:ma: hande Diu wanda:hali pa:ta: dupa leeke halie. Wanda:hali paeyao homaama:na: hali homeke kone homea:ka:na: epelieke laa leekeme.

Pidama: Yesuna: biki hoeyaeyekeeki
(Ma:tiu 26:69-70, Maka 14:66-68, Luku 22:55-57)

15 Saimono Pida make disaipolo hali ma:nda: make Yesu telia: mea pepekeme. Mo hande disaipolo hali ma:nda:ta: mo yeni peao haemeke you haliwekina: you halima: hando hatiki pieke handaa ipikita: mo yeni peao haemeke you haliwekina: you halina: da hama pa:ta: Yesu ame̱le̱ peekeme. 16 Pidata: mo pota: kake hama: nane pa hayekeme. Mo disaipolo hali ma:nda:ta: hande yeni peao haemeke you haliwekina: you halima: hando hatiki pieke halima: paa la:ka:la puaata: mo pota: kake pa:ta: hayeke wandiki pa:ta: pi laata: Pida tukiki pa:ta: hatuku epeekeme. 17 Mo pota: kake pa:ta: hayeke wandikima: Pida pa:ta: alota: Neketa: do hande halina: disaipolo hali ma:nda: pate ya:la:me laa leekepate Pidama: alota: I̱ta: dia:me leekeme.

18 Kosa: pieke handa mo e pokaemeke haliweki make mo tembolo da handeteke haemeke haliweki make paeyaoma: punu lankake momba:lao ta:na: laata: titipuna: pambo haemekeme. Pida make ipika: loke titipu pina: alo mo haliweki haemeke alena: pua hayekeme.

Mo yeni peao hayeke you halima: Yesu lota: piekeeki
(Ma:tiu 26:59-66, Maka 14:55-64, Luku 22:66-71)

19 Mo yeni peao haemeke you haliwekina: you halima:ta: Yesu ipika:
disaipolo haliweki haemekeeki make ipika: wala:tiki piekeeki make
Yesu pa:ta: lota: piekeme. 20 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota:
Wanda:halina: leke popelekena: hata: wanda:hali paeyao pa:ta: walo
haowa:me. Kutupa Diu wanda:hali mombolo haleme alena: make mo pi
hotu haleme da pa:ta:manu make mo tembolo da pa:ta: make I̱ma: koto
pa:ta: hata: pi wala:tiki pua:me. Pi ma:nda: na a:mbao loa:me. 21 Kutu
pua: ekina: I̱ ekipeke lota: pitolo alepe laa I̱ma: waloeki opimi wanda:hali
pa:ta: lota: pie. I̱ma: iki pa:ta: loa:eki manuta: hone wia halememe. Koto
ekina: I̱ma: waloeki opuelena: iki pa:ta: lota: pie leekeme. 22 Yesuma: koto
pi leeke handaa mo tembolo da handeteke hayeke hali homekema: ipika:
kadapoma: lia alota: Do yeni peao haleme you haliwekina: you halina:
pi hombo peaaso hata: ekipeke kutupiki pi alepe leekeme. 23 Yesuma:
ipika: pi hombo peaaso alota: I̱ma: pi lo hoeyaowa:eki opika:na:ta: kota:
do haliweki paeyao opina: la hala:e laata: kutupulu pelepate ota: pi loa:
ekina: kone pika:na: kota: I̱ta: ekipeke lipe leekeme.
24 Koto ekina: A:nasima:ta: Yesuta: tonkao pelia haena: kone mo yeni
peao haemeke you haliwekina: you hali Kaiya:pasi pa:ta: tapaeyekeme.

Pidama: Yesuna: biki paa hoeyaeyekeeki
(Ma:tiu 26:71-75, Maka 14:69-72, Luku 22:58-62)

25 Pidama: ipika: loke titipu pina: alo koto pa:ta: pa ha pelia hayekeme.
Kutupu haena: mo mandane haliwekima: ipiki pa:ta: alota: Neketa: mo
hande halina: disaipolo hali ma:nda: na halepe lemekepate Pidama:
a:mbaaso alota: I̱ta: dia:me leekeme. 26 Mo yeni peao haemeke you
haliwekina: you halina: e pokao hayeke hali ma:nda:ta: Pidama: katake
tunkula: pokeeke halina: tapake hayeke halima: pi alota: Neketa: mo
hande hali ame̱le̱ mo e pa:ta: haemekeeki I̱ma: na handoa:pe laa lota:
piekeme. 27 Pidama: Dia:me pi paa alo haena: kone mo hali koka:la:ma: e̱
leekeme.

Yesuta: Pailedina: leke popelekena: hayekeeki
(Ma:tiu 27:1-2, Maka 15:1-5, Luku 23:1-5)

28 Kaiya:pasi hayeke alena: mina:pa:lao mo Kapomani You halina: da
pa:ta: Yesu hatuku mea pemekeme. Da panake ka:la:polo haena: mea
pemekeme. Diu haliwekima:ta: mo Lombei Pupa Yapeeke ekina: ne
pambemekeeki noluekema: iki hoeyaama:na: ika: nindi pelemeeki hone
witolo hata: mo da tukiki pa:ta: na peke hama: nane pa haemekeme.
29 Koto ekina: Pailedima: hama: nane pua iki pa:ta: alota: Do halima: eki
hau pa:la: ekina: samani pulu epemepe leekeme. 30 Mo haliwekima:
ipika: pi hombo peaaso alota: Do halima: ketete na pia:ka:na: yoluta: neke
pa:ta: na hatuku epolo puma:me lemekeme. 31 Pailedima: iki pa:ta: alota:
Ikana:ma: ika: kone hatuku pua ika: pi wilimi alena: hata: pi yokaalu
pea:pa:peke leekeme. Mo Diu haliwekima: ipika: pi hombo peaaso
alota: Nikana:ma: kone nika: hone wia hali ma:nda: lia homaapeke na
ya:la:me lemekeme. 32 Koto lemeke ekima:ta: Yesu ipikana:ma: amba: pi
la: witolo hata: ipika: homolo pa:la: tupa: kone yaaluekema: lemekeme.
33 Pailedima: da tukiki pa:ta: la:ka:la pua hata: Yesu epena: wi laa ipiki
pa:ta: lota: pitolo alota: Neketa: Diu wanda:halina: kini hali halepe
leekeme. 34 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Nakana:ma: naka:
hone wia I̱ lota: pitolo alepe o mandane haliwekima: I̱ma: poloeki neke
pa:ta: la kia:pe leekeme. 35 Pailedima: ipika: pi hombo peaaso alota:

Naka: honema:ta: Ita: Diu hali patema: alepe. Naka: wanda:halima: make ika: yeni peao haleme you haliwekima: make I pa:ta: neke hatuku mea epememe. Nakana:ma: eki hau pelepe leekeme. 36 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: Yaka Kilu Tombuao Halo ekita: do kenkena:eki dia:me. Yaka Kilu Tombuao Halo ekita: do kenkena:eki yoluta: I telia: mea pomineleme haliwekima:ta: mo Diu haliwekima: I minaama:na: yaka a:nda: liaalo pimime. Dia:me. Yaka Kilu Tombuao Halo ekita: do pa:ta:eki dia:me leekeme. 37 Koto leeke ekina: Pailedima: ipiki lota: pitolo alota: Kota: neketa: kini hali ya:ka:ta:pe leekeme. Yesuma: ipika: pi hombo peaaso alota: I pa:ta: kini halie ale ekita: naka: alee. Ita: hau homeke puluekema: epoa:me. Mo ota: pi waluekema: loa:me. Kutu pionoyeke yaka ama:ma: I mendieke do kenkena: epoa:me. Kutupa mo ota: pi opuluekema: katake na a:mba haleme wanda:halima: Ima: pi alo ekita: opu halememe.

38 Pailedima: alota: Ota: pi ala: ekita: handoekipe leekeme.

Yesuta: homena:yeke pi leekeeki
(Ma:tiu 27:15-31, Maka 15:6-20, Luku 23:13-25)

Koto pi laa Pailedima: hama: nane pua mo Diu haliweki pa:ta: alota: Do halima: ketete ma:nda: pa:la: ekita: Ima: na handa: ua:me laa 39 kutu pua:pate hande Lombei Pupa Yapeeke pita: pa:ta: pu haleme tupa: Ima: dipula hali homeke pa tapao halome. Koto ekina: do Diu wanda:halina: kini hali pa tapawanope leekeme. 40 Mo haliwekima: ipika: pi hombo peaaso wi la alualu pea alota: Dia:me. Ipikita: dia:me. Nika: hone pa:la: ekita: Batabasie lemekeme. Mokoto Batabasita: hali lu ta:ta:na: ala:ta: ala:ta: pa yola:tiki pomu hayeke halie.

19

1 Kutupa Pailedima: Yesu meata: yumbina: leekeme. 2 Mo ami haliwekima:ta: tekeke hake pumanu mea panka pea you aka: wepia ipika: youna: pambaemekeme. Kutupata: wepiki dau mea dopuao 3 ota: ipiki pa:ta: pua:tiki pea alota: Handa:e. Diu wanda:halina: kini halie laata: kadapoma: lia:tiki pimikime.

4 Kutu pieketa: Pailedima: hama: nane paa la:ka:la pua mo wanda:hali pa:ta: alota: Handa:pe. Ima: ipiki pa:ta: ketete ma:nda: pa:la: ekita: na handa: ua:eki ikana:ma: handoemena: do iki pa:ta: hatuku ipulueke leekeme. 5 Koto ekina: Yesuta: mo tekeke hake pu manuma: wepieke you aka: pambao mo wepiki dau dopua hama: nane peekeme. Pailedima: iki pa:ta: alota: Hande hali doma: handa:pe leekeme.

6 Mo yeni peao haemeke you haliwekima: make mo tembolo da handeteke haemeke haliwekima: make Yesu handaata: anekema: wi la alualu pitolo alota: A:ka:tei wape piki tina: tamendiao homena: lie. A:ka:tei wapepiki tina: tamendiao homena: lie lemekeme. Pailedima: iki pa:ta: alota: Kota: ika: kone ipiki mea pua a:ka:tei wapepiki tina: tamendiao lipe laa Ima:ta: ipika: ketete ma:nda: pa:la: ekita: na handa: ua:me leekeme. 7 Mo Diu haliwekima: ipika: pi hombo peaaso alota: Nika: pi uluma:eki ma:nda: ula:me. Koto poloma: ekina: dupiki hali homaapeke ya:la:me. Ipikana:ma: Koda:na: Eiyeke halome leeke handa loma:me lemekeme.

8 Pailedima: koto lemeke pi opuaata: paala:ma: wotu homaata: 9 mo da tieke pa:ta: paa honda: pamba pua Yesu pa:ta: alota: Neketa: hanema: a:pa pipe leekepate pa ipika: pi Yesuma: na yoka: mea haleekeme. 10 Koto

ekina: Pailedima: ipiki pa:ta: alota: I̱ pa:ta: pi ma:nda: na lelipiki laa
neke da paa tapaowa:ka:na: make a:ka:tei wapepiki tina: neke tamendiao
lina: loa:ka:na: make I̱ma: ana:na: pea:peke ya:la:pate nakana:ma: koto
ekita: hone na witele leekeme. 11 Yesuma: ipika: pi hombo peaaso
alota: Nakana:ma: I̱ pa:ta: pea:peke ekita: oli manda hala: Koda:ma:
neke pa:ta: na kia:ka:na: yoluta: I̱ pa:ta: hau ma:nda: pea:peke na yolo
pime. Koto ekina: neke pa:ta: I̱ hatuku mea epea: hali ipikita: ketete
tieke pa:la:me. 12 Pailedima: koto pi opuaata: Yesu paa tapaalo pieke
pota: weiyu taapeekepate mo Diu wanda:halima: anekema: wi la alu-
alu pea alota: Nakana:ma: do hali paa tapaeka:na:ta: neketa: Sisana:
yankeke na halipikie laata: Hali epima: ipika: kone kini hali haluekema:
taapea:ka:na:ta: kota: koto halita: Sisana: a:nda: tunkiliki hali halieke
lemekeme.
13 Pailedima: koto lemekeeki opuaata: Yesu hatuku hama peekeme.
Kutupa pi yokaalu puluekema: pitu hayeke seana: pitiekeme. Koto sea
wieke alena: bikita: Toopi Yameekeekie. Koto bikita: mo Hibulu pima:
Ka:ba:ta lemekeme.
14 Kutu pimiki ekita: hande Lombei Pupa Yapeeke ekina: ne pam-
buluekema: nate you tikekena: haena: pimikime. Pailedima: mo Diu
wanda:hali pa:ta: alota: Ika: kini hali kotoma: handa:pe leekeme. 15 Mo
wanda:halima: anekema: wi la alu alu pitolo alota: Li li laa a:ka:tei
wapepiki tina: tamendiao lima lemekeme. Pailedima: iki pa:ta: alota: Ika:
kini halita: a:ka:tei wapepiki tina: tamendiao I̱ma: lionope leekeme. Mo
yeni peao haemeke you haliwekima: ipika: pi hombo peaaso alota: Nika:
kini halita: ma:nda: dia:me. Sisa homekee lemekeme. 16 Koto lemeke
handaa Pailedima: a:ka:tei wape piki tina: Yesu tamendiao lina:yeke mo
haliweki pa:ta: Yesu haleekeme.

Yesuta: a:ka:tei wapepiki tina: ta mea endiao homeekeeki
(Ma:tiu 27:32-44, Maka 15:21-32, Luku 23:26-43)

Koto ekina: Yesu minimikime. 17 Kutupa Yesuma: ipika: a:ka:tei
wapepiki ti mea tia pua mo daoni hama: nane hayeke alena: opolo
peekeme. Mo kenke bikita: Hali you holikima: handeke alena: lo
haemekeme. Hibulu pi laata: Kolokoda lemekeme. 18 Koto alena: mo
a:ka:tei wapepiki tina: Yesu tamendiao lia a:meiyao nokepemekeme.
Hali yaapo make nepoko nane yaapona: ma:nda: mandane endiao
ma:nda: mandane endiao Yesu tukiki pa:ta: endiaota: limikime.

19 Pailedima: pi siki wape pea mo a:ka:tei wapepiki tina: talaena:
leekeme. Koto wape pieke ekita: dupae. Na:sa:tete Hali Yesuta: Diu
wanda:halina: Kini halie laa wape piekeme. 20 Mo a:ka:tei wapepiki
tina: Yesu tamendiaemeke alena: daoni teke pa:ta: yolo hata: Diu
wanda:hali wopuma: mo wape pieke ekita: handemekeme. Mo wape
pieke pita: Hibulu pi make Loma: pi make Kitiki pi make wape piekeme.
21 Mo yeni peao haemeke Diu you haliwekima: Pailedi pa:ta: alota:
Diu wanda:halina: Kini halie wape na piki Do halima: alota: I̱ta: Diu
wanda:halina: Kini halie leekeme laa wape pea:peke aleo lemekeme.
22 Pailedima: ika: pi hombo peaaso alota: I̱ma: wape polo ekita: amba:
wape pua:me leekeme.

23 Mo ami haliwekima: mo a:ka:tei wapepiki tina: Yesu lu endiaota:
ipika: dau manuta: mea iki tonkopu hali hata: telipea mimikime. Ipika:

dau hokulupeke lopaniaeyekeeki make mimikipate koto dauta: na tu-
naakeeki kone homeke kone tumbula lopaniaeyekeeki yeeke handaa
24 mo haliwekima: ika: ika: kone alota: Na sinkipiki pa mo mina:la: hali
handomana: laki pumana:e lemekeme. Hande Baibolo bukana: wape
pa:la:eki yaaluekema: pimikime. Wape pa:la: ekita: dupa
Yaka dau manuta: ika: telipa meaata: yaka hokulupeke dau muluekema:
laki pimikime laa wape pa:la:me.
Kota: mo a:ndeli miniki haliwekima: kutu pimikime.
25 Mo Yesu ipika: a:ka:tei wapepiki ti teke pa:ta:ta: ipika: inkiki make
inkikina: hakepiki make Keliopasina: wanda: Meti kutupa mo Ma:kadala
wanda: Meti make paeyao koto pambo haemekeme. 26 Yesuma:ta: ipika:
inkiki make ipika: hande pukima: homeeke disaipolo hali make ipiki teke
pa:ta: haepekeeki handaata: ipika: inkiki pa:ta: alota: Wanda:o. Naka:
weki koto handa:e laata: 27 mo disaipolo hali pa:ta: make alota: Naka:
ama: koto handa:e laa leekeme. Koto dina:ta: mo disaipolo halima: Meti
ipika: da pa:ta: hatuku pua handeteke hao hayekeme.

Yesu ota: homeekeeki
(Ma:tiu 27:45-56, Maka 15:33-41, Luku 23:44-49)

28 Yesuma:ta: Ima: pea:peke ekita: amba: pu paeyaalome hone wiaata:
mo Baibolo bukana: wape pa:la:eki yaaluekema: ipikana:ma: alota: I ikali
na:na: pa:la:me leekeme. 29 Koto pa:ta:ta: mo pinika ikali tumba pitieke
ikali kanake homeke wiekeme. Koto ekina: ikana:ma: wa:la:mbima:
handeke ale ma:nda: mea mo pinika ikali pa:ta: tenke lao ti hotina: hapu
lao mea a:meiyao Yesuna: hambiliki pa:ta: hapulaemekeme. 30 Yesuma:
mo pinika ikali naa alota: Ameta: paela:me leekeme. Koto laa ipikita: you
toka:la:niao homeekeme.

Yesuna: pa:ta:likina: awo liekeeki

31 Koto pimiki ekita: hande Lombei Pupa Yapeeke nate teke pa:ta:
yeeke handaata: mo Diu haliwekima:ta: Beliata: hande Hoto Pila: Nate
ota: tieke konee hone witolo hata: mo hali tokomanu a:ka:tei wapepiki
tina: na endi pelia haena: hone wimikime. Koto ekina: ikana:ma: Pailedi
pa:ta: pua mo hali tepona: ankemanu tonda:pa: lia ika: tokomanu honda:
mina:yeke honke lemekeme. 32 Koto ekina: mo ami haliwekima: pua
mo Yesu amele mandakena: limiki hali yaapona: ankemanu tonda:pa:
limikime. 33 Kutupa Yesu pa:ta: pemekepate ipikita: amba: homa toko
wiekeeki handaata: ipika: anke yaapo na tonda:pa: limikime. 34 Kutu
pimikipate mo ami hali homekema: ipika: doloma: Yesuna: pa:ta:liki
pa:ta: awa:liaeyekeme. Kutu pieke handaa kutaa kone we tonka:na: ikali
tonka:na: a:pa lopeekeme. 35 Kutu pia:eki handea: halima:ta: ikana:ma: pi
opua miniki hamina:yeke kone koto amba: lea:me. Kutupa ipikana:ma:
lea: pita: ota:eki alome laa ipika: kone hone wita:la:me. 36 Koto hau pieke
ekima: mo Baibolo bukana: wape pa:la:eki yaeyekeme. Mo wape pa:la:
ekita: dupae. Ipika: hoka:ta:ma: homeke ma:nda: na tonda:pa: limikie
wape pa:la:me. 37 Kutupa mo Baibolo bukana: wape pa:la:eki ma:nda:
dupae. Wanda:halima: mo awemeke hali handilimikie wape pa:la:me.

Yesu toko toopi ka:ka:na: pa:ta: wiekeeki
(Ma:tiu 27:57-61, Maka 15:42-47, Luku 23:50-56)

38 Koto hau pimikieki hoki nane mo A:ta:matia da hao epeeke hali
Diosepema:ta: Yesu toko mea poluekema: Pailedi pa:ta: pua honke
leekeme. Diosepema:ta: Yesuna: pi opu hayekepate mo Diu haliweki

pa:ta: paala: hata: puki tooluma: piekeme. Pailedima: a:pa:la:me leeke handaa Diosepema: pua mea peekeme. 39 Amba: titina: hande timba Yesu handolo peeke hali Nikodimasi make Diosepe yaapo puaata: totopo piki ale yaapo mua make a:lo make mea dakole dakole peaeyekeeki ma:nda: mendia pepekeme. Mo senisi alena: ka:nda: pieke ekita: 34 kiloe. 40 Mo hali yaapoma: Yesu toko honda: meaata: hande totopo piki senisi alemanu mea yankaota: dauma: ambula:niaepeke ekita: mo Diu wanda:halima: hali hoiluekema: toko wamo pu haemeke tupa: pipikime. 41 Mo Yesu a:ka:tei wapepiki tina: limiki alena: koto pa:ta: e pokemekeme. Koto e tukiki pa:ta:ta: hali hoiya:peke ale panake wepia wiekeeki wiekeme. Amba:ta: hali toko ma:nda: koto pa:ta: na wimikime. 42 Koto pa:ta: Yesu toko mea pua wipiki ekita: pa mo hali hoiya:peke lapa: teke pa:ta: yeke make mo Hoto Pila: Nate belia epolo pa:la: ekina: pea:peke ekimanu wamo puluekema: nate yeke make pipikime.

20

Yesu paa tiaeyekeeki
(Ma:tiu 28:1-8, Maka 16:1-8, Luku 24:1-12)

1 Da kelepuluekema: yu pa̱a̱ pitolo haena: Sande kone Ma:kadala wanda: Metita: hande hali hoimiki pa:ta: puaata: hande naku kake a:mbaniao wimiki toopita: paa londolo wiekeeki handeekeme. 2 Kutupa handa anke hao pua Saimono Pida pa:ta: make hande Yesuma: pukima: homeeke disaipolo hali ma:nda: pa:ta: make ipiliki yaapo pa:ta: ipikana:ma: pua alota: Mo hande naku pa:ta: Tekehali toko yoka wilimieki make na handoloma:ma: hando pa:ta: wia pelemepe leekeme.
3 Koto ekina: Pidata: hande disaipolo hali yaapota: mina:pa:lao mo hali hoimiki pa:ta: pepekeme. 4 Anke homeke halupa pepekepate hande disaipolo halita: Pida wetepeao ipiki amba:la mo hali hoimiki pa:ta: opolo peekeme. 5 Kutupa ipikita: pua panda:puniao hande hali tonkao hoimiki daumanu wiekeeki handeekepate na honda: pambolo peekeme. 6 Saimono Pidata: wetepena: opolo a:pa kutaa kone lombei pua mo naku pa:ta: honda: pamba peekeme. Ipikana:ma:ta: hande hali tonkao hoimiki daumanu make 7 Yesuna: you tonkaemeke dau make handeekeme. Koto dauta: hande hali tonkao hoimiki daumanu apa:tao na wiki pa tonkaake tonka:na: pa ipika: ta:ta: ma:nda: pa:ta: wiekeme. 8 Pidama: kutu pitolo haena:ta: hande hali hoimiki pa:ta: titina: amba:la peeke disaipolo hali make wetepena: honda: pamba pua mo piekeeki handaata: ota: hone tulaeyekeme. 9 Koto pita:ta: mo hali yaapoma:ta: mo Baibolo buka pa:ta: Yesuta: homaa paa tiaalo pa:la:eki wape pieke ekita: hone a̱i na wipikime. 10 Kutupata: mo disaipolo hali yaapota: paa la:ka:la da nane pepekeme.

Yesuma: Meti Ma:kadala pa:ta: pua hayekeeki
(Ma:tiu 28:9-10, Maka 16:9-11)

11 Metima:ta: hande hali hoimiki pa:ta: hama: nane e̱ lo hayekeme. E̱ alo alo hata: ipikana:ma: panda:puniao mo hali hoimiki pa:ta: wako puniaeyekepate 12 koto pa:ta: enisolo yaapo handeekeme. Mo hali yaapota: hakepiki dau pamba alu pea Yesu toko amba: wimiki alena: ma:nda:ta: you nane pitu ma:nda:ta: anke nane pitu pea pitipikime. 13 Ipilikana:ma: Meti pa:ta: alota: Wanda:o. Ekipeke e̱ alepe lepekeme. Ipikana:ma: ipiliki pa:ta: alota: Ikana:ma: yaka Tekehali mea pua wilimi pa:ta: make I̱ na handolome leekeme. 14 Kotoeki laa la:ka:la koto pa:ta: Yesu hayekeeki

handeekepate kone Yesue hone na wiekeme. 15 Yesuma: ipiki pa:ta: alota:
Wanda:o. Ekipeke e̱ alepe. Epi weitolo alepe leekeme. Mo wanda:na:
hone wieke ekita: mo e handeteke hayeke hali patema: ipiki pa:ta: alota:
Aneke halio. Nakana:ma: ipiki mea pua wika:na:ta: kota: koto wili alena:
I̱ pa:ta: la kie. Kutu pika:na:ta: I̱ma: mulu polueke leekeme.
16 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Metio leekeme. Mo wanda:ma: ipiki pa:ta:
la:ka:la mina hata: Hibulu pi la alota: Labonaie leekeme. Koto leeke ekita:
Wala:la: Halio laa leekeme. 17 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: I̱ na mina:pe.
Yaka Apa: pa:ta: a̱i na la:ka:la a:meilo ekina: loa:me. Yaka kametiti pa:ta:
yaka pi lawaalo pua:peke. Yaka Apa: ika: Apa: make yaka Koda: ika:
Koda: make ipiki pa:ta: paa la:ka:la a:meinolome lapeke leekeme. 18 Koto
ekina: Meti Ma:kadala wanda: mo disaipolo haliweki pa:ta: opolo pua
Tekehali handeekeeki make Tekehalima: ipiki pa:ta: leeke pimanu make
la haleekeme.

Yesuta: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: pua hayekeeki
(Ma:tiu 28:16-20, Maka 16:14-18, Luku 24:36-49)

19 Koto Sande timbaata: mo hande disaipolo ame̱le̱ pomu haemeke
haliwekima: mo Diu haliweki pa:ta: paala:ma: homolo hata: da
pota:manu poka loka: hao da tukiki pa:ta: momba:la pitimikipate
Yesuma: iki tukiki pa:ta: a:pa hata: alota: Ika: puki lopa:niaape leekeme.
20 Koto laata: ipika: kiki yaapo make ipika: pa:ta:liki iki pa:ta: waleekeme.
Koto ekina: mo disaipolo haliwekima: Yesu handa:ta: ta:na: tieke
homemekeme. 21 Kutupa Yesuma: iki pa:ta: paa alota: Ika: puki lopa:niao
hape laa Hande Apa:ma: I̱ epono tapaala: tupa: iki make pomina: koto
tupa: tapaasome leekeme. 22 Kotoeki laata: iki pa:ta: pomo puaaso alota:
Mo hande Holi Sipitidi iki pa:ta: kitoloma: mipe leekeme. 23 Ikana:ma:
mandane wanda:halina: hoke hau peleme ekimanu Koda:ma: pa
paeyaala:me lemeka:na:ta: kota: ota: pa paeyaalieke. Kutupa make
mandane wanda:halina: hoke hau peleme ekimanu Koda:ma: pa na
paeyaala:me laa lemeka:na:ta: kota: na paeyaake paa wilieke la leekeme.

Yesu Tomasi yaapo

24 Mo Yesu epeeke natena: hande disaipolo hali homeke iki ame̱le̱ na
pitiekeme. Ipikita: Tomasi kone ipika: biki ma:nda: Manda:e. 25 Koto
ekina: mo hande disaipolo haliwekima: ipiki pa:ta: alota: Nikana:ma: mo
Tekehali handoma:me lemekepate ipikana:ma: alota: I̱ma: make ipika:
kikina: ikokoma: aweekeeki handaa yaka kiki ma̱leke puaota: kutupa
ipika: pa:ta:likina: aweekeeki pa:ta: make yaka kiki puaota: ota:e lolo
polopate I̱ma: na handeke hata:ta: ika: aleme pita: na opulueke leekeme.
26 Kutupa pula homeke paeyeketa: hande disaipolo haliweki Tomasi
ame̱le̱ mo da tukiki pa:ta: pa momba:la haemekeme. Mo pota:manu loka:
hao haemekepate Yesu a:paata: iki tukiki pa:ta: a:pa hata: alota: Ika: puki
lopao pita:pe laata: 27 Mo Tomasi pa:ta: alota: Naka: kiki ma̱lekema: yaka
kiki yaapo pa:ta: a:pa puae. Kutupa naka: kikima: ya pa:ta:liki pa:ta: make
a:pa puae. Koto ekina: naka: pi na opitele hau paa na piki ota: opua:peke
leekeme. 28 Tomasima: alota: Neketa: yaka Tekehali make yaka Koda:
make haleme leekeme. 29 Yesuma: ipiki pa:ta: alota: I̱ handele ekima: pi
opitele laa I̱ na handeke hata: kone pi mineleme wanda:halima: ta:na:ma:
homa halimikie leekeme.

Do buka wape pa:la: ekina: pi teke

30 Yesuma: ipika: disaipolo haliweki amelẹ hata: mandane wele pita:la:
ekimanu wotu piekepate do bukana: wape na pa:la:me. 31 Kutu pa:la:pate
ikana:ma: Yesuta: mo Ketiso make Koda: ipika: Eiyeke make hala:me laa
ipiki pa:ta: hone tulao hata: ipika: bikina: da:ta:la:eki muemena:yeke do
ekimanu do bukana: wape pea ula:me.

21

Yesuta: ipika: disaipolo hali watake hata: pa:ta: pua hayekeeki

1 Wetepena:ta: Yesuma: ipika: disaipolo haliweki pa:ta: ipiki peneme
yao paa waleekeme. Mo tunkula: pa pitieke ikali Taibitiasi pa:ta: pua
hata: dupa piekeme. 2 Saimono Pida make hande Manda:e lemeke hali
Tomasi make hande Ka:lili nane Keina da hao epeeke hali Nada:niele
make Sepedi ipika: eiyeke yaapo make Yesuna: disaipolo hali yaapo
ma:nda: make paeyao mandake pa:ta: momba:la haemekeme. 3 Saimono
Pidama: mo hande mandane haliweki pa:ta: alota: Ta:peli mulu pu-
lume leeke handaa mo haliwekima: ipiki pa:ta: alota: Niki make neke
amelẹ mandakena: pomana:e lemekeme. Koto la pua kawasona: pita
pemekepate koto timbaata: ta:peli homeke a:nda: na mimikime.
4 Nate panake opolo haena: Yesuta: mo ikali tea:na: a:pa hayekepate
mo disaipolo haliwekima:ta: Yesue hone na wimikime. 5 Ipikana:ma: iki
pa:ta: alota: Weki tonuo. Ta:peli ma:nda: mimipe leekeme. Ikana:ma:
ipika: pi hombo peaaso alota: Dia:me lemekeme. 6 Ipikana:ma: iki
pa:ta: alota: Kawasona: popeke nane tenkinu mea lopaemeka:na:ta:
ta:pelimanu milimikie leekeme. Koto leeke handaa mo haliwekima:
tenkinu mea lopaemekepate ta:pelimanu wotu mendieke handaa mo
tenkinu paa yola: mia:peke na yeekeme.
7 Hande Yesuma: pukima: homeeke disaipolo hali homekema: Pida
pa:ta: alota: Dota: Tekehalie leekeme. Saimono Pidama: Dota: Tekehalie
leekeeki opuata: amba: ipika: dau hola wieke handaa ipika: manda
tonkaeyekeeki paa mea tonkao ikali pa:ta: ponkaeyekeme. 8 Mo hande
mandane disaipolo haliwekima:ta: kawasona: ipulu hata: mo tenkinu
ta:peli manuma: tumba wina: yolo tia ikali tea: nane opolo epemekeme.
Mo haliwekita: ikali tea: nane opolo ipuluekema: makata: 100 midamanu
kone epemekeme. 9 Kenkena: opolo a:pata: ti to hayeke alena: ta:peli
palaowa yaapo to hayekeeki handemekeme. 10 Yesuma: iki pa:ta: alota:
Ika: ame do mimi ta:peli mandaneeki mea ipupe leekeme.
11 Saimono Pidama: kawasona: pua mo tenkinu kenkena: yola: mea
epeekeme. Mo nu mendia tumbulu baeyeke ta:peli manuta: paeyao
153 mendiekeme. Ta:peli wopu mendiekepate kone mo tenkinuta: na
titipila:niaeyekeme. 12 Yesuma: iki pa:ta: alota: Ne nolo ipupe leekepate
mo disaipolo haliweki paeyaoma: ipikita: Tekehalie hone wimiki handaa
hali ma:nda:ma: Neketa: epika:ta:pe laa lota: na piekeme. 13 Koto ekina:
Yesuma: palaowa mulu pua iki pa:ta: hale hale pea ta:peli make koto tupa:
kone haleekeme.
14 Do hau pieke ekita: Yesuma: homa paa tiao hata: ipika: disaipolo
haliweki pa:ta: hoto tepo peao ipiki peneme yao waleekeekie.

Yesu Pida yaapo

15 Ne no paeyeketa: Yesuma: Saimono Pida pa:ta: alota: Dionina: eiyeke
Saimonoo. I pa:ta: pukima: homolo hata: do haliweki ankulalipikipe
leekeme. Pidama: ipika: pi hombo peaaso alota: Aowe Tekehalio. Ima:

neke hone pa:la: ekita: handeleme leekeme. Yesuma: ipiki pa:ta: alota:
Kota: ya sipisipi ma:na: ikikisunu nakana:ma: punao hapeke leekeme.
16 Hoto yaapo peao Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Dionina: eiyeke Sai-
monoo. I pa:ta: pukima: homelepe leeke handaa Pidama: ipika: pi
hombo peaaso alota: Aowe Tekehalio. Ima: neke pa:ta: hone pa:la: ekita:
nakana:ma: handeleme leekeme. Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Kota: ya
sipisipi ma:na:manu nakana:ma: punao hapeke leekeme. 17 Hoto tepo
peao Yesuma: ipiki pa:ta: alota: Dionina: eiyeke Saimonoo. Nakana:ma:
I pa:ta: hone pa:la:pe leekeme.

Pidama:ta: Yesuma: Nakana:ma: I pa:ta: hone pa:la:pe pi ipiki pa:ta:
hoto tepo peao lota: pieke ekina:ta: ka:nda:ma: homolo hata: ipiki pa:ta:
alota: Tekehalio. Ala:ta: ala:ta: paeyao nakana:ma: handeleme. Ima:
neke pa:ta: hone pa:la: ekita: nakana:ma: handeleme leekeme. Yesuma:
ipiki pa:ta: alota: Ya sipisipi ma:na: manuta: nakana:ma: punao hapeke.
18 Ima: neke pa:ta: ota: pi alome. Neke wekihali hae dina:ta: nakana:ma:
ba:ta:ido hako yama naka: hone pia: nane pomu hayekeme. Kutupu
hayekepate wetepena:ta: neke koke yolo pa:la: dina: naka: kiki yaapo
tindipa moneaalo pelepate hali ma:nda:ma: naka: kiki mea tonkao naka:
hone na pa:la: nane kone neke hatuku pelieke leekeme. 19 Yesuma: do
leeke ekima: Pidama: Koda:na: biki mea a:meiyaluekema: ipika: homolo
pieke ekina: la hololo leekeme. Yesuma: kotoeki laa Pida pa:ta: alota: I
telia: mea epoe leekeme.

Yesu make mo hande disaipolo hali ma:nda: make

20 Pidama: la:ka:la:moneao Yesuma: pukima: homeeke halita: ipika:
hoki nane epeekeeki handeekeme. Mo halita: hande ne nalo pita: Yesu
teke pa:ta: panda:puniao lota: pitolo alota: Tekehalio. Neke a:nda: lom-
bolo pa:la: hali epipe leeke halie. 21 Pidama: koto hali handaa Yesu pa:ta:
alota: Tekehalio. Do hali pa:ta:ta: eki hau ipiliepe leekeme. 22 Yesuma:
ipika: pi hombo peaaso alota: Do halita: pa hatiki puoopu hao I paa
eponoyeke ya hone wia loa:ka:na:ta: kota: naka:eki dia:me. Neketa: I
telia: mea epoe leekeme. 23 Koto leeke ekina: Yesuna: hoki nane telimiki
haliwekima: dupiki pi lo haemekeme. Mo hande disaipolo halita: na
homilieke laa lo haemekepate Yesuma: mo hande hali na homilieke pi na
leke ipikana:ma: alota: Do halita: pa hatiki puoopu hao I paa eponoyeke
ya hone wia loa:ka:na:ta: kota: naka:eki dia:me leekeme.

24 Mo hande disaipolo hali doe. Kutupa koto pieke ekimanu pa:ta:
laa kutupa make wape pia:me. Ipikana:ma: lea: alemanu paeyaota:
nikana:ma: ota: ekie hone witoloma:me.

Paeyaasoeki

25 Yesuma: hau mandane ekimanu wopu piekeme. Hali ma:nda:ma:
hande Yesuma: pieke ekimanu paeyao homeke homeke lo wape
pia:ka:na:ta: kota: yaka honema:ta: mo wape pia:peke buka manuma:ta:
do kenke tumbulu baaso ana: na pilieke hone witolome.

Aposolo haliwekima: pimiki ekimanue

1 Diopilusio. Īma:ta: titina: buka wape pua: ekina: Yesuma: ipika: e
kini pea mea pokeeke natena: kini pea pua kutupa pa ipiki oli hepeni
nane peeke natena: ipikana:ma: piekeeki make wala:tiki piekeeki make
paeyao wape pua:me. 2 Kutupa Holi Sipitidima: walolo haena: Yesuma:
ipika: talopu mea haena: leeke aposolo haliweki pa:ta: pi lo paeyaota:
oli ya nane a:meiyeketa: wape pu naowa:me. 3 Yesuma: ipiki homa hoki
nane mo aposolo haliwekima: ipiki ota: wotu handena:yeke peneme yao
hali tieke yaapo natena: hata: ipika: kone tiaeyekeeki walaata: Koda:na:
Kilu Tombuao Hala:eki iki pa:ta: walo hayekeme. 4 Mo haliweki amelē
pa hayeke dina: Yesuma: iki pa:ta: alota: Diutuseleme na mina:pa:laake
pa hapa:peke. Ya Apa:ma: kulueke laa la: ula: ale handeteke hapa:peke.
Hande Īma: iki pa:ta: loa: alena: loa:me. 5 Kutupa Dionima:ta: pa ikalima:
bapitaisi peao haya:pate hosikisiki hao hao peaata: Holi Sipitidima:
bapitaisi peaalieke loa: pita: amba: opimime leekeme.

Yesu oli ya nane mea pa:la:eki

6 Yesu make mo haliweki amelē mandake pa:ta: momba:la haemeke
dina: ikana:ma: Yesu pa:ta: alota: Tekehalio. Ame do natena:ta:
nakana:ma: Isulai paa kilu tombuao haluekema: alepe lemekeme.
7 Yesuma: mo haliweki pa:ta: alota: Ikana:ma:ta: Do natena: doeki piliekee
o Do ekina: dupiliekee laa opuemena: ika:eki dia:me. Mo Apa: Koda:ma:
ipika: honumake pulu pa:la:ekie leekeme. 8 Koto pa:la:pate ikita: wele
pita:la:eki milimikie leekeme. Mo Holi Sipitidi epea:ka:na:ta: ikita: yaka
wekitisi haliweki Diutuseleme pa:ta: make Sametia pa:ta: make Diu-
dia paeyao pa:ta: make hama hama pea kenke honiki honiki paeyao
pa:ta:manu make la halimikie leekeme. 9 Kotoeki lo paeyaota: mo
haliwekima: handa: poto poto la haena: kone opa:liao peekeme. Kutupa
ya hapi homekema: a:pa ipiki a:mbaeyekeme. 10 Yesu peeke handa mo
haliwekima: oli pula:me laa wopu handa:hake witolo haena:ta: koto kone
hali yaapo hake pupa peke dau yama: mea a:pa halu pitolo alota: 11 Ka:lili
haliwekio. Do pa:ta: hata: ya pa:ta: ombu ekipeke handa:liao halemepe
lepekeme. Do iki mina:pa:lao ya nane pula: Yesuta: paa ipulu make do ya
nane puleke handa handeleme tupa: kone paa ipilia:eki make koto tupa:
kone ipiliekee lepekeme.

Diudasina: anke teke mieke hali

12 Kutupa Diutuseleme nepoko pa:ta: kilomida homeke tupa: pote
ma:nda: biki Olipeti pa:ta: hao Diutuseleme nane la:ka:la pemekeme.
13 Mo teke da tieke pa:ta: puaata: ika: pelia hao haemeke manda da panda:
pa:ta: opa:liaemekeme. Pida Dioni yaapo Dia:mesi A:ndutu yaapo Pilipi
Tomasi yaapo Badolomiu Ma:tiu yaapo A:lopia:sina: eiyeke Dia:mesi
pita: Saimono Seloti yaapo kutupa Dia:mesina: eiyeke Diudasi makee.
14 Koto haliweki paeyao mo wanda:weki tonka:na: Yesuna: ama: Meti
make ipika: hameketiti make mandake pa:ta: momba:la pita: yeni pu
pitimikime.

15 Yeni pu pitaata: pa hosiki hao hao peaata: mo Ketisona: pi mina:la:
wanda:halima: pi hotuluekema: mombelemekeme. Iki paeyaota: 120
wanda:hali tupa: momba:la pitina: Pidama: pi loluekema: tiaeyekeme.

16 Kutupa ipikana:ma: alota: Yaka ana: kame titio. Hande Baibolo
bukana: wape pa:la: pita: ota: yaapeke ya:la:me. Hande Holi Sipitidima:
Deipidina: hone u tiaaso haena:ta: Yesu da:ka:pa: minina: haliweki
hatuku polo pia: hali Diudasima: pulu piekeeki dupilieke laa Deipidima:
wape piekeme. 17 Yesuma: Diudasi make niki amẹlẹ mandakena: e
pokomonoyeke talopu mea haena: leeke handaata: niki amẹlẹ pomu
haya:me leekeme.

18 Hande Diudasima:ta: hokeeki puluekema: ma:na: yapa: pea mieke
manima:ta: kenkesiki ma:nda: hamba: miekeme. Koto kenke pa:ta:ta:
ipika: kone lopa:niaota: ota: homeekeme. Ipika: weleke tekelipe lia
weleke yoka: petepete pea wiekeme. 19 Kutupa mo Diutuseleme da
pa:ta: haemeke wanda:hali paeyaoma: koto piekeeki opuaata: koto kenke
sikina: biki ika: da pi la alota: Akeledama lo haemekeme. Koto la:la: ekita:
We Kenkee laa lo haemekeme.

20 Pidama: alota: Mo Emeli buka pa:ta: wape pa:la: ekita: dupa
Ipika: data: hankoko pa haya:ka:na:ta: epelieke. Hali ma:nda: na pua
haena:e laa wape pa:la:me.

Kutupa wape pa:la:eki ma:nda: make dupa
Ipika: pokeeke eta: hali ma:nda:ma: mea:peke ya:la:me laa wape pa:la:me.

21-22 Koto ekina:ta: hali ma:nda:ta: niki amẹlẹ ta:ma:ni pea haluekema:
mo Tekehali Yesu paa mea tiaeya:eki handea: hali kone ana: pa:la:me.
Koto halita: niki amẹlẹ hata: hoto paeyao Tekehali Yesu amẹlẹ mandak-
ena: pomu haoma: halie. Hande Dionima: bapitaisi hau walea: dina: kini
pu mea a:pa Yesu niki amẹlẹ mandakena: hamono kone ipiki hatuku
mea hepeni nane a:meiyeke handoma: pita: pomu haoma: hali koto hali
homeke ma:nda:ta: ana: pa:la:me leekeme.

23 Koto leeke handaa mo Ketiso wanda:halima: hali yaapona: biki
lemekeme. Hali homeketa: Diosepee. Ipika: biki ma:nda:ta: Basabasie.
Koto hali kone pa tepo peao leeke bikita: Diasedasi. Hali ma:nda:ta:
Madaiyasie. 24-25 Kotoeki peaata: yeni dupa pimikime. Tekehalio.
Wanda:hali paeyaona: puki pa:ta: ula: haumanu paeyao nakana:ma:
handeleme. Kutu pele ekina: Tekehalio. Do hali yaapo pa:ta:ta: Diu-
dasima:ta: aposolo hali hata: pokea: e mina:pa:lao ipika: halo pia: alena:
peeke handaata: koto eta: hali epima: mina:pe. Niki pa:ta: nakana:ma:
walae. 26 Koto yeni peaata: mo hali yaapona: biki toopisiki yaapona:
wape peaata: titina: wape pea lopaeyeke halina: biki Madaiyasi yeketa:
koto hali mimikime. Kutupa mo halita: hande kiki yaapona: ankena:
homeke pu aposolo haliweki amẹlẹ ta:ma:ni pea haemekeme.

2

Hande Holi Sipitidi epeekeeki

1 Mo hande Pendikosi nate epeeke dina:ta: mo pi mimiki wanda:hali
paeyao homeke alena: momba:la haemekeme. 2 Kuta kone oli
ya nanema: po tilipu tieke ipula: tupa: u̱ tieke laa a:paata: mo
wanda:hali momba:la pitimiki da pa:ta: pua ota: tumbaeyekeme. 3 Mo
wanda:halima:ta: mo ti ulekema: handeke ekimanu handemekeme.
Kutupa mo ti ulekema: handekeeki manuma:ta: telipeaaso hata: iki
paeyao pa:ta: wataeyekeme. 4 Kutupa mo Holi Sipitidima: iki paeyao
tumba pitina: mo wanda:hali paeyaoma: pi ta:ta: ta:ta: lena: leekeme.

5 Yeni puluekema: hone wimiki Diu haliwekita: mo kenke paeyao nane
hao pua mo Diutuseleme da pa:ta: pua haemekeme. 6 Mo hande u tieke
leekeeki opuaata: wanda:hali wopu pua handemekeme. Hande kenke
paeyao nane hao epemeke Diu haliwekima: do pi mimiki haliwekima:
ika: da pi ta:ta: ta:ta: kone laa lemekeeki opitolo hata:ta: ikana:ma: 7 wotu
penkilipa:tia pominolo hata:ta: ika: kone alota: Do pi aleme haliweki
paeyaota: Ka:lili haliwekie. 8 Ikana:ma:ta: nika: da pimanu aleme ekita:
ekipa pa:la:pe laa alo hata: alota: 9 Nikita: Padia nane make Midia nane
make Ilame nane make Mesopoteimia nane make Diudia nane make
Ka:padosia nane make Pondasi nane make Eisia nane make 10 Pitikia
nane make Pa:mbilia nane make Idiepi nane make mo Saitini teke pa:ta:
Libia nane make mandane haliweki Loma: da hao epoloma:me laata:
nikita: Diu haliweki make mo Diu haliwekina: hau puluekema: la:ka:la
haloma: Diendaili haliwekima: make mandane ekita: 11 mo Kotiti A:teibia
yaapo nane hao epoloma: haliweki haloma:pateta: Koda:ma: hau tieke
pa:la: ekimanu mo haliwekima: aleme ekita: niki paeyaoma: nika: da pi
ta:ta: ta:ta: piki pimanu kone opitoloma:me lemekeme. 12 Ikana:ma: hone
elekeeleke witolo hata: penkilipa:tia pomua ika: ika: kone lota: pea:tiki
pitolo alota: Do hau tieketa: ekipa pa:la:pe laa lemekepate 13 mandane
haliwekima: mo pi mimiki haliweki pa:ta: kitaaso hata: alota: Do hali-
wekima:ta: hoke ikali naa keaaso pitelememe laa lemekeme.

Pidama: pi waleekeeki

14 Kutupa Pidama: mo hande 11 haliweki amẹlẹ tiao hata: wanda:hali
pa:ta: pi anekema: alota: Mo ya tapake Diu haliweki make do Diu-
tuseleme teke da pa:ta: hao haleme wanda:hali pa:ta: make iki paeyao
Ima: lolua: pita: wotu opua:pa:pekee laata: 15 Mandane haliweki ika:
honema:ta: do haliwekita: hoke ikali naa keaaso pitelememe alemepate
dia:me. Ameta: pa 9 okoloko nate minolo haena: kone haloma:me.
16 Dia:me. Do hauta: amba: mo potopede hali Diolema: leekeeki dupa
17 Koda:ma: alota: Natemanu paeluekema: haena:ta: dupulueke laa
Wanda:hali paeyao pa:ta: yaka Holi Sipitidi hale hale pulueke.
Kutupa ika: weki manuma: make wandiki manuma: make yaka pi la: mea
hala:tiki pilimikie.
Ika: weki haliwekima: mandane hau pita:la: ekimanu handena: lolueke.
Kutupa ika: koke haliwekima: make upamanu pilimikie.
18 Aowe. Koto nate manuna: Ima: yaka Holi Sipitidi hale hale
pua:ka:na:ta:
yaka e pokao haleme wanda:halima: kone yaka pi la: mea hala:tiki
pilimikie.
19 Oli ya nane make oni kenke nane make mo na hando haleme wele
pita:la: ekimanu pulueke.
Kutupa we make ti uleke make lumu tieke make handilimikie.
20 Oli nateta: na teke timba: lelieke. Oli sumba: make we pupa pelieke.
Kutupa koto hoki naneta: mo hande Tekehalina: paa pita:la: Nate Tieke
ipilieke.
21 Koto di ipula: naneta: hali epima: Tekehalina: biki alo hata: wi
lea:ka:na:ta:
kota: koto someta: Tekehalima: da:taena: loluekema: petelelieke laa
leekeme.

22 Isulai haliwekio. Ima: do alo pi opua:pa:peke. Hande Na:sa:tete hali
Yesuta: iki amele a:pa hata:ta: Koda:ma: wele peaaso haena: Yesuma: na
hando haloma: ekimanu make wele pita:la: ekimanu make ipikana:ma:
pitolo haena: Koda:ma: ipikita: Ima: tapaalo halie laa peneme yatiki
pia:me. Kutupa do haumanu paeyao ika: hone wilimime leekeme.
23 Amba: kone Koda:ma: hone wiaata: Yesuta: ikana:ma: milimikie laa pi
la: wiekeme. Kutupa ikana:ma:ta: mo hoke hau pu haleme haliwekima:
Yesuta: hande a:ka:tei wapepiki tina: ikokoma: tamendiaena: lemeke
ekima: ikana:ma: kone Yesu limikime. 24 Kutu pimipate Koda:ma: mo
hande toopi ka:ka:na: pa:ta: Yesu paa mea tiaeyekeme. Mo hande
lapa: pimiki toopima:ta: Yesu miniki pita:peke ana: na pitolo hata:
mo hande homaasa: ekima: Yesu tonkaeyeke ekita: Koda:ma: ka:la:pa:
tapawaeyekeme. 25 Deipidima: ipiki pa:ta: doeki la:leke handa loa:me.

Tekehali hoto paeyao I yaapo hala:eki handolome. Ma:nda:ma: I la:ma:
la:ma: peaapa:na:yeke yaka popeke kiki nane hala:me.

26 Koto ekina: yaka pukima: ta:na:ma: homolo hata: ya kakema: make
ta:na:piki pimanu lo halome.

Kutupa make Ita: pa kenke hali halopate kone mo epekeeki muluekema:
handeteke halueke.

27 Pa ekipeke nakana:ma: yaka temokota: mo homemeke wanda:hali
haleme alena: na haena: lelipikie.

Kutupa naka: yakopiki halita: oni kenke pa:ta: na tandepena: lelipikiyeke
loa:me.

28 Mo hande da:ta: lolo pa:la: pota:ta: I pa:ta: amba: waleme. Kutupa
nakana:ma: I yaapo hale ekina:ta: ta:na:ma: homa:la: ekima: I pa:ta:
tumbaala:me laa la:la:me leekeme.

29 Kametitio. Iki pa:ta: mo nika: apa: Deipidina: do ota: pimanu alome.
Ipikita: amba: kone homeeke handa mea hoimikipate pa ame make
hande hoimiki alena: hando haloma:me. 30 Deipidima:ta: potopede hali
hata:ta: hande Koda:ma: ipiki pa:ta: pi la: wiekeeki piekeme. Koda:ma:
ipiki pa:ta: pi la: witolo alota: Naka: hoki nane halo pa:la: hali homeketa:
neke kini hali hale tupa: mea haena: lolueke laa la:la:me. 31 Kutupa
Deipidima: Koda:ma: pulu piekeeki hone witolo hata: hande Ketiso paa
tiaalo piekeeki pa:ta: dupa leekeme.

Nakana:ma: mo homemeke wanda:hali haleme alena: yaka temoko na
haena: lelipikie.

Kutupa naka: yakopiki halita: oni kenke pa:ta: na tandepo lo pa:la: ekina:
loa:me la:la:me leekeme.

32 Do hande Yesuta: Koda:ma: paa mea tiaala: ekita: niki paeyaoma:
handoma:eki iki pa:ta: la kitoloma:me. 33 Ipika: Apa: Koda:ma: la:
wieke tupa: Yesuta: mea tiao ipika: popeke kiki nane mea pitaota: ipiki
pa:ta: Holi Sipitidi haleekeme. Kutupa nikana:ma: ame do handoloma:
ekimanu make do opitoloma: ekimanu tonka:na: ipiki pa:ta: ipula:me.
34 Deipidima:ta: oli ya nane na a:meiyekepate pa ipikana:ma: alota:

Mo Tekehalima: yaka Tekehali pa:ta: alota:

35 Ima: mo naka: a:nda: tunkuliki wanda:halita: naka: anke tapa:pao
pituelena: loluekema: nakana:ma: ame do yaka popeke nane kik-
ina: pitie laa la:la:me leekeme.

36 Koto ekina: Isulai wanda:hali paeyao do hande ikana:ma: a:ka:tei
wapepiki tina: tamendiao limiki hali Yesuta: Koda:ma: ipikita: Tekehali

make Ketiso make mea haena: la:la: ekita: ikana:ma: hone ota: wopu
wia:pa:peke laa leekeme.
37 Mo wanda:halima: koto pi opuaata: ika: puki pa:ta: aweeke handaa
Pida pa:ta: make mandane aposolo haliweki pa:ta: make alota: Kametitio.
Nikana:ma: eki peomonope laa lemekeme. 38 Koto lemeke handaa
Pidama: iki pa:ta: alota: Koda:ma: ika: hoke hau peleme ekimanu pa
paeyaena:yeke hone ma:nda: la:ka:la: mina wiaata: Yesu Ketisona: bikina:
bapitaisi hau pea:pa:peke. Kutu pimika:na:ta: Koda:ma: kilie aleta: mo
Holi Sipitidi kilieke. 39 Pa ekipeke mo hande Koda:ma: pi la: wieke
ekita: iki pa:ta: make ika: weki wandiki pa:ta: make mo papate haleme
wanda:hali pa:ta: make pa mo Tekehalima: ipiki pa:ta: kone epena: wi
ala: wanda:hali paeyao pa:ta:ta: make ipikana:ma: pi la: wiekeme laa
leekeme.
40 Pidama: koto tupa: pi walaata: pa mandane pimanu make mea
a:meiyao alota: Do hoke wanda:hali hoeyaaluekema: ipilie panisima:
iki tonka:na: hoeyaapa:na: ota: paapa:peke. 41 Koto leeke handa
wanda:hali wopuma: Pidama: waleeke pi opuaata: bapitaisi hau
pimikime. Paeyaota: 3 daoseni wanda:hali tupa: koto natena: mo hande
pi minolo hata: mo Ketiso wanda:hali amẹlẹ apa:tao hao haemekeme.
42 Mo wanda:halima:ta: hande aposolo haliwekima: waleme pimanu
opua:tiki peaata: Ketiso wanda:hali amẹlẹ momba:la:tiki peaata: yeni
pea ne na:tiki pimikime.

Ketiso wanda:halina: haemeke hau

43 Kutupa Koda:ma: wele peaaso haena: mo aposolo haliwekima: na
hando haemeke ekimanu wotu pimiki handaa wanda:hali paeyaoma:
paala:ma: homemekeme. 44 Mo hande pi mimiki wanda:hali paeyaoma:
wotu ta:ma:ni pea hata: ika: wia haemeke alemanu paeyao telipea
pimikime. 45 Ika: kenkemanu o damanu make ika: ala:ta: ala:ta:
make ma:nda:ma: hambena: laata: mani meata: mo iki amẹlẹ mani
dia:yeke wanda:halimanu pa:ta: telipaemekeme. 46 Nate paeyao mo
tembolo da tukiki pa:ta: homeke alena: momba:la:tiki peaata: ika: da
pa:ta:manu make mandake pa:ta: pita: ne na:tiki pimikime. Homu pea
hata: 47 Koda:na: pi laaso hata: kutu pimikime. Kutupa wanda:hali
paeyaoma: make iki pa:ta: ta:na:ma: homa:tiki pimikime. Koto ekina:
nate paeyao Tekehalima: mo da:taena:yeke pi mimiki wanda:hali iki
amẹlẹ haena:yeke mea ta:ma:ni peao haena: la:tiki piekeme.

3

Mo hande anke hoke hali mea epeaeyekeeki

1 Kutupa Pida Dioni yaapota: ipilika: yeni pu haepeke nate lekena:
3 okoloko nate oni pambolo pulu haena: oli tembolo da pa:ta: yeni
puluekema: pepekeme. 2 Kutupa hali homeke mendieke pa:ta: kone
pota: ota: pomua:peke na yeke hali nate paeyao mea tia pua:tiki pea
mo tembolo da pota: kake bikita: Seliapopiki Pota: Kake koto pa:ta: mo
tembolo da tukiki pa:ta: yopua:tiki pimiki wanda:hali pa:ta: mani ma:nda:
kipee laa honke la:tiki pina: yeke pua tu wia:tiki pimikime.
3 Mo hande pota: pua:peke na yeke halima:ta: Pida Dioni yaapo mo tem-
bolo da pa:ta: honda: pambuluekema: haena: alota: Mani ma:nda: kipee
laa honke leekeme. 4 Koto leeke Pida Dioni yaapoma: mo hande hali
handa:moneaaso hata: Pidama: alota: Diki handa:e leekeme. 5 Mo hande

pota: pomua:peke na yeke halima: hone witolota: do hali yaapoma:
ala:ta: ma:nda: ota: kilieke hone witolo hata: mo hali yaapo ota: wopu
handa:hake wiekepate 6 Pidama: alota: Ita: kolo o silipamanu make
ma:nda: dia:ya:la:pate Ima: wia halo aleta: kionoe. Mo Na:sa:tete hali Yesu
Ketisona: bikina: loa:ma: pota: pue leekeme. 7 Kutupa Pidama: popeke
nane kiki mina mea a:meiyaeyekeme. Kutupa koto kone mo halina: anke
malekemanu honkopu honkopu hao hayekeme. 8 Kutupa mo hande hali
tialu bao anke hao peekeme.

Kutupa mo hali yaapo amele mo tembolo da pa:ta: puaata: mo hande
pota: pua:peke na yeke halita: pua:tiki ponka:da:da: pua:tiki pitolo hata:
Koda:na: biki make mea a:meiyatiki peekeme. 9 Kutupa da pa:ta:
pitimiki wanda:halima: mo hande hali yopulu hata: Koda:na: biki mea
a:meiyatiki yapeekeeki handemekeme. 10 Kutupa mo wanda:halima:
hone wimikime. Do halita: mo hande tembolona: Seliapopiki Pota: Kake
pa:ta: pita: mani honke lo hala: halie hone wimikime. Kutupa puki keapa
anemone pitolo haena: alota: Do halita: ekipa pa:la:pe lemekeme.

Pidama: tembolo da pa:ta: pi waleekeeki

11 Mo hande halima: Pida Dioni yaapona: kiki pa wia haena: iki tepota:
mo tembolona: kalale ma:nda: biki Solomonona: Kaputa: haemekeme.
Kutupa mo wanda:hali paeyao leke opo handa:hake witolo hata: koto
pa:ta: anke hao pua mombelemekeme. 12 Pidama: doeki handa mo
haliweki pa:ta: alota: Isulai haliwekio. Do ekina: ekipeke leke opo
handa:hake wia yopilimipe o diki make ekipeke handa:hake witemepe.
Dikana:ma: dika: wele pita:la: ekina: o nika: yakopiki hauma: do hali
mea pota: pena: lolopa:pe leekeme. 13 Eipoloha:ma: Aisa:ke Dieikope
ika: Koda:ta: nika: apa: titina: Koda:ma: kone mo wele pita:la:eki ipika:
e pokaeyeke hali Yesuna: biki mea a:meiyaaso hata: haleekeme. Kutu
pa:la:pate ikana:ma: Pailedi pa:ta: luekema: hatuku pua Pailedima:ta:
paa pena: loluekema: taapolo haena: kone ikana:ma: luekema: taapeme
hali ipikina: loa:me. 14 Kutu pa:la:pate ikana:ma: Epeke Yakopiki Hali
kiao pa Pailedi pa:ta: lota: pitolo alota: Ika: hone pa:la: ekita: mo hande
hali lita:la: hali kone pa pena: lae lememe leekeme. 15 Ikana:ma: mo
da:taasa: hali limipate Koda:ma: mea tiaeyekeme. Kutupa nikana:ma:
wekitisi do halualu pitoloma: handa:e leekeme. 16 Mo hande ipika:
bikina: wele pita:la: ekima: mo pota: pomua:peke na yeke hali honkopu
haena: lopa:me. Ame do handeleme ekita: mo hande ipika: hone tulaasa:
ekima: pita:la:me. Ame do handeleme ekita: Yesu pa:ta: hone tulaasa:
ekima: ipiki epeaala:me leekeme.

17 Ya kametitio. Ikana:ma: make ika: you haliwekima: tonka:na: Yesu
pa:ta: pimiki ekita: teke na handa: wiki hata: pimi ekita: Ima: hone
witolome. 18 Amba: kiaake Koda:ma:ta: ipika: Ketisona: tanda mulu
pa:la:eki mo potopede haliweki paeyaoma: la hale hale pina: leekeme.
Kutupa hande Koda:ma: la: wiekeeki kone ota: yao ikana:ma: do pimime.
19 Koto pa:la: ekina: ika: hoke hau peleme ekimanu Koda:ma: honi mea
baena:yeke ikana:ma: hone ma:nda: la:ka:la: mina wiaata: Koda: pa:ta:
la:ka:la: mina pua:pa:peke. 20 Dupimika:na:ta: ika: temoko manuna:
honkopu ha tiaasa:eki Koda:ma: kiaata: kutupa Yesuta: Koda:ma: amba:
mea ika: Ketiso hali haena: leeke hali iki pa:ta: tapaalieke. 21 Yesuta:
hepeni nane pua hao hala:pate Koda:ma: ala:ta: ala:ta: paeyao panake
ekimanu wopulu pa:la: nate handeteke hala:me. Amba: kiaake Koda:ma:

ipika: yakopiki potopede haliwekima: la hale hale pieke tupa: loa:me.
22 Mosesima: dupa leekeme. Ika: Koda: hande Tekehalima: I̱ tapaeya:
tupa: iki pa:ta: make potopede hali ma:nda: tapaalieke. Koto halita:
ika: tapake hali kone tapaalieke. Ipikana:ma: eki pimanu iki pa:ta:
lea:ka:na:ta: ota: opua:pa:peke. 23 Hali epima: mo hande potopede halima:
lelie pi na opia:ka:na:ta: koto halita: Koda:na: wanda:hali ame̱le̱ ta:ma:ni
pea na hake Koda:ma: hoeyaalieke leekeme.

24 Kutupa make mo potopede haliwekima:ta: Samuele make ipika:
hoki nane haemeke potopede haliweki make pi la: mea hala:pa:peke
yeeke haliweki paeyaoma:ta: ame do pitoloma: haumanu kone amba:
la hale hale pimikime. 25 Mo potopede haliwekima: Koda:ma: la: wieke
pimanu la hale hale pimiki ekita: ika:eki kone ula:me. Kutupa make
Koda:ma: ika: apa:mei ameda ame̱le̱ pi la: wieke ekita: iki pa:ta: make la:
ula:me. Koda:ma: Eipoloha:ma: pa:ta: leeke tupa: dupae. Naka: hoki nane
monduma: monduma: pilimi wanda:halima: kenke wanda:hali paeyao
I̱ma: epeaalueke laa leekeme. 26 Koto ekina: Koda:ma: ipika: e pokaasa:
hali mea haena: laata: iki pa:ta: amba:la tapaeyekeme. Koto tapake hauta:
iki epeaaluekema: piekeme. Ikana:ma: ika: hoke haumanu mina:pa:lao
ika: puki ipikana:ma: la:ka:laasa: ekima: iki epeaaluekema: piekeme laa
leekeme.

4

Pida Dioni yaapo ka̱le̱sete haliwekina: leke popelekena: haepekeeki

1 Pida Dioni yaapoma: mo wanda:hali pa:ta: pi alo haena: yeni peao
haemeke haliweki make mo tembolo da handeteke hayeke you hali
make Sa:dusi haliweki make mo hali tepo pa:ta: epemekeme. 2 Pida Dioni
yaapoma: Yesuna: bikina: hande homa paa tiaalo poloma:eki wanda:hali
pa:ta: walepeke handa mo haliwekima: mineke pankolo hata: 3 iki tepo
ta:nka:pa: mina timba: amba: leeke handa da ka:la:paaso pi yokaalu
puluekema: dipula pitaemekeme. 4 Kutu piekepate mo pi opimiki
wanda:halita: pi mimikime. Kutupa mo haliwekita: 5000manu yekeme.

5 Da ma:nda: kelepeeke ika: you haliwekita: kutupa tondiki haliweki
make wape pea wala:tiki pu haemeke haliweki make Diutuseleme pa:ta:
manda:hande manda:hande pu alu alu pimikime. 6 Wanda:halina: yeni
peao haemeke you haliwekina: you hali A:nasi kutupa Kaiya:pasi Dioni
make A:lekesa:nda kutupa yeni peao haemeke you haliwekina: you
halina: tapake haliweki make mombelemekeme. 7 Mo haliwekima: mo
aposolo haliweki pa:ta: alota: Eki wele pita:la: ekima: o eki bikina: doeki
pitelepepe lemekeme.

8 Kutupa Pidata: Holi Sipitidima: tumba hake halima: alota:
Wanda:halina: you haliweki pita: tondiki haliweki yaapoo. 9 Do
dikana:ma: koto anke hoke hali mea epeaalopa:eki pa:ta: loa:me.
Ikana:ma: diki pa:ta: lota: pitolo alota: Do halita: ekipa mea epeao pipipe
alemepe. 10 Iki paeyao mo Isulai wanda:hali make doeki opua:pe.
Na:sa:tete hali Yesu Ketisota: ikana:ma: limipate Koda:ma: paa mea
tiaeyeke hali ipika: bikina: do hali epeke tupa: tiao honkopu hao do hala:
handa:e leekeme. 11 Pa ekipeke Yesu pa:ta:ta: mo Baiboloma: alota:

Koto toopita: iki mo da a:eteleme haliwekima: kipa:la:me lemepate pa
ameta: koto toopi kone mo keneme toopi pa ula:me laa la:la:me.

12 Kutupa niki mea detemono pa:ta:la:la: hali ma:nda: na hala:me.
Oli ya oto pa:ta:ta: mo wanda:hali mea da:taasa: halina: biki ma:nda:
dia:ya:leke loa:me leekeme.
13 Mo haliwekima: Pida Dioni yaapoma: paala: na homepekeeki han-
dolo hata: koto hali yaapoma: sukuluna: make na pepeke ota: pa da
haepeke hali yaapoe laata: kota: ikana:ma: leke opa: alu alu pea ku-
tupa hone witolota: Yesu amẹlẹ pomu hata: pa:la:ma: hone wimikime.
14 Kutupa mo hande mea tiao hayeke halita: koto hali yaapo amẹlẹ
hayeke eki handolo hata: pi ma:nda: laapeke na yeekeme. 15 Koto ekina:
mo hali tepo pa:ta: alota: Do kalẹsete da mina:pa:lao pupe laata: mo
haliwekima: ika: ika: kone alota: 16 Do hali yaapo pa:ta:ta: eki pumana:pe
lemekeme. Oni Diutuseleme pa:ta: haleme wanda:halima: mo ota:
na hando haloma:eki ma:nda: tieke pipikieki amba: opua wilimime.
Nikana:ma: yapi alo alepeme pi lapeke na ya:la:pate 17 pa do hau pita:la:
ekita: mo wanda:hali pa:ta: sa:mba:la:pa wiaapa:na: do hali yaapo pa:ta:
Mo hande bikina: wanda:hali pa:ta: ota: paa na wala:pa:peke laa pi
taka:lakema: lomana:e lemekeme.
18 Koto ekina: Pida Dioni yaapo wi la alota: Do wanda:hali pa:ta:
Yesuna: biki laa ala:ta: ma:nda: o pi ma:nda: na wala:pa:pekee lemekeme.
19 Koto leeke Pidama: alota: Koda:na: leke popelekena: hata: ikana:ma:
aleme pi opua pita:la: ekita: a:pa:la:pe o Koda:na: pi opua pita:la: ekita:
a:pa:la:pe. Ika: hone wia pi hotia:pa:peke lepekeme. 20 Dikana:ma:
handopa:eki make opupa:eki make pa wala:peke ya:la:me leekeme.
21 Kutupa wanda:hali paeyaoma: kutu piekeeki hando hao Koda:na: pi
laemeke handa hali yaapo panisi peaapeke na yeke pi taka:lakema: paa
laata: da pena: tapaemekeme. 22 Mo hande mea tiaeyeke halita: ipika:
anke hoeya u pitina: yapeeke bapita: 40 tupa: amba: paeyekeme.

Ketiso wanda:halima: Koda:ma: ika: puki hana: nokepena:yeke yeni pimikieki

23 Pida Dioni yaapota: lomba: tapaeyeke pita:ta: kuta kone ipi-
likana:ma: ipilika: wanda:hali pa:ta: la:ka:la puaka:na: mo hande yeni
peao haemeke teke haliwekima: make mo tondiki haliwekima: make
lemekeeki mo wanda:hali pa:ta: la halepekeme. 24 Koto lepeke pi op-
uaata: mo wanda:halima: homeke hone wia Koda: pa:ta: yeni pitolo alota:
Tekehalio. Neketa: ya kenke dawala tepo make kutupa koto pa:ta: ula:
alemanu paeyao make nakana:ma: wepia wina: lele halie laata: 25 Nika:
apa:mei hali Deipidita: naka: e pokaeyeke hali haena:ma: nakana:ma:
Holi Sipitidima: pu tiaaso haena: kone ipikana:ma: alota:
Diendaili wanda:halima: ekipeke mineke soka:la:ma: homemekepe.
Wanda:halima: ekipeke pa hameke kone a:nda: lombemekepe.
26 Do kenkena: kini haliwekima: tikitiki yao hata: mo you haliweki amẹlẹ
momba:laata:
mo Tekehali pa:ta: make ipika: Ketiso pa:ta: make mea lopaaluekema: tiao
haemekeme leekeme.
27 Ota: leekeme laata: Do daoni tieke pa:ta: Hetodi pita: Pontiasi
Pailedi yaapoma: make mo Diendaili haliweki pita: Isulai wanda:hali
amẹlẹ make paeyaoma: momba:laata: naka: yakopiki E Pokaeya: Halita:
hande Ketiso haena: lele hali Yesu mea lopaaluekema: tiao haememe.
28 Ikana:ma: momba:la hata: kotoeki puluekema: pimikipate nakana:ma:
naka: hone wia naka: wele pa:la: ekima: amba: kone dupilimikie laa pina:

leleme. 29 Kutupa Tekehalio. Ameta: niki paala:ma: homomono alemeeki
nakana:ma: opuaata: niki naka: e pokaasoma: haliwekima: naka: pita:
puki taka:lao hata: lamono lapeke laata: 30 Wanda:halina: yenimanu
tande laluekema: naka: kiki tindipao hata:ka:na: wele pita:la: ekimanu
make na hando haloma: ekimanu make naka: yakopiki E Pokaasa: Hali
Yesu ipika: bikina: pina: lapeke laa lemekeme.

31 Yeni pu paeyeketa: ika: mo hande mombelemeke da kone la:ma:
la:ma: piekeme. Koto pa:ta: pitimiki wanda:hali paeyaota: Holi Sipitidi
tumba pituma: pituma: piekeme. Kutupa Koda:na: pita: ikana:ma: puki
taka:lao hata: lemekeme.

Ala:ta: ala:ta: paeyao mandakena:eki

32 Kutupa mo hande pi mimiki wanda:hali paeyaoma: hone homeke
hau homeke wia haemekeme. Kutupa hali ma:nda:ma: ipika: wieke
ala:ta: ala:ta: ota: yakaeki homekee lapeke na yekeme. Homekema:
wieke ala:ta: pea:na:eki yekeme. 33 Kutupa wele pita:la:eki tiekema:ta:
mo aposolo haliwekima: Yesu Ketisona: tiaeya: ekina: wekitisi halu alu
pea kutupa Koda:na: a:ta:ma: homa:la: ekita: mo wanda:hali paeyao pa:ta:
pitiekeme. 34-35 Kutu piekepate iki paeyaota: ala:ta: ala:ta: paeyao ana:na:
wimikime. Mo hande tapake wanda:hali paeyaoma:ta: ika: da make ika:
kenke make hali ma:nda:ma: hambena: laata: koto mani ki la: meaata: mo
aposolo haliwekina: anke teke pa:ta: a:pa wia:tiki pimikime. Kutupa mo
manita: aposolo haliwekima: meaata: Ketiso wanda:hali pa:ta: ana:na:
telipatiki pimikime.

36 Kutupu haemekepate hali ma:nda:ta: Diosepe hayekeme. Koto
halita: Lipae tapake hali hayekepate ipiki mendiki hauta: Saipotasi nane
mendieke halie. Aposolo haliwekima: mo halina: biki ma:nda: Banabasi
lemekeme. Mo biki lemeke ekina: pi napeketa: dupae. Honkopu haena:
Sutiaasa: Halie la kone lemekeme. 37 Koto hali ipikana:ma:ta: ipika:
kenkesiki ma:nda: hali ma:nda:ma: hambena: laata: koto mieke mani
mea a:paata: aposolo haliweki pa:ta: haleekeme.

5

A:na:naisi Sapaita yaapo

1 Kutu piekepate A:na:naisi ipika: wanda: Sapaita yaapo ipilika: ken-
keta: ma:nda:ma: hambena: lepekeme. 2 Kutupa mo hande mipiki
manita: mandaneeki ipilika: hone wia mea panka: wiaata: mandaneeki
ipikana:ma: mo hande aposolo haliweki pa:ta: mea epeekeme. 3 Kutu
piekepate Pidama: alota: A:na:naisio. Ekipeke Holi Sipitidi pa:ta: yayapiki
pi alepe leekeme. Sadani naka: you pa:ta: a:pa pita:ka:na: mo naka:
kenkena: mele manita: pa ekipeke mandaneeki panka: wina: laa pipe
leekeme. 4 Amba: nakana:ma: wia hae dina:ta: naka:eki na yekepe
leekeme. Kutupa mo hambena: le dina: make mo manita: naka: honkop-
una: kone na pelepe leekeme. Nakana:ma: hali pa:ta: yayapiki hau na
pelepate Koda: pa:ta: kone peleme. Do hauta: ekipa handa: wia pelepe
leekeme. 5 Do leeke ekimanu opuaata: A:na:naisi kenkena: honda:pa lopa
homeekeme. Kutupa koto hao yapeeke haliwekima: doeki opimiki hali-
wekima: make paala:ma: homolo hata: leke opo handa:hake wimikime.
6 Kutupa pa:pa:na: wekitonu a:pa ipika: toko mea dauma: tonkao hoilu
pemekeme.

7 Hosiki pitu pitu pea mo awa tepomanu paeyeke ipika: wanda: mo
hande pieke ekimanu hone make na wiki honda: pambolo epeekeme.
8 Pidama: mo wanda: pa:ta: alota: Mo ipilika: kenke hambena: lepe mani
manuta: ota: dupiki wopu mipipe leeke mo wanda:ma: alota: Aowe.
Koto tupa: mupa:me leekeme. 9 Pidama: mo wanda: pa:ta: alota: Ipiliki
yaapoma: ipilika: honema: mo Tekehalina: Holi Sipitidi pa:ta: hoke hone
mea wialuekema: ekipeke pipipe leekeme. Handa:e. Naka: haliki mea
hoilu pa:la: haliwekita: neke mea hoilu puluekema: amba: do pota: kake
pa:ta: do a:pa haleme handa:e leekeme. 10 Kutupa koto kone mo wanda:
Pidana: anke teke pa:ta: honda:pa lopa:niao homeekeme. Kutupa mo
hande wekihali tonu a:pa handemekepate homeeke handa ipika: toko
mea tia pua haliki hoiyeke ale pa:ta: pua hoimikime. 11 Kutupa koto siosi
wanda:hali paeyaota: pa mo opimiki wanda:hali make paala:ma: homolo
hata: kone leke opa: mina: bepi pu alu alu pimikime.

Na hando haemeke haumanu

12 Mo aposolo haliwekima: wanda:hali pa:ta: na hando haemeke eki-
manu wotu pimikime. Kutupa paeyaoma: mo tembolona: kalale ma:nda:
biki Solomonona: Kapu pa:ta: mombela:tiki pimikime. 13 Kutupa ikina:
mo pa haemeke wanda:halima: pi laemekepate paala:ma: homolo hata:
iki amẹlẹ haluekema: hone na wimikime. 14 Kutu pimikipate amba: na
pu haemeke tupa: ma:nda: ma:nda: lo wanda:weki make haliweki make
Yesu pa:ta: ta:ma:ni puluendi pimikime. 15 Mo aposolo haliwekima: koto
haumanu pu haemeke ekina: da wanda:halima: yeni hapa papu wimiki
wanda:halita: tu mea pua pota:na: yapa:ta: yamaoma: yamaoma: peaata:
mandaneeki bedina: uma: uma: pea paeyao pota:na: wimikime. Koto
hau pimiki ekita: Pida pota:na: yopulu hata: ipika: suasuama: kone mo
wimiki mandane wanda:hali ankulatiki yapena: pimikime. 16 Mo Diu-
tuseleme da teke pa:ta: haemeke daonimanu pa:ta: haemeke wanda:hali
paeya tapaoma: ika: yeni haemeke wanda:hali make hoke temoko pitieke
wanda:hali make hatuku mea epemekeme. Kutu pieketa: paeyao ika:
yeni tandeleekeme.

Aposolo haliwekima: tanda pa:la:eki mimikieki

17 Kutu pieke handaata: mo yeni peao haemeke you haliwekina:
you halima: ipiki amẹlẹ mandakena: haemeke haliweki tonka:na: mo
Sa:dusi tapake mandane haliweki kone ikana:ma:ta: mo aposolo hali-
weki pa:ta: hoke hone witolo hata: soka:la:ma: homemekeme. Hau
ma:nda: pulumeke hone wimikime. 18 Kutupa mo aposolo haliweki
da:ka:pa: minina: laata: dipula mea lopaemekeme. 19 Kutu pimikipate
koto timbata: Tekehali ipika: enisolo ma:nda:ma: mo dipula da pota:
lomba: mea hande aposolo haliweki hama: nane hatuku pua iki pa:ta:
alota: 20 Mo tembolo da tukiki pa:ta: honda: pamba pua hata: do panake
da:ta:la: pi wanda:halima: opina: wala:pa:peke leekeme. 21 Mo hande
aposolo haliwekima: koto leeke pi opuaata: da panake ka:la:polo haena:
mo tembolo da tukiki pa:ta: honda: pamba pua pi walemekeme.

Mo yeni peao haemeke you haliwekina: you halima: ipiki amẹlẹ man-
dakena: haemeke haliweki tonka:na: ikana:ma: Diu kạlẹsete haliweki
paeyaoma: pi tieke hotuluekema: mombelena: lemekeme. Kutupa mo
dipula da nane make pi tapaaso alota: Koto hande haliwekita: niki
pa:ta: hatuku mea ipupe laa lemekeme. 22 Mo tembolo da handeteke
haemeke haliwekima: dipula da pa:ta: opolo pua handemekepate pa mo

aposolo haliweki na pitimikieki handaata: paa la:ka:la pua mo kalesete haliweki pa:ta: la halolo alota: 23 Nikita: mo dipula da pa:ta: opolo poma: pita:ta: pota: setepe pu pamba pota: kake pa:ta: handeteke haena: leeke haliweki haema:eki handoma:me. Kutu puma:pate pota: lomba tukiki nane handolo poma:pate hali ma:nda: na pitia:eki handoma:me laa lemekeme. 24 Mo tembolo da handeteke hayeke you halima: make mo yeni peao haemeke you haliwekima: make koto lemeke pi opuaata: koto hau pa:la: ekita: ekipa pa:la:pe laa hone elekeeleke wimikime. 25 Kutu pimikipate hali ma:nda: honda: pamba a:pa iki pa:ta: alota: Opua:pe. Hande ikana:ma: dipula mea lopaeme haliwekima:ta: mo tembolo da tukiki pa:ta: hata: wanda:hali pa:ta: pi walolo pitelememe laa leekeme. 26 Koto ekina: mo hande tembolo da handeteke hayeke you halima: ipika: haliweki amele puaata: mo aposolo haliweki hatuku mulu pua epemekeme. Wanda:halima: toopima: iki liaama:na:yeke mo haliweki yopu hatuku mea epemekeme.

27 Mo aposolo haliweki hatuku mea a:pa mo kalesete haliwekina: leke minekena: haena: leekeme. Kutupa mo yeni peao haemeke you haliwekina: you halima: iki lota: pitolo alota: 28 Mo hande halina: bikina: wanda:hali pa:ta: pi ma:nda: na wala:pa:peke laa iki pa:ta: na lapa:peke laa ta:e leke pi loma:pate ikana:ma: pimieki hone wia:pa:peke. Do Diutuseleme da paeyao pa:ta: ika: pi yama: tumbulu bao ula:me. Kutupa make mo hande hali homea: ekita: ikana:ma: niki tulaasememe laa leekeme.

29 Pidama: mo aposolo haliweki amele hata: ipika: pi hombo peaaso alota: Nikana:ma:ta: haliwekina: pi amba:la na opiki Koda:na: pi opua:pa:peke ya:la:me. 30 Ikana:ma: Yesu a:ka:tei wapepiki tina: ikoko lia homaemepate nika: apa: amedana: Koda:ma: Yesu lapa: pa:ta: kone paa mea tiaeyekeme. 31 Koda:ma: Yesu paa mea tiaota: ipikita: Titina: Pula: Hali make Da:taasa: Hali make ipika: popeke kiki nane haena: laata: Isulai wanda:halima: hone ma:nda: la:ka:la mina wiaata: ika: hoke hau peleme ekimanu pa tumbaena:yeke piekeme. 32 Nikana:ma: do hande piteleme haumanu handaata: la haloloma: haliweki haloma:me. Nikana:ma: homeke dia:me. Holi Sipitidima: make nikana:ma: make la haloloma:me. Koda:ma: ipika: pi opu hala: wanda:hali pa:ta: Holi Sipitidi halo hala:me.

33 Koto lemekeeki kalesete haliwekima: opuaata: mineke wotu pankolo hata: mo aposolo haliweki lia homaalumeke hone wimikipate 34 kalesete hali homeke ma:nda:ta: Pa:tisi hali ipika: bikita: Kamaliele pitiekeme. Ipikana:ma: mo hande Lo Pimanu wala:la: hali hata: wanda:hali paeyaoma: Ipikita: epeke halie laa ipika: pi lao haemekeme. Koto hali ipikana:ma:ta: mo kalesete haliweki momba:la pitina: ipiki tiao hata: alota: Mo aposolo haliweki hama: nane hatuku pupe laa 35 mo kalesete haliweki pa:ta: dupa leekeme. Isulai haliwekio. Koto haliweki pa:ta: hau ma:nda: puluekema:ta: titina: amba:la hone wopu wia:pa:peke. 36 Amba:ta: Teudasi tiaota: ipika: honema: Ita: hali tiekee hone wiekeme. Koto ekina: 400 haliweki ipiki amele talemekeme. Kutupa haemekepate mo hande hali lieke handaata: ipiki amele tala haemeke haliwekita: ta:ta: ta:ta: pea tankulupu alu alu pea pulu hata: ika: tumiki haemekeeki alu piekeme. 37 Kotoeki pieke hoki naneta: mo Ka:lili nane hao epeeke hali Diudasita: kapomanima: wanda:halina: biki minolo haena: Diudasi ipiki tiaeyekeme. Ipikana:ma: make haliweki wopu yola: mea hatuku

peekepate pa koto hali make lieke handa ipiki amẹlẹ tạlemeke haliweki make ta:ta: ta:ta: pea tankulupu alu alu pimikime. 38 Koto ekina: ame make do pita:la: ekima: Ịma: iki pa:ta: do alome. Do haliweki pa:ta: ikana:ma: hau ma:nda: na pea:pa:peke. Pa haena: paape. Do ekina:yeke loa:me. Do haliweki ika: piteleme hau manuta: kenke halima: hone wia ika: e walea:ka:na:ta: kota: pa alema: handilieke. 39 Kutu pulu pia:pate Koda:ma: pina: lea:ka:na:ta: kota: ikana:ma: mo haliweki bepolaapeke na ya:la:me. Kutu pimika:na:ta: Koda: amẹlẹ a:nda: lita:la:eki handilimikie leekeme.

Kamalielema: mana: leeke pita: mo kạlẹsete haliwekima: opimikime. 40 Mo aposolo haliweki epena: wi la: mepi peaata: yombua bao alota: Pa hoto ma:nda: a:nda: Yesuna: bikina: pi ma:nda: na lapa:peke laa ta:e ta:e lo laata: pao da tapaemekeme. 41 Mo aposolo haliwekita: kạlẹsete haliweki mina:pa:lao pulu hata: Koda:ma: ikita: Yesuna: bikina: tanda pa:la:eki ana:na: mea:pa:peke ya:la:me laa iki pa:ta: hone wieke ekina: ta:na:ma: wopu homolo hata: pemekeme. 42 Kutupa tembolo da pa:ta: make wanda:halina: da pa:ta:manu make mo haliwekima: hande Yesuta: ota: Ketiso hala:me laa mo Pi Seliapo nate paeyao wala:tiki pu haemekeme.

6

Mo tamba: mina:la: wataake hata: haliweki

1 Koto natena:ta: mo Yesuna: disaipolo haliweki daeyaeyekeme. Mo Kitiki pi lo haemeke Diu wanda:halima: mo teke da pa:ta: haemeke Diu wanda:halima: ika: kosa:piki wanda:sunu ne ana:na: na telipitolo hata: honditi pitelememe laa pi lemekeme. 2 Mo 12 haliwekima: mo Ketiso haliweki paeyao wi la alota: Nikana:ma: Koda:na: pi waloloma:eki mina:pa:lao ne telipaoma:ka:na:ta: ana: na pa:la:me lemekeme. 3 Koto ekina: kame titio. Hali paeyao watake hata: hali Holi Sipitidima: tumbula: hali hone wopu u hala: hali kutupa koto hali manuma: do ne telipatiki pina: mimika:na:ta: nikana:ma: mea haena: lolumeke lemekeme. 4 Kutupa nikana:ma:ta: Koda:na: pi paa walolo ombu halumeke lemekeme.

5 Koto lemeke ekina: mo Ketiso hali paeyao ta:na:ma: wopu homa mimiki haliwekita: Sidipeni Koda:na: pi wopu miniki hata: make Holi Sipitidima: tumba hayeke halie. Kutupa Pilipi Polokotasi Nikano Timono Pamenasi Nikolasi make A:ndioko hali kone Diu haliwekina: hau mieke halie. 6 Do haliwekita: hatuku pua mo aposolo haliwekina: leke popelekena: a:pa yeni pitolo hata: ika: kiki mo haliwekina: youna: wimikime.

7 Koto ekina: mo Koda:na: pi paa mea a:meiyao kutupa Diutuseleme da nane mo disaipolo wanda:hali make aneke hapu daeyao kutupa mandane yeni peao haemeke haliweki wopu make mo Koda:na: pi opua Ketiso pa:ta: hone tulao haemekeme.

Sidipeni da:ka:pa: minimikieki

8 Koda:ma: ipika: a:ta:ma: homa:la: ekima: make wele pa:la: ekima: make Sidipenita: tumbiekeme. Kutupa ipikana:ma: mo wanda:hali pa:ta: wele pa:la: ekimanu make na hando haemeke ekimanu make pu tia pomiekeme. 9 Kutu piekepate mo ka:nda: pikieki mina:pa:lao pi hotu haemeke da pa:ta: haemeke haliweki mandaneeki make kutupa Saitini haliweki make A:lekesa:ndia haliweki make kutupa mandane Silisia haliweki make Eisia haliweki make mandake pa:ta: momba:la hata:

Sidipeni amelẹ pi yoka: alu pimikime. 10 Kutu pimikipate Holi Sipitidima:
wele peaaso haena: ipika: hone epekeeki wia hata: pi la:tiki pieke ekita:
ma:nda:ma: bepolaapeke na yekeme. 11 Kutupa mo haliwekima: ika:
kone lomba mandane haliweki mea Ikana:ma:ta: dupa lapa:peke. Do
halima:ta: Mosesi pa:ta: make Koda: pa:ta: make hoke pi lea: halie laa
a:pa lapa:peke lemekeme. 12 Kutupa mo haliwekima: wanda:hali make
tondiki haliweki make wape pea wala:tiki pu haemeke haliweki make
sutiaemeke handaata: Sidipeni pua minata: kalẹsete haliweki pa:ta:
yola: mea pemekeme. 13 Kutupa hande la: wimiki tupa: mo yayapiki
wekitisi haliwekima: tiao alota: Do halita: do yakopiki tembolo da pa:ta:
make hande Lo Pimanu pa:ta: make hoke pi lo hala: halie lemekeme.
14 Ipikana:ma: dupa leeke opuma:me. Mo Na:sa:tete hali Yesuma: do
da teke hoeyao Mosesima: waleeke ekimanu make topo pea panakeeki
walieke lea: ekita: pea:ma: opuma:me lemekeme. 15 Kutupa mo kalẹsete
haliweki paeyaoma: ipiki handa hake wimikipate ipika: leke popeleketa:
enisolona: ekima: handemekeme.

7

Sidipenima: pi leekeeki

1 Mo yeni peao haemeke you haliwekina: you halima: Sidipeni pa:ta:
lota: pitolo alota: Koto aleme pita: ota: pi alemepe laa leekeme.
2 Sidipenima: ipika: pi hombo peaaso alota: Ya kame apa:manuo. Ima:
alo pi opua:pe. Nika: tapake kini pa:la: hali Eipoloha:ma:ta: Hatani
nane ai na halo peeke pita: mo Mesopoteimia nane pa haena:ta: mo
hande manda hata: paa peao hala: Koda:ta: ipiki pa:ta: peneme yao a:pa
hayekeme. 3 Kutupa Koda:ma: ipiki pa:ta: alota: Naka: tapake naka:
wanda:hali make naka: kenke make mina:pa:laota: Ima: walo polo kenke
pa:ta: pua:peke leekeme. 4 Koto leeke pi opuaata: Eipoloha:ma: mo
Koledia wanda:halina: kenke mina:pa:laota: hande Hatani nane halo
peekeme. Eipoloha:ma: ipika: ateke homao haena:ta: Koda:ma: ipiki
pa:ta: ame do iki haleme kenke pa:ta: da yoka epena: leekeme.
5 Koto pita:ta: Koda:ma: Eipoloha:ma: ota: ipika: kenke wina:yeke
kenke hosiki alesiki kone ma:nda: na haleekepate Koda:ma: pi la:
witolo Eipoloha:ma: pa:ta: make ipika: hoki nane hatiki polo peleme
wanda:hali pa:ta: make ota: kulueke laa leekeme. Koda:ma: do pi la:
wieke natena:ta: Eipoloha:ma:ma:ta: weki ma:nda: make na mendiki
hayeke dina: leekeme. 6 Koda:ma: ipiki pa:ta: pi dupa leekeme. Naka:
hoki nane halo peleme wanda:halita: kenke ma:nda: nane halo pelimikie.
Koto kenke nane pua hata:ta: pa hameke e pokaaso tanda mua:tiki pulu
hata:ta: bapi 400 bapimanu hao halimikie.
7 Kutu pulu pelemepateta: mo e pa hameke pokaape lolo peleme
wanda:hali pa:ta: Ima: panisi peaalueke laa kutupa wetepena: naka:
tapake wanda:halima:ta: koto kenke nane mina:pa:lao do hale pa:ta: a:pa
I pa:ta: panda:puniao yeni pilimikie laa leekeme. 8 Koto hoki naneta:
Koda:ma: Eipoloha:ma: pa:ta: pi la: wiekeeki tombo witolo hata: ipiki
pa:ta: sekemesaisi hau waleekeme. Kutupa haena:ta: Eipoloha:ma:ma:ta:
Aisa:ke mendia haena: pula: homeke paeyeketa: Aisa:ke pa:ta: sekeme-
saisi hau peayekeme. Kutupa Aisa:kema:ta: Dieikope pa:ta: sekemesaisi
hau piekeme. Kutupa Dieikopema:ta: mo hande tapake tapake kini pieke
12 haliweki pa:ta: sekemesaisi hau peayekeme.

9 Mo hande tapake tapake kini pieke haliwekima:ta: Diosepe pa:ta:
honditi pitolo hata: ipikita: Idiepi nane hata: pa hameke e pokaasa:
hali halo pena:yeke mani muluekema: ma:nda:ma: hambena: lemekeme.
Kutu pimikipate Koda: ipiki yaapo hata:ta: 10 ipika: ka:nda: pa:la: ekimanu
paeyao minolo haena: kone Koda:ma: ana:na: handeteke hayekeme.
Diosepeta: mo Idiepi you hali Petou pa:ta: pua hayeke dina:ta: Koda:ma:
ipikita: kipa baake hone wiki hali make hone lenkena: pea wiki hali
make haena: leekeme. Kutu pieke ekima: Petouma: Diosepeta: Idiepi
nane kapomani you hali pitina: laata: ipika: da kenkemanu paeyao make
handeteke haena: leekeme. 11 Koto hoki naneta: mo Idiepi Keinani kenke
yaapo paeyao pa:ta: tea: ki tieke epeeke handaata: wanda:hali wopuma:
ka:nda:ma: homa yapemekeme. Nika: apa:mei amedama:ta: nemanu
ma:nda: na handa: wimikime. 12 Koto ekina: Dieikopema:ta: Idiepi nane
nemanu ula:me lemekeeki opuaata: ipika: eiyeketiti hande nika: apa:mei
ameda kone titi panake pa:ta: koto pa:ta: tapaeyekeme.

13 Pa hoto yaapo peao paa tapaeyeke pita:ta: Diosepema:ta: ipika:
hameketiti pa:ta: ipiki peneme yao la haleekeme. Kutu pieketa: Petouma:
Diosepe ipika: tapake wanda:halie lemeke ekita: opua hone wiekeme.
14 Koto ekina: Diosepema:ta: ipika: ateke Dieikope pa:ta: pi la: mon-
eaaso alota: Neke make neke amẹlẹ tapake wanda:hali paeyao make
Idiepi nane ipupe laa leekeme. Mo wanda:hali paeyaota: 75 wanda:hali
haemekeme. 15 Kutupa Dieikope Idiepi nane pua haota: ipiki make
nika: apa:mei ameda make koto pa:ta: hao homemekeme. 16 Ika: toko
manuta: Sekeme kenke pa:ta: mea pua hoimikime. Koto hali lapa:
pu haemeke kenketa: amba: Eipoloha:ma:ma: Heimona: tapake pa:ta:
manima: hambeeke kenkee.

17 Hande Eipoloha:ma: pa:ta: Koda:ma: pi la: wiekeeki ota: yao peaalo
pieke nate mo Idiepi nane nika: tapake wanda:halita: tapake tieke kone
haemekeme. 18 Koto pita:ma:ta: you hali ma:nda: tiao Idiepi wanda:hali
handeteke hayekepate Diosepe hayekeeki ipikana:ma: na handeekeme.
19 Nika: tapake wanda:hali pa:ta: ipikana:ma: makeatiki pea puki tan-
dama: homaatiki piekeme. Panake hamba: mea mendimiki wekisunu
da pa:ta: na mondu wia pitina: leke pa hama: nane homena:yeke
mondu batiki pina: leekeme. 20 Koto pita:ta: Mosesita: epeke weki
seliaposikita: inkikima: mendiekepate pa da tukiki nane mea mondu wia
pitina: sumba: tepo yapeekeme. 21 Kutupa wetepena: hama: nane mea
pua nuna: pala:mba: hao wieke alena: Petouna: wanekema: mea puna
daeyaota: ipika: weki kone haena: leekeme. 22 Mosesima:ta: mo Idiepi
haliwekima: epeke honemanu wia pu haemekeeki paeyao sukulu peata:
pi pi lo haemeke ekimanu make pea:peke ekimanu make ipikana:ma:
handa: wia pitolo hata: hali tieke hayekeme.

23 Mosesita: ipika: bapi 40 paeyeketa: ipika: Isulai tapake wanda:hali
handolo peekeme. 24 Idiepi hali homekema: Isulai hali ma:nda: liekeeki
Mosesima: handaata: mo hali tamba: minolo hata: mo Idiepi hali ota:
liekeme. 25 Mosesi ipika: honema:ta: Koda:ma: I̱ ma:la: ekita: iki mea
tapaano pa:la:me laata: wanda:halima: koto hone witelememe hone
wiekepate mo Isulai wanda:halima: koto hone na wimikime. 26 Da
ma:nda: kelepeeketa: Isulai hali yaapo a:nda: pitolo haepekeeki Moses-
ima: handaata: pua sa:sa: pitolo alota: Hali yaapo opua:pe laa Ipilikita:
hamạlạ:e. Ekipeke ipilika: kone a:nda: pitelepepe laa leekeme. 27 Koto

leekepate mo hali ma:nda: yumbieke halima: Mosesi pendulu baaso
alota: Neketa: nika: you hali hata: pi yokaalu peaalo pa:la: halita: epima:
neke mea haena: lea:pe. 28 Hande nakana:ma: ambaneke mo Idiepi hali
litolo pi tupa: I̱ make luekema: alepe laa leekeme. 29 Mosesima: koto leeke
pi opuaata: Idiepi nane mina:pa:lao pindipa pua mo Midiani nane halo
peekeme. Koto pa:ta: hata:ta: weki yaapo mondu wiekeme.

30 Bapi 40 yapeeketa: Mosesita: mo Sainai pote teke pa:ta: hapu
hayeke alena: haena:ta: ti to hayeke alena: mo ti uleke pa:ta: hata:
enisolo ma:nda:ta: Mosesi pa:ta: peneme yao waleekeme. 31 Mosesima:
leke opo handake witolo hata: mo ti teke pa:ta: wotu handuluekema:
peekepate Tekehalima: leeke pi make opiekeme dupa. 32 I̱ta: naka:
apa:mei amedana: Koda: halome laata: Eipoloha:ma: Aisa:ke Dieikope
amedana: Koda: halome la leekeme. Mosesima: pututuma: homolo
hata: na handa:liaeyekeme. 33 Mo hande Tekehalima: ipiki pa:ta: alota:
Neke hale kenketa: yakopiki kenkee. Naka: anke dake holo wie. 34 Ya
Idiepi nane haleme wanda:halita: tanda tieke mu haleme ekita: I̱ma:
handolome. Ika: e̱ alo hata: kememe kememe pu halemeeki manuta: I̱ma:
opuaata: iki tamba: muluekema: hola:pa:niaalo a:pa pua:me. Neke do
pa:ta: leke epoe la alota: Neketa: mo Idiepi nane tapaalueke laa leekeme.

35 Hande Isulai wanda:halima:ta: Mosesi kiaemekeme. Neketa: nika:
you hali hata: pi yokaalu peaalo pa:la: hali halena: neketa: epima: mea
haena: lea:pe laa lota: pimikime. Koto hali koneta: you hali hata:
tamba: mina:la: hali haena: Koda:ma: mea tapaeyekeme. Mo enisoloma:
handeteke haena: Koda:ma: tapaeyekeme. Hande ti to hayeke ale
pa:ta: hata: Mosesi pa:ta: peneme yao waleeke ekima: tapaaso piekeme.
36 Mosesima: mo wanda:hali Idiepi nane mina:pa:lao hatuku puaata:
mo Idiepi nane make mo Wepiki Dawala Ikali pa:ta: make mo hapu
hayeke ale pa:ta:manu make ipikana:ma: bapi 40manu mo wanda:hali
hatuku pominolo hata: na hando haemeke hau tieke tieke pia:tiki
piekeme. 37 Ipikana:ma: mo Isulai wanda:hali pa:ta: hali ma:nda:na:
dupa leekeme. Koda:ma: I̱ tapaeya: tupa: iki pa:ta: potopede hali ma:nda:
make tapaalieke. Koto someta: ika: tapake hali kone tapaalieke laa
leekeme. 38 Ipiki make mo Isulai wanda:hali ame̱le̱ mo hapu hayeke
alena: momba:la haemekeme. Ipikita: nika: apa:mei ameda ame̱le̱ koto
pa:ta: hayeke halie. Mo Sainai Pote pa:ta: hande ipiki pa:ta: pi leeke
enisolo yaapo hayeke halie. Koda:ma: ipika: da:ta:la: pi niki pa:ta: la
kina:yeke Koda:ma: ipiki pa:ta: la haleekeme.

39 Kutu piekepate nika: apa:mei amedama: Mosesima: leeke pi
opua:peke ekita: kiaemekeme. Idiepi nane paa la:ka:la polumeke
hone witolo hata: Mosesi pa nane pendilaemekeme. 40 Ikana:ma: Etoni
pa:ta: alota: Nakana:ma: niki hatuku polo peleme koda:manu wepiae.
Mo hande Idiepi nane hamono niki hatuku epea: hali Mosesita: hane
pa:la:pe niki na handoloma:me lemekeme. 41 Koto lemeke pita:ta: mo
wanda:halima: kao sikima: handeke ale wepia wiaata: koto ale pa:ta:
ma:na: lia halaata: ikana:ma: kone ika: kikima: wepieke ale ta:na:ma:
homolo hata: ne pambaemekeme. 42 Kutu pimikipate Koda:ma:ta:
iki hoki la:ka:laata: oli ya nane hala: hombulanka:manu pa:ta: mo
wanda:halima: panda:puniao pa yeni pina: leekeme. Hande buka pa:ta:
potopede haliwekima: wape pa:la:eki dupa

Isulai wanda:halio. Ikana:ma:ta: mo hapu hala: alena: bapi 40manu

hata:ta: kaomanu make sipisipi make lia halo haemeeki manuta: I̱
pa:ta: na kimime.
43 Kutupa ika: palai data: mo Moleke koda: ipika: palai da kone mea
tia puaata: ika: wepia wina: la:la: hombulanka:ma: handeke ale
manuta: mo Lepani koda: ipika:eki kone mea tia pememe.
Koto ale manuta: ikana:ma: kone ika: panda:puniao yeni puluekema:
wepia wina: lemeke alemanue.
Koto peleme ekina: I̱ma: ikita: mo Ba:biloni nane ankulao poemena: mea
tapaalueke laa leekeme.
44 Nika: apa:mei amedama:ta: mo hapu hayeke alena: haemeke pita:ta:
mo hande tukiki pa:ta: Koda: hayeke palai data: iki pa:ta: hayekeme. Koto
data: Koda:ma: Mosesi pa:ta: pi la halolo hata: pikisa make waleeke tupa:
Mosesima: a:eyaena: leekeme. 45 Kutupa hao hao pea wetepena:ta: nika:
apa:mei amedama:ta: mo hande palai data: ika: apa: ameda pa:ta: meata:
ika: kone mea tia pua:tiki pimikime. Diosua make mandakena: puaata:
hande Koda:ma: tolu lieke tapake wanda:halimanu ika: kenke pa:ta:la mi-
nolo hata: mea tia pemekeme. Kutupa koto kenke pa:ta: mo palai da a:eya
pa ha pelia haena: kone Deipidi make opolo a:pa hayekeme. 46 Koda:ma:
mo Deipidina: hayeke haumanu handaata: ipiki pa:ta: ta:na:ma: home-
ekeme. Koto ekina: Deipidima: ipika: apa:mei hali Dieikopena: tapake
ika: Koda:na: da a:eyaluekema: Koda: pa:ta: I̱ma: a:eyaano lae laa honke
leekeme. 47 Koto leekepate Solomonoma: Koda:na: da a:eyaeyekeme.
48 Kutu piekepate ota: oli manda hala: Koda:ta: haliwekima: kikima:
a:eyaaseme da pa:ta:manu na hao hala:me. Koto mo hande potopede
halima: la:la: tupa:
49 I̱ta: hepeni nane hata: kilu tombuao hao halome laata:
kenketa: yaka anke tapa:pao hao halo alee laa Tekehalima: alo hata: alota:
Yaka data: ekipiki da a:eyaluekema: alemepe.
I̱ hoto pitulu polo data: hando pa:ta: ya:ka:ta:pe.
50 Koto alemanu paeyaota: I̱ma: ya kone na wopua wina: lolope laa
leekeme.
51 Iki make hoi pea hao haleme haliwekio. Ika: puki manuta: pi
na opita:la: wanda:halina: pukima: handelememe. Koda:na: pi ale
opua:peke ekita: katake pokeeke hali leke hao halememe. Hande ika:
apa:mei amedama: mo Holi Sipitidi kiayeke tupa: ikana:ma: make kiatiki
pitelememe. 52 Ika: apa:mei amedama:ta: potopede hali homeke pa:ta:
kone tanda na halemekepe. Hande Koda: ipika: tikitiki yao hala: e
pokaasa: Hali epolo piekeeki la haleeke haliwekita: Koda:ma: tapaeyeke
haliweki kone ika: apa:mei amedama: limikime. Ame make ikana:ma:
koto Hali a:nda: lomba limime. 53 Koda:na: Lo Pi manuta: enisolo
manuma: lopa:niao kiekepate ikita: kieke meleme haliweki halemepate
ikana:ma: koto pi manuta: na opiki pa halememe laa leekeme.

Sidipeni toopima: limikieki

54 Koto leekeeki opua mo haliwekima: ipiki pa:ta: soka:la:ma: wotu
homolo hata: kake noka:pa haemekepate 55 Sidipeni Holi Sipitidima:
tumba hake halima: oli ya pa:ta: handa:liao Koda:na: pa̱a̱ pita:la:eki
make Yesuta: Koda:na: popeke nane kikina: tiao haya:eki make handolo
hata: alota: 56 Handa:pe. I̱ma:ta: oli ya akolopa: lumba:lu bao kutupa
Wanda:halina: Eiyeke Koda:na: popeke nane kikina: oli hala:eki han-
dolome leekeme. 57 Koto leekepate mo haliwekima: ta:e ta:e lo laa ika:

katake a:mba kutupa mandake dina: a̱iya pua mo hali yola: mea pua 58 da
mina:pa:lao pua toopima: limikime. Kutupa mo wekitisi haliwekina:
dau manuta: wekihali ma:nda: bikita: Solo koto halina: anke teke pa:ta:
holo pambaata: 59 kutupa toopima: litolo haena: Sidipenima: yeni pitolo
alota: Tekehali Yesuo. Yaka temoko nakana:ma: handa: mie leekeme.
60 Kutupa pa tumiki yotuao pita: anekema: e̱ alo hata: alota: Tekehalio.
Do haliwekima: hoke hau piteleme ekita: pa na wina: leke nakana:ma:
paeyaapeke leekeme. Kotoeki lo paeyaota: homeekeme.

8

Soloma: siosi wanda:hali tanda haleekeeki

1 Sidipeni limiki ekita: Soloma: lina:e hone wiekeme. Koto limiki pita:
kone mo Diutuseleme nane haemeke siosi wanda:halita: tanda wotu
mulu pimikieki kini pea mimikime. Kutu pieke handa Ketiso wanda:hali
paeyaota: mo Diudia Sametia koto potopinisi yaapo pa:ta:manu haloendi
pimikipate mo aposolo haliwekita: Diutuseleme nane pa ha pelia
haemekeme. 2 Koda: pa:ta: panda:puniao yeni pu haemeke mandane
haliwekima: Sidipeni toko mea pua hoitolo hata: e̱ tieke lemekeme.
3 Kutu pimikipate Soloma: siosi wanda:hali hoeyaaluekema:
taapeekeme. Ipikana:ma:ta: da ma:nda: ma:nda: pa:ta: pominolo hata:
siosi wanda:hali kiki yola: mea hama: nane mea batiki pea dipula mea
lopatiki piekeme.

Mo hande Pi Seliapo Sametia nane waleekeeki

4 Koto ekina: mo hande pindipa ta:ta: ta:ta: pea pemeke wanda:halima:
mo hande Koda:na: Pi Seliapo latia tia pomimikime. 5 Pilipima: mo
Sametia daoni nane pua Ketisona: pi mo wanda:hali pa:ta: waleekeme.
6 Kutupa mo wanda:halima: ipikana:ma: leeke pi opuaata: ipika: wele
pieke ekimanu hando pitolo hata:ta: pea:ma: homeke hone witolo hata:
Pilipima: leeke pi opimikime. 7 Wanda:hali wopuna: weleke pa:ta:
pitimiki hoke temokomanu e̱ wi la: paleke paleke pea opolu bepi pea
yapemekeeki make kiki anke homa pa wieke wanda:hali wopu make
ankena: pua:peke na yeke wanda:hali wopu make tiaemekeeki han-
dolota: ipika: pi opimikime. 8 Kutupa koto daoni pa:ta: ta:na: tieke homo
haemekeme.
9 Kutu piekepate hali ma:nda:na: bikita: Saimonota: oni da amba:
yopua hata: ṯio̱ haumanu moka:la: hande hande pitolo hata: mo Sametia
wanda:halina: leke mea opaaso hata:ta: ipika: kutu pita:la: ekima: Tieke
halueke hone wiekeme. 10 Mo wanda:hali tieke tiekema: make hosiki
wanda:halima: make mo leeke ekimanu opitolo hata: alota: Do halina:
bikita: Koda:na: wele pita:la:eki kone ya:ka:ta:me lemekeme. 11 Mo hali-
wekima:ta: mo ṯio̱ halima: nate paeyao pia:tiki pieke ekima: ika: leke opo
handake wia:tiki pitolo hata: make ipika: pi opua:tiki pimikime. 12 Kutu
piekepate wanda:halima: Pilipima: mo Koda:na: epeke Kilu Tombuao
Hala: ekina: pi seliapo Yesu Ketisona: biki tonka:na: pua waleekeeki
pa:ta: hone tulaemeke handaata: kota: haliweki make wanda:weki make
paeyao bapitaisi pimikime. 13 Kutupa Saimono make Koda:na: pi minolo
haena: ipiki bapitaisi peaeyekeme. Kutupa Saimonota: Pilipi yaapo
hata: mo wele pita:la: ekimanu make na hando haemeke ekimanu make
hando haota: leke opa: mina: bepi piekeme.
14 Kutupa mo Diutuseleme da haemeke aposolo haliwekima: Sametia
wanda:halima: Koda:na: pi mineleme pi opu haota: Pida Dioni yaapo

pupa: laa tapaemekeme. 15 Kutupa mo hande Pida Dioni yaapo Sametia
da opolo puata: mo wanda:halima: Holi Sipitidi mina:yeke yeni pua
pipikime. 16 Pa ekipeke mo Holi Sipitidita: mo wanda:halina: weleke
pa:ta: a̱i na a:pa pitiekeme. Mo ika: bapitaisi pimiki hau make Tekehali
Yesuna: bikina: homeke bapitaisi pimikime. 17 Pida Dioni yaapoma:
ipilika: kiki mo wanda:halina: youna: wia hata: yeni pipiki handa Holi
Sipitidita: mo wanda:halina: weleke pa:ta: a:pa pitiekeme.
18 Kutupa Saimonoma: mo aposolo hali yaapoma: kiki wieke ekina:
hande Holi Sipitidi epeekeeki handolo hata: kota: ipikana:ma: mani-
manu mutia a:pa wia hata: alota: 19 I̱ma: make yaka kiki hali ma:nda:na:
youna: ua:ka:na: Holi Sipitidi mina: loa:me do wele pita:la:eki ma:nda:
kipe leekeme.
20 Koto leekepate Pidama: alota: Koda:ma: pa kita:la: ale naka: honema:
hambuluekema: hone witele ekina: neke tonka:na: naka: mani tonka:na:
ma:nda:ma: hoeyaena:e. 21 Du pitele ekina: neketa: niki ame̱le̱ na hake.
Pa ekipeke naka: pukita: Koda:na: leke popelekena: tikitiki na pa:la:me.
22 Do hoke hau pi ekina: hone ma:nda: la:ka:la wiaata: yeni pea:peke.
Tekehalima: naka: hoke hone witele ekimanu paa mea tombualiepe
mata:la:me leekeme. 23 I̱ma:ta: neketa: teto pita:la: alema: handeleke
handolome. Kutupa naka: hoke hau pitele ekima: neke tonkao ula:me
leekeme. 24 Saimonoma: alota: Nakana:ma: koto ale pimanu I̱ pa:ta:
a:paapa:na: Tekehali pa:ta: yeni peae leekeme.
25 Kutupa Pida Dioni yaapoma: mo Tekehalina: pi walolo hata: la
hala:tiki peaata: mo Diutuseleme da nane paa la:ka:la pulu hata: man-
dane Sametia da pa:ta:manu mo Pi Seliapo wala:tia tia pepekeme.

Pilipi mo Idiopia kapomani hali yaapo

26 Tekehalina: enisoloma: Pilipi pa:ta: alota: Tiao. Oni Diutuseleme
kini pea Kasa nane pula: pota: teli mea pue leekeme. Koto pota:ta:
ota: hapu hayeke ale tukiki pa:ta: peeke pota:e. 27 Kutupa Pilipi tiaota:
peekeme. Pulu haena:ta: mo pota:na: Idiopia yuniki hali ma:nda: ipikita:
mo Idiopia Kuini wanda:na: mani paeyao handeteke hae leeke hali tieke
manda:hande piekeme. 28 Mo halita: Diutuseleme da nane Koda: pa:ta:
yeni pulu yopua ipika: da la:ka:la yopulu piekeme. Ipikita: mo hosima:
yola:la: bokisi pita pota:na: pulu hata: potopede hali Aisayama: wape
piekeeki yata:po pitiekeme. 29 Kutupa mo Holi Sipitidima: Pilipi pa:ta:
alota: Mo hosima: yola yopula: ale teke pa:ta: leke pua pita:peke leekeme.
30 Koto ekina: Pilipi a̱iya pua mo hali pa:ta: peekepate mo halima: mo
Aisayama: wape pa:la: buka yata:polo pitiekeeki opua alota: Naka: koto
yata:pele ekita: hone witelepe leekeme.
31 Mo halima: alota: Ma:nda:ma: na waleke haena: ekipa hone wiono
alepe leekeme. Kutupa mo halima: Pilipi pa:ta: alota: Do I̱ pilu pa:ta:
lopulao pitupana: epoe leekeme. 32 Mo hande halima: mo Baibolo
bukana: yata:polo pitieke ekita: doeki yeekeme.
Ipikita: sipisipi pita:la: tupa: kia kia pi na leekeme.
Kutupa mo sipisipima: mo itiki tunkulu hala: halina: leke popeleke nane
a:pa haena: kake a:mbaaso hata: pi na la:lie tupa: kota: ipikana:ma:
ipika: kake na a̱a̱ leekeme.
33 Ipika: hande tieke hayekeeki mea lopao pita:ta: pi yokaalu epeke tupa:
na pimikime.
Kutupa ipika: kini pu mieke tapake epima: lapeke ya:la:pe.

Ipika: da:ta:la: ekita: ma:nda:ma: hoeyaasa:me
la:la:eki yata:polo pitiekeme.
34 Kutupa mo hande kapomani halima: Pilipi pa:ta: alota: Do potopede
halima:ta: pilisi epi pa:ta: ala:pe leekeme. Ipika: kone ala:pe o ma:nda:
pa:ta: ala:pe leekeme. 35 Koto leeke Pilipima: pi alo hata:ta: mo Baibolo
buka ai koto kone yata:pea: ekimanu pa:ta: kini pea mo some pa:ta: Yesu
Ketisona: epeke Pi Seliapo la haleekeme. 36 Ameta: mo pota: hokuluna: pu
hao ikali pa:ta: opolo pua kutupa mo yuniki halima: alota: Handa:e. Ikali
doe leekeme. Epima: ya bapitaisi pulu poloeki sa:sa: piliepe leekeme.
37 [Kutupa Pilipima: alota: Nakana:ma: naka: puki paeyaoma: hone wik-
ina:ta: kota: naka:e leekeme. Kutupa mo halima: alota: Ima:ta: Yesu
Ketisota: Koda:na: Eiyeke hala:me hone witolome leekeme.]
38 Kutupa mo hande hosima: yola yopula: ale dataiwa hali pa:ta:
alota: Koto pate hae laa Pilipi mo hali yaapo telipina: ikali pa:ta: pua
kutupa Pilipima: hande hali bapitaisi peaeyekeme. 39 Kutu piekepate
ipilikana:ma: mo ikali mina:pa:lao yopulu haena: Tekehalina: Sipitidima:
Pilipita: pa a:pa ai tamba: mea peekeme. Kutupa mo bapitaisi pieke hal-
ima: Pilipi ota: paa na handeekepate ipikana:ma: ta:na:ma: homa:paleke
ipika: da peekeme 40 Kutu piekepate Pilipita: A:sidoti da pa:ta: hao pulu
hata: mandane damanu pa:ta: mo Pi Seliapo waloma: waloma: putialo
hata: Sesatia nane peekeme.

9

Solona: hone la:ka:la miniekeeki

1 Soloma: wese wese alo hata: mo Tekehalina: disaipolo wanda:hali
tolu lutia pomiekeme. 2 Kutu putia mo yeni peao haemeke you hali-
wekina: you hali pa:ta: pua alota: Mo Damasikasi nane pi hotu haleme
damanu pa:ta: do hande panake hau piteleme wanda:hali dipula mea
Diutuseleme nane mea ipuluekema: loa:ma: pase kie laa pua honke
leekeme. 3 Solota: Damasikasi nane polueke laa pota:na: pulu haena:
oli ya nanema: paa tieke a:pa mo some dupao a:pa to hopa:liaeyekeme.
4 Kutupa mo some kenkena: honda:pa topopi lopolo hata: hola:make
opiekepate alota: Soloo. Soloo. Ekipeke I yaapo a:nda: litelepe leekeme.
5 Kutupa Soloma: alota: Tekehalio. Neketa: epiya:ka:ta:pe leekeme. Mo
hande pi hola:makema: alota: Ita: Yesue. Nakana:ma: I yaapo a:nda:
liteleke handa loa:me leekeme. 6 Tiao oni da nane naka: pulu peleeki
loluekema: pue leekeme.
7 Kutupa mo Solo amele epemeke haliweki ota: nunu nunu pisiki make
ota: na leke hata: mo leeke pi homeke opiekepate ma:nda: a:nda: na han-
demekeme. 8 Solo oni kenke mina:pa:lao tiao ipika: leketa: ki leekepate
ota: ala:ta: ma:nda: na handeeke handa hali mandane hatiki mandane
hatiki pea hatuku oni Damasikasi da pa:ta: pemekeme. 9 Kutupa Solota:
ikali ne make na neke ala:ta: ala:ta: make na handeke hoto tepo oni
Damasikasi da pa:ta: wiekeme.
10 Kutupa oni Damasikasi Ketiso hali ma:nda: bikita: A:na:naisi
hayekeme. Tekehalima: upama: alota: A:na:naisio. Kutupa A:na:naisima:
alota: Tekehalio. Ita: do pilume leekeme. 11 Kutupa Tekehalima: alota:
Tiao. Oni pota: bikita: Tikitikipiki pota: yola: mea pua Diudasina: da
pa:ta: pua Tasa:si hali Solota: hando pa:ta: pila:pe laa lota: pia:pekee.
Ipikita: yeni koto pitolo pila: handa:e leekeme. 12 Kutupa ipikana:ma:

hali ma:nda: biki A:na:naisi a:pa ipika: kiki yaka youna: a:pa wia:ka:na:
ya leke ki leliekee laa amba: handea:me leekeme. 13 A:na:naisima:
alota: Tekehalio. Do halita: naka: Diutuseleme wanda:hali pa:ta: tanda
tanda hala:la:eki ma:nda: ma:nda:ma: a:pa la:tiki pu haleke opu halome
leekeme. 14 Kutupa ipikana:ma: mo yeni peao haleme teke haliweki
pa:ta: pase mea wia hata: do naka: bikina: pi milie Damasikasi wanda:hali
pa:ta: tanda tanda halolo pita:la:me leekeme.
15 Koto leekepate Tekehalima: alota: Pue. Do halita: yaka amba: molo
halima: pa:la:me leekeme. Yaka bikita: Diendaili wanda:halima: make
kini haliwekima: make Isulai wanda:halima: make opina: pua:ma: pue
leekeme. 16 Īma: yaka hauna: tanda pa:la:eki mina: la waluekema: pue
leekeme.
17 Koto ekina: A:na:naisi pua da pa:ta: opolo peekeme. Kutupa ipika:
kiki Solona: youna: pua witolo hata: alota: Solo ya kameo. Tekehali Yesu
mo pota:na: ipulu halena: epeeke hande Yesuma: naka: leke paa kilao
Holi Sipitidima: tumba halena: yeke Ī tapaeya:me leekeme. 18 Kutupa
koto kone mo ta:peli ōma: handeke ale manuma: leke tombuao hao
londa:la:pa lopeke nono piekeme. Kutupa ipika: leke paa ki leekeme.
Kutupa koto kone tiao pua bapitaisi piekeme. 19 Kutupa ne tamba: mea
nolo yapeeke dina:ta: ipika: honkopu paa hao epeekeme.

Soloma: Damasikasi hata: pi waleekeeki

Solota: Damasikasi da hao hala: Ketiso haliweki amēlē hosiki
hayekeme. 20 Ipikana:ma: koto kone Yesu Ketisona: pi mo pi hotu
haemeke da pa:ta: walolo hata: alota: Yesuta: Koda:na: Eiyekee leekeme.
21 Mo opimiki haliwekita: leke wopu opa: alu alu pimikime. Kutupa
alota: Do hali dia:ya:ka:ta:pe. Mo hande Diutuseleme da pa:ta: hande
some Yesuna: biki laa yeni pimi wanda:hali tanda tanda halea: hali
dia:ya:ka:ta:pe. Aowe. Ipikita: do epa:la: ekita: mo kutupiki wanda:hali
mea tonkao hatuku mo yeni peao haleme teke haliweki pa:ta: mea
poluekema: a:pa pa:la:me lemekeme. 22 Kutu piekepate Soloma:ta: pi
waluekema: wele wopu piekeme. Ipikana:ma: Yesuta: ota: Koda:na:
Ketisoe laa ota: ana:na: peneme yao waleeke mandane pi manuta: mo
Damasikasi da haleme Diu haliwekima: pi homeke ma:nda:ma: hombo
pealuekema: ana: na pimikime.
23 Hosiki hao hao pea wetepena: mo haliwekima: Solo luekema: tome
tome pambemekepate mo hande lemeke ekita: Soloma: amba: opiekeme.
24 Mo haliwekima: mo pota: kake pa:ta: timba andusa: andusa: make
pāāna: make haemekeme. 25 Kutu pimikipate disaipolo haliwekima:
mo peiyekeeki mea ankulao Solota: basekedena: pitina: laata: mea
lopa:niaemekeme.

Solo Diutuseleme hayekeeki

26 Mo Diutuseleme da nane opolo a:pa mo disaipolo wanda:hali amēlē
apa:tao haluekema: piekepate mo Ketiso haliwekima:ta: Ipikita: dis-
aipolo hali dia:me hone witolo hata: paala:ma: homemekeme. 27 Kutupa
Banabasima: Solota: mo aposolo haliweki pa:ta: hatuku pua mo Teke-
halima: pota:na: Solo pa:ta: peneme yaeya:eki make pi leekeeki make
la haleekeme. Kutupa oli Damasikasi da hata: Soloma: Yesuna: biki
a:mbao na leke pi waleekeeki make mo haliweki pa:ta: la haleekeme.
28 Koto ekina: mo haliweki amēlē hata: da pa:ta: honda: pamba:tiki opolu

batiki piekeme. 29 Solota: mo wanda:hali paala:ma: na homeke mo
Tekehalina: biki laa pi wala:tiki piekeme. Kutupa pi pi la:tiki pitolo
hata: mo Kitiki pi lo haemeke Diu wanda:hali amẹlẹ make pi la alu alu
pua:tiki pomiekepate mo wanda:halima:ta: Solo lu pie hone wimikime.
30 Mo hameke titima: kotoeki opu haota: Solota: Sesatia nane hatuku pua
Tasa:si nane pena: tapaemekeme.
31 Kutu pieketa: mo Diudia nane make Ka:lili nane make Sametia
nane make koto kenke paeyao pa:ta: haemeke siosi wanda:halita: a:nda:
pelia haemekeme. Koto siosi wanda:halita: Holi Sipitidima: tamba:
minolo haena: honkopu hao hata: daeyatiki pimikime. Tekehali pa:ta:
panda:puniao hata: pimikime.

Pidata: Lida Diopa da yaapo pa:ta: hayekeeki

32 Pidata: kenke paeyao pa:ta: pomu lopaata: hoto ma:nda:ta: mo Lida
da nane haemeke Koda:na: wanda:hali handolo peekeme. 33 Koto da
pa:ta:ta: hali homeke Iniasi handeekeme. Koto halita: kiki anke homa
pa wieke hali pita: bapi ketepo hata: ipika: da panda: pa:ta: u pita:tiki
pu hayekeme. 34 Pidama: ipiki pa:ta: alota: Iniasio. Yesu Ketisoma:
neke epeaasa:me. Naka: yapa:ta: oko pea mina tiae laa leekeme. Koto
leeke pita: kone Iniasita: tiaeyekeme. 35 Mo Lida Sietoni da yaapo
pa:ta: haemeke wanda:hali paeyaoma: mo hali handaata: Tekehali pa:ta:
la:ka:la hone tulaemekeme.
36 Mo Diopa da pa:ta:ta: disaipolo wanda: homeke Ta:bida hayekeme.
Koto bikita: pa mo Kitiki pi laata: Dokasi laa la:la:me. Koto wanda:ma:ta:
hoto paeyao epeke hau pu hata: mo ala:ta: ma:nda: dia:yeke mesiolo
hali wanda:hali tamba: mu hayekeme. 37 Kutu pu hayekepate nate
ma:nda:na: koto wanda:ta: yeni tondope mea ota: homeekeme. Ipika:
toko tanda:paata: oli manda da panda: pa:ta: wina: lemekeme. 38 Koto
Diopa data: mo Lida da teke pa:ta: hayeke handaa mo Diopa da haemeke
disaipolo wanda:halima:ta: Pidata: Lida da pa:ta: a:pa hala:me pi opuaata:
hali yaapo pa:ta: pi tapaaso alota: Niki pa:ta: pilisi ai epo lapa:peke lena:
tapaemekeme.
39 Koto ekina: Pida tiaota: mo hali yaapo amẹlẹ mandakena: pe-
mekeme. Da opolo peeketa: oli manda da panda: pa:ta: ipiki hatuku
a:meimikime. Koto pa:ta:ta: mo kosa:piki wanda:sunu paeyaoma:ta:
mombololo hata: ẹ a:pa lemekeme. Hande Dokasima: na homeke pa
hayeke pita:na: tumbulieke sedisunu make kosa: aka:manu make Pida
pa:ta: walemekeme. 40 Pidama: mo wanda:sunu paeyao hama: nane
pupe laata: tumiki yotuao yeni peaata: mo wanda: toko handa:moneaaso
alota: Ta:bida. Tiae laa leekeme. Mo wanda:ma: leke kila Pida han-
daata: tiao pitiekeme. 41 Pidama: panda:puniao ipika: kiki yola: mea
tiaeyekeme. Kutu pieketa: Pidama: mo Ketiso wanda:hali make mo
kosa:piki wanda:sunu make ipupe laata: hande wanda:ta: do tiao hala:
handa:pe laa leekeme. 42 Koto hande pieke ekita: mo Diopa da paeyao
pa:ta: la:tia tia pimikime. Kutupa wanda:hali wopuma: Tekehali pa:ta:
hone tulaemekeme. 43 Pidata: Diopa da pa:ta: hoto elekeeleke hatiki
peaata: mo ma:na: yonkelekema: ala:ta: ala:ta: wepu hayeke hali Sai-
monona: da pa:ta: pelia haepekeme.

10

Pida Koniliesi yaapo

1 Mo Sesatia da nane ami opisa hali homeke hayekeme. Ipika:
bikita: Koniliesie. Ipikana:ma:ta: mo ami haliweki 100 handeteke
hayekeme. Koto somema: handeteke hayeke ami tapakena: bikita: Ideli
tapakee. 2 Hande halita: Koda: pa:ta: hone wotu u hao ipika: weteke
weki wandikima: Koda: pa:ta: paala:ma: wotu homa:tiki pu haemekeme.
Kutupa ipika: kiki tindipao mani dia:yeke wanda:hali pa:ta: halo haota:
Koda: pa:ta: yeni pia:tiki pu hayekeme. 3 Nate ma:nda:na: nate toke
nane haena: Koda:na: enisolo homeke epeekeeki upama: ota: peneme
yao handeke nono piekeme. Mo enisoloma: ipiki pa:ta: alota: Koniliesio
leekeme. 4 Koniliesima: mo enisolo pa:ta: paala: tieke homa handake
witolo hata: alota: Tekehalio. Aleke ka:ta:pe leekeme. Kutupa ipiki pa:ta:
alota: Naka: yeni pu haleeki make naka: mani halo haleeki make oli
hepeni da nane pua Koda: pa:ta: naka: pi laasa:me leekeme. 5 Kutupa
ame do mo Diopa da pa:ta: hala: hali ma:nda: ipika: biki Saimono biki
ma:nda: Pida epena: handa: mulu pena: hali ma:nda: tapae leekeme.
6 Koto someta: hali ma:nda:na: da pa:ta: ta:ka:li pua pila:me. Mo da teke
hali Saimonota: ma:na: yonkeleke hako ala:ta: ala:ta: wepu hala: halie.
Kutupa ipika: data: dawala ikali tea:na: hala:me leekeme. 7 Kutupa mo
hande ipiki pa:ta: pi leeke enisolo peeke nane ipika: e pokao hayeke
hali yaapo make ipiki teke pa:ta: hayeke ami hali homeke make wi
leekeme. Mo ipiki teke pa:ta: hayeke ami halita: Koda: pa:ta: paala:ma:
homo hayekeme. 8 Kutupa mo hande leeke pita: iki pa:ta: la halaaka:na:
Diopa da nane tapaeyekeme.

9 Kutupa da kelepeeketa: mo pota:na: pu opu hao pa Diopa da teke
pa:ta: ipulu haena: kone Pidata: nate you tikekena: haena: mo da holuna:
a:meiya yeni pua piekeme. 10 Kotoeki pitolo haena: tea: tieke wopu pieke
handa ya nee hone witolo haena: oni haliwekima: ne amu peaaso haena:
Pidata: u̱ yoka: lupa peekeme. 11 Peliolo hata: upama: handeekepate oli
ya akolopa:olu bao dapolo tiekema: handeke ale honiki nane tonkopu
mina: alu alu pea mea lopa:niaeyekeme. 12 Koto ale pa:ta:ta: ma:na: yeti
ala:ta: ala:ta: make basunu paeyao kenkena: ula: keto ala:ta: ala:ta: sunu
make mu pamba a:pa mea lopa:niaeyekeme. 13 Kutupa pi ho̱la̱:makema:
alota: Pidao. Tiao. Koto alemanu lia nae leekeme. 14 Koto leekepate
Pidama: alota: Tekehalio. Ota: dia:me leekeme. I̱ta: hoke ale manuta: na
no halome leekeme. 15 Hande pi hoto yaapo peao paa alota: Koda:ma:
wamo pea ula: aleta: hoepeao ula: alee pi na lapeke leekeme. 16 Kotoeki
hoto tepo peao peata: mo hande aleta: oli ya nane pa mea a:meiyekeme.

17 Pidata: mo hande upata: eki pulu piena: pia:pe laa hone witolo haena:
Koniliesima: tapaeyeke haliweki Saimonona: data: hando pa:ta:pe lolo
pieke haliweki pota: kake pa:ta: a:pa hando haemekeme. 18 Kutupa wi
leekeme. Saimono Pidata: koto pa:ta: hala:pe la lota: piekeme. 19 Koto
ekina: Pidama: mo hande upa piekeeki hone witolo pitina: mo Holi
Sipitidima: alota: Handa:e. Hali tepoma: neke oni a:pa lota: pita:la:
handa:e leekeme. 20 Tiao. Oni haliweki ame̱le̱ hone ma:nda: na wiki
pa pulu ombu hapekee leekeme. Koto haliwe̱kita: I̱ma: tapao pua:me
leekeme. 21 Kutupa Pida hola:pa:niao alota: I̱ta: ikana:ma: koto weiteleme
halie leekeme. Ekipeke epemepe leekeme. 22 Mo haliwekima: alota:
Koniliesita: ami opisa epeke halima: tapaeya:me laa ipikana:ma: Koda:
pa:ta: paala:ma: homa:la: halie laata: Diu wanda:hali paeyaoma: epeke
pi lo hala: halie. Kutupa Koda:na: yako piki enisolo homekema: leeke

handa naka: pimanu tonka:na: opuluekema: neke handa: mulu pupe
leeke handa ipuluma:me lemekeme. 23 Kutupa Pidama: da pa:ta: epena:
wi laa ne polu pieke da make waleekeme.
Kutupa da kelepeeketa: Pida make mo hali tepo make mandane Diopa
Ketiso haliweki make mandakena: pemekeme. 24 Kutupa da ma:nda:
kelepeeketa: Sesatia da nane opolo pemekeme. Mo haliweki Koniliesi-
ima: handeteke hata: ipika: tapake wanda:hali make ipika: yankeketiti
make wi lemipi pieke handa paeyao momba:la haemekeme. 25 Pida
da pa:ta: honda: pambeeketa: Koniliesima: a:pa manda:hande pea ipika:
anke pa:ta: lopa:niao Pida pa:ta: panda:puniaeyekeme. 26 Kutu piekepate
Pidama: mo hali mina:liao alota: Tiae. I make kenke halie leekeme.
27 Kutupa Pidama: mo hali yaapo pi alo hata: da tukiki nane puaata:
mo hande mombelemeke wanda:hali handa alota: 28 Diu halima: kenke
ma:nda: hali yaapo ta:ma:ni pea:peke na yeke ipika: da pa:ta: pua:peke na
ya:la:me ekita: ika: kone handelemepate Koda:ma: Hali ma:nda:ta: hoke
hali o hoe peao hala: halie pi na lapeke laa I pa:ta: walea:me leekeme.
29 Koto ekina: mo haliwekima: I handa: mulu epeeke handa Ita: hone
ma:nda: na wiki epoa:me. Kota: ekipeke I handa: mulu epena: la pipe
leekeme.
30 Kutupa Koniliesima: alota: Hoto tonkopu amba: yopua nate dupitolo
haena: Ima:ta: do da pa:ta: hata: welealo nane yeni pitolo hano hakepiki
dau pambaake hali kuta kone a:pa I teke pa:ta: haya:me leekeme. 31 Mo
halima: alota: Koniliesio. Naka: yeni pu haleeki make naka: mani halo
haleeki make Koda:ma: hone wita:la:me. 32 Koto ekina: mo Diopa da
pa:ta: mo hali Saimono biki ma:nda: Pida hali ma:nda:ma: handa: mulu
pena: tapae la alota: Mo halita: ma:na: yonkelekema: hako wopu hala:
hali Saimonona: da pa:ta: hala:me lea:me. Mo data: dawala ikali tea:na:
hala:me laa lea:me. 33 Koto ekina: koto kone neke handa: mulu pimi
haliweki tapaowa:me leekeme. Kutupa epeke epeme leekeme. Ameta:
Tekehalima: neke pa:ta: dupa lapeke lea: pimanu paeyao opoluekema: do
a:pa Koda: pa:ta: momba:la haloma:me leekeme.

Pidana: pi leekeeki

34 Kutupa Pidama: alota: Ameta: ota: handolome. Koda:ma: wanda:hali
paeyao pa:ta: hone ta:ta: ta:ta: na wiki homeke hone wita:la:eki han-
dolome leekeme. 35 Kenke paeyaona: hala: hali epima: Koda: pa:ta:
paala:ma: homolo hata: ipika: epeke hau pu haya:ka:na:ta: Koda:ma:
koto hali milieke leekeme. 36 Ikana:ma: do ekita: amba: ta handeleme
handa:e. Koda:ma: mo Isulai wanda:hali pa:ta: pi tapaeyekeeki loa:me.
Ipikana:ma: mo a:nda: peliaasa: Pi Seliapota: Yesu Ketiso pa:ta: yama:
walena: leekeme. Yesuta: wanda:hali make ala:ta: ala:ta: make paeyaona:
Tekehalie. 37 Kutupa mo hande Diudia nane paeyao pa:ta: ame do
numaneke pimiki ekita: Ima: iki pa:ta: na lolueke. Ikana:ma: amba:
opimika:ta:me. Dionima: bapitaisi hau peaeyeke nane wetepena: mo
Ka:lili nane kini pu miekeme. 38 Hande Na:sa:tete da halita: Yesue.
Ipikita: Koda:ma: wele peaaso hata: mo Holi Sipitidima: make suta:pe
wiaeyekeeki opimika:ta:me. Kutupa ipikana:ma: Koda: amele hata:
epeke hau pea:tiki pu hao Sadanima: hoeyaeyeke wanda:hali mea tiatiki
pu hao pomu hayekeme. 39 Kutupa mo Diu wanda:halina: kenke
nane make mo Diutuseleme da pa:ta: make ipikana:ma: pia: ekimanu
paeyaota: nikana:ma: wekitisi haloma:me. Kutupa koto hoki naneta:

mo haliwekima: ipiki meata: tina: tamendiao homena: lememe. 40 Kutu
pimipate hoto tepona: wina: laata: Koda:ma: paa mea tiaota: peneme
yao walea:me. 41 Wanda:hali paeyaoma: handena: na leke pa Koda:ma:
amba:la talopu mieke wanda:halima: homeke handena: lea:me. Nikita:
ipika: la haloloma: haliweki haloma:me. Ipika: homa paa tiao a:paata:
nikana:ma: ipiki amelele ne noma:me. 42 Kutupa ipikana:ma: niki pa:ta:
mana: alo hata: alota: dupae. Wanda:hali pa:ta: pi walemeka:na:ta:
Koda:ma: Ita: homa:la: wanda:hali make pa haleme wanda:hali make ika:
pi yokaalu peaalo polo hali mea hano lea:me lapa:peke lea:me. 43 Mo
hande potopede haliweki paeyaoma: ipiki pa:ta: lemeke ekita: dupae.
Hali epima: ipika: pi miniki haya:ka:na:ta: kota: ipika: bikina: mo hoke
hau piekeeki pa tombuaasa:eki milieke lemekeme leekeme.

Diendaili wanda:halima: Holi Sipitidi mimikieki

44 Pidama: koto pimanu alo haena: kone mo Holi Sipitidima: koto
opimiki wanda:hali paeyao pa:ta: hola:pa:niaeyekeme. 45 Hande Pida
amele a:pa haemeke Ketiso haliwekima: Diu haliweki kone leke opa
wotu handaake wimikime. Koda:ma: mo Diendaili wanda:hali pa:ta:
kone mo Holi Sipitidi haleeke handa pimikime. 46 Mo wanda:halima: da
ma:nda: ma:nda:na: pi kone pa laaka:na: Koda:na: pi laemekeme. Kutupa
Pidama: alota: 47 Hali epima: do wanda:hali pa:ta: ikalima: bapitaisi hau
na pina: lapeke ya:la:pe. Nika: kone Holi Sipitidi muma: tupa: ta mimi
handa:pe leekeme. 48 Kutupa Pidama: koto wanda:hali Yesu Ketisona:
bikina: bapitaisi peaapa:pekee leekeme. Kutupa ikana:ma: Pida pa:ta:
nate mandaneeki do pa:ta: hamana:e laa honke lemekeme.

11

Pidama: Diutuseleme haemeke Ketiso wanda:hali la haleekeeki

1 Mo Diudia nane haemeke aposolo haliweki paeyao pa:ta: make
Ketiso wanda:hali make iki paeyaoma:ta: mo Diendaili wanda:halima:
make Koda:na: pi mimiki ekita: opimikime. 2 Pidata: oli Diutuseleme
da nane peeke pita:ta: hande Diendaili haliweki pa:ta: sekemesaisi hau
peaaluekema: hone wimiki haliwekima: Pidama: pieke hauna: lota:
pitolo dupa lemekeme. 3 Nakana:ma:ta: mo sekemesaisi hau na piki
Diendaili haliwekina: da pa:ta: pelia hao ne mandakena: nemekeme la
lemekeme. 4 Koto lemeke handaata: Pidama:ta: amba: pieke haumanu
kini pu mea kutupa mo pieke haumanu paeyao mo haliweki pa:ta: la
haleeke ekita: dupae.

5 Ita: mo Diopa daoni pa:ta: hata: yeni pitolo pitono upama: piki
nono pea handoa: ekita: dupae. Dapolo dau tiekema: handeke ale
lopa:niaeya:eki handoa:me. Oli ya nane honiki tonkopu yola: mea wia
hata: hande dau I haowa: ale teke pa:ta: lopa:niao wia:me. 6 Kutu pia:
ekita: Ima: mo dau tukiki nane weni weni naa wotu handoa:me. Da
ma:na:sunu make sayale ma:na: yeti ala:ta: ala:ta:sunu make ti katakena:
ula: keto ala:ta: ala:ta:manu make ya pa:ta: pomina:la: basunu make
paeyao handoa:me. 7 Kotoeki handaata: pi hola:makema: kone I pa:ta:
dupa lea:eki opua:me. Pidao. Tiao. Koto alemanu lia nae lea:me. 8 Koto
lea:pate Ima: alota: Tekehalio. Ota: dia:me. Nindi peala: ale ya:leke hoeya:
pea hata: kutupiki ne hoto homeke a:nda: na nolome laa loa:me. 9 Hande
pi hola:makema: kone oli ya nane hata: paa la:niaaso alota: Aleta: ma:nda:
Koda:ma: ana:na: napeke ya:la:me lea:ka:na:ta: nakana:ma: napeke na

ya:la: alee pi na lapeke lea:me. 10 Koto pia: hauta: hoto tepo pia:me. Koto
hande alemanu paeyao oli ya nane pa yola: mia:me. 11 Kotoeki peata:
I̲ pelia haowa: da pa:ta: hali tepo kuta kone opolo epememe. Koto hali
tepota: mo Sesatia nane hayeke hali homekema: I̲ pa:ta: tapaeyekeme.
12 Hande Holi Sipitidima: I̲ pa:ta: alota: Hone ma:nda: na wiki koto hali-
weki amẹlẹ mandakena: pupe lea:me. Koto hande Diopa nane haleme
kametiti yunki mindiki hata: haliweki I̲ amẹlẹ mandakena: Sesatia da
nane opolo puaata: Koniliesina: da pa:ta: honda: pambolo poma:me.
13 Kutupa ipikana:ma:ta: niki pa:ta: enisolo ma:nda:ma: ipika: da pa:ta:
a:pa hata: ipiki pa:ta: leekeeki dupa lea:me laa niki pa:ta: la kia:me. Diopa
da nane hali ma:nda: tapae laa hali ma:nda: ipika: ota: bikita: Saimono
Pida koto hali wi lolo pena: tapae laa lea:me. 14 Koto halima: neke pa:ta:
lolo pa:la: pima:ta: neke make naka: da pa:ta: haleme wanda:hali paeyao
tonka:na: da:taalieke laa lea:me. 15 Koto laata: pi kini pu mea walolo
hano hande Holi Sipitidita: amba: hande titi panake pa:ta: niki pa:ta:
holopea: tupa: koto tupa: kone iki pa:ta: make holopea:me. 16 Kutu pia:ta:
hande Tekehalima: lea: alee hone ua:me dupae. Dionima:ta: ikalima:
iki bapitaisi peao hayekepate Koda:ma: Holi Sipitidima: iki bapitaisi
peaalieke laa lea:me. 17 Nikana:ma:ta: hande Tekehali Yesu Ketiso pa:ta:
amba: hone tulaome pita:ta: Koda:ma: niki kia: ekita: kotoeki kone mo
Diendaili wanda:hali pa:ta: make halea:me. Koda:ma: pita:la: ekita: sa:sa:
pua:ka:na:ta: kota: I̲ta: epipe. Dia:me. Sa:sa: pea:peke na ya:la:me laa
leekeme.

18 Mo haliwekima: Pidama: leekeeki opuaata: ika: lota: lota: pimiki
pimanu tunkulata: Koda:na: pi laaso hata: alota: Koda:ma:ta: mo Di-
endaili wanda:halima: make hone ma:nda: la:ka:la: mina wia da:ta:la:eki
mea:pa:peke pota: lombolo piekeme lemekeme.

Mo A:ndioko Siosi

19 Hande Sidipeni lia Ketiso wanda:hali luekema: pimiki pita: da
mina:pa:lao pemeke wanda:halita: mo Pinisia nane make Saipotasi nane
make A:ndioko nane make pulu hata: Diu wanda:hali pa:ta: homeke pi
wala:tiki pimikime. 20 Kutu pimikipate mandane haliwekima: Saipotasi
Saitini yaapo nane haemeke haliwekima: A:ndioko da pa:ta: opolo
a:paata: mo Tekehali Yesuna: pi Kitiki wanda:hali pa:ta: make wala:tiki
pimikime. 21 Kutupa Koda:ma: mo haliweki tamba: minolo haena:
wanda:hali wopuma: pi meaata: Tekehali pa:ta: la:ka:la pemekeme.

22 Mo Diutuseleme siosi tapakema: handeeki pi opuaata: kutupa
oli A:ndioko da pa:ta: Banabasi tapaemekeme. 23 Banabasita: oli da
opolo puaata: Koda:ma: epeaeyekeeki handaata: ta:na:ma: wopu home-
ekeme. Kutupa paeyao pa:ta: Tekehalina: pi dạọla hata: wopu miniki
hao hapa:peke laa pi waleekeme. 24 Banabasita: ipikita: epeke hali
hata: Koda:na: pi wopu miniki hayeketa: Holi Sipitidima: ipiki tum-
baeyekeme. Kutupa wanda:hali wopu Tekehali pa:ta: apa:tao ta:ma:ni
pea haemekeme. 25 Koto ekina: Banabasima: mo Tasa:si da nane Solo
weilu peekeme. 26 Kutupa handa: wiata: mo A:ndioko da pa:ta: hatuku
epeekeme. Bapi homeke koto pa:ta: hata: mo siosi tapake amẹlẹ pi hotu
haota: wanda:hali wopu pi walo haepekeme. Koto da pa:ta: pi mimiki
wanda:hali ikita: mo Ketiso wanda:halie laa mo koto bikita: koto da pa:ta:
kini pu mimikime.

27 Koto dina:ta: mandane potopede haliwekita: Diutuseleme da hao oni
A:ndioko da opolo epemekeme. 28 Kutupa homeke halita: Akipasima:
mo Holi Sipitidima: la halolo haena: tiao alota: Tea: ki tieke kenke
paeyao nane ipilieke laa waleekeme. Kutupa mo Kolodiusima: Sisa
hayeke natena: kutu piekeme. 29 Kutupa mo disaipolo wanda:halima:
hone wia alota: Nika: Diudia nane haleme kametiti tamba: mumana:
paeyaoma: ana:na: halomana:e lemekeme. 30 Koto ekina: kotoeki peata:
oli siosi tondiki haliweki pa:ta: Banabasi Solo yaapoma: mea puaena: laa
tapaemekeme.

12

Tanda wopu minelemeeki

1 Koto pita:ta: hande kini hali Hetodima: mandane siosi tapake hali-
weki da:ka:pa: miniekeme. 2 Ipikana:ma: Dionina: hameke Dia:mesita:
kepete hokuluma: liekeme. 3 Kutupa Diu wanda:halima: ta:na:ma: home-
meke handa Pida make da:ka:pa: miniekeme. Mo hande Na Pombei
Yaake Palaowa Nemeke pita: piekeme. 4 Kutupa da:ka:pa: minata: dipula
mea lopao ami haliweki mandane tonkopu mandane tonkopu man-
dane tonkopu mandane tonkopu haliwekita: kade hatiki pina: leekeme.
Ipika: honema:ta: mo hande Lombei Pupa Yapeeke pita: paeya:ka:na:ta:
wanda:hali pa:ta: mea a:pa walueke hone wiekeme. 5 Koto ekina: Pidata:
dipula da pa:ta: pa pitina: leekepate mo siosi tapake wanda:halima: Koda:
pa:ta: Pida yeni wopu pea:tiki pimikime.

Pida dipula pao tapaeyekeeki

6 Hetodima: Pida mea a:pa waluekema: haena: timba kone Pidata:
mo ami hali yaapo amelẹ seni pu yaapoma: endialu pea tukiki pa:ta:
peliekeme. Kutupa pota: hama: nane hata: kade haliwekima: mo dipula
da handeteke hatiki ombu pimikime. 7 Kuta kone Tekehalina: enisolo
homeke epeeketa: mo da panda: pa:ta: pạạ tieke piekeme. Kutupa
ipikana:ma: Pida a:pa lu tiaaso alota: Ai tiae leekeme. Kutupa hande seni
pumanu ipika: kiki pa:ta: kone tunkulupa lopa: lopa: piekeme. 8 Kutupa
mo enisoloma: ipiki pa:ta: alota: Naka: hako yama anke dake pambae
leekeme. Kutu piekeme. Kutupa ipikana:ma: Pida pa:ta: alota: Naka: dau
mea dopua I teli mea epoe leekeme. 9 Kutupa teli mea hama peekeme.
Pidama: mo enisoloma: pieke ekita: hone na wiki upama: piki nono
piekeme. 10 Kutupa titina: kade hayeke alena: lombei pupa pua koto
hoki pa:ta:eki make lombei pupa puaata: mo hande daoni nane peeke
ayenima: wepieke pota: kake tieke pa:ta: opolo pepekeme. Kutupa mo
hande pota:ta: ipika: kone lombeekeme. Kutupa ipilikita: tunkulupa
puaata: pota: homeke yola: mea pepekepate mo enisolota: koto kone Pida
mina:pa:lao peekeme.

11 Koto pita:ta: Pidama: hone wiekeme. Ameta: ota: hone wia han-
dolome leekeme. Tekehalima: ipika: enisolo tapao mo Hetodima: I mia:
ekita: mo Diu wanda:halima: I pa:ta: pulu pelemeeki make I tamba:
mia:me leekeme.

12 Koto hone wiata: Dionita: ipika: biki ma:nda: Maka ipika: inkiki
Metina: da pa:ta: peekeme. Koto da pa:ta: wanda:hali wopuma: momba:la
pita: yeni pu pitimikime. 13 Kutupa mo pota: kake pa:ta: pua hoto
laa kilikili laeyekeme. Kutupa wandiki ma:nda: Loudama: lombolo
peekepate 14 Pidana: pi make meata: ta:na:ma: wopu homolo hata: pota:

na lombeke da tukiki pa:ta: anke hao pua Pidata: pota: kake pa:ta: a:pa
hala:me leekeme. 15 Ikana:ma: ipiki pa:ta: alota: Neketa: keaaso alee
lemekepate ipikana:ma: alota: Ota: loa:me leekeme. Ikana:ma: alota:
Ipika: enisolo hata: pa:la:me lemekepate 16 Pidama: kilikili laaso haena:
pua pota: lomba Pida handolo hata: penkilipa:tia pomua wotu handake
wimikime.
17 Kutu pimikipate Pidama: kikima: kone pi na lapee leekeme. Kutupa
Tekehalima: mo dipula da pa:ta: hatuku epeeke pi la haleekeme. Kutupa
Pidama: alota: Dia:mesi pa:ta: make Ketiso kametiti pa:ta: make do pi
la hala:pa:peke leekeme. Kutupa mina:pa:lao pua da ma:nda: pa:ta:
peekeme.
18 Da kelepeeketa: mo hande ami haliwekima: Pida na pitieke handa
hone ti yokemekeme. 19 Kutupa Hetodima: Pida weiyekepate na
handa: wiekeme. Koto ekina: mo kade haemeke haliweki pa:ta: Ekipa
pa:la:pe laa lota: lota: peata: mo haliweki homena: lina: leekeme. Doeki
paeyeketa: Hetodi Diudia mina:pa:lao nate mandaneeki Sesatia nane
hayekeme.

Hetodi homeekeeki

20 Hetodima: Taiya Saidoni da yaapo pa:ta: haemeke wanda:hali pa:ta:
mineke tieke wopu pankeekeme. Koto ekina: mo da yaapo pa:ta:
haemeke mandane haliwekima: apa:tao Hetodi handolo pemekeme.
Titina: amba:la mo kini halina: da handeteke hayeke hali Ba:lasitusita:
ika: a:nda: liaena:yeke ipiki amẹlẹ pi lolo pemekeme. Mo halima: ika: pi
opiekeme. Kotoeki pea:ta: a:nda: polumana:e laa Hetodi pa:ta: honke lolo
pemekeme. Ika: wanda:halina: neta: Hetodima: handeteke hayeke kenke
pa:ta: mu haemeke ekina:yeke lemekeme.
21 Hetodima: la: wieke nate ma:nda:na: kini halima: ipika: yamo haya:
aka:manu yamaata: ipika: yama pitu hayeke seana: pita: wanda:hali
pa:ta: pi leekeme. 22 Wanda:halima: opuaata: anekema: wi la alu alu
pitolo alota: Dota: ota: halima: na ala:me laa koda: ma:nda:ma: ala:pate
ya:la:me lemekeme. 23 Hetodima:ta: wanda:halima: Koda:na: pi na laena:
leke pa ipika: pi kone laena: leeke handaata: kuta kone Tekehalina:
enisoloma: Hetodi yeni tonda:pa: mina: leekeme. Kutupa pipi manuma:
weleke tunkula: mepi naata: homeekeme.
24 Kutu pitolo haena: kone Koda:na: pi mandane mandane wanda:hali
paeyao pa:ta: daeyatia peekeme.
25 Banabasi Solo yaapoma: mo Diutuseleme da pa:ta: pea:peke eki-
manu pu paeyaota: pa la:ka:la Dioni Maka make hatuku mandakena:
pemekeme.

13

Banabasi Solo yaapo meata: tapaemekeeki

1 Mo A:ndioko siosi tapake pa:ta: mandane potopede haliweki make
pi walo haemeke haliweki make haemekeme. Koda:na: pi lao hayeke
Banabasi make Simioni biki ma:nda: Naidia make Saitini hali Lusiasi
make hande you hali Hetodina: yankeke hali homeke Maneini make Solo
make haemekeme. 2 Kutupa Tekehali pa:ta: ne na neke panda:puniaaso
haena: mo Holi Sipitidima: alota: Banabasi Solo yaapo yaka walo polo e
pokaena:yeketa: pa nane haena: lape leekeme. 3 Kutupa pa ne na neke

yeni peaata: mo hali yaapona: youna: kiki wiata: hande leeke e pokaena: pena: tapaemekeme.

Saipotasi haepekeeki

4 Koto ekina: hande hali yaapota: mo Holi Sipitidima: tapaaso haena: oni Selusia nane pepekeme. Koto pa:ta: opolo pua Saipotasi nane palai kawaso tiekena: pita pepekeme. 5 Kutupa Salamisa da nane opolo puaata: Diu haliwekina: pi hotu haemeke damanu pa:ta: Koda:na: pi ale waloendi pu haepekeme. Dioni Makama: make ipiliki petoloendi pu hayekeme.

6 Mo hoki paeyao pa:ta: waloendi pu haota: mo Peiposi da nane puaata: ṯio̱ hali homeke bikita: Ba Yesu handepekeme. Ipikita: Diu hali hata: pa yayapiki potopede hayekeme. 7 Koto halita: mo hokina: kapomani you hali Sesiasi Polasi yaapo ame̱le̱ hao hayeke halie. Mo Sesiasi Polasi ipikita: hone wopu lenkena: pea u hayeke halie. Mo kapomani you halima: Koda:na: pi opuluekema: Banabasi Solo yaapo ipiki pa:ta: epena: wi leekeme. 8 Hali yaapo pepekepate mo ṯio̱ hali Elimasima: mo Kitiki pi laa koto ṯio̱ halina: bikita: Elimasie ipikana:ma:ta: Banabasi Solo yaapo sa:sa: puluekema: taapeekeme. Mo kapomanina: you halima: Tekehali pa:ta: hone tulaasa:eki pao la:ka:la mina haena: loluekema: taapeekeme. 9 Kutu pieke handa Solo ipika: biki ma:nda: Polo ipikana:ma:ta: Holi Sipitidima: ipiki tumba pitina: mo ṯio̱ hali handaake wia alota: 10 Neketa: Sadanina: halie. Epeke alemanu paeyao pa:ta: a:nda: lu halemee. Mo hoke hoke yayapiki haumanu pita:la:eki neke pa:ta: tumba pila:me laata: Tekehalina: ota: pimanu kone nakana:ma:ta: yayapiki pimanu laa la:ka:laluekema: taapo haleme. 11 Koto ekina: ameta: Tekehalima: neke liekee. Kutupa neketa: leke holupiki hali hao hata:ta: nate pa̱a̱ a̱i na handilipikie laa leekeme.

Poloma: koto alo haena: kone timba:la: pambeke koama: handeke alema: Elimasina: leke telipina: holu peaeyekeme. Ma:nda:ma: ipika: kiki yola: mea mina pena:yeke kikima: hali weiya:tiki pomiekeme. 12 Mo kapomanina: you halima:ta: kutu piekeeki hando haota: hone tulaeyekeme. Tekehalina: pi waleekeeki opitolo hata: penkilipa:tia pomiekeme.

Pisidia nane hayeke da A:ndioko da pa:ta: pepekeeki

13 Polo ame̱le̱ mandakena: pemeke haliwekita: palai kawaso tiekena: pitata: mo Peiposi da mina:pa:lao mo Pa:mbilia nane hayeke da Peka pa:ta: opolo pemekeme. Koto pa:ta: opolo pemekepate Dioni Makata: iki mina:pa:lao Diutuseleme nane pa la:ka:la peekeme. 14 Peka da mina:pa:lao puaata: mo Pisidia da nane hayeke da A:ndioko da pa:ta: opolo puaata: mo Hoto Pila: Natena: mo haliwekita: mo Diu haliwekina: pi hotu haemeke da pa:ta: honda: pamba pua pitimikime. 15 Hali ma:nda:ma: mo Mosesima: wape pea ula: Lo Pimanu make mo potopede haliwekima: wape pea ula: pimanu make yata:pa haena:ta: mo pi hotu haemeke da you haliwekima: Polo ameda pa:ta: pi la:moneaaso alota: Kame titio. Wanda:hali honkopu hao halo pa:la: pi lapa:peke yea:ka:na:ta: kota: loa:mina:e hone witoloma:me lemekeme. 16 Koto lemeke Poloma: tiao hata: kiki mea a:meiyao pi dupa waleekeme.

Ya tapake Isulai wanda:hali iki make Koda: pa:ta: panda:puniao yeni pu haleme Diendaili wanda:hali paeyao iki make I̱ma: alo pi opua:pe

laata: 17 Koto Isulai tapake wanda:halina: Koda:ma: nika: apa:mei ameda
mea haena: laata: mo Idiepi kenke nane da ma:nda: wanda:hali hata:
kone tapake tieke wanda:hali hamina: leekeme. Koda:ma: ipika: wele
wotu pita:la: ekima: koto wanda:hali Idiepi nane mina:pa:lao hatuku
puaata: 18 mo hapu hayeke alena: bapi 40 mo wanda:hali koto pa:ta: hata:
ikita: ka:nda:ma: homo hatiki pimikipate Koda:ma: handeteke hatiki pu
hayekeme. 19 Mo Keinani kenke pa:ta: haemeke tapake watake hata:
wanda:hali ipikana:ma: hoeyaota: ipika: wanda:halita: koto kenke teke
wanda:hali haena: leekeme. 20 Kutu pu paeyaasa: ekina: bapi manuta: pa
450manu yapeekeme.

Kutupa wetepe naneta: ipikana:ma: iki pa:ta: pi yokaalu peao haemeke
teke haliweki haena: loma: loma: pua:tiki a:pa mo potopede hali Samuele
ipiki a:pa hayekeme. 21 Mo wanda:halima: Nika: kini hali ma:nda:
haena:e laa honke lemeke handa Koda:ma: iki pa:ta: Solo mea haena:
leekeme. Ipikita: Benisamini tapake hali Kisina: eiyeke hata: ika: kini
hali haena: yapeeke bapi manuta: 40e. 22 Kutu piekepate Koda:ma:
Solo yoka pa nane haena: laa Deipidi meata: kini hali haena: leekeme.
Koda:ma: Deipidi hayekeeki handaata: pi dupa leekeme. Ima: handolo
alota: dupae. Diesina: eiyeke Deipidita: ipika: hala:eki handolo hata:
Ima: hone pa:la:me laata: koto halima:ta: Ima: hone pa:la:eki paeyao
ipikana:ma: pilieke la leekeme. 23 Hande Deipidina: tapake hali Yesuta:
Koda:ma: la: wieke tupa: Isulai wanda:halina: Da:taala: Hali haena:
la:la:me. 24 Yesuma: e ai na kini pu mea pokeeke haena:ta: Dionima: Isulai
wanda:hali paeyao pa:ta: pi waleekeme. Ika: hoke hau pimiki ekimanu
mina:pa:laota: bapitaisi pina:yeke pi waleekeme. 25 Kutupa Dionima:
ipika: e poko paeyaaluekema: hata: wanda:hali pa:ta: alota: Ika: honema:
I halo ekita: epi hone witelemepe. Ikana:ma: yu wia haleme halita: I
dia:ya:la:pate handa:pe. Yaka hoki nane ipula:me. Koto ipula: halina:
anke daketa: Ima: holawaapeketa: ana: na pa:la:me laa leekeme.

26 Eipoloha:ma: tapake haliweki ya kametitio. Koda: pa:ta:
panda:puniao yeni pu haleme Diendaili wanda:hali paeyao iki make
Koda:ma: do hande niki da:taapeke ya:la: pi niki pa:ta: epena: la:la:me.
27 Mo Diutuseleme da pa:ta: haleme wanda:halima: make ika: you
haliwekima: make Yesuta: wanda:hali Da:taasa: Hali hala: ekita:
hone na wimikime. Mo Hoto Pila: Natemanu paeyaona: mo hande
potopede haliwekima: wape pea ula: ekimanu yata:po halemeeki make
hone wopu na wilimime. Kutu pimikipate ikana:ma:ta: Yesuta: lia
homaemeke ekima: mo hande potopede haliwekima: wape pea ula:eki
kone yaemekeme. 28 Kutupa ikana:ma: Yesu lia homaaluekema:ta:
pa:la:eki teke ma:nda: na handa: wiki kone Pailedi pa:ta: pua honke alo
alota: Yesu homae laa honke lemekeme.

29 Kutupa hande Baibolo bukana: Yesu pa:ta: pulu piekeeki wape pea
ula:eki kone ikana:ma: pu paeyaemekeme. Mandane haliwekima:ta:
Yesu toko mo a:ka:tei wapepiki tina: endiaemekeme alena: pua honda:
mea pua lapa: pimikime. 30 Kutu pimikipate Koda:ma: mo lapa: wieke
alena: Yesu pa mea tiaeyekeme. 31 Kutupa ipikita: ipiki amele man-
dakena: Ka:lili nane hao Diutuseleme da pa:ta: pemeke wanda:hali
pa:ta: ipiki handena: hoto elekeeleke peneme yao ipika: leke mineke
wala:tiki piekeme. Ameta: koto wanda:halita: ika: Yesu handemeeki
Isulai wanda:hali pa:ta: la halele wanda:hali halememe. 32-33 Kutupa

dikana:ma: make koto hande Pi Seliapo iki pa:ta: la kuluekema: a:pa halopa:me. Koda:ma: make nika: apa:mei ameda pa:ta: pi la: wiekeeki ameta: ika: wekiwandiki titi niki pa:ta: peaowala:me. Yesu da:taala: ekima:ta: nika:eki peaowala:me. Hande hoto yaapo peao wape pieke Emeli pa:ta: wape pa:la: tupa: dupae.

Neketa: yaka Wekie. Ame do natena: Ita: naka: Apa: halome

laa wape pa:la:me. 34 Kutupa Koda:ma: Yesu lapa: wieke alena: mea tiao pa hoto ma:nda: a:nda: paa na homolo pieke ekina: Koda:ma: pi dupa leekeme.

Hande Deipidi pa:ta: Ima: pi la: ulueki kone Ima: epeke yakopiki hauma: neke ota: epeaalueke

laa wape pa:la:me. 35 Kutupa make mo Baibolo bukana: pa ma:nda:ma: Koda: pa:ta: pi alo hata: dupa wape pa:la:me.

Naka: Yakopiki Halina: loke na tandepena: lelipikie

laa wape pa:la:me. 36 Deipidi ipika: hayeke pita:ta: Koda:na: hone pa:la: ekimanu pia:tiki pu hao wetepena: homeekeme. Ipika: apa:mei ameda lapa: pimiki alena: ipiki make koto pa:ta: lapa: pimikipate ipika: loke make tandepeekeme. 37 Kutu piekepate Koda:ma: lapa: wieke alena: paa mea tiaeyeke halita: ipika: loke na tandepeekeme. 38-39 Ya kametitio. Iki paeyaoma: doeki ota: hone wia:pa:peke. Yesu ipikana:ma: pa:la: ekima: kone ika: hoke hau pimiki ekimanu pa hameke paeyaapeke pi iki pa:ta: waloloma:me. Wanda:hali epi amedama: ipiki pa:ta: hone tulaeya:ka:na:ta: kota: ipika: hoke hau piekeeki manuta: Mosesima: wape pea ula: Lo Pi manuma: ka:la:pa: tapaapeke na ya:la:pate Yesuma: ka:la:pa: tapawalieke. 40 Koto pa:la: ekina: wotu handeteke hapa:peke. Mo hande potopede haliwekima: leeke ekimanu iki pa:ta: a:paama:na: loa:me. Dupa

41 Koda:ma: la:la: pimanu pa:ta: pi la la pu haleme wanda:halio. Handa:pe.

Kutupa handolo hata: penkilipa:tia pomua ota: homa:pa:pekee.

Iki haleme dina:ta: Ima: pokolo polo eta: ikana:ma: hone na wilimikie.

Ma:nda:ma: iki pa:ta: la kina: kone opua hone na tulaalimikie laa wape pa:la:me.

42 Solo Banabasi yaapota: hama: nane pulu haena: wanda:halima: ipiliki pa:ta: alota: Hande lepe pi mo Hoto Pila: Nate ma:nda:na: make pa lopena:e laa honke lemekeme. 43 Kutupa mo pi hotu haemeke da pa:ta: pi hotia paeyeketa: Diu haliweki wopu make Koda: pa:ta: hone wopu u haemeke Diendaili haliweki wopu make Polo Banabasi yaapo teli mea pemekeme. Kutupa ipilikana:ma: mo haliweki pa:ta: pi laata: Koda:na: pa a:ta:ma: homa:la:eki honkopu hao wotu miniki hao haena: pi walepekeme.

44 Kutupa mo hande Hoto Pila: Nate ma:nda:na: mo daoni nane wanda:hali paeyao Koda:na: pi opuluekema: mombelemekeme. 45 Kutu pimikipate mo Diu haliwekima: mo wanda:hali paeyao handaata: hon-diti pitolo hata: Poloma: leeke pita: Ya pi ala:me laa ipiki pa:ta: pi la la pimikime. 46 Kutupa Solo pita: Banabasi yaapoma: paala:ma: na homeke hata: pi alo alota: Iki pa:ta: amba:la Koda:na: pi ale wala:peke ya:la:pateo. Ikana:ma: kiaaso hata: Nikita: deto hala:eki mea:peke na ya:la:me alemeke handaata: kota: handa:pe. Mo Diendaili wanda:hali

pa:ta: walo pulupa:me lepekeme. 47 Pa ekipeke Koda:ma: dupape laa niki
pa:ta: leeke ekita: dupae.
Ikita: mo Diendaili wanda:halina: pa̱a̱ pita:la:eki hamina: la:la:me
leekeme.
Ikana:ma: mo kenke honiki nane pa:ta:manu da:taasa:eki mea pomina:
la:la:me leekeme.
48 Kutupa mo Diendaili wanda:halima: koto pi opuaata: ta:na:ma: ho-
molo hata: mo Koda:na: pi laemekeme. Kutupa deto hala:eki mulu pimiki
wanda:halima: pi mimikime.
49 Kutupa Tekehalina: pi aleta: da paeyao pa:ta: kende tia wiekeme.
50 Kutu piekepate hande Diu haliwekima: mo Koda: pa:ta: hone wopu u
haemeke wanda: tieke tieke mandaneeki manuma: make mo daonina:
you haliwekima: make Polo Banabasi yaapo ame̱le̱ a:nda: lina:yeke
sutiaemekeme. Kutupa koto da nane mina:pa:la̱o pena:yeke tolu
limikime. 51 Kutu pimikipate mo hali yaapoma: ipilika: ankena: taleeke
dokolota: koto A:ndioko wanda:hali pa:ta: tandelaata: Aikoniomo da
nane pepekeme. 52 Kutupa mo disaipolo wanda:halima: Holi Sipitidima:
tumba pita: ta:na:ma: homa: tiaaso haena: haemekeme.

14

Aikoniomo da pa:ta: haepekeeki

1 Kutupa mo Aikoniomo da pa:ta: mo Diu haliwekina: pi hotu haemeke
da pa:ta: telipina: honda: pambepekeme. Kutupa pi epeke tupa:
walepeke handa Diu wanda:hali wopu make Kitiki wanda:hali wopu
make Koda:na: pi mimikime. 2 Kutu pimiki handa pi na miki Diu
haliwekima: mo Diendaili haliweki sutiaaso hata: ika: hone dunki peao
Ketiso wanda:hali pa:ta: hoke hone wina:yeke lemekeme. 3 Kutupa
Polo Banabasi yaapoma: koto pa:ta: hao hata: paala:ma: na homeke
Tekehali Koda:na: pi wala:tiki pipikime. Kutupa Tekehalima: ipika:
pa a:ta:ma: homa:la: pi wanda:hali pa:ta: peneme yaaluekema: mo hali
yaapoma: wele peaaso hata: na hando haemeke ekimanu pina: leekeme.
4 Kutu piekepate mo daoni wanda:halita: mandane aposolo hali yaapo
pa:ta: tala:tiki mandane wanda:halita: Diu wanda:hali ame̱le̱ tala:tiki
pimikime. 5 Kutupa mandane Diu haliweki pita: Diendaili haliweki
yaapoma: ika: you haliwekima: A:pa:la:me alo haena: mo Solo Banabasi
yaapo hoeyao toopima: luekema: tome tome pambemekepate 6 mo hali
yaapoma: opuaata: mo Laikonia nane haepeke Lisita Debi da yaapo
pa:ta: make mo topu damanu pa:ta: make pindipa puaata: 7 mo hande Pi
Seliapo wala:tiki pipikime.

Lisita Debi da yaapo pa:ta: haepekeeki

8 Kutupa mo Lisita da pa:ta: ankena: pua:peke na yeeke hali pitiekeme.
Ipikita: hoto ma:nda: a:nda: ankena: na peekeme. Mendieke natena: kone
ota: hoeya: paleke mendiekeme. 9 Ipikana:ma: Poloma: pi alo haena:
pi opiekeme. Kutupa Poloma: ipiki pa:ta: wotu handaata: Do halita:
Koda:ma: epeaena:yeke hone tulaapeke ya:la:me hone witolo hata: 10 pi
anekema: alota: Tiao naka: anke tindipao hae leekeme. Kutupa mo
hande halita: koto kone tindipulu bao tiao peekeme. 11 Wanda:hali
wopuma: Poloma: piekeeki handaata: Laikonia da pi la wi alo hata:
alota: Koda:manu ota: hali leke niki pa:ta: a:pa pia:ka:ta:me lemekeme.
12 Banabasina: biki ma:nda: Siusi lemekeme. Kutupa Polo ipikita:

titina: pi waleeke hali yeeke handaata: ipika: bikita: Hemesi lemekeme.
13 Kutupa mo pọlọko nane temoko da ma:nda: hayekeme. Koto dana:
koda: Siusi pa:ta: yeni peao hayeke halima: hali kaomanu make pala-
palama: au laemeke ekimanu make pota: kake tieke pa:ta: mea a:pa
kutupa Polo Banabasi yaapo pa:ta: mo wanda:hali amẹlẹ mo kaomanu
yeni pitolo lia haluekema: hone wimikime.

14 Kutu pimikipate Polo Banabasi yaapoma: opuaata: ipilika: dau
sinkipa: minalu pea mo wanda:hali tukiki pa:ta: anke hao pua wi alo
alota: 15 Haliwekio. Ekipeke koto hau pitelemepe lepekeme. Diki
make ikima: handeke kenke hali yaapoe lepekeme. Do pitelemeeki
manuta: paekie lepekeme. Ikana:ma: do hau mina:pa:lamina:yeke dikita:
Pi Seliapo mea a:pa pupa:me lepekeme. Do hau pao do ya kenke
dawala ikali make tukiki pa:ta: ula: alemanu paeyao make wepia haena:
la:la: deto hala: Koda: pa:ta: la:ka:la epoemena:yeke a:pa pupa:me lep-
ekeme. 16 Amba: haemeke haliwekita: ika: hone pa:la: hau tukiki pa:ta:
haena:yeke pina: leekepate 17 pa ipika: hala:eki waluekema: peneme
yaeyekeme dupa. Epeke hau pia:tiki pitolo hata: ipikana:ma: oli ya
nanema: lako epena: alo hata: bapina: ika: e ala:ta: ala:ta: opaatiki pea ku-
tupa nema: make ta:na:ma: homa:la: hauma: make iki ta:na:ma: homatiki
pita:la:me lepekeme. 18 Koto pi lepekepate mo wanda:halima: hande
kaomanu lia haluekema: taapemekepate paemekeme.

19 Kutupa A:ndioko Aikoniomo Diu haliweki a:paata: mo wanda:hali
sutiaota: Polo toopima: liata: ota: homa:la:me laa lu yola daoni hama:
nane pemekeme. 20 Kutu pimikipate mo pi mimiki haliweki ipiki wieke
alena: momba:la haena: Polota: tiao mo daoni tukiki pa:ta: paa peekeme.
Kutupa da kelepeeketa: Banabasi yaapo mo Debi da nane pepekeme.

Hande Sitia nane hayeke da A:ndioko nane paa pepekeeki

21 Kutupa Polo Banabasi yaapoma: koto da pa:ta: mo hande Pi Seliapo
walaka:na: disaipolo wanda:hali wopu haena: laata: oli hande Lisita
Aikoniomo A:ndioko damanu paeyao nane la:ka:la puaata: 22 Ketiso
wanda:hali honkopu haena: alo hata: pi walolo alota: Pi wotu miniki
hao hapa:pekealeo laata: Nikita: ka:nda:ma: homa:la:eki wotu meata:
Koda: ipika: Kilu Tombuao Hala: ekina: honda: pambulumeke lepekeme.
23 Polo Banabasi yaapoma: mo siosi tapake handeteke haena: tondiki
haliweki tamba: mipi peaata: kutupa ne na neke yeni pitolo hata: mo
hande Koda: pa:ta: hone tulaasa: wanda:hali Koda:ma: handeteke haena:
lepekeme.

24 Kutupa Pisidia nane pua lombei pupa Pa:mbilia nane opolo
pepekeme. 25 Kutupa Peka da pa:ta: pi walaka:na: A:talia da nane puni-
aepekeme. 26 Kutupa koto hao palai kawasona: pita hande A:ndioko da
pa:ta: pepekeme. Koto data: amba: kone mo Koda:na: a:ta:ma: homa:la:eki
minolo hata: ipika: pi walena:yeke tapaemeke haliweki pa:ta:ta: pi wala
paeyeke handa paa opolo epepekeme.

27 Kutupa opolo a:paata: siosi tapake wanda:hali mombelena: laata:
Koda:ma: Diendaili wanda:halima: pi mina:yeke pota: lombeekeeki
make walepekeme. 28 Kutupa mo Ketiso wanda:hali amẹlẹ hao hatiki
pimikime.

15

Diutuseleme da pa:ta: pi hotimikieki

1 Kutupa mandane Diudia nane haemeke haliwekima: koto pa:ta:
hao hola:pa:nini pea a:pa Ketiso wanda:hali pa:ta: pi walolo alota: Mo
hande Mosesima: waleeke sekemesaisi hau na pimika:na:ta: ikita: deto
hala: ekita: na milimikie laa lemekeme. 2 Koto lemeke ekina: Polo
Banabasi yaapoma: mo haliweki amele ka:nda:piki pi tieke lepeketa:
hande A:ndioko Ketiso tapake haliwekima: Polo Banabasi yaapo make
mandane haliwekima: mo Diutuseleme haemeke aposolo haliweki pa:ta:
make mo handeteke haemeke tondiki haliweki pa:ta: make hande wale-
meke pi hotulu pena:yeke mimikime.

3 Koto ekina: mo siosi tapakema: tapaemeketa: pua mo Pinisia nane
make Sametia nane make pomu lopa mo Diendaili wanda:halima:
Koda: pa:ta: puki la:ka:laemekeeki walolo hata: koto pima: mo Ketiso
wanda:hali paeyaota: ta:na:ma: homaemekeme. 4 Kutupa Diutuseleme
da pa:ta: opolo pemeketa: mo aposolo haliweki make tondiki hali-
wekima: make mo siosi wanda:halima: make ta:na:ma: homolo hata: iki
handa: mimikime. Kutupa Koda:ma: ipiliki pa:ta: pieke ekimanu paeyao
walepekepate 5 mandane Pa:tisi tapake Ketiso haliwekima: tiao alota:
Mo wanda:halita: sekemesaisi hau pina: laata: Mosesima: waleeke Lo
Pimanu make opina: laata: ana: pa:la:me lemekeme.

6 Mo hande aposolo haliweki make tondiki haliweki amele mo hande
lota: pieke ekina: mombelemekeme. 7 Pi wotu hotu haota: Pidama: tiao
alota: Ya kametitio. Amba: kone iki amele hano Koda:ma: I mea haena:
laata: Diendaili wanda:hali pa:ta: mo hande Pi Seliapo walonoyeke
pa:la:me. Mo wanda:halima: pi opuaka:na: hone tulaena:yeke pa:la:me.
8 Kutupa wanda:halina: puki tukiki nane hando hala: Koda:ma:ta: Di-
endaili wanda:halima: hone tulaasemeeki a:pa:la:me la walolo hata: niki
pa:ta: ka:la: tupa: iki pa:ta: make Holi Sipitidi haleekeme. 9 Kutu pieke
ekima: ipikana:ma:ta: niki Diu wanda:hali make iki Diendaili wanda:hali
make ta:ta: ta:ta: pea na haloma:eki waleekeme. Ika: hone tulaemeke
ekina: ipikana:ma: ika: hoke haumanu pa paeyaeyekeme. 10 Koto ek-
ina: Koda:ma: pa:la:eki handa kone ameta: pa ekipeke Koda: la handu-
luekema: hone witelemepe. Nika: apa:meima: make nikana:ma: kone
make mea:peke na yeke ka:nda: pa:la:eki kone pa ekipeke mo hande hone
tulaaseme wanda:hali pa:ta: ka:nda:ma: homena: alemepe. 11 Dia:me
laata: Nikana:ma: hone tulaasoma: ekita: Koda:ma: Tekehali Yesu ipika:
pa a:ta:ma: homa:la: ekima: niki da:taasa:me. Diendaili wanda:hali
da:taaso pita:la: tupa: pita:la:me.

12 Banabasi Polo yaapoma:ta: Koda:ma: ipiliki pa:ta: wele pita:la:eki
halaata: mo na hando haemeke ekimanu make wele pieke ekimanu
make mo Diendaili wanda:hali pa:ta: pieke ekimanu walolo haena:ta:
mo mombelemeke haliwekima: opitolo hata: pi na leke yopu pitimikime.
13 Pi lo paeyaepeketa: Dia:mesima: ipilika: pi hombo peaaso alota: Ya
kametitio. Ima: alo pi opua:pe. 14 Koda:ma: mo Diendaili wanda:hali
pa:ta: mandane ekimanu ota: ipika: wanda:hali talopu mea haena: la:la:
ekima: iki pa:ta: ipika: epeke hone wita:la:eki niki wala:la:me. Sai-
monoma: koto la ka:la:me. 15 Mo hande potopede haliwekima: lemeke
pi manuta: ota: mandake pimanu la:la:me. Hande Baibolo bukama: la:la:
tupa:

16 Tekehalima: alota: Doeki paeya:ka:na:ta: kota: I̱ paa a:pata: Deipidina:
howa ula: da I̱ma: paa mea a:pa a:meiyalueke.
Koto da taake pa:ta: kone I̱ma: paa epeao mea haena: lolueke.
17 Kutupa mo mandane mandane wanda:hali paeyaoma:ta: Tekehali
weilimikie.
Hande I̱ma: wi lolo Diendaili wanda:halita: ota: yakaeki haena: lolome
leekeme.
18 Tekehalima: amba: kone dupiki pi la halaata: koto ala: handa:e
leekeme.
19 Dia:mesima: pa alo alota: Yaka honema:ta: Koda: pa:ta: la:ka:la: mina
haleme Diendaili wanda:halita: nikana:ma: ka:nda:ma: homa:la:eki na
halomana: pea:pa:peke alee. 20 Dia:me. Wape ma:nda: pea dupiki pi
la halomana: pea:pa:peke alee. Mo toopi tima: wepia ula: koda:manu
pa:ta: lia haleeke ma:na: mindiki napeke na yeke suseke hau na piki
make wa:ka:ta:pa lita:la: ma:na: yeti na neke we make na napa:peke laa
lomana: pea:pa:peke alee. 21 Mosesima: Lo Pi manuta: mo pi hotu haleme
da pa:ta:manu hata:ta: Hoto Pila: Nate paeyaona: kone yata:pa:tiki pu
haemekeme. Kutupa make daoni paeyao pa:ta:manu ipika: pimanu
wala:tiki pu halememe laa leekeme.

Mo Diendaili Ketiso wanda:hali pa:ta: wape tapaemekeeki

22 Koto pa:la: ekina: mo aposolo haliweki make mo tondiki haliweki
make siosi wanda:hali paeyao ame̱le̱ ikana:ma: iki pa:ta: mandane
haliweki talopu mea haena: laata: Polo Banabasi yaapo ame̱le̱ hata:ta:
mo A:ndioko da pa:ta: tapaaluekema: hone wimikime. Diudasi biki
ma:nda: Basabasi meata: Sailasi make talopu mea haena: lemekeme. Mo
Ketiso wanda:halima: koto hali yaapo pa:ta: epeke hone u haemekeme.
23 Kutupa do wapeta: mo haliwekima: mea pena: lemekeme. Koto pase
tukiki pa:ta: do pi wiekeme.
Nikita: aposolo haliwekima: mo siosina: handeteke haloma: tondiki
haliwekima: tonka:na: ika: kametonu hata: do wapema: nika: oli
A:ndioko Sitia Silisia nane haleme Diendaili kametiti pa:ta: keiyae
aloma:me.

24 Nika: da nane haliweki mandaneeki manuma: pi walolo hata: iki
ka:nda: peaemeke ekita: opuma:me. Nikana:ma: dupa lapa:peke pi
na loma:pate pa ika: konema: iki ka:nda:ma: homaemekeme. 25 Koto
ekina: nikana:ma: momba:la hata: Mandane haliweki mumana:e laa
koto haliweki nika: epeke kame yaapo Banabasi Polo ame̱le̱ iki pa:ta:
tapaoma:ka:na:ta: epelieke loma:me.

26 Hande hali yaapoma:ta: Tekehali Yesu Ketiso pa:ta: hone wopu
witolo hata: ipilika: lokena: hau hone wopu na wiki homeke nono pea
haepekeme. 27 Koto ekina: Diudasi Sailasi yaapo iki pa:ta: tapaasoma:me.
Kutupa ipilikana:ma: kakema: hande pi kone lelipipikie lemekeme.

28 Mo Holi Sipitidima: make nika: honema: make iki pa:ta: ka:nda:ma:
na homaake pa do pimanu siki homeke a:pa:la:ma: opua:pe aloma:me.

29 Toopi tima: wepia ula: ale pa:ta: lia halemeke hoteke ne ala:ta: ala:ta:
na neke we make na neke mo da:ka:pe miniki hata: homaasa:eki na neke
loke hoeyaasa: hau na piki kutupa koto haumanu na pimika:na:ta: epeke
tupa: halimikie aloma:me. A:taloe laa wape pu paeya:me.

30 Kutupa mo tapaemeke haliweki oni A:ndioko da nane puaata:
Ketiso wanda:hali a:pa mombelena: laaka:na: hande pase halemekeme.
31 Kutupa yata:paka:na:ta: hande mana: lemekeeki opuaata: ta:na:ma:
homemekeme. 32 Kutupa Diudasi Sailasi yaapo potopede hali yaapo
hata: kone pi wopu walolo hata:ta: honkopu haena: lepekeme. 33 Kutupa
koto pa:ta: hosiki hao hatiki pipikita: mo Ketiso haliwekima: hande
titina: amba: kone tapaemeke haliweki pa:ta: epeke tupa: hata: paa
tapaemekeme. 34 [Pate Sailasina: honema:ta: do pa:ta: pa halueke hone
wiekeme.]
35 Kutu pimikipate Polo Banabasi yaapo A:ndioko da nane hao haota:
haliweki paeyao amẹlẹ hata: Tekehalina: pi latiki peata: wala:tiki pu
haemekeme.

Polo Banabasi yaapo ka:ta:alu pea ta:ta: ta:ta: pipikieki

36 Kutupa nate mandaneeki hao Poloma: Banabasi pa:ta: alota: Pana:e
amba: hande Tekehalina: pi walopa: da nina: wanda:halita: eki pa:la:pe
laa handopana: pana:e leekeme. 37 Kutupa Banabasima: Dioni Maka
hatuku poluekema: hone wiekepate 38 Poloma:ta: hone na wiekeme.
Hande Pa:mbilia da nane hata: pi walo poluekema: hone na wiki ip-
iliki mina:pa:laeyeke handa ana: na pa:la:me leekeme. 39 Kutupa ip-
ilika: pi ta:ta: ta:ta: pea ka:nda:ma: homepeke handa pota: ma:nda:na:
ma:nda: pea pota: ma:nda:na: ma:nda: pea pepekeme. Banabasima: Maka
amẹlẹ pita palai kawasona: Saipotasi nane pepekepate 40 Poloma: Sailasi
meaata: Ketiso haliwekima: Koda:na: a:ta:ma: homa:la:eki mina:yeke
tapaemekeme. 41 Kutupa puata: Sitia Silisia yaapo nane siosi wanda:hali
honkopu haena: alo hata: pomu haepekeme.

16

Timodita: Polo Sailasi amẹlẹ pemekeeki

1 Kutupa mo Debi Lisita da yaapo nane opolo epepekeme. Ketiso hali
homeke Timodi koto pa:ta: hayekeme. Ipika: inkikita: Diu wanda:ma:
kone pi miniki hayeke wanda:na: eiyeke hayekepate ipika: ateketa: Kitiki
hali hayekeme. 2 Mo Lisita Aikoniomo da yaapona: Ketiso wanda:halima:
Timodi ipika: pi lao haemekeme. 3 Poloma: ipika: honema:ta: Timodi
yaapo poluekema: mo some meaata: sekemesaisi hau peaeyekeme.
Mo da nina: haemeke Diu haliwekima: Timodina: ateketa: Kitiki halie
laa handemeke handa peaeyekeme. 4 Mo daoni pa:ta:manu pomu
lopolo hata: hande Diutuseleme aposolo haliwekima: make hande-
teke haemeke tondiki haliwekima: make lemeke pi manuta: mo Ketiso
wanda:halima: hone wina:yeke la hala:tiki pimikime. 5 Koto ekina: mo
hande siosi tapake manuma: hande pi mina:la: ekina: honkopu honkopu
hao nate paeyao daeyaemekeme.

Poloma: upama: piki nono piekeeki

6 Kutupa mo Pitikia Ka:leisia nane yaapo lombei pupa pemekepate
mo Holi Sipitidima: mo Eisia nane pi na walena: leekeme. 7 Kutupa
Maisia nane teke pa:ta: opolo epemekepate Bidinia nane poluekema:
pu handemekepate Yesu ipika: Sipitidima: sa:sa: piekeme. 8 Kutupa
Maisia da nane nepoko nanema: paka:lao puaata: lombei pupa puata:
Dotoa:si da nane hola:pa:niaemekeme. 9 Timba upama: piki nono pea
Poloma: hali ma:nda: handeekeme. Ma:sedonia hali homekema: ipiki

pa:ta: honke alo hata: alota: Ma:sedonia nane niki tamba: mulu a:pa:peke
laa leeke some homeke handeekeme. 10 Kutupa hande upama: piki
nono pikieki handaata: Koda:ma: hande Pi Seliapo koto wanda:hali pa:ta:
walomono lea:me hone witolo hata: mo Ma:sedonia nane poluekema:
kuta kone pota: weimikime.

Pilipai wanda: Lidiama: hone la:ka:la: mina wiekeeki

11 Dotoa:si da mina:pa:laota: palai kawasona: pita: mo Sa:moteisi da
nane tikitikina: opolo puaata: nate ma:nda:na: Nia:polisi da nane opolo
poma:me. 12 Koto pa:ta: hao mina:pa:laota: mo Ma:sedonia nane teke
da Pilipai da nane opolo poma:me. Koto da pa:ta: make Loma: haliweki
wopu haemekeme. Koto daoni pa:ta: nate mandaneeki haota: 13 kutupa
Hoto Pila: Nate nina: mo daonina: pota: kake tieke pa:ta: tunkulupa
pua ikali tea: nane poma:me. Nika: honema:ta: koto alena:ta: yeni pu
hala: alena: hone wiaata: kutupa pitiniao koto pa:ta: a:pa mombelemeke
wanda:weki pa:ta: pi pi loma:me. 14 Wanda: homeketa: Lidiama: mo
Daetaeda daoni nane wanda: a:pa wepiki alemanu hambo hatiki pina:
laata: Koda: pa:ta: panda:puniao yeni pu haota: nika: pi opia:me. Poloma:
waleeke pi opina:yeke Tekehalima: mo wanda:na: puki la:ka:laeyekeme.
15 Kutupa ipika: tapake amẹlẹ bapitaisi pea hata: niki pa:ta: honke alo
hata: alota: Ikana:ma:ta: Ịta: pi na tunkuliki Tekehali pa:ta: epeke halome
hone wimika:na:ta: kota: ya da pa:ta: a:pa hao hapa:peke lea:me. Kutupa
honke wopu leeke handa poma:me.

Pilipai da dipula pitipikieki

16 Hoto ma:nda:na: hande yeni pu haeme alena: poma:pate pota:na: tịọ
wandiki ma:nda: manda:hande puma:me. Mo wandikima:ta: wetepena:
pulu pa:la: ekimanu la halolo haena: ipika: teke haliwekima: mani wopu
mu haemekeme. 17 Kutupa Polo nika: hoke nanema: teli mea ipulu hata:
wi la:tiki pea alota: Do haliwekita: ota: oli manda hala: Koda: tieke ipika:
e pokaaseme haliweki hata: mo hande deto hala: pota: iki walelememe
lea:me. 18 Kutupa nate paeyao kutu pia:tiki pu haya:pate Poloma: ipika:
pukima: ka:nda:ma: homolo hata: la:ka:la mo temoko pa:ta: alota: Yesu
Ketisona: bikina: neke pa:ta: aloma: mo wandiki mina:pa:lao opolu bao
yopuma lea:me. Kutupa koto kone opolu baeya:me.

19 Kutu pia:pate mo wandiki ipika: teke haliwekima:ta: Nika: hone
pia: ekina: mani mia:tiki puma: ekita: ameta: paeya:me laa hone wiaata:
Polo Sailasi yaapo da:ka:pa: minaata: makedi pa:ta: yola: mea pua you
haliweki pa:ta: pitaemekeme. 20 Kutupa mo pi yokaalu peao haemeke
haliweki pa:ta: hatuku pua alota: Do Diu haliwekima:ta: nika: da teke
hoeyaasepeme lemekeme. 21 Nikita: Loma: haliwekita: ipilika: walelepe
hau manuta: opua pea:peke na ya:la:me lemekeme. 22 Kutupa mo
hande momba:la pitimiki wanda:halima: tonka:na: ipiliki pa:ta: mineke
pankemekeme. Kutupa mo pi yokaalu peao haemeke haliwekima: ika:
dau leisi mea bao dopita manuma: yombua baena:yeke pi lemekeme.
23 Kutupa mo hali yaapota: wopu yombua baota: dipula da pa:ta: mea
lopao mo dipula handeteke hayeke hali pa:ta: alota: Wopu handeteke
hapeke laa pi la halemekeme. 24 Koto pi opuaata: mo hali ipikana:ma:
oni dipula da ota: tukiki pa:ta: mea lopao ipilika: anke meata: tina: talao
katolao pitaeyekeme.

25 Kutu piekepate buta:hokina: Polo Sailasi yaapoma: Koda: pa:ta:
yeni pea:tiki pea emeli la:tiki pipikime. Kutupa mo dipula da pa:ta:
pitimiki haliwekima: opitolo haena: 26 koto kone yu momeni tieke wotu
piekeme. Koto ekina: mo dipula da pinkimanu la:ma: la:ma: pieketa: koto
kone mo hande da pota:manu paeyao lomba wieketa: hali paeyaona:
seni pumanu pa kone ka:la:pe pa lopeekeme. 27 Mo dipula handeteke
hayeke halima: tiaota: mo dipula da pota:manu lomba pa pa pu wiekeeki
handolota: dipula haliweki amba: pindipa yopua pimika:ta:ma: hone
witolo hata: ipika: kepete hokulu yola: mea ipika: kone aoluekema:
handaeyekepate 28 Poloma: anekehapu wi alo hata: alota: Naka: kone na
lia:pe. Niki paeyaota: do pambo piluma:taa leekeme.

29 Kutupa lamepa mea epo laa mo halima: dipula da tukiki pa:ta:
ipikana:ma: anke hao honda: pambaata: pututuma: homolo hata: paala:
pieke handaata: Polo Sailasi yaapo pa:ta: lopa:niao hali yaapo hama:
nane hatuku pua alota: 30 Hali yaapoo. Deto hala:eki muluekema:ta: eki
peonope leekeme. 31 Ipilikana:ma: alota: Tekehali Yesu pa:ta: hone tu-
laapeke. Kutu pika:na:ta: deto hala:eki milipikie. Neke make naka: weki
wanda:ma: make milimikie lepekeme. 32 Kutupa ipiki pa:ta: make ipika:
da pa:ta: pitimiki wanda:hali pa:ta: make mo hande Tekehalina: pi ale-
manu walepekeme. 33 Kutupa koto pita: kone ipikana:ma: ipilika: hatuku
mea pua ipilika: yumbieke alena: ikalima: tandepeekeme. Kutupa koto
kone ipika: weki wanda: amelē apa:tao bapitaisi pimikime. 34 Kutupa
ipika: da pa:ta: mo hali yaapo hatuku a:pa ipilika: ne haleekeme. Kutupa
ipika: weki wanda: amelē hata: Koda:na: pi mimiki ekina: ta:na:ma: wotu
homemekeme.

35 Da kelepeeketa: mo hande pi yokaalu peao haemeke haliwekima:
ika: polisi haliweki pa:ta: alota: Dipula handeteke hayeke hali pa:ta: do pi
lolo pupe laata: Mo hali yaapota: pa pena: tapae laa lolo pupe lemekeme.

36 Koto leeke ekina: mo dipula handeteke hayeke halima: koto pita:
Polo pa:ta: alota: Mo pi yokaalu peao haleme haliwekima: Ī pa:ta: pi dupa
la:neala:me. Koto hali yaapota: pa pena: tapae la:neala:me leekeme. Koto
la:la: ekina: ipilikita: do dipula da pao yopu pupe laa leekeme. 37 Koto
leekepate Poloma: mo polisi haliweki pa:ta: alota: Dikana:ma:ta: hau
ma:nda: na pupa:pate wanda:hali handa: potopoto la haena: kone diki
yumbua baememe. Dikita: Loma: Kapomanina: pamodi wia halopa: hali
yaapo pa:ta: kone pimikime. Kotoeki peata: dikita: dipula da pa:ta: pa
mea lopaememe. Kutupa ameta: a:mbaaso hata: diki pa tapaaluekema:
lemepe. Ota: dia:me. Mo hande pi yokaalu peao haleme haliweki
ikana:ma: kone do pa:ta: a:paata: diki mea a:pa tapaena: loa:me leekeme.

38 Mo polisi haliwekima: Poloma: leeke pita: mo pi yokaalu peao
haemeke haliweki pa:ta: lolo pemekeme. Kutupa mo haliwekima:ta: Polo
Sailasi yaapoma: Loma: Kapomanina: pamodi wia halepe hali yaapo
halepeme leekeeki opuaata: paala:ma: homemekeme. 39 Koto ekina:
Polo Sailasi yaapo pa:ta: pua alota: Ipiliki pa:ta: puma:eki a:ta:e laa
lemekeme. Koto laata: ikana:ma: mo hali yaapo dipula da mina:pa:lao
hatuku mea pua ipiliki pa:ta: alota: Do daoni mina:pa:lao pupe laa honke
lemekeme. 40 Polo Sailasi yaapoma: mo dipula da mina:pa:laota: Lidiana:
da pa:ta: pepekeme. Ipilikana:ma:ta: Ketiso wanda:hali amelē koto pa:ta:
momba:la hata:ta: iki pa:ta: sa:tiaasa: pimanu laata: mo da mina:pa:lao
pepekeme.

17

Desalonaika da pa:ta: haemekeeki

1 Kutupa A:mbipolisi A:polonia da yaapo nane lombei pupa mo Diu
haliwekina: pi hotu haemeke da homeke hayeke pa:ta: Desalonaika da
nane opolo pemekeme. 2 Kutupa Poloma: honda: pambaata: hande pu
hayekeeki pitolo hata: kutupa Hoto Pila: Nate tepona: mo Baibolo buka
pina: pi yokaalu alu pitolo hata: 3 Ketiso tanda pita:la:eki amba:la meaata:
wetepena: homa tiaalieke laa wotu waleekeme. 4 Kutupa ipikana:ma:
alota: Do hande Ima: iki pa:ta: waloa: Yesuta: ota: Ketisoe leekeme. Ku-
tupa mandaneeki manuma: hone la:ka:lao hata: Polo Sailasi yaapo amele
ta:ma:ni pea haemekeme. Kutupa Koda: pa:ta: hone wopu u haemeke
Kitiki wanda:halima: make mandane keileke wanda:wekima: make kutu
pimikime.

5 Kutu pimikipate mo Diu haliwekima: honditi pitolo hata: hoke
wanda:hali pa:ta: ti teke yoko haemeke haliweki mandaneeki meaata:
haliweki momba:lena: laata: mo daoni wanda:hali paeyao la:tia tia
peaata: Dieisonina: da bepolaluekema: pimikipate mo hali yaapota:
wanda:hali pa:ta: hatuku poluekema: pimikime. 6 Kutupa na handa:
wieke handaata: Dieisoni make mandane Ketiso haliweki make yola
pua mo daonina: kalesete haliweki pa:ta: wala wi la alota: Hande kenke
paeyao la:ka:la: mina:la: haliwekima: do pa:ta: make ipulimime. 7 Kutupa
do Dieisonima: iki handa: mia:me lemekeme. Kutupa ikana:ma: Sisama:
pi ula: ekimanu yambolo hata: alota: Kini hali ma:nda: hala:me. Ipikita:
Yesue lo halememe laa lemekeme. 8 Koto pi opuaata: wanda:halima:
make mo daonina: kalesete haliwekima: make pitiniao na pitiki Eki
a:nda: hau a:paapa:na: wotu handeteke hamana:e laa haemekeme.
9 Kutupa Dieisoni amedama: mo kapomanima: lo wieke tupa: mo kode
hamboemena: laa mani aneke halemeke handa da tapaemekeme.

Betia da pa:ta: haemekeeki

10 Koto kone mo Ketiso haliwekima: Polo Sailasi yaapo Betia da
pa:ta: timba kone tapaemekeme. Kutupa mo da pa:ta: opolo puata:
Diu haliwekina: pi hotu haemeke da pa:ta: pemekeme. 11 Mo da Diu
haliwekima: Desalonaika Diu haliwekima: pimiki hau na piki pa epeke
tupa: hata: homu pea mo hande pi opuaata: Ota:ekipe la handuluekema:
mo Baibolo buka pa:ta: yata:pa nate paeyao weiya:tiki pimikime. 12 Koto
ekina: paeyaoma: pi mimikime. Kutupa mandane Kitiki wanda:weki
tiekemanu make mandane Kitiki haliweki wopu make pi mimikime.
13 Kutu pimikipate mo Desalonaika Diu haliwekima: Poloma: mo Betia da
pa:ta: make Koda:na: pi ale wala:la:me pi opuata: koto pa:ta: make a:paata:
pa wanda:hali sutiaaso hata: mineke panka: tiaemekeme. 14 Kutupa
mo Ketiso haliwekima: Polota: oni dawala ikali nane tapaemekepate
Sailasi Timodi yaapota: koto pa:ta: haepekeme. 15 Hande Polo hatuku
pemeke haliwekita: mo A:ta:ni da nane ipiki hatuku puaata: Poloma:
Sailasi Timodi yaapo do pa:ta: ai epena: lolo pupe leeke pi opuaata: pa
la:ka:la pemekeme.

A:ta:ni da pa:ta: haemekeeki

16 Kutupa Polota: A:ta:ni da pa:ta: mo hali yaapo epena: handeteke
hata: mo daoni teke da toopi tima: wepia wimiki ale manuma: tumba:pa
peekeeki handolo hata: ipika: pukima: ka:nda:ma: wotu homeekeme.

17 Koto ekina: mo pi hotu haemeke da pa:ta: mo Diu haliweki Koda: pa:ta:
hone wopu wimiki haliweki amẹlẹ mo makedi pa:ta: haemeke haliweki
amẹlẹ make nate paeyao pi yokaalu pea:tiki pimikime. 18 Kutupa
mandane Epikutiani Sitoiki sukulu tapake yaapona: haliwekima: Polo
manda:hande pea alota: Do hande pi wopu ala: halima: eki leliepe
lemekeme. Mandaneeki manuma: alota: Da ma:nda: nane koda: ma-
nuna: hau wala:la: hali ya:ka:ta:me lemekeme. Poloma: Yesu pa:ta:
make mo hande wanda:hali homa pa tiaalo piekeeki waleeke handa
lemekeme. 19 Kutupa Polo handa: mea mo hande A:tiopeikusi da pa:ta:
hatuku pua alota: Nakana:ma: koto hande wale panake pi niki pa:ta:
pa la kie lemekeme. 20 Nakana:ma: amba: na wale pimanu waleleme.
Kutupa koto pi teke opuluekema: hone pa:la:me lemekeme. 21 Mo A:ta:ni
da haliwekima: make kimisu a:pa pitimiki haliwekima: make koto pa:ta:
hata: nate paeyao aleta: ma:nda: hone na wiki panake waleeke pi ombu
opuluekema: hotu haemekeme.

22 Koto ekina: Poloma: mo A:tiopeikusi da tukiki pa:ta: tiao hata: alota:
A:ta:ni haliwekio. Ika: temoko pa:ta: hone wopu u haleme ekita: han-
dolome leekeme. 23 Ika: panda:puniao hata: yeni pu haleme ale manuta:
pulu hata: handoa:pate pa ika: oloda homekena: mo wape pa:la: pi
ma:nda: dupa handa: ua:me. Na hando hala: Tekehalina: ekie handoa:me.
Kutupa koto ikana:ma: panda:puniao hata: na hando haleme Tekehalina:
pi kone ame iki pa:ta: walolome leekeme. 24 Do kenke ya yaapo tukik-
ina: hala: ekimanu paeyao make wepia haena: la:la: Koda:ta: hepeni
kenke yaapo Tekehali hata: haliwekima: a:eteleme damanu pa:ta: na hao
hala:me leekeme. 25 Kutupa kenke haliwekima: ipika: e pokaena: na
la:la:me. Ipika: kone ana:na: hala:me. Ipikana:ma: kone haliweki paeyao
pa:ta: la:ma: peao pomu haena: ala:eki make pomo mina:la:eki make
ala:ta: ala:ta: paeyao make ku hala:me leekeme. 26 Hali homeke pa:ta:
kone ipikana:ma: wanda:hali paeyaona: tapakemanu kenke paeyaona:
mea haena: la:la:me leekeme. Kutupa ika: natemanu wiaota: ika: kenke
tombomanu wiaota: 27 Koda: pa:ta: hone witolo hata: ipiki weimika:na:ta:
handa: wina:yeke piekeme leekeme. Kutu piekepate niki paeyaota:
ipiki tekepa:ta: haloma:me leekeme. 28 Ika: mandane emeli lemeke
haliwekima: lemeke tupa:

Ipiki pa:ta: la:ma: pea pomu hata: hao haloma:me. Ipika: weki wandiki
ota: hata: pitoloma:me lemekeme leekeme.

29 Kutupa nikita: ipika: weki wandiki hata: Koda:ta: haliwekima: hone
niminao kolo silipa toopima: wepita:la: alema: handa:la:me hone na
umana: pea:pa:pekealeo. 30 Hone wopu na wimiki pita:ta: Koda:ma: pa
pina: leekepate ameta: kenke wanda:hali paeyao pa:ta:ta: Ika: hoke hau
mina:pa:lao hone ma:nda: la:ka:la wina: lapa:peke ala:me. 31 Pa ekipeke
ipikana:ma: nate amba: wiaeyeke handa ala:me. Koto natena: ipika:
haena: la:la: hali homekema: kenke wanda:hali paeyao pa:ta: pi yokaalu
tikitikina: pina: lelieke leekeme. Kutu pulu pa:la: ekita: wanda:hali
paeyaoma: opua Ota:ekie hone wina:yeke mo hande halita: homa pen-
eme yao paa mea tiaeyekeme laa leekeme.

32 Kutupa mo hande homa pa mea tiaeyekeeki opuaata: mandane
haliwekima: ki taemekepate mandane haliwekima: alota: Do alo ek-
ina:ta: hoto ma:nda: naka: pi opulumekee laa lemekeme. 33 Koto ekina:
Polo opulu bao peekepate 34 mandane haliwekima: ipiki pa:ta: tạlạạta:

pi mimikime. Mo A:tiopeikusi hali homeke Dionisiusi make wanda:
ma:nda: Damatisi make mandane haliweki amẹlẹ pi mimikime.

18

Kotindi da pa:ta: haemekeeki

1 Kutupa A:ta:ni da mina:pa:lao mo Kotindi da nane puaata: 2 Diu hali
homeke Akuila mo Pondasi da nane hali kone pua handeekeme. Koto
halita: ipika: weteke Pisila yaapo mo Ideli nane mina:pa:lao panake
a:pa haepekeme. Mo Sisa Kolodiusima: Diu wanda:hali paeyaota: Loma:
da mina:pa:lao pupe leeke handa epepekeme. Poloma:ta: ipiliki han-
duluekema: ipilika: da pa:ta: peekepate 3 mo tooli make Polo make
homeke e poko haemeke handa Polota: ipiliki amẹlẹ pelia hao hatiki
peaata: palai damanu epeaaso tumbulu haemekeme. 4 Kutupa Hoto
Pila: Nate paeyaona: mo pi hotu haemeke da pa:ta: Diu haliweki make
Kitiki haliweki make ika: hone la:ka:laluekema: pi yokaalu pia:tiki pu
hayekeme.

5 Kutupa Sailasi Timodi yaapo Ma:sedonia nane hao opolo epepeke
pita:ta: Poloma: mo Diu haliweki pa:ta: Yesuta: Ketisoe la waluekema:
hone wotu wia wala:tiki pu hayekeme. 6 Kutu piekepate ipiki tolu
luekema: pi la la pimiki pita: Poloma: ipika: dau tandela iki pa:ta: alota:
I̱ dia:me. Ika: youna: ika: we mendia:pa:peke leekeme. Ya ketete dia:me
leekeme. Ameta: Diendaili wanda:hali pa:ta: pulume leekeme. 7 Kutupa
Diu haliweki mina:pa:lao Koda: pa:ta: panda:puniao yeni pu hayeke
hali homeke Taitasi Diasedasina: da pa:ta: peekeme. Mo halina: data:
mo hande pi hotu haemeke da nepoko nane kone hayekeme. 8 Mo pi
hotu haemeke da you hali Kitisipusima: ipika: weki wanda: amẹlẹ pi
mimikime. Kutupa Kotindi wanda:hali wopuma: make Poloma: waleeke
pi opua meaata: bapitaisi pimikime.

9 Kutupa Tekehalima: timba upama: tupa: Polo pa:ta: leekeme. Dupa.
Paala:ma: homolo hata: neke pa na pitiki ya pi wala:tiki pu hapeke
leekeme. 10 Pa ekipeke I̱ta: neke yaapo halome. Kutupa neke luekema:
hali ma:nda: na tiaalieke leekeme. Do da pa:ta: ya wanda:hali wotu
halememe laa leekeme. 11 Koto ekina: Poloma: ba pi homekena: sumba:
yunki mindiki hata: haota: koto pa:ta: Koda:na: pi alemanu iki pa:ta:
wala:tiki pu hayekeme.

12 Kutu piekepate Ka:liota: mo Akaya nane kapomani tieke haena:
leeke pita:ta: mo Diu haliwekima: Polo luekema: apa:tao pi yokaalu
puluekema: mea pua alota: 13 Do halima:ta: haliwekima: Lo Pimanu yam-
bolo hata: Koda: pa:ta: panda:puniaena:yeke ika: hone la:ka:lao hala:me
lemekeme.

14 Koto lemekepate Poloma: pi loluekema: haena: Ka:lioma: mo Diu
haliweki pa:ta: alota: Diu haliwekio. Hoke hau ketete tieke piekena:
yoluta: I̱ma: ika: pi opulu pua:pate 15 ika: Lo Pi manuna: lota: pita:la: ekita:
kota: ika: kone epeaapa:peke. Koto pi manuna:ta: I̱ma: na lalueke. Ki
pa:la:me leekeme. 16 Kutupa hama tolu liekeme. 17 Kutupa paeyaoma:
mo hande pi hotu haemeke da handeteke hayeke hali Sosenisi da:ka:pe
minaata: mo pi yokaalu pu haemeke da hama: nane hata: yombua
baemekepate Ka:lioma: pi ma:nda: na leekeme.

A:ndioko da nane paa pemekeeki

18 Polota: nate mandane ekimanu koto pa:ta: haota: mo Ketiso
wanda:hali mina:pa:lao hande Pisila Akuila tooli amẹlẹ palai kawasona:
pita Sitia nane pemekeme. Senkitia da nane hata: pi la: wiekeeki
loluekema: ipika: itiki tunkuliekeme. 19 Kutupa Epesese opolo a:paata:
ipiliki koto pa:ta: haena: laata: ipika: kone mo pi hotu haemeke da pa:ta:
honda: pamba pua Diu haliweki amẹlẹ pi yokaalu pimikime. 20 Mo
haliwekima: Hosiki hapeke aleo lemekepate Poloma: Dia:me laaka:na:
21 mo haliweki mina:pa:lao pulu hata: alota: Koda:ma: hone pia:ka:na:ta:
iki pa:ta: pa ipulueke leekeme. Kutupa palai kawasona: pita Epesese da
mina:pa:lao peekeme.
22 Sesatia da opolo a:paata: mo siosi tapake handuluekema: a:meiya
puata: oni A:ndioko da nane hola:pa:niao peekeme. 23 Koto pa:ta: hosiki
hao hao peaata: mina:pa:lao mo Ka:leisia Pitikia yaapo nane hone tu-
laasa: wanda:halima: honkopu haena: titipu peaaso hata: pomu lopo
hayekeme.

Apolosita: Epesese Kotindi da yaapo pa:ta: hayekeeki

24 Diu hali ma:nda: Apolosita: A:lekesa:ndia da hali mo Epesese da
pa:ta: epeekeme. Ipikita: Baibolo buka pi hone wotu wia pi wotu
yoka la:tiki pieke halie. 25 Hali ma:nda:ma: ipiki pa:ta: Tekehalina:
hau amba: waleeke handa ipikana:ma: wele pieke hali hata: Yesuma:
pieke ekimanu tikitiki yao walo hayekepate Dionima: bapitaisi peaeye-
keeki pa:ta: homeke hone wiekeme. 26 Mo pi hotu haemeke da pa:ta:
ipikana:ma: taka:lao hata: pi honda: mea waleekepate Pisila Akuila
toolima: ipika: pi opuaata: ipiki hatuku mea pua Koda:na: hau wopu
walepekeme. 27 Ipikita: Akaya da nane poluekema: hone pieke pita:
mo Ketiso haliwekima: A:pa:la:ma: polena:e laa oli da nane haemeke
Ketiso haliweki pa:ta: pase wape pea alota: Do hali handa: mea:pa:peke
lemekeme. Kutupa opolo puaata: Koda:ma: a:ta:ma: homa:la: ekina: pi
mimiki wanda:halita: ipikana:ma: wotu petelo hayekeme. 28 Hande
Baibolo buka pi walolo hata: Yesuta: ota: Ketisoe laa mo Diu haliwekita:
penemena: hata: pima: bepolao hayeke handaa piekeme.

19

Polo Epesese da pa:ta: hayekeeki

1 Apolosi mo Kotindi da pa:ta: haena: Polota: mo hande potopinisi
tukikina: yopu yopu pea Epesese da opolo epeekeme. Koto da pa:ta:
mandane disaipolo haliweki handeekeme. 2 Ipikana:ma: iki pa:ta: alota:
Amba:ta: pi minolo hata: Holi Sipitidi mimipe leekeme. Kutupa mo hali-
wekima: alota: Dia:me. Mo Holi Sipitidi ala: ekita: hoto homeke a:nda: na
opuma:me lemekeme. 3 Kutupa ipikana:ma: alota: Epina: bapitaisi hau
pimipe leekeme. Ikana:ma: alota: Dionima: bapitaisi peaeyeke hauna:
puma:me lemekeme. 4 Kutupa Poloma: alota: Dionima: wanda:halima:
hone ma:nda: la:ka:la mina witolo haena: bapitaisi peao hayekepate
wanda:hali pa:ta: alota: Ya hoki nane ipilie halina: pi mea:pa:peke laa
la:la:me leekeme. Koto ekita: Yesu pa:ta: la:la:me leekeme. 5 Koto pi
opuata: Tekehali Yesuna: bikina: bapitaisi pimikime. 6 Kutupa Poloma:
ipika: kiki yaapo ika: youna: wieketa: mo Holi Sipitidi iki pa:ta: epeekeme.
Kutupa pi ta:ta: ta:ta: kone laaka:na:ta: Koda:na: pimanu lemekeme. 7 Mo
haliweki paeyaota: 12manu haemekeme.

8 Kutupa mo pi hotu haemeke da pa:ta: puata: sumba: tepona: hata:
Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekina: paala:ma: na homeke pi yokaalu
pea:tiki pea honke alo hata: pi la:tiki piekeme. 9 Kutu piekepate mandane
haliwekima: pi na miki ki hone witolo hata: mo hande Hauna: wanda:hali
pa pitina: hoke pi lemeke pita: Polota: mo Ketiso haliweki amẹlẹ koto
haliweki mina:pa:lao puata: Taita:nusina: mombolo haemeke da pa:ta:
nate paeyao pi yokaalu pea:tiki piekeme. 10 Koto hau pitolo haena:
bapi yaapo yaapeekeme. Koto ekina: mo Eisia wanda:hali paeyaoma:
Kitiki wanda:hali make Diu wanda:hali make Tekehalina: pi alemanu
opimikime.

Sikipana: eiyeketiti

11 Koda:ma: Polo pa:ta: wele peaaso hata: na hando haemeke wele
pita:la: ekimanu peaena: la:tiki piekeme. 12 Koto ekina: wanda:halima:
Polona: yonkeleke pa:ta: tạleeke dau munku tupa: tumbulieke eki-
manu make hako leke howao yameeke daumanu make yeni haemeke
wanda:hali pa:ta: mea pemekepate yeni tandelatiki pea hoke temoko-
manu opulu batiki pimikime. 13 Kutupa mandane pomuolo hata: mo
wanda:halina: weleke pa:ta: pitieke hoke temoko tolu haemeke Diu
haliwekima:ta: Yesuna: bikima: koto hau puluekema: taapemekeme.
Ikana:ma: mandane hoke temokomanu pa:ta: alota: Poloma: wala:la: hali
Yesuna: bikina: neke aloma:ma: yopuma lemekeme. 14 Koto hauta: mo
yeni peao hayeke you haliwekina: you hali ma:nda: Siba ipika: eiyeke
watake hata:ma: pimikipate 15 pa mo hoke temokoma: iki pa:ta: alota:
Yesu handolome. Kutupa Polo make handolopate ikita: epi ameda
ka:ta:pe leekeme. 16 Kutupa mo hoke temoko pitieke halima: mo hali-
weki pa:ta: pua ponkaalo hata: lu tumbua tumbua pea bepolayekeme.
Koto ekina: mo haliwekita: ota: hoeyao pa loke hameke hata: mo da
mina:pa:lao pindipa pemekeme. 17 Koto piekeeki mo Epesese da Kitiki
pita: Diu wanda:hali paeyaoma: opuaka:na: paala:ma: homemekeme.
Kutupa Tekehali Yesuna: bikita: kende tia wiekeme. 18 Kutupa pi mimiki
wanda:hali wopuma: a:paata: ika: pu haemeke ekimanu na a:mbaake
kelepemekeme. 19 Kutupa make temoko pa:ta: yeni pu haemeke
wanda:hali mandaneeki manuma: ika: bukamanu homeke alena: mea
a:pa wanda:hali paeyaoma: handolo haena: tima: kitimikime. Kutupa mo
buka paeyaona: mani make yata:pa handemekepate pa mo kinamanu
50 daoseni ana: piekeme. 20 Koto ekina: Tekehalina: pi alemanu daeyao
kende tia pomu haemekeme.

Epesese da pa:ta: pi tieke laa wi lemekeeki

21 Kutupa hande pimiki ekimanu paeyeketa: Poloma: Diutuseleme da
nane poluekema: Ma:sedonia Akaya yaapo nanema: lopa:la: poluekema:
hone wia alota: Kutupa pua Loma: da nane make handolo pua:peke
ya:la:me leekeme. 22 Kutupa ipiki tamba: mu haepeke hali yaapo Timodi
Eta:situsi yaapo mo Ma:sedonia nane tapaota: ipikita: mo Eisia nane pa
hayekeme.
23 Kutupa koto dina:ta: hande Ketiso hauna: a:nda: liekeeki tiaeyekeme.
24 Hali homeke Dimiditiasima:ta: silipa alemanu wepu hayeke halima:
Atemisina: silipa wepia wieke alemanu wepitolo hata: kutu pu haemeke
mandane haliwekima: make bisinisi wotu pu haena: leekeme. 25 Koto
ekina: Dimiditiasima: mo hande haliweki make mo hande mandake
e poko haemeke mandane haliweki make momba:lao iki pa:ta: alota:

Haliwekio. Do pitoloma: bisinisi e pa:ta: nika: mani ipula:eki mu haloma:
ekita: handelememe leekeme. 26 Ikana:ma: do Poloma: pita:la:eki opua
hando halememe leekeme. Do Epesese da homeke dia:la:pate mo
Eisia nane paeyao pa:ta: make wanda:hali wopuna: puki la:ka:lao alota:
Kikima: wepia ula: koda: sunuta: ota:eki dia:me lo halememe leekeme.
27 Kutupa nika: bisinisina: hoke biki wiaapa:na: homeke dia:ya:la:pate
mo hande koda:wanda: Atemisina: toopima: a:eya:la: yeni hau pita:la: da
make pa aleta: ma:nda:ma: handilieke laata: kutupa ipika: pu hala:eki
make hoeyaalieke. Mo hande Eisia wanda:hali make do kenke honiki
honiki pa:ta: haleme wanda:halima: make do koda:wanda: pa:ta: yeni pu
halemepate dia:me dupiki hau pilieke leekeme.
28 Koto pi opuaata: mineke tieke pankolo hata: wi la alota: Epesese
wanda:halina: Atemisita: tiekee laa wi la:tiki pimikime. 29 Koto ekina:
mo daoni wanda:halima: hone ti yokolo hata: Polona: ta:ma:ni pea
pomu haemeke Ma:sedonia yankeketiti Kaiasi A:tisakusi yaapo yola:
mea anke hao mo mombolo haemeke alena: pemekeme. 30 Poloma:
ipika: honema:ta: mo wanda:hali pa:ta: polueke hone wiekepate mo
disaipolo haliwekima: sa:sa: pimikime. 31 Kutupa Polona: yankeketiti
mandaneeki manuma:ta: kalesete haliweki hata: kone ipiki pa:ta: pi
tapao alota: Mo mombolo haleme alena: na pua:pe laa honke lemekeme.
32 Kutupa mo mombelemeke wanda:halima: hone ti yokolo hata: man-
dane haliwekima: wi ma:nda: la:tiki mandane haliwekima: wi ma:nda:
la:tiki pimikime. Kutupa mandane wanda:hali woputa: hone wotu na
wiki pa mombelemekeme. 33 Mandane haliwekima:ta: mo Diu hali-
wekima: mea haena: lemeke hali A:lekesa:nda pa:ta: ha la lemeke handa
ipikana:ma: mo wanda:hali pa:ta: pi loluekema: ipika: kiki tindipao
wanke yaeyekepate 34 ipikita: Diu halie laa handolo hata: paeyaoma:
aowa: yaapo tupa: homeke pi ombu wi alo alota: Epesese wanda:halina:
Atemisita: tiekee laa wi lo haemekeme.
35 Kutupa mo daoni kusikusi halima: mo wanda:hali paeyao homu
peaoka:na: alota: Epesese haliwekio. Hande ya nanema: lopa:niaeyeke
toopi ta:ta: mo hande Atemisi tiekena: yeni hau pita:la: da Epesese
daoni pa:ta: hala: ekita: hali epima: na opa:la:pe leekeme. 36 Koto
ekimanu tunkula paapeke na ya:leke handaata: ikita: pa hau na piki
yopu hapa:peke aleo leekeme. 37 Do hatuku epeme haliwekima:ta:
nika: koda:wanda:na: hau na hoeyaake ipiki pa:ta: hoke pi na lememe
leekeme. 38 Koto ekina: Dimiditiasi ipika: e mandake pokeleme hali-
wekita: ma:nda: pa:ta: ketete ula:me hone wimika:na:ta: kota: pi yokaalu
pu haleme damanu hala:me. Kutupa mo pi yokaalu pita:la:eki hande-
teke haleme haliweki make hao halememe. Ma:nda: pa:ta: pua lena:e
leekeme. 39 Kutupa pi ma:nda: make loluekema: hone wimika:na:ta: mo
hande mombolo haloma: ekina: a:pa lapa:peke leekeme. 40 Nikana:ma:
ame pa hameke hone mateke pi laa wi lomeke handaata: niki pa:ta:
samani pea:peke ya:la:me leekeme. 41 Kotoeki laaka:na: wanda:hali
tapaa tapaa piekeme.

20

Mo Ma:sedonia Kitiki yaapo pa:ta: pemekeeki

1 Mo hande poiya: poiya: la: alualu pimikieki upa lopa haena:ta:
Poloma: hone tulaemeke wanda:hali wi la: mepi pea iki pa:ta: sa:tiaasa:

pimanu laata: a:taloe laa koto pa:ta: mina:pa:lao mo Ma:sedonia nane
peekeme. 2 Koto da pa:ta:manu pi waloendi pitolo hata: wanda:hali
honkopu ha tiatiki piekeme. Kutupa hao Kitiki kenke nane opolo puata:
3 sumba: tepo koto pa:ta: hayekeme. Sitia nane poluekema: tikitiki
yaaso haena: Diu haliwekima: ipiki luekema: a:nda: lombo haemekeeki
opuaata: paa la:ka:la mo Ma:sedonia nanema: lopa:la: yapulueke hone
wiekeme. 4 Mandane haliweki ipiki amelele mandakena: pemekeme.
Paitusina: eiyeke mo Betia da hali Sopade make A:tisakusi Sekundusi
yaapota: Desalonaika da hali yaapo make mo Debi da hali Kaiasi make
mo Eisia potopinisi hali tepota: Timodi Tikikasi Totobimasi koto hali tepo
make Polo amelele mandakena: pemekeme. 5 Iki amba:la titina: pua mo
Todoa:si da pa:ta: niki pomono hando haemekeme. 6 Nikana:ma:ta: mo
hande Na Pombei Yaake Palaowa Ne pamba paeyeketa: Pilipai da pa:ta:
hata: palai kawasona: pita pulu hamono nate yunki hata: paeyeketa:
mo Todoa:si da pa:ta: opolo puata: mo haliweki amelele mandake pa:ta:
hamono pula homeke yapea:me.

Poloma: paeyaaso hata: Todoa:si da handolo peekeeki

7 Mo Sande natena: nikita: palaowa pindi pindi puluekema: momba:la
hamono Poloma: mo wanda:hali pa:ta: pi walea:me. Ipikana:ma: da
ka:la:paaso polueke hone wiaata: timba buta:hokina: make pi ombu
walea:me. 8 Kutupa nikana:ma: momboloma: da mandata: lamepa wopu
tea:me. 9 Kutupa wekihali homeke Yuta:kusita: windo lombaeya: pa:ta:
pitia:me. Kutupa Poloma: pi ombu alo pitina: mo wekihali u tonda:pao
pita u pelia:me. Kutupa u ota: pelia:pate da yaapo ankulao oni kenkena:
lopeeke handa pua mea a:meiyaemepate ota: homea:me. 10 Kutu pimi-
pate Poloma: hola:pa:niao kenkena: hata: panda:puniao mo wekihali
hopula: mea alota: Paala: na hake hone na wia:pe. Ipikita: pa do da:ta
pila:me lea:me. 11 Kutupa Polota: paa a:meiya puata: palaowa pindi pindi
pea naaka:na:ta: iki amelele pi ombu alo alo pita da kelepeeke handa
mina:pa:lao peekeme. 12 Kutupa hande wekihali da:ta tiao hayeke handa
hone wopu bao hatuku pemekeme.

Todoa:si da mina:pa:lao Mailitasi da pa:ta: pemekeeki

13 Kutu pia:pate niki amba:la puata: mo palai kawaso tiekena: pitata:
Todoa:si da mina:pa:lao Polota: Asosi da pa:ta: manda:hande puluekema:
poma:me. Poloma: niki pa:ta:ta: Pota:na: pua mo Asosi da pa:ta: opolo
a:pono pupe leeke handa poma:me. 14 Mo Asosi da pa:ta: manda:hande
pea Polo make kawasona: a:pa pitata: Mitilini da pa:ta: puata: 15 da
ma:nda: kelepeeketa: Seose hoki teke pa:ta: opolo poma:me. Da ma:nda:
kelepeeketa: Sa:mosi pa:ta: puata: kutupa da ma:nda: kelepeeketa: Mail-
itasi opolo poma:me. 16 Poloma: ipika: honema:ta: mo Eisia nane haena:
nate paeyaama:na: Epesese da lombei pupa puata: mo hande Diutuse-
leme da pa:ta: opolo polo pa:la: nateta: Pendikosi nate ai na paeyeke
haena: opolo puluekema: hone wia:me.

Tondiki haliweki mina:pa:lao poluekema: hata: leeke pimanu

17 Kutupa Mailitasi da hao mo Epesese da nane pi tapaasota: mo
siosi wanda:hali handeteke haemeke tondiki haliwekita: ipiki pa:ta:
epena:yeke pi tapaeya:me. 18 Kutupa mo haliwekita: ipiki pa:ta: opolo
epeme pita:ta: ipikana:ma: iki pa:ta: alota: Ita: Eisia nane panake a:pa
iki pa:ta: haowa: ekita: ikana:ma: handememe lea:me. 19 Ima:ta: e alo

hata: homu peaata: Tekehalina: hau peaaso hano hande Diu haliwekima:
I luekema: taapolo hata: ka:nda:ma: homaemeeki manuta: handememe
lea:me. 20 Iki epeaalo pia:eki iki na a:mbaake walo haowa: ekita: hande-
meme lea:me. Kutupa da ma:nda: pa:ta: make momba:la pitimi tukiki
pa:ta: make walo haowa: ekita: handememe lea:me. 21 Kutupa Diu
wanda:hali pa:ta: make Kitiki wanda:hali pa:ta: make ika: Koda: pa:ta:
hone ma:nda: la:ka:la: mina: wiaata: nika: Tekehali Yesu Ketisona: pi
miniki haena:yeke walo haowa: ekita: handememe lea:me. 22 Kutupa
ameta: I do handa:pe lea:me. Holi Sipitidima: I hone yapa: peaaso haena:
Diutuseleme da nane pulume. Kutupa koto alena: I pa:ta: pulu pa:la: hau
I mata:la:pate 23 mo Holi Sipitidima: daoni paeyao pa:ta: mo dipula pita:
tanda pulu pa:la:eki I la ku hala:me lea:me. 24 Kutu pa:la:pate ya lokena:
hau hone na witolome laa tombona: opolo puaata: ya Tekehali Yesuma:
walea: hau amba:la paeyaalueke lea:me. Hande Koda:na: pa hameke
a:ta:ma: homo hala: Pi Seliapo la kitoloeki loa:me lea:me.

25 Kutupa ameta: opua:pe. Iki paeyao pa:ta: pominolo hata: Koda:na:
Kilu Tombuao Hala:eki waloendi pu haowa:pate Ima: handolome. Ya
leke mineke paa na handilimikie lea:me. 26 Koto ekina: iki pa:ta: pi
do alo handa:pe lea:me. Ita: hau ma:nda: dia:me yako pilume. Iki
paeyaona: we I pa:ta: dia:me lea:me. 27 Ima:ta: pi ma:nda: na a:mbaake
Koda:na: hau paeyao iki pa:ta: waloa:me lea:me. 28 Holi Sipitidima: ikita:
handeteke halo peleme haliweki mea hamina: leeke handa ika: kone
handeteke hao mo ma:na:titi paeyao make handeteke hapa:peke lea:me.
Tekehalima: ipika: Eiyekena: wema: kone mieke tapake wanda:halita:
ikana:ma: handeteke hapa:peke lea:me. 29 Ima: mina:pa:lao polua:
natena: ka:la:ta: pu hala: tikene kika titima: iki pa:ta: a:paata: do ma:na:
titina: a:ta:ma: ota: na homilimikie lea:me. 30 Kutupa iki pa:ta: kone
mandane haliwekima: tiaota: mo Ketiso wanda:hali yola: muluekema:
hoke pi alemanu lelimikie hone ulume lea:me. 31 Koto ekina: ikita:
handeteke hao hapa:peke. Kutupa Ima:ta: bapi tepona: u pelia:la:eki
yolao da ka:la:pa:la:eki yolao iki paeyao pa:ta: e alo hata: pi walo haowa:
ekita: hone wia:pa:peke lea:me.

32 Kutupa ameta: Koda: pa:ta: make ipika: pa a:ta:ma: homa:la: pi ale
pa:ta: make iki halolome. Ipikana:ma:ta: iki daeyaapeke yao ipika:
talopu mea haena: la:la: wanda:hali amele ika: anke teke mulu pelemeeki
ana:na: kia:peke ya:la:me lea:me. 33 Ima:ta: hali ma:nda:na: silipa kolo dau
leke na polopaota: 34 ya do kiki yaapoma: e pokaa I amele haeme haliweki
nika: mea:peke yeke ekimanu mu haowa: ekita: iki handememe lea:me.
35 Koto pua: ekima: nikana:ma: e wopu pokolo hata: honkopu na hake hali
tamba: mumana:yeke waloa:me lea:me. Tekehali Yesuma: la:la: pi hone
wia:pa:peke dupae. Aleta: aleta: halolo hata: ota: ta:na:ma: homaasa:ekie.
Minolo hata:ta: ota: wopu dia:me la:la:me lea:me.

36 Koto pi laaka:na: tumiki yotuao iki paeyao amele homeke pa:ta: pita:
yeni pia:me. 37 Kutupa paeyaoma: e alo hata: Polo hopulu mea nunu
pimime. 38 Ipikana:ma:ta: ya leke mineke paa na handilimikie leeke
handaa a:ta:ma: wotu homememe. Kutupa mo palai kawaso pa:ta: ipiki
hatuku pememe.

21

Polota: Diutuseleme da nane peekeeki

1 Nikana:ma: koto wanda:hali pa:ta: a:taloe la iki mina:pa:lao poma:me.
Palai kawasona: pitata: tikitikina: tunkula pua Kosi da pa:ta: poma:me.
Kutupa da ma:nda: kelepeeketa: Lodesi da pa:ta: opolo puata: pa mo Pa-
data da pa:ta: poma:me. 2 Koto da pa:ta: hata: Pinisia nane polu pia: palai
kawaso ma:nda: handa: wiaata: koto kawasona: pita poma:me. 3 Koto
pulu hata:ta: Saipotasi hoki handoma:pate koto hoki nepoko nane pua
mo Sitia nane poma:me. Taiya da pa:ta: opolo puata: kenkena: hola:pa
poma:me. Koto Taiya da pa:ta: mo kawasona: mea wia pemeke alemanu
londolo wimime. 4 Koto pa:ta: pua mandane disaipolo wanda:hali handa:
wiaata: pula homeke iki amẹlẹ pelia haoma:me. Holi Sipitidima: ika:
hone u tiaaso haena: ikana:ma: Polo pa:ta: alota: Diutuseleme da nane
na pua:peke aleo laa lememe. 5 Koto lemepate nikita: koto da pa:ta: iki
amẹlẹ haoma: di paeyeketa: iki mina:pa:lao poma:me. Koto haliweki
paeyaoma: ika: weki wanda: paeyao amẹlẹ make daoni nane niki hatuku
tapaalo epememe. Kutupa niki paeyaoma: koto dawala ikali tea:na:
tumiki yotuao pita: yeni puma:me. 6 Niki paeyaoma:ta: a:taloe la alu
alu peaata: nikita: mo palai kawasona: pitulu pomono ikita: da la:ka:la
pememe.
7 Nikita: Taiya da mina:pa:lao kawasona: pita mo Tolemese da pa:ta:
opolo poma:me. Koto pa:ta: haeme Ketiso wanda:hali kiki mina: alu alu
pea hoto homeke iki amẹlẹ poluma:me. 8 Da ka:la:paota: mina:pa:lao mo
Sesatia da nane opolo puata: kutupa hande pi walo haya: hali Pilipina:
da pa:ta: honda: pamboma:me. Mo Diutuseleme da nane amba: hande
mạleke limi 7 dikoni haliweki kone homeketa: ipikie. 9 Kutupa ipika:
wandiki tonkoputa: Koda:na: pi la: u haemeke potopede wandikitonu
haemekeme. 10 Nate mandaneeki koto pa:ta: hamono potopede hali
homeke Akipasi Diudia nane hao epea:me. 11 Kutupa niki pa:ta: a:pata:
Polona: ba:ta:ido hako meaata: anke kiki ipika: kone tonkao alota: Holi
Sipitidima: do ala:me lea:me. Mo Diutuseleme da nane Diu haliwekima:
do ba:ta:ido hako teke hali mea tonkao mo Diendaili haliweki pa:ta: ipiki
mea hatuku pelimikie ala:me lea:me.
12 Kotoeki opuaata: koto pa:ta: haeme wanda:hali amẹlẹ nikana:ma:
Polo pa:ta: Diutuseleme da nane na polena:e laa honke loma:me.
13 Kutupa Poloma: alota: Ikita: do ẹ ẹ aleme ekima: ya puki
hoeyaaluekema: alemepe lea:me. Ịma:ta: Tekehali Yesuna: bikina: mo
Diutuseleme da nane dipula pituluekema: homeke na loa:me. Ota:
homuluekema: kone tikitiki yao halome lea:me. 14 Kutupa ipika: hone
la:ka:laapeke na yeke handa nikana:ma: kiao alota: Tekehalina: hone
pa:la:eki pina:e loma:me.
15 Kutupata: nika: ala:ta: ala:ta: hombo pea wia oli Diutuseleme da nane
poma:me. 16 Kutupa mandane Sesatia Ketiso wanda:halima: niki amẹlẹ
puata: mo Saipotasi hali Menasonita: titina: pi mieke hali ipika: da pa:ta:
hamonoyeke niki hatuku pememe.

Poloma: Dia:mesi handolo peekeeki

17 Diutuseleme da nane poma: dina:ta: Ketiso wanda:halima: ta:na:ma:
homolo hata: niki handa: mimime. 18 Kutupa da ka:la:paota: mo han-
deteke haemeke tondiki haliweki paeyao pitina: Polo amẹlẹ nikita:
Dia:mesi handolo poma:me. 19 Kutupa Poloma: keiyae pi laa ipikana:ma:
amba: pi wala: tia pomieke pita: Koda:ma: mo Diendaili wanda:hali pa:ta:
pieke ekimanu homeke homeke lo la hala:tiki pia:me. 20 Kutupa mo

haliwekima: kotoeki opuaata: Koda:na: pi laememe. Kutupa ipiki pa:ta:
alota: Kameo. Hande Diu haliweki paeyaoma: pi mimiki ekita: han-
deleme. Paeyaoma: hande Lo Pimanu opuluekema: hone wotu witele-
mepate 21 mandane haliwekima: iki pa:ta: lemekeeki dupa. Hande hali
Poloma: mo Diendaili wanda:hali amẹlẹ haleme Diu haliweki pa:ta:ta:
Mosesima: waleekeeki mina:pa:lao ika: wekisunu sekemesaisi hau na
piki Diu haliwekima: pita:la:eki na pea:pa:peke laa walo hala:mee ale-
meme lememe. 22 Koto ekina: eki pumana:pe. Mo haliwekima: neke
epeleeki ota: opilimikie lememe. 23 Koto ekina: nikana:ma: neke pa:ta:
lolo poloma:eki pea:peke lememe. 24 Tonkopu haliwekima: nindi pea
do halememe. Do haliweki amẹlẹ hata:ta: naka: loke epeao kutupa
ika: you itiki makole mina:yeke ika: yenki halawapeke lememe. Koto
ekina: paeyaoma: naka: hande Lo Pimanu opiteleeki handolo hata: neke
pa:ta: leme pimanu na opilimikie lememe. 25 Kutu pa:la:pate hande pi
mimiki Diendaili wanda:hali pa:ta: wape tapaaso dupiki pi loma:me.
Ikana:ma: toopi tima: wepia ula: alemanu pa:ta: lia hala:eki na neke
we make na neke da:ka:pa: mina homaasa:eki make na neke kutupa
loke hoeyaasa:eki make na pina:e loma:me lememe. 26 Kutupa Poloma:
mo hande haliweki hatuku puata: da ka:la:paota: iki amẹlẹ ipika: loke
epeao mo tembolo da tukiki pa:ta: honda: pambaata: pua hande loke
epeaasa: ekina: natemanu la ulu ekima: make mo haliweki paeyaona:
yenki halawaaluekema: pemekeme.

Tembolo da pa:ta: Polo da:ka:pa: minimikieki

27 Hande nate watake hata: paeluekema: haena: mo Eisia nane hao
epemeke Diu haliwekima: Polo mo hande tembolo da tukiki pa:ta:
hayekeeki handaata: wanda:hali paeyao sutiao Polo da:ka:pa: mina
hata: alota: 28 Isulai haliwekio. A:pa niki pa:ta:la:pe lemekeme. Nika:
wanda:hali pa:ta: make mo hande Lo Pimanu pa:ta: make do da pa:ta:
make wanda:hali paeyaoma: hoke hone wina:yeke la:tia pomina:la: hali
doe lemekeme. Kutupa make do tembolo da tukiki pa:ta: Kitiki haliweki
hatuku a:paata: do pi ula: da amba: hoeyaeya:ka:ta:me laa lemekeme.
29 Amba:ta: Polo mo hande Epesese da hali Totobimasi yaapo daoni nane
pomipikieki hando hao ika: honema:ta: Poloma: koto hali tembolo da
tukiki pa:ta: hatuku mea pulu pia:me hone wimikime.

30 Kutupa mo daoni wanda:hali paeyao tiao anke hao pua homeke
pa:ta: momba:la hata: Polo da:ka:pa: mina mo tembolo da hama:
nane yola: mea pua kutupa kuta kone mo pota:manu hambemekeme.
31 Kutupa Polo ota: lia homaaluekema: taapolo haena: hali ma:nda:ma:
mo hande Loma: ami haliwekina: tumiki hali pa:ta: pua alota: Diutuse-
leme da wanda:hali paeyaoma: momba:la hata: wi laa pa pi taka:lake la
alu alu pitelememe pua leekeme. 32 Koto pi opuata: mo tumiki halima: a̱i
koto kone ipika: ami mandane haliweki ika: opisa haliweki tonka:na: oni
wanda:hali pa:ta: anke hao hatuku peekeme. Kutupa wanda:halima: mo
ami tumiki hali ipika: ami haliweki amẹlẹ epemekeeki handaata: Polo
litolo haemeke ekita: mina:pa:laemekeme. 33 Kutupa mo hande a:nda:
tumiki halima: a:pa Polo minata: seni pu yaapoma: hotape leekeme. Ku-
tupa Polota: hane halipe eki hau pia:pe laa lota: piekeme. 34 Mo mombele-
meke haliweki mandane ekima: pi ma:nda: wi la:tiki pa mandaneeki
manuma: pi ta:ta: wi la:tiki kutupa wi la:tiki pimiki ekima: a:nda: tumiki
halima: opua:peke na yeke handaata: Polota: mo ami haliwekina: hala:

da pa:ta: hatuku pupe leekeme. 35 Kutupa mo wata:pe lieke alena: opolo
peekepate pa mo mombela mineke pambemeke haliwekima: pasa:tei
pua:tiki pemeke handaata: mo ami haliwekima: Polo kikima: mina:liao
opa:liaemekeme. 36 Pate mo haliwekima: telia: mea pulu hata: wi alo
alota: Homena: lie laa la:tiki pimikime.

Poloma: ipikana:ma: kone ipika: pi leekeeki

37 Poloma:ta: mo ami haliwekima: ika: hala: da tukiki pa:ta: ipiki hatuku
opolo puluekema: haena: mo a:nda: tumiki hali pa:ta: alota: Neke pa:ta:
pi siki lonope leekeme. 38 Kutupa mo somema: alota: Kitiki pita: neketa:
opelepe leekeme. Neketa: mo hande Idiepi hali dia:ya:ka:ta:pe laata:
Neketa: kapomani mea lopaaluekema: mo 4 daoseni pi uleke yambolo
haemeke haliweki sutiao mo hapu hayeke alena: hatuku peeke hali
dia:ya:ka:ta:pe leekeme. 39 Poloma: alota: Ita: Diu halie. Mo Silisia nane
Tasa:si teke da tiekena: da hali hao epoa:me leekeme. Wanda:hali pa:ta:
pi loluekema: neke pa:ta: honke alome leekeme. 40 Kutupa mo halima:
A:pa:la:me lolena:e leeke handa Poloma:ta: mo wata:pe manda hata:
ipika: kikima: wanda:hali pa:ta: pi paape laaka:na: ikana:ma: pi pi na leke
haena: Poloma: mo Hibulu pi laa iki pa:ta: alota:

22

1 Kame apa:titio. Iki pa:ta: Ima: ame do alo pi opua:pe leekeme.
2 Kutupa iki pa:ta: ipikana:ma: Hibulu pi laa leekeeki opuaka:na: pi pi na
leke pa haemekeme. Kutupa ipikana:ma: iki pa:ta: alota:

3 Ita: Diu hali mo hande Silisia nane hala: da Tasa:si da pa:ta: I
mendiekepate do daoni tukiki pa:ta: daeya polome. Kutupa Kamalielena:
sukulu da pita nika: apa: amedana: Lo haumanu sukulu wotu peaka:na:
ikana:ma: Koda: pa:ta: ame hone wotu witeleme tupa: Ima: make hone
u halome. 4 Kutupa do hande Hau pita:la: ekita: amba:ta: Ima: a:nda:
wotu litolo hata: wanda:hali da:ka:pa: minata: dipula da pa:ta: mea lopao
haowa:me leekeme. 5 Mo yeni peao haleme you haliwekina: you halima:
make mo kalesete haliwekima: make handememe leekeme. Mo haliweki
pa:ta: ika: Damasikasi hameke titina: pasemanu meaka:na: oli da nane
Ketiso wanda:hali muluekema: poa:me leekeme. Mo wanda:hali mea
tonkao Diutuseleme da nane hatuku a:pa panisi peaaluekema: pua:me
leekeme.

Poloma: ipika: hone la:ka:la: miniekeeki

6 Pota:na: puaka:na: mo Damasikasi da nane opolo poluekema: pulu
hano nate you tikekena: haena: oli ya nanema: epea: paa tiekema: I
hapisa: pea to hopa:liaeya:me leekeme. 7 Ita: kenkena: honda:pa lopa
wiono pi holaa:makema: I pa:ta: dupa la:niaeya:me. Solo. Solo. Ekipeke
I pa:ta: a:nda: litelepe laa la:niaeya:me. 8 Kutupa Ima: alota: Tekehalio.
Neketa: epika:ta:pe laa la:liaowa:pate ipikana:ma: alota: Ita: Na:sa:tete
hali Yesue. Nakana:ma: I pa:ta: a:nda: liteleke pua:me laa la:niaeya:me.
9 Kutupa I amele haeme haliwekima: hande paa pia:eki handemepate
oli ya nane pi la:niaeya: halina: pi holaa:maketa: na opimime leekeme.
10 Kutupa Ima: alota: Tekehalio. Eki peonope loa:me. Kutupa ipikana:ma:
I pa:ta: alota: Tiao. Mo Damasikasi da pa:ta: pua pitika:na: ma:nda:ma:
a:pa naka: pulu peleeki la kilieke laa la:niaeya:me. 11 Mo hande paa
wotu pieke handa Ima:ta: handa:peke na yeke hano mo I amele haeme

haliwekima: yaka kiki mina mo Damasikasi da pa:ta: I̱ hatuku pe-
meme. 12 Kutupa hali ma:nda: A:na:naisita: hande Lo Pimanu wotu opu
hayeke hali make koto pa:ta: haemeke Diu haliweki paeyaoma: ipika:
pi lao hatiki pimiki hali I̱ pa:ta: epoa:me. 13 Kutupa teke pa:ta: hata: I̱
pa:ta: alota: Ya kame Soloo. Ameta: naka: leke ki laa handa:peke laa
lea:me. Kutupa koto kone yaka leke ki leeke handa ipiki handoa:me.
14 Kutupa ipikana:ma: alota: Nika: apa:meina: Koda:ma:ta: neketa: ipika:
hone pa:la:eki handoelena: make ipika: Tikitikina: hala: hali handolo
hata: ipika: kakema: la:niaeya: pi ho̱la̱:make opuelena:yeke neke ma̱leke
lila:me. 15 Koto ekina: nakana:ma: mo naka: handeeki make opieki make
wanda:hali paeyao pa:ta: la hala:tiki pilipikie. 16 Kutupa ameta: ekipeke
hando halepe. Tiao pua bapitaisi hau pea ipika: bikina: wi alo hata: naka:
hoke hau pi ekimanu tanda:pena: lapeke lea:me leekeme.

Poloma: Diendaili wanda:hali pa:ta: pi laena: wi leekeeki

17 Kutupa I̱ma: Diutuseleme da nane paa a:pa hata: mo tembolo
da tukiki pa:ta: yeni pitolo hata: upama: leke 18 Tekehali handoa:me.
Ipikana:ma: I̱ pa:ta: alota: Ya la halawaasa:eki do wanda:halima: na
opilimikie. Koto ekina: a̱i tiao do Diutuseleme da mina:pa:lao pua:peke
laa lea:me. 19 Kutupa I̱ma: hombo peaaso alota: Tekehalio. Mo pi hotu
haleme damanu paeyao pa:ta: I̱ma:ta: naka: pi mimi wanda:hali mea
yombua:tiki pea dipula mea lopatiki pua:eki mo haliwekima: hande-
meme. 20 Kutupa naka: la halawaeya: hali Sidipenina: we lopaeme pita: I̱
make koto pa:ta: hata: I̱ma: make a:pa:la:me lipe laa ipiki limi haliwekina:
daumanu miniki haowa:me loa:me. 21 Koto loa:pate ipikana:ma: I̱ pa:ta:
alota: Pue. I̱ma:ta: papate kone pa mo Diendaili wanda:hali pa:ta: neke
tapaalueke lea:me leekeme.

22 Hande wanda:halima: Polona: pi amba: opimikipate mo koto lee-
keeki opuaata: taka:lake pi la alu alu pea alota: Do hali lumana:e. Apa:e.
Ipikita: ota: homaena: lapeke aleo leekeme. 23 Kutupa pi taka:lake pi la
alu alu pitolo haena: ika: daumanu wankea wankea pitolo haena: dokolo
apolo lopaliaaso haena: 24 mo a:nda: tumiki halima: Polota: mo baliki
da pa:ta: hatuku mea epena: laaka:na: mo haliwekima: ipiki pa:ta: koto
taka:lake pi la alu alu pimiki ekina: teke weiluekema: Polo yombina:
leekeme. 25 Kutu piekepate puma: Polo tonkaemeke pita: Poloma: ipiki
teke pa:ta: hayeke ami opisa hali ma:nda: pa:ta: alota: Loma: da pamodi
mea wia hala: halita: pi yokaalu na piki yumbolo hauta: ana: pa:la:pe laa
leekeme.

26 Koto pi opuaata: mo opisa halima: hande a:nda: tumiki hali pa:ta:
pua alota: Eki puluekema: pitelee laa do halita: Loma: pamodi wia hala:
halie leekeme. 27 Koto ekina: mo a:nda: tumiki halima: Polo pa:ta: a:pa
alota: I̱ pa:ta: la kie. Neketa: Loma: pamodi wia hala:ma: lea: halipe
leekeme. Kutupa Poloma: alota: Aowe leekeme. 28 Mo a:nda: tumiki
halima: alota: Yaka pamodi wia halo ekita: mani tiekema: hamboa:me laa
leekepate Poloma: hombo peaaso alota: Kutu pa:la:pate I̱ mendia: alena:
kone pamodi mea pua:me leekeme.

29 Hande Polona: pu hayeke ekina: teke weilu pimiki haliwekima:
koto leekeeki opuaata: kuta kone yola: pamba tikitiki pua:tiki pua
haemekeme. Kutupa mo a:nda: tumiki hali make Polota: hande Loma:
pamodi wia hala: hali mea tonkao pua:ka:ta:me laa paala:ma: home-
ekeme.

Polota: kaḻesete haliwekina: leke popelekena: hayekeeki

30 Kutupa da kelepeeketa: mo Diu haliwekima: Polo ba:sa: pimiki
ekina: ota: teke lota: pu handuluekema: mo a:nda: tumiki halima: Polona:
tonkaemekeeki ka:la:paka:na:ta: mo Diuna: yeni peao haemeke you hali-
weki make ika: kaḻesete haliweki paeyao make mombelena: laata: Polota:
mo haliweki pa:ta: hatuku mea a:pa haena: leekeme.

23

1 Kutupa Poloma: mo kaḻesete haliweki wotu handake witolo hata:
alota: Kametitio. Hokeeki na piki Koda: pa:ta: epeke tupa: hatiki pea
ame make hata: pua:me leekeme. 2 Kutupa mo yeni peao haemeke you
haliwekina: you hali A:na:naisima: Polo teke pa:ta: haemeke haliwekima:
Polona: kake da:ka:pa: lina:e leekeme. 3 Kutupa Poloma: ipiki pa:ta:
alota: Koda:ma: neke lieke. Neketa: yayapiki hau pu hala: halie leekeme.
Mo hande Lo Pimanu mana: leeke ekina: pi yokaalu puluekema: koto
handeteke pilipateto hande Lo Pimanu na opiki nakana:ma: I̱ pa lina:
leme leekeme.
4 Hande ipiki teke pa:ta: haemeke haliwekima: alota: Koda: ipika:
yeni peao haleme you haliwekina: you hali pa:ta: hoke pi pa lelipikipe
lemekeme. 5 Kutupa Poloma: alota: Kametitio. Ipikita: yeni peao haleme
you haliwekina: you halie hone na ua:me leekeme. Hande wape pea
ula:eki doe. Naka: wanda:halina: you hali pa:ta: hoke pi na lapeke la:la:me
leekeme.
6 Kutu piekepate Poloma: mo hande kaḻesete haliweki handaata: mo
Sa:dusi Pa:tisi yaapo tapake haliweki a:pa pita: pelememe hone wia iki
pa:ta: pi anekema: alota: Kametitio. I̱ta: Pa:tisi hali hata: Pa:tisi tapake
weki mendia:me laata: Do I̱ pa:ta: pi yokaalu piteleme ekita: hande I̱
polo tupa: wanda:hali mea tiaalo pa:la: ekina: pitelememe laa leekeme.
7 Koto pita: Poloma: leeke handa mo Sa:dusi Pa:tisi yaapo tapake hali-
wekima: ape ape laa ka:ta: alu alu pea ta:ta: ta:ta: pea haemekeme. 8 Mo
hande Sa:dusi tapake haliwekima: lo haemeke ekimanu dupa Home-
meke wanda:hali paa na mea tialieke laa mo enisolo tapaketa: na hao
hata: pelememe laa make mo temokomanu make na pita: pelememe
laa lo haemekepate mo Pa:tisi tapake haliwekima: koto pi paeyao opu
haemekeme. 9 Kutupa ape ape alo hata: mandane Pa:tisi tapake Wape
pea wala:tiki pu haemeke haliwekima: tiao alota: Do halita: eki a:nda:
ketete make na handa: witoloma:me. Enisoloma: o temokoma: ipiki
pa:ta: la pia:pe niki mata:la:me lemekeme. 10 Kutupa mo hande ape ape
daeyao lemeke handa mo a:nda: tumiki halima: mo haliwekima: Polo
mea pa lusinki paama:na: ipika: a:ndeli miniki haemeke haliwekima:
Polo pendilao mea mo ami haliwekina: hala: da pa:ta: hatuku pena:yeke
pi laa tapaeyekeme.
11 Kutupa nate ma:nda:na: timba Tekehalima: Polo teke pa:ta: a:pa hata:
alota: Honkopu hapeke. Do Diutuseleme da pa:ta: yaka pi la halawaeye
tupa: mo Loma: da pa:ta: make pi la halawaalena:e leekeme.

Polo luekema: a:nda: lombemekeeki

12 Kutupa da kelepeeketa: Diu haliwekima: tome tome pamba nindi
pea alota: Ne ikali a̱i na neke hata: Polo amba:la lumana:e lemekeme.
13 Kutupa mo 45 tupa: haliwekima: nindi pea koto lemekeme. 14 Kutupa
mo yeni peao haemeke teke haliweki pa:ta: make mo tondiki haliweki
pa:ta: make pua alota: Nika: kone ota: nindi tieke pea Ne ikali a̱i na

neke hata: Polo amba:la lumana:e loma:me lemekeme. 15 Koto ekina:
ikana:ma: mo kalesete haliweki amele hata: mo a:nda: tumiki hali pa:ta:
pi tapaapa:peke dupa. Hande Polota: ipika: pi yokaalu ota: tikitikina:
pumana:yeke hatuku a:pa:peke laa tapaapa:peke lemekeme. Kutupa
Polota: ai na opolo pa ipulu haena: kone amba: lulumeke lemekeme.
16 Polo ipika: belikina: eiyekema: hande haliwekima: yuwia pitu-
luekema: lemekeeki opua puata: mo ami haliwekina: hala: da tukiki
pa:ta: honda: pamba Polo pa:ta: pua la haleekeme. 17 Kutupa Poloma:
opisa hali homeke epena: wi la: mea alota: Do wekihalita: mo a:nda:
tumiki hali pa:ta: la halena:yeke hatuku pua:peke leekeme. 18 Koto
ekina: hatuku mea pua mo a:nda: tumiki hali pa:ta: alota: Hande dip-
ula pila: hali Poloma: I wi la alota: Do wekihalima: mo a:nda: tumiki
hali pa:ta: pua la halena:yeke hatuku pua:peke lea:me leekeme. 19 Mo
a:nda: tumiki halima: hande wekihalina: kiki mina hosiki mo pate leke
hatuku pua tome tome la lota: pea alota: Eki pi la kuluekema: lepe
leekeme. 20 Kutupa ipikana:ma: alota: Mo Diu haliwekima: tome tome
pamba mo Polona: pi yokaalu tikitikina: puluekema: belia neke pa:ta: laa
mo kalesete haliweki pa:ta: hatuku epoelena: honke lelimikie lememe
leekeme. 21 Koto lelemepate nakana:ma: na opua:peke. Pa ekipeke mo 45
tupa: haleme haliwekima: nindi pea ne ikali ai na neke koto Polota: titina:
amba:la lumeke laa pota:na: yuwia pita: tikitiki yao naka: lolo peleeki
opuluekema: handeteke pita: pelememe laa leekeme. 22 Koto ekina: mo
a:nda: tumiki halima: hande wekihali Pu la alota: Nakana:ma: ma:nda:
pa:ta: pua Ima: la hala pua:me pi na lapeke leekeme.

Polota: mo kapomani teke hali Pilikisi pa:ta: tapaeyekeeki

23 Koto laaka:na: a:nda: tumiki halima: opisa hali yaapo epena: wi la:
mea alota: Ame timba 9 okoloko tupa: mo ami haliweki 200 make hosi
ma:na: hokina: pitu haleme ami haliweki 70 make dolo miniki haliweki
200 make Sesatia da nane pena:yeke ipilikana:ma: tikitiki yao haena:
lapa:peke. 24 Kutupa Polo pitulu pa:la: ma:na:manu mea haena: laata: mo
kapomani you hali Pilikisi pa:ta: yopu handeteke hatia hatuku pua:peke
leekeme. 25 Koto laata: mo ami you halima: tameiya: homeke dupa wape
piekeme.
26 Kolodiusi Laisiasima: nika: kapomani you hali Pilikisi neke pa:ta:
keiyae alome. 27 Do halita: Diu haliwekima: da:ka:pa: mina hata:
ota: luekema: taapolo haena: yaka ami haliweki amele Ima: opolo
pua peteloa:me. Ipikita: Loma: pamodi mea wia hala: hali yeke
handa pua:me.

28 Ika: ba:sa: pimi pi teke weiluekema: ika: kalesete haliweki pa:ta:
hatuku poa:pate 29 mo ba:sa: pimi pita: pa ika: Lo Pi manuna: pimime.
Koto ekina: ipikita: dipula mea pitapeke o homena: lapeke ekita: ana: na
pa:la:me handa: ua:me. 30 Kutupa haliwekima: Polo luekema: tome tome
pambemekeeki ma:nda:ma: I pa:ta: la kieke handaa neke pa:ta: koto kone
tapaasome. Kutupa ipiki pa:ta: ba:sa: piteleme haliwekima: neke pa:ta:
hata: ba:sa: pina: loa:me loa:me laa wape piekeme.
31 Koto ekina: mo ami haliwekima: koto ika: you halina: mana: pi opu-
ata: Polo meaata: timba kone mo A:ndipatisi da pa:ta: hatuku pemekeme.
32 Kutupa da kelepeeketa: mo hosi ma:na: hokina: pitu haemeke hali-
wekima: Polo hatuku mea tapaalo mo ami haliwekita: ika: hala: da pa:ta:

paa la:ka:la epemekeme. 33 Kutupa Sesatia da nane opolo puata: mo
kapomani you hali pa:ta: mo pase halaaka:na: Polo make hatuku pua
haena: lemekeme. 34 Kutupa mo kapomani you halima: hande pase
yata:paka:na: Polo pa:ta: lota: pea alota: Neketa: hando potopinisi halipe
leekeme. Kutupa Polota: Silisia nane halie leekeeki opua 35 ipikana:ma:
alota: Neke pa:ta: ba:sa: pimiki haliweki opolo epemeka:na:ta: kota: naka:
pi opulueke leekeme. Kutupa mo Hetodina: da tieke pa:ta: mea pita kade
haliwekima: handeteke haena:yeke leekeme.

24

Diu haliwekima: Polo samani pimikieki

1 Kutupa nate yunki hata: paeyeketa: mo yeni peao haemeke you
haliwekina: you hali A:na:naisi make mandane handeteke haemeke
tondiki haliweki make pi lalo pieke hali homeke Tetalusi make opolo
epemekeme. Kutupa ika: samani pimiki pi Polo pa:ta: mo kapomani you
hali pa:ta: laaka:na: 2 kutupa Polo a:pa haena: mo Tetalusima: ipiki pa:ta:
ba:sa: pitolo alota:

Epeke you hali Pilikisio. Neketa: niki handeteke hata: hone wopu wiki
hali hale ekina: nikita: amba: kone a:nda: pelia hao haloma:me. Kutupa
haloma:pate nakana:ma: make nika: kenke pa:ta: haloma: wanda:hali
epeaaluekema: tikitiki hau peaasa: ekimanu amba: peaaleme. 3 Koto pele
ekina: nikana:ma: do kenke paeyao pa:ta: hata: hoto paeyao neke pa:ta:
ta:na:ma: homolo hata: keiyae pi lo haloma:me. 4 Koto pele ekina: naka:
nate paeyaapa:na: Īma: neke pa:ta: pi hokulu na leke nika: lolo poloma: pi
sikita: nakana:ma: niki pa:ta: epeke hone witolo hata: opuelena:yeke neke
honke alo loa:me. 5 Do hande halima:ta: wanda:hali hao hoeyaena: dupi
dupi laa sutiao hala: hali hala: ekita: handoma:me. Ipikana:ma: do kenke
paeyao pa:ta: Diu haliweki amēlē a:nda: semba:lalo pa:la: pi la:tiki pomu
hala:me. Ipikita: mo Na:sa:tini tapake wanda:halina: you hali ma:nda:
hala:me. 6 Ipikana:ma: hande tembolo da hoeyaaluekema: taapeekepate
da:ka:pa: minuma:me.

[Nika: Lo Pi manuma: ala: tupa: nikana:ma: mo hali pa:ta: puluekema:
puma:pate 7 mo a:nda: tumiki hali Laisiasima: honda: pambolo a:paata:
nika: kiki yola: mepi bao honkopu hao do hali pa:ta:la: mea hatuku
pea:me. 8 Koto hau pea Laisiasima:ta: do hali pa:ta: samani pimi hali-
wekita: neke pa:ta: a:pa haena: dupea:peke laa lea:me.]

Nakana:ma: do hali pa:ta: lota: pika:na:ta: nikana:ma: do hali pa:ta:
samani puma: pita: ipika: kake pa:ta: lelie pi nakana:ma: kone opilipikie
laa leekeme. 9 Mo Diu haliwekima: make Polo samani pitolo hata:
alota: Koto hande lea: ekimanu paeyaota: ota: lea:eki nikana:ma: make
handoloma:me laa lemekeme.

Poloma: Pilikisi pa:ta: ipika: pi leekeeki

10 Poloma: pi lena:yeke mo kapomani you halima: ipika: you
mea a:meiyaeyekeme. Kutu pieketa: Poloma: handata: pi alo alota:
Nakana:ma: bapi elekeeleke do kenke pa:ta: haleme wanda:halina: pi
yokaalu peao hala: ekita: Īma: hone ulume. Koto ekina: Īma: make ya pu
halo ekimanu neke pa:ta: loluekema: ta:na:ma: homolome. 11 Amba:ta:
da ka:la:pa:la:eki 12 tupa: koto natena: kone oli Diutuseleme da pa:ta:
Īma: Koda: pa:ta: panda:puniao yeni puluekema: poa: ekita: naka: kone
weiya handa: wia:peke ya:la:me. 12 Mo Diu haliwekima:ta: mo tembolo

da tukiki paːtaː Īmaː hali maːndaː amēlē ape alo hano maːndaːmaː Ī na aːpa handeaːme. Mo pi hotu haleme da paːtaːmanu make mo daoni tukiki paːtaː make aletaː maːndaː paːtaː make Īmaː wandaːhali sutia tia pitolo hano hali maːndaːmaː Ī na aːpa handeaːme. 13 Koto paːlaːpate do Ī aːpa samani peleme pimanu make Īmaː otaː polo ekimanu do haliwekimaː neke paːtaː la kiaːpaːpeke na yaːlaːme. 14 Koto paːlaːpate Īmaː neke paːtaː do lolo polo pitaː otaː pi lolueke. Mo haliwekimaː ikaː honemaːtaː yayapiki hau aleme Hau kone Īmaː teliaː mea pulume. Kutu puluekemaː yaka apaːmei amedanaː Kodaː paːtaː pandaːpuniao yeni pu halome. Kutupa make mo Mosesimaː wape pea ulaː Lo Pimanu paeyao make mo potopede haliwekimaː wape pea ulaː buka manunaː pi paeyao make Īmaː opu halome. 15 Kodaːmaː pulu paːlaː ekinaː Īmaː ipiki paːtaː hone tulao hataː handeteke hao halo tupaː do haliwekimaː make Kodaː paːtaː koto tupaː halememe. Dupae. Kodaːmaːtaː wandaːhali paeyaotaː epeke wandaːhali make hoke wandaːhali make homa lapaː paːtaː ulaː wandaːhali paeyao ipikanaːmaː mea tiaalieke. 16 Kutu pulu paːlaː ekinaː Īmaːtaː nate paeyao Kodaːnaː leke minekenaː hataː make wandaːhalinaː leke minekenaː hataː make yaka pu halo hau paːtaː hokeeki maːndaː taapaːpaapaːnaː hone wotu wia hao halome.

17 Diutuseleme da nane mandane bapi manunaː Ī na poaː ekinaː numaneke aːndaː poaːpitaːtaː yaka wandaːhali paːtaː mani mea pua halaotaː Kodaː paːtaː haluekemaː maːnaː make lia haloaːme. 18 Mo tembolo da tukiki paːtaː koto hau pitolo hataːtaː mo hali wamo pitolo pu halaː hau pu paeyao hano kone mo haliwekimaː Ī aːpa handememe. Koto paːtaːtaː haliweki wopu Ī amēlē mandake paːtaː na aːpa haememe. Haliwekimaː poiyaː poiyaː na aːpa lememe. 19 Koto paːlaːpate mo Eisia potopinisi nane hao epeleme Diu haliweki mandane ekimanu koto paːtaː haememe. Koto haliweki ikanaːmaː kone Ī paːtaː pi maːndaː loluekemaː hone wimikaːnaːtaː kotaː neke paːtaː aːpa ikaː samani piteleme pi lemekaːnaːtaː epelieke. 20 Do haleme haliwekimaː make Īmaːtaː ikaː kālēsete haliweki paːtaː hataː yaka pi loaː pitaːtaː Īmaː pu hoeyao hau maːndaː handaː wimi ekitaː lemekaːnaːtaː epelieke. 21 Koto haliweki paːtaː tiao hataːtaː pi homeke homeke wi laa dupa loaːme. Kodaːmaːtaː lapaː paːtaː ulaː wandaːhali mea tiaalo paːlaː ekitaː Īmaː kutu pulu paːlaː ekinaː hone tulao halo ekinaːtaː ame ikanaːmaː Ī pi yokaaluna: mea hasememe laa leekeme.

22 Koto leeketaː Pilikisimaːtaː mo Hau pitaːlaːeki dupae laa maːndaːmaː ipiki paːtaː la haleeke handaataː ipikanaːmaː alotaː Pi anaːma. Paape laa leekeme. Mo haliweki paːtaː alotaː Mo aːndaː tumiki hali Laisiasi opolo epeaːkaːnaːtaː Īmaː ikaː pi tikitiki yao lalueke leekeme. 23 Koto laataː mo Polo handeteke hayeke ami opisa paːtaː alotaː Polo handeteke hataːtaː otaː dipula pilaː hali tupaː na handeteke hake ipikaː yankeke titimaː otaː meaːpeke alemanu mea epemekaːnaːtaː saːsaː na peaːpeke laa leekeme.

Polomaː Pilikisi Datusila yaapo paːtaː pi leekeeki

24 Hoto mandane ekimanu haotaː Pilikisi ipikaː wandaː Datusila yaapo epepekeme. Datusilataː Diu tapake wandaːe. Pilikisimaːtaː Polo aːpa ipiki paːtaː pi lenaːyeke epoe laa laːmoneaeyekeme. Polomaːtaː Yesu Ketiso paːtaː hone tulaasaː pi teke la halolo hataːtaː 25 tikitiki hau pitaːlaːeki hone tulaasaː pi teke la halolo kone anaːnaː handeteke halaːeki paːtaː make Kodaːmaː wandaːhali paeyao paːtaː pi yokaalu pulu paːlaːeki paːtaː make kutupiki pi leekepate Pilikisimaː paalaːmaː homolo hataː alotaː

Ameta: pue laa Nate ma:nda:na: waleke wia:ka:na:ta: epoelena: paa wi
loluekema: ameta: pue leekeme. 26 Pilikisima: hone ma:nda: make dupa
wiekeme. Poloma: mani ma:nda: kina:e hone wiekeme. Koto pa:la: ekina:
Polo epena: wi la:tiki pea Polo yaapo pi la:tiki pipikime.
27 Kutupa hao bapi yaapo yapeeketa: Pilikisima: kapomani you hali
haya: ekita: pa Posiasi Pesitasima: miekeme. Kutu pieketa: Pilikisima:ta:
mo Diu haliweki ta:na:ma: homaaluekema: Polota: dipula pa pita: pelia
haena: laa peekeme.

25

Poloma:ta: Sisama: ipika: pi yokaalu peaena: honke leekeeki

1 Pesitasi mo potopinisi nane opolo a:paata: hoto tepo hao mo Sesatia
da mina:pa:lao oli Diutuseleme da nane peekeme. 2 Koto da pa:ta:
haemeke yeni peao haemeke you haliwekima: make mo Diu you hali-
wekima: make ikana:ma: Polo samani pimiki pita: Pesitasi pa:ta: la hale-
mekeme. Ikana:ma: Pesitasi pa:ta: honke alo alota: 3 Nikana:ma: epeke
hone wiomono Polota: do Diutuseleme nane epena: lae lemekeme. Koto
lemeke pita: Polota: pota:na: ipulu haena: luekema: a:nda: lomba: wia
lemekeme. 4 Pesitasima: ika: pi hombo peaaso alota: Polota: Sesatia nane
dipula pa pila:me. Koto pa:la: ekina: Ita: hosiki hao koto da nane paa
la:ka:la polueke. Mo halima: hau ma:nda: pu hoeyaala:eki wia:ka:na:ta:
5 kota: ika: you haliwekima: I amele mandakena: Sesatia da pa:ta: pua mo
hali pa:ta: samani piki pi loa:mina:e laa leekeme.
6 Koto pi laata: Pesitasi ipikita: hoto ketepo hata: o noi hata: iki amele
pelia hao Sesatia da pa:ta: peekeme. Pua da kelepeeketa: mo pi yokaalu
pu haemeke da tukiki pa:ta: pua pitata: Polo hatuku ipupe laa leekeme.
7 Kutupa Polo opolo a:pa haena:ta: mo Diutuseleme da hao epemeke Diu
haliwekima: Polo dupao hata: mo haliwekima: alota: Do halima:ta: hoke
hoke ane mone haumanu wopu pu hala: halima: pa:la:me lemekepate mo
ota: pa:la:eki tekemanu na la: yokemekeme. 8 Koto lemekepate Poloma:
ipika: kone alota: Ima:ta: Diu wanda:halina: Lo Pimanu pa:ta: make mo
tembolo da pa:ta: pi wilimi ekimanu pa:ta: make mo Loma: kapomani
hali Sisa pa:ta: make hau ma:nda: na polome laa leekeme.
9 Pesitasima: mo Diu haliweki ta:na:ma: homa: tiaaluekema: Polo pa:ta:
lota: pitolo hata: alota: Do hande samani piteleme pita: Ima: naka: pi
yokaaluta: oli Diutuseleme da nane peaano poluekema: hone witelepe
laa lota: piekeme. 10 Koto leeke Poloma: alota: Sisama: pi yokaalu peao
hala: da pa:ta:ta: do halota: laata: do da pa:ta: kone pea:peke ya:la:me.
Do Diu haliweki pa:ta: Ima: hau ma:nda: na poloeki make naka: kone
handeleme. 11 Ima: pi ula:eki ota: yamba:la: mea:peke yenkita: homolo
poloeki mea:peke yea:ka:na:ta: kota: I na pindipa polueke. Koto pa:la:pate
pa yayapikieki laa I samani pitolo lemeka:na:ta: kota: hali ma:nda:ma: mo
haliweki pa:ta: I mea hala:peke na ya:la:me. Sisama: kone yaka pi yokaalu
peaena: honke alome laa leekeme.
12 Koto leeketa: Pesitasima: ipika: pota: epeaaseme haliweki amele pi pi
amba:la laa Poloma: pi hombo peaaso alota: Nakana:ma:ta: Sisama: naka:
pi yokaalu peaena: honke le ekina: kota: Sisa pa:ta: pelipikie laa leekeme.

Akatipa pa:ta: Poloma: pa:la: ekimanu la haleekeeki

13 Mandane pulamanu hao mo kini hali ma:nda: Akatipata: Benisi
yaapo Pesitasi pa:ta: kiki haluekema: mo Sesatia da pa:ta: epepekeme.

14 Koto pa:ta: hoto mandane ekimanu a:pa haena:ta: Pesitasima: Poloma:
pa:la: ekimanu kini hali pa:ta: la halolo alota: Do pa:ta: hala: hali home-
keta: Pilikisima: dipula mea pitao peekeme. 15 Ita: Diutuseleme da nane
poa: pita:ta: mo yeni peao haleme teke haliweki make tondiki haliweki
make paeyao Diu haliwekima: ipiki pa:ta: samani peaata: I pa:ta: honke
alo alota: Do halita: hoke hau pa:la: halie lae la honke lememe. 16 Koto
lemepate Ima: iki pa:ta: alota: Loma: haliweki nika: hauta: hali ma:nda:
pa hameke kone ka:nda:ma: homaapeke na ya:la:me. Haliwekima: hali
ma:nda: pa:ta: hokeeki pia:me laa samani pimika:na:ta: kota: mo hal-
ima:ta: mo ipiki samani pilimi haliwekina: leke minekena: hata: ipika:
pa:la:eki alo hata: mo haliwekina:eki hombo peaapeke ya:la:me. 17 Mo
haliwekita: do pa:ta: epemeketa: kota: Ima: handa: pelia na hake da
kelepea:eke kone mo pi yokaalu pu haloma: da tukiki pa:ta: pua pita: mo
hali hatuku epena: loa:me. 18 Mo ipiki samani pimi haliwekima: tiao
hata: ipiki pa:ta: samani piteleme pimanu lemepate pa Ima: hone ua:
tupa: ota: hoke hau pa:la:eki ma:nda: ipiki pa:ta: na lememe. 19 Ikana:ma:
ipiki samani pitolo leme ekita: ika: yeni pu haleme hauna: make pa
amba: homeeke hali Yesu pa:ta: make samani pitolo lememe. Koto hali
Yesuta: Poloma: alota: koto hali ame paa tiao hala:me lea:me. 20 Kutu
piki haumanu handa: wia:peke pota: weiluekema: Ima: pomoma: homolo
hata: Polo pa:ta: lota: pitolo alota: koto hande neke samani pitolo leme
pina: pi yokaalu peaano mo Diutuseleme da pa:ta: poluekema: hone
witelepe la lota: pua:pate 21 Poloma: Sisama: ipika: pi yokaalu peaena:
honke laata: ipikita: dipula da pa:ta: handeteke haena: Sisama: ipika: pi
tikitiki yao laowaena: honke lea:me. Koto leeke handa Ima:ta: dipula pa
pitina: laa Sisa pa:ta: tapaalueke laa loa:me leekeme.

22 Akatipama: Pesitasi pa:ta: alota: Do halina: pi Ima: kone opuluekema:
hone witolome leekeme. Pesitasima: alota: Belia opuelena:e leekeme.

23 Koto laa da ka:la:paasota: Akatipa Benisi yaapo au au wotu laa
a:pata: mo mombolo haeme da pa:ta:ta: mo ami a:nda: tumiki haliweki
amele make mo daoni pa:ta: haeme you haliweki amele make paeyaota:
honda: pamba epememe. Pesitasima: pi leeke handa Polo hatuku epena:
lememe. 24 Kutupa a:pa haena: Pesitasima: alota: Kini hali Akatipao.
Do hao yapeleme wanda:hali iki paeyao make do hala: hali ika: han-
delememe. Do pa:ta: haleme wanda:halima: make Diutuseleme da pa:ta:
haleme wanda:halima: make koto Diu wanda:hali paeyaoma: I pa:ta:
koto hali samani pimime. Mo haliwekima: pi tanda pu alu alu pea
alota: Do halita: homena:e alememe. 25 Koto alemepate do halima:ta:
ipika: homolo pa:la: hau ma:nda: pa:la: ekita: Ima: na handa: witolome.
Ipikana:ma: kone Sisama: ipika: pi yokaalu peaena: honke lea: ekina:
Sisa pa:ta: tapaalueke hone ua:me. 26 Kutu pua:pate pa do halima: pa:la:
ekina: Sisa pa:ta: Ima: teke pi ma:nda: wape pea tapaaluekema: I hone na
witolome. Koto ekina: Kini hali Akatipao. Neke pa:ta: make do haliweki
pa:ta: make iki paeyao pa:ta: do hali koto epena: alo handa:e. Ipikana:ma:
lelie pi opuata: wetepena: Ima: wape pulu polo pi hone ulueke. 27 Ima:
dipula pila: hali ma:nda: tapaaso hata: ipiki pa:ta: samani pimi pi teke
tonka:na: wape ana:na: pea na tapaowa:ka:na:ta: kota: ana: na pa:la:me
hone witolome laa leekeme.

26

Poloma: Akatipana: leke popelekena: hata: pi leekeeki

1 Akatipama: Polo pa:ta: alota: Naka: kone pi lapeke ya:la:me. Lae
lea:me. Kutupa Poloma: ipika: kiki tindipao pi alo alota:
2 Kini Akatipao. Ima:ta: neke pa:ta: hata: kone mo hande Diu
haliwekima: I ba:sa: pimi ekimanu yaka pi alo ekina: a:pa:la:me.
3 Nakana:ma: mo hande Diu haliwekina: peleme ekimanu make ika: pi
yokaalu pu haleme hauna: ekimanu handolo hata: yaka pi yopu opu
pita:peke lea:me.
4 Yaka wanda:hali pa:ta: weki hata: pua:eki make Diutuseleme da
pa:ta: haowa:eki make Diu wanda:hali paeyaoma: handememe lea:me.
5 Ita: hande Pa:tisi tapake haowa: ekita: mo haliwekima: amba: kone
handata: neke pa:ta: lapeke ya:la:me lea:me. 6 Kutupa Koda:ma: nika:
apa: ameda pa:ta: la: wiekeeki pa:ta: hone uluma: ekina: ame I ba:sa:
pitelememe lea:me. 7 Koto pi la: wiekeeki muluekema: nika: tapake
12 wanda:halima: Koda: pa:ta: panda:puniao yeni pu halememe lea:me.
Kini halio. Koto pi la: wieke ekina: hone ulu ekina: mo Diu haliwekima: I
ba:sa: pitelememe. 8 Koda:ma: ota: homa:la: wanda:hali paa mea tiaapeke
ya:la:me laa ikana:ma:ta: ekipeke koto hone na witelemepe lea:me.
9 Mo hande Na:sa:tete hali Yesuna: bikina: pita:la: ekimanu sa:sa:
puluekema: Ima:ta: hau ma:nda: wotu puluekema: hone wopu wiaata:
10 Diutuseleme da pa:ta: kutu pua:me. Mo yeni peao haleme you
haliwekima: pea:peke lemeke handaata: Ima: mo Koda:na: yakopiki
wanda:hali woputa: dipula homeke na pitaake ota: litolo haena: make
Ima: make kiki mea a:meiyaowa:me lea:me. 11 Kutupa mo wanda:halita:
pi hotu haleme da paeyao pa:ta: panisi wotu peatiki peaata: Yesu pa:ta:
hoke pi lena:yeke la handetiki pua:me. Kutupa mo wanda:hali pa:ta:
mineke wotu pankolo hata: mandane damanu pa:ta: kone tolu lia:tiki
pua:me.

Poloma: ipika: hone la:ka:la: miniekeeki la:la:eki

12 Koto ekina: mo yeni peao haleme teke haliwekima: I tapaemeke
handa Ita: Damasikasi da nane poa:pate 13 Ya tiekeo. Nate you tikekena:
haena: pota:na: pulu hamono oli ya nanema: paa tieke nate tupa:
dia:me mo I amele mandakena: poma: haliweki hande paa tiekema:
niki dopuaeya:eki handoa:me lea:me. 14 Kutupa niki paeyao kenkena:
honda:pa lopa wiomono Ima:ta: Hibulu pima: kone pi hola:make I pa:ta:
lea:eki opua:me dupae. Solo. Solo. Ekipeke I pa:ta: a:nda: litelepe
lea:me. Kanake etima: awa:la:eki kiaase ekina: tanda koto minele
handa:e lea:me. 15 Kutupa Ima: alota: Tekehalio. Neketa: epika:ta:pe
loa:me. Kutupa Tekehalima: alota: Ita: Yesue. Nakana:ma: I pa:ta: a:nda:
liteleme. 16 Kutu pitelepate neke tiao hapeke laata: Nakana:ma: ya e
pokaalena: Ima: ya kone neke pa:ta: peneme yaowa:me lea:me. Ima:
pua: hau nakana:ma: handa la haloelena: make Ima: neke pa:ta: peneme
yaalo polo ekina: la haloelena: make neke halena: alome lea:me lea:me.
17 Kutupa mo Diu Diendaili yaapo tapake haliwekima: neke na mina:
laata: mo Diendaili wanda:hali pa:ta: neke tapaasome lea:me lea:me.
18 Ika: leke kilaowalena: yeke neke tapaasome lea:me. Ikana:ma: timba:
lo pamba:la:eki la:ka:la mina:pa:lao paana: epoemena:yeke pua:me.
Hande Sadanina: wele pa:la:eki la:ka:la mina:pa:lao Koda:na:eki ham-
ina:yeke pua:me. Koto ekina: ika: hoke hau pita:la: ekimanu Koda:ma:
pa tombuao hala:eki muemena:yeke pua:me. Kutupa ikana:ma: yaka pi

mina:leke handa talopu mea haena: lolo wanda:hali amẹlẹ tukiki pa:ta: a:pa hamina:yeke pua:me lea:me.

Poloma: ipika: e pokeekeeki la:la:eki

19 Koto ekina: Kini Akatipao. Ima: oli ya nanema: peneme yao la:niaeya:eki opuata: pi na tunkuliki ota: pua:me. 20 Mo Damasikasi da wanda:hali pa:ta: amba:la wala kutupa Diutuseleme da pa:ta: make mo Diudia nane paeyao make kutupa Diendaili wanda:hali pa:ta: make iki paeyaoma: Koda: pa:ta: la:ka:lolo hata: hone ma:nda: la:ka:la witolo epeke haumanu pina:yeke pi waloendi pu haowa:me. 21 Koto ekina:ta: mo Diu haliwekima: mo tembolo da pa:ta: I da:ka:pa: mina luekema: taapemepate 22 Koda:ma: I pa tamba: mina:la:eki mu hata: ame make do pa:ta: hata: hali tieke pa:ta:manu make hosiki halisunu pa:ta: make la hala:tiki pitolome. Hande Mosesima: make mo potopede haliwekima: make pulu pa:la: ekimanu lemeke tupa: Ima: make do la halo halome. 23 Dupa. Ketisota: titina: amba:la tanda pa:la:eki meaata: kutupa titina: homa paa tiaalo pa:la: hali hata: mo Diu wanda:hali pa:ta: make mo Diendaili wanda:hali pa:ta: make paa pita:la:eki wala:tiki pilieke leleme pi kone Ima: make alome leekeme.

24 Kutupa Poloma: koto pi alo haena: Pesitasima: pi anekema: alota: Polo neketa: keaase lea:me. Nakana:ma: hau paeyao pitele ekima: neke koto mea keaasa: handa:e lea:pate 25 Poloma: alota: Hali keilekeo. Ita: siaka:hali dia:me. Ima:ta: ota: pi alome. 26 Kini hali Akatipama: do haumanu handeleke handa ipiki pa:ta: pa pi alo hata: yaka honema:ta: koto hau paeyao handa:la:me. Pa ekipeke mo hau manuta: a:mbao na piki peneme yao pia: ekina: loa:me. 27 Kini hali Akatipao. Hande potopede haliwekima: wape pelemeeki manuta: opitele laa naka: opua pitele hauta: handolome laa leekeme. 28 Kutupa Akatipama: Polo pa:ta: alota: Naka: honema:ta: Ita: paa koto kone Ketiso hali hanoyeke alepe laa leekeme. 29 Koto leeke Poloma: alota: Ame dope o wetepena:pe o Koda: pa:ta: ya hone pa:la: ekita: neke make do pita yapa:la: wanda:hali paeyao make do Ima: walolo pi opuata: I tupa: hamina:yeke loa:pate pa do seni pu manuma: I tonkao halo tupa: na loa:me lea:me.

30 Kutupa mo hande kini hali tiaota: mo kapomani you hali make Benisi make mo iki amẹlẹ pitimiki wanda:hali make tiao mina:pa:lao puaata: 31 ika: kone pi la alu alu pitolo alota: Do halita: dipula pitina: homaapeketa: ana: na pa:la:me. Eki a:nda: na pia:me laa lemekeme. 32 Kutupa Akatipama: Pesitasi pa:ta: alota: Do halima:ta: Sisa pa:ta: wi na lea:ka:na: yoluta: da nane pa pua:peke yolo pia:me laa leekeme.

27

Polota: palai kawasona: pita Loma: nane peekeeki

1 Kutupa Ideli nane palai kawaso tiekena: pomana:e laa hone wimiki pita: Polo mandane dipula haliweki amẹlẹ ami opisa hali homeke Diuliusi pa:ta: halaaka:na: ipikana:ma:ta: Okasitani tapake hali hata: handeteke haena:yeke pimime. 2 Kutupa A:datamitiomo da nane hao epeeke palai kawaso Eisia damanu pa:ta: poluekema: haena: mo hande Ma:sedonia nane Desalonaika hali A:tisakusi amẹlẹ mo kawasona: pua pita poma:me. 3 Da kelepeeke handa mo Saidoni da opolo poma:me. Kutupa Diuliusima: Polo pa:ta: a:ta:ma: homolo hata: ipika: yankeke

titima: handeteke haena:yeke handolo pena: lea:me. 4 Kutupa koto pa:ta:
mina:pa:lao dawala tukiki pa:ta: pua po tilipumanu wenoko nanema:
epeeke handa mo Saipotasi nanema: oto pa:ta: yapoma:me. 5 Kutupa mo
Silisia Pa:mbilia kenke yaapo nane dawalana: tunkula puata: mo Laisia
nanema: hala: da Maita da pa:ta: opolo poma:me. 6 Koto da pa:ta: mo
opisa halima: palai kawaso homeke A:lekesa:ndia da nane hao Ideli nane
poluekema: haena: handa: wiaata: niki koto palai kawasona: pitaeya:me.
7 Nate mandaneeki manuna:ta: yopusiki pua:tiki pea ka:nda: taapuna:
mo Sinaidasi da pa:ta: opolo poma:me. Kutupa mo po tilipu nika: wenoko
nanema: ipulu hata: sa:sa: pieke handa mo Kotiti hoki oto pa:ta: mo
Sa:lomono da teke pa:ta: poma:me. 8 Kutupa mo dawala tea: nane ka:nda:
taapuna: pulu hata: mo hande Lasea teke pa:ta: hala: da Pe Heipeni da
pa:ta: opolo poma:me.
9 Natelekemanu amba: paeyeke handa mo hande Diu wanda:halima:
nemanu na neke pa hao haemeke nate make paeyeke handa niki
ekia:nda: peaama:na: laa da pua:peke na yea:me. Poloma: pi alo
alota: 10 Haliwekio. Ya hone witolo ekita: doe lea:me. Ame do dina:
poma:ka:na:ta: hoeyapeke ya:la:me lea:me. Do palai kawaso ala:ta: ala:ta:
homeke na loa:me. Haliweki make alupea:peke ya:la:me lea:me. 11 Koto
leekepate mo opisa halima: Poloma: lea: pi na opiki mo palai kawaso
teke halina: pi pita: mo teke handeteke hayeke hali yaapona: pi homeke
opia:me. 12 Kutupa koto pa:ta: kosa: ki epea:ka:na: hapeke na ya:la:me
laa haliweki paeyaoma: alota: Dawala tukiki pa:ta: pua mo Kotiti nane
sisima u hayeke alena: Pinikisi da pa:ta: opolo poluma:pe mata:la:me
laa lememe. Koto pa:ta: hamono kosa: ki epea:ka:na:ta: ana: pilieke laa
lememe.

Mo dawalana: po tilipu epeekeeki

13 Kutupa po hosiki ipulu haena: Ameta: pua:peke ya:la:me hone wia
mo a:nka yola: mea a:meiyao mo Kotiti nepoko nanema: poma:me.
14 Poma:pate po tieke kenke nanema: epeeketa: 15 ota: ambulaeyeke
handa mo hande kawasota: wenoko nanema: pua:peke na yalo hata:
la:ka:la niki tu mea baeya:me. 16 Kutupa puoopu hao mo Kouda
hosiki nepoko nanema: puata: ka:nda:ma: homolo hata: kone mo kawa-
sosiki mea kawaso tieke manda 17 mea a:meiyao mo palai kawaso
tieke setepe pea mea tonkaluekema: pimime. Kutupa mo Setisi kenke
nane puaama:na: palaimanu leisi mea wiaata: pa poma: tina: lememe.
18 Kutupa mo kawaso tieketa: lekeleke wotu leeke handa da kelepeeketa:
kako ala:ta: ala:ta: ikali pa:ta: mu ba ba pimime. 19 Da ma:nda:
kelepeeketa: ika: kikima: kone mo hande palaimanu make mo palai
endu haya: pumanu make mea baememe. 20 Kutupa mo hande nate
hombulanka:manu hoto elekeeleke na teeke handa po tieke paa ipulu
haena: nikana:ma:ta: nikita: da:ta:peke na ya:la:me laa hone uma:me.
21 Kutupa nate paeyao ne na nemeke handa Poloma:ta: tiao iki pa:ta:
pua alota: Haliwekio. Ima: hande loa: pi opua:pa:peke aleo. Kotiti nane
na mina:pa:laemeka:na: yoluta: do ala:ta: ala:ta: la:tieke na hao weleke
we puma: ekita: na pulu puma:me lea:me. 22 Ima:ta: iki pa:ta: do alome.
Honkopu hape lea:me. Hali ma:nda: ota: homeke hauta: na pilieke. Do
kawaso homeke hoelieke lea:me. 23 Ame do timba kone ya panda:puniao
hata: ta:ma:ni pea halo Koda:na: enisolo homeke I teke pa:ta: a:pa hata:
alota: 24 Poloo ota: paala:ma: na homa:peke. Neketa: Sisa teke pa:ta: pua

halipikie lea:me lea:me. Kutupa opie. Koda:ma: neke amẹlẹ pulimi
haliweki paeyao pa kilieke lea:me. 25 Koto ekina: haliwekio. Honkopu
hape. Ima:ta: Koda:na: pi miniki hata: hande I pa:ta: lea: haumanu ota:
pilieke hone ulume lea:me. 26 Kutu piliepate nikita: hoki ma:nda: nane
pua talumeke lea:me.
27 Natemanu 14 paeyeketa: mo po tilipu ipulu haena: timbata: mo
Meditoteiniani dawala ikali tukiki pa:ta: pulu hamono buta:hokina: mo
palai kawaso handeteke haeme haliwekima: Ameta: kenke teke pa:ta:
puluma:me hone wimikime. 28 Koto ekina: pu mea lopa:niao 20 pa:domi
yata:pa handaata: hosiki mo pateleke pua paa mea lopa:niao 15 pa:domi
yata:pa handemekeme. 29 Kutupa mo toopi pa:ta: puaama:na: mo palai
kawaso hoki nane a:nka tonkopu mea lopaota: da kelepena:yeke yeni
pimikime. 30 Mo palai kawaso handeteke haeme haliwekita: mo palai
kawaso mina:pa:lao pindipa poluekema: mo hande kawasosiki mea ikali
manda lopanialuekema: pimime. Mo palai kawaso mineke nane pa:ta:
a:nka mandane ekimanu mea lopaaluekema: makeaaso hata: pimipate
31 Poloma: mo opisa hali ipika: ami haliweki tonka:na: iki pa:ta: alota:
Do palai kawaso handeteke haleme haliweki do pa:ta: na pitimika:na:ta:
da:ta:peke na ya:la:me lea:me. 32 Koto lea: ekina: mo ami haliwekima:
hande konau pumanu tunkula hande kawasosiki paa lopena: lememe.
33 Da ka:la:puluekema: haena: Poloma: paeyaoma: nesiki nena:yeke
honke wotu alo alota: Ikana:ma: nesiki na neke hone elekeeleke witolo
hamina: nate 14 paeya:me lea:me. 34 Koto ekina: Ima: do honke alo pita:
Ne nape pi ta alo handa:pe lea:me. Honkopu hamena: nape lea:me.
Hali ma:nda:ta: ipika: itiki homeke kone na alupilieke lea:me. 35 Koto
laaka:na: Poloma: palaowa mea haliweki paeyao amẹlẹ hata: Koda: pa:ta:
keiyae pi laata: mo palaowa pindipa nea:me. 36 Kutupa paeyaoma:
ta:na:ma: homa ika: kone ne nememe. 37 Mo hande kawaso tiekena: 276
haliweki pituma:me. 38 Kutupa ne ana:na: naaka:na: mo kawaso yapa:
pu liaena:yeke mo widi palaowana: kiliki pusemanu dawala tukiki pa:ta:
mea lopaememe.

Mo hande palai kawaso yamba:la: alu alu piekeeki

39 Kutupa da kelepea: pita:ta: kenke handaata: Hando pa:ta:pe
lemepate ankolo pu wiekeeki homeke handaata: Do kawasota: koto
pa:ta: talamana:e lememe. 40 Koto ekina: mo hande a:nka pumanu
ka:la:pa lopa:niao oni dawala tukiki pa:ta: ulu pena: laata: mo kawaso
la:ka:lao haya: alemanu tonkaeya: pumanu make ka:la:paata: mo
kawaso mineke nane palai homeke mea endiao poma: titolo haena:
mo kenke pa:ta: ai pena:yeke pimime. 41 Kutu pimipate mo kawasota:
ikali hou pa:ta: tạlạ haena: mo kawaso mineke nane ota: panka: pelia
hata: taka:la:pa pulu haena: hande mendeke naneta: mo dawala ikali
homa: a:pa mea lonke lonke laaso hata: hande kawaso mendeke
nane yamba:latiki pia:me. 42 Kutupa mo ami haliwekima: mo dipula
haliweki paeyao ikali pa:ta: kiki moka:la pindipa puaama:na: lumana:e
hone wimikipate 43 pa ika: opisa halima: Polo tamba: muluekema: mo
haliweki hone wimieki tunkula sa:sa: pia:me. Ipikana:ma: pi la alota:
Kiki moka:lapeke ya:la: haliweki amba:la dawala pa:ta: ponkaniao kenke
nane pua:pa:peke lea:me. 44 Kutupa mandane haliwekita: tisunu make
kawaso yamba:la:la:eki sasakesunu make mea mina pua:pa:peke lea:me.
Koto ekina: niki paeyaota: mo kenke nane pua ana:na: opolo poma:me.

28

Molota pa:ta: hayekeeki

1 Kutupa kenke nane epeke opolo pua hata: koto hokina: bikita: Molota
lemeeki opuma:me. 2 Koto pa:ta: haeme haliwekima: niki petololo hata:
ti kita kiki kimime. Lako ipulu hata: kosa: pieke handa pimime. 3 Poloma:
tisunu mu tonko pea tina: wia:pate titipu pieke handa hoke ketoma:
a:pa ipika: kikina: hapulia:me. 4 Mo da haliwekima: hande keto ipika:
kikina: hapulia:eki handaata: ika: kone ane mone pitolo hata: alota: Do
halima:ta: ketete pea hali ma:nda: litolo pa:la:me lememe. Dawala pa:ta:
na homea:pate pa ipika: ketetena: homilieke lememe. 5 Koto lemepate
Poloma: ipika: kiki tande tande laa mo keto ti pa:ta: lopaeya:me. Kutupa
ipika: lokena: ekia:nda: na pia:me. 6 Mo haliwekima: Polo pombei yao
tako pea lopena: patema: handoma: handoma: pimipate ekia:nda: na
pieke handa ika: hone la:ka:la alota: Do halita: koda: ma:nda: ya:ka:ta:me
lememe.
7 Koto alena: tekepa:ta: mo hokina: haeme wanda:halina: hamoko
tumiki hali Pubiliusita: ipika: emanu pokea:me. Ipikana:ma: niki handa:
mea nate tepona: ipika: da pa:ta: niki handeteke haya:me. 8 Ipika: ateketa:
ki yeni tiputu hatu yamaasa: yeni make hao homa:pa wia:me. Kutupa
Poloma: ipika: da panda: pa:ta: pua Koda: pa:ta: yeni pea ipika: kiki
yaapo mo halina: lokena: wia yeni tandelaeya:me. 9 Kutu pieke handa
mo hokina: yeni haeme wanda:hali paeyao epemepate ika: yeni make
tandelena: lea:me. 10 Niki pa:ta: ala:ta: ala:ta: wopu kiaata: kutupa palai
kawaso ma:nda:na: paa poluekema: hamono nika: mea pua:peke yea:
alemanu kimime.

Mo Molota hao Loma: nane pemekeeki

11 Sumba: tepo yapeeke handa mo A:lekesa:ndia da hao epea: palai
kawaso homekena: poma:me. Mo kawaso bikita: Temoko Manda:e. Mo
kosa: dina:ta: hande hoki pa:ta: hando haya:me. 12 Kutupa pua mo
Sitakusi daoni pa:ta: opolo pua nate tepo koto pa:ta: haowa:me. 13 Koto
pa:ta: mina:pa:lao puoopu hao mo Lidiumi daoni pa:ta: opolo poma:me.
Da kelepea: pita:ta: mo dawala nane po ipulu haena:yeke nate yaapo
puata: mo Puteoli daoni pa:ta: opolo poma:me. 14 Koto pa:ta: mandane
Ketiso tapake wanda:hali handa: uma:pate pula homekena: niki amelẹ
hamana:e laa honke lememe. Koto ekina: puata: Loma: da pa:ta: opolo
poma:me. 15 Kutupa mo Loma: Ketiso kame titima: niki ipuluma:me pi
opuata: mo Apiusina: makedi pa:ta: make mo Kimisu Hali Polu Hala: Da
Tepo pa:ta: make niki manda:hande pulu epememe. Kutupa Poloma: iki
handaata: Koda: pa:ta: keiyae pi laata: honkopu haya:me.

Loma: pa:ta: hayekeeki

16 Kutupa mo Loma: daoni pa:ta: opolo poma:pate pa Polota: ipika:
kone honumake haena: mo ami hali homekema: ipiki handeteke haena:
lememe. 17 Kutupa nate tepo paeyeketa: Poloma: koto pa:ta: haeme
tondiki Diu haliweki wi la: mepi peaata: kutupa momba:la haena:
ipikana:ma: alota: Kametitio. Ima:ta: nika: wanda:hali pa:ta: make nika:
apa:mei manuna: peleme ekimanu pa:ta: make ekia:nda: na pua:pate mo
Diutuseleme haliwekima: I meaata: Loma: haliweki pa:ta: halememe.
18 Kutupa ya hau weiya lota: pimipate I homaalo pia: hau ma:nda: na
handa: u haota: Ita: da tapaaluekema: hone wimime. 19 Kutu pimipate

mo Diu haliwekima: Na tapaapeke lemeke handa yaka wanda:hali pa:ta:
samani puluekema: hone na ua:pate Sisa pa:ta: kone wi loluekema:
pua:me. 20 Koto ekina: Ima: iki wi la handolo pi loluekema: loa:me.
Isulai wanda:halima: hone wilimi ekina: do seni puma: I tonkaeya:me
lea:me. 21 Kutupa ikana:ma: ipiki pa:ta: alota: Diudia nanema: neke pa:ta:
wape pea ipula: pasemanu na muma:me. Kutupa do ane epea: kame
homekema: pi ma:nda: hoke pi make neke pa:ta: na la:la:me lememe.
22 Kutu pa:la:pate mo kenke paeyao nane do hande tapake pa:ta: la la
pu halemeeki opoloma:me. Koto ekina: naka: hone witele ekimanu
opuluekema: hone pa:la:me lememe.

23 Kutupa nate wiata: ipika: haya: da pa:ta: haliweki wopu pua
mombelememe. Kutupa Poloma: mo haliweki pa:ta: mo hande Koda:na:
Kilu Tombuao Hala: pimanu walo haya:eki da ka:la:paaso la pua timba:
laeya:me. Yesuna: pi opua mina:yeke ipikana:ma: hande Mosesina:
wape pa:la: Lo Pimanu make mo potopede haliwekina: wape pelemeeki
pa:ta: make laa walea:me. 24 Mandane haliwekima: ipikana:ma: lea: pi
opimipate mandaneeki manuma: na opimime. 25 Koto ekina: ika: kone
hone ta:ta: ta:ta: wia pi ta:ta: ta:ta: alo hata: poluekema: haena: Poloma: pi
homeke ma:nda: dupa lea:me. Mo Holi Sipitidima: hande potopede hali
Aisaya pa:ta: la halolo hata: ika: atekemanu pa:ta: do leeke pita: ota: alo
pia:me. 26 Ipikana:ma: leeke ekita: dupa

Ikana:ma: opitolo opitolo halo pelemepate ika: hone pa:ta: na wilimikie.
Kutaa make handolo handolo halo pelemepate ika: honema:ta: na hand-
ilimikie.

27 Pa ekipeke. Do wanda:halina: hone manuta: timba: lo make ika:
katakemanu poko make ika: lekemanu handupu pa:la:me.

Koda:ma: alota:

Kutu piki haumanu na pia:ka:na: yoluta: ika: lekema: epeke hando make
ika: katakema: epeke opu make ika: honema: epeke hone wia hata:
ikana:ma: I pa:ta: la:ka:la epolo pimika:na: yoluta: kota: Ima: iki
wamo pulu pua:me laa la:la:me leekeme lea:me.

28 Kutupa Poloma: lo paeyaaso hata: alota: Hone wia:pa:peke. Koda:ma:
ipika: da:taasa: pita: mo Diendaili wanda:hali pa:ta: tapaasa:ma: opil-
imikie laa lea:me. 29 [Koto pi lea: ekita: mo Diu haliwekima: mina:pa:lao
pulu hata: pi la alu alu pulu pimime.]

30 Kutupa koto pa:ta: bapi yaapo Poloma: ipika: hambo haya: da pa:ta:ta:
hao hata: ipiki handolo epemeke wanda:hali paeyao handa: meaata:
31 ma:nda:ma: sa:sa: na pitolo haena: ipikana:ma: honkopu haaso hata:
Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekina: make mo Tekehali Yesu Ketisona:eki
make pi wala:tiki pu hayekeme.

Poloma: Loma: Ketiso tapake pa:ta: tapaeyeke wapee

1 Do wapeta: I̱ Poloma: pua:me. Yesu Ketiso ipika: e pokaaso hali
halome. Koda: ipika: Pi Seliapo walonoyeke ipikana:ma: I̱ wi la: meaata:
aposolo hali hano la:la:me.
2 Do hande Pi Seliapota: Koda:ma: amba: kiake pi la: witolo hata: ipika:
pi la: mea halo haemeke potopede haliweki pa:ta: la halaata: yakopiki
Baibolo bukana: make wape pina: leekeme. 3 Do Pi Seliapota: ipika:
Eiyeke hande nika: Tekehali Yesu Ketisoma: pulu pieke ekina: eki loa:me.
Ipikita: kenke hali leke hayeke ekita: Deipidina: tapake hali hayekeme.
4 Kutu piekepate ipikita: Koda: yaapo hao a:pa yakopiki hali hayeke ekita:
kota: Koda:ma: wele wotu pitolo hata: ipikita: Koda:na: Eiyekee laa pen-
eme yaluekema: homeeke pa:ta: kone paa mea tiaeyekeme. 5 Koda:ma:
Yesu Ketiso pa:ta: hone witolo hata: I̱ aposolo hali halo pua:eki kia:me.
Kutupa Ketisona: bikina: kenke ta:ta: ta:ta: pa:ta:manu haeme wanda:hali
paeyao hatuku pua ipika: pi hone tulao opua pina:yeke kia:me. 6 Loma:
wanda:halio. Do alo ekita: iki pa:ta: make alome. Iki make Yesu Ketiso
pa:ta: hamina:yeke Koda:ma: wi la:la:me.
7 Koto pa:la: ekina: Koda:ma: pukima: homaata: ota: ipika: wanda:hali
hamina: wi la:la: Loma: wanda:halio. Iki paeyao pa:ta: wape do pitolome.
Nika: Apa: Koda:ma: make pa Tekehali Yesu Ketisoma: make iki pa:ta:
a:ta:ma: homolo hata: ika: puki lopao hamina: lepeka:na:ta: epelieke.

Poloma: Koda: pa:ta: keiyae pi ala:eki

8 Do pi kini pitolo hata: doeki alome. Ika: Yesu Ketiso pa:ta: hone
tulaasemeeki kenke wanda:hali paeyaoma: opiteleme ekina: I̱ma: iki
paeyao pa:ta: hone wia Yesu Ketisona: bikina: yaka Koda: pa:ta: keiyae
pi alome. 9 Do alo ekita: ota: pi aloeki Koda:ma: handa:la:me. Do
Koda:ta: ipika: Eiyekena: Pi Seliapo walolo hata: yaka tieke pukima: ipika:
e pokao halome. Hoto paeyao iki pa:ta: hone witolo hata: 10 I̱ma: yeni
pu haloeki Koda:ma: handa:la:me. Koda:ma: hone pia:ka:na:ta: I̱ta: ame
iki pa:ta: a:pa hosiki haluekema: Koda:ma: peaena:yeke honke alome.
11 Iki handuluekema: I̱ma: hone wotu pa:la:me. Mo hande Holi Sipitidina:
epeaasa:eki ma:nda: iki pa:ta: teli teli pealuekema: ika: puki taka:lao
hamina:yeke loa:me. 12 Do alo ekita: dupae. Yaka hone tulaalo ekima:
iki tamba: mina: make ika: hone tulaaleme ekima: I̱ tamba: mina: make
niki paeyaoma: tamba: mu alualu pumana:yeke loa:me.
13 Yaka kame titio doeki hone wia:pa:peke. I̱ta: iki ame̱le̱ hosiki halo
ipuluekema: hoto elekeeleke pua:pate ale ma:nda:ma: yaka pota: sa:sa:
pu hala:me. Iki ame̱le̱ haleme mandane wanda:halima: pi mina: puki
la:ka:laluekema: mo mandane Diendaili wanda:hali pa:ta: pua: tupa:
puluekema: I̱ma: hone pa:la:me. 14 Kapomanina: pita:la: hau handeleme
wanda:hali pa:ta: make na handeleme wanda:hali pa:ta: make wape
handeleme wanda:hali pa:ta: make wape na handeleme wanda:hali
pa:ta: make paeyao pa:ta: I̱ma: pi wala:peke ya:la:me. 15 Koto ekina:
Loma: wanda:hali iki pa:ta: make mo Pi Seliapo waluekema: tiki tiki hao
halome.

Mo Pi Seliapona: wele pa:la:eki

16 Mo hande Pi Seliapoma: Koda:ma:ta: ipiki pa:ta: hone tulaaseme
wanda:halita: Diu wanda:hali amba:la Diendaili wanda:hali wetepena:
paeyao ipikana:ma: wele pitolo hata: da:taapeke ya:la:me. Koto ekina: mo
Pi Seliapo pa:ta: I̱ta: ota: ti lao halome. 17 Mo hande Pi Seliapoma: doeki
wala:leke handa loa:me. Koda:ma: wanda:hali ipiki pa:ta: tiki tiki haena:
ala:eki wala:la:me. Mo Koda:ma: do pita:la: ekita: wanda:halima: hone
tulao hatiki puo pu hao paeyaalo pulu make pilieke. Mo Baibolo bukana:
wape pea ula: tupa: Hali epima: Koda: pa:ta: hone tulao haya:ka:na:ta:
Koda:ma: ipiki pa:ta: mo hali tiki tiki haena: lelieke. Kutupa mo halita:
da:ta halieke.

Wanda:hali paeyao pa:ta: hoke haumanu ula:eki

18 Kutupa Koda:ma:ta: wanda:hali paeyaoma: ipikita: hoki nane
yao ika: hoke hau paeyao pimiki ekina: ipikana:ma: mineke pankolo
hata: iki ame̱le̱ pi yokaalu pulu pelemeeki make wala:la:me. Kutu piki
wanda:halima: ika: hoke hau piteleme ekina: mandane wanda:halima:
Koda:na: ota: hala:eki handaama:na: sa:sa: pu halememe. 19 Kutupiki
wanda:halita: Koda:ma: panisi peaalieke. Do ekina:yeke loa:me.
Koda: hala: ekita: wanda:hali paeyao pa:ta: na a:mbala:me. Ikana:ma:
handa:pa:peke ya:la:me. Pa ekipeke Koda:ma: kone iki pa:ta: peneme
yaala:me. 20 Koda:ma: kenke ala:ta: ala:ta: paeyao wepia wina: la:la: dina:
kini pu mea a:pa ame haloma: pa:ta: kone wanda:hali paeyaoma:ta: Koda:
ota: hala:eki make ipika: wele pu hao halo pa:la:eki make hone epeke
tupa: wia:pa:peke ya:la:me. Koto Koda:na: hau yaapota: lekema: peneme
handa:pa:peke na ya:la:pate pa hone wia:pa:peke ya:la:me. Wanda:hali
paeyaoma:ta: Koda:ma: wepia wina: la:la: ekimanu lekema: handolo
hata: hone wia:pa:peke ya:la:me. Koto ekina: wanda:hali paeyaoma:
pi ma:nda: lapa:peke na ya:la:me. 21 Iki paeyaoma:ta: Koda: hala:eki
hone witelemepate ipiki pa:ta: Neketa: ota: Koda: haleme pi na leke
ipika: pi laaluekema: make kiao halememe. Kutupa ipiki pa:ta: keiyae
pi make na lo halememe. Kutu pu haleme ekina: iki hone wopu na
wiki hata: ika: hone teke pa:ta: timba: lo pamba:la:eki tumbulu baena:
halememe. 22 Ikana:ma: alota: Nikita: hone wopu uluma: wanda:hali
haloma:me laa lo halemepate ikita: hone na wiki wanda:hali hata:ta:
23 hande na homeke pa hao hala: Koda: pa:ta: panda:puniao yeni na piki
pa mo wanda:halima: wa:pa:la: alemanu pa:ta: kone panda:puniao yeni
pu halememe. Koto ale manuta: mo homa:la:eki pila: halima: make ba
titima: make kenkena: pomineleme ale manuma: make kutupiki ekima:
handeke ekimanu pa:ta: panda:puniao yeni pu halememe.

Hoke hau ta:ta: ta:ta: pita:la:eki

24 Hone na wiki kutupiki haliweki haleme ekina: Koda:ma: kiao ika:
hone pa:la: suseke haasa: haumanu pa putia pena: ala:me. Kutupa
ikana:ma: yaala: piki haumanu pu alualu pu halememe. 25 Kutu piki
haliwekima:ta: Koda: ota: hala: ekita: na miki pa topo pea yayapikieki
melememe. Kutupa Koda:ma: pa wepia wina: la:la: alemanu pa:ta:
panda:puniao yeni pu hata: ika: hau peao halemepateta: hande ala:ta:
ala:ta: paeyao wepia wina: la:la: Koda: pa:ta:ta: na pitelememe. Koto
Koda:ta: wanda:halima: ipika: pi laatiki pu hapa:peke ya:la:me. Ota:
loa:me.

26 Kutupu haemeke ekina: Koda:ma:ta: ika: yaala: piki haumanu pa
putia pena: la:la:me. Wanda:wekima: kone haliweki pa:ta: hone na wiki
pa ika: wanda: yankeke pa:ta: ana: na piki haumanu pu halememe.
27 Koto tupa: kone mo haliwekima: make wanda:weki pa:ta: hone na wiki
ika: hali yankeke pa:ta: kone ana: na piki haumanu pu alualu puluekema:
puki pa:ta: ti leke talo hata: pu halememe. Mo haliwekima:ta: ika: kone
yaala:piki haumanu pu alualu pu haleme ekina: Koda:ma: ika: ana: na
piki hauna: yenkita: hokeeki kone halo hala:me.
28 Mo haliwekima:ta: Koda: ota: hala:eki hone ma:nda: uluekema: ki-
aasemeke ekina:ta: Koda:ma: ika: kone hone u hoeyao pa haena: la:la:me.
Koto pa:la: ekina: mo haliwekima: ana: na piki haumanu pu halememe.
29 Koto wanda:halita: hoke hau manuma: make pasa:tei hau manuma:
make ma:nda: pa:ta: hokeeki puluekema: hone witelemeeki manuma:
make ta:ta: ta:ta: pikieki manuma: tumbulu bao halememe. Soka:la:
pita:la: ekima: make hali luekema: pita:la: ekima: make a:nda: lita:la:
ekima: make yayapiki hau pita:la: ekima: make ma:nda: pa:ta: hoke hone
wita:la: ekima: make tumbulu bao hata: pa pimanu la:tiki pu halo hata:
30 ika: ika: kone pi la la pu alualu pia:tiki pu halememe. Koda: hoki
wala leke pa:ta: sa:take pu hambiliki hoepitolo make tanda pea hatiki
pu halememe. Hakoko litolo hata: Koda:na: pi kone la:tiki pitolo hata:
hoke ekimanu puluekema: panake pota:manu weiya:tiki pu halememe.
Kutupa ateke inkiki yaapona: pi tunkula:tiki pu halememe. 31 Ikana:ma:
ya:la:ma: na homolo hata: ika: la: wimiki pimanu pa tunkula:tiki pu pitolo
hata: make ma:nda: pa:ta: epeke hone na wiki pa a:ta:ma: na homa:tiki
pu halememe. 32 Koda:na: pi ula: ekima: alota: Mo kutu piki haumanu
pu haleme wanda:halita: homa:la:eki mea:pa:peke ya:la:me laa la:la:me.
Koto la:la: pi mo wanda:halima: opitelemepate ika: hande hoke ekimanu
paa pia:tiki pu hao kutupa make mandane wanda:halima: koto hande
hoke ekimanu pimika:na:ta: a:pa:la:ma: pa pipe laa lo halememe.

2

Koda:ma: wanda:hali paeyao pa:ta: pi yokaalu pulu pa:la:eki

1 Nakana:ma: hali ma:nda: pa:ta: kiki m̱aleke lika:na:ta: kota: neke
pa:ta: ketete wilieke. Do ekina:yeke loa:me. Ma:nda:ma: pa:la: ekina:
nakana:ma: pu hata: kone mo some pa:ta: kiki m̱aleke lika:na:ta: kota:
neke kone kiki m̱aleke liteleme. 2 Koda:ma:ta: kutupiki haumanu pu
haleme wanda:hali pa:ta: pi yokaalu pia:ka:na:ta: tikitikina: pilieke hone
witoloma:pate 3 pa nakana:ma:ta: hali ma:nda:ma: pa:la: ekina: kiki
m̱aleke lika:na:ta: neke make pu hata: kone laaseme. Kota: Koda:ma:
neke pa:ta: pi yokaalu pulu pa:la: ekita: paka:lao ulueke hone witelepe.
4 Koda:ma: neke pa:ta: a:ta:ma: wopu homaata: naka: hoke hauna: yenki
a̱i na kiki yu wia hao hala: ekita: neketa: hone na witele. Koda:ma:
a:ta:ma: homa:la: ekita: nakana:ma: ipiki pa:ta: hone ma:nda: la:ka:la:
mina haelena:yeke pita:la:me. Koto ekita: iki paeyaoma: hone witolo
pelememe. 5 Koto pelemepate ikita: pi na opiki puki taka:lao halememe.
Koto ekina: Koda:ma:ta: hande Natena: hoke hau peleme wanda:hali
pa:ta: mineke pankolo hata: pi yokaalu tikitikina: pia:ka:na:ta: kota: mo
iki panisi tieke peaalia: ekita: ika: kone ame pa haka:ta:paasememe.
6 Pa ekipeke wanda:hali paeyao homeke homekema: piteleme ekimanu
Koda:ma: handaata: yenki ana:na: kilieke. 7 Mandane wanda:halima:ta:

epeke haumanu pu hatiki peaata: ika: biki epeke wina: lolo pa:la:eki
make Koda:ma: ika: pi lawalo pa:la:eki make homa:peke na yeke da:ta
hao halo pa:la:eki make weiyu halememe. Kutu piki wanda:hali
pa:ta: Koda:ma: da:ta hao halo pa:la:eki halieke. 8 Kutu piliepate man-
dane wanda:halima:ta: ika: hone pa:la: ekimanu pu hao pa epeke hau
pea:pa:pekeeki kiao hokeeki kone pu halememe. Kutu piki wanda:hali
pa:ta: Koda:ma: mineke pankolo hata: hoke yenki halieke. 9 Hoke hau
pu haleme wanda:hali pa:ta: Koda:ma: ka:nda:ma: homao tanda tanda
pita:la:eki halieke. Diu wanda:hali pa:ta: halaata: Diendaili wanda:hali
pa:ta: make halieke. 10 Koda:ma: kutu pulu pa:la:pate epeke hau pu
haleme wanda:halita: biki ula: kapu halaata: ika: pi laota: ika: puki
lopa:niaalieke. Diu wanda:hali pa:ta: amba:la pea Diendaili wanda:hali
pa:ta: make kutu pilieke. 11 Koda:ma: pi yokaalu pitolo hata: ma:nda:
pa:ta: honditi pea make pa ma:nda: pa:ta: a:ta:ma: homa make Koda:ma:
kutupiki hau na piki paeyao pa:ta: homeke hone wia pi yokaalu pilieke.
12 Diendaili wanda:halima:ta: Mosesima: wape peaala: Lo Pimanu na
handeke hoke hau pa pu hata: alupu halememe. Mo hande Lo Pimanu
iki pa:ta: na ula:me. Diu wanda:halima:ta: Mosesima: wape peaala: Lo
Pimanu opuaata: hoke hau pu haleme ekina: Koda:ma: mo hande Lo
Pimanu hone witolo hata: pi yokaalu pilieke. 13 Koda:ma:ta: wanda:hali
ipiki yaapo tikitiki yao haena: ala: ekita: mo wanda:halima: hande Lo
Pimanu pa katakema: homeke opiteleme ekina: na pikita: hande Lo
Pimanu opua piteleme ekina: haena: lelieke. 14 Lo Pi manuta: Diendaili
wanda:halima: na handeke hata: kone ika: hone wia mo hande Lo
Pimanu pimika:na:ta: kota: mo pea:peke ekimanu make na pea:peke
ekimanu make ika: kone pitelememe. Mo hande Lo Pimanu na han-
deke hata: kone pitelememe. 15 Mo hande Lo Pimanu ika: puki pa:ta:
mendieleme ekita: ika: pu haleme ekima: peneme yaasa:me. Kutupa
make mo hande Lo Pimanu ota:ekie laa ika: hone pa:ta: kone leekeme.
Hoto ma:nda:ma:ta: ika: honema: alota: Hokeeki pimime alemepate hoto
ma:nda:ma:ta: ika: honema: alota: Epekeeki pimime la alememe. 16 Koto
ekina: Koda:ma:ta: hande Natena: pi yokaalu pia:ka:na:ta: Īma: hande Pi
Seliapo loa: tupa: pilieke. Ipikana:ma:ta: Yesu Ketisoma: wanda:halima:
a:mbao u haeme hone manuna: pi yokaalu pina: lelieke.

Diu wanda:halima: mo hande Lo Pimanu opua pea:pa:pekeeki

17 Koto pa:la:pate neketa: eki pelepe. Nakana:ma: alota: Īta: Diu
halie aleme. Nakana:ma:ta: hande Lo Pimanu pa:ta: ti lao hata: naka:
kone naka: hakoko litolo alota: Īta: Koda:na: tapake hali halome aleme.
18 Nakana:ma:ta: Koda:na: hone pa:la:eki handaata: mo hande Lo Pi ma-
nuna: sukulu pea hata: tikitiki hau handa: uluekema: handaata: 19 naka:
hone dupa ula:me. Leke holupiki wanda:hali pa:ta: Īma: pota: wala:peke
ya:la:me laa Īta: timba: leke pa:ta: haleme wanda:hali ika: pāā peaasoeki
halome alo hata: 20 Īta: hone wopu na witeleme wanda:hali ika: hone
wiaaso hali make weki wandikima: handeleme wanda:hali ika: wala:la:
hali make halome hone witeleme. Naka: honema:ta: hande Lo Pimanu
opua wia hala: ekina: pita:la: ekimanu paeyao Īma: handaata: Īma: lolo
polo pimanu make ota:ekie lolueke hone witeleme. 21 Nakana:ma:
mandane wanda:hali walelepate neke naka: kone ekipeke na walelepe.
Nakana:ma: pi walolo alota: Pake na napeke alepate nakana:ma: naka:
kone pake no halepe. 22 Nakana:ma: alota: Tooli ka:taasa: hau na pea:peke

alepate nakana:ma: naka: kone tooli ka:taasa: hau na pu halepe. Toopi ti wepia ula: ale pa:ta: yeni pu haleme wanda:hali pa:ta: nakana:ma: pi wopu alepate koto alemanu ula: tembolo da pa:ta: ala:ta: ala:ta: pake no halepe. 23 Nakana:ma:ta: hakoko litolo alota: Hande Lo Pimanu Koda:ma: niki pa:ta: kiekeme alepate nakana:ma: hande Lo Pimanu yambelele ekina: wanda:halima: Koda:na: biki hoeyaena: alepe. 24 Hande Baibolo bukana: wape pa:la: tupa: Ika: Diu wanda:halima: pu haleme ekina: mo Diendaili wanda:halima:ta: Koda:na: biki hoeyao halememe.

25 Nakana:ma:ta: hande Lo Pimanu opua miniki hata: pu haeka:na:ta: kota: naka: sekemesaisi hau peaala: ekita: a:pa:la:pate pa nakana:ma: hande Lo Pimanu opua na pu haeka:na:ta: kota: naka: sekemesaisi hau peaala: ekita: pa ekie. 26 Diendaili hali ma:nda:ma: sekemesaisi hau na piki pa hata: kone hande Lo Pimanu opua miniki hata: pu haya:ka:na:ta: kota: kutupiki halita: sekemesaisi hau peaala: hali leke hala: ekita: Koda:ma: hone na wiliepe. 27 Koto ekina: Diendaili haliwekima:ta: sekemesaisi hau na piki hata: kone hande Lo Pimanu opua miniki hata: pu haleme ekina: Diu wanda:hali kiki ma̱leke lilieke. Pa ekipeke ikana:ma:ta: hande wape peaala: Lo Pimanu miniki hata: make sekemesaisi hau peaala:eki pea hata: make pa yambolo haleme ekina: kiki ma̱leke lilimikie. 28 Ota: Diu halita: epipe. Ota: sekemesaisi hau peaala: halita: epipe. Diu hali ma:nda:ta: pa manda hata: pia:ka:na:ta: kota: kutupiki halita: ota: Diu hali na halieke. Kutupa make sekemesaisi hau pita:la: ekita: pa manda lokena: pita:la:eki dia:me. 29 Ota: Diu hali hala: ekita: puki pa:ta: mea mendia hala:eki ota:ekie. Kutu piki halina: puki pa:ta: Koda:ma: make amba: hao hala:me. Kutu piki hauta: Koda:na: Sipitidima: peaala:me. Hande wape peaala: Lo Pimanu na peaala:me. Kutu piki halita: wanda:halima: ipika: pi na laasemepate Koda:ma: kone ipika: pi laasa:me.

3

1 Kota: Diu wanda:halima:ta: Diendaili wanda:hali ankulao halemepe. Sekemesaisi hau peaala: ekima:ta: epekeeki ma:nda: handa: wilimikipe. 2 A:pa:e. Iki pa:ta: epekeeki wotu ula:me. Titina: dupa Koda:ma:ta: mo Diu wanda:halima: ipika: pimanu miniki hata: handeteke haena:yeke iki pa:ta: haleekeme. 3 Koto hau pina: kone mandane wanda:halima: pi na opiki kiao haemekepate mo wanda:halima: pimiki ekina: ika: honema:ta: Koda:ma: make ipika: pi tunkula halieke hone witelemepe. 4 Ota: dia:me. Wanda:hali paeyaoma: yayapiki pi alo hamina: kone Koda:ma:ta: ota: pi homeke lo halieke. Hande Baibolo bukana: wape pa:la: tupa:

Nakana:ma: ale pita: paeyaoma: opuaata: ota: tikitiki piki pi aleme laa hone wilimikie.

Neke pa:ta: pi yokaalu pitiki pimika:na:ta: hoto paeyao wini pea:tiki pilipikie wape pa:la:me.

5 Koto pa:la:pate mandane haliwekima: alota: Hoke hau puma:ka:na:ta: wanda:halima: Koda:ma: tikitiki hau pita:la:eki wotu handilimikie alemepate koto aleme pi hombo peaasota: eki lomana:pe. Mo kenke haliwekima: lo haleme tupa: Koda:ma: niki panisi kia:ka:na:ta: hokeeki pitolo pita:la:me laa lomana:pe. 6 A:pa:e. Ota: dia:me. Koda:ma:ta: tikitiki hau na pu haya:ka:na:ta: kota: wanda:hali pa:ta: ekipa pi yokaalu piliepe.

7 Koto pa:la:pate hali ma:nda:ma: alota: Yaka hoke hau pu halo ekima:
Koda:ma: tikitiki hau pu hala:eki wopu walolo hata: Koda:na: biki make
mea a:meiyaasa:ma: ekina: kota: Koda:ma: I pa:ta: alota: Neketa: hoke hau
pu hale ekina: hoke yenki kulueke pita: ekipeke leliepe ala:me. 8 Koto
ekina: mandane wanda:halima: alota: Epekeeki epena:ma: kota: hokeeki
pumana:e laa alememe. Mandane wanda:halima: I la la pitolo hata: kone
alota: Poloma: kutupiki pi ombu la:tiki pu hala:me laa lelememe. Koto
pi leleme wanda:halita: Koda:ma: hoke yenki halea:ka:na:ta: tikitiki hau
pitolo hata: kone pilieke.

Hali homeke a:nda: Koda: pa:ta: tikitikina: na hala:eki

9 Kota: niki Diu wanda:halima: mo Diendaili wanda:hali ankulao
haloma:pe. Dia:me. Ima:ta: iki pa:ta: amba: ta waloa: handa:e. Diu
wanda:hali make Diendaili wanda:hali make hoke hau manuma: wele
pita:la: ekima: mandake tupa: niki paeyao tombuao ula:me. 10 Mo
Baibolo bukana: wape pa:la: tupa:
Ma:nda: hali a:nda: Koda: pa:ta: tikitikina: na hala:me.
11 Ma:nda: hali a:nda:ma: tikitiki pikieki na handa:la:me.
Ma:nda: hali a:nda:ma: Koda: homeke na weiyu hala:me.
12 Haliweki paeyaoma:ta: Koda: hoki nane yao halememe.
Paeya ta:pao hao hoeyaalememe.
Ma:nda: hali a:nda: homekema: kone epeke hau na pu hala:me.
13 Kutupa ika: kake ka:ka:na: manuta: hali hoila: naku ka:ka:na: lumba:pa
wiki nono pelememe.
Ika: kekekemanu pa:ta: hoke hoke yayapiki pimanu ipu hala:me.
Ika: hambiliki manuma:ta: hali lita:la: keto kakema: handeke pimanu lo
halememe.
14 Ika: kake manuta: hali tetoma: homaasa:ma: pi manuma: tumba hale-
meme.
15 Wanda:hali tanda tanda peao luekema: ai ai pu halememe.
16 Mandane mandane puaata: ala:ta: ala:ta: hoeyaota: wanda:hali make
ka:nda:ma: homao halememe.
17 A:nda: peli alualu pea haluekema: koto hauta: hone na u halememe.
18 Koda: pa:ta: make pututuma: homolo hata: ika: kone lu mina:niao homu
pea halememe laa wape pa:la:me.

19 Mo hande Lo Pimanu opua oto pa:ta: haleme wanda:halita: mo Lo
Pimanu iki pa:ta: ula: ekita: handoloma:me. Koto Lo Pi manuma: ham-
biliki honiolo aleme pimanu sa:sa: peaata: Koda:ma: kenke wanda:hali
paeyao pi yokaalu pulu pa:la: ekita: wala:la:me. 20 Do ekina: yeke loa:me.
Ma:nda: hali a:nda:ma: hande Lo Pimanu opua pa:la: ekina: Koda: pa:ta:
tikitiki yao hapeke na ya:la:me. Mo hande Lo Pi manuma: pita:la: ekita:
wanda:halima: ika: hoke hau pelemeeki hone wina: pita:la:me.

Koda:ma: wanda:hali ipiki pa:ta: tikitiki yao haena: la:la:eki

21 Kutu pita:la:pate Koda:ma:ta: wanda:hali ipiki pa:ta: tikitiki yao
haena: la:la: ekita: peneme yao ula:me. Hande Lo Pi manuma: peaasa:eki
dia: ya:la:pate hande Lo Pi manuma: make mo hande potopede hali-
wekima: make amba: la ka:la:me. 22 Wanda:halima: Yesu Ketiso pa:ta:
hone tulaaseme ekima: Koda:ma: ikita: ipiki pa:ta: tikitiki yao hamina:
lo hala:me. Ketiso pa:ta: hone tulaaseme wanda:hali paeya ta:pao
pa:ta: Koda:ma: koto hau pu hala:me. Diu wanda:hali make Diendaili
wanda:hali make ta:ta: pea na haleme ekina: loa:me. 23 Wanda:hali

paeya ta:paoma: hoke hau pea hata:ta: hande da:tao hala: Koda: teke
pa:ta: na haloma:pate 24 ipikana:ma: ipika: pa a:ta:ma: homolo hata:
kieke ekima: nikita: ipiki yaapo tikitiki yao hamono la:la:me. Koda:ma:
koto pa:la: ekita: Yesu Ketisoma: niki ka:la:pa: tapaala: ekima: pina:
la:la:me. 25 Koda:ma:ta: Yesu Ketiso mea haena: laata: ipiki homolo
hata: ipika: we lopolo piekeme. Lopeeke ekima: ipiki pa:ta: hone tu-
laalo peleme wanda:halina: hoke hau pelemeeki manuta: pa paeyaena:
leekeme. Koda:ma: koto pa:la: ekita: ipika: tikitiki hau pita:la:eki
peneme yao waluekema: piekeme. Amba:ta: Koda:ma: wanda:halina:
hoke hau peleme ekimanu leke honikima: hando ankulao handeteke
hao hayekepate 26 ameta: ipika: tikitiki hau pita:la:eki peneme yao
waluekema: wanda:halina: hoke hau pelemeeki manuna: hau ma:nda:
pu hala:me. Koda:ma: kutu pita:la: ekima: ipikana:ma: kone tikitiki hau
pu hala:eki Yesu Ketiso pa:ta: hone tulaaseme wanda:hali ipiki yaapo
tikitiki yao hamena: la:la:eki make wala:la:me.

27 Koto hali ma:nda: epima: eki hau pita:la: ekina: ipika: hakoko lia:peke
ya:la:pe. Dia:me. Hakoko lia:peke na ya:la:me. Ekipekepe. Ipikana:ma:
mo hande Lo Pimanu opua pita:la: ekina: Koda:ma: ipiki yaapo tiki-
tiki yao na haena: leliepe. Dia:me. Ota: hakoko lia:peke na ya:la:me.
Ipikana:ma: hande Lo Pimanu opua pita:la: ekina: Koda:ma: ipiki yaapo
tikitiki yao na haena: leliepate mo halima: hone tulaasa: ekina: haena:
lelieke. 28 Nika: handa: witoloma: pita: dupa. Hali ma:nda:ma: ipika:
hone tulaasa: ekima: homeketa: Koda:ma: ipiki yaapo tikitiki yao haena:
lelieke. Koto halima: hande Lo Pimanu opua pita:la: ekima: na haena:
lelieke. 29 Pate Koda:ta: Diu wanda:halina: Koda: homeke hala:pe. O
Diendaili wanda:halina: Koda: make hala:pe. Aowe ika: Koda: make
hala:me. 30 Koda:ta: homeke hata:ta: mo Diu wanda:halima: ika: hone
tulaaseme ekina: make mo Diendaili wanda:halima: ika: hone tulaaseme
ekina: make ipiki yaapo tikitiki yao haena: lelieke. 31 Koto pa:la: ekina:
mo hande hone tulaasa: ekima: hande Lo Pimanu paeyaasoma:pe. Ota:
dia:me. Hande Lo Pimanu nikana:ma: mea a:meiyaasoma:me.

4

Eipoloha:ma:ma: Koda: pa:ta: hone tulao hayekeeki

1 Eipoloha:ma:ta: Diu wanda:halina: titina: halie. Koto pa:la: ek-
ina: nikana:ma: eki pi lomana:pe. 2 Koda:ma:ta: Eipoloha:ma:ma:
piekeeki manuma: Koda: pa:ta: tikitiki yao haena: lea:ka:na: yoluta: kota:
Eipoloha:ma:ma: ipika: hakoko lia:peke yolo pia:me. Kutu pulu pia:pate
ipikana:ma: Koda: pa:ta: hata: hakoko lia:peke na ya:la:me. 3 Baibolo
bukana: wape pa:la: ekita: dupa Eipoloha:ma:ma: Koda: pa:ta: hone tu-
lao hayekeme. Koto ekina: Koda:ma:ta: Eipoloha:ma: ipika: hone tulao
hayeke ekina: ipikita: tikitiki yao haena: leekeme wape pa:la:me. 4 Hali
homeke a:nda:ma: e pokaeya:ka:na:ta: ipika: yenki mulu pa:la:pate koto
milia: yenkita: pa hameke na hala:la: ekie. Dia:me pa ipika: e pokaeyeke
ekina: halolo pita:la:me. 5 Koto pa:la:pate hali homeke a:nda:ma: ipika:
pieke ekimanu hone na wiki pa Koda: pa:ta: hone tulao haya:ka:na:ta:
kota: Koda:ma: koto halima: ipiki pa:ta: hone tulaala:eki handaata: pa
hoke hau pa:la: hali kone ameta: eki a:nda: na piki hali hala:me laa
lelieke. Kutu pita:la: ekima: Koda:ma: koto halita: I pa:ta: tikitiki yao
haena: lolueke la:la:me. 6 Kutu pita:la:eki make Deipidima: la:la:me. Hali

homeke a:nda: ipika: pieke ekimanu hone na witolo hata: Koda:ma: pa mo someta: tikitiki yao haena: lea:ka:na:ta: kota: koto halima: ta:na:ma: homa paleke hala: ekina: Deipidima: leeke ekita: dupa wape pa:la:me.
7 Hali ma:nda:ta: Koda:na: pi ula: ekimanu yamba:la:la: ekimanu Koda:ma: pa paeyaowaala: ekina:ta: koto halima:ta: ta:na:ma: homa hao hapeke ya:la:me.
8 Hali ma:nda:ta: ipika: hoke hau pa:la: ekimanu Koda:ma: na yata:pea:ka:na:ta: kota: koto halima: ta:na:ma: homa hapeke ya:la:me laa wape pa:la:me.

9 Do hande Deipidima: la:la: ta:na:ma: homa hapeke ekita: pa mo sekemesaisi hau pea haleme haliweki pa:ta: homeke la:la:pe. Dia:me. Mo sekemesaisi hau na piki haleme haliweki pa:ta: make la:la:me. Hande Baibolo bukana: wape pa:la:eki loa: tupa: Eipoloha:ma: Koda: pa:ta: hone tulao hayekeme. Koda:ma:ta: Eipoloha:ma: ipika: hone tulao hayeke ekina: ipikita: tikitiki yao haena: leekeme wape pa:la:me. 10 Koto hauta: Eipoloha:ma: pa:ta: hando dina: piekepe. Eipoloha:ma: sekemesaisi hau pea haena: piekepe o na piki haena: piekepe. Na piki haena: kone piekeme. 11 Mo sekemesaisi piki hauta: wetepe nane piekeme. Kutupata: ipika: sekemesaisi hau pieke ekita: ti witolo tombo dupa piekeme. Ipikita: sekemesaisi hau na piki hata: kone Koda: pa:ta: hone tulao hayeke ekina: Koda:ma: ipiki pa:ta: tikitiki yao haena: leeke ekita: ti witolo tombo wiekeme. Kutu pa:la: ekina: haliweki paeyaoma: sekemesaisi hau na piki hata: kone Koda: pa:ta: hone tulao haleme ekina: Koda:ma: ipiki pa:ta: tikitiki yao haena: la:la: haliwekina: apa:ta: Eipoloha:ma: ika: apa: hala:me. 12 Kutu pa:la:pate Eipoloha:ma: ipikita: mo sekemesaisi hau pea haleme haliwekina: apa: make hala:me. Iki sekemesaisi hau pea haleme ekina: dia:ya:la:pate hande nika: apa: Eipoloha:ma:ma:ta: sekemesaisi hau na piki hata: kone hone tulaeyeke tupa: ikana:ma: make hone tulaaseme ekina: loa:me.

Koda:na: pi la: ula: ekita: mo hone tulaasa:eki pa:ta: yama: mea:peke ya:la:eki

13 Koda:ma:ta: Eipoloha:ma: pa:ta: alota: Do kenke paeyaota: neke pa:ta: make naka: hoki nane halo peleme wanda:hali pa:ta: make kulueke laa la: witolo leekeme. Koda:ma: do pi la: wieke ekita: Eipoloha:ma:ma: hande Lo Pimanu opua pu hayeke ekina: na leekeme. Eipoloha:ma:ta: hone tulao hata: Koda: pa:ta: tikitiki yao hayeke ekina: leekeme. 14 Hande Lo Pimanu opua pu haleme wanda:halima: homeke Koda:na: la: ula:eki mimika:na:ta: kota: Koda: pa:ta: hone tulaasa: wanda:halita: pa hameke kone hone tulaasememe. Kutupa Koda:na: pi la: ula:eki make yaapeke na ya:la:me. 15 Hande Lo Pimanu opua oto pa:ta: haleme wanda:hali pa:ta: wetepena:ta: Koda:ma: mineke pankolo hata: iki amẹlẹ pi yokaalu pilieke. Kutu pulu pa:la:pate hali ma:nda:ma: wanda:hali pa:ta: pi wita:la:eki ma:nda: na la halea:ka:na:ta: kota: wetepena: iki pa:ta: pi ula:eki yambelelememe pi lapeke na ya:la:me.
16 Eipoloha:ma: Koda: pa:ta: hone tulaeyeke ekina: Koda:ma: hande pi la: wiekeme. Koda:ma:ta: Eipoloha:ma: ipika: hoki nane halo pimiki wanda:hali paeyao pa:ta: hande la: wieke pita: iki pa:ta: pa hameke halena:yeke loa:me. Hande Lo Pimanu oto pa:ta: haleme wanda:hali pa:ta: homeke dia:ya:la:pate hande Eipoloha:ma:ma: pieke

tupa: Koda: pa:ta: hone tulao haleme wanda:hali pa:ta: make hala:la:me.
Eipoloha:ma:ta: niki paeyaona: apa: hala:me. 17 Hande Baibolo bukana:
wape pa:la: tupa: Neketa: tutu ta:ta: ta:ta: wanda:hali paeyaona: apa:
halena: lolome laa leeke ekina: opua Eipoloha:ma: Koda: pa:ta: hone
tulao hayekeme. Koto ekina: Koda:ma: kone koto pi la: wieke ekita:
ota: yaeyekeme. Do hauta: mo amba: homemeke wanda:hali mea
da:taapekeeki make mo amba: na haemeke alemanu ipikana:ma: pima:
alo hata: kone mea haena: leekeeki make koto Koda:ma:ta: do hau make
pu hala:me. 18 Eipoloha:ma:ma: mo hande la: wieke pina: yaapeke
pota: ma:nda: na handeekepate kone ipikana:ma: hone tulao hayeke
ekina:ta: mo tutu ta:ta: ta:ta: wanda:halina: apa: hayekeme. Hande Bai-
bolo bukana: wape pa:la: tupa: Naka: hoki nane halo peleme wanda:hali
wopu halimikie wape pa:la:me. 19 Ipikana:ma:ta: ipika: bapimanu 100
tupa: hata:ta: Setama: weki mendia:peke na yeekeeki make ipika: loke
ankolopa: pamba: pamba: piekeeki make hone witolo hata: kone ipika:
hone tulaeyeke ekita: na kiti yokaeyekeme. 20 Koda:ma: la: wieke pita:
ipikana:ma: hone ti na yokeke hone tulatiki pu hao hayekeme. Kutu
pia:tiki pu hayeke ekima: dạọla hata: Koda:na: pi laatiki pu hayekeme.
21 Eipoloha:ma: ipikana:ma: hone lenkene pa witolota: Koda:ma: la:
ula: pita: ota: yaapeke ya:la:me hone wiekeme. 22 Kutu pieke handaa
Koda:ma: Eipoloha:ma:ma: hone tulaeyekeeki hando haota: ipiki yaapo
tikitiki yao haena: leekeme. 23 Mo hande Ipiki yaapo tikitiki yao haena:
leekeme pita: Eipoloha:ma: pa:ta: homeke wape na pa:la:me. 24 Niki
pa:ta: tonka:na: wape pa:la:me. Nikana:ma:ta: hande nika: Tekehali
Yesu homeekepate kone mea da:taeyeke Koda: pa:ta: hone tulao haloma:
ekina: nikita: ipiki yaapo tikitiki yao homono la:la:me. 25 Nika: hoke
hauna: Koda:ma: Yesu homolo epena: tapaeyekeme. Kutupa nikita: ipiki
yaapo tikitiki yao hamonoyeke Yesu paa mea da:taeyekeme.

5

Koda:ma: nikita: ipiki yaapo tikitiki yao hamono la:la:eki

1 Nika: hone tulaaloma: ekima: Koda:ma: nikita: ipiki yaapo tiki-
tiki hamono la:la:me. Kutu pa:leke handa Koda:ma: nika: puki lopao
ipiki amẹlẹ hamono la:la:me. Nika: Tekehali Yesu Ketisoma: pa:la: ek-
ina: pa:la:me. 2 Nikana:ma: Yesu Ketiso pa:ta: hone tulaaloma: ekina:
ipikana:ma: Koda:ma: niki pa:ta: pa hameke a:ta:ma: homa:la:eki han-
domono la:la:me. Kutupa ameta: koto tupa: haloma:me. Koto ekina:
Koda:ma: ipika: pạạ pa:la:eki niki pa:ta: teli teli peaalo pa:la:eki hone ti lao
hata: ta:na:ma: homa haloma:me. 3 Koto ekina: homeke dia:ya:la:pate niki
pa:ta: ka:nda:ma: homa:la:eki ipula: ekina: make ta:na:ma: homa hapeke
ya:la:me. Niki pa:ta: ka:nda:ma: homa:la: ekimanu epea:ka:na:ta: kota:
nikita: na:pa na wiki dạọla halo poloma:eki ipulu pita:la:me. 4 Kutupa
nikita: la handa:la:eki epena: kone dạọla haoma:ka:na:ta: Koda:ma: ota:
halie laa lelieke. Kotoeki lolo pa:la: ekina: nikana:ma: hone ti lao
halumeke. 5 Nikana:ma: koto tupa: hone ti lao haoma:ka:na:ta: nikita:
hoto ma:nda: a:nda: olopuniao na halumeke. Koda:ma: niki pa:ta:
pukima: wotu homa:leke handa loa:me. Ipikana:ma: kita:la: Holi Sipi-
tidima: kone nika: puki pa:ta: pita: peaasa:me.

6 Nikita: honkopu na hake hamono Koda:ma: la: wieke natena: kone
niki hoke hau pu haloma: wanda:hali nika:eki peaaso hata: Ketiso ipiki

homeekeme. 7 Hali ma:nda:ma: mo tikitiki hau piki halina:eki peaaso
hata: homa:peke ya:la: ekita: ka:nda: pilieke. Pate hali ma:nda:ma: mo
epeke hau piki halina:eki peaaso hata: homa:peke ya:lia:pe mata:la:me.
8 Kutu pulu pa:la:pate Koda:ma: niki pa:ta: ipika: pukima: wopu homa:la:
ekita: peneme yao yaala: ekita: dupa. Nikita: hoke hau pu haloma:
wanda:hali hamono kone Ketisota: nika:eki peaaso hata: homeekeme.
9 Ipika: homeeke ekima: Koda:ma: nikita: ipiki yaapo tikitiki yao hamono
la:la:me. Koto pa:la: ekina: ipikana:ma: niki wopu tamba: mulu pa:la: ek-
ina: Koda:ma: mineke pankolo pa:la: ekita: hoke yenki halo pa:la: ekita: na
handulumeke. 10 Amba: nikita: Koda: ipika: a:nda: tunkuliki wanda:hali
haoma:pate ipika: Eiyekena: homeeke ekima: nikita: ipika: yankekesunu
hamono la:la:me. Ame nikita: Koda: ipika: yankekesunu haloma: ekina:
Ketiso ipika: da:ta hala: ekima: Koda:ma: niki wotu tamba: milieke.
11 Koto hau homeke dia:me. Nika: Tekehali Yesu Ketisoma: nikita: Koda:
ipika: yankekesunu hamono la:la: ekina: Koda: pa:ta: ta:na:ma: homo
haloma:me.

A:da:ma: pita: Ketiso yaapo

12 Hali homekema: pa:la: ekima: kone niki kenke wanda:hali
paeyaoma: hoke hau pu haloma:me. Ipika: hoke hau pieke ekina:
homeekeme. Kutupa kenke wanda:hali paeyaoma: make hoke hau pu
haloma: ekina: homolo poloma:eki moloma:me. 13 Mosesima: mo hande
Lo Pimanu ai na opieke dina:ta: kenke wanda:halima: hoke hau pu
haemekepate pi ula: ekimanu dia: yolo hata: kota: wanda:halima: hoke
hau pu haleme ekimanu wotu handa yata:pa: tapaapeke na yeekeme.
14 Koto pa:la:pate A:da:ma: hao Mosesi halo ipu pea koto tukiki pa:ta:
haemeke wanda:halita: paeyao homo paemekeme. Hande Koda:ma:
A:da:ma: pa:ta: leeke pi A:da:ma:ma: na opieke tupa: A:da:ma:ma: piekeeki
na pimiki wanda:hali kone paeyao homemekeme. A:da:ma:ta: hali
ma:nda: wetepena: epolo pieke hali tupa: hayekeme.

15 Koto tupa: hayekepate Koda:ma: pa hameke kita:la:eki pita:
A:da:ma:ma: hoke hau piekeeki yaapota: ta:ta: pu alu pa:la: ekina: mo
hande hali yaapota: mandake tupa: na halo pelepeme. Mo hande hali
homekema: hoke hau pieke ekina: wanda:hali paeyaota: homemeke
ekita: nikana:ma: hone uluma:me. Koto pa:la:pate Koda:ma: pa a:ta:ma:
homo hala:eki wala:la: hauta: ota: tiekee. Mo hande hali homeke
Yesu Ketisoma: pa a:ta:ma: homeeke ekima: Koda:ma:ta: wanda:hali
paeyao pa:ta: ipika: pa hameke kita:la:eki walo hala:me. 16 Kutupa make
Koda:ma: wanda:hali pa:ta: ku hala:eki pita: mo hande hali homekema:
hoke hau piekeeki yaapota: ota: ta:ta: pu alu pelepeme. A:da:ma:ma: hoke
hau pieke handaata: Koda:ma: ipiki pa:ta: alota: Neketa: ketete peleme la
leekeme. Koto leekepate wanda:hali paeyaoma: hoke hau pelemepate
Koda:ma: niki pa:ta: pa hameke a:ta:ma: homolo hata: Ikita: ketete na
peleme wanda:hali halememe la ala:me. 17 Mo hande hali homekema:
hoke hau pieke handa homa:la: ekita: honkopu hao wanda:hali paeyao
lu tombuao ula: ekita: nikana:ma: handoloma:me. Koto pa:la:pate
mo hande hali homeke Yesu Ketisoma: pieke ekita: ota: hone mateke
some tieke pa:la:me. Koda:ma: pa hameke a:ta:ma: wopu homa:la:eki
make ipiki yaapo tikitiki yao hamono la kita:la:eki make kotoeki yaapo
moloma: wanda:halima:ta: Ketisoma: peaala: ekina: da:ta hata: honkopu
hao halumeke.

18 Koto ekina: mo hande hali homekema: hoke hau pieke ekina:
wanda:hali niki paeyaoma: hoke yenki mea:peke ya:la:me. Koto tupa:
kone mo hande hali homeke ma:nda:ma: tikitiki hau pieke ekina:
Koda:ma: wanda:hali niki paeyao ka:la:pa: tapao da:ta hao hamono
lo hala:me. 19 Kutupa make mo hande hali homekema: Koda:na: pi
na opieke ekina: wanda:hali woputa: hoke hau poloma: wanda:hali
haloma:me. Koto tupa: kone mo hande hali homeke ma:nda:ma: Koda:na:
pi opua pieke ekina: Koda:ma: wanda:hali wopu ipiki yaapo tikitiki yao
hamono lo hala:me.
20 Hande Lo Pi manuta: wanda:halima: hao hoeyaaseme ekimanu
daeyaena:yeke Koda:ma: wetepena: Mosesi pa:ta: la haleekeme. Kutu
piekepate hoke haumanu daeya:tia peekepate Koda:ma: pa hameke
a:ta:ma: homa:la:eki tiekema: daeya:tia pulu hata: lu ankulala:me. 21 Koto
ekina: wanda:hali paeyao homolo puma: ekina: hoke hau pita:la:eki
titipu wotu piekeme. Koto tupa: kone Koda:ma: niki pa:ta: pa hameke
a:ta:ma: homolo hata: nikita: ipiki yaapo tikitiki yao hamono laata: da:ta
hao hamono la:la:me. Koto pa:la: ekima: Koda: ipika: pa hameke a:ta:ma:
homa:la:eki titipu wopu pa:la:eki peneme yao wala:la:me. Kutupa koto
pa:la: ekita: Koda:ma: nika: Tekehali Yesu Ketisoma: peaena: leekeme.

6

Nikita: Ketiso yaapo ta:ma:ni pea da:ta haloma:eki

1 Koto poloma: ekina: nikana:ma: eki pi loluma:pe. Koda:ma: pa
hameke a:ta:ma: homa:la:eki daeya:tia pena:yeke nikana:ma: hoke hau-
manu pa pu tia pomana:pe. 2 A:pa:e. Dia:me. Hoke hau pita:la:eki
pa:ta: nikita: amba: homoma:me. Ekipeke paa putia pua:tiki pumana:pe.
3 Do pa:la: ekita: hone na witelemepe. Yesu Ketiso yaapo ta:ma:ni pea
hata: bapitaisi puma: pita:ta: ipika: homeeke ekina: make ta:ma:ni pea
hata: puma:me. 4 Koto bapitaisi puma: ekita: ipiki yaapo mandakena:
homa pa lapa: pa:ta: make mandake uma:me. Panake hau pu hata:
haluekema: bapitaisi puma:me. Hande nika: Apa:ma: ipika: honkopu
hala:eki epekema: Ketiso paa mea da:taeyeke tupa: pitoloma:me.
5 Nikita: ipika: homeeke ekina: ipiki amẹlẹ mandakena: homomeke
handaata: koto tupa: kone Koda:ma: ipiki mea da:taeyeke ekima:
niki make ipiki amẹlẹ mandakena: hamonoyeke mea da:taalieke.
6 Doeki make hone witoloma:me. Amba: niki hao hoeyaoma: ekita:
hande a:ka:tei wape piki tina: Yesu amẹlẹ mandakena: lia home-
ekeme. Nikana:ma: hoke hau puluekema: hone wotu pa:la: ekimanu
Koda:ma: hoeyaaluekema: pa:la:me. Kutupa hoke hau pita:la: ekima:
niki paa a:nda: na lu tombuaena:yeke pa:la:me. 7 Hali ma:nda: a:nda:
homea:ka:na:ta: kota: mo hoke hauma: koto halita: paa lu tumbaapeke na
ya:la:me. 8 Nikita: Ketiso homeeke ekita: ipiki amẹlẹ mandakena: homo-
meke handa nika: hone tulaasoma: ekita: dupa uluma:me. Ipiki amẹlẹ
hao halumeke hone witoloma:me. 9 Ketisota: homeekepate Koda:ma:
ipiki paa mea da:taeyeketa: paa na homa:peke yekeeki nikana:ma: hone
witoloma:me. Homaasa: ekima: honkopu hao Ketiso ipiki pa:ta: pa eki
a:nda: paa pea:peke na ya:la:me. 10 Ketiso ipika: homeeke ekita: dupa.
Hoto homeke pita: kone ipiki homeekepate hoke hau pita:la: ekina: wele
pita:la: ekita: paeyaeyekeme. Kutupa ame ipiki hake hauta: Koda: yaapo
mandakena: halepeme. 11 Koto pa:la: tupa: ikana:ma:ta: ika: kone hone

dupa wipe. Niki make homoloma:me laa hone wipe. Hoke hau pita:la:
ekina: wele pita:la: ekima: iki pa:ta: eki a:nda: pea:peke na ya:la: ekina:
loa:me. Koto tupa: halemepate Yesu Ketiso yaapo ta:ma:ni pea haleme
ekina: Koda: yaapo mandakena: da:ta halememe.
12 Ika: loke tieke paeyaona: hoke hone u tiaasa: ekimanu pa putia
pulu hamono hoke hau pita:la: ekima: ika: homa:peke ya:la: loke tieke
paeyao lu tombuaasa:me. Kutu pa:la:pate koto hau manuma: iki paa na
lu tombuaena: lapa:pekema. 13 Ika: lokena: haleme alemanu ma:nda:ta:
hoke hau pina: na lapa:peke. Dia:me. Homa paa da:ta a:pa hala:
wanda:hali leke hata: ika: ika: kone Koda: pa:ta: hala:pa:peke. Tikitiki
haumanu pina:yeke ika: loke tieke paeyao Koda: pa:ta: hala:pa:peke.
14 Hande Lo Pi manuna: dupa:pe laa wala:la:eki ika: wenoko tikitikina: na
mea wikita: hande Koda:na: pa a:ta:ma: homa:la:eki homeke ika: wenoko
tikitikina: mea wina: aleme ekina: kota: hoke hau pita:la: ekima: iki paa
a:nda: na lu tombuaena: lapa:pekema.

Nikana:ma: e pokaaso hata: tikitiki hau ota: pea:pekeeki

15 Koto ekina: eki pumana:pe. Hande Lo Pi manuma: dupa:pe
laa wala:la:eki nika: wenokona: na wiki hande Koda:na: pa a:ta:ma:
homa:la:eki homeke nika: wenokona: wina: aloma: ekina: hoke hau
pumana:pe. A:pa:e. Dia:me. 16 Do ekita: ikana:ma: hone na witele-
mepe. Koto a:nda: ikana:ma: ika: kone hali ma:nda: pa:ta: tala: liao
hata: ipika: e pa hameke pokaaseme wanda:hali hamena: lemeka:na:ta:
kota: ikita: mo hande teke halina: pi opitolo hata: ipika: pa hameke
e pokaaseme wanda:hali halimikie. Hoke hau pita:la:eki ikana:ma:
opu haemeka:na:ta: kota: homa:la:eki milimikie. Koda:na: pi opu
haemeka:na:ta: kota: ikita: ipiki yaapo tikitiki yao hamina: lelieke.
17 Koda: pa:ta: keiyae pi lomana:e. Do ekina:yeke loa:me. Ikita: amba:
hone pa:la:eki pitolo hata: hoke hau pu haemeke ekina: pa hameke
e pokaaseme haliweki leke haemekepate ikana:ma: hande waleekeeki
opua handa: wimiki ota: pimanu wotu pimikime. 18 Hoke hauna:
wele pita:la: ekina: iki mea tonkao wieke ekita: Koda:ma: iki ka:la:pa:
tapaowala:me. Kutupa iki ameta: tikitiki haumanu puluekema: Koda:
ipika: pa hameke e pokaaseme wanda:hali halememe. 19 Ika: hone
ai na tikitiki yao wimi ekina: Ima: da wanda:halima: lo haleme tupa:
alome. Amba: ikita: hoke hoke haumanu paeyao puluekema: pa hameke
e pokaaseme wanda:hali leke hata: suseke haasa: haumanu make hoke
haumanu make ika: hone wia wenoko tikitikina: mea wia hata: pu
haemekeme. Koto tupa: kone ame ikita: yakopiki haumanu puluekema:
yeke koto hauna: e pa hameke pokaaseme wanda:hali leke hata: tikitiki
haumanu ika: hone wia wenoko tikitikina: mea wia hata: pu hapa:peke
ya:la:me.
20 Ikita: e pa hameke pokaaseme wanda:hali leke hata: hoke hau-
manu pu haemeke dina:ta: Koda:na: tikitiki haumanu puemena:yeke
ma:nda:ma: iki na su tiaeyekeme. 21 Kutupu haeme hau manuma:
ameta: iki yaala:ma: homelemepate iki epeaaso na pia:me. Kutu piki
hau manuma:ta: wanda:hali homao halememe. 22 Kutupa halemepate
hoke hauna: wele pita:la: ekima: iki mea tonkao wieke ekita: Koda:ma:
iki ka:la:pa: tapaowala:me. Kutupa ikita: ipika: pa hameke e pokaaseme
wanda:hali leke halememe. Koto peleme ekina: ikana:ma: ika: loke
tieke paeyao ipiki pa:ta: halaata: deto hala:eki make milimikie. 23 Hoke

hau piteleme ekina: mea:peke yenkita: homa:la:ekie. Kutu pa:la:pate Koda:ma: pa hameke kita:la: ekita: da:ta hao hala:ekie. Nika: Tekehali Yesu Ketiso yaapo ta:ma:ni pea hamono kita:la:me.

7

Wanda: mina:la: hau

1 Kame tonuo. Ikana:ma: mo hande Lo Pimanu opueleme ekina: Ima:
ame do lolo polo pita: hone wilimikie. Hali ma:nda:ma:ta: pa hata:ta:
mo hande Lo Pimanu dupie ala: ekita: opua:peke ya:la:me. 2 Do tupa:
make hali pa:la: wanda:ma:ta: haliki pa haya:ka:na:ta: kota: mo hande
Lo Pi manuma: alota: Naka: haliki pa:ta: hao hapeke la:la:me. Koto
la:la:pate mo haliki homea:ka:na:ta: mo hande Lo Pi manuma: alota:
Naka: honumake halipikie la:la:me. 3 Koto ekina: haliki pa haena:
kone hali ma:nda: pea:ka:na:ta: kota: siaka: hali wanda:e lelimikie. Koto
lolo pelemepate ipika: haliki homea:ka:na:ta: kota: mo hande Lo Pi
manuma: la:la: tupa: ipika: honumake halieke la:la:me. Koto tupa:
hata: hali ma:nda: pea:ka:na:ta: kota: siaka: na haasa:me. 4 Ya kame
tonuo. Koto tupa: iki pa:ta: make ula:me. Ikita: Ketiso ipika: loke
kone haleme ekina: hande Lo Pimanu pa:ta: ikita: homolo hata: pa
ameta: mo Koda:ma: paa mea tiaeyeke halina:eki halememe. Koto ekita:
nikana:ma: Koda:na: epeke haumanu pu hamonoyeke pa:la:me. 5 Amba:
nikita: nika: hone pa:la: ekimanu homeke pu haoma: dina: hande Lo Pi
manuma:ta: nikana:ma: hoke hau peomonoyeke nika: lokena: hone pa:la:
ekimanu pu tiaaso haena: niki homaapeke yeekeme. 6 Kutu piekepate
nikita: mo Lo Pi manuma: amba: mea tonkao wiekeeki pa:ta: homomeke
handaata: ameta: Koda:ma: niki ka:la:pa: ta:pao pa hamono la:la:me.
Ame do pokoloma: eta: hande amba: wape pea wieke Lo Pi manuma:
waleeke tupa: na pokoloma:pate hande Sipitidima: panakeeki wala:la:
tupa: pokoloma:me.

Hande Lo Pi manuma: wanda:halima: hoke hau pina: lo hala:eki

7 Koto pa:la: ekina: nikana:ma: eki pi loluma:pe. Hande Lo Pi manuta:
hokeekie loluma:pe. A:pa:e. Dia:me. Koto pa:la:pate hande Lo Pi
manuma:ta: Ima: hoke hau pitoloeki handonoyeke pa:la:me. Hande Lo
Pi manuma: alota: Ta:ta:na: ale muluekema: we na pamba:peke la:la:pate
pa kutupiki pi na lea:ka:na: yoluta: mo ta:ta:na: ale muluekema: we
pamba:la: ekita: Ima: hone wopu na ulu pua:me. 8 Hoke hauma: I pa:ta:
hoke hone pa:la: ekimanu u tiaalo pieke pota: handa: wiekeme. Mo
hande pi ula:eki homeke handeteke hata: pia:me. Lo Pimanu dia:ka:na:ta:
hoke hauta: wele na pilieke. 9 Hande Lo Pimanu na opiki hata: Ita: da:ta
haowa:pate pa mo pi ula:eki opua: dina:ta: hoke hau tiaeyeke ekima:
10 Ita: homono lea:me. Kutupata: mo I mea da:taapeke ya:la: pi ula: ekima:
kone I homono lea:me. 11 Hoke hauma: hande pi ula:eki handeteke hata: I
makealo pieke pota: handa: wiekeme. Hoke hauma: hande pi ula: ekima:
makeao I lu homaeya:me.

12 Koto ekina: mo hande Lo Pi manuta: yakopiki hau pa:la: pimanue.
Kutupa hande pi ula:eki ta:ta: ta:ta: piki ekita: kotoeki make yako pikieki
make tikitiki pikieki make epekeeki make ula:me. 13 Koto pa:la: ekina:
hande epeke ekima:ta: I lu homaeya:pe. A:pa:e. Dia:me. Hoke hauma:
homeke pia:me. Hoke hauma:ta: epekeeki mea kone ipika: hoke hau teke
wanda:halima: peneme yao handena:yeke I lu homaeya:me. Koto ekina:

hande pi ula: ekima: kone hoke hau pita:la: ekita: ota: hokeeki kone wala:
tiaasa:me.

Loke tukiki pa:ta: kone a:nda: pu alu pita:la:eki

14 Mo hande Lo Pi manuta: Koda: pa:ta: kone epeekepate Ita: homa:peke
ya:la: halie. Ima:ta: pa hameke e pokaatiki pomina:la: hali leke hata:
hoke hau pu halome. 15 Ima:ta: ya pu haloeki hone wopu na ulume.
Hone pa:la:eki na pu halopateta: hone na pa:la: ekimanu kone pu halome.
16 Yaka hone na pa:la: ekimanu pu halo ekima:ta: hande Lo Pimanu
epekeekie hone witolo ekita: peneme yao wala:la:me. 17 Koto ekina: do
Ima: hande pu halo hauta: yaka kone na pitolopate I tukiki pa:ta: ula: hoke
hauma: kone pita:la:me. 18 I tukiki pa:ta: epekeeki ma:nda: na pila:eki
Ima: hone witolome. I tukiki pa:ta: loa: ekita: Ita: kenke hali hata: loa:me.
Ima:ta: epeke ekimanu puluekema: hone pa:la:pate Ima: pea:peke na
ya:la:me. 19 Epekeeki puluekema: Ima: hone pa:la:pate na pu halome.
Hokeeki puluekema: Ima: hone na pa:la:pate paa pu halome. 20 Ima: hone
na pa:la:eki kone pu halo ekina: Ima: ya kone na pitolopate I tukiki pa:ta:
ula: hoke hauma: kone pita:la:me.

21 Koto ekina: I pa:ta: ula: hau handa: witolo ekita: dupae. Ima:ta:
epekeeki puluekema: hone pa:la:pate kone hoke hau pionoyeke yaka
honema: putiao hala:me. 22 Koda:na: Lo Pimanu pa:ta: yaka pukima:
ta:na:ma: homolopate 23 hau ma:nda:ta: I pa:ta: ula:eki handolome.
Koto ekima:ta: yaka honema: Koda:na: Lo Pimanu epekeekie laa hone
witoloeki yaapo a:nda: lu alu pu halepeme. Do hande I pa:ta: ula: hauma:
koto ekima:ta: Ima: hoke hau piono pu tiaasa: hauta: do hande I pa:ta:
ula: hauma: kone I dipula hali leke mea lopao halome. 24 A:ta:e. I pa:ta:
ta:na:ma: homa:la:eki na pila:me. Do hande I homaasa: loke taapuna:
halo ekita: epima: I tamba: miliepe.

25 Koda: pa:ta: Ima: keiyae pi alome. Ipikana:ma: nika: Tekehali Yesu
Ketisoma: I tamba: mina: lolo pa:la: ekina: loa:me. Kota: yaka haloeki
dupa. Ima: yaka kone Koda:na: Lo Pimanu yaka hone wia halopate yaka
lokena: hone pa:la:eki manuma: Ima: hoke hau piono pu tiaasa: hauna:eki
peao halome.

8

Holi Sipitidi amelę mandakena: pominoloma:eki

1 Koto ekina: Yesu Ketiso amelę ta:ma:ni pea haloma: wanda:hali
pa:ta:ta: ma:nda:ma: hoke yenki kia:peke na ya:la:me. 2 Do ekina:yeke
loa:me. Nikita: Yesu Ketiso amelę ta:ma:ni pea ota: hamono la:la: Sip-
itidita: ipikana:ma: kone I handeteke hata: walo hala: ekima:ta: mo
hoke hau pita: homa:la:eki yaapo pu tiaasa: hauma: tonka pelia hala:eki
ka:la:pa: tapaala:me. 3 Hande Lo Pi manuma:ta: kenke wanda:hali ika:
honkopu ana: na pa:leke handaata: pea:peke na ya:la: ekita: Koda:ma:
peaala:me. Kenke wanda:hali paeyaona: loke tukiki pa:ta: ula: hoke
hau teke hoeyaaluekema: Koda:ma: ipika: Eiyeke kone tapaeyekeme.
Hande ipika: Eiyekema:ta: hoke hau pu haleme wanda:halina: loke
manda:na: hao kenkena: a:paata: hoke hau paeyaaluekema: epeekeme.
4 Koda:ma: do hau piki hauta: mo hande Lo Pi manuma: tikitiki hau
pikieki wala:la: ekimanu peomonoyeke pa:la:me. Nikana:ma:ta: hande
lokema: wala:la:eki na opiki mo hande Sipitidima: wala:la:eki opitolo
hata: pitoloma:me. 5 Wanda:hali epi amedama: ika: lokena: hone

pa:la: ekimanu pea:tiki pimika:na:ta: kota: ika: hone witeleme ekita:
mo ekima: kone handeteke hatiki pilieke. Wanda:hali epi amedama:
hande Sipitidima: walo hala:eki pea:tiki pimika:na:ta: kota: ika: hone
witeleme ekita: ipikana:ma: handeteke hatiki pilieke. 6 Ika: hone
witeleme ekita: ika: lokena: hone pa:la:eki manuma: handeteke hatiki
pia:ka:na:ta: kota: homa:la:eki milimikie. Kutu pulu pelemepate ika: hone
witeleme ekita: hande Sipitidima: handeteke hatiki pia:ka:na:ta: kota:
Koda:ma: ika: puki lopa:niawao iki da:taalieke. 7 Koto ekina: hali epita:
ipika: lokena: hone pa:la:eki manuma: ipika: hone wita:la:eki handeteke
hatiki pia:ka:na:ta: kota: ipikita: Koda:na: a:nda: tunkuliki hali halieke.
Ipikana:ma:ta: Koda:na: Lo Pimanu na opu hala: ekima: pita:la:pate
ipikana:ma: ota: opua:peke na ya:la:me. 8 Wanda:hali epi amedama:
ika: lokena: hone pa:la: ekimanu pea:tiki pu hata: Koda:na: hone pa:la:
haumanu pea:pa:peke na yelieke.

9 Kutupu halemepate ika: lokena: hone pa:la:eki manuma: iki na
handeteke hatiki pita:la:pateta: Koda: ipika: Sipitidita: iki tukiki pa:ta:
ota: pitia:ka:na:ta: kota: hande Sipitidima: walo hala:eki pea:tiki pu
halememe. Hali ma:nda: pa:ta: Ketiso ipika: Sipitidi na pitia:ka:na:ta:
kota: ipikita: Ketisona:eki dia:me. 10 Koto pa:la:pate Ketiso iki tukiki
pa:ta: pitia:ka:na:ta: kota: hande Sipitidima: iki mea da:taalieke. Hoke
hauma:ta: ika: loke lia homaalo pa:la:pate hande Sipitidima: iki mea
da:taalieke. Ketisoma: iki pa:ta: koto hau peaeya:ka:na:ta: ikita: Koda:
yaapo tikitiki yao hamina: la:la: ekina: peaalieke. 11 Hande Yesu home-
ekepate kone paa mea tiaeyeke Koda: ipika: Sipitidi iki tukiki pa:ta:
pitia:ka:na:ta: kota: hande Ketiso homeekepate kone paa mea tiaeyeke
Koda:ma:ta: iki tukiki pa:ta: pitaala: ipika: Sipitidima: kone ika: homolo
peleme lokemanu mea da:taalieke.

12 Ya kame tonuo. Koto ekina: nikana:ma: yano ale hala:pa:peke
ya:la:me. Nika: hande lokena: hone pa:la: ekimanu pea:tiki pulu poloma:
ekina: na loa:me. 13 Ikana:ma: ika: lokena: hone pa:la: ekimanu pea:tiki
pu haemeka:na:ta: ota: homilimikie. Kutu pulu pelemepate Sipitidi
ipika: wele pita:la: ekina: ikana:ma: ika: lokema: hoke hau piteleme
ekimanu lu homaemeka:na:ta: kota: iki da:ta halimikie. 14 Koda:na: Sip-
itidima: hatuku pula: wanda:halita: Koda:na: weki wandiki halememe.
15 Koda:ma: iki ka:la: Sipitidima:ta: iki paala: tiao pa hameke e pokaasa:
hali leke na hamina: la:la:me. Dia:me. Koto hau na pita:la:me. Hande
Sipitidima: ikita: Koda: ipika: wekiwandiki hamina: la:la:me. Koto pa:la:
ekina: Sipitidi ipika: wele pita:la: ekina: nikana:ma: Koda: pa:ta: wi alo
alota: Apa:o. Yaka Apa:o lo haloma:me. 16 Koda: ipika: Sipitidima:
nika: temoko yaapo ta:ma:ni pea hata: nikita: Koda: ipika: wekiwandiki
haloma:eki peneme yao waluekema: pa:la:me. 17 Nikana:ma:ta: ipika:
weki wandiki hata: Koda:ma: ipika: wanda:hali epealuekema: wina: la:la:
ekimanu mulumeke. Kutupa Koda:ma: Ketiso pa:ta: haluekema: wina:
la:la: ekimanu make Ketiso amẹlẹ mulumeke. Nikana:ma: Ketiso amẹlẹ
tanda pa:la: ekimanu muma:ka:na:ta: kota: ipika: pa̱a̱ pa:la:eki make ipiki
amẹlẹ mandakena: halumeke.

Pa̱a̱ pita:la:eki handolo poloma:eki

18 Ị̱ma: handolo ekita: dupae. Wetepe mo hande kapu tieke handolo
poloma: ekima:ta: ame do nikana:ma: tanda tanda minoloma: ekita:
ota: ankulalieke. 19 Koda:ma: wepia wina: la:la: alemanu paeyaoma:ta:

Koda:ma: ipika: eiyeketiti halemeeki peneme yao walena:yeke ta:na:ma:
homa hata: leke wia handeteke hao halememe. 20 Do wa:pa:la: ale
manuta: pa ekimanu wina: leekepate ipika: kone na leke Koda:ma:
kone paeki wina:e laa pa:la:me. Kutu piekepate Koda:ma: honema:
tumao hata: 21 hande wa:pa:la: ekimanu paeyao wetepe tandepena:
tonkaake nono pea ula:pate ipikana:ma: ka:la:pa: tapaaluekema: hone
wiekeme. Koda:ma: ipika: weki wandiki honkopu hao ota: epeke tupa:
ka:la:pa: tapaalo pa:la: ekita: mo hande wa:pa:la: ekimanu make ko-
toeki kone mina:e hone wiekeme. 22 Amba: titina: putiki a:pa pa ame
make mo hande wa:pa:la: ekimanu paeya: tapaoma:ta: tanda minolo
hata:ta: hande weki hoki nala: wanda: leke kimi yanda: yanda: pitolo
hata: e̱ wi lo halememe. 23 Koto wa:pa:la:eki manuma: homeke na
alemepate niki make hande Koda:ma: titina: amba:la ka:la: Sipitidi mea
hata:ta: nikana:ma: make niki tukiki pa:ta: keme lo haloma:me. Koda:ma:
niki ipika: wekitonu hamono laata: nika: loke tieke paeyao ka:la:pa:
tapaowaena:yeke handeteke hao hata: lo haloma:me. 24 Nikana:ma:
honema: tumao hamono Koda:ma: niki da:taala:me. Koto pa:la:pate
nikana:ma: nika: honema: tumao witoloma:eki ota: yao puma:ka:na:ta:
kota: nika: honema: tumaasoma:eki ta paeyaasoma:me. Hali home-
kema: ipika: kone ipika: handa:la:eki honema: tumaapeke na ya:la:me.
25 Koto pa:la:pate nikana:ma: na handoloma:eki kone honema: tumao
haoma:ka:na:ta: kota: ota: yaalo pa:la:eki puluekema: eiei na leke yopu
handeteke hao halumeke.

26 Koto tupa: kone nikita: damakopiki wanda:hali haloma: ekina: mo
hande Sipitidima: niki tamba: mulu ipu hala:me. Nikana:ma:ta: yeni
pea:peke ekimanu na handoloma: ekina: mo hande Sipitidima:ta: pen-
eme yao pi lapeke na yalo hata: kemema: kemema: pitolo kone Koda:
pa:ta: nika: yeni peao hala:me. 27 Kutupa mo hande Sipitidima: Koda:na:
hone pa:la: ekimanu handeteke haena: laata: ipika: wanda:halina: yeni
manuta: Koda: pa:ta: peao hala:me. Koto ekina: Koda:ma: wanda:halina:
puki pa:ta:manu handolo hata: mo hande Sipitidima: hone wita:la:eki
hando hala:me.

28 Koda:ma:ta: ipiki pa:ta: pukima: homoloma: wanda:hali niki ame̱le̱
hata: wetepe pulu pa:la: ekimanu epekeeki wina:yeke pu hala:me. Koto
wanda:hali nikita: Koda:ma: ipika: hone wita:la:eki peaaluekema: niki wi
la:la:me. Koto pa:la: ekita: nikana:ma: handoloma:me. 29 Koda:ma: amba:
talopu mea haena: la:la: wanda:halita: ipika: Eiyeke leke haena:yeke
amba: handa: mea ta:ta: haena: la:la:me. Koto pa:la: ekita: ipika:
Eiyeketa: ipika: kamemanu paeyao ame̱le̱ hata:ta: ipikita: titina: hali
haena:yeke pa:la:me. 30 Koto pa:la: ekina: Koda:ma: amba: handa: mea
ta:ta: haena: la:la: wanda:halita: ipikana:ma: wi la:la: wanda:halie. Ku-
tupa ipikana:ma:ta: amba: wi la:la: wanda:halita: ipiki yaapo tikitiki yao
haena: la:la:me. Kutupa ipikana:ma:ta: ipiki yaapo tikitiki yao haena:
la:la: wanda:halita: ipika: pa̱a̱ pa:la:eki koto wanda:hali pa:ta: teli teli
peaala:me.

Koda:ma: Yesu Ketiso pa:ta: yama: niki pukima: homa:la:eki

31 Koto pa:la: ekina: nikana:ma: eki pi loluma:pe. Do tupa: lapeke
ya:la:me. Koda:ma: nika:eki peaeya:ka:na:ta: hali epima: niki pa:ta: a:nda:
lia:peke ya:la:pe. Ma:nda:ma: koto hau pea:peke na ya:la:me. 32 Koda:ma:

ota: ipika: Eiyeke sa:sa: na piki kone niki paeyaona:eki peaaso homena: kiekeme. Ipika: Eiyeke niki ka:la: ekina: koto tupa: ala:ta: ala:ta: paeyao make ipikana:ma: kiki tindipao na kiliepe. Dia:me. Ota: kilieke. 33 Koda:ma: talopu mea haena: la:la: wanda:halita: hali epima: samani piliepe. Dia:me. Koda:ma: kone iki pa:ta: alota: Eki a:nda: na piki wanda:halie la ala:me. 34 Hali epima: iki pa:ta: alota: Hoke yenki milimikie laa lapeke ya:la:pe. Dia:me. Ma:nda:ma: koto pi lapeke na ya:la:me. Yesu Ketisota: homeekepate Koda:ma: ipiki paa mea tiao ipika: popeke kikina: pitina: leekeme. Yesu Ketisoma:ta: Koda: pa:ta: nika: pi la: mea halao hala:me. 35 Ketisoma: niki pa:ta: pukima: homa:la: ekita: hali epima: ka:taalu peaapeke ya:la:pe. Kota: mo ka:nda: pa:la:eki minolo hamono kone o tanda tanda minolo hamono kone o mandane wanda:halima: a:nda: litolo haena: kone o tea:ma: homolo hamono kone o yamolo poloma: daumanu dia:yolo hamono kone o mandane wanda:halima: niki paala: tiaaso haena: kone o niki litolo haena: kone kutupa koto hau paeyao homeke a:nda:ma: Ketiso ipika: pukima: homa:la: ekita: niki pa:ta: na pina: leliepe. Dia:ma: 36 mo hande Baibolo bukana: wape pa:la: tupa:

Nikana:ma: naka:eki peaasoma: ekina: wanda:halima: nate paeyao niki luekema: taapo halememe.

Sipisipi ma:na:manu luekema: piteleme tupa: wanda:halima:ta: niki pa:ta: make hoke hau puluekema: taapo halememe laa wape pa:la:me.

37 Kutu pulu pelemepate dia:me. Mandane mandane hau paeyao niki pa:ta: ipulu haena: kone hande niki pa:ta: pukima: homeeke halima:ta: ota: aela: baala: wanda:hali hamono la:la:me. 38 Ipikana:ma: niki pa:ta: pukima: homa:la: ekita: hau ma:nda:ma: ka:taalu peaapeke na ya:la: ekita: Ima: ota: handa ulume. Homoma:ka:na: make pa hamono make oli hepeni nane haleme enisolo tonuma: make mo you haliwekima: make mo wele pita:la:eki manuma: make ame do pita:la:eki manuma: make wetepe pulu pa:la:eki manuma: make koto ekimanu paeyaoma: ipikana:ma: niki pa:ta: pukima: homa:la: ekita: ota: ka:taalu peaapeke na ya:la:me. 39 Do kenke manda hala: eki ma:nda:ma: make o do kenke oto pa:ta: pila:eki ma:nda:ma: make do wepia ula: alemanu paeyao pa:ta: kone ala:ta: ma:nda:siki homeke a:nda:ma: mo nika: Tekehali Yesu Ketiso pa:ta: yama: Koda: ipika: pukima: homa:la:eki niki pa:ta: pa:la: ekita: ka:taalu peapeke na ya:la:me.

9

Koda: make ipika: maleke lila: wanda:hali make

1 Ima: alo ekita: ota: pi alome. Ita: Ketisona:eki ota: hata: yayapiki pi na alome. Holi Sipitidima: yaka hone pa:ta: handeteke haena: Ima:ta: yayapiki pi aleme laa ya hone pa:ta: kone na ala:me. 2 Ima:ta: yaka wanda:hali ota: yaka Diu tapake wanda:hali pa:ta: hone witolo hata: a:ta: tieke pu hala: ekima: ya puki pa:ta: tanda pia:tiki pu hala:me. 3 Ima: iki tamba: mulueke alo hata: pa Koda:ma: I hoeyaena: laata: Ketiso yaapo ta:ma:ni pea haloeki ka:taalu pea ta:ta: halo polo pua:ka:na: yoluta: koto ana: polu pia:me. 4 Ikita: Koda:ma: talopu mea haena: la:la: wanda:halie. Ipikana:ma: ikita: ipika: wekiwandiki haena: laata: iki pa:ta: ipika: paa pa:la:eki waleekeme. Ipikana:ma: iki pa:ta: mandane pimanu la: wia:tiki pea hande Lo Pimanu la kia:tiki pea ipiki pa:ta: panda:puniao ota: yeni

pea:pekeeki walaata: iki pa:ta: kulu pieke ekimanu la: wia:tiki piekeme.
5 Ikita: amba: haemeke apa:mei tieke tieke pa:ta: kini pu mea a:pa
halememe. Ketiso make kenke hali au la a:pa hata:ta: iki tapake kone
hayekeme. Koda:ma: ala:ta: ala:ta: paeyao kilu tombuao hata: tumiki
hala: ekina:ta: ipika: pi laatiki pu haoma:ka:na:ta: epelieke. Kutu pina:e.

6 Ima:ta: Koda:ma: la: wieke pita: na yaala:me laa pi na alome. Koda:ma:
ipika: la: wieke pita: ota: yaala:me. Do ekina: yeke loa:me. Ipikana:ma:
talopu mea haena: la:la: wanda:halita: Isulai tapake wanda:hali homeke
na mea haena: leeke mo mandane wanda:hali make mea apa:tao haena:
la:la: ekina: loa:me. 7 Kutupa mo Eipoloha:ma:na: tapake wanda:hali
paeyaota: Koda: ipika: weki wandikimanu na halememe. Koda:ma:
Eipoloha:ma: pa:ta: alota: Aisa:kema: monduma: monduma: pu tia
epeleme wanda:hali homeketa: naka:eki halimikie leekeme. 8 Koto
leeke ekima:ta: doeki wala:la:me. Pa Eipoloha:ma:ma: monduma: mon-
duma: pieke wanda:hali paeyaota: Koda:na: wekiwandikimanu paeyao
na haemekeme. Dia:me. Koda:ma: la: wieke ekina: monduma: monduma:
pieke wanda:halita: ota: Koda:na: wanda:hali haemekeme. 9 Koda:ma: pi
la: witolota: dupa la: wiekeme. Ima: ya hone pilie natena:ta: paa la:ka:la
ipulua: dina:ta: Setama: haliweki mendilieke leekeme.

10 Kutu pulu pa:la:eki homeke dia:me. Lepekama: weki yaapo
mendiekepate mo weki yaapo ipilika: ateketa: Aisa:kee. Ipikita: nika:
apa:mei hayekeme. 11-12 Koda:ma:ta: mo weki yaapota: ma:nda: hondo
muluekema: ipika: hone wia kone inkiki pa:ta: alota: Mupeke wekima:ta:
wetepe nane wekina: e pokaalieke laa leekeme. Koto leeke pita: mo
weki yaapo ai na mendiki haena: make epeke hau o hoke hau ma:nda:
ai na piki haena: kone Koda:ma: leekeme. Koto ekina: Koda:ma: talopu
mea haena: la:la: ekita: mo weki yaapoma: pipiki ekina: dia: yekepate pa
ipika: hone wia kone wi leekeme. 13 Mo hande Baibolo bukana: wape
pa:la: tupa: Ima:ta: Dieikope pa:ta: pukina: homoa:pate pa Iso pa:ta:ta: leke
tankema: handoa:me la:la:me.

14 Koto pa:la: ekina: nikana:ma:ta: Koda:ma: tikitiki piki hau na pa:la:me
laa loluma:pe. Ota: dia:me. 15 Koda:ma: Mosesi pa:ta: alota:

Ima: hali ma:nda: epealueke hone ua:ka:na:ta: kota: yaka hone wia pu-
lueke.

Kutupa make Ima: hali ma:nda: pa:ta: a:ta:ma: homolueke hone
ua:ka:na:ta: kota: yaka hone wia pulueke laa leekeme.

16 Koto pa:la: ekina: Koda:ma: a:ta:ma: homolo hata: epekeeki
puluekema:ta: hali ma:nda:na: hone pa:la:eki make pita:la:eki make
Koda:ma: hone na wiki ipika: hone wia kone pilieke. 17 Mo Baibolo
bukana: wape pa:la: ekita: Koda:ma: Petou pa:ta: alota: Nakana:ma:
dupiki hau yaapo puelena:yeke Ima: neketa: you hali mea halena: laa
pua:me. Nakana:ma: yaka wele pitoloeki walaalena:yeke make kenke
honiki paeyao pa:ta: hao yapeleme wanda:hali paeyaoma: yaka biki
opuaalena:yeke make pua:me laa leekeme. 18 Koto pa:la: ekina: Koda:ma:
ipika: hone pa:la: hali pa:ta: a:ta:ma: homolueke hone wia:ka:na:ta: kota:
a:ta:ma: homilieke. Kutupa ipika: hone pa:la: hali ma:nda: make honke
pea haena: lolueke hone wia:ka:na:ta: kota: honke pea haena: lelieke.

Koda:ma: mineke panka:la:eki make pa a:ta:ma: homa:la:eki make

19 Hali ma:nda:ma: I pa:ta: dupa lelieke. Koda:ma: koto hau yaapo
pia:ka:na:ta: kota: Koda:ma:ta: hali ma:nda:ma: pieke ekina: ketete pia:me

laa ekipa handa: wia:peke ya:la:pe. Hali epima: Koda:na: hone pa:la:eki
kiaapeke ya:la:pe laa lelieke. 20 Kutupiki pi lelipi halita: neketa: epi
ya:ka:ta:pe. Koda:na: leke pa:ta: lia halipikii. Kenkema: wa:pa:la: kanake
holiki ma:nda:ma: mo wa:pa:la: hali pa:ta: pi dupa na lelieke. Ita: dupiki
kanakena: ekipa wepia hano la pipe laa na lelieke. 21 Kanake wepu
hala: halima:ta: mo kenke meata: ipika: hone pa:la: tupa: wepilieke.
Ipikana:ma: homeke kenke penkema: kone kanake homeketa: hoto
homeke homekema: mea pa:tiki pea:pekeeki wepiata: kanake ma:nda:ta:
nate paeyao mea pa:tiki pu hapekeeki wepia:ka:na:ta: ana: pilieke.
22 Kota: Koda:ma: koto tupa: pea la:la:me. Ipika: mineke panka:la:eki
waluekema: make ipika: wele pita:la:eki wanda:halima: handena:
loluekema: make hone piekeme. Koto ekina: Koda:ma: mineke pankolo
hata: pi yokaalu pea:peke yeeke wanda:halita: hande hoeyaapeke
wanda:halita: pota: haena: ipikana:ma: koto wanda:halita: yuwia hao
hatiki piekeme. 23 Kutupa make ipika: paa pa:la:eki tieke pu hala:eki
waluekema: hone piekeme. Koto ekita: ipikana:ma: a:ta:ma: homa:la:
wanda:hali niki pa:ta: teli teli peaala:me. Koto hande teli teli peaala:
paa pa:la:eki tieke pu hala: ekita: miomonoyeke niki amba:la tikitiki yao
hamono la:la:me. 24 Nikita: Koda:ma: wi la:la: wanda:hali hata:ta: mo
mandane Diu tapake wanda:hali homeke dia:ya:la:pate pa mo mandane
Diendaili tapake wanda:hali make apa:tao haloma:me. 25 Hosiama:
wape pa:la: ekina: Koda:ma: dupa leekeme.

Amba: mo yaka tapake na haemeke wanda:halita: Ima: iki pa:ta: Yaka wanda:halio lolueke.

Amba: pukima: na homoa: wanda:halita: Ima: iki pa:ta: alota: Yaka pukima: homolo wanda:halio lolueke laa leekeme.

26 Kutupa make

Koda:ma: Ikita: yaka wanda:hali na halememe laa leeke alena: koto alena: kone

Ikita: hande da:ta hala: Koda:na: weki titi halememe laa lelieke leekeme.

27 Aisayama: make Isulai wanda:hali pa:ta: alota: dupa leekeme.

Ame mo Isulai wanda:halita: hande dawala ikali tea:na: ula: hou kili kilipiki pa:la: tupa: wopu piseteke halemepate

ika: tapakesiki homeke homekema: da:ta:la:eki milimikie.

28 Pa ekipeke mo Tekehalima:ta: kenke wanda:hali paeyao pa:ta: pi yokaalu pitolota: hoto homeke kone pua: tapaalo pa:la: ekina: loa:me leekeme.

29 Kutupa Aisayama: amba: leeke tupa:ta: dupa

Hande wele wotu pa:la: Tekehalima: nika: tapake mandane wanda:hali na mea hamina: lea:ka:na: yoluta:

kota: nikita: mo hande Sodomo Komoto da yaapoma: handa:la: wanda:hali halo puma:me leekeme.

Poloma: Isulai wanda:halina: Koda: pa:ta: yeni piekeeki

30 Koto ekina: do aloma: pita: eki epina: aloma:pe dupae. Di-
endaili wanda:halima:ta: Koda: yaapo tikitiki yao haluekema: pota: na
weimikipate ikana:ma: Koda: pa:ta: hone tulaaleme ekima: Koda:ma:
ikita: ipiki yaapo tikitiki hamina: la:la:me. 31 Kutu pa:la:pate hande talopu
mea haena: la:la: wanda:halima:ta: ikita: Koda: yaapo tikitiki yao hamina:
lolo peleme pi ula: ekimanu weimikipate na handa: wimikime. 32 Hali
ma:nda:ma: alota: dupa lelieke. Ekipeke na handa: wimikipe laa lelieke.
Kota: mo hande pi ula: ekimanu na handa: wimiki ekina: teke dupae.

Koda: pa:ta: hone na tulaake ika: kone hone wia pu haemeke ekina: hone tulao haemeke ekina: pimikime. Hande wanda:hali hala:mba:liao lopao hala: toopima: mo talopu mea haena: la:la: wanda:hali hala:mba:liao lopaeyekeme. 33 Kota: mo Baibolo bukana: wape pa:la:eki ma:nda: dupa
Opua:pe Ima:ta: Saioni pa:ta: wanda:hali hala:mba:liao lopaalo pa:la: toopi mea witolo ekita: wanda:hali mea lopaalo pa:la: hana: mea witolome.
Ima: mea ulu polopate hali epima: ipiki pa:ta: hone tulaeya:ka:na:ta: hone ka:nda:ma: homa na halieke laa wape pa:la:me.

10

1 Yaka kame titio. Yaka puki pa:ta: witolo hone tieketa: yaka tapake hande Diu wanda:halima: da:ta:la:eki muemena:yeke hone witolo ekina: loa:me. Ima: iki pa:ta: hone witolo hata: Koda: pa:ta: yeni pu halome. 2 Ikana:ma: Koda:na: hau puluekema: hone wotu peleme ekita: Ima: handa alome. Kutu pitelemepateta: ikana:ma: Koda:na: hau puluekema: hone peleme ekita: ota:eki hando hoeyaaso hata: pitelememe. 3 Wanda:hali Koda:ma: ipiki yaapo tikitiki yao haena: la:la: pota: ikana:ma: na handa: wiki ikana:ma: ika: kone Koda: yaapo tikitiki haluekema: pimikime. Kutu pimiki ekina: Koda:ma: wanda:hali ipiki yaapo tikitiki yao haena: la:la: pota:ta: kiao haemekeme. 4 Mo hande Lo Pimanu wieke dita: Ketisoma: paeyaala: ekina: ameta: hone tulaaseme wanda:halita: Koda:ma: ipiki yaapo tikitiki yao haena: ala:me.

Wanda:hali paeyaoma: da:ta:la:eki mea:pa:peke ya:la:eki

5 Mo hande wieke Lo Pimanu opieke halita: Koda: yaapo tikitiki yao haluekema: pita:la:eki pa:ta: Mosesima: dupa wape pa:la:me. Hali epima: mo hande Lo Pimanu opua pu haya:ka:na:ta: kota: da:ta:la:eki milieke. 6 Koto la:la:pate hande Koda: pa:ta: hone tulao hata: ipiki yaapo tikitiki yao haluekema: pita:la:eki pa:ta: mo Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: dupae. Nakana:ma: naka: kone dupa lota: na pea:peke. Oli hepeni naneta: epi a:meiliepe laa lea:ka:na:ta: kota: mo Ketiso niki pa:ta: hola:pa:niao epena:yeke honke lolo a:meilu pele ekina: loa:me. 7 Dupa make na lota: pea:peke. Oni homemeke wanda:hali pambo hao haleme alena: epi hola:pa:niao peliepe. Kotota: mo Ketisota: niki pa:ta: paa la:ka:la opa:liaena:yeke honke lolo hola:pa:niao lolo pele ekina: loa:me. 8 Mo Baibolo bukana: wape pa:la: ekima:ta: doeki ala:me. Koda:ma: la:la: pita: papate na ulu pa:la:me. Ika: puki pa:ta: make mendiata: ika: kakema: make lapa:peke ya:la:me laa wape pa:la:me. Hande pita: nikana:ma: walo haloma: pi kone wanda:halima: hone tulaena: la:la: ekita: dupa. 9 Nakana:ma: naka: kakema: Yesuta: Tekehali hala:me laa peneme yao alo make naka: puki pa:ta: Koda:ma: Yesu homa lapa: pa:ta: wieke alena: paa mea tiaeyekeme laa hone tulaeka:na:ta: kota: da:ta halipikie. 10 Do ekina:yeke loa:me. Nika: puki pa:ta: hone tulaasoma: ekina: Koda:ma: nikita: ipiki yaapo tikitiki yao hamono ala:me. Nika: kakema: peneme yao aloma: ekina: nikita: da:ta haloma:me. 11 Kota: mo hande Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: dupa
Hali epima: ipiki pa:ta: hone tulaeya:ka:na:ta: kota: hone ka:nda:ma: homa na halieke laa wape pa:la:me.

12 Koto wape pa:la: ekita: wanda:hali paeyao pa:ta: la:la:me. Diu wanda:hali make Diendaili wanda:hali make paeyaota: homeke tupa:

da:ta hapa:peke ekina: loa:me. Wanda:hali paeya tapaona: Tekehali homeke kone hala:me. Kutupa make epi ameda paeyaoma: ipika: biki laa honke lemeka:na:ta: kota: ipikana:ma: iki wotu epeaalieke. 13 Mo hande Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: dupa
Epi ameda paeyaoma: Tekehalina: biki laa honke lemeka:na:ta: kota: da:ta halimikie laa wape pa:la:me.
14 Kutu pulu pelemepate ikana:ma:ta: hone na tulaake hata:ta: ekipa ipika: biki alo hata: honke lelimikipe. Kutupa make hande la:la: pita: na opiki hata:ta: ekipa hone tulaalimikipe. Kutupa hali ma:nda:ma: hande pi na walea:ka:na:ta: kota: ekipa opilimikipe. 15 Kutupa hande pi mea pua walaaseme wanda:hali na tapaemeka:na:ta: kota: ekipa pi walaalimikipe. Mo hande Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: dupa.
Mo ota: epeke pi seliapo mea a:paaseme wanda:halina: anke manuta: ota: yole pea ula:me laa la:la:me.
16 Kutu pa:la:pate hande Pi Seliapota: pea: paeyaoma: opua puki pa:ta: na mea mendielememe. Aisayama: ipikana:ma: kone alota:
Tekehalio. Do nikana:ma: waloma: pita: epima: opua hone tulaala:pe laa leekeme.
17 Koto ekina: pi opita:la: ekima: wanda:halima: hone tulaasememe. Kutupa hali ma:nda:ma: Ketisoma: pa:la:eki wala:la: ekima: wanda:halima: pi opitelememe.
18 Kutu pitelemepate I̱ma: lota: pitoloeki dupae. Hande pita: wanda:halima: na opelememe ala: ekita: ota: alemepe. Dia:me amba: opimime. Hande Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: dupa
Mo pi mea puaaseme haliwekina: kakema: lemeke pi manuta: kenke paeyao pa:ta: amba: pa:la:me.
Ikana:ma: lemeke pi manuta: kenke honiki pa:ta: haleme wanda:halima: amba: opelememe laa wape pa:la:me.
19 I̱ma: paa lota: pitolo ekita: dupa. Isulai wanda:halima:ta: hande pita: hone na wimikipe. Dia:me. Ikana:ma: opua kone halememe. Mosesima:ta: Koda:na: pi lawaaso hata: ipikana:ma: amba:la pi alo alota: I̱ma:ta: pa ika: ta:ta: pea hao haleme wanda:hali ota: tapake tieke na haleme wanda:hali kone mea haena: loa:ka:na:ta: ikana:ma: hoke hone witolo hata: I̱ma: pitolo ekina: sokulama: homilimikie.
Kutupa mo hone wopu na witeleme wanda:hali I̱ma: mea haena: loa:ka:na:ta: ikana:ma: kutu pitolo ekina: mineke pankelimikie laa wape pa:la:me.
20 Kutupa Aisayama: Koda:na:eki lawaaso hata: doolema: na homeke dupa leekeme.
I̱ na weimi wanda:halima: kone I̱ handa: wimime laata: I̱ haloeki lota: na pimi wanda:hali pa:ta: kone yaka kone peneme yao waloa:me laa leekeme.
21 Koto leekepate paa ipikana:ma: mo Isulai wanda:hali pa:ta: Koda:na:eki lawaaso hata: alota:
Yaka pi na opiki I̱ kiaaseme wanda:hali pa:ta: kone I̱ma:ta: epoe la alo hano nate opa pa pambolo yapea:me laa leekeme.

11

Koda:ma: Isulai wanda:hali pa:ta: a:ta:ma: homo hayekeeki

1 Koto pa:la: ekina: I̱ma: lota: pitolo ekita: dupa. Koda:ma:ta: ota: ipika: wanda:hali kiaeyekepe. Ota: dia:me. I̱ kone Isulai hali hata:

Eipoloha:ma:ta: yaka apa:mei hayekepate Ita: Benisamini tapake hali
halome. 2 Koda:ma:ta: panake pa:ta: talopu mea haena: la:la: ipika:
wanda:halita: na kiaeyekeme. Hande Baibolo bukana: wape pa:la: ekita:
Ilaidiama: Isulai wanda:hali pa:ta: pi alo hata: Koda: pa:ta: ota: honke
leeke ekita: ikana:ma: opimime. 3 Ipikana:ma: alota:
Tekehalio. Naka: potopede haliweki liaata: naka: olodamanu londolo
baota: Ita: yasiki halopate I make luekema: taapelememe laa
leekeme.
4 Koda:ma: ipika: pi hombo peaasota: eki pi leekepe. Ipikana:ma: leeke
ekita: dupa.
Hande yayapiki koda: Beiele pa:ta:ta: na panda:puniao yeni na pimiki
haliweki 7 daoseni haliweki kone Ima: mea yakaeki haena: lolome
laa leekeme.
5 Koto pieke ekita: ame make pitelememe. Koda:ma: a:ta: pieke han-
daata: mandane wanda:hali hosiki ipikana:ma: talopu mea haena:
la:la:me. 6 Koda:ma: a:ta: wotu pa:leke handaata: talopu mea haena:
la:tiki pita:la:me. Koto ekina: wanda:halima: ika: piteleme hauna: na
mea haena: ala:me. Koda:ma:ta: wanda:halima: ika: piteleme hauna:
mea haena: lea:ka:na: yoluta: kota: ipika: a:ta: pa:la: ekita: ota:eki dia:yolo
pia:me.
7 Koto pa:la: ekina: nikana:ma: eki pi loluma:pe. Isulai wanda:halima:
ika: weimiki ekita: na handa: wimikime. Koda:ma: hande talopu mea
haena: leeke wanda:hali tepo tepo homeke handa: wimikipate mo man-
dane wanda:halima:ta: Koda:ma: wi leeke ekita: na opimikime. 8 Hande
Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: dupa
Koda:ma: ikita: hone na wiki wanda:hali haena: leekeme.
Kutupa haena: leeke ekima: mo wanda:hali hatiki a:pa ame do make
hata:ta: ika: lekema: na handeke ika: katakema: make na opiki pa
pambo halememe laa wape pa:la:me.
9 Deipidima: make wape pa:la:eki dupa
Mo wanda:halita: ika: ne pambolo peleme ekimanu pa:ta: pua hata:
ma:nda:ma: maala: hona:na: tea wimika:na:ta: epilieke.
Lopa hata: panisi mimika:na:ta: epelieke.
10 Ika: leke handupa handa:peke na yolo hata: ka:nda:ma: homa houwolo
puniao hatiki pimika:na:ta: epelieke laa wape pa:la:me.
11 Koto pa:la: ekina: Ima: lota: pitoloeki dupae. Mo Diu wanda:halita:
hala:mba:liao lopaata: paa na tiaake u pelia halimikipe. Ota:
dia:me. Mo Diu wanda:halima: hoke hau pimiki handaata: Diendaili
wanda:halima:ta: da:ta:la:eki minelememe. Kutu pitelemeke
handaata: Diu wanda:halima: iki pa:ta: honditi pitelememe. 12 Mo
Diu wanda:halima: hoke hau pimiki handaata: mandane kenke
wanda:halima:ta: wamo wamo pea pita:la: ekimanu minelememe.
Koda:na: hau pu hoeyaemeke handaata: Diendaili wanda:halima:ta:
wamo wamo pea pita:la: ekimanu minelememe. Mo Diu da:ta:la:eki
meleme wanda:hali amele apa:tao Diu wanda:hali paeyaoma: make
mimika:na:ta: kota: mo hande wamo wamo pea pita:la: ekimanu
daeyalieke.

Koda:ma: mo Diendaili wanda:hali da:taala:eki

13 Ima: Diendaili wanda:hali iki pa:ta: do alo pita: doeki loluekema:
loa:me. Ita: Diendaili wanda:hali ika: aposolo hali halo ekina: Koda:ma:
I pa:ta: walea: e pokaaluekema: ta:na:ma: homa honkopu hao hata:

pokaalueke. 14 Pa mata:la:me. Mandane ya tapake wanda:hali Īma: hon-
diti peaaso hata: da:ta:la:eki mina: lolua:pe mata:la:me. 15 Koda:ma: Diu
wanda:hali kiaeyeke pita: ipikana:ma: mo mandane kenke wanda:halita:
ipika: yankeketiti haena: leekeme. Kutu pieke handaata: Koda:ma: Diu
wanda:hali paa handa: mia:ka:na:ta: kota: kutu pulu pa:la: ekita: mo homa
toko ula: wanda:hali paa mea da:taalo pa:la: ekina: pa:la:me.

16 Hali ma:nda:ma: palaowa kake naneeki tunkula: mea Koda: pa:ta:
halea:ka:na:ta: kota: mo honiki ulu pulueki make Koda:na:eki kone wil-
ieke. Koto tupa: make ti pikimanu Koda: pa:ta: halea:ka:na:ta: kota: oli
palekemanu make ipika:eki kone halieke. 17 Ambu sa̱ lopao wata:lao
hala: olipi tina: palekemanu mandaneeki tonda:pa: mepi pea mea pa opa
pa hala: olipi ti ma:nda:na: paleke tonda:pa: mea mo hande wata:laala:
ekina: palekena: mea tunaala:me. Diendaili wanda:hali ikita: mo
hande pa opa hala: olipi tima: handelemepate mo Diu wanda:hali pa:ta:
a:pa:la: epeke epeke haumanu ikana:ma: minelememe. 18 Koto ekina:
mo hande palekemanu tonda:pa: mepi pieke tupa: Koda:ma: kiaeyeke
wanda:halita: ikana:ma: koto wanda:hali ankulalo peleme honemanu na
wia:pa:peke. Eki epina: ikana:ma: handaena: hau pilimikipe. Ikita: pa
paleke homeke halememe. Paleke manuma:ta: piki pa:ta: pankeke na
pitaasa:me. Pikima: kone paleke pa:ta: pankeke pitaasa:me.

19 Koto pa:la:pate ikana:ma: alota: dupa lelimikie. Ota: ya:la:pate
mo hande palekemanu tonda:pa: mepi pieke ekita: mo palekemanu
haemeke alena:ta: pa niki mea tunao hamono loluekema: piekeme laa
lelimikie. 20 Koto make ota:eki ya:la:pate Diu wanda:hali ikana:ma:
hone na tulaemeke handaa ipikana:ma: tonda:pa: mepi pea pa:la:me.
Diendaili wanda:hali ikana:ma: hone tulaaseme ekina: tunao halememe.
Kutupa halemepate ikana:ma: Ī handaena: haumanu hone na wiki
ika: loke tonkao paala:ma: homa yopu hapa:peke. 21 Mo hande Diu
wanda:halita: ota: ti palekemanu haemekepate Koda:ma: pa haena: pi
na leeke ekina: iki make pa hapa:peke laa lelieke hone witelemepe.
22 Kutu pieke ekina: ikana:ma:ta: Koda: ipika: a:ta:ma: homa:la: hau
make ipika: taka:lake hau pita:la:eki make hone wotu wia:pa:peke.
Koda:ma:ta: lopeleme wanda:hali pa:ta: taka:lake hau peata: ikita: ipika:
a:ta:ma: homa:la:eki taapuna: hao hamina: ipika: a:ta:ma: homa:la: hau
iki pa:ta: ka:la:me. Koto a:nda: iki make ipika: a:ta:ma: homa:la:eki
taapuna: na hao haemeka:na:ta: ipikana:ma: iki make tonda:pa: mepi
pilieke. 23 Diu wanda:halima: make ika: hone na tulao haemekeeki
mina:pa:laemeka:na:ta: Koda:ma: ika: amba: haemeke alena: paa mea
tunao haena: lelieke. Pa ekipeke. Koda:ma: iki paa mea tunao hapeke
ya:la:me. 24 Diendaili wanda:hali ikita: pa opa hala: olipi ti tonda:pa: mepi
pieke palekema: handelememe. Kutupa ikita: ambu sa̱ lopao wata:lao
hala: olipi ti pa:ta: kone mea tunao hamina: la:la:me. Diu wanda:halita:
mo hande ambu sa̱ lopao wata:lao hala: olipi ti paleke manuma: handele-
meme. Koda:ma: koto tonda:pa: mepi pieke palekemanu ika: ota: tina:
paa mea tunao haena: lea:ka:na:ta: yapa: pilieke.

Koda:ma: wanda:hali paeyao pa:ta: a:ta:ma: homa:la:eki

25 Ya kame titio. Pi homeke a:nda:ta: a:mbao ula:me. Ikana:ma: handoe-
mena:yeke Īta: hone pa:la:me. Kotoeki handemeka:na:ta: kota: ikana:ma:
ame do kone alota: Nikita: pita:la: ekimanu paeyao handoloma:me pi
paa na lelimikie. Koto a:mbao ula: ekita: dupa. Mo mandane Isulai

wanda:halima: pi na opiteleme ekita: hoto paeyao na opu haluekema: na
pitelememe. Pua:tiki pua Koda:ma: Diendaili wanda:hali mina:la: tombo
ana:na: mia:ka:na:ta: pilimikie. 26 Kutupa Koda:ma: Isulai wanda:hali
paeyao koto tupa: da:taalieke. Hande Baibolo bukana: wape pa:la: ekita:
dupa
Hande Da:taala: Halita: Saioni nane hao a:pa mo Dieikope tapake
wanda:halina: hoke hau pimiki ekimanu yoka: milieke.
27 Ipikana:ma: alota: Ima: ika: hoke haumanu pa paeyaowa:ka:na:ta: Ima:
iki amele pi la: ulueke laa wape pa:la:me.
28 Diu wanda:hali ikana:ma: hande Pi Seliapo kiao haleme ekina: ikita:
Koda:na: a:nda: tunkuliki wanda:hali halememe. Kutu peleme ekima:
Diendaili wanda:hali ikana:ma: tamba: mina:la: hau minelememe. Kutu
pitelemepate Koda:ma: amba: ika: apa:mei ameda pa:ta: pi la: witolo
alota: Ikana:ma: mendilimi wekiwandiki manuta: yaka yankeketonu
halimikie laa leeke handaata: Diu wanda:hali ikita: Koda:na: yankeke-
tonu halememe. 29 Wanda:hali epi amedata: Koda:ma: mea haena:
ala:eki make epeaasa:eki pia:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: hone ma:nda:
topo pea na wilieke. 30 Amba:ta: Diendaili wanda:hali ikana:ma:ta:
Koda:na: pi na opu haemekepate ameta: Diu wanda:halima: Koda:na: pi
na opueleme ekina: Koda:na: a:ta:ma: homa:la:eki ikana:ma: melememe.
31 Koto peleme tupa: ikana:ma:ta: hande a:ta:ma: homa:la:eki melemeke
handaata: ameta: Diu wanda:halima: Koda:na: pi na opu halememe.
Koto peleme ekina:ta: Koda:na: a:ta:ma: homa:la:eki mulu peleme ekina:
pitelememe. 32 Koda:ma:ta: ipika: pi na opiteleme wanda:hali paeyao
ipikana:ma: dipula pila: wanda:hali leke hao haena: laata: paeyao pa:ta:
a:ta:ma: homoluekema: kone pa:la:me.

Nikana:ma: Koda:na: pi laamana:e

33 Koda:na: ipika: hamoko hala: ekita: ota: hone mateke some kiakee.
Ipika: epeke hone wita:la:eki make ipika: handa:la:eki make kinuku
dia:me. Ipikana:ma: dupa:pe laa ala:eki manuna: teke manuta: hali
epima: handa: wia la kiliepe. Ipikana:ma: pita:la: haumanu hali epima:
handa: tapaapeke ya:la:pe. 34 Hande Baibolo bukana: wape pa:la: ekita:
dupa
Tekehali ipika: hone wita:la:eki hali epima: handa:la:pe.
Hali epima: ipiki pa:ta: dupie laa mana: leekepe.
35 Hali epima: Koda: pa:ta: ipika: tondiki wina: loluekema: pa ipiki pa:ta:
ala:ta: ma:nda: pa hameke haleekepe laa wape pa:la:me.
36 Koda:ma:ta: ala:ta: ala:ta: paeyao ipikana:ma: wepia wina: la:la:me.
Kutupa ala:ta: ala:ta: paeyao ipikana:ma: kone pa putia pulu pulu haena:
ala:me. Kutu pa:la: ekita: ala:ta: ala:ta: paeyao ipika:eki kone wina:
loluekema: pa:la:me. Nikana:ma:ta: Koda:na: pita: hoto paeyao laatiki pu
hamana:e. Kutu pina:e.

12

Koda:na: e pokalo hata: haloma:eki

1 Koto pa:la: ekina: yaka kame titio. Koda:ma: niki pa:ta: a:ta:ma: wotu
homo haleke handaata: Ima: iki pa:ta: honke aloeki ma:nda:ta: dupa.
Hande hotekemanu lia Koda: pa:ta: halemeke tupa: ame ikana:ma:ta: ika:
loke manuta: pa da:ta hata: kone Koda: pa:ta: hala:pa:peke. Ikana:ma:
kutu pimika:na:ta: kota: ikita: ipika:eki hata:ta: ipika: e pokaaluekema:

make ipiki ta:na:ma: homaaluekema: make pilimikie. Kutu pita:la:
hauta: Koda: pa:ta: panda:puniao ika: temokoma: ota: yeni pita:la:eki
pea:pa:peke aleo. 2 Ikana:ma:ta: pa kenke wanda:halima: pu haleme
ekimanu tonka:na: apa:tao puluekema: hone na wia:pa:peke. Koto
pa:la:pate Koda:ma: ika: hone topo pea wiaaso ika: puki make la:ka:laena:
lapa:peke. Ipikana:ma: kutu pia:ka:na:ta: kota: ikana:ma: Koda:na: hone
pa:la: ekita: handilimikie. Kutu pita:la: ekita: epekeeki make Koda:
ta:na:ma: homaasa:eki make eki a:nda: na piki ota: seliapo pea ula:eki
make pita:la:me.

3 Koda:ma: ipika: pa hameke a:ta:ma: homa:la:eki I̱ pa:ta: kieke han-
daata: kota: I̱ma: iki paeyao pa:ta: pi dupa alome. Naka: kone neke pa:ta:
hone witolota: I̱ta: ya handoloeki ya haloeki make wanda:halina:eki
ankulao halome laa koto hone na wia:peke. Iki homeke homekema:ta:
ika: ika: kone hosiki yao hone wia hata: Koda:ma: ka:la: hone tulaasa:eki
ana:na: handaata: hone u hapa:peke. 4 Niki paeyaona: loke pa:ta:ta: tuna
tuna pea hala: alemanu hao hala:pate ika: piteleme haumanu ta:ta: ta:ta:
lo pu halememe. 5 Koto tupa: niki make wanda:hali wopu haloma:pate
Ketiso yaapo ta:ma:ni pea hata: homeke loke tupa: haloma:me. Kutupa
hata:ta: koto lokena: tuna tuna pa:la: ekimanu ya:leke handaata: niki
make tuna alualu pea haloma:me. 6 Koto pa:la: ekina: mo Koda:ma:
pa hameke a:ta:ma: homolo hata: niki homeke homeke pa:ta: ka:la:
ekimanu handaa mea mo Ketiso tapake ame̱le̱ hata: pia:tiki pumana:e.
Koda:ma:ta: mo ipika: pi lawaasa: ekita: niki pa:ta: kia:ka:na:ta: kota:
ekipiki hone tulaasa:eki niki pa:ta: pitia:ka:na:ta: koto ekima: lawa-
mana:e. 7 Koda:ma:ta: mo Ketiso wanda:hali tamba: mea:peke ekita: niki
kia:ka:na:ta: kota: nikana:ma: tamba: mea:peke ya:la:me. Koda:ma:ta:
mo pi wala:la: ekita: niki pa:ta: kia:ka:na:ta: kota: nikana:ma: ipika: pi
wala:peke ya:la:me. 8 Koda:ma:ta: mo wanda:hali sutiaasa: ekita: niki
pa:ta: kia:ka:na:ta: kota: sutiatiki pumana:e. Hali ma:nda:ma: ipika: wia
hala: alemanu kone wanda:hali pa:ta: teli teli peaeya:ka:na:ta: kota: epeke
moke pitolo hata: pea:peke ya:la:me. Hali ma:nda: ipikita: biki ula: hali
haya:ka:na:ta: kota: honkopu hao e poka:peke ya:la:me. Hali ma:nda:ma:
wanda:hali pa:ta: a:ta:ma: homolo hata: pa:ta:lea:ka:na:ta: kota: ta:na:ma:
homolo hata: pa:ta:la:peke ya:la:me.

9 Wanda:hali pa:ta: pukima: homemeka:na:ta: kota: ota: pukima:
homa:pa:peke. Ikana:ma: hokeeki handaata: linka: la:pa lopa hapa:peke.
Epeke ekita: mea mina hapa:peke. 10 Ikana:ma: ika: Ketiso kametiti
ame̱le̱ ika: kone pukima: homa alualu pea hapa:peke. Kutupa ika:
ika: kone lu mina:nia alualu puluekema: taapo hapa:peke. 11 E pokolo
hata:ta: soka:la: homa hata: na pokeke honkopu hao hata: poka:pa:peke.
Tekehalina: e pokaaso hata:ta: puki loke paeyao ipiki pa:ta: halolo
hata: pokaapa:peke. 12 Tekehalima: pulu pa:la: ekina: handeteke hata:
ta:na:ma: homa hapa:peke. Ka:nda:piki haumanu iki pa:ta: epea:ka:na:ta:
kota: honkopu hao hata: handeteke hapa:peke. Hoto paeyao yeni pea:tiki
pu hapa:peke. 13 Mandane Ketiso yankeke manuma: ota: mea:peke
yelia: alemanu mea:peke na ya:ka:na:ta: kota: ikana:ma: ika: wia haleme
ekimanu kone telipa ma:nda: hala:pa:peke. Da ma:nda: nane haleme
Ketiso wanda:hali kimisu a:pa pitimika:na:ta: kota: ika: da pa:ta: handa:
mea peliaapa:peke.

14 Iki pa:ta: a:nda: liteleme wanda:halita: Koda:ma: koto wanda:hali

epeaena: ikana:ma: yeni pea:pa:peke. Koda:ma: hoeyaena: laa yeni
na piki epeaena: laa yeni pea:pa:peke. 15 Wanda:hali epi amedama:
ta:na:ma: homemeka:na:ta: kota: ikana:ma: make iki amele mandakena:
ta:na:ma: homa:pa:peke. E aleme wanda:hali make ikana:ma: make iki
amele mandakena: e lapa:peke. 16 Ikana:ma: ika: homeke homekema: ika:
ika: kone hone witolo piteleme tupa: ma:nda: ma:nda: pa:ta: make man-
dake tupa: kone pa hone wia:pa:peke. Ikana:ma: I handaena: hau na piki
hosiki wanda:halima: piteleme ekimanu make handa: mea pea:pa:peke.
Ikana:ma:ta: I homeke hone wotu ulu halie laa hone na wia:pa:peke.

17 Hali ma:nda:ma: iki pa:ta: hoke hau pia:ka:na:ta: kota: ikana:ma:
ipiki make hombo peaaso hata: hoke hau na pea:pa:peke. Wanda:hali
paeyaoma:ta: Do hauta: epeke ekie laa hone witelemeeki kone
pea:pa:peke. 18 Wanda:hali paeyao amele a:nda: pelia hao haluekema:
mo koto hauna: pota:manu handa: uluekema: honkopu hao
weiya:pa:peke. 19 Ya yankeke titio. Ma:nda:ma: iki pa:ta: hokeeki
pia:ka:na:ta: kota: yenki mulu peleme hone na wia:pa:peke. Ika: yenki
meaake hauta: Koda:ma: mineke panka:la: ekima: peaowaena: lapa:peke.
Hande Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: dupa

Tekehalima: alota: Yenki meaake hauta: Ima: pulueke laa wape pa:la:me.
20 Hande Baibolo bukana: paa ma:nda: wape pa:la: ekita: dupa

Naka: a:nda: tunkuliki halita: tea:ma: homea:ka:na:ta: kota: ne hala:peke.

Ikali na:na:ma: make homea:ka:na:ta: kota: ikali naa hala:peke.

Kutupiki hau pika:na:ta: kota: mo hali ipika: you mandata: ti lankake mea
momba:lalipikie laa wape pa:la:me.

21 Hoke hauma: iki mea lopaena: handa: pelia na hake epeke hau
piteleme ekima:ta: hoke hau bepolaena: lapa:peke.

13

Kapomanina: biki ula: haliwekina: pi opua:peke ya:la:eki

1 Iki paeyaoma:ta: mo kapomanina: biki ula: haliwekina: pi opua:peke
ya:la:me. Do ekina:yeke loa:me. Koda:ma: you hali ma:nda:ma:ta:
wanda:hali handeteke haena: mea haena: lea:ka:na:ta: kota: handeteke
hapeke ya:la:me. Kutupa ame do handeteke haleme you haliwekita:
Koda:ma: pina:e laa mea haleke handa halememe. 2 Hali epima: ame
do haleme you haliwekina: pi yoka: mea baeya:ka:na:ta: kota: Koda:ma:
pina:e laa la:la: pi kone yoka: mea baaso pita:la:me. Kutupiki hau
pita:la: halita: ipiki pa:ta: kone panisi pea:pekeeki milieke. 3 Epeke
hau pu haleme wanda:halima:ta: handeteke haleme you haliweki pa:ta:
paala:ma: na homolo pelemepate hoke hau pu haleme wanda:halima:ta:
paala:ma: homilimikie. Nakana:ma: mo handeteke hala: you hali pa:ta:
paala:ma: na homolueke hone wika:na:ta: kota: epeke hau pu halipieki
ipikana:ma: handaata: naka: pi laalieke. 4 Pa ekipeke ipikita: Koda:na:
e pokaasa: hali hata: neke epeaaso pita:la:me. Kota: a:nda: nakana:ma:
hoke hau pika:na:ta: kota: mo halita: ota: panisi peaalo pa:la: hali hala:
ekina: neketa: ipiki pa:ta: paala:ma: homa halipikie. Mo hali ipikana:ma:
Koda:na: e pokaasa: hali hata:ta: hoke hau pu haleme wanda:hali pa:ta:
Koda:ma: ipika: mineke panka:la:eki kone ipikana:ma: peaasa:me. 5 Kutu
pita:la: ekina: mo handeteke haleme you haliwekina: pi ikana:ma: ota:
opua:peke ya:la:me. Koda:na: mineke panka:la: ekina: homeke dia:me.

Ika: puki tukiki pa:ta: koto hau pulu peleme ekita: ota:eki iki wala:leke
handa loa:me.
6 Mo hande handeteke haleme you haliwekima:ta: wanda:hali pa:ta:
eki haumanu pimika:na:ta: kota: Koda:na: e kone pokaaso pitelememe.
Kutu piteleme ekina: ikana:ma: dakisi mani halo halememe. 7 Koto ekina:
mo haliweki pa:ta: halo peleme ekita: ota: hala:pa:peke. Dakisi mani ta:ta:
ta:ta: piki ekimanu ma:nda: ma:nda: lo hala:pa:peke. Kutupa mo haliweki
pa:ta: homu pea hata: ika: pi make opua:pa:peke.

Ika: amẹlẹ hata: pu alualu pea:peke haumanu

8 Ikana:ma: tondiki ma:nda: ota: na wina: leke pa mo tondiki homeke
homeke ula: ekita: dupa. Ika: ika: kone pukima: homa: alualu pea
hapa:peke. Hali epima: ma:nda: pa:ta: pukima: homea:ka:na:ta: kota: mo
hande Lo Pimanu opua:la:me. 9 Hande pi ula:eki manuta: Hali ma:nda:na:
wanda:na: hakopu na tunkuliki o ma:nda: ota: homena: honema: kone
na liki o pake na neke o ma:nda:na: alemanu muluekema: leke na
pola:paapa:peke laa la: ula: pimanu make mandane ekimanu tonka:na:
koto pimanu paeyaona: titina: pi homeketa: dupa ula:me. Nakana:ma:ta:
neke pa:ta: kone pukima: homele tupa: koto tupa: ma:nda: pa:ta: make
pukima: homa:peke laa wape pa:la:me. 10 Hali epima: ma:nda: pa:ta:
pukima: homea:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: eki a:nda: na pilieke. Kutu
pita:la: ekina: pukima: homa:la: halima:ta: mo hande Lo Pimanu paeyao
kone opua:la:me.
11 Do hau pulu peleme ekita: do ekina: yeke loa:me. Ame do haloma:
nateta: ikana:ma: hone wilimime. Ame ikita: ụ na peliki tiao hapeke nate
amba: epa:la:me. Amba: nikita: Ketiso pa:ta: hone tulao haoma: ekita:
hokulu pia:me. Kutu puma:pate ameta: niki mea tiaalo pa:la: nateta:
hosiki teke pa:ta: ya:la:me. 12 Da kelepuluekema: yeke timba: la:la: ekita:
paelieke. Timba hata: pu haloma: ekimanu mina:pa:laota: pạạna: hata:
a:nda: pea:peke ya:la: alemanu mea miniki hamana:e. 13 Nikita: natena:
pominoloma: wanda:hali leke hata:ta: popeke pa:la: haumanu pumana:e.
Hoke ikali naa keaaso hata: yaala:ma: na homeke haumanu make suseke
haasa: hau pamba na piki haumanu make a:nda: pita:la:eki honditi
pita:la:eki make kutupiki haumanu ikana:ma: pea:peke na ya:la:me.
14 Ikana:ma:ta: ika: lokena: hoke hau tekema: iki hoke hau puemena:yeke
sutiaasa: ekimanu na opiki Tekehali Yesu Ketiso ipika: a:nda: pea:peke
alemanu mea miniki hapa:peke.

14

Damako piki Ketiso yankekemanu

1 Hali ma:nda:ta: ipika: hone tulao hala:eki damako pu pa wia:ka:na:ta:
kota: iki amẹlẹ apa:tao haena: ikana:ma: handa: mea:pa:peke. Kutu pulu
pelemepate ipikana:ma: ipika: hone wia pita:la:eki manuna: ikana:ma:
ipiki amẹlẹ ape na lapa:peke. 2 Hali ma:nda:ma:ta: hone tulao hata:
nemanu paeyao napeke ya:la:pate hande damako piki hone tulaasa:
halima:ta: ena: noka:pa:la: nemanu homeke mea nelieke. 3 Mo hande
nemanu paeyao napeke ya:la: halima:ta: hande ena: noka:pa:la: nemanu
homeke nala: hali pa:ta: laaso hata: ninamu no hala: halie lapeke na
ya:la:me. Kutupa make mo hande ena: noka:pa:la: nemanu homeke
nala: halima:ta: hande ne paeyao nala: hali pa:ta: hone u hoeyaaso hata:
neketa: hoke halie laa lapeke na ya:la:me. Do alo ekita: do ekina: yeke

loa:me. Hande ne paeyao nala: halita: Koda:ma: ipiki amba: handa:
ma:la:me. 4 Hali ma:nda:na: e pokaasa: hali pa:ta: hone u hoeyaasa: hali
neketa: epi ya:ka:ta:pe. Pu hoeyaaleme laa make epeke peleme laa make
ipika: Tekehalima: homeke lelieke. Ipika: Tekehalima: epeke tupa: pina:
lapeke ya:la: ekima: mo halima: epeke tupa: pilieke.
5 Hali ma:nda: ipika: honema:ta: nate ma:nda:ta: tiekee pa man-
dane nate manuta: paekie hone wita:la:pate paa hali ma:nda: ipika:
honema:ta: natemanu paeyao homekeeki kone hone wita:la:me. Hali
paeyao homeke homekema:ta: Do pa:la: ekita: ota: pea:peke ya:la:ekie
laa hone wia lea:ka:na:ta: epelieke. 6 Hali epima: ipika: hone wia nate
ma:nda:ta: tiekee laa hone wia:ka:na:ta: kota: Tekehalina: pi laaso hata:
hone wita:la:me. Hali epima: nemanu paeyao no haya:ka:na:ta: kota:
Tekehalina: pi laaso hata: no hala:me. Mo nemanu meata: Koda: pa:ta:
keiyae pi laa nala: ekina: loa:me. Hali epima: mandane nemanu napeke
kiaeya:ka:na:ta: kota: Koda: pa:ta: keiyae pi laa Tekehalina: pi laaso hata:
pita:la:me. 7 Niki do haloma: haliweki ma:nda:ma: hone witolota: ya halo
ekita: yakaeki homekee pi na leke make I̱ homolo poloeki make ya home-
kee pi lapeke na ya:la:me. 8 Nikana:ma: niki da:ta hata:ta: Tekehalina: pi
lao haluekema: haloma:me. Niki homolo poloma:eki make Tekehalina: pi
laaluekema: homolumeke. Koto ekina: nikita: pa haoma:ka:na: make ho-
moma:ka:na: make nikita: Tekehalina: ekie. 9 Ketiso homa paa tiao hala:
ekita: ame do pa haloma: wanda:hali make amba: homemeke wanda:hali
make niki paeyaona: Tekehali haluekema: pa:la:me. 10 Koto pa:la:pate
pa nakana:ma: naka: Ketiso yankeke hala:eki handaata: ekipeke hone
u hoeyaasepe. Kutupa nakana:ma: make naka: Ketiso yankeke pa:ta:
ekipeke la la pitelepe. Koda:ma: niki ame̱le̱ pi yokaalu pina:yeke ipika:
leke popelekena: niki paeyao pua halumeke. 11 Hande Baibolo bukana:
wape pa:la:eki dupa

Tekehalima: alota: I̱ta: da:ta halo ekina: wanda:hali paeyaoma:ta: tumiki
yotuao I̱ pa:ta: panda: punialimikie.

Kutupa wanda:hali paeyaoma: I̱ pa:ta: alota: Neke ota: Koda: haleme laa
lelimikie laa wape pa:la:me.

12 Koto pa:la: ekina: niki paeyao niki homeke homekema: nika: poloma:
ekimanu Koda: pa:ta: ka:la:pa la halumeke.

Ketiso yankekema: hokeeki pina: lapeke ekimanu na pumana:

13 Koto ekina: nika: nika: kone nika: haloma:eki handaata: hone na u
hoeyaama:na: pea:pa:peke aleo. Dia:me. Hone dupa wia:pa:peke aleo.
Ika: Ketiso yankeke hoke hauma: hala:mba:liao mea lopaama:na: hau
ma:nda: na pea:pa:peke. 14 I̱ta: Tekehali Yesu yaapo ta:ma:ni poloeki
yalo hata: hone ota: dupa witolome. Aleta: ma:nda: homeke a:nda:ta:
ipika: kone hone wia pa na hoeta:la:me. Hali ma:nda: ipika: honema:ta:
aleta: ma:nda:ma: I̱ hoeyaalieke hone wia hata: kone pa meisa meisa pea
pia:ka:na:ta: kota: mo hali ipika: kone hoeyaalieke. 15 Nakana:ma: ne
ma:nda: nale ekima:ta: naka: Ketiso yankeke ma:nda: hala:mba:liao mea
lopaeka:na:ta: kota: nakana:ma: ipiki pa:ta: pukima: homa:la:eki pitolo
na piteleme. Ketisota: mo hali pa:ta: homeekepate kone nakana:ma: ne
ma:nda: nale ekima: mo hali na hoeyaena: lapeke. 16 Ikana:ma: do ekita:
epekeekie laa aleme ekita: mandane wanda:halima: dia:me. Do ekita: ho-
keekie laa pi na lena: lapa:peke. 17 Mo hande Koda: ipika: Kilu Tombuao
Hala: ekita: kota: ne ikali nala: ekima: na pa:la:me. Mo hande Holi

Sipitidima: kita:la:eki manuta: tikitiki yao hala:eki puki lopa:niaasa:eki
ta:na:ma: homa:la:eki koto ekimanu kita:la: ekima: pa:la:me. 18 Kutupa
hali epima: Ketisona: hau dupa peaeya:ka:na:ta: kota: Koda:ma: ipiki
pa:ta: ta:na:ma: homilieke. Kutupa wanda:halima: make ipiki pa:ta: epeke
pita:la:me laa ipika: pi laalimikie.
19 Koto pa:la: ekina: nikana:ma:ta: a:nda: pelia pata: pea halo
poloma:eki make nika: nika: kone honkopu hatia alualu pea halo
poloma:eki koto hau manuta: ota: pumana:e. 20 Nakana:ma: nemanu
paeyao noluekema: hone witele ekima: Koda:ma: pa:la:eki na hoeyaena:
lapeke. Nemanu paeyao pa napeke ya:la:pate nakana:ma: ne ma:nda:
nale ekima: hali ma:nda:ma: hala:mba:liao lopa hoke hau pia:ka:na:ta:
kota: nakana:ma: pu hoeyaaseme. 21 Epeke hau pulu pa:la: ekita: dupae.
Ne ikali nala:eki make hau ma:nda: pea:pekeeki make naka: Ketiso
yankeke mea lopaapeke nono pia:ka:na:ta: kota: koto hauta: paapa:peke.
22 Kutupiki haumanu pita:la: ekina: nakana:ma: hone witele ekita: Koda:
yaapo ipilika: homeke wia:pa:peke. Hali ma:nda:ma: Do hauta: epekeeki
laa pitolo hata: kone pu hoeyaasome pi na lea:ka:na:ta: kota: koto hali
ipikita: ota: ta:na:ma: homa halieke. 23 Kutu pa:la:pate mo halima:
nalo nalo hata: kone hone ti yokea:ka:na:ta: kota: hone tulao hata: na
nala: ekina: Koda:ma: mo hali pa:ta: alota: Nakana:ma: do hauta: pu
hoeyaaseme laa lelieke. Hau paeyao puluekema:ta: hone tulao hata: na
puma:ka:na:ta: kota: hoke hau pulumeke.

15

Ika: kone ta:na:ma: na homaake

1 Nikana:ma:ta: nika: hone tulao haloma:eki honkopu hao hata:ta:
mo damako piki wanda:hali ika: ka:nda: pa:la: ekimanu meatia
pena:yeke tamba: mumana:e. Nikana:ma: niki kone ta:na:ma: na
homaamana:e. 2 Dia:me. Nika: Ketiso yankeke ipika: hone tulaasa:eki
sutialuekema: kota: niki paeyao homeke homekema: ipiki epeaaso
ta:na:ma: homa:tiamana:e. 3 Ketisoma:ta: ipika: hone pa:la:eki na pu
hayeke ekina:yeke loa:me. Dia:me. Hande Baibolo bukana: wape pa:la:
ekita: dupae. Wanda:halima: neke pa:ta: pi la la pimikieki manuta: I
pa:ta: kone pi la la pitolo pimikime laa wape pa:la:me. 4 Mo hande
Baibolo bukana: wape pa:la: ekimanu paeyaota: niki waluekema: wape
pea pelememe. Mo hande Baibolo bukana: wape pa:la:eki manuma:ta:
niki sutia tia pitolo haena: niki tiao hata: mo hande la: ula: ekimanu
yaena:yeke handeteke hao hamono ula:me. 5 Kutupa hande niki sutia
tia pea handeteke hamono ala: Koda:ma:ta: ikana:ma: Yesu Ketisoma: pu
hayekeeki telia: mea pulu hata: ika: ika: kone hone homeke u hamina:
lea:ka:na:ta: epelieke. 6 Iki paeyaoma:ta: apa:tao hata: kake mandakena:
wia hata: Tekehali Yesu Ketiso ipika: Apa: Koda:na: pi laamina:yeke
loa:me.

Diendaili wanda:halima: make hande Pi Seliapo opitelemeeki

7 Ketisoma: iki handa: minolo pia: tupa: ikana:ma: make iki ika: kone
handa: mu alu alu pea:pa:peke. Wanda:halima: Koda:na: pi laena:yeke
pea:pa:peke. 8 Ima: iki pa:ta: la kitolo ekita: dupae. Ketisoma:ta: Diu
wanda:halina: e pokalo a:pa:la: ekita: Koda:ma: ipika: la: wieke pimanu
ota: yao hala:me laa la kuluekema: pokalo epeekeme. Ketisoma:ta:

Koda:ma: mo hande Diu wanda:halina: apa:mei pa:ta: la: wieke pi-
manu yalo a:pata: 9 mo Diendaili wanda:halima:ta: Koda: ipika: a:ta:ma:
homa:la:eki minolo hata: Koda:na: pi laena:yeke epeekeme. Hande
Baibolo bukana: wape pa:la:eki dupa
Koto ekina: Ima:ta: mo Diendaili wanda:hali amele hata:ta: naka: biki
yeiya: lalueke.
Ima: emelimanu alo hata:ta: neke yeiya: lalueke laa wape pa:la:me.
10 Kutupa doeki make wape pa:la:me.
Diendaili wanda:halio. Koda:ma: talopu mea haena: la:la: wanda:hali
amele hata:ta: ta:na:ma: homa:pa:peke laa wape pa:la:me.
11 Kutupa make
Diendaili wanda:hali paeyaoo. Ikana:ma: Tekehalina: pi laapa:peke.
Kenke ta:ta: ta:ta: pa:ta: haleme wanda:hali paeyao ikana:ma: ipika: pi
wotu laapa:peke laa wape pa:la:me.
12 Kutupa Aisayama: wape pa:la:eki make dupa
Diesina: tapake hali homeke ipilieke.
Koda:ma:ta: ipikita: Diendaili wanda:halina: you hali mea haena: lelieke.
Kutupa mo Diendaili wanda:halima: ipikina: ti lao hata: ipikana:ma:
pita:la:eki homeke hando halimikie laa wape pa:la:me.
13 Mo hande ti lao haasa: ekina: teke hali Koda:ma:ta: ikana:ma: ipiki
pa:ta: hone tulaaseme ekina: ta:na: tiekema: homelemeeki make puki
lopa:niao halemeeki make iki pa:ta: tumbao pitaeya:ka:na:ta: epelieke.
Kutupa ikana:ma: ipikina: ti lao hata: hando haleme ekita: mo Holi Sip-
itidina: welema: mea daeyatiki pina: lea:ka:na:ta: kota: kotota: epelieke.

Do wape pieke ekina: teke

14 Yaka kame titio. Ikana:ma: epeke haumanu putia pulu hata: mo
piteleme ekimanu make wotu handelememe. Kutupa ika: ika: kone
mana: la alualu pea:pa:peke ekita: Ima: ota: handa: ulume. 15 Koto
pa:la:pate Ima: do wape poloeki pa:ta: ika: hone u tiaaso hata: taka:lake
pi mandane ekimanu laa wape polome. Koda:ma: e tieke I pa:ta: ka:leke
handaata: Ima: na kita: yokake hata: wape pea polome. 16 Hande I pa:ta:
ka:la: eta: dupae. Yesu Ketiso ipika: e pokaaso hali hata: mo Diendaili
wanda:halina: e pokaanoyeke ka:la:me. Ima: mo hande Koda:na: Pi
Seliapo walaaso hata:ta: yeni peaasa: hali leke hata: pitolome. Mo hande
Diendaili wanda:halita: Koda:ma: ta:na:ma: homolo hata: mina:yeke pa
hala:la: ale leke haluekema: pitolome. Mo Holi Sipitidima: make mo
hala:la: aleta: yako pina: ala:me. 17 Koto ekina: Ima:ta: Yesu Ketiso
yaapo ta:ma:ni pea hata:ta: Koda:na: e pokao halo ekina: epeke pua:me
laa ta:na:ma: homa:peke ya:la:me. 18 Ima: na kita: yokake hata: dupa
lolo polopate Ketisoma: I pa:ta: peaala:eki homeke lolueke. Diendaili
wanda:halima: Koda:na: pi opua pina:yeke pua:me. Do pimiki ekina:
teketa: dupae. Ima: loa: pimanu make pua: haumanu make 19 wele wotu
pa:la: ekimanu make na hando haeme ekimanu make ipika: Sipitidima:
wele wotu pia:eki make koto ekimanu paeyao handaata: pimikime. Koto
ekina: Ima:ta: mo Diutuseleme da pa:ta: kini pu mea wala:tiki pua mo
Ilitikumi nane kone mo hande Ketiso pa:ta: ipula: Pi Seliapo paeyao pa:ta:
wala:niaowa:me. 20 Yaka hone witoloeki homeke dupae. Ketisona: biki
na opiki pa hao haleme wanda:hali pa:ta: I pua mo hande Pi Seliapo
waluekema: hone u halome. Ma:nda:ma: pa:la:eki manda taapopao
peaama:na: loa:me. 21 Hande Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: dupa

Hande ipiki pa:ta: ipula: pi na opiki wanda:halima: handilimikie.
Kutupa pi na opimiki wanda:halima: hone wilimikie laa wape pa:la:me.

Poloma: Loma: da ipuluekema: hone wiekeeki

22 Koto pa:la: ekina: Ita: iki pa:ta: ipuluekema: pitolopate hoto eleke
eleke pota: sa:sa: pia:tiki pia:me. 23 Kutu pua:pate ameta: hande hone
ua: kenke paeyaomanu pa:ta: Ima: e poko paeyaalome. Kutupa bapi
wopu Ima: iki handolo ipuluekema: hone wia:tiki pua: ekina: 24 ame
ipulueke laa hone pa:la:me. Ita: Sipeini kenke nane yapuluekema:
yopuluta: titina: amba:la iki handuluekema: hone pa:la:me. Iki amele
hosiki a:pa haota: pa mo Sipeini kenke nane poa:ka:na:ta: kota: ikana:ma:
I tamba: mimika:na:ta: epelieke hone witolome. 25 Kutu pulu polopateto
ame dota: mo Diutuseleme da nane haleme Koda:na: wanda:hali tamba:
mulu pulume. 26 Do I polueke alo ekita: mo hande Ma:sedonia Ki-
tiki kenke yaapo nane haleme siosi wanda:halima:ta: mo hande Diu-
tuseleme da nane haleme Koda:na: wanda:hali pa mandane natehali
wanda:hali pa:ta: mani haluekema: hone wilimi ekina: pulu loa:me.
27 Mo mani haleke hauta: ikana:ma: ika: hone wia kone halo pelemepate
koto hauta: ikana:ma: ota: pea:pa:peke ale kone pitelememe. Mo hande
Diu wanda:halima:ta: Koda:ma: ika: temokomanu epeala:eki manuta:
Diendaili wanda:hali pa:ta: teli teli peaalememe. Koto peleme ekina:
mo hande Diendaili wanda:halima:ta: ika: wia haleme alemanu Diu
wanda:hali pa:ta: teli teli peao halemeka:na:ta: epelieke. 28 Ikana:ma:
amu pea wialeme mani paeyao mea pua haloa:ka:na:ta: kota: koto eta:
poko paeyaalueke. Kotoeki pu paeyaota: Ita: koto pa:ta: mina:pa:lao
mo Sipeini kenke nane yopulu hata: iki amba:la a:pa handulueke. 29 I
epoa:ka:na:ta: kota: Ketisoma: iki ota: wotu epeaena:yeke ipuluekema:
loa:me.
30 Ya kame titio. Nikana:ma: Tekehali Yesu Ketiso pa:ta: hone tulao
haloma: ekina: make mo Holi Sipitidima: hande pukima: homa:la:eki
niki pa:ta: ka:la: ekina: make ikana:ma: make Ima: make honkopu hao
mandake dina: Koda: pa:ta: ya yeni peaama:na:yeke Ima: iki sutiaaso
loa:me. 31 Doeki yaapona: yeni peaapa:peke. Ma:nda:ta: Diudia nane
haleme pi na miki haliwekima: I hoeyaama:na: loa:me. Ma:nda: make
dupa. Mo Diutuseleme da nane haleme Koda:na: wanda:halima: Ima: iki
tamba: mulu poloeki mina:yeke loa:me. 32 Kutu pimika:na:ta: Koda:na:
hone pa:la: ekina: Ima: ta:na:ma: homa: paleke iki pa:ta: ipulueke. Ku-
tupate nika: mandakena: halo poloma: ekima: I ta:na:ma: homaalieke.
33 Mo hande puki lopa:niaasa:eki pu tiaasa: teke hali Koda:ma: iki paeyao
amele mandakena: haya:ka:na:ta: kota: epelieke. Kutu pina:e.

16

Poloma: a:talo pimanu wape piekeeki

1 Mo hande Senkitia siosi wanda:halina: e pokao hala: wanda:
nika: ana: Pibita: Ima: iki pa:ta: ipika: pi laaso loa:me. 2 Koda:na:
wanda:halima:ta: ika: ika: kone handa: mu alualu pulu peleme tupa:
ikana:ma: Tekehalina: bikina: ipiki handa: meata: kutupa ipikana:ma: eki
hau puluekema: hone wia:ka:na:ta: ikana:ma: ipiki tamba: mea:pa:peke.
Ipikita: wanda:hali wopu pa:ta: make I pa:ta: make homu pea hata: nika:
yankeke haya: ekina: loa:me.

3 Nika: mandakena: hata: Yesu Ketiso ipika: e pokao haloma: tooli Pisila
Akuila yaapo pa:ta: a:taloe pi make la:niaasome. 4 Ipilikita: yakaeki
peaaso homolo pipieki kone paala:ma: na homepeme. Ima: homeke
na loa:me. Diendaili siosi wanda:hali paeyaoma: make nikana:ma:
ipiliki pa:ta: keiyae pi aloma:me. 5 Ipilika: da pa:ta: mombolo haleme
siosi wanda:hali pa:ta: make a:taloe pi la:niaasome. Ota: yaka yankeke
Epenitasi pa:ta: make a:taloe pi la:niaasome. Ipikita: mo Eisia nane
wanda:hali paeyao amele hata: titina: Ketiso biki ipikana:ma: amba:la
mia:me. 6 Mo hande ika: e honkopu hao pokaeya: wanda: Meti pa:ta:
make a:taloe pi la:niaasome. 7 Hande nika: mandakena: dipula pituma:
Diu hali yaapo A:ndotonaikusi pita: Diuniasi yaapo pa:ta: make a:taloe
pi la:niaasome. Mo hande aposolo haliwekima:ta: koto hali yaapo wotu
handa wilimime. Ita: pi ai na miki hano kone ipilikana:ma: amba:la
Ketiso haliweki haepekeme.
8 Mo hande Tekehali yaapo ta:ma:ni pea hala: hali A:mbiliatusi make
ota: yaka yankeke pa:ta: a:taloe pi la:niaasome. 9 Nika: mandakena:
hata: Ketisona: e pokao haloma: hali Ebanusi ipiki pa:ta: make ota: yaka
yankeke Sitakusi ipiki pa:ta: make a:taloe pi la:niaasome. 10 Hande ipika:
Ketiso pa:ta: ti lao hala:eki peneme yala: hali A:pelisi pa:ta: make a:taloe pi
la:niaasome. Hande Atisitobulusi tapake wanda:hali pa:ta: make a:taloe
pi la:niaasome. 11 Ya tapake Diu hali Hetodioni pa:ta: make mo hande
Nasisasi tapake Ketiso wanda:hali pa:ta: make a:taloe pi la:niaasome.
12 Tekehalina: e pokao halepe hali yaapo Totaipina pita: Totaiposa
yaapo pa:ta: make Tekehalina: e wotu pokaala: hali Pesisi pa:ta: make
a:taloe pi la:niaasome. 13 Hande ponka: ponka: pilo hata: Tekehalina: e
pokao hala: hali Lupasi pa:ta: make hande ipika: eiyeke handeteke hala:
tupa: kone I make handeteke hao hala: wanda: Lupasina: inkiki pa:ta:
make a:taloe pi la:niaasome. 14 Asinkitidasi Pilekoni Hemesi Pa:todobasi
Hema:si kutupa iki amele hao haleme Ketiso wanda:hali paeyao pa:ta:
a:taloe pi la:niaasome. 15 Pilolokusi Diulia yaapo pa:ta: make Netiasi
ipika: ana: yaapo ipiliki pa:ta: make Olimbasi pa:ta: make kutupa iki
amele hao haleme Koda:na: wanda:hali paeyao pa:ta: make a:taloe pi
la:niaasome.
16 Iki paeyaoma: hande Ketiso wanda:halima: pu haloma: tupa: hopula
alualu pea:pa:peke. Ketisona: siosimanu paeyaoma: iki pa:ta: a:taloe pi
la:niaasememe.

Kinki pita:la: pimanu

17 Yaka Ketiso kame titio. Ima: iki sutiaaso hata: dupiki pi alome.
Mo wanda:halina: hone tulaasemeeki hoeyaasa:eki make wanda:hali
ka:ta: alualu peaasa:eki make kutupiki hau piteleme wanda:halima: iki
hoeyaama:na:ma: wotu handeteke hapa:peke. Amba: titina: iki pa:ta:
walemeke handa ikana:ma: opimiki pi manuta: ame mo wanda:halima:
tombualuekema: taapelememe. Koto wanda:halita: iki amele man-
dake pa:ta: na momba:la:pa:peke. 18 Kutupiki haumanu pu haleme
wanda:halima:ta: Tekehali Yesu Ketisona: e na pokaake ika: loke ma-
nuna: na:na: pa:la: ekimanu homeke hone u halememe. Ikana:ma:
mo tendepiki nonopiki pa imeke piki pimanu aleme ekima: mo ho-
keeki wopu na handeleme wanda:hali makeao halememe. 19 Pate iki
Loma: wanda:hali ikana:ma: mo hande Pi Seliapo opu haleme ekita:
mo wanda:hali paeyaoma: amba: opua wilimime. Kutu pa:la: ekina:

Ima: make iki pa:ta: ta:na:ma: homolome. Yaka hone pa:la: ekita: dupae. Ikana:ma:ta: hokeeki puluekema: hone na wiki wanda:hali hata: epekeeki puluekema: hone wopu wilimi wanda:hali hapa:peke hone witolome. 20 Kutu pimika:na:ta: hande puki lopa:niaasa: ekina: teke hali Koda:ma: mo Sadanita: ika: anke teke pa:ta: lu tombualo pa:la: ekita: teke pa:ta: ya:la:me. Tekehali Yesu ipika: pa hameke a:ta:ma: homa:la:eki iki amele pitina: lena:e alome.
21 Dika: mandakena: e pokao halopa: hali Timodima: make iki pa:ta: a:taloe pi la:niaasa:me. Lusiasima: make Dieisonima: make Sosipeidema: make mo mandane Diu tapake haliweki ikana:ma: make iki pa:ta: a:taloe pi la:niaasememe.
22 Do wape peawaaso hali Tetiasi Ima: make Ketiso hali hata: iki pa:ta: a:taloe pi la:niaasome.
23 Hande siosi wanda:hali mombolo haleme do da pa:ta: I handeteke hala: da teke hali Kaiasima: make iki pa:ta: a:taloe pi la:niaasa:me. Do daonina: kapomanina: mani handeteke hala: hali Eta:situsima: make nika: Ketiso kame Kuodasima: make ipilikana:ma: iki pa:ta: a:taloe pi la:niaasepeme.
24 [Nika: Tekehali Yesu Ketiso ipika: a:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki iki paeyao pa:ta: wina:e.]

Poloma: wape pu paeyaaso hata: Koda:na: pi laasa:eki

25 Nikana:ma: Koda:na: pi laamana:e. Koda:ma: mo amba: kiake kone a:mbao wieke pa ame Ima: walolo hande Yesu Ketisona: Pi Seliapo pa:ta: yama: Koda:ma: ika: hone tulao haleme ekita: ana:na: taka:lao hamina: lelieke. Koto walolo pita: mo amba: kiaake kone a:mbao wieke ota: pie. 26 Koto pa:la:pate hande a:mbao wieke ota: pi manuta: ameta: mo hande potopede haliwekina: wape pelemeeki manuma: peneme yaala:me. Kutupa hande na homeke pa hao hala: Koda:ma: dupa:pe laa leeke handaata: wanda:hali paeyaoma: opua pina:yeke koto hande pita: kenke honiki honiki paeyao pa:ta: mo tutu paeyao pa:ta: wala:tia pominoloma:me.
27 Nikana:ma: Yesu Ketiso pa:ta: yama: mo hande hau paeyao wotu handa ula: Koda: homeke homekena: pi hoto paeyao laatiki pu hamana:e. Kutu pumana:e.

Poloma: Kotindi Siosi pa:ta: titina: tapaeyeke wapee

1 Koda:ma: ipika: hone pa:la:eki pitolo hata: I̱ta: Yesu Ketisona: aposolo
hali hano la:la:me. I̱ Poloma: make nika: kame Sosenisima: make
dikana:ma: tapaasopa: wape doe.
2 Iki Kotindi daoni pa:ta: haleme Koda:na: siosi wanda:hali pa:ta: wape
polo pi doe. Koda:ma: ikita: ipika: yakopiki wanda:hali hamina: wi
la:la:me. Iki mo Yesu Ketiso yaapo ta:ma:ni pea hata: Koda:na:eki haleme
wanda:hali pa:ta: loa:me. Kutupa mo kenke paeyao pa:ta: hata: nika:
Tekehali make ika: Tekehali Yesu Ketisona: biki wi aleme wanda:hali
make iki paeyao pa:ta: wape polo pi doe.
3 Nika: Apa: Koda:ma: pita: Tekehali Yesu Ketiso yaapoma: iki pa:ta: pa
hameke a:ta:ma: homolo hata: ika: puki lopa:niawaena:e laa alopa:me.

Ketiso yaapo ta:ma:ni pea hamono Koda:ma: niki epeala: ekimanu

4 Koda:ma: iki pa:ta: mo Yesu Ketiso pa:ta: yama: pa a:ta:ma: homa
tamba: mina:la:eki handolo hata: I̱ma: ipiki pa:ta: keiyae pi lo halome.
5 Ikana:ma: Ketiso yaapo ta:ma:ni pea hata: ala:ta: ala:ta: paeyaoma:
hamoko halememe. Pi alemeeki paeyao make hone witelemeeki paeyao
make apa:taaso hata: paeyaona: hamoko halememe. 6-7 Hande Keti-
sona: pita: ikana:ma: wopu da̱o̱la miniki halememe. Kutupa ikana:ma:
mo nika: Tekehali Yesu Ketiso peneme yaena:yeke handeteke hata: mo
Koda:na: epeaasa:eki ma:nda: na mina:pa:lalememe. 8 Kutupa ame kini
pua pea pa mo paelo pa:la: Natena: epena: kone Koda:ma: iki wopu
da̱o̱la haatiki puemena: la:tiki pu halieke. Koto mo nika: Tekehali Yesu
Ketisona: Natena: iki pa:ta: eki hau ma:nda: na handa: wilieke loa:me.
9 Mo Yesu Ketiso nika: Tekehali yaapo ta:ma:ni puemena: yeke wi la:la:
Koda:ma:ta: ipika: la: ula: pimanu na tunkuliki ota: pilieke. Ipiki pa:ta:
hone tulaapa:peke ya:la:me.

Siosi wanda:hali ka:taalualu pea haemekeeki

10 Kametonuo. Nika: Tekehali Yesu Ketisona: bikina: ikana:ma: do
haumanu puemena: do honke alome. Ka:ta: alualu pea na hake pi
homekena: kake mandakena: wia hapa:peke. Kutupa make homeke
hone wiata: homeke hau puluekema: iki paeyao ota: tunao hapa:peke.
11 Kametitio. Iki pa:ta: Kolauna: tapakema: la kimieki loa:me. Paeyaoma:
ape ape lo halememe leme ekina: loa:me. 12 I̱ma:ta: do ekina: alome.
Iki paeyao homeke homekema: la la pu alota: I̱ta: Polona: halie o I̱ta:
Apolosina: halie o I̱ta: Pidana: halie o I̱ta: Ketisona: halie laa la alualu
pitelememe. 13 Ketisota: tunkula: alualu pea halemekea. Mo hande
a:ka:tei wape piki tina: iki pa:ta: Polo mea pua endiaemekepe. Polona:
bikina: bapitaisi pimipe.
14 Iki paeyao bapitaisi na puake pa Kitisipusi pita: Kaiasi yaapo
homeke peaowa: ekina: Koda: pa:ta: keiyae pi alome. 15 Kutu pua: ekita:
ma:nda:ma: Polona: bikina: I̱ bapitaisi peaeya:me laama:na:yeke loa:me.
16 Kutupa make mo hande Sitepanisi ipika: weki wanda: ame̱le̱ iki bapi-
taisi peaowa:pate pa mandane wanda:hali bapitaisi peaowa: ekita: I̱ma:
hone na witolome. 17 Ketisoma: I̱ma: wanda:hali bapitaisi pealuekema:

na tapaeya:pate hande Pi Seliapo walonoyeke tapaeya:me. Kutupa mo hande a:ka:tei wape piki tina: Ketiso endiaemeke ekina: pi manu ula: wele pita:la: ekita: pa tunkulaama:na: Ima:ta: hande Pi Seliapota: mo kenke haliwekima: hone witeleme tupa: walonoyeke I na tapaeya:me.

Ketisota: Koda:na: wele pita:la:eki pita: hone wotu wita:la:eki yaapo

18 Hoke hauna: alupulu pa:la: wanda:halima:ta: hande a:ka:tei wape piki tina: endiaemeke pi pa:ta:ta: Pa ekie alemepate pa Koda:ma: mea da:taasa: wanda:halima:ta: do pi pa:ta:ta: Koda:na: wele pita:la: ekie aloma:me. 19 Pa ekipeke mo Baibolo buka pa:ta: do wape pa:la:eki ula:me.
Mo hone wotu witeme haliwekina: hone wotu witeme ekita: hoeyaalueke.
Kutupa mo wape pa:la:eki wotu handeleme haliwekina: handeleme ekimanu make tea: nane mea wina: lolueke laa wape pa:la:me.

20 Koto ekina: mo hande hone wotu witeme haliwekita: ekipape o mo hande wape pa:la:eki wopu handeleme haliwekita: ekipape o do kenkena: mo pi hotia:la:meeki wotu handeleme haliwekita: ekipape. Koda:ma: walolota: Do kenkena: hone wotu wita:la: ekita: Pa alee laa wala:leke handa loa:me.

21 Koda:ma: ipika: hone wotu wita:la: ekima:ta: do kenkena: hone wotu witeleme wanda:halima: ipiki handaapa:na: yeke sa:sa: piekeme. Kutupa mo wanda:halima: do nikana:ma: walo haloma: pi pa:ta: Pa ekie alemepate pa mo opiteleme wanda:halita: Koda:ma: mea da:taasa:me. 22 Mo Diu wanda:halima: Na hando haloma:eki handoma:ka:na:ta: kota: opulumeke laa alememe. Kutupa hande Kitiki wanda:halima:ta: hone wotu witemeeki weitelememe. 23 Kutu pelemepateta: nikana:ma: hande a:ka:tei wape piki tina: Ketiso endiaemekeme laa pi walo haloma:me. Do waloma: pina:ta: mo Diu wanda:halima:ta: ya handa:olu bepi pu halememe. Kutupa mo Kitiki wanda:halima:ta: Pa ekie lo halememe. 24 Koto lo halemepate pa mo hande Koda:ma: wi la ma:la: Diu wanda:hali make Diendaili wanda:hali make koto wanda:halima: do pina: Ketisota: Koda:na: wele pita:la:eki pita: hone wotu wita:la:eki yaapo hala:me lo haloma:me. 25 Koto ekina: kenke haliwekima:ta: Koda:na: hone wotu wita:la:eki manuta: Pa ekie alemepate pa Koda:ma: ipika: hone wita:la: ekima:ta: mo kenke haliwekina:eki lu ankulala:me. Kutupa make mo kenke haliwekima:ta: Koda:na: wele pita:la: ekita: damako pupa ula: ekie alemepate pa mo Koda:na: wele pita:la: ekima:ta: mo kenke haliwekina:eki lu ankulala:me.

26 Kametitio. Koda:ma: iki wi lea: dina:ta: ika: haeme ekita: hone wia:pa:peke. Mo kenke haliwekima: handeleme ekina:ta: ikita: pa peao paeyao hone wopu wiki haliweki na haememe. 27 Koda:ma: mo hone wotu wiki haliweki yaala: mea peaaluekema: ika: pa pi aleme ekimanu ipikana:ma: ka:na: hone wia miekeme. Kutupa make mo hamoko haliweki yaala: mea peaaluekema: mo ikana:ma: damakopiki ekie alemeeki kone ipikana:ma: ka:na: hone wia miekeme. 28 Koda:ma:ta: mo kenke wanda:halina: tumiki haumanu hoeyaaluekema: ikana:ma: handa:niaasemeeki make pa alemanue laa hone witelemeeki make ipikana:ma: ka:na: hone wia miekeme. 29 Koto mo hali homeke a:nda:ma: Koda:na: leke popelekena: hata: ipika: hakoko na lina:yeke Koda:ma: kutu piekeme. 30 Koda:ma: iki mea Yesu Ketiso yaapo ta:ma:ni peala:me. Kutupa ipikana:ma: Ketisota: nika: hone wopu wita:la:eki haena: la:la:me. Kutupa make Ketisoma: nikita: Koda: yaapo tikitiki yao hamono laata:

nikita: yakopiki wanda:hali hamono la:la:me. Kutupa ipikana:ma: make
niki pa ka:la:pa: tapaala:me. 31 Kutu pieke handaa mo Baibolo bukana:
wape pa:la: pea:pekeeki ma:nda: dupa Hali epima: hakoko luekema:
hone wia:ka:na:ta: Tekehalima: peaala: ekimanu hone witolo hata: ipika:
hakoko lia:peke yelieke wape pa:la:me.

2

Ketisota: a:ka:tei wape piki tina: tamendiao hayeke pi

1 Ya kametitio. Iki pa:ta: mo Koda:na: a:mbao ula: ota: pi waluekema:
epoa: dina:ta: mo yaka waloa: pi make yaka hone witoloeki make mo
wanda:halima: pa ana:na: opua:peke ya:la: pi kone waloa:me. 2 Kutupa iki
amelele hata: hone dupa ua:me. Mo ala:ta: ala:ta: paeyao hone yonka:laaso
hata: pa mo Yesu Ketiso pita: mo hande ipiki a:ka:tei wape piki tina:
endiaemekeeki yaapo homeke waluekema: hone witolo hata: haowa:me.
3 Kutupa make iki pa:ta: epoa: dina:ta: damako pupa wia paala:ma:
homolo hata: puki la:ma: la:ma: tonka:na: pia:me. 4 Kutupa Ima:ta: pi
walolo hata: mo hone wopu witeme kenke haliwekima: aleme tupa: pi
hokulu hokulu na loa:pate pa mo Koda:na: Sipitidima: mo ipika: wele
wopupiki honkopu peneme yaena:yeke waloa:me. 5 Koto ekina: ika:
hone tulaaleme ekita: pa mo kenke halina: hone wotu witemeeki opitolo
hata: na tulaalemepate pa mo Koda:na: wele pita:la: ekina: kone hone
tulaalememe.

Koda:na: hone wotu wita:la:eki

6 Koto pa:la:pate pa mo Koda:na: pina: keileke haleme wanda:hali pa:ta:
Ima:ta: hone wotu witolo hata: pi walo halopate pa do kenkena: hone
wotu wita:la: ekimanu na lo halome. Do kenkena: kilu tombuao haleme
haliwekina:eki pa:ta: make loa:me. Koto haliwekina: kilu tombuaasa:
ekina: natemanu paelieke. 7 Kutu pilia:pate Ima: hande hone wotu witolo
hata: lo halo ekita: mo Koda:na: hone wotu wita:la:eki kone alopate pa
do kenkena: wanda:hali pa:ta:ta: pa panka: ala: ekie. Amba: do kenke
ala:ta: ala:ta: paeyao ai na wepiki hata: kone Koda:ma: mo ipika: paa
pa:la: ekita: niki handa: mea poluekema: do hande hone wotu wita:la:
ekita: ipikana:ma: amba: hone wiekeme. 8 Do kenke kilu tombuao
haleme haliwekima:ta: do hone wotu wita:la: ekita: na handemekeme.
Handemeka:na: yoluta: hande paa piki Tekehalita: mo a:ka:tei wape piki
tina: na endiaalo pimime. 9 Koto pa:la:pate hande Baibolo bukana: wape
pa:la: tupa:ta:

Wanda:hali homeke a:nda:ma: na handeekeeki make na opiekeeki make
honema: na niminaeyekeeki make kotoeki kone Koda:ma: mo ipiki
pa:ta: pukima: homa:la: wanda:hali pa:ta: peaeyekeme laa wape
pa:la:me.

10 Koto ekina: koto ekimanu kone Koda:ma:ta: niki pa:ta: ipika: Sip-
itidima: peneme yaena: la:la:me. Mo Sipitidima: ala:ta: ala:ta: paeyao
akolopa mu tia pominolo hata: Koda:na: ka:na: honema: a:mbao ula: eki-
manu kone handa: wita:la:me. 11 Hali homekema: hali ma:nda:na: wita:la:
hone na handa:la:pate pa mo somena: hone teke pa:ta: wita:la: hone
manuta: ipika: temoko homekema: kone hando hala:me. Koto tupa: kone
Koda:na: Sipitidima:ta: mo Koda:na: pita:la:eki paeyao hando hala:me.
12 Koda:ma:ta: do kenkena: hau pita:la:eki handomono na la:la:pate
ipikana:ma: amba: ka:la: alemanu paeyao handomonoyeke ipika: Sipitidi
kone amba: ka:la:me. 13 Koto ekina: hande Sipitidi meleme wanda:hali

pa:ta: Koda:na: ota: pimanu walolo hata: nikana:ma: do kenkena: hone wotu wiki haliwekima: wala:la:eki na waloma:pate pa mo Sipitidima: wala:la:eki wala:tiki pu haloma:me.
14 Koto poloma:pate hande Sipitidi na ma:la: some epita: mo hande Koda:na: Sipitidima: pa kita:la: alemanu na mia:peke ya:la:me. Kutupiki someta: hande Koda:na: Sipitidima: pa kita:la: alemanu na minolo hata: yalo Pa ekie laa hone na u hala:me. 15 Mo Koda:na: Sipitidi ma:la: someta: mo piteme hau paeyao hando ka:pa:la:peke ya:la:pate pa ma:nda:ma: ipika: pita:la: ekita: hando ka:pa:la:peke na ya:la:me. 16 Hande Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: dupa
Tekehalina: hone wita:la:eki hali epima: handa:la:pe. Hali epima: ipiki pa:ta: Doeki pie laa lapeke ya:la:pe laa wape pa:la:me.
Koto pa:la:pate nikana:ma: witoloma: honeta: Ketisoma: wita:la: tupa: kone witoloma:me.

3

Koda:na: e pokaasa: haliweki

1 Koto pa:la:pate ya kametitio. Ima: ikita: mo Holi Sipitidi meleme wanda:hali pa:ta: lo haloma: tupa: ana: na pa:leke handaa pa mo kenke wanda:hali haememe o mo Ketisona: panake weki wandikisunu haememe laa hone witolo hata: Ima: iki pa:ta: pi waloa:me. 2 Koto ekina: ikana:ma: taka:lake nemanu napeke na ya:la: ekina: andu kone kua:me. Kutupa ame do make ikita: pa kenke wanda:hali leke haleme ekina: taka:lake ne manuta: pa napeke na ya:la:me. 3 Ikana:ma: ne tunkula:la: haumanu make ape ala: ekimanu make kutupiki haumanu piteleme ekita: mo kenke wanda:halima: pu haleme tupa: kone pitelememe. 4 Hali homeke ma:nda:ma: alota: Ita: Polona: hali halome la ala:pate hali ma:nda:ma: Ita: Apolosina: hali halome la lea:ka:na:ta: kota: koto lo haleme ekima:ta: ikana:ma: kenke hau na pitelemepe.
5 Kota: Apolosita: epi ya:ka:ta:pe. I Polo make epi ya:ka:ta:pe. Diki telipina: Koda:na: e pokaasopa: hali yaapo hata: mo pitolopa: ekina:ta: ikana:ma: Koda: pa:ta: hone tulaalememe. Tekehalima: diki pa:ta: ta:ta: ta:ta:piki e telipaleke handaa pokaasopa:me. 6 Ita: wae noka:polo hali haowa:me. Kutupa Apolosima:ta: mo ikali naa hala:la: hali haya:me. Dikita: kutu pupa:pate opaake hauta: Koda:ma: piekeme. 7 Wae noka:pa:la: hali make ikali naa hala:la: hali make ipilikita: biki dia:ya:la:pate hande wae ale opaake hauta: Koda:ma: peaasa: ekina: ipika: biki tieke ula:me. 8 Kutupa wae noka:pa:la: hali make ikali naa hala:la: hali make ta:ta: na pa:la:pate ipilikana:ma: Koda:na: e pokaasepe ekita: yenki make ana:na: kone milipipikie. 9 Dikita: mandake pa:ta: hata: Koda:na: e pokaasoma: haliweki halopa:me. Kutupa ikita: Koda:na: e kone halememe.
Kutupa ikita: Koda:na: da make halememe. 10 Koda:na: pa a:ta:ma: homa kita:la:eki meata: Ima:ta: mo da a:eta:la: ekina: hone wotu wiki kapenda you hali hata: pinki amba: nokopolome. Kutupa hali ma:nda:ma: da a:eluekema: mo pinkimanu manda a:eta:la:me. Koto pa:la:pate mo da a:eta:la: hali ma:nda: epima:ta: wotu handeteke hata: a:eya:ka:na:ta: kota: pa ana: pilieke. 11 Do alo pita: do ekina:yeke loa:me. Mo hande da pinkimanu nokopa:la: ekita: Koda:ma: Yesu Ketiso homeke amba: mea haena: la:la:me. Kutupa mandane pinki manuta: noka:pea:peke na ya:la:me. 12 Kutupa mo hande pinkimanu manda

da a:eluekema: mandane haliwekima:ta: koloma: make silipama: make
yenki tieke toopima: make a:elimikie. Kutupa mandane haliwekima:ta:
tima: make yenki katakema: make liki manuma: make da a:elimikie.
13 Kutu pilimipate pa mo hande pi yokaalu pulu pa:la: Nate epea:ka:na:ta:
kota: mo da a:eleme haliweki paeyaona: a:eleme hau manuta: peneme
yaalieke. Koto Natena:ta: mo ti tala: ekima: kone ipilieke. Kutupa
haliweki paeyaoma: a:elemeeki manuta: mo hande ti tolo pa:la: ekima:
kone ta handilieke. 14 Hali ma:nda:ma: mo hande pinki manda a:ela:eki
na teke paa hao haya:ka:na:ta: kota: koto da a:eta:la: someta: epeke
yenki milieke. 15 Kutu piliepate pa mo hali ma:nda:na: a:ela: ekita: to
paeya:ka:na:ta: kota: ipika: a:ela:eki paeyao alupalieke. Hande a:eyeke
someta: na alupiki da:taa haliepate pa ti tala:eki pa:ta: kone pindi pita:la:
hali leke da:taa halieke.
16 Ikita: Koda:na: yakopiki da hamina:ta: kutupa Koda:na: Sipitidi iki
tukiki pa:ta: amba: pitaala:eki make ikana:ma: hone na witelemepe.
17 Hali ma:nda: a:nda:ma: Koda:na: yakopiki da hoeyaeya:ka:na:ta: kota:
Koda:ma: koto hali hoeyaalieke. Koda:na: data: yakopiki da ya:leke handa
loa:me. Kutupa iki kone ipika: yakopiki da halememe.
18 Ikana:ma: iki kone na makeaapa:peke. Iki amele hali homeke
a:nda:ma: tiaota: kenke haliwekima: hone witeleme tupa: alota: Ita: hone
wotu ulu hali halome laa lea:ka:na:ta: kota: koto halima:ta: mo ota: hone
wotu wita:la:eki handa: uluekema: Ita: hone na wiki hali halome laa
amba:la lapeke aleo. 19 Ima: do alo pita: do ekina:yeke loa:me. Kenke
haliwekina: hone wopu witelemeeki manuta: Koda:ma: handaata: hone
na wiki pa ekie laa lelieke. Mo Baibolona: wape pa:la:eki dupa.
Koda:ma: mo kenkena: hone wotu witeleme haliwekita: ika: hone wotu
witelemeeki manuma:ta: iki kone hona: meao tamina: lelieke laa
la:la:me.
20 Kutupa mo Baibolona: wape pa:la:eki ma:nda: dupa.
Kenke haliwekina: hone wopu witelemeeki manuta: Tekehalima: handa
alota: Pa alemanu witelememe laa la:la:me wape pa:la:me.
21 Koto ekina: ma:nda:ma: mo kenke haliwekima: hone wia piteleme
ekimanu handolo hata: ika: pi laapeke na ya:la:me. Pa ekipeke mo
ala:ta: ala:ta: paeyaota: mo Ketiso tapake ika:eki ya:leke handa loa:me.
22 Polo make Apolosi make Pida make do kenke paeyao make mo
da:ta:la:eki pita: homa:la:eki yaapo make ame do pita:la:eki make wetepe
pulu pa:la:eki make do ekimanu paeyao ika:eki ya:la:pate 23 ikita: Keti-
sona:ekie. Kutupa Ketisota: Koda:na:eki hala:me.

4

Ketisona: aposolo haliweki

1 Ikana:ma: niki pa:ta: hone witolo hata: hone dupa wia:pa:peke. Ikita:
Ketisona: e pokaasoma: haliweki hata:ta: mo hande Koda:na: a:mbao
ula: haumanu handeteke haleme haliwekie laa hone wia:pa:peke. 2 Mo
e poka:la: haliweki paeyao pa:ta:ta: hau pitelemeeki homeke homeke
weiyu haleme ekita: dupa. Ika: teke halina: pita: na tunkuliki ipikana:ma:
ala:eki paeyao opua piteleme ekina: weiyu halememe. 3 Kutu pita:la:
ekina: ikana:ma: make mandane haliwekima: make Ima: polo ekina: pi
yokaalu pimika:na:ta: kota: Ima: hone witolo koto ekita: aleta: ma:nda:
dia:me hone witolome. Pa I pa:ta: make yaka ekina: make Ima: ya
kone pi yokaalu puluekema: hone na witolome. 4 I pa:ta: eki a:nda:

na handolopate pa koto ekima:ta: Īma:ta: Epeke halie pi lapeke ana:
na pa:la:me. Pa ekipeke yaka hauna: pi yokaalu pea:peke halita: mo
Tekehali homekee. 5 Koto ekina: mo Tekehalina: pi yokaalu pulu pa:la:
Nate epena:yeke handeteke hata:ta: ikana:ma: ma:nda:na:eki amba:la
pi yokaalu na peke pa handeteke hapa:peke. Tekehalima: epena: yu
wia hapa:peke. Ipikana:ma: mo timba: lekeeki pa:ta: a:mbao ula:eki
paeyaota: pāāna: mea wilieke. Kutupa wanda:halima: puki nane panka:
ula: honemanu ipikana:ma: peneme yaalieke. Koto dina:ta: Koda:ma:
wanda:hali paeyaoma: pimi ekina: yenkita: ana:na: mea:peke ekimanu
handolo hata: ikina: pi la wilieke.

6 Kametitio. Do wape pitolo pi paeyaota: mo Apolosi diki pa:ta:
hone witolo hata: pua:me. Dikana:ma: pitolopa: hau manuna: wape
polo ekita: ikana:ma: hone witolo hata: mo Baibolo bukana: wala:la:
tupa: lombei peaama:na:yeke pua:me. Koto ekina: ikana:ma: ma:nda:na:
biki mea a:meiyaaso hata: ma:nda:na: biki lu mininiaasemeeki na
pea:pa:peke. 7 Neketa: wanda:hali ankulao tieke halena: epima: mea
haena: la:la:pe. Naka: wia haleeki paeyaota: Koda:ma: na kia:pe. Koto
pa:la:eki ya:ka:na:ta: kota: nakana:ma:ta: ya kone poloma: ala: halima:
laata: naka: biki kone ekipeke mea a:meiyaasepe.

8 Ikana:ma: mea:peke ya:la: ale manuta: amba: melememe. Ikita:
hamoko haliweki amba: halememe. Ikita: mo kini haliweki leke hata: ika:
kilu tombuao hala:eki pa:ta: halemepate pa nikita: yonka:lao pelememe.
A:ta:e. Yaka hone pa:la: ekita: iki ota: kini haliweki hamina: alome. Kutu
pu haemeka:na:ta: kota: niki make iki amēlē kini haliweki halumeke.
9 Pate ya honema:ta: Koda:ma: ipika: aposolo haliweki nikita: ota: hoki
nane hamono la:la:me. Nikita: mo homaapeke ya:la: haliwekima: han-
dele tupa: mo kenke wanda:hali paeyaona: leke popeleke nane make mo
enisolo tapakena: leke popelekena: make ota: mo telepo la:tiaasa: hama
tukikina: homaapeke ya:la: haliweki tupa: haloma:eki handelememe.
10 Ketisona: biki daeyaena: loluekema: nikita: hone na wiki haliweki
haloma:pate ikita: Ketisona: hauna: hone wotu wilimi haliweki hale-
meme. Nikita: honkopu na haloma:pate ikita: honkopu wotu halememe.
Ika: biki laasemepate pa niki pa:ta: biki na ula: haliwekie la alememe.
11 Amba: make ame make nikita: ne ikali tea:ma: homa:tiki pu hata: mo
dau make wotu dia:ya:la: haliweki haloma:me. Haliwekima: niki pa
litolo ombu haena: make kutupa ota: nika: da pa:ta: na hake pa pomi-
nolo hata:ta: 12 nika: kikima: kone mo ka:nda:piki e wotu poka:tiki pu
haloma:me. Kutupa niki kitaaseme wanda:hali pa:ta: epeke wamopiki
pima: kone epeaasoma:me. Tanda pita:la: haumanu ku halemeeki make
pa meatiao pu haloma:me. 13 Niki laaseme wanda:hali pa:ta: make epeke
pimanu lo hombo peaasoma:me. Nikita: do kenkena: ne sambe baasa:
ale manuma: handoloma:me. Kutupa amba: make ame make nikita: do
kenke wanda:halina: hāī tālā:lā: ekima: handoloma:me.

14 Iki pa:ta: Īma: do wape polo ekita: iki yaala:ma: homaaluekema: na
pua:me. Pate ikita: yaka weki wandiki leke haleme ekina: ika: hone
tikitiki yaluekema: pua:me. 15 Ika: Ketiso haleme ekina: pi wala:la: hali-
wekita: mo 10 daosenimanu mea haena: lemeka:na:ta: epolo pa:la:pate
pa ika: apa:ta: homekee. Ika: Yesu Ketiso pa:ta: haleme ekina: Īta: ika:
apa: halome. Koto mo Pi Seliapo iki pa:ta: mea epolo ekina: loa:me.
16 Koto ekina: iki pa:ta: dupa:pe laa Īma: honke tieke alome. Īma: pitoloeki

moka:la hata: kone pipe la alome. 17 Koto ekina:yeke hande Timodita:
iki pa:ta: tapaasome. Ipikita: yaka pukima: homolo weki hata:ta: ipika:
Ketiso hala:eki make ota:eki hala:me. Īma: Ketiso hata: hau pu haloeki
make mo siosi paeyaona: wanda:hali paeyao pa:ta: walo haloeki make
Timodima: ika: hone paa u tiaalieke.
18 Iki amēlē mandane haliwekima:ta: Polota: paa na ipilieke laa hone
witolo hata: Nika: kone ana: pa:la:me laa hone wia halememe. 19 Pate
Tekehalima: hone pia:ka:na:ta: Īma: iki pa:ta: koto kone paa ipulueke. Paa
epoa:ka:na:ta: mo hande Niki kone ana: pa:la:me aleme haliwekina: pa
alemeeki manuta: hone na wiki ika: ota: ana:na: pea:pekeeki manuta: pa
a:pa handa weilueke. 20 Do ekina:yeke loa:me. Koda:na: Kilu Tombuao
Hala: ekita: pa pima: ala:eki dia:pate ota: wele pita:la:eki homekee. 21 Do
hone pa:la:eki yaapota: handoeki hone pelemepe. Iki tikitiki yaluekema:
tolo mea mina eponope o yopu hata:ta: pukima: homolo hata: eponope.

5

Loke hoeyaeyeke hauta: Siosi wanda:hali pa:ta: wiekeeki

1 Hali ma:nda:na: wanda: hoeyaasa: hau iki amēlē ula: ekita: amba:
opolome. Kutupa mo kutu piki hauta: mo pi na miki wanda:halima:
make na pu haleme hau kone pa:la:me. Hande hauta: dupa. Hali
ma:nda:ma: ipika: atekena: wanda: kone ma:la: ekina: loa:me. 2 Kutu
pa:la:pate ikana:ma: alota: Niki kone ana: pa:la:me la aleme ekita: ekipa
alemepe. Epeke ekita: ikana:ma: kutupiki hauna: yaala:ma: homolo hata:
ē lapa:peke aleo. Kutupa mo hande hau pieke halita: ika: mombelemeeki
mina:pa:lao yoka:pa:peke aleo.
3 Īta: yaka loke haota: da ma:nda: nane papate halopate yaka
temokoma:ta: iki amēlē hala:me. Koto ekina: iki amēlē mandake hata:
lolo pua: tupa: Īma:ta: Tekehali Yesu ipika: bikina: mo hande pamba:
na piki hau pieke hali pa:ta: pi amba: loa:me. 4 Iki mombela hamina:
Ī make ya temoko kone iki amēlē hamina: laata: mo Tekehali Yesuna:
wele pita:la:eki niki paeyao pa:ta: tālolo haena:ta: nikana:ma: 5 hande
Tekehalina: epolo pa:la: Natena: mo halina: temoko da:taena:yeke ameta:
ipika: loke hoeyaena:yeke Sadani pa:ta: halomana: alome.
6 Ikana:ma: Niki kone ana: pa:la:me la aleme ekita: popeke na piki
pi alememe. Hande opeleme lo halemeeki ma:nda: dupa. Mo pombei
yaasa: yisitita: hosiki alesikima: kone palaowa paeyao pombei yao
hala:me laa lo halememe. 7 Koto ekina: ikana:ma: iki kone ota: wamo
pea haluekema: do amba: wieke hoke hauna: pombei yaasa: yisitita: ota:
yoka: mea baapa:peke. Kutu pimika:na:ta: ikita: pombei na yaake panake
palaowama: handilimikie. Kutu pikieki ame do pelememe. Pa ekipeke
Ketisota: nika: Lombei Pupa Yapeekeeki ma:na:siki leke amba: lia haleeke
ekina: nika: Lombei Pupa Yapeeke ekina: ne pambaalo poloma:eki ame
do ana:na: ula:me. 8 Koto ekina: nikana:ma: hande nika: Lombei Pupa
Yapeeke ekina: ne pambuluekema: hande amba: pombei yaala: hoke hau
pita:la: ekimanu pita: hoeyaapeke ekimanu yaapona: yisiti ula: palaowa
na mumana: pea:pa:peke. Pate mo hande na pombei yaake palaowa mu-
mana: pea:pa:peke aleo. Koto palaowata: ota:eki yalo hokeeki taapuna:
dia:me.
9 Amba: iki pa:ta: tapaowa: wape pa:ta:ta: mo tooli ka:taaseme
wanda:hali amēlē na hapa:peke laa loa:me. 10 Koto loa: ekita: hande pi

na miki hata: tooli ka:taaseme wanda:hali make o mo pi ula: ekimanu
yambeleme wanda:hali make o toopi tima: wepia ula: ale pa:ta: panda:
puniaaseme wanda:hali make hande pita: koto wanda:hali pa:ta: na
loa:me. Koto wanda:hali amelẹ na haluekema: yeke ikana:ma: do kenke
ai mina:pa:lapeke ya:la:me. 11 Ima: loa: ekita: do ekina: yeke loa:me. Hali
ma:nda:ma: iki pa:ta: alota: Ita: ika: Ketiso kamee la ala:pate ipikana:ma:
tooli ka:taasa: hau o honumake hau o toopi tima: wepia ula: ale pa:ta:
panda: puniaasa: hau o pi la la pita:la: hau o hoke ikali naa keaasa: hau
o pi ula: ekimanu yamba:la:la: hau pa pulu ombu haya:ka:na:ta: kota:
kutupiki hali amelẹ na hapa:peke loa:me. Kutu piki hali amelẹ mandake
pa:ta: pua pita: kone ne na napa:peke.
12 Pate pi na miki hama: nane haleme wanda:halima: pi yokaalu
pea:peke ekita: yaka e dia:me. Koda: homekema: koto wanda:halina:
pi yokaalu peaalieke. Kutu pulu pa:la:pate pa ikana:ma: ota: pea:peke
ekita: mo siosi wanda:halina: pi yokaalu peaapeke ya:la:me. 13 Hande
Baibolo bukana: wape pa:la: pi ma:nda:ta: dupa. Hande hoke halita: ika:
mombeleme pa:ta: na pitina: leke pa yokaa ta:ta: haena: lapa:peke laa
wape pa:la:me.

6

Ketiso kame titima: ika: kone pi yokaaluna: hatuku pemekeeki

1 Iki amelẹ hali homeke ma:nda:ma:ta: ipika: Ketiso yankeke pa:ta:
eki a:nda: pa:la:eki handaata: kota: Koda:na: wanda:hali amelẹ hata: na
epeaake pa mo pi na miki pi yokaalu handeteke haleme haliweki pa:ta:
pua lea:ka:na:ta: kota: yaala:ma: na homiliepe. 2 Koda:na: wanda:hali
nikana:ma:ta: mo kenke wanda:hali paeyaona: pi yokaalu pulu poloma:
ekita: hone na witelemepe. Mo kenke wanda:hali paeyaona:eki
pea:pa:peke yea:ka:na:ta: kota: mo iki amelẹ opolo pa hosikieki manuta:
ikana:ma: pi yokaalu pea:peke na ya:la:pe. 3 Nikana:ma:ta: mo enisolo
titina: pi yokaalu pulu poloma:eki make hone na witelemepe. Kutu
pulu poloma: ekina: nikana:ma: do kenkena: haloma:eki manuna: kone
ana:na: pi yokaalu pea:peke ya:la:me laa loa:me. 4 Koto ekina: mo hande
haumanu iki tukikina: opolo epea:ka:na:ta: kota: ikana:ma: mo pi na
miki wanda:hali pa:ta: mea pelimikipe. 5 Do alo pita: iki yaala:ma:
homaaluekema: loa:me. Iki pa:ta:ta: epeke hone wita:la: hali homeke
ma:nda: na hala:pe. Kutu piki halima:ta: mo Ketiso hameke yaapona: pi
yokaalu pitelepeeki epeaapeke na ya:la:pe. 6 Koto hau na piki pa Ketiso
hali ma:nda:ma: ipika: Ketiso yankeke kone pi yokaaluna: mea puata: pa
mo pi na miki haliwekima: kone ipilika: pi yokaalu peaena: la:la:me.
7 Ikana:ma: pa iki kone pi yokaalu puluekema: mea pulimieki manuta:
kota: iki ota: lopa halememe laa peneme yaasa:me. Mo iki hoeya:
pa:la:eki manuta: pa wina: paapa:peke alee. Kutupa mo pake nala:
ekimanu make pa wina: paapa:peke alee. 8 Kutu pea:peke ya:la:pate
pa ikana:ma: na piki ika: kone hoeya alualu pea pake naa alualu
pea ika: yankeketiti pa:ta: kone pitelememe. 9 Hande hoke hau pu
haleme wanda:halima: Koda:na: Kilu Tombuao Hala: ekina: pua:peke na
ya:la: ekita: hone na witelemepe. Ika: kone na makeaapa:peke. Mo
wanda:halina: loke hoeyao haleme wanda:hali make toopi tima: wepia
ula: ale pa:ta: panda: puniao haleme wanda:hali make tooli ka:tao haleme
wanda:hali make mo wanda: pa:ta: pita:la:eki hali ma:nda: pa:ta: kone

pu haleme haliweki make kutupu haleme wanda:weki make 10 mo pake
no haleme wanda:hali make pasa:tei hau pu haleme wanda:hali make
kutupa hoke ikali naa keao haleme wanda:hali make pi la la pu haleme
wanda:hali make dupiki hau pu haleme wanda:hali homeke a:nda: ota:
Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki pa:ta: na pelieke. 11 Iki pa:ta: mandane
wanda:halita: kutupiki wanda:hali haemepate pa Koda:ma: ika: hoke
haumanu tanda: pea haena: yeke handa ameta: wamo pea halememe.
Ameta: Koda:ma: iki talopu mea hamina: la:la:me. Kutupa ame ikita:
Koda: pa:ta: tikitiki yao hamina: la:la:me. Kutupiki hauta: mo Tekehali
Yesu Ketiso pita: nika: Koda:na: Sipitidi yaapoma: peaala:me.

Ika: loke manuma:ta: Koda:na: biki mea a:meiyaapekeeki

12 Hali homeke a:nda:ma: alota: Ima:ta: ya hone pa:la: hau paeyao
pea:peke ya:la:me laa leliepate pa mo hau paeyao pitoloma:eki
manuma:ta: niki epeaapeke na ya:la:me. Ima:ta: hau paeyao pea:peke
ya:la:me laa lapeke ya:la:pate pa mo hau homeke a:nda: pitolo ekima:
Ita: pa hameke e pokaasa: hali leke hano lena: ota: na lolueke laa loa:me.
13 Hali ma:nda:ma: alota: Ne nala: ekita: welekena: ekie laata: Pa mo
weleke make ne muluekema: hala:me laa lelie ekita: ota: ya:la:pate koto
ale yaapo telipina: homeke dina: Koda:ma: paeyaalieke. Kutu pulu pa:la:
ekina: yeke homekema: ipika: lokema:ta: ta:ta:na: loke hoeyaaluekema:
na hake pa mo Tekehalina: e pokaaluekema: pa:la:me. Kutupa make
mo Tekehalima:ta: nika: lokemanu handeteke haluekema: hala:me.
14 Koda:ma: mo Tekehalita: ota: homa:la:eki pa:ta: kone mea tiaeyeke
ekina: kota: niki make ipika: wele pita:la: ekima: koto tupa: kone mea
tiaalieke.
15 Ika: loke manuta: Ketiso pa:ta: tunao hata: ipika:eki kone halemeeki
hone na witelemepe. Kota: Ima: mo Ketisona: loke pa:ta: tunao hala:
hali hata: yaka loke yoka: meata: mo mani muluekema: hone wita:la:
wandiki ma:nda:na: loke yaapo apa:taena: loa:ka:na:ta: ana: piliepe. Ota:
dia:me. 16 Hali epima:ta: mo mani muluekema: hone wita:la: wandiki
yaapo apa:tao hala: ekita: kota: ipilikita: homeke loke kone hala: ekita:
hone na witelemepe. Koto mo Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: dupa.
Hande yaapota: homeke loke kone halipipikie laa wape pa:la:me. 17 Kutu
pita:la:pate hali epima: Tekehali pa:ta: ta:ma:ni pea haya:ka:na:ta: kota:
ipilika: temokota: homeke kone halipipikie.
18 Ta:ta:na: loke hoeyaasa: hau manuta: ota: na wataake nindi
pea hapa:peke. Mandane hoke hau pita:la: ekimanu paeyaota: loke
hama: nane pita:la:pate hali epima: ta:ta:na: loke hoeyaasa: haumanu
pia:ka:na:ta: kota: ipika: loke pa:ta: kone hoke hau peaasa:me 19 Ika: loke-
manu tukiki pa:ta:ta: mo Holi Sipitidi pitina: ipika: yakopiki da haleme
ekita: hone na witelemepe. Kutupa mo Holi Sipitidi pila: ekita: Koda:ma:
iki pa:ta: kita:la: ekita: hone na witelemepe. Ikita: ika:eki dia:me.
Koda:na:eki halememe. 20 Ipika:eki kone hamina:yeke ipikana:ma: ikita:
yenki tiekema: amba: hamba:la:me. Koto pa:la: ekina: ika: loke manuma:
Koda:na: biki mea a:meiyaena: alo hata: handeteke hapa:peke.

7

Wanda: mina:la: ekina: lota: pita:la:eki

1 Ikana:ma: hande tapaeme wapena: lota: pimi ekina: hombo peaaso
pita: dupa. Hali ma:nda:ma: wanda: na miki pa haya:ka:na:ta: epeke

pita:la:pate 2 hande wanda:halina: loke hoeyaasa: haumanu wotu ya:leke
handaata: halima: ipika: wanda: mina:la:eki make wanda:ma: halina:
da pula:eki make kutu pita:la: hauta: epelieke. 3 Halima: ipika: weteke
pa:ta: hala:peke ya:la: ekita: hala:peke ya:la:me. Kutupa wanda:ma: make
haliki pa:ta: hala:peke ya:la: ekita: hala:peke ya:la:me. 4 Koto pa:la: ekima:
wanda:ma:ta: ipika: loke ipika: kone na handeteke hala:pate halikima:
handeteke hala:me. Halima: make ipika: loke ipika: kone na handeteke
hala:pate ipika: wetekema: handeteke hala:me. 5 Kutupa tooli ta:ma:ni
pea hata:ta: homekema: ma:nda: pa:ta: ki pa:la:me lapeke na ya:la:me.
Hoto ma:nda:ta: ipilikana:ma: pi la: wia Koda: pa:ta: yeni puluekema:
pao hosiki hapa:na:e laa lepeka:na:ta: kota: a:pa:la:pate pa ipilika: loke
handeteke halepeeki ana: na pitolo hapina: Sadanima: ipiliki pa:ta: hoke
hone mea wiaapa:na: paa ta:ma:ni pea hapa:peke ya:la:me. 6 Do alo pita:
la witolo hata: dupa:pe laa na alopate pa iki puemena:yeke ika: hone pa
tikitiki yaowaasome. 7 Pate iki paeyao I̱ halo tupa: hamina:yeke hone
pa:la:pate pa Koda:ma: ipika: telipaasa:eki manuta: ta:ta: ta:ta: pikieki
telipao hala:me.

8 Mo wanda: na miki o hali na peke pa haleme wanda:hali pa:ta: make
kineke wanda:weki pa:ta: make do pi alome. I̱ halo tupa: haemeka:na:ta:
epelieke. 9 Kutu piliepate pa ika: hone pa:la: ekita: homu peaapeke na
ya:ka:na:ta: kota: wanda: mea:pekeeki make halina: da pua:pekeeki make
ana: pa:la:me. Hone pa:la:eki puluekema: ti tala: ekima: handolo haena:
hata:ta: hoelieke. Koto ekina: mo wanda: mea hali pua pita:la: ekita:
epelieke.

10 Kutupa mo tooli tooli peleme wanda:halita: iki pa:ta: yakaeki na
laake mo Tekehalima: dupa:pe ala:eki kone la kitolome. Halina: da
pa:la: wanda:ma:ta: hali mina:pa:lao pua:peke na ya:la:me. 11 Pate kutu
pia:ka:na:ta: kota: pa pua hao hao o hali pa:ta: la:ka:la paa pea:ka:na: make
epelieke. Halima: make ipika: wanda: yoka:peke na ya:la:me.

12 Mandane wanda:hali pa:ta: mo Tekehalina: pi dia:ya:la:pate pa I̱ma:
kone dupa alome. Ketiso hali homekema: ipika: wanda: pi na miki
wanda: haya:ka:na:ta: kutupa mo wanda:ta: haliki yaapo haluekema:
hone wia haya:ka:na:ta: kota: mo halima: koto wanda:ta: yoka:peke na
ya:la:me. 13 Kutupa make mo Ketiso wanda: homekema: pi na miki hali
yaapo haya:ka:na:ta: kutupa mo halima: ipika: wanda: yaapo haluekema:
hone wia haya:ka:na:ta: kota: mo wanda:ma:ta: ipika: haliki mina:pa:lao
pua:peke na ya:la:me. 14 Do alo pita: do ekina:yeke loa:me. Hande pi
na miki halita: ipika: wanda: yaapo ta:ma:ni pea hala: ekina: Koda:ma:
ana:e ala:me. Kutupa hande pi na miki wanda:ta: ipika: Ketiso hali
yaapo ta:ma:ni pea hala: ekina: make kota: Koda:ma: ana:e ala:me. Do
aloeki na pia:ka:na: yoluta: ika: wekiwandiki titita: pa mo Koda: mataake
weki wandiki halo pimime. Kutu pulu pelemepate ameta: ika: weki
wandikimanu haleme ekita: Koda:ma: ana:e ala:me. 15 Kutu pu hapeke
ya:la:pate hande pi na miki halima: ipika: Ketiso wanda: mina:pa:lao
pena: yeke hone pia:ka:na:ta: kota: kutu pina:e. Mandake tupa: kone
mo pi na miki wanda:ma: ipika: Ketiso hali pa mina:pa:laeya:ka:na:ta:
kota: kutu pina:e. Koto hau tukiki pa:ta:ta: hande Ketiso hali pa:ta: make
Ketiso wanda: pa:ta: make pota: a:mbaapekeeki dia:me. Koda:ma: wi
ala: ekita: iki a:nda: peliaaso hata: hamina:yeke wi ala:me. 16 Ketiso
wanda:o. Naka: haliki tamba: minolo halena: ipikita: Ketiso hali haliepe

o na haliepe nakana:ma: na handeleme. Kutupa Ketiso hali neke make naka: wanda: tamba: minolo halena: ipikita: Ketiso wanda: haliepe o na haliepe nakana:ma: na handeleme.

Iki wi leeke natena: haemeke tupa: kone pa hao hapa:pekeeki

17 Koda:ma: telipea pa kita:la: alemanu mea wia hata: make ipikana:ma: iki wi leeke a:pa haeme tupa: kone pa hao hapa:peke. Do hande pi ula: ekita: mo siosi wanda:hali paeyao pa:ta: wala:tiki pu halome. 18 Hali homeke ma:nda:ta: Koda:ma: wi leeke natena: ipikita: sekemesaisi hau pea hata: opuata: kota: ipikana:ma: hande sekemesaisi hau pa:la: ekita: honialuekema: taapa:peke na ya:la:me. Kutupa hali homeke ma:nda:ta: Koda:ma: wi leeke natena: ipikita: sekemesaisi hau na piki hata: opuata: kota: ipikana:ma: sekemesaisi hau puluekema: taapa:peke na ya:la:me. 19 Mo hande sekemesaisi hau pita:la:eki make na pita:la:eki make telipina: aleta: ma:nda: dia:ya:la:pate pa mo Koda:na: pi ula: ekimanu opua pita:la: ekita: kotota: hau tiekee. 20 Iki paeyaoma: Koda:ma: wi leeke natena: haemeke tupa: kone paa hapa:peke ya:la:me. 21 Neketa: pa hameke e pokaase hali hata: Koda:na: wi leekeeki opipe. Kota: nakana:ma: kotoeki pa:ta: ka:nda:ma: na homa:peke. Pate naka: hande pa hameke e pokaaseeki mina:pa:laalena: pota: lombea:ka:na:ta: kota: pua:peke ya:la:me. 22 Do ekina:yeke loa:me. Mo pa hameke e pokaasa: halima:ta: Tekehalima: ipiki wi ala:eki opuata: kota: ipikita: mo Tekehalima: ka:la:pa: tapao haena: la:la: halie. Koto tupa: kone mo pa hala: halima:ta: Tekehalima: ipiki wi ala:eki opuata: kota: ipikita: mo Ketisona: e pa hameke pokaasa: halie. 23 Koda:ma: yenki tiekema: iki hamba:la:me. Koto ekina: mo haliwekina: pa hameke e pokaaseme haliweki na hapa:peke. 24 Kametitio. Iki paeyaota: Koda:ma: iki wi leeke natena: haeme tupa: kone pa ame make Koda: amẹlẹ hao hapa:peke.

Wanda: na miki o hali na peke kutupa kineke wanda:halina: ekina: lota: pita:la: ekimanu

25 Hande wanda: na miki o hali na peke weki wandiki pa:ta: honke leme ekita: mo Tekehalima: dupa:pe ala: pi dia:ya:la:pate pa mo Ịma: hone witoloeki kone alome. Kutupa Koda:ma: Ị pa:ta: a:ta:ma: homa:la: ekina: yeke ikana:ma: Ịma: alo ekina: hone tulaapeke ya:la:me loa:me. 26 Ịma: dupa alome. Do hande ka:nda: pa:la: nate hala: ekina: yaka honema:ta: mo epeke ekita: dupa. Homekema: ipika: ame do haleme tupa: paa haena: lapeke ya:la:me laa hone witolome. 27 Neketa: wanda: melepe. Kota: wanda: yokuluekema: hone na wia:peke. Neketa: wanda: na miki haeka:na:ta: kota: wanda: muluekema: hone na wia:peke. 28 Koto alopate pa wanda: mika:na:ta: hoke hau na piteleme. Kutupa wandiki make halina: da pea:ka:na:ta: hoke hau na pita:la:me. Koto hau pea:peke ya:la: ekita: mo wanda:halina: tooli tooli haasa: ekina: epolo pa:la: ka:nda: manuta: iki pa:ta: make a:paapa:na:yeke loa:me.

29 Kametitio. Koto aloeki manuta: do ekina:yeke loa:me. Nate wopu dia:yalo haena:ta: ameta: wanda: miki haliwekita: wanda: na miki haleme haliweki tupa: hapa:peke. 30 Kutupa ẹ aleme wanda:halima: ẹ na leke haleme wanda:hali tupa: hapa:peke. Kutupa ki taleme wanda:halima: ki na teke haleme wanda:hali tupa: hapa:peke. Kutaa make mo hamba:tiki pu haleme wanda:halima:ta: ala:ta: ala:ta: na hambeke wanda:hali leke hapa:peke. 31 Kutupa kenkena: ale manuma: e

pokeleme wanda:halima:ta: mo kenkena: alemanu pa:ta: hone wopu
na wiki wanda:hali leke hapa:peke. Do ekina:yeke loa:me. Do hande
kenketa: ame ula: tupa: pa na u halieke.
32 Ikana:ma: hone eleke eleke u halemeeki manuta: I̱ta: hone na
pa:la:me. Wanda: na miki halima:ta: mo Tekehalina: hone pa:la: ekimanu
epeke tupa: puluekema: hone witolo hata: Tekehalina: e pokaasa: ekina:
hone u hala:me. 33 Kutu pu hala:pate mo wanda: miki halima:ta: ipika:
wanda: ta:na:ma: homaaluekema:yeke do kenkena: ula: alemanu pa:ta:
hone u hala:me. 34 Koto ekina: ipika: hone ula: ekita: putupa yaapo
ualu pa:la:me. Kutupa mo halina: da na peke wanda:ma: make mop-
utali wandikima: make Tekehalina: e pokaasa: ekina: hone u hala:me.
Ipika: hone pa:la: ekita: ipika: loke temoko make Tekehali pa:ta: hata:
yako peaena:yeke hone wilieke. Kutu piliepate pa mo halina: da pa:la:
wanda:ma:ta: ipika: haliki ta:na:ma: homaaluekema:yeke do kenkena:
ula: alemanu pa:ta: hone u hala:me. 35 I̱ma: do alo pi manuta: iki tamba:
muluekema:yeke alome. I̱ma: ika: pota:manu sa:sa: puluekema: na
alopate ikana:ma: tikitiki yao hata: hone eleke eleke na wiki Tekehalina:
e ota: epeke tupa: pokaama:na:yeke loa:me.
36 Koto ekina:ta: hali homeke a:nda:ma: ipika: mulu pa:la: wandiki
hapulu pa:la: wale alemanu wia hata: kone paa na mulueke laa kutupa
wetepena: mo halina: honema: o ipika: pita:la: haumanu mo wandiki
pa:ta: epeke tupa: na pia:ka:na: make o ipika: hone pa:la:eki manuta: ota:
honkopu wotu haaso hata: hapuluekee hone wia:ka:na:ta: kota: mina:
lapeke ya:la:me. Ipika: hone pa:la:eki pia:ka:na:ta: kota: kutu pita:la:
ekima:ta: hoke hau ma:nda: na pita:la:me. 37 Pate hali ma:nda:ma: aleta:
ma:nda: dia:ya:la: ekina: pa ipika: honema: kone honkopu haaso hata:
ipika: lokena: hone pa:la:eki manuta: ana:na: handeteke hapeke ya:leke
handaata: mo ipika: mulu pa:la: wandikita: na mulueke alo hata: dikita:
na mualu piki pa hao hapana:e laa hone ota: na la:ka:lea:ka:na:ta: kota:
koto pita:la: ekima: make epeke hau kone pita:la:me. 38 Kutupa mo hali
ma:nda: epima: ipika: yenki ula: wandiki hapia:ka:na:ta: kota: epekeeki
pita:la:pate pa mo ipika: yenki wilie wandiki na hapilie hali ipikita: mo
lombeipiki epeke hau tieke pita:la:me.
39 Kutupa mo halina: da pa:la: wanda:ma:ta: ipika: haliki paa
haya:ka:na:ta: kota: ipika: haliki pa:ta: hapeke ya:la:me. Koto pa:la:pate
ipika: haliki homea:ka:na:ta: kota: ipika: hone pa:la: halina: da pa:ta:
pua:peke ya:la:pate pa ota: Ketiso halina: da pea:ka:na:ta: ana: pilieke.
40 Koto hau pea:peke ya:la:pate I̱ma: hone witolo ekita: dupa. Hande
kosa:piki wanda:ta: pa kosa: piki haeka:na: make ota: epelieke hone
witolome. I̱ma:ta: koto tupa: hone witolopate pa ya honema:ta: mo
Koda:na: Sipitidita: I̱ pa:ta: make pila:me hone witolo hata: do pi alome.

8

Toopi tima: wepia ula: ale pa:ta: ne hala:la:eki

1 Kutupa hande toopi tima: wepia ula: ale pa:ta: ne hala:la: hauna:
wape pea lota: pimi ekita: dupa alome. Niki paeyaoma:ta: mo handa:la:
hauta: hone uluma:me. Pate mo handa:la: hauma:ta: mo hakoko lita:la:
hau pu tiaasa:pate pa mo pukima: homa:la: hauma:ta: wanda:halina:
hone tulaasa: ekita: daeya haena: ala:me. 2 Hali ma:nda: epima: I̱ma: ota:
handa ulume laa hone wia:ka:na:ta: kota: koto halina: handa:la: ekita:

ana: na pa:la:me. 3 Koto pa:la:pate hali epima: Koda: pa:ta: pukima:
homea:ka:na:ta: kota: Koda:ma: koto hali ota: handa:la:me.
4 Kutupa mo toopi tima: wepia ula: ale pa:ta: halea: nemanu pa
naleme ekita: nikana:ma: handoloma: ekita: dupa. Mo homeke Koda:
homeke hala: ekina: hande toopi tima: wepia ula: aleta: ota:eki dia:me
hone witoloma:me. 5 Mo wanda:hali manuma: lo haleme koda:manu
make teke halimanu make oli ya nane haya:ka:na: make do kenke nane
haya:ka:na: make pa pina:ma: 6 nikana:ma: nika: Koda: homeke kone
nika: Apa: hata: ipikita: ala:ta: ala:ta: paeyao wepia wina: la:la: Koda:
hala:me laata: Nikita: ipiki pa:ta: ti lao haloma:me. Kutupa make mo
Tekehali homeke homeketa: Yesu Ketiso hala:me. Ipikana:ma: ala:ta:
ala:ta: paeyao wepia wina: laata: niki make amba: da:taala:me.
7 Koto do nikana:ma: handoloma: ekita: mandane wanda:halima:ta:
na handelememe. Mo wanda:halima:ta: toopi tima: wepia ula: alena:
haumanu pia:tiki pu haemeke ekina: ame make kutupiki nemanu nalo
hata:ta: mo hande toopi tima: wepia ula: alena: ekie hone witelememe.
Kutu piki wanda:halina: hone na lumba witolo hata: kone mo hande
ne naloma: ekima:ta: niki hoeyaasa:me laa hone witelememe. 8 Koto
tupa: hone witelemepate pa mo ne naloma: ekima:ta: niki hatuku Koda:
teke pa:ta: pu hamono lapeke na ya:la:me. Kutupa mo ne na neke
haoma:ka:na:ta: kota: koto ekima: nika: hau ma:nda: yonka:lamono alu
na pealieke. Kutupa ne nolo poloma: ekima: make mandane haumanu
apa:tao na mulumeke.
9 Koto pa:la:pate ikana:ma: mo ika: ana:na: handaa pitelemeeki
manuma:ta: pa mo hone wopu na tulaaleme wanda:hali hoke hau pea
lopaapa:na:yeke wotu handeteke hapa:peke. 10 Do ekina:yeke loa:me.
Neketa: handele hali hata: pa toopi tima: wepia ula: alena: yeni hau
pita:la: da pa:ta: pua pita: ne naleme ekita: mo dupiki hauna: hone na
lumba ula: halima: neke handea:ka:na:ta: kota: naka: pitele ekima:ta: mo
toopi ti wepia ula: ale pa:ta: yeni hau pita:la: nemanu nena: loluekema: na
sutiaalipikipe. 11 Kutupa do naka: handele ekima:ta: mo hande honkopu
na hake halita: hoeyaalipikie. Koto halita: Ketiso ipiki pa:ta: homa:la:
hali naka: kame kone hoeyaalipikie. 12 Kutu pitele hauma:ta: mo ika:
hone wotu na lumba wilimi yankekemanu hoeyaeka:na:ta: kota: neketa:
Ketiso pa:ta: make hoke hau pilipikie. 13 Koto ekina: yaka kamena: ne
nala: ekima:ta: ipiki hoke hau pina: mea lopaapeke yea:ka:na:ta: kota:
Īma: mo mindiki ma:nda:siki hoto homeke a:nda: ota: na nolueke. Yaka
kame lopaapa:na:yeke loa:me.

9

Mo Aposolo halina: pea:pekeeki pita: mea:pekeeki yaapo

1 Īta: ka:la:pa: ta:pao halo hali na halope. Īta: aposolo hali na halope.
Nika: Tekehali Yesu na handoa:pe. Ikita: mo Īma: Tekehalina: e pokaaso
ekina: na halemepe. 2 Mandane haliwekima:ta: Īta: aposolo hali na
halome hone wimika:na:ta: kota: pa pina:ma: ikana:ma: kutupiki hone
ota: wia:peke na ya:la:me. Iki Ketiso pa:ta: haleme ekima:ta: kota: pa Īta:
Tekehalina: aposolo hali haloeki peneme yaasa:me.
3 Mo Ī laaseme haliwekina: pimanu hombo peaasoeki dupa alome.
4 Īta: yaka ena: yenkita: mo ne ikali napekeeki ana: na pa:la:pe. 5 Mo
mandane aposolo haliwekima: make mo Tekehalina: hameke titima:
make Pidama: make koto haliwekima: piteleme tupa: Ī make Ketiso

wanda: mea hatuku pomua:peke ana: na pa:la:pe. 6 Dia:me mo Banabasi
diki yaapo homekema: mo yenki mulu pa:la: e poka:peke ekima: kone
dika: ne alemanu hamba:peke ya:la:pe. 7 Hali epima: mo ami hali hata:
ipika: manima: kone ipika: ne dau hamba:peke ya:la:pe. Dia:me. Kutupa
mo e teke halima: ipika: noka:pa:la: ne kone napeke na ya:la:pe. Kutupa
make mo sipisipi ma:na:manu handeteke hala: hali epima: ipika: ma:na:
andu yupa napeke na ya:la:pe.

8 Do alo ekita: mo kenke wanda:halina: hau pitelemeeki homeke
dia:me pa mo Lo Pimanu make homeke pi kone ala:me. 9 Mosesima:
hande Lo Pimanu wape pa:la: ekina: do tupa: ala:me. Mo kao ma:na:ma:
mo palaowa kilikimanu ambuku mea baaluekema: ankema: pitolo
haena:ta: ipika: kake na tonkaapeke laa la:la:me. Koto la:la: ekina:ta:
Koda:ma: mo ma:na:manu pa:ta: homeke hone wita:la:pe. 10 Koto la:la:
ekita: Koda:ma: niki pa:ta: make hone wita:la:pe. Aowe. Niki pa:ta:
make hone wita:la:me. Kenke awa:la: halima: make kiliki tala:la: hal-
ima: make e pokolo hata: mo ena: ipilika: nemanu ana:na: muluekema:
hone wia e poka:peke ya:la:me. 11 Kutupa nikana:ma:ta: iki pa:ta: mo
Koda:na: Sipitidina: wae alemanu nokopoma:me. Kutupa ame mo ki-
liki mina:la: tupa: ikana:ma: mandane alemanu niki pa:ta: kimika:na:ta:
ana: na pa:la:pe. 12 Mandane haliwekima:ta: iki pa:ta: ula: alemanu
muluekema: hone wia:peke yaeya:ka:na:ta: kota: nikana:ma: iki lombei
pitolo hata: ota: muluekema: ana: na pa:la:pe. Dia:me ota: mea:peke
ya:la:pate pa na minoloma:me. Do ekina:yeke loa:me. Mo Ketisona: Pi
Seliapo pula:eki sa:sa: peaapa:na:yeke hande ka:nda:manu paeyao niki
honumake sikima: wotu mu haloma:me.

13 Mo Tembolo da pa:ta: e pokeleme haliwekima:ta: koto pa:ta: kone
ika: nemanu mu haleme ekita: handelememe. Kutupa hande ma:na: lia
olodana: wia halo haleme haliweki ikana:ma: make mo limi hotekemanu
pa:ta: mandaneeki mu haleme ekita: handelememe. 14 Koto tupa: kone
mo Tekehalina: pi ula:eki dupae. Koda: ipika: Pi Seliapo walaaseme
haliwekima:ta: koto e pokolo hata: kone ika: ana:na: hapeke ekimanu
mea:peke ya:la:me la:la:me.

15 Koto la:la:pate Ima:ta: koto tupa: aleta: ma:nda: na molome. Ku-
tupa ame make aleta: ma:nda: muluekema: iki pa:ta: do wape ota: na
tapaasome. Kie laapa:na: I amba:la homa:peke aleo. Ima: iki amele ota:
pa hameke e pokolo ekina: pi laaso ekita: hali homeke a:nda:ma: Paeki
ala:me laa pi laapa:na:yeke loa:me. 16 Ima: hande Pi Seliapo walaaso
ekina:ta: yaka pi Ima: kone laapeke na ya:la:me. Pa ekipeke mo Tekehal-
ima: dupie la:la: ekina: kone pitolome. Koto ekina: Ima: mo Pi Seliapo na
walaoka:na:ta: a:pei Ita: ota: hoke tupa: hapeke ya:la:me. 17 Yaka e pokolo
ekita: yaka honema: kone wia pokoa:ka:na: yoluta: kota: mo ena: yenki
muluekema: hone ulu pua:pate pa yaka hone wia na piki pa mo Koda:ma:
walea: e kone pokaaso ekina:ta: 18 kota: eki yenki mea:peke ya:la:pe. Yaka
yenkita: dupae. Ima:ta: yenki ki pi na leke handaa mo mea:peke alemanu
na minolo hata: hande Pi Seliapo walaasoeki kone kotota: yaka yenki
ana: pa:la:me.

19 Ita: hali ma:nda:na: pa hameke e pokaaso hali na hake ya kone
halome. Kutupu halopate mandane wanda:hali wopu muluekema:
yaka hone wia kone wanda:hali paeyaona: pa hameke e pokaaso
hali halome. 20 Mo Diu wanda:hali muluekema: Ita: Diu wanda:hali
haleme tupa: kone halome. Ita: hande Lo Pi manuma: kilu tombuaasa:

wanda:hali leke na halopate pa koto tupa: haleme wanda:hali mu-
luekema: I make iki haleme tupa: kone haowa:me. 21 Koto tupa:
kone mo Diendaili wanda:hali amelę hata: koto wanda:hali muluekema:
ikana:ma: mo Diu wanda:halina: Lo Pimanu pa:ta: na haleme tupa:
I make koto tupa: halome. Do alo ekima:ta: Ita: Koda:na: pi ula:eki
yamba:la: hali leke halome pi na leke Ita: Ketisona: pi ula:eki pa:ta:
teliolo hali halo ekina: loa:me. 22 Mandane detepiki hone tulaaseme
wanda:hali amelę hata: Ima:ta: iki muluekema: pa detepiki hali leke
halome. Koto ekina: wanda:hali paeyao pa:ta: hau paeyaoma: iki mu-
luekema: iki haleme tupa: kone I make hatiki pu halome. 23 Do pitolo
ekita: hande Pi Seliapo daeyaena:yeke pitolome. Kutupa koto ekima:ta:
mo Koda:ma: wanda:hali epeaasa:eki manuna: putupiliki ma:nda: Ima:
muluekema:yeke pitolome.
24 Hande anke telinęli pita:la:eki nina:ta: haliweki wopuma: anke hao
pelimipate titina: pelie hali homekema: epeke yenki pua milieke. Koto
hauta: paeyaoma: amba: hone wilimime. Koto ekina: iki make titina: pua
epeke yenki muluekema: honkopu haaso hata: anke hao pua:pa:peke.
25 Anke talinęli pulu pa:la: halima:ta: titina: amba:la moka:la hande
hande pitolo hata: ipika: lokena: hone pa:la: ekimanu homao taka:lao
haena:yeke pita:la:me. Kutu piki halima:ta: mo kukutu pea:peke yenki
ale muluekema: do haumanu pita:la:pate nikana:ma:ta: ota: kukutu na
pea:peke yenki ale muluekema: pitoloma:me. 26 Koto pa:la: ekina: Ita:
anke talinęli pitolo hata:ta: lekema: lekema: pea na piki hande opolo polo
polo pa:ta: handa: paleke pulume. Ita: hande epeke hone wiki kiki a:nda:
pita:la: hali leke hata: yaka kikima: pa manda: meaaso na piki ota:eki
kone pitolome. 27 Yaka loketa: homu peaaluekema: yaka kone yumbitolo
hata: pitolome. Do ekina:yeke loa:me. Ima:ta: wanda:hali wi la:la: pi
walaaso hali halopate pa wetepena: I kone halu peaapa:na: pitolome.

10

Toopi tima: wepia ula: ale pa:ta: kinki pita:la: pi

1 Kametitio. Nika: apa:na: ateke amedama: Mosesi telia: mea pulu
haena: iki pa:ta: piekeeki manuta: hone wia:pa:peke. Koto tapake
paeyaota: hande ya hapi oto pa:ta: hao puaata: hande dawala Wepiki
Ikali tukikina: tunkula pua epeke tupa: mone tea:na: opolo pemekeme.
2 Kutupa mo wanda:halita: hande ya hapi pa:ta: make mo dawala ikali
pa:ta: make Mosesina: anke telia: mea pominolo haena: iki paeyaota:
bapitaisi hau pimikime. 3 Kutupa paeyaoma: hande Koda:na: Sipitidima:
haleeke ne naata: 4 mo Sipitidima: haleeke ikali make nemekeme. Hande
Koda:na: Sipitidima: waleeke toopi pa:ta: yama: epeeke ikali nemekeme.
Kutupa mo wanda:hali amelę pomieke toopita: Ketiso kone hayekeme.
5 Kutu pimikipate koto wanda:hali wopuna: hauna:ta: Koda:ma: ta:na:ma:
na homeekeme. Kutupa mo hapu hayeke alena: ika: tokomanu koto
pa:ta: wia:tiki pimikime.
6 Koto ekina: mo tapakema: pimikieki manuma:ta: niki manda:
meaasa:me. Ikana:ma: hoke haumanu puluekema: taapemeke tupa:
nikana:ma: kutupiki haumanu peaapa:na: yeke kinki pita:la:me.
7 Kutupa iki amelę mandane wanda:halima: toopi tima: wepia ula: ale
pa:ta: yeni hau pimiki tupa: nikana:ma: peaapa:na: yeke wala:la:me.
Mo Baiboloma: alota: Wanda:halima:ta: ne ikali naa kealuekema:

pitimikipate pa hoki naneta: mo haliwekima: wanda:weki tonka:na:
hoke telepo la alualu pimikime laa la:la:me. 8 Mandane kutupiki
haumanu pimiki wanda:halita: homeke natena: kone 23 daoseni
homemekeme. Koto ekina: nikana:ma: kutu piki haumanu na piki pa
yankeke ma:nda:na: loke hoeyaasa: haumanu na pumana: pea:pa:peke.
9 Ikana:ma: ika: hoke hau manuma: Koda:ma: pia: handeeke tupa:
nikana:ma: mo Tekehali pa:ta: hoke hone u tiaaluekema: hone na
umana: pea:pa:peke. Mo hande mandane kutupiki hau pimiki
wanda:halita: mo hoke ketoma: aweeke ekima: homemekeme. 10 Kutupa
nikana:ma: Koda: pa:ta: pi la la na pumana: pea:pa:peke. Mo hande
mandane wanda:halima: kutupiki hau pimiki handaata: mo lu homaasa:
enisoloma: iki liekeme.
11 Mo hande wanda:hali pa:ta: pimiki ekimanu paeyaoma:ta: mo man-
dane wanda:hali paeyao manda: mealuekema: pa:la:me. Kutupa niki
pa:ta: kinki pina:yeke amba: wape pea ula:me. Niki haloma: ekita:
paeyaalo pa:la: natena: teke pa:ta: ya:leke handa loa:me. 12 Koto ekina:
mo some epima: I̱ta: da̱o̱la hata: epeke tiao halome laa hone wia:ka:na:ta:
kota: koto someta: lopaapa:na: wotu hapeke aleo. 13 Mo iki pa:ta: la
handa:la:eki manuta: mo wanda:hali paeyao pa:ta: pa ipu hala:eki kone
ipula:pate pa Koda:ma: ipika: pi la: wita:la: ekita: ota: yao hala:me. Kutupa
ipikana:ma:ta: mo iki mea ota: lombeipiki lopaapeke ya:la: la handa:la:eki
ma:nda: na epena: lelieke. La handa:la: ekimanu ipulu haena: kone
Koda:ma: ika: pota: pilao iki tamba: milieke. Mo tamba: mina:la: ekina:
iki honkopu hao ana:na: hamina: lelieke.
14 Ota: ya kametitio. Koto pa:la: ekina: mo toopi tima: wepia ula: ale
pa:ta: yeni hau peaasa: ekita: la:ka:la: mina na peaapa:peke. 15 Ikana:ma:
hone wotu wilimi ekina: do pimanu iki pa:ta: alome. Koto ekina: I̱ma:
aloeki opuaata: teke weiya handa:pa:peke. 16 Hande Koda:ma: niki
epeaala: kapona: noluekema: hata: Koda: pa:ta: keiyae pi laa nalo hata:ta:
Ketiso ipika: we pa:ta: na telipaasoma:pe. Kutupa hande pindipindi
pea ula: palaowa make nalo hata:ta: Ketiso ipika: loke mindiki pa:ta:
na telipaasoma:pe. 17 Palaowa punka homeke ya:leke handaata: niki
paeyao wotu kone homeke loke mindiki haloma:me. Hande homeke
palaowa punka telipaasoma: ekina: loa:me.
18 Mo Isulai wanda:halima: pimikieki make hone wia:pa:peke. Hande
lia haleeke hoteke ne alemanu nemeke haliwekita: mo oloda pa:ta:
wiekeeki kone na telipaasemepe. 19 Do alo ekina: teketa: eki epina: alope.
Hande toopi tima: wepia ula: ale pa:ta: hala:la: nemanu pita: toopi tima:
wepia ula: ale yaapona:ta: ota:ekie alope. 20 Dia:me. Do ekina: alome.
Mo pi na miki haliwekima: ma:na: lia haleme ekita: koto Koda: pa:ta:
na haleke pa mo hoke temokomanu pa:ta: kone halememe. Kutupa
ikita: mo hoke temokomanu ame̱le̱ ta:ma:ni pea hamina: I̱ta: hone na
pa:la:me. 21 Ikana:ma: Tekehalina: kapo pa:ta: make hoke temokona:eki
apa:tao napeke na ya:la:me. Ikana:ma: Tekehalina: teipolona: make mo
temokona:eki make apa:tao napeke na ya:la:me. 22 Pate mo Tekehalima:
niki pa:ta: soka:la:ma: homena: loluekema: hone witoloma:pe. O nika:
honkopuma:ta: ipika:eki lombei pa:la:me laa hone witoloma:pe.
23 Mandane wanda:halima: alota: Nikana:ma: nika: hone pa:la: hau
paeyao pa pea:peke ya:la:me la alemepate pa ika: hau paeyao piteleme
ekima:ta: iki epeaasa:pe. Ikana:ma: alota: Nikana:ma: nika: hone pa:la:

hau paeyao pa pea:peke ya:la:me la alemepate hande hau paeyao pitelemeeki manuma:ta: niki honkopu haasa: Ketiso wanda:hali hamono na ala:me. 24 Hali homekema: ya siki epeke tupa: haluekema: hone wopu na wiki pa iki paeyaoma: ma:nda: ma:nda: pa:ta: kone epeke tupa: haena:yeke hone wia:pa:peke ya:la:me.

25 Mo makedi pa:ta: ula: hoteke mindikimanu ikana:ma: pa hamba napeke ya:la:me. Kutu puluekema: yeke hone eleke eleke witolo hata: lota: lota: pea:peke na ya:la:me. 26 Pa ekipeke mo Baiboloma: alota: Kenke make kenkena: ula: alemanu paeyao make Tekehalina: ekie laa wape pa:la:me.

27 Pi na miki halima: Ne nomana:e laa neke wi lea:ka:na:ta: kutupa naka: honema: polueke hone wika:na:ta: kota: pua pita mo kita:la: napeke alemanu pa:ta:ta: hone elekeeleke witolo hata: lota: lota: na piki pa napeke. 28 Kutu pea:peke ya:la:pate hali homeke ma:nda:ma: neke pa:ta: alota: Do neta: toopi tima: wepia ula: ale pa:ta: halea: ekie laa lea:ka:na:ta: kota: mo neke pa:ta: lea: hali pa:ta: make mo hone na lomba:la: ekina: make hone witolo hata: koto ne na napeke. 29 Naka: hone lomba:la: ekina: na alopate mo somena: hone na lomba:la: ekina: loa:me.

Kutupa ma:nda:ma: dupa lelieke. Kota: mo hali ma:nda:na: hone na lomba:la: ekima:ta: do Ita: hone lombao hata: pa hone wia pea:peke ekita: pa ekipeke handeteke haena: lapeke ya:la:pe laata: 30 Kutupa make mo yaka ne ula: ekina: Koda: pa:ta: keiyae pi loa:ka:na:ta: kota: mo Ima: keiyae pi loa: ne nalo ekina:ta: ma:nda:ma: ekipeke I laasa:pe laa lelieke.

31 Pate ikana:ma: ika: hau paeyao piteleme ekima: make mo ne ikali naleme ekima: make mo Koda:na: biki daeyaena: loluekema: hau paeyao pea:pa:peke. 32 Kutupa mo Diu wanda:hali pa:ta: make Diendaili wanda:hali pa:ta: make mo Koda:na: siosi wanda:hali pa:ta: make homeke a:nda: mea lopaaluekema: hau ma:nda: a:nda: na pea:pa:peke. 33 Ima: pu haloeki kone pea:pa:peke. Ima: yaka hau paeyao pitolo ekima:ta: mo wanda:hali paeyao ta:na:ma: homaaluekema: pitolome. I kone epeaaluekema: hone na piki pa wanda:hali paeyao Koda:ma: da:tao haena:yeke epeaaluekema: hone u halome.

11

1 Koto ekina: Ima: Ketisona: hau moka:la hando halo tupa: ikana:ma: make Ima: pitoloeki kone moka:la hando hapa:peke.

You a:mbao pita: yeni pita:la:eki

2 Ikana:ma: hoto paeyao I pa:ta: hone wiata: Ima: iki pa:ta: walolo ekimanu pu haleme ekina:ta: Ima: iki pi laasome. 3 Koto pa:la:pate do alo pita: wotu opua:pa:peke. Haliweki paeyao pa:ta: Ketisota: you hala:me. Kutupa ipika: wanda:na: youta: haliki hala:me. Kutupa Ketisona: youta: Koda: hala:me. 4 Koto ekina: hali homeke a:nda:ma:ta: wanda:hali amele hata: ipika: you aka: pambao pi wala o yeni pia:ka:na:ta: kota: Ketiso pa:ta: yaala:ma: homaasa:me. 5 Kutupa make wanda: homeke a:nda:ma: wanda:hali amele hata: ipika: you aka: na dopuaake pi wala o yeni pia:ka:na:ta: kota: ipika: haliki pa:ta: yaala:ma: homaasa:me. Kutu piki wanda:ta: mo you itiki makole mea bao hala: wanda:ma: handa:la:me. 6 Dupiki wanda:ma:ta: ipika: you aka: na dopua:ka:na:ta: kota: ipika: itiki paeyao makole mea baapeke alee. Kutupa wanda:ma:ta: you itiki makole mea baasa: ekima: make itiki tunkula:la: ekima: make yaala:ma: homa:la:

hau ya:leka:na:ta: kota: aka: dopua hapeke alee. 7 Halima:ta: you aka: na
pambao halieke. Pa ekipeke ipikita: Koda:na: biki ula: ekina: pita: wele
pikieki yaapona: sṵa̱sṵa̱ wala:la:me. Koto pa:la:pate wanda:ma:ta: ipika:
halina: biki ula: ekina: pita: wele pikieki yaapona: sṵa̱sṵa̱ wala:la:me. 8 Do
ekina:yeke loa:me. Koda:ma: hali wepitolota: wanda:na: loke pa:ta: mea
na wepia haena: leekepate pa wanda:ta: halina: loke pa:ta: mea wepia
haena: leekeme. 9 Kutupa make Koda:ma:ta: wanda: hone witolo hata:
halima: tamba: mina:yeke na wepia haena: leekepate pa mo hali hone
witolo hata: wanda:ma: tamba: mina:yeke wepia haena: leekeme. 10 Koto
ekina:ta: mo enisolo tonuma: hala: ekina: wanda:ma:ta: ipika: haliki pa:ta:
homu pea hala: ekina: tombo walolo ipika: you aka: dopua:peke ya:la:me.
11 Do pimanu alopate pa ameta: niki paeyao Tekehali ame̱le̱ ta:ma:ni
pea hata:ta: wanda: hali yaapoma: tamba: mu alualu pitolo hata: hapeke
ya:la:me. 12 Pa ekipeke wanda:ta: halina: loke pa:ta: mea wepia haena:
leekepate ameta: halita: wanda:na: loke pa:ta: kini pea ipula:me. Kutupa
ala:ta: ala:ta: paeyaona: hala: ekina: teketa: Koda: hala:me.
13 Ikana:ma: kone hone wia:pa:peke. Wanda: homeke a:nda:ma: pa
wanda:hali paeyao ame̱le̱ hata: you aka: na dopiki pa yeni pia:ka:na:ta:
kota: koto hauta: ti pa:la:pe. 14 Mo nika: kenkena: haloma: hauma: kone
niki manda: meaasa:eki dupa. Haliwekima:ta: hokulupeke itiki haena:
lea:ka:na:ta: kota: kotota: yaala:piki haue. 15 Pate mo wanda:na: hokulu-
peke itikita: ipika: au la:la: ekie. Ipika: itiki hokulupeke ekima:ta: ipika:
you a:mbaasa: ekina:yeke loa:me. 16 Koto pa:la:pate pa hali ma:nda:ma:
do aloeki manuna: ape loluekema: hone wia:ka:na:ta: kota: I̱ma:ta: dupiki
pi homeke lolueke. Nikana:ma: make mo Koda:na: siosi tapake paeyao
make hau ma:nda: na handeke pa I̱ma: do aloeki homeke pu haloma:me.

Mo hande Tekehalina: ne nala:eki

17 Mo mana: pimanu ame do lolo polo ekina:ta: ika: pu haleme ekina:
ika: pi na laalueke. Ikana:ma: yeni puluekema: mo ika: momba:la:eki
manuma:ta: iki na epeaasa:pate pa hokeeki kone ipula: ekina: loa:me.
18 I̱ma: mandane opitoloeki dupa. Ikana:ma: yeni puluekema: momba:la
hata: kone tekilipa ta:ta: ta:ta: pea halememe laa alemeeki opitolo hata:
mandaneeki ota: ekie hone witolome. 19 Kutupa make mo mandane
tekilipa ta:ta: ta:ta: pea halemeeki manuta: ota: hau piteleme wanda:hali
peneme yaluekema: pea:peke ya:la: haue laa loa:me. 20 Kutu piteleme
hauma:ta: ikana:ma: homeke pa:ta: momba:la hata: mo Tekehalina: ne
nala: ekita: ota: na nalememe. 21 Do ekina:yeke loa:me. Iki homeke
homeke loma: ika: ne kone a̱i nolueke laa pitolo hamina: kone mo some
homeke ma:nda: tea:ma: homa haena: laata: ma:nda:ma:ta: hoke ikali
naa keaasa:me. 22 Ika: da pa:ta:manu pita: kone ika: ne ikali napeke na
ya:la:pe. Kutupa Koda:na: siosita: Pa ekie laata: mo natehali wanda:hali
make yaala:ma: homaaluekema: pitelemepe. Iki pa:ta: eki pi lonope.
Kutu piteleme ekina:ta: ika: pi laanope. Dia:me ika: pi laapeke na
ya:la:me.
23 I̱ma: hande waloa: ekita: mo Tekehalima: I̱ pa:ta: la kia:me dupa.
Tekehali Yesuma:ta: hande timba ipiki pa:ta: a:nda: lombeeke natena:ta:
hande palaowa mea mina hata: 24 Koda: pa:ta: keiyae pi laata: pindi
pindi pea alota: Dota: I̱ma: iki pa:ta: kitolo ya loke mindikie laata: I̱ pa:ta:
hone witolo hata: do hau pea:tiki pu hapa:peke leekeme. 25 Koto tupa:
make ne naa paeyeketa: hande kapo mea mina hata: alota: Do kapota:

Koda:ma: ipika: panake pi la: uluekema: yaka wema: wiaasa:me laata:
Nemeka:na:ta: I pa:ta: hone witolo hata: pu hapa:peke laa leekeme. 26 Do
palaowa make do kapona: make nalo hata: Tekehali epena:yeke ipika:
homeekeeki walo halimikie.
27 Koto ekina: hali o wanda: epima: Tekehalina: palaowa make ipika:
kapona: make hoke tupa: hata: nea:ka:na:ta: Tekehalina: we loke mindiki
pa:ta: ketete pita:la:me. 28 Koto ekina: wanda:hali paeyaoma: ika:
piteleme hau amba:la wotu handaata: hande palaowa kapona: make
napa:peke alee. 29 Hali epima: hande palaowa kapona: make nalo
hata: Tekehalina: loke mindiki pa:ta: hone na wiki nea:ka:na:ta: kota:
koto nalo hata:ta: ipiki pa:ta: kone hoke hau wina: ala:me. 30 Koto
piteleme ekina: iki pa:ta: haleme wanda:hali woputa: yeni haa pitao
loke damako pu pitao kutupa mandane wanda:halita: amba: homele-
meme. 31 Nika: pitoloma: haumanu amba:la talo pea bao handoma:ka:na:
yoluta: Koda:ma: ka:nda: peaasa:eki niki pa:ta: na epena: lolo pia:me.
32 Koto pa:la:pate Koda:ma: nika: hao hoeyaasoma:eki handaata: ka:nda:
miomono lea:ka:na:ta: kota: mo kenke wanda:hali amelẹ apa:tao hoke
yenki meaama:na:yeke pita:la:me.

33 Kutupa ya kametitio. Iki momba:la pita: Tekehalina: ne noluekema:
paeyao epena: laa yuwia pita:pa:peke. 34 Kutupa ika: momba:la pita:
pu hoeyaasemeeki Koda:ma: handaa iki pa:ta: eki a:nda: peaama:na: mo
tea:ma: homa:la: halima:ta: ipika: da pa:ta: pita: kone ne napeke alee.
Kutupa mo hande mandane pea:pekeeki manuta: I a:pa hata: tikitiki
yalueke.

12

Hande Holi Sipitidima: kita:la: alemanu

1 Ya kametitio. Ya hone pa:la: ekita: ikana:ma: mo hande Holi Sipitidima: ota: kita:la:eki manuna: hone eleke eleke na uemena: hone witolome. 2 Ikita: pi na miki haemeke dina:ta: hande pi lapeke na yeke toopi tima: wepia ula: ale manuma: iki handeteke hata: hatuku ombu pu hoeyaemeke ekita: ikana:ma: hone amba: wilimime. Ikana:ma: hande pi lapeke na ya:la: ale manuna: biki yeiya: loluekema: pemekeeki loa:me. 3 Koto ekina: ikana:ma: hone uemena:yeke do alome. Hali homeke ma:nda: a:nda:ma:ta: Koda:na: Holi Sipitidima: handeteke haena: alo hata: alota: Yesuta: hoeyaena:e laa pi lapeke na ya:la:me. Kutupa ma:nda:ma: make Yesuta: ota: Tekehalie laa loluekema: mo Holi Sipitidima: na handeteke haena: kone kutupiki pi lapeke na ya:la:me.

4 Hande Sipitidina: kita:la: ale manuta: ta:ta: ta:ta: ya:la:pate pa mo kita:la: Sipitidita: homeke kone hala:me. 5 Mo Tekehalina: e pokaasoma: ekimanu make ta:ta: ta:ta: ya:la:pate pa mo ena: Tekehalita: homeke kone hala:me. 6 Kutupa ipika: e pokaena: loluekema:ta: mo e pokaapeke handa:la: haumanu ta:ta: ta:ta: pa:la:pate pa homeke Koda:ma: kone koto e pokaasa: haumanu paeyaota: ipika: wanda:hali paeyao pa:ta: teli peaasa:me. 7 Wanda:hali paeyao epeaaluekema: mo Sipitidima: niki paeyao homeke homeke pa:ta: ipika: pitaasa:eki wala:la:me. 8 Hande Sipitidima: hali homeke pa:ta: epeke hone wiki pi ala:eki halolo hata: mo homeke Sipitidima: kone hali ma:nda: pa:ta: make epeke handaasa:eki

hala:la:me. 9 Do homeke Sipitidima: hali ma:nda: pa:ta: ota: hone tu-
laasa:eki hala:la:pate pa mo homeke Sipitidima: kone hali ma:nda: pa:ta:
mo yeni haaseme wanda:halina: yeni tandelaasa:eki hala:la:me.
10 Mo Sipitidima: hali homeke pa:ta: mo na handeke hau ma-
nuna: pea:peke wele halaata: hali ma:nda: pa:ta: make mo Koda:na: pi
walaasa:eki hala:la:me. Kutupa ma:nda: pa:ta:ta: mo kita:la:eki manuta:
Sipitidima: hala:la:eki o hoke temokoma: hala:la:eki tekili pea pa han-
dena:yeke peaasa:eki hala:la:me. Hali ma:nda: pa:ta: mo ta:ta: ta:ta:piki pi-
manu ala:eki halaata: ma:nda: pa:ta: kutupiki pimanu opua pa la:ka:la:la:
ekina: wele hala:la:me. 11 Kutu pita:la: ekimanu paeyaota: hande homeke
Sipitidima: kone wanda:hali homeke homeke pa:ta: ipikana:ma: ipiki
hone pa:la: tupa: kone telipaaso hata: peaasa:me.

Loke homekema: kone ala:ta: ala:ta: paeyao haasa:eki

12 Ketisota: loke homeke tupa: kiki ankemanu tuna tuna pea hala:me.
Hande kiki anke lokena: tunaala: alemanu ta:ta: ta:ta: ya:la:pate loketa:
homeke kone hala:me. 13 Koto tupa: kone niki paeyaota: Diu wanda:hali
pita: Diendaili wanda:hali yaapo make ma:nda:na: e pa hameke
pokaaseme wanda:hali pita: ka:la:pa: ta:pao haleme wanda:hali yaapo
make niki paeyao mo homeke Sipitidima: kone bapitaisi pea homeke
loke tunao haloma:me. Kutupa nikana:ma: ikali no haloma: tupa: mo
homeke Sipitidi kone na:tiki pu haloma:me.
14 Loketa: homeke ale dia:me. Mandane alemanu paeyao tuna tuna
pea hala:me. 15 Kutupa ankema: alota: Ita: kiki dia:ya:leke handaa lokena:
ale dia:me laa lea:ka:na:ta: kota: pa pina:ma: ipikita: lokena: ota: tunao
haasa: ale kone pa ula:me. 16 Kutupa make mo katakema: alota: Ita:
leke dia:ya:leke handaa mo lokena: ale dia:me laa lea:ka:na:ta: kota: pa
pina:ma: ipikita: lokena: ota: pa tunao hala:me. 17 Mo loke homeketa: pa
leke homeke kone haya:ka:na:ta: kota: mo pimanu ekipa opiliepe. Kutupa
mo loketa: katake homeke kone haya:ka:na:ta: kota: mo ala:ta: ala:ta:na:
totopo pa:la: ekimanu ekipa milia:pe. 18 Loketa: koto tupa: dia:me. Pa
ekipeke Koda:ma: ipika: hone witolo tupa: kone mo ta:ta: ta:ta: piki ale
manuta: mo loke pa:ta: ota: tuna tuna peayekeme. 19 Loketa: pa homeke
ale kone haya:ka:na:ta: kota: mo ka:la: alemanu dia:yeke handaata: ota:
loke hapeke na ya:la:me. 20 Koto tupa: dia:pate pa mo tuna tuna peaala:
alemanu paeyao kone apa:taota: kota: homeke loke kone hala:me.
21 Koto ekina: lekema: mo kiki pa:ta:ta: Ita: neke yaapo haluekema:
hone na wiki ya kone halo ekita: a:pa:la:me la:la: pita: ota: lapeke na
ya:la:me. Koto tupa: kone youma: mo anke pa:ta:ta: Ita: neke yaapo
haluekema: hone na wiki ya kone halo ekita: a:pa:la:me la:la: pita: ota:
lapeke na ya:la:me. 22 Dia:me. Kutupiki hau pea:peke na ya:la:pate
pa mo lokena: tunaala: honkopu na hake ale manuta: dia:ya:ka:na:ta:
kota: nika: loke manuta: epeke tupa: na haloma:me. 23 Kutupa lokena:
tunaala: mandane ale manuta: pa ale manue aloma:pate pa koto ale-
manu kone pa epeke tupa: handeteke haloma:me. Kutupa lokena:
tunaala: mandane au na la:la: alemanu pa:ta:ta: hone wopu wia kesema:
handeteke haloma:me. 24 Pate mandane au la:la: ale manuta: hande-
teke haluekema: hone wopu na u haloma:me. Koda:ma:ta: mo lokena:
mandane alemanu tunaaso hata:ta: mo pa ale manuta: ipikana:ma: ota:
ana:na: haena: laa pa:la:me. 25 Koto pa:la: ekina: mo hande loketa: pa yoka
yoka pea na hake mo hande tunaala: alemanu paeyaoma:ta: ika: kone

handeteke ha alualu puemena:yeke pa:la:me. 26 Koto ekina: mo lokena:
tunaala: ale homekema: tanda mia:ka:na:ta: kota: mo tunaala: mandane
alemanu paeyaoma: make mandakena: tandama: homilimikie. Ku-
tupa ma:nda:ma: mo lokena: tunaala: ale homeke a:nda:na: biki yeiya:
lea:ka:na:ta: kota: mo lokena: tunaala: mandane alemanu paeyaoma:ta:
mandakena: ta:na:ma: homilimikie.
27 Koto ekina: iki paeyaota: Ketisona: loke kone hata: hande tunaala:
alemanu homeke homeke lo halememe. 28 Kutupa Koda:ma:ta: mo
siosina: mea haena: la:la: wanda:hali dupa. Titina: amba:lata: aposolo
haliwekie. Koto hoki naneta: Koda:na: pi la: mea halo haleme tapakee.
Koto hoki naneta: mo Koda:na: pimanu epeke walo haleme tapake mea
haena: la:la:me. Koto hoki naneta: mo na handeke haumanu puluekema:
wele peaaseme haliweki make pa ika: hoki naneta: yeni tandelaaseme
haliweki make mo tamba: mineleme haliweki make mandane mandane
e pokaena: handeteke haleme haliweki make pi ta:ta: ta:ta: aleme hali-
weki make Koda:ma: paeyao mea haena: la:la:me. 29 Paeyaota: aposolo
haliweki haloma:pe. O paeyaota: pi la: mea halo haloma: haliweki
haloma:pe. Paeyaota: pi wala:la: haliweki haloma:pe. Paeyaoma:ta:
na handeke wele peaasoma: haliweki haloma:pe. Koto tupa: dia:me.
30 Paeyaoma:ta: yeni tandelaasoma: haliweki haloma:pe. Paeyaoma:ta:
mo ta:ta: ta:ta:piki pi aloma:pe. O paeyaoma:ta: mo pimanu la:ka:loloma:
haliweki haloma:pe. 31 Koto ekina:ta: ikana:ma: mo Koda:na: ota: tumiki
pa kita:la: ekimanu muluekema: hone wotu u hapa:peke.

Kotoeki pea:pa:peke laa loa:pate pa hau ma:nda:ta: ota: titina: epekeeki
kone iki pa:ta: walo pulu pa:la:me.

13

Pukima: homa:la:eki

1 Da ta:ta: ta:ta: pimanu make mo enisolo titina: pi make alo hali hata:ta:
pukima: homa:la: hau na pitolo hata: la:tiki pu haowa:ka:na:ta: kota: yaka
pi aloeki manuta: mo beto pa lita:la: ekima: handekeeki o pa ti ka:ka:pa:
ka:ka:pa: laasa: ekima: handekeeki kone alome. 2 Īma:ta: mo Koda:na:
pi la: mea hala:la: hauta: wotu handolo hata: pa mo Koda:ma: a:mbao
ula: ekimanu make handa: witolo hata: mo hau paeyaona: pea:peke eki-
manu make handaata: kutupa ya Koda: pa:ta: hone tulaaso ekima:ta: mo
potemanu kone pendilaapeke ya:la: hali hata: kone pa pukima: homa:la:
hau na piki haowa:ka:na:ta: kota: Īta: pa alema: handeke hali halueke.
3 Yaka wia halo alemanu paeyao ma:nda: ma:nda: pa:ta: hale hale pea
make kutupa ya loke kone mo ti ulekema: yankena: haloa:ka:na:ta: kota:
pukima: homa:la: hau na piki pua:ka:na:ta: kota: koto haumanu pitolo
ekima: Ī na epeaasa:me.
4 Pukima: homa:la: hau pu hala: somema:ta: kima: na homeke pa wotu
handeteke hata: make paeyao pa:ta: a:ta:ma: homolo hata: pa tamba: mu
halieke. Pukima: homa:la: hau pu hala: somema:ta: wamili na piki ipika:
hakoko na liki handaena: hau na pilieke. 5 Pukima: homa:la: hau pu hala:
somema:ta: mo wanda:hali ka:nda: peaasa: popeke na piki haumanu na
pu make Ī homekee laa hone na wiki pa mo ka:la:ta: pita:la: hau make
na pilieke. Pukima: homa:la: hau pu hala: somema:ta: mo wanda:hali
manuma: ipiki pa:ta: hoke hau peleme ekimanu yata: puluekema: hone
na u halieke. 6 Ipikita: hoke haumanu pita:la: ekina: ta:na:ma: na homi-
liepate pa mo ota: haumanu pita:la: ekina: ta:na:ma: homilieke. 7 Pukima:

homa:la: hau pu hala: somema:ta: soka:la:ma: na homilieke. Dia:me. Ipika: hone tulao hao haasa:eki make hone ti lao haasa:eki make kutupa ipika: kima: na homeke Koda: pa:ta: yu wia haasa:eki make kutupiki haumanu pea:tiki pu haluekema:ta: ana:na: honkopu hao halieke.

8 Pukima: homa:la: hauta: ota: na paelieke. Mo wanda:hali pa:ta: Koda:na: pi la: mea hala:la: hauta: wetepena: paelieke. Kutupa da ta:ta: ta:ta: pi ala:eki make wetepena:ta: paelieke. Kutupa mo pita:la:eki manuna: handa:la: hau make wetepena: paelieke. 9 Do ekina: yeke loa:me. Mo pita:la:eki manuna: handoloma:eki make Koda:na: pi la: mea haloloma:eki make ameta: hosikima: pitoloma:pate 10 pa wetepe hande ana: pulu pa:la: ota: hau tieke epea:ka:na:ta: kota: ame do hosikima: pitoloma: ekita: paelieke.

11 Ita: wekisiki haowa: dina:ta: yaka pi loa: ekimanu make puki yoka mea pomua: ekimanu make yaka hone ua: ekimanu make wekima: pita:la:eki kone pua:pate ameta: hali hata: hande wekima: pita:la: hau manuta: amba: mina:pa:laowa:me. 12 Nikana:ma: ame do hata: handoloma:eki manuta: pa mo ankupiki suata:na: pa:ta: handeke nono pitoloma:me. Kutu pitoloma:pate wetepe nina:ta: ota: leke popeleke wopu handa: alualu pulumeke. Ameta: hosikima: handolopate wetepe nina:ta: Koda:ma: I wopu handa:la: tupa: kone Ima: make hau paeyao ota: handulueke. 13 Kutu pulu pa:la: natemanu epena: yu wia hata: ame do hande hau tepota: pa pu hapeke ya:la:me. Dupa. Hone tulaasa:eki make ta:na:ma: homa Koda: pa:ta: handeteke hala:eki make pukima: homa:la:eki make do hau tepota: pa pu hapeke ya:la:pate ota: titina: tumiki hau homeketa: pukima: homa:la:ekie.

14

Mo Holi Sipitidima: kita:la: ale manuna: mandane pimanu

1 Koto ekina: pukima: homa:la: hau puluekema: honkopu hao hapa:peke. Kutupa mo Holi Sipitidima: kita:la: ekimanu muluekema: hone wotu wia:peke ya:la:pate hande pa mo kita:la:eki homeke ma:nda:ta: Koda:na: pi la: mea haloemena: muluekema: hone amba:la wia:pa:peke. 2 Mo da ta:ta:na: pi ala: halima:ta: haliweki pa:ta: na ala:pate pa Koda: pa:ta: kone ala:me. Ma:nda:ma: ipika: pi na opita:la: ekina: yeke loa:me. Hande Sipitidina: welema: peaaso haena: ala:pate mo a:mbao ula: pimanu ala:me. 3 Kutu pa:la:pate Koda:na: pi la: mea hala:la: halima:ta: haliweki pa:ta: la hala:la:me. Kutupa ipikana:ma: pi la: mea halea:ka:na:ta: kota: mo wanda:hali tamba: mina:la: pi make ika: puki epeaasa: pi make epekeeki pina: sutiaasa: pi make ala:me. 4 Hande ta:ta: ta:ta: piki pi ala: halima:ta: ipiki kone tamba: mina:la:pate hande Koda:na: pi la: mea hala:la: halima:ta: siosi wanda:hali paeyao tamba: mina:la:me.

5 Iki paeyaoma: ta:ta: ta:ta: piki pi ala:eki pimika:na:ta: ta:na:ma: homolo polopate iki paeyaoma: Koda:na: pi la: mea hala:la:eki pimika:na:ta: kota: ta:na:ma: wopu homulueke. Hali ma:nda:ma: iki amele mo da ta:ta: ta:ta: piki pi lea:ka:na:ta: kota: koto pima:ta: mo siosi wanda:hali tamba: mina: lena: pa hali ma:nda:ma: mo somena: pi na la:ka:lea:ka:na:ta: kota: koto someta: mo siosi epeaasa: hali na haliepate pa mo Koda:na: pi la: mea hala:la: halima: pita:la: ekita: mo tamba: mina:la: hau tieke yelieke. 6 Koto ekina: kametitio. Ita: iki pa:ta: a:pa mo da ta:ta: ta:ta: piki pimanu kone loa:ka:na:ta: ikita: ekipa tamba: muluepe. Dia:me. Iki na tamba: mulueke.

Koda:ma: I̱ pa:ta: la kita:la:eki ma:nda: make handoloeki mandane ekimanu make iki pa:ta: Koda:na: pi la: mea kulu poloeki ma:nda: make pi walo poloeki ma:nda: make kutupiki pimanu laa iki pa:ta: loa:ka:na:ta: ana: pilieke.

7 Hande tuli kanake soke yaapota: pa ale yaapo ya:la:pate epeke tupa: na lia:ka:na:ta: e̱ ala: ekita: wotu na opulumeke. 8 Kutupa hande bukanake lita:la: halima: anekema: na lia:ka:na:ta: kota: mo haliweki a:nda: puluekema: epi amedama: tikitiki yao halimipe. 9 Koto tupa: kone ikana:ma: make mo da ta:ta: ta:ta: pimanu alo hata: Koda:na: pi walemeka:na:ta: kota: ma:nda:ma: koto pi na opitolo hata: teketa: ekipa handa: wiliepe. Ika: aleme pita: pa alupilieke. 10 Do kenke paeyao pa:ta: da ta:ta: ta:ta: piki pimanu alemepate koto pi paeyao homeke ma:nda:ta: pa hameke na alememe. Pi paeyaota: teke ula:me. 11 Kutu pa:la:pate hande pi ala: halina: pita: I̱ma: na opua:ka:na:ta: kota: I̱ma: ipikita: da ma:nda: nane hao a:pa hala: halie hone ulueke. Kutupa ipikana:ma: make I̱ta: da ma:nda: nane hao a:pa halo halie hone wilieke. 12 Koto ekina: ikana:ma: mo Sipitidima: kita:la: ekimanu muluekema: hone wopu peleme ekina:yeke kota: mo hande siosi wanda:hali daena: lapeke ekimanu ota: titina: epeke tupa: mea puluekema: honkopu hao hapa:peke.

13 Koto ekina: mo da ta:ta: ta:ta: pi lapeke ya:la: somema:ta: mo Sipitidima: kita:la: pi la:ka:lapeke ya:la: hau make muluekema: yeni pea:peke ya:la:me. 14 Do ekina:yeke loa:me. I̱ma: mo da ta:ta: piki pima: yeni pua:ka:na:ta: kota: yaka temokoma: kone yeni pitolopate yaka honema: na pitolome. 15 Koto ekina: I̱ma:ta: eki haumanu pulua:pe. Yaka temokoma: yeni pulu polopate pa yaka honema: make yeni pulueke. Emelita: yaka temokoma: lolo polopate pa yaka honema: make lolueke. 16 Neketa: pa naka: temoko homekema: da ta:ta: piki pima: Koda: pa:ta: keiyae pi laa yeni pika:na:ta: kota: mo iki ame̱le̱ pila: hali ma:nda:ma: hande da ta:ta: piki pi ale ekita: na opiki hata:ta: Koda: pa:ta: Aowe. Kutu pina:e laa ekipa opua lena:pe. 17 Neketa: Koda: pa:ta: keiyae pi alepateta: mo halita: na tamba: mineleme.

18 Do hande da ta:ta: ta:ta: pi ala: hauta: I̱ma: alo ekima:ta: iki paeyao ankulao halo ekina: Koda: pa:ta: keiyae pi alome. 19 Pate hande siosi wanda:hali mombeleme ekina: hata: mo wanda:hali pa:ta: pi waluekema: mo iki opua:peke ya:la: pi doka:tiki yunki hata:manu homeke loluekema: waleke wia:ka:na:ta: kota: mo da ta:ta: ta:ta: pima: ota: hokulupeke 10 daoseni pimanu waluekema: hone na wiki kiaalueke.

20 Kametitio. Ikana:ma: wekisunuma: witeleme hone leke wia na hapa:peke. Hoke hau pita:la: ekina:ta: wekisunu leke hapeke ya:la:pate pa ika: hone witeleme ekina:ta: keileke wanda:hali hata: witeleme hone leke wia:pa:peke. 21 Mo Baibolo bukana: wape pa:la:eki ma:nda:ta: dupa

Tekehalima: alota: I̱ma: mo mandane da ma:nda: pi leke haliwekima:
aleme ekima: make mo da ma:nda: nane hao epeleme wanda:hali
pa:ta: yama: do wanda:hali pa:ta: pi loluepate pa kutupiki hau kone
pua:ka:na:ta: yaka pi pa na opilimikie

laa wape pa:la:me. 22 Koto ekina: mo Sipitidima: kita:la: da ta:ta: ta:ta: pi ala: ekita: mo pi mineleme wanda:halina:eki dia:me. Pate Koda:ma: mo pi na miki wanda:hali patehau pina: ka:la:me. Kutu pa:la:pate hande Koda:na: pi la: mea hala:la: ekita: kota: Koda:ma: tombo ula: ekita: pi

na miki wanda:halima: opina:yeke na kiki pi mineleme wanda:halima:
opina:yeke ka:la:me.
23 Koto ekina: mo siosi wanda:hali paeyaoma: mombela pita:
paeyaoma: da ta:ta: ta:ta: pimanu lemeka:na:ta: kota: mandane pa a:pa
haleme wanda:hali o pi na miki wanda:hali make honda: pamba mo
pi manuta: opitolo hata: ikana:ma: Do wanda:halita: keaaso alememe
laa lelimikie. 24 Koto lolo pelemepate mo siosi wanda:hali paeyaoma:
Koda:na: pi la: mea halelemeeki pimika:na:ta: kota: pa a:pa pila: hali
ma:nda:ma: o pi na miki hali ma:nda:ma: honda: pamba pita: kutupiki
pi opitolo hata: ipika: hoke hau pa:la: ekina: hone wilieke. Kutupa mo
la: mea hala:la: pi opitolo hata: ipika: hala: ekita: epekeeki make hokeeki
make hone wilieke. 25 Koto ekina: ipika: a:mbao ula: honemanu peneme
yaeyeke handaata: ipikana:ma: panda:puniao Koda: pa:ta: yeni pitolo
hata: Ota: alememe. Koda:ta: iki amele do pa:ta: hala:me laa lelieke.

Siosi mombelemeeki pa:ta: tiki tiki yao pulu pea:pekeeki

26 Ya kametitio. Eki haumanu pea:peke ya:la:pe. Koda: pa:ta: yeni
puluekema: mombelemeka:na:ta: kota: hali homekema: emeli lelieke.
Kutupa hali ma:nda:ma: pi walelieke. Kutupa hali ma:nda:ma: Koda:ma:
ipiki pa:ta: la hala:la:eki iki pa:ta: la kilieke. Kutupa hali ma:nda:ma:
da ta:ta: ta:ta: pi laa leliepate hali ma:nda:ma: koto ala: pi lekelieke.
Kutu pea:peke ya:la:pate mo hau paeyaoma: mo siosi wanda:hali
epeaaluekema: pimika:na:ta: epelieke. 27 Mandane haliwekima: da ta:ta:
ta:ta: pi loluekema: hone pimika:na:ta: kota: hali yaapo tepoma: homeke
lemeka:na:ta: ana: pilieke. Ikana:ma: mandake dina: na lelimikie. Ku-
tupa ika: aleme pita: ma:nda:ma: la:ka:lena: ota: lapeke ya:la:me. 28 Kutu
pea:peke ya:la:pate mo pi la:ka:la:la: hali na haya:ka:na:ta: kota: mo
momba:la pila: pa:ta: ma:nda:ma: da ta:ta: ta:ta: piki pima: pi ma:nda: na
lelieke. Ipikana:ma: ipika: honema: kone Koda: pa:ta: homeke pi lelieke.
29 Koda:ma: hala:la:eki mineleme hali yaapo tepoma:ta: ika: mineleme
pimanu iki pa:ta: la kia:peke ya:la:me. Kutupa opiteleme wanda:halima:
ika: alemeeki opua honema: mo ota:eki weilimikie. 30 Kutupa mo
momba:la pila: tukiki pa:ta: pila: hali homekema: Koda:ma: mo la hala:la:
pi ma:nda: ipiki pa:ta: ai koto kone halea:ka:na:ta: kota: mo hande tiao
pi wala:la: halima: lo naena: loa:me. 31 Siosi wanda:halima: opua minolo
hata: hone wopu wia honkopu hao haena:yeke iki paeyaoma: ta:ta: ta:ta:
lo Koda:ma: la kita:la: pimanu wanda:hali pa:ta: wala:peke ya:la:me.
32 Koda:na: pi la: mea haleleme haliwekima:ta: koto iki pa:ta: ka:la: hauta:
pa ika: temokomanu handeteke hamena:e laa hone wia:peke ya:la:me.
33 Do ekina:yeke loa:me. Nikita: meimei liao na hake pa yopu sembepelao
hamonoyeke Koda:ma: niki wi la:la:me.

Mo hande siosi wanda:hali mombolo hata: pu haleme tupa:
34 wanda:wekima:ta: pi pi na leke pa pita:peke ya:la:me. Hande Lo Pi
manuma: wala:la: tupa: wanda:wekima:ta: pi wala:peke na ya:la: ekina:
ikita: homu pea hao hapa:peke. 35 Wanda:wekima: pi wala:la: ekina:
pa lota: puluekema: hone pia:ka:na:ta: kota: ika: da pa:ta: pita: kone ika:
halikititi pa:ta: lota: pea:peke aleo. Siosi wanda:hali paeyao momba:la
pitina: wanda:ma: pi wala:la: ekita: ti na pilieke.

36 Kutaata: Koda:na: pita: iki pa:ta: kini pea opolo epeekepe o iki pa:ta:
homeke a:pa:la:pe. 37 Hali ma:nda:ma:ta: Ita: Koda:na: pi walolo hali
hata: mo Holi Sipitidima: kita:la:eki ma:nda: make amba: molome hone

wia:ka:na:ta: kota: koto somema:ta: do Ima: iki pa:ta: wape polo ekita:
mo Tekehalima: dupa:pe laa la:la: ekie laa hone wina: loa:me. 38 Kutu
pea:peke ya:la:pate koto some epima: do alo ekimanu na opia:ka:na:ta:
kota: ikana:ma: make mo halina: pi na opua:pa:peke.
39 Koto ekina: ya kametitio. Ikana:ma: ota: Koda:na: pi waluekema:
honkopu hao hata: kone pa mo da ta:ta: ta:ta: pimanu ala: ekita: ikana:ma:
sa:sa: na pea:pa:peke. 40 Kutupa ika: pitelemeeki paeyaota: tiki tiki yao
hata: epeke tupa: pea:pa:peke.

15

Yesu paa tiaeyekeeki

1 Ya kametitio. Ame Ima: iki pa:ta: waloa: Pi Seliapota: ika: hone u
tiaaluekema: alome. Koto pima:ta: ikana:ma: meata: hone tulao honkopu
hao hamina: iki mea da:taala:me. 2 Hande Pi Seliapota: mo Ima: iki
pa:ta: waloa: pi kone loa:me. Ikana:ma: honkopu hao wopu miniki
haemeka:na:ta: kota: koto pima: iki homaapa:na: pa:ta:la: milieke. Kota:
a:nda: dia:ya:ka:na:ta: pi pa hameke opimika:ta:me.
3 Mo hande pi teke tieketa: Ima: mua: pi kone iki pa:ta: la kua: ekita: du-
pae. Ketisota: nika: hoke hauna: homeekeme. Koto mo Baibolo bukana:
wape pa:la: tupa: loa:me. 4 Kutupa ipiki toko toopi ka:ka:na: pa:ta: lapa:
pimikipate hoto tepona: Koda:ma: ipikita: paa mea tiaeyekeme. Kutu
pieke ekimanu make mo Baibolo bukana: wape pa:la: tupa: piekeme.
5 Kutupa ipikana:ma: Pida pa:ta: pua ipika: loke peneme yao walaata:
mo hande 12 aposolo haliweki pa:ta: make pua waleekeme. 6 Kutupa
wetepena: mo mandake pa:ta: momba:la haleme nika: kametiti 500manu
pa:ta: ipiki pua waleekeme. Mo hande haliwekita: mandane ekita: home-
mekepate mandane haliweki woputa: pa hao halememe. 7 Kutupa koto
hoki naneta: ipikita: Dia:mesi pa:ta: pua walaata: mo aposolo haliweki
paeyao pa:ta: make paa pua waleekeme.
8 Ota: wetepe naneta: ipikita: I pa:ta: kone a:pa walea:me. Ita: hande
mu hoeyaasa: weki leke hano kone a:pa walea:me. 9 Mo aposolo haliweki
amele hata: Ita: ota: hosiki halisiki halome. Koto biki muluekema: epeke
hali na haowa:me. Ima:ta: Koda:na: siosi wanda:hali pa:ta: tanda tieke
haloa: ekina: loa:me. 10 Kutu pua:pate ame pa I do halo ekita: Koda:ma:
ipika: pa hameke a:ta:ma: homa:la: ekima: peaala:me. Kutupa koto
ipikana:ma: I pa:ta: pa hameke a:ta:ma: homa:la: ekima:ta: wele na piki
paekie laa pi lapeke na ya:la:me. Dia:me. Ima:ta: honkopu hao ipika: e
pokaaso hata: mo hande aposolo haliweki paeyao kone wetepeaowa:me.
Kutu pua:pate Ima: ya kone na pua:me. Koda:na: pa a:ta:ma: homa:la:
ekima: I pa:ta: pita: peaeya:me. 11 Koto ekina: Ima: pua:ekipe o mo
aposolo haliwekima: pimiekipe pa mata:la:pate do walolo ekita: niki
paeyaoma: waloloma: ekita: homeke kone kutupa ikana:ma: opuata:
hone tulaalememe.

Niki paa tiaalo poloma:eki

12 Koto ekina: Ketisota: homeekepate Koda:ma: paa mea tiaeyekeeki
walo haloma: ekina: iki pa:ta: haleme mandane haliwekima:ta: Mo
amba: homemeke wanda:halita: paa mea tiaapeke na ya:la:me la aleme
ekita: ekipeke alemepe. 13 Koto aleme ekita: ota: pi lemeka:na: yoluta:
Koda:ma: make Ketiso na mea tiaalo pia:me. 14 Kutupa make Keti-
sota: na mea tiaeya:ka:na: yoluta: nikana:ma: pi ma:nda: wala:peke na

yolo pia:me. Kutupa ikana:ma: make ma:nda: pa:ta: hone tulaapeke
na yolo pia:me. 15 Kutupa niki make Koda:ma: Ketiso paa mea tiaeye-
keeki walomeke handaata: yayapiki pi aloma: haliweki halo puma:me.
Do ekina:yeke loa:me. Koda:ma: homemeke wanda:hali paa na mea
tiaeya:ka:na:ta: kota: Ketiso make na mea tiaalo pia:me. 16 Amba: home-
meke wanda:halita: Koda:ma: paa na mea tiaeya:ka:na:ta: kota: Ketiso
make Koda:ma: paa na mea tiaalo pia:me. 17 Kutupa Ketiso paa na
mea tiaeya:ka:na: yoluta: ika: hone tulaaleme ekita: pa aleme handolo
pia:me. Kutupa ika: hoke haumanu make paa ulu pia:me. 18 Kutupa
Ketiso pa:ta: hone tulao hao homemeke wanda:hali make ota: alu pulu
pimime. 19 Nika: Ketiso pa:ta: hone tulao hata: handeteke haloma: ekita:
do kenkena: haloma:eki homeke yoluta: kota: mo a:ta:ma: homeleme
wanda:halima:ta: niki pa:ta: amba:la a:ta:ma: homa:peke aleo.

20 Kutu pulu pia:pate kotoeki dia:me. Ota:eki dupae. Ketisota: home-
ekepate Koda:ma: paa mea tiaeyekeme. Puki napeke ne tupa: Ketisota:
amba: titina: mea tiaeyeke halie. 21 Homa:la: ekita: hali homeke pa:ta:
epeeke tupa: kota: homaa paa tiaalo poloma:eki make hali homeke
pa:ta: epeekeme. 22 Kota: mo A:da:ma:na: tapake wanda:hali paeyaota:
homeleme tupa: pa mo Ketisona: tapake wanda:halita: Koda:ma: paa mea
tiaalieke. 23 Kutu piliepate pa Koda:ma: lelie natena: kone paa tiaalieke.
Dupae. Hande puki napeke ne tupa: Ketiso titina:e. Kutupa wetepena:
mo Ketisona: ipilie natena:ta: ipika: wanda:hali mea tiaalieke. 24 Kutu
pilie dina:ta: mo paeyaalo pa:la:eki pilieke. Ketisoma:ta: mo handeteke
haleme haliweki paeyaoma: piteleme ekimanu make mo you haliweki
paeyaoma: piteleme ekimanu make wele piteleme ekimanu paeyao
make ipikana:ma: paeyao bepolaota: hande Kilu Tumbuao Hala: ekita:
ipika: Ateke Koda: pa:ta: mea halieke. 25 Do ekina:yeke loa:me. Ipika:
a:nda: tunkuliki haliweki paeyao kone ana:na: lu tombuao haluekema:ta:
Ketisota: ota: you hali hapeke ya:la:me. 26 Kutupata: ipika: a:nda: tunku-
liki alemanu lu paeyaaso hata:ta: mo ota: homa:la:eki kone ipikana:ma:
bepolaaso hata: paeyaalieke. 27 Kota: mo Baibolo bukana: wape pa:la:
ekita: dupa. Ala:ta: ala:ta: paeyao ipika: anke oto pa:ta: Koda:ma: mea
wiaala:me laa wape pa:la:me. Do Koda:ma: ala:ta: ala:ta: paeyao Ketisona:
anke oto pa:ta: mea wiaala:me la:la: ekita: pa Koda: kone Ketisona: anke
oto pa:ta: wiala: ekina: na la:la:me hone witoloma:me. 28 Dia:me. Ala:ta:
ala:ta: paeyao Ketisoma: kilu tombuao hata:ta: ipikana:ma: kone Eiyeke
hata: mo ipika: anke oto pa:ta: ala:ta: ala:ta: paeyao mea wiaeyeke Koda:
pa:ta: ipiki kone oto pa:ta: halieke. Kutu pia:ka:na:ta: kota: Koda:ma:ta:
ota: paeyao tapao manda hata: ota: kilu tombuao halieke.

29 Pate Paa na tiaalumekee lemeka:na:ta: kota: mandane
wanda:halima:ta: mo amba: homemeke wanda:hali pa:ta: hone witolo
hata: bapitaisi piteleme hauta: eki puluekema: koto hau pitelemepe.
Amba: homemeke wanda:hali paa mea tiaapeke na ya:ka:na:ta: kota: mo
wanda:halima:ta: amba: homemeke wanda:hali pa:ta: hone witolo hata:
ekipeke bapitaisi hau pitelemepe. 30 Kutupa niki make pa ekipeke nika:
loke ota: hoeyaalo pa:la: alemanu pa:ta: hao haloma:pe. 31 Ya kametitio.
Homa:la: ekita: nate paeyao I pa:ta: a:pa:peke ya:la:me. Dota: pa yapa:piki
pi alope. Dia:me. Nika: Tekehali Yesu Ketiso pa:ta: ta:ma:ni pea haloma:
ekina: Ima: ika: pi laaso hata: pitolo tupa: do alo pi make ota:ekie alome.
32 Ima: do Epesese da pa:ta: hata: mandane sayalemanu pa:ta: a:nda: piki

nono pua: ekima:ta: kota: koto pua: ekima:ta: I̱ ekipa tamba: miliepe. Pate amba: homemeke wanda:hali paa mea tiaapeke na yea:ka:na:ta: kota: mo
Belia tuneke homolo poloma: ekina:ta: kota: ame ne ikali naa keamana: pipe laa
lo haleme ekina: niki make lapeke ya:la:me.
33 Makeaasa:eki na opua:pa:peke. Hoke wanda:hali ameḻe̱ po-
muma:ka:na:ta: kota: nika: epeke hau pitoloma:eki hoeyaapeke ya:la:me.
34 Ika: hoke hau piteleme ekimanu mina:pa:lao ika: hone tiki tiki yao
epeke tupa: paa hapa:peke. Iki pa:ta: haleme mandane wanda:hali
manuma:ta: Koda:na: hau na handelememe. Do alo ekina:ta: yaala:ma:
homaamina: alome.

Nika: paa tiaalo poloma: loke

35 Hali ma:nda:ma: dupa lota: pilieke. Homa:la: wanda:halina: paa
mea tiaake hauta: ekipape o pa ekipiki loke halimipe laa lota: pilieke.
36 Neketa: hone na wiki someo. Wae ale homeke kenkena: pa noke-
pea:ka:na:ta: kota: aeyeke homaata: paa opilieke. 37 Kutupa kenkena:
noka:pele aleta: pa wae alesiki noka:pilipikie. Palaowa wae alesiki o wae
alesiki ma:nda:pe mata:la:pate hande opolo pa:la: ekita: na noka:peleme.
38 Hande wae ale sikita: opolo pa:la: ekita: Koda:ma: ipika: hone pa:la:
ekina: peaasa:me. Mo wae ale ta:ta: ta:ta: pikieki manuna: opolo pa:la:eki
make ta:ta: ta:ta: peaasa:me.
39 Kutupa do kenkena: da:ta hala:eki manuna: loke mindikita: homeke
tupa: dia:me. Wanda:halina:eki ta:ta: pa:la:me. Kutupa ma:na: yeti ba
ta:peli manuna:eki ta:ta: ta:ta: pa:la:me.
40 Kutupa ya nane alemanu make kenke nane alemanu make hale-
meme. Oli ya nane ale manuna: seliapo piki au la:la: ekimanu ta:ta:
pa:la:me. Kutupa kenke nane ale manuna: seliapo piki au la:la: ekimanu
make ta:ta: pa:la:me. 41 Oli nateta: ipika: au la:la:eki ta:ta: pa:la:me.
Kutupa oli sumba:na:eki make oli hombulanka: manuna:eki make ta:ta:
pa:la:me. Kutupa make oli hombulanka: manuna: au lelemeeki make
ta:ta: ta:ta: pa:la:me.
42 Kutupa mo hande homemeke wanda:hali paa mea tiaeya:ka:na:ta:
kota: koto tupa: kone halumeke. Hali toko hoitolo haena: homa:la:
ale ula:me. Paa mea tiaeya:ka:na:ta: homa:peke na ya:la:eki halieke.
43 Hoitolo haena:ta: pa hoke alema: handaata: honkopu na hao
wita:la:pate kone paa mea tiaeya:ka:na:ta: epekeeki hata: honkopu
hao halieke. 44 Hoitolo haena:ta: kenke loke homeke ya:la:pate paa
mea tiaeya:ka:na:ta: pa epeke temokona:eki halieke. Do kenkena: loke
mindiki hala: tupa: kota: pa mo epeke epeke temokona:eki make ota:
halieke. 45 Mo Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: dupa. Amba: titina: hali
A:da:ma:ta: wepia da:ta haena: leeke halie wape pa:la:pate pa mo wetepe
nane A:da:ma:ta: mo deto haena: la:la: Temokoe. 46 Epeke temokona:eki
amba:la haena: la:la: eki dia:me. Do kenke loke amba:la haena: laata:
mo epeke temokona: ekita: wetepena:e. 47 Titina: A:da:ma:ta: kenke
dokoloma: wepia haena: leeke halie. Namba 2 A:da:ma:ta: hepeni
nane hao epeeke halie. 48 Do kenkena: wanda:halita: hande kenkena:
wepia haena: leeke halima: handelememe. Kutupa mo hepeni nane
halo peleme wanda:halita: hande hepeni nane hao epeeke halima:
handoloma:me. 49 Ameta: nikana:ma: hande kenkema: wepia haena:

leeke halima: handoloma: tupa: kota: wetepena: mo hepeni nane hao epeeke halima: handulumeke.

50 Kametitio. Do ekina: alome. Loke mindiki wema: wa:pa:la: ekita: Koda:na: Kilu Tombuao Hala:eki pa:ta: pua hapeke na ya:la:me. Kutupa homa:peke ya:la: ekita: deto hala:eki mea:peke na ya:la:me.

51 Do la kitoloma: a:mbaasa: pita: opua:pe. Niki paeyao ota: na homolo poloma:pate pa mo paeyaaso haena: la:la: ekina: bu kanake litolo haya:ka:na:ta: kota: 52 nikita: leke handu handu pita:la: tupa: kuta kone wonu pila halumeke. Hande bu kanake lia:ka:na:ta: kota: homemeke wanda:halita: mea tiao paa na homolo peleme wanda:hali halimikie. Kutupa niki paeyao wonu pila halumeke. 53 Do alu pea:peke loketa: topo pitolo hata: pa mo hao hala: ekima: yamilieke. Kutupa do homo hala: ekita: topo pitolo hata: pa mo deto hala: ekima: yamilieke. 54 Koto ekina: mo alu pea:peke ekita: pa mo hao hala: ekima: yamia:ka:na:ta: kutupa mo homo hala: ekita: pa mo deto hala: ekima: yamia:ka:na:ta: kota: hande Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: ota: yaalieke. Dupa.

Homo hala: ekita: ota: hoeya: la:pa pa:la:me. Koda:na: bepolaasa: ekita: ota: bepola:pa pa:la:me.

55 Homa:la:ekio. Naka: wanda:hali pa homao bepolaalo pa:la: ekita: handope.

Homa:la:ekio. Naka: tanda peao homaaluekema: wele peaasa: ekita: handope

laa wape pa:la:me. 56 Homa:la: ekima:ta: ipika: tanda peao homaaluekema: wele peaasa: ekita: hoke hau pita:la:eki pa:ta: yama: mu hala:me. Kutupa hoke hau pita:la: ekima:ta: ipika: wele peaasa: ekita: mo hande Lo Pimanu pa:ta: yama: mu hala:me. 57 Kutu pita:la:pate nikana:ma: Koda: pa:ta: keiyae pi lomana:e. Ipikana:ma: mo Tekehali Yesu Ketiso pa:ta: yama: mo tombuao bepolaeyekeeki niki pa:ta: ku hala:me.

58 Koto ekina: ota: ya kametonuo. Da̱o̱la hata: taka:lao hapa:peke. Tekehalina: e pokaaseme ekita: nate wotu pokaatiki pu hapa:peke. Pa ekipeke mo Tekehalina: e pokaaseme ekita: ota: homekesiki kone na alupea:peke ya:leke handa loa:me.

16

Ketiso tapakemanu tamba: mina:la: mani

1 Ikana:ma: mo mandane Diutuseleme haleme Koda:na: wanda:hali tamba: muluekema: mani amu pulu peleme ekita: I̱ma: mo Ka:leisia kenke nane haleme siosimanu pa:ta: Dupa:pe laa loa: tupa: ikana:ma: make pea:pa:peke. 2 Sande paeyaona: iki paeyaona: homeke homeke lo amba: pulana: melemeeki dimina handaata: ana:na: putupa pa mandaneeki ika: da pa:ta: wia:tiki pu hapa:peke. Koto ekina: wetepena: I̱ epoa:ka:na:ta: ikana:ma: mani weiyaama:na: yeke loa:me. 3 I̱ opolo epoa:ka:na:ta: mo ikana:ma: tiki tiki yao wimi manita: mo talopu mea haena: leleme haliwekima:ta: Diutuseleme nane mea puaena:yeke I̱ma: pasemanu wape pea halaata: tapaalueke. 4 I̱ make polueke hone ua:ka:na:ta: kota: niki mandakena: polumeke.

Poloma: wetepena: pulu piekeeki

5 I̱ma: Ma:sedonia nanema: laala: puata: iki haleme alena: opolo ipulueke. Ma:sedonia nane amba:la pua:peke ya:la:me loa:me. 6 Iki ame̱le̱

hosiki hao haluekema: hone witolopate pa mata:la:me. Mo kosa: ki
paeyaona: haluma:pe. Kutupa wetepena: da ma:nda: nane poa:ka:na:ta:
ikana:ma: pota: I̱ tapaamina:e hone witolome. 7 Iki amẹlẹ̱ pa ta:ka:li
hamana: hone na witolome. Tekehalima: hone pia:ka:na:ta: kota: iki
amẹlẹ̱ nate wopu haluekema: loa:me. 8 Kutu pulu polopateta: hande
Pendikosi nate epena: do Epesese da pa:ta: handeteke halueke. 9 Do
ekina:yeke loa:me. Do pa:ta:ta: pota: lomba:pa ula:me. Kutupa epeke
epeke e tieke tieke pokaapeke ya:la:me. Kutu pulu polopate pa mo pota:
sa:sa: pulu peleme haliweki wotu make halememe.
10 Timodi iki pa:ta: a:pa haya:ka:na:ta: ikana:ma: ipiki epeke tupa:
handa: mea epeke tupa: handeteke hapa:peke. Ipikana:ma: make I̱ma:
pitolo tupa: mo Tekehalina: e pokaasa: ekina: loa:me. 11 Kutupa hali
homeke a:nda:ma: ipiki pa:ta: honditi hone na wia:pa:peke. Ikana:ma:
ipiki I̱ pa:ta: epena: alo hata: ta:na:ma: homolo hata: tapaapa:peke.
Ipikana:ma: mandane Ketiso yankeketiti amẹlẹ̱ do ane epena:yeke han-
deteke halome.
12 I̱ma: nika: kame Apolosita: mo mandane kametiti amẹlẹ̱ iki han-
dolo pena:yeke hoto eleke eleke sutiaatiki pua:pate pa ipika: honema:ta:
ame do kone a̱i handolo pua:peke na ya:la:me. Wetepena: nate ana:
pia:ka:na:ta: iki handolo pelieke.

Paeyaaso pimanu

13 Ikana:ma: kokele pea hata: hone tulaaso hata: make da̱o̱la hao
hapa:peke. Kutupa puki hana: noka:pa hata: honkopu hao hapa:peke.
14 Koto ekina: ika: piteleme haumanu paeyaota: pukima: homolo hata: pu
hapa:peke.
15 Some ma:nda: Sitepanisita: ipika: weki wanda: tonka:na: ikana:ma:
handelememe. Koto tapaketa: mo Akaya Potobinisi nane hata:ta:
ota: amba: titina: pi mea hata: pa Koda:na: wanda:halina: e pokaatiki
pitelememe. Koto ekina: ya kametiti iki pa:ta: honke alo hata: dupa
alome. 16 Ikana:ma: koto tapake make mo ika: mandake e pokaaseme
wanda:hali make iki oto pa:ta: homu pea hao hapa:peke.
17 Mo tepo halita: Sitepanisi Potunatasi Akaikusi ikana:ma: I̱ pa:ta:
epeleme ekina: I̱ma:ta: ta:na:ma: homolome. Iki paeyaota: a:pa:peke
na yea:pate do hali tepota: iki epolo pimi tupa: epelememe. 18 Koto
haliwekima: iki ta:na: peaala: tupa: I̱ make ta:na: peaasememe. Kutu piki
haliweki manuta: ika: pi laapa:peke.
19 Mo Eisia Potobinisi nane haleme siosi manuma: iki pa:ta: mo
keiyae pi la:niaasememe. Hande Akuila Pisila toolima: make ipilika:
da pa:ta: mombolo haleme siosi ikana:ma: tonka:na: ika: keiyae pi make
la:niaasememe. 20 Do pa:ta: haloma: kametitima: make iki pa:ta: mo
keiyae pi la:niaasememe. Mombelemeka:na:ta: kota: iki paeyaoma: ika:
ika: kone hopula alu alu pea:pa:peke.
21 Yaka kikima: kone I̱ta: Poloma: iki pa:ta: keiyae pi la:niaasome laa do
wape pea polome. 22 Tekehali pa:ta: pukima: na homeke pa kiaasa: hali
epita: ota: hoeyaena:e. Nika: Tekehalio. Epoe. 23 Mo Tekehali Yesuna: pa
a:ta:ma: homa tamba: mina:la: ekita: iki pa:ta: haena:e. 24 I̱ma: Yesu Ketiso
pa:ta: ta:ma:ni pea hata:ta: iki paeyao pa:ta: pukima: homolome.

Poloma: Kotindi Siosi pa:ta: yaapo peao tapaeyeke wapee

1 Koda:na: hone pa:la: ekina: Ita: Yesu Ketisona: aposolo hali hano la:la:
hali I Poloma: make nika: kame Timodima: make tapaasopa: wape doe.
Mo Kotindi da pa:ta: Koda:na: siosi pa:ta: make mo Akaya kenke pa:ta:
hala: Koda:na: wanda:hali pa:ta: alopa:me. 2 Nika: Apa: Koda:ma: make
Tekehali Yesu Ketisoma: make iki pa:ta: a:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki
make puki lopaniaasa:eki make kina:e.

Poloma: Koda: pa:ta: keiyae leekeeki

3 Niki paeyaoma: mo Koda: nika: Tekehali Yesu Ketisona: Apa: pa:ta:
keiyae lomana:e. Ipikita: pa hameke a:ta:ma: homa:la: Apa: hata: mo
tamba: mina:la: ekita: ipiki pa:ta: yama: ipu hala:me. 4 Ipikana:ma:
nika: ka:nda:manu minoloma: pa:ta: tamba: mu hala:me. Pa ekipeke
ipikana:ma: niki tamba: mia:eki muma: ekita: mo mandane ka:nda:ma:
homa:la: wanda:hali tamba: miomono pa:la:me. 5 Nikita: mo hande Keti-
sona: tandamanu putu poloma: tupa: kone Ketiso pa:ta: yama:ta: Koda:na:
aneke tamba: mina:la:eki putu poloma:me. 6 Tanda noma:ka:na:ta: kota:
kotota: ika: tamba: mina:la:eki make pa:ta:la:la:eki make minoloma:me.
Nikita: tamba: mia:ka:na:ta: kota: iki make tamba: mina:la:me. Do hau
manuma:ta: mo nikana:ma: minoloma: homeke haupiki tandamanu
ikana:ma: make minelemeeki pa:ta:ta: mo homu pea hata: kima: na
homa:la:eki anekema: daena: lelimikie. 7 Koto ekina: iki pa:ta: nika:
hone ti laaloma: ekita: ota: hone yaapo yaapo na uluma:me. Ikana:ma:
nika: ka:nda:manu telipa mineleme ekina:ta: ikana:ma: make nika:
tamba: mina:la:eki minoloma: ekita: putupa minelememe laa hone
witoloma:me.
8 Kame tonuo nikana:ma: mo hande Eisia kenke pa:ta: muma:
ka:nda:manu iki pa:ta: pa hone u tiaaluekema: hone pa:la:me. Mo niki
manda wia: ka:nda: manuta: tieke hombeleke make ka:nda: tieke pia:
ekima: nikita: do kenkena: hanalą: na pia:me hone uma:me. 9 Niki
pa:ta: homena:e ala: pita: amba: la: wiki nono pia:me. Pate doeki
pia: ekita: nikana:ma: nika: homeke na ti lake pa mo homa:la:eki mea
tiao hala: Koda: pa:ta: homeke hone tulaamono pia:me. 10 Dupiki ota:
hoke paala:piki homa:la: ekimanu pa:ta: ipikana:ma: niki tamba: mia:
ekina:ta: nikana:ma:ta: niki paa tamba: milieke laa nika: honeta: ipiki
pa:ta: tulaaloma:me. 11 Kutupa make niki tamba: minolo yeni peaasome
ekima:ta: ipikana:ma: niki pa tamba: mina: lelimikie. Koto ekina:ta:
nikina: piteleme yeni paeyaota: hombo pealieke. Kutupa Koda:ma: niki
epeaalieke. Koto ekina: wopuma: nikina: Koda: pa:ta: keiyae lelimikie.

Pulueke laa la: wieke ekita: paa topo piekeeki

12 Nika: honema: ota: hau pelememe laa peneme yaasekena: ta:na:ma:
homoloma: ekita: dupae. Nika: pitoloma: hau paeyao pa:ta:ta: Koda:ma:
kita:la: yakopiki hau make tikitiki piki hau make pitoloma:me. Dupiki
hau manuta: do kenkena: hone u lenkena: peaasa:eki pa:ta: na a:pa:la:me.
Pate mo Koda:na: a:ta:ma: homa tamba: mina:la: ekima: homeke
puma:me Dupiki haumanu puma: ekita: mo wanda:hali paeyao pa:ta:
puma:pate pa iki pa:ta: homeke hone wopu witolo hata: puma:me.

13-14 Nikana:ma:ta: ikana:ma: yata:polo hata: hone ulu pelemeeki homeke
laa tapaasoma:me. Ikana:ma: nikita: hosiki siki hone uluma:pate yaka
hone pa:la: ekima:ta: ikana:ma: nikita: hone wopu wilimikie. Pa ekipeke
mo nika: Tekehali Yesuna: Natena:ta: nikana:ma: ikina: ta:na:ma: homolo
poloma: tupa: ikana:ma: make nikina: homeke hau kone pilimikie.
15 Ita: doeki manuna: hone lenkipa: witolota: iki yaapo peao epeaena:
honema: iki handolo ipuluekema: hone pambao ua:me. 16 I mo Diudia
nane pua:peke ekina: tamba: mina:la: ekimanu ma:nda: iki pa:ta: mu-
luekema: yaka hone pambao witolota: mo Ma:sedonia nane yopulu make
pa la:ka:la ipulu make iki handa: tia ipulueke hone ua:me. 17 Doeki hone
pambao witolota: iki pa:ta:ta: Ita: hone topo topo pu halo some hone
wimipe. Ima: yaka hone pambaasota: mo kenke hauna: I I alo hata:
aoma aoma make dia:ma:ma dia:ma:ma pita: homeke dina: lo halope.
18 Ota: Koda:ma:ta: ota: pi homeke lo hala: ekina:ta: Ima: iki pa:ta: la: ua:
ekita: mo aowe make dia:me pi yaapo na la: ua:me. 19 Pa ekipeke mo
Yesu Ketiso Koda:na: Eiyeke hande Sailasima: make Timodima: make
Ima: make iki pa:ta: hande waloma: hali ipikita: aowe make dia:me hali
dia:me. Ota: dia:ya:la:pate ipikita: ota: Koda:na: Aowe homekee. 20 Pa
ekipeke Koda:na: pi la: ula: ekimanu paeyaota: ipiki pa:ta: yama: Aowe
la:la:me. Koto ekina:ta: Koda:na: biki tieke wina: loluekema:ta: nika:
Kutu pina:e. Keiyae pita: Yesu Ketiso pa:ta: yama: aloma:me. 21 Koda:
ipikana:ma: homeke niki iki amele Ketiso pa:ta: tunaaloma: ekima:ta:
nika: da:ta:la: ekita: ota: wia haloma:me laa hone lenkipa wiomono
ala:me. 22 Koda:ma: kone niki maleke lila:me. Ipikana:ma: ombu nikita:
ipika: ekie laata: ipika: tombo niki pa:ta: ula:me. Koda:ma: mo niki pa:ta:
ka:la: Holi Sipitidita: ipika: wetepena: kulu pa:la: ale paeyaona: titina:
tombo ka:la:mee.
23 Koda:ta: yaka wekitisi hali lonoe. Ipikana:ma:ta: yaka honeta: hone
ula:me. Ima:ta: iki ka:nda: kia:peke yeketa: Kotindi nane pao na poa:me.
24 Nikana:ma:ta: ika: hone tulaalemeeki manuta: dupi dupi alo dia:me.
Ikana:ma: hone tulaaseme ekita: amba: koto honkopu hao wia haleme
handa:e. Koto ekina: nikana:ma:ta: iki ta:na:ma: homelemeeki mea
a:paaluekema: iki amele apa:tao e pokoloma:me.

2

1 Koto ekina:ta: yaka hone witolota: ika: pukima: ka:nda: homaapa:na:
pao na ipulueke hone ua:me. 2 Pa ekipeke Ima: ika: pukima: ka:nda:
homa: tiawa:ka:na: yoluta: ma:nda: epima: I ta:na:ma: homa: tiaalo pia:pe.
Ota: mo hande ika: pukima: ka:nda: homawa: tapake homeke yolo pia:me.
3 Koto ekina:ta: Ima: koto tameiya: tapaowa:me. Pa ekipeke Ima:ta: iki
pa:ta: a:pa yaka ta:na:ma: homa: tiaapeke ya:la: tapakema: kone I puki
ka:nda:ma: homo tiaaseme laa laapa:na: alo pua:me. Ima: hone witolota:
I ta:na:ma: homolo dina:ta: iki paeyao make ta:na:ma: homelememe. 4 Iki
pa:ta: tameiya: tapaowa:ta: yaka puki ka:nda: tieke pitolo hata: tanda
tieke pia:me. Kutupa e wopu loa:me. Mo tameiya: tapaowa: ekina: teketa:
ika: puki ka:nda:ma: homaaluekema: na pua:pate ikana:ma: Ima: iki pa:ta:
pukima: homoloeki hone uemena:yeke pua:me.

Hoke hau pa:la: halina: hoke hau paeyaasa:eki

5 Ma:nda: epima: ma:nda: pa:ta: puki ka:nda:ma: homa: tiaeya: ekita:
ipikana:ma: I pa:ta: na pia:pate iki paeyao pa:ta: ka:nda: putupa kia:me
alome. Koto ka:nda: putupa kia:me pi alo ekita: Ima: mo some lombei

piki tupa: hando lapeke yeke alome. 6 Iki wopuma: hande some dupiki
tupa: panisi peaeme ekita: ana:e. 7 Ameta: epeke ekita: mo somema:
ka:nda:ma: homolo hata: Ketiso mina:pa:laapa:na: iki paeyaoma: ipika:
hoke hau pa paeyao epeke hau pina: sutiaapa:peke ya:la:me. 8 Koto
ekina:ta: ikana:ma: ipiki pa:ta: ika: pukima: homelemeeki ota: peneme
yaapa:peke laa honke alome. 9 Īma: iki pa:ta: koto tameiya: tapaowa:
ekita: Īma: mo hande la handa:la:eki kua: ekita: ikana:ma: ekipa bepo-
laalimipe la handuluekema: pua:me. Kutupa ikana:ma:ta: hoto paeyao
yaka alo ekimanu koto kone opua pilimio la handuluekema: pua:me.
10 Ikana:ma: hali ma:nda:ma: pa:la:eki pa paeyawaemeka:na:ta: kota:
Īma: make pa paeyawalueke. Ma:nda:na: pa paeyaapeke ekita: Īma: pa
paeyaapeke ya:la:me hone ua:ka:na:ta: kota: iki hoeyaapa:na:yeke Īma:
Ketisona: leke popelekena: hata: pu halome. 11 Kutu pu halo ekina: teketa:
mo Sadanima: niki bepolaama:na: loa:me. Pa ekipeke nikana:ma:ta:
ipika: hoke hone pambao ula:eki manuta: amba: hone uluma:me.

Poloma: Dotoa:si da pa:ta:ta: hone ka:nda:ma: homeekeeki

12 Ī mo Dotoa:si da pa:ta: Ketisona: Pi Seliapo waluekema: opolo puaata:
koto pa:ta: pokolo pua: eta: mo Tekehalima: amba: pota: wiayekeeki
handa: ua:me.
13 Pate Īta: pomo tieke pia:me. Pa ekipeke nika: kame Taitasita: na
handa: u hao loa:me. Koto ekina:ta: Īma:ta: mo wanda:hali pa:ta: A:taloe
laa mo Ma:sedonia nane poa:me.

Ketiso pa:ta: yama: bepolaapa:pekeeki

14 Kutu pua:pate Koda: pa:ta: keiyae lomana:e. Pa ekipeke Ketiso
pa:ta: apa:tao haloma: ekima:ta: Koda:ma: nikita: Ketisona: bepolaala:
ekima:ta: dipula wanda:hali leke sama: titina: hatuku pu hala:me.
Mo Ketiso hone wita:la: ekita: Koda:ma: niki pa:ta: yama: e pokolo
hata: mo hande totopopiki ale putu pa:la: tupa: kenke honiki paeyao
pa:ta: putu pa:la:me. 15 Nikita: mo hande Ketisoma: Koda: pa:ta:
hala:la: totopopiki alema: handoloma:me. Koto aleta: mo da:taasa:
wanda:hali make alu pa:la: wanda:hali anka:lopuna: putupu hala: alema:
handoloma:me. 16 Mo alu pa:la: wanda:hali pa:ta:ta: wanda:hali lu
homaasa: tandepeke punkupiki alema: handa:la:me. Pate mo de-
tena:yeke pa:ta:la:la: wanda:hali pa:ta:ta: mo wanda:hali da:taapeke
ya:la: totopopiki ale ipula: ekima: handa:la:me. Koto ekina:ta: dupiki
ka:nda:piki e pokaaluekema:ta: epita: ana: pa:la:pe. 17 Nikita: mo hande
mandane wanda:halima: Koda:na: pita: mo bisinisi pea:peke alesiki leke
pu haleme tupa: na pu haloma:pate Koda:ma: niki tapaala: ekina:ta:
nikita: Ketisona: e pokaasa: haliweki hata: ipika: pita: Koda:na: leke
popelekena: tikitiki yao poko haloma:me.

3

Panake pina: e poka:la: haliweki

1 Do alo ekita: nikana:ma: nika: kone biki pa mina:liake nono pa:la:pe. O
mandane wanda:halima: piteleme tupa: mo biki epeaasa: tameiya:manu
iki pa:ta: kiomonope o iki pa:ta: yama: miomonope. 2 Dia:me iki kone
nika: wape pea ula: tameiya:e. Paeyaoma: yata:pa hone wina:yeke ikita:
nika: pukina: wape pea ula:me. 3 Ketiso ipika: kone do tameiya: lao niki
pa:ta: tapaala: ekita: penemena: ula:me. Do tameiya:ta: halina: kikima: na

laala:pate mo deto hala: Koda:na: Sipitidima: laala:me. Ipikana:ma:ta: mo
toopi sasakena: na laala:pate wanda:halina: puki manuna: laala:me.
4 Nikana:ma: doeki alome ekita: Yesu pa:ta: yama: Koda: pa:ta: amba:
hone baaloma:me. 5 Nikana:ma: ana:na: kone do eta: pokaalumeke pi
lapeketa: ota: waleke ma:nda: na ula:me. Nikana:ma: pea:peke honkop-
uta: Koda: pa:ta: yama: ipula:me. 6 Ipikana:ma:ta: nikana:ma: do panake
la: ula: pi pa:ta: e pokomono niki wele peaasa:me. Do panake la: ula: pita:
mo wape pea ula: Lo Pi dia:ya:la:pate pa mo Sipitidima: peaasa:ekie. Mo
wape pea ula: Lo pima:ta: homa:la:eki mea ipula:pate pa mo Sipitidima:ta:
da:ta:la:eki kita:la:me.
7 Mo Mosesina: Lo Pita: toopi sasakena: wape pea lao halea: dina:ta:
Koda:na: pa̱a̱ opolo epeekeme. Kutupa koto Mosesina: leke popelekena:
pia: pa̱a̱ta: paa alu putia pea:pate kone honkopu wopu pia: ekima: mo
Isulai wanda:halima:ta: ipiki na handaake wimikime. Mo homa:la:eki
mea ipula: Lo Pita: ipika: e poka:la: dina: dupiki pa̱a̱ pa:la:eki mea
a:pa:peke ya:la:me hone uma:ka:na:ta: 8 kota: mo Sipitidina: pita:la:
haumanu pa:ta: ipula: pa̱a̱ta: ekipiki pa̱a̱ tieke pa:la:pe hone umana:e.
9 Mo hoke yenki mea ipula: Lo Pina: hauta: ota: yole pia:pate pa mo
da:taapeke pa:ta:la:la:eki mea a:pa:la: ekita: ota: lombei pikieki yole
pa:la:me. 10 Nikana:ma: dupa lapeke ya:la:me. Ame do ota: lombei piki
pa̱a̱ wopu pa:la: ekima:ta: mo amba: hande pa̱a̱ wopu pieke ekita: alu
pa:la:me lapeke ya:la:me. 11 Kutupa mo amba: hande nate leke hosiki
hokuluna: pa wieke ekina:ta: pa̱a̱ piekeme loma:ka:na:ta: kota: mo ame
do honiki na wiki ota: hao hala: ekina: pa̱a̱ta: ota: lombei peaake pa̱a̱
pa:la:me laa hone umana:e.
12 Nikita: do hone tulao handeteke haloma:eki wia haloma: ekima:ta:
nikita: honkopu wopu haloma:me. 13 Nikita: mo hande Mosesi tupa:
dia:me. Ipikana:ma:ta: mo Isulai wanda:halima: ipika: leke popelekena:
pa̱a̱ tieke pia:eki alu paeya:eki handaama:na: yeke ipika: leke popeleketa:
dau sinkipiki ma:nda:ma: a:mbeeke tupa: dia:me. 14 Ika: hone manuta:
ota: a:mbao pambeekeme. Kutupa a:pa ota: ame do natena: make mo
hande amba: Lo pi lao wieke bukamanu yata:pelemeketa: ika: hone
manuta: mo hande dau sinkipiki ma:nda:ma: a:mbaala:me. Ma:nda:
epima: Ketiso pa:ta: tunaeya:ka:na: homeketa: kota: mo leke popeleke
a:mbaala: dau sinkipiki ma:nda: mea baapeke ya:la:me. 15 Ota: ame do
make mo Mosesina: Lo Pi yata:pelemeketa: mo dau sinkipikima:ta: ika:
hone manuta: paa a:mbao hala:me. 16 Pate ana:na: mea baapeke ya:la:me.
Pa ekipeke mo Baiboloma: Mosesi hotiolo hata: alota: Ipika: leke popeleke
a:mbaala: dau sinkipiki mea bake hauta: ipiki Tekehali pa:ta: la:ka:la pea:
dina: pia:me la:la: tupa: loa:me. 17 Koto Tekehali pa:ta:e la:la: ekita: mo
Sipitidi pa:ta: konee la:la:me. Kutupa mo Tekehalina: Sipitidi hala: ale
pa:ta:ta: kota: ka:la:pa: tapaasa: hau ula:me. 18 Kota: niki paeyaota: mo
Tekehalina: pa̱a̱ta: na a:mbake nika: leke popelekema:ta: ipika: pa̱a̱na:
su̱a̱ su̱a̱ waloma:me. Kutupa koto homeke pa̱a̱ma: kone Tekehali hande
Sipitidi pa:ta: yama: ipula: ekima:ta: nikita: mo hoto paeyao pa daeya:tiki
pu hala: pa̱a̱ tieke pa:ta: ipikima: handomono topo peao hala:me.

4

Kanake pa:ta: ti teke pambo ula:eki

1 Koda:ma: a:ta:ma: homa tamba: mina:la: hali hata: niki do e pokomono
ka:la:me. Koto ekina:ta: do e pa:ta:ta: ka:nda:manu ipula:pate niki ki
hone na uluma:me. 2 Nikana:ma:ta: mo a:mbaasa: haumanu make
yaala:piki haumanu make hoe nane wina: loloma:me. Nikana:ma:ta:
makeaasa: haumanu na pu haloma:me. Kutupa Koda:na: pi walolo
hata:ta: ata:ka: peake tupa: na walo haloma:me. Nikana:ma:ta: Koda:na:
leke popelekena: hata: mo ota: pita: wanda:halima: opitolo hata:ta:
epeke tupa: walelememe alo haena: peneme yao walo haloma:me.
3 Nikana:ma: peneme yao waloloma: Pi Seliapota: ma:nda: pa:ta: a:mbao
wia:ka:na:ta: kota: mo alupa:la: pota:na: polo peleme wanda:hali pa:ta:
homeke a:mbao ula:me. 4 Ikana:ma: hone na tulaasememe. Pa ekipeke
do kenkena: hoke koda:ma:ta: ika: hone manuta: timba: la: pambaena:
hala:me. Ipikana:ma:ta: mo ikina: pa̱a̱ peaapeke pa̱a̱ta: handaama:na:
yeke sa:sa: pita:la:me. Mo Ketiso ota: Koda:ma: handeke halina: pa̱a̱na:
mo Pi Seliapo pa:ta: yama: ipula:eki handaama:na: yeke pita:la:me.
5 Nikana:ma:ta: nikina: na waloloma:pate pa Yesu Ketisota: Tekehalie laa
nikita: waloloma:me. Kutupa Yesuna: hone pa:la: ekina: ika: pa hameke
e pokaasoma: haliwekie laa waloloma:me. 6 Mo amba: hande Koda:ma:
alota: Mo timba: la: pamba:la: pa:ta:ta: mo pa̱a̱ pa:la: ekima: pa̱a̱ pina:e
leeke homeke Koda:ma: kone mo pa̱a̱ta: nika: pukina: pa̱a̱ peaya:me.
Kota: pa:la: ekita: Koda:ma: ipika: pa̱a̱ta: Ketisona: leke popelekena:
nikana:ma: hone wiomonoyeke pa̱a̱ peaala:me.
7 Koto pa:la:pate kone do hande ota: epeke ti teke wita:la: ekita: pa
nikita: mo hande pa baasa: kanake pa:ta: kone pamba ula:me. Kutu
pieke hauna: teketa: mo honkopu tieketa: nika:eki dia:ya:la:pate Koda:na:
ekie laa waluekema: pia:me. 8 Nikita: hoto ma:nda: nina:ta: ka:nda:ma:
homo haloma:pate ota: lu tumbaaso dia:me. Hoto ma:nda: nina:ta: hone
eleke eleke u haloma:pate nika: hone pua doka:tiki yaala: dina:ta: pa
pina:e hone na u haloma:me. 9 A:nda: tunkuliki hali wopu halemepate
nikita: yankeke ame̱le̱ ombu haloma:me. Kutupa nate ma:nda: nina:ta:
oni kenkena: lu lopao halemepate nikita: ota: na hoyo haloma:me. 10 Hoto
paeyaota: nika: kenke lokena:ta: mo Yesuna: homeekeeki meatia pomu
haloma:me. Pa ekipeke nika: loke pa:ta:ta: ipiki da:ta hala:eki han-
dena:yeke loa:me. 11 Yesuna: ekina: nika: hatia puluma: ale pa:ta: manuta:
homa:la:eki teke pa:ta: hao haloma:me. Pa ekipeke ipika: deto hala: ekita:
nika: do kenke loke pa:ta: handena:yeke pitoloma:me. 12 Koto ekina:ta:
homa:la: ekita: niki pa:ta: e poka:la:pate pa da:ta:la: ekita: iki pa:ta: e
poka:la:me.
13 Mo Baiboloma: alota: I̱ma: pi loa: ekina: teketa: I̱ma: hone tulaowa:
ekina: pua:me la:la:me. Nikana:ma: make homeke hone tulaasa: hauma:
dupa aloma:me. Mo loma:eki manuna: teketa: nika: hone tulaoma: ekina:
puma:me. 14 Mo hande Tekehali Yesu mea da:taeya: Koda:ma:ta: niki
make Yesu taapu mea da:taalieke hone uluma:me. Kutupa iki ame̱le̱
mandakena: ipiki hala: alena: hatuku pelieke. 15 Doeki paeyaota: ika:
ekina: peaasa:me. Kutupa Koda: ipika: a:ta:ma: homa tamba: mina:la:
ekima: wanda:hali paeyao pa:ta: pulu hata:ta: ikana:ma: make Koda: pata:
pa̱a̱ wopu mina: keiyae ala: yenimanu haka:ta:pao pu halimikie.

Hone tulaasa:eki pa:ta: hala:eki

16 Koto ekina:ta: niki pa:ta: ka:nda:manu epena: kone ki hone na
uluma:me. Nika: manda loketa: koke yomo yomo pita:la:pate nika:

temokota: hoto paeyao wamo pea:tiki pu hala:me. 17 Kutupa do hosiki
pa ta:ka:li minoloma: ka:nda: manuma:ta: koto ka:nda: ota: lombeipiki pa
u halopa:la: seliapo piki pa̱a̱ mea ipilieke. 18 Nikana:ma:ta: nika: leke wia
haloma:eki manuta: mo lekema: handa:peke ale manuna: dia:ya:la:pate
pa mo lekema: na handa:peke ya:la: ale manuna: pu haloma:me. Mo
lekema: handa:peke ale manuta: nate leke hosiki sikina: ulu pa:la:pate
pa mo lekema: na handa:peke ya:la: ale manuta: hoto paeyao ota: pa u
halieke.

5

1 Koto ekina:ta: nikana:ma: dupa hone uluma:me. Do nika: haloma:
palai data: nika: kenke loke yalo hata: leisiya:ka:na:ta: kota: Koda:ma:
niki hao hapeke da oli hepeni wialieke. Mo data: ota: ipika: kone
a:eyaata: hoto paeyao pa hao halieke. 2 Kutupa ameta: nika: we pamba:la:
ekita: oli hepeni nanema: ipula: data: niki manda wina:e laa hone
wotu witoloma:me. 3 Mo ekima: dau leke yamoma:ka:na:ta: nikita: loke
dia:ya:la: wanda:hali na halumeke. 4 Niki do kenkena: palai da pa:ta:
hata:ta: ka:nda:ma: homolo hata: wese lo haloma:me. Do ekita: mo nika:
kenke loke mea baaluekema: dia:ya:la:pate nika: hone pa:la: ekita: mo
hepenina:eki nikina: pambaena:yeke loma:me. Pa ekipeke mo homo
hala: ekita: da:ta:la: ekima: da panda: meaka:na: bepolalieke. 5 Dupiki
topo pulu pa:la: ekina:ta: Koda:ma: niki tikitiki yaasa:me. Kutupa ipika:
Sipitidita: mo wetepena: niki kulu pa:la: alena: peneme yaasa: tombo
ula:eki ka:la:me.
6 Koto ekina:ta: nikita: hoto paeyao hali au la hata: honkopu hao
haloma:me. Nikita: do nika: lokena: da pa:ta: pa hata: kone mo Koda:na:
da papate haloma:me laa hone uluma:me. 7 Pa ekipeke nika: da:ta:la:
ekita: lekema: handa:la: ekima: dia:ya:la:pate hone tulaasa: ekima: home-
kee. 8 Nikita: hali au la hata: honkopu hao haloma: ekima:ta: nika:
honema: do nika: lokena: data: mina:pa:lao mo Tekehali ame̱le̱ oli da pua
hao hawee hone uluma:me. 9 Pate nika: hone pa:la: hau paeyaona: titina:
hau homeketa: dupae. Ame do haloma: da pa:ta: make oli polo poloma: da
pa:ta: make mo Tekehali ta:na:ma: homaapeke hau homeke puluekema:
taapo haloma:me. 10 Pa ekipeke niki paeyaota: ipikana:ma: pi yokaalu
pina: Ketisona: leke popelekena: pua hapeke ya:lieke. Homeke home-
kema: ipika: mea:peke ya:la: ekita: ota: milieke. Ipika: kenke lokema:
epekeeki o hokeeki pa:la:eki paeyao sikina: ana:na: kone milieke.

Ketiso pa:ta: yama: Koda:na: yankeke hasa:eki

11 Koda: paala:ma: homa:peke ya:la: ekita: nikana:ma: hone uluma:me.
Koto ekina:ta: nikana:ma:ta: mandane wanda:hali hone la:ka:laluekema:
taapo haloma:me. Koda:ma:ta: nika: hau paeyaosiki hone wopu ula:eki
yalo yaka honema:ta: ikana:ma: make ika: temokoma: I̱ make hone witolo
pelememe. 12 Nikana:ma:ta: ikana:ma: nika: biki paa mina:liamena:
loluekema: na taapoloma:pate pa ikana:ma: wanda:halina: leke
popelekena: nikina: ta:na:ma: homolo hata: epeke pimanu la haloemena:
yeke taapoloma:me. Dupiki hauta: mo halina: ota: hau mina:pa:lao
pa manda lokena: epeke hau handolo biki mina:liaasa: wanda:hali
pa:ta: ana:na: hombo pealo peleme ekina: loa:me. 13 Nikita: kea tikitiki
puma:ka:na:ta: kota: Koda:na:eki kone peaaso pitoloma:me. Make nika:
honema: kesema: puma:ka:na:ta: kota: ika:eki kone peaaso pitoloma:me.
14 Ketisona: pukima: homa:la: ekima:ta: niki handeteke hala:me. Pa

ekipeke nikana:ma: hone witolota: hali homekema:ta: paeyaona: homaeyekeme. Koto hauma:ta: paeyaoma: ipika: homa:la:eki putu pelememe. 15 Ipikita: paeyaona: homeeke ekita: pa mo da:ta haleme wanda:halita: ika: kone na halo pelemepate pa ikina: mo homa paa tiao da:ta:la: hali pa:ta: haena:yeke pa:la:me.

16 Koto ekina:ta: ameta: ma:nda:na: manda hauna: dupiki somee dupiki somee pi na aloma:me. Kenke hali tupa: mo nate ma:nda:na: Ketisota: dupiki somee o mukutu piki somee loma: ekita: ameta: kotoeki ota: pa na aloma:me. 17 Ma:nda: epita: Ketiso pa:ta: tunaeya:ka:na:ta: kota: ipikita: panake some hala:me. Amba: ekita: pulu hata: panakeeki a:pa:la:me.

18 Doeki paeyaota: Koda:ma: peala:me. Kotota: ipikana:ma: Ketiso pa:ta: yama: nikita: ipika: a:nda: tunkuliki wanda:hali topo pea yankekemanu hamono la:la:me. Kutupa nikana:ma: mandane wanda:hali ipika: yankeke au laamono koto e tieke ka:la:me. 19 Nikana:ma: waloloma: ekita: Koda:ma:ta: wanda:hali paeyaota: Ketiso pa:ta: yama: ipika: yankeke au laala: ekina: aloma:me. Koda:ma:ta: iki pi yokaalu puluekema: ika: hoke hau na yata:pea:me. Kutupa ipikana:ma:ta: mo wanda:hali ipika: yankekemanu au lao hala: pita: niki pa:ta: la kia:me. 20 Koto ekina: ameta: niki do Ketisona: pi lawaaso handa:e. Koda: niki pa:ta: yama: ipika: homu toluma: wi la:la:eki kone peneme yaasa:me. Nikana:ma:ta: Ketisona: pi laaso hata: wi aloma: ekita: dupae. Koda:ma: iki a:nda: tunkuliki wanda:hali halemeeki topo peao ipika: yankeke au laena: lapee lo haloma:me. 21 Ketiso pa:ta: hoke hau ma:nda: na wia:pate kone nika: epeke hau peaaso hata: Koda:ma: ipikita: nika: hoke hau putupa: mina: leekeme. Pa ekipeke nikana:ma: ipiki amẹlẹ tunaasota: mo Koda:na: tikitiki pa:la:eki putu pomono yeke pa:la:me.

6

1 Koto ekina: nikana:ma: Koda: amẹlẹ e pokaasoma: tapake hata: iki Koda:na: a:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki meleme wanda:hali pa:ta:ta: do meleme hauta: na hoeyaapa:peke laa honke aloma:me. 2 Do Koda:ma: ala:eki opie.

Mo iki pa:ta: ta:na: pa:la:eki walo pua: nate epeeketa: Ima: iki opua:me.

Mo iki petelolo pua: nate opolo epeeketa: Ima: iki tamba: mua:me laa la:la:me.

Opie. Do nate leketa: ota: Koda:na: ana: pa:la:eki mulu peleme nate lekee. Ame do nateta: iki petelo pa:la: natee.

3 Nikana:ma:ta: ma:nda:ma: nika: pokoloma: ena: ata:ka: pa:la:eki ma:nda: na handa: wina:e hone uluma:me. Koto ekina: nikana:ma:ta: mandane wanda:halina: pota:na: ma:nda: halạ:mba: liaena: ala:ta: ma:nda: uluekema: na taapo haloma:me. 4 Kotoeki na pikita: nika: pitoloma: hau paeyao pa:ta:ta: nikita: Koda:na: e pokaasoma: haliwekie laa dupa peneme yao haloma:me. Mo walolo hata: ka:nda:ma: homa:la: ekimanu make tanda tieke pa:la: ekimanu make mamatala: ekimanu pa:ta: make ki hone na wiki homu pea yu wia hao haloma:me. 5 Nikita: yombua baeme ekimanu make dipula mea lopaeme ekimanu make nate ma:nda: nina: wanda:hali wopuma: mineke pankolo hata: niki hopiliaaso hata: hoke tetopiki pimanu wopu lememe. Kutupa make haka:ta:pao e pokoma: ekimanu make u na poluma: ekimanu make ne na noma:eki make wopu pua:me. 6 Kutupa nika: tikitiki piki hau puma: ekima: make nika: hone manuma: make nika: homu pea yu wia haoma: ekima: make

homu pitolo puki haloma: ekima: make paeyaoma:ta: nikita: Koda:na:
e pokaasoma: haliwekie laa waloma:me. Kotota: nika: ota: pukima:
homoma: ekima: make Holi Sipitidima: make 7 mo ota: pi waloma: ekima:
make Koda:na: honkopuma: make paeyaoma: puma:me. Nikana:ma:ta:
nika: tikitiki piki hau pita:la: ekita: mo a:nda: pita:la: kolepe a:ndeli
pita: hanka: yaapoma: handa:la:me. 8 Nate ma:nda: nina:ta: niki pa:ta:
yeiya: laasa: hau pu haleme make yaala: peaasa: hau make pu halememe.
Kutupa make kitata pu haleme make nika: biki mea mina:liao halememe.
Kutupa make nikita: yayapiki pi lo haleme haliwekie lo halemepate
nikana:ma:ta: ota: pi homeke lo haloma:me. 9 Nikita: hone na wiki nono
pelemepate nikita: paeyaoma: hone wilimime. Nikita: homelememe lo
halemepate pa haloma: ekita: ika: hone wilimime. Nikita: panisi peao
halemepate kone niki homomono na lilimime. 10 Nikita: puki hoeyao
halemepate hoto paeyao ta:na:ma: homoloma:me. Nikita: nate hali hake
nono poloma:pate nikana:ma:ta: mandane wanda:hali wopu hamoko
haena: aloma:me. Nikita: ala:ta: ma:nda: na wia hake nono poloma:pate
nikita: ala:ta: ala:ta: paeyao ana:na: kone wia haloma:me.
11 Kotindi haleme yankeke tonuo. Nikana:ma: nikina: iki pa:ta: pa
ka:la:pa: tapao ota: la kuma:me. Nikana:ma:ta: nika: puki manuta: iki
pa:ta: anekema: ku haloma:me. 12 Nikana:ma:ta: niki pukimanu iki pa:ta:
na a:mbo haloma:pate kone pa ikana:ma:ta: ika: pukimanu niki pa:ta:
a:mbo halememe. 13 Ameta: Īma: ikita: yaka wekiwandiki tupa: leke iki
pa:ta: pi alome. Nikana:ma: iki pa:ta: pukima: homoloma: tupa: ikana:ma:
make ika: pukima: homelemeeki niki pa:ta: wala:pee. Ika: pukimanu
anekema: lomba:pa:peke.

Pi na miki tapakena: hauna: kinki pita:la:eki

14 Mo hone na tulaleme wanda:hali amēlē apa:tao e pokuluekema: na
taapa:peke. Pa ekipeke iki ota: ta:ma:ni pea:peke na ya:la:me. Tikitiki
hau pita:la:eki pita: ata:ka: piki hau pita:la:eki yaapota: ekipa yankeke
hapeke ya:la:pe. Pāā pa:la:eki pita: timba: la:la:eki yaapota: ekipa apa:tao
hapeke ya:la:pe. 15 Kutupa Ketiso pita: Sadani yaapoma:ta: ekipa homeke
hone wia:peke ya:la:pe. Mo hone tulaala: some pita: mo hone na tulaala:
some yaapo ipilika:ta: hando hau pitelepe ekita: homeke hau pelepepe.
16 Mo Koda:na: tembolota: mo pi na miki wanda:halina: toopi ti wepia
ula: alemanu yaapota: ekipa hone homeke wia:peke ya:la:pe. Pa ekipeke.
Nikita: mo da:ta hao hala: Koda:na: tembolo da haloma:me. Koda:
ipikana:ma: leeke tupa:ta: dupae.

Yaka data: yaka wanda:hali amēlē wepulueke. Kutupa iki amēlē hao
halueke. Īta: ika: Koda: halueke. Kutupa ikita: yaka wanda:hali
halimikie leekeme.

17 Koto ekina: mo Tekehalima: alota: Ikana:ma: mo wanda:hali
mina:pa:lao iki amēlē putupa: alu pea hapa:peke. Mo hāipiki
haumanu pa:ta: nindi pea haluekema: taapa:peke. Kutu
pimika:na:ta: Īma: iki handa: mulueke.

18 Īta: ika: Apa: halueke. Kutupa ikita: yaka wekiwandiki halimikie. Dota:
Aneke Tekehalima: alome la:la:me.

7

1 Yaka pukipiki yankeke tonuo do la: ula: pi manuta: niki pa:ta: la:la:me.
Koto ekina:ta: mo nika: loke puki yaapo hāi peaapeke ekimanu pa:ta:ta:

yako pea hamana:e. Kutupa nika: Koda: pa:ta: paala:ma: homa:la: hauma:
ota: niki yako pea hamana:e.

Polona: ta:na: pa:la:eki

2 Ika: puki pa:ta:manu nika: da panda: wepiapee. Nikana:ma:ta:
ma:nda: pa:ta: hoke hau na poloma:me. Nikana:ma:ta: ma:nda: tekip-
uleke na laoma:me. Kutupa ma:nda: pa:ta: imeke peaake pimanu laa
ipika: alemanu muluekema: na taapoma:me. 3 Ima: doeki alo ekita:
ikana:ma: hoke hau pelememe laa maleke litolo na loa:me. Ima: amba:
titina: loa: tupa: ikita: niki pa:ta: yole pelemeeki yalota: nika: temokota:
hoto paeyao iki amele mandakena: haloma:me. Niki pa haloma: dina:
make homoloma: dina: make loa:me. 4 Ima:ta: ikita: ana: pa:la:me
hone ulume. Ima:ta: ika: piteleme hauna: ta:na:ma: homa:la:eki mi-
nolome. Nika: ka:nda:ma: homoloma: ekimanu pa:ta:ta: Ita: hali au la
hata: honkopu haasa: ekima: tumbu hala:me. Ita: ta:na: pa:la: ekima:
tumbaa ankou ala:me. 5 Mo Ma:sedonia opolo poma: dina: maketa: nikita:
hoto ota: na pituma:me. Ka:nda: paeyao manuta: tumbulu baeyekeme.
Ma:nda: amele ape ala:eki make nika: pukimanu pa:ta:ta: paala: pa:la: eki-
manu make pitia:me. 6 Pate mo puki hoela: wanda:hali honkopu hawao
hala: Koda:ma:ta: mo Taitasi epolo pia: ekima: niki honkopu hawaya:me.
7 Mo ipiki epolo pia: ekima: homeke niki ta:na:ma: na homa: tiaya:pate
pa mo ikana:ma: ipiki honkopu hawaemeeki a:pa la kia: ekima: make
niki ta:na:ma: homa: tiaya:me. Ipikana:ma:ta: ikana:ma: I handawee laa
we pambelememe laata: ikana:ma: ota: hokeeki puma:me laa kelepeleme
ekina: make mo Ina: taluekema: tikitiki yao halemeeki make paeyao a:pa
la kia:me. Koto ekina: ameta: Ita: ta:na: tieke ota: wopu pa:la:me.

8 Mo yaka tapaowa: tameiya:ma: iki ka:nda:ma: homaeya:ka:na:ta: Ima:
laawa:me laa a:ta:e pi na alome. Mo tameiya:ma: iki nate ma:nda:
nina: ka:nda:ma: homawa:eki handoa: dina:ta: Ima: a:ta:ma: homolo
pua:me. 9 Pate ameta: Ita: ta:na:ma: homolome. Iki a:ta:ma: homa: tiawa:
ekina: dia:ya:la:pate pa mo ika: homeme ka:nda:ma:ta: ika: haumanu
topo peaya: ekina: loa:me. Koto ka:nda:ma: homa:la: ekita: Koda:ma:
peaya:eki yalo nikana:ma: iki na hoeyaoma:me. 10 Pa ekipeke mo
Koda:ma: homo tiaasa: ka:nda:ma:ta: puki topo peaasa:eki mea ipulu
hata: da:ta:monoyeke pa:ta:la:la:eki pa:ta: hatuku pula:mee. Koto ek-
ina:ta: ma:nda:ma: koto pa:ta:ta: I hoeyaasa: ekie pi ma:nda: lapeke na
ya:la:me. Pate do kenkena: hau pa:ta: ipula: ka:nda:ma:ta: homa:la:eki
handa: u hala:me. 11 Koda:ma: do ika: ka:nda:ma: homemeeki pa:ta:
yama: pa:la:eki handa:pe. Titina:ta: ika: bu alo hata: ai koto kone ika:
peleme hoke haumanu tikitiki yamena: la:la:me. Kutaata: ika: pimi
hoke hau manuta: ameta: ota: mina:pa:laloma:me laa waluekema: hone
wopu witeleme ekina: make iki epeaala:ma: handa:pe. A:pa:e. Ameta:
topo wopu pea pimika:ta:me. Ikana:ma:ta: mo ata:ka: peaaseke mineke
panka:la: hau make puki yoka: miniki hasa: hau make pea pimika:ta:me.
Ota: aloma: epeke honemanu witolo hata: puki wopu wia pimika:ta:me.
Kutupata: hoke hau ai koto kone panisi pealuekema: tikitiki yao hata:
pimika:ta:me. Koto peleme ekita: mo amba: putia epoloma: hau paeyao
pa:ta:ta: ikita: ata:ka: na piki wanda:halie laa wala:la:eki handolome.

12 Koto ekina:ta: Ima: mo tameiya: laowa: ekita: mo hoke hau pia:
somena: o hoke hau pa:la:ma: lea: somena: na laawa:me. Kotoeki na

pikita: Koda:na: leke popelekena: mo ikana:ma: niki pa:ta: pukima: homelemeeki iki pa:ta: kone peneme yaaluekema: pua:me. 13 Koto ekina: yeketa: nikita: honkopu hawaememe. Kotoeki homeke dia:ya:la:pate pa ikana:ma: Taitasi ta:na:ma: homo tiaemeke handaa ipikana:ma: iki pa:ta: ta:na: wopu homea:me. Nikana:ma: kutu pia:eki handolo hata: niki make ta:na: tieke wopu pia:me. 14 Ima:ta: ipiki pa:ta: ika: pi lawaowa:me. Kutupa ikana:ma:ta: Ita: na olopuniano lememe. Nikana:ma:ta: iki pa:ta:ta: ota: pi homeke homeke laa kuma:me. Koto tupa: koneta: nikana:ma: Taitasi pa:ta: ika: pi lawaoma: ekita: ota:ekie laa handa: ula:me. 15 Koto ekina:ta: ipikana:ma: iki pa:ta: pukima: homa:la: ekita: honkopu hao daeyatia pula:me. Mo ikana:ma: ipika: walea: ekimanu koto kone opua pimime. Kutupa make ikana:ma: ipiki paala:ma: make pututuma: make homolo hata: handa: mimi ekina: make loa:me. 16 Ita: ika:na: ti laapeke ya:ka:ta:me hone witolo hata: ta:na: tieke wopu pa:la:me.

8

Ketiso hau pea hala:la:eki

1 Nika: kame tonuo nika: honema:ta: mo Koda:na: a:ta:ma: homa tamba: mina:la: ekita: mo Ma:sedonia siosimanu pa:ta: hala:la:eki ikana:ma: hone uemena: hone pa:la:me. 2 Mo wanda:halita: ika: mutia peme ka:nda: manuma:ta: ota: hoke tupa: la handea:pate ika: ta:na:ma: homeme ekita: ota: tieke aneke yaeyeke handaa ikita: natehali wanda:hali hata: kone ika: alemanu pa haleme ekita: ota: ankulake hau pimime. 3 Ima: iki pa:ta: ota: pi alo ekita: ika: haleme ekita: ota: hala:peke ya:la: tupa: make ota: haka:ta:pake tupa: make halememe. Ika: hone lombei peake tupa:ta: 4 mo Diudia da kenke pa:ta: haleme Koda:na: wanda:hali tamba: mina:la:eki pa:ta: ikana:ma: make tamba: mina:la:eki pa peomonope laa niki pa:ta: honke tieke lememe. 5 Kutu pimi hauma:ta: nikana:ma: pina: lawee laa hone uma: ekita: ota: ankulao pimime. Titina:ta: iki kone Koda: pa:ta: halememe. Kutupata: Koda:na: hone pa:la:eki pa:ta: yama:ta: ikita: niki pa:ta: make kimime.

6 Koto ekina: nikana:ma: do e kini pia: some Taitasi pa:ta: do ta:ta: ma:nda: piki pukima: homa:la: e ikana:ma: paeyamena:yeke tamba: mu hapeke laa honke loma:me. 7 Ikita: ika: wia halemeeki paeyao pa:ta:ta: hamoko halememe. Ika: hone tulaasemeeki pa:ta: make pi aleme pa:ta: make hone witelemeeki pa:ta: make ika: ai koto kone tamba: muluekema: hone witeleme pa:ta: make kutupa niki pa:ta: pukima: homeleme ekima: make loa:me. Koto ekina:ta: nika: hone pa:la: ekita: ikana:ma: do pukima: homa:la: ekina: e poka:la: pa:ta: ta:na:ma: homolo hata: haka:ta:pao mandaneeki pa haloemena:yeke loa:me

8 Ima:ta: mana: pimanu ma:nda: na lo witolome. Pate mo mandane wanda:halima: ai tamba: muluekema: hone witelemeeki waloloeki pa:ta: yama: Ima: ika: pukima: homeleme ekita: ekipape la handuluekema: pitolome. 9 Ikana:ma:ta: nika: Tekehali Yesu Ketisona: a:ta:ma: homa tamba: mina:la: ekita: hone wilimime. Ipikita: hamoko tieke hayekepate iki tamba: muluekema: yeke ipikita: nate hali au leekeme. Kotota: ipika: natehali au leeke ekima: iki hamoko hawaluekema: pa:la:me.

10 Ya honema:ta: mo hande paeya: bapina: kini pimi ekita: ame do paeyaasota: a:pa:la:me hone witolome. Tamba: muluekema: homeke dia:ya:la:pate pa puluekema: hone witelemeeki make ikita: titina:

amba:la:e. 11 Koto ekina:ta: ame tiao ika: kini pimieki ai paeyaapee.
Mo ta:na:ma: homolo hata: dupa pulumeke laa la: wimi tupa: kone
paeyaaluekema: make ai paeyaalumeke laa hone wipee. Kutupa
make ame do wia halemeeki pita: pipee. 12 Ikita: ta:na:ma: homolo ai
haluekema: hone wimika:na:ta: kota: Koda:ma:ta: mo ika: pa haluekema:
wia haleme aleta: milieke. Pate mo na wia haleme alena: dia:me.
13-14 Mandane wanda:hali ika: ka:nda:manu yapa: peaaso hata:
ikita: ka:nda:ma: homaasome laa na loa:pate pa ameta: ikita: ala:ta:
ala:ta: wopu wia halemeke handaa mo dia:ya:la: wanda:hali tamba:
mimika:na:ta: ota: ana: pa:la:me. Kutupa nate ma:nda: a:nda: iki
dia:ya:ka:na:ta: mo wanda:halima:ta: ika: anekema: wia haemeka:na:ta:
iki make tamba: milieke. Dupita:la: ekima:ta: telipuna:ta: ana: sikina:
tamba: mina:la:me. 15 Koto ekina: mo Baiboloma: alota: Mo aneke hapu
mombelea: someta: lombeipiki tupa: na wia haya:me. Kutupa mo hosiki
siki mombelea: someta: ota: dia:ya:la: tupa: na wia haya:me la:la:me.

Taitasi pita: ipika: yankeke tonu

16 Nikana:ma: iki tamba: muluekema: hone wopu uluma: tupa:
Koda:ma: Taitasi mea hone wopu utiala: ekina: Koda: pa:ta: keiyae
aloma:me. 17 Nikana:ma: ipiki pa:ta: nikana:ma: polena:e loma: ekita:
opua ta:na:ma: homea:me. Koto loma: ekima: homeke dia:ya:la:pate
ipika: honema: kone iki pa:ta: tamba: mulua: ipulueke hone wia: ekina:
loma:me. 18 Ipiki yaapota: mo kame ma:nda: ipikita: siosi paeyao pa:ta:
ipika: mo pi seliapo wala:la: ekina: ota: epeke halie lo haleme kame
tapaasoma:me. 19 Kutupa make ipikita: nikana:ma: do pukima: homa:la:
ekina: e pokotia pominoloma: ale pa:ta: mandakena: pomiomono yeke
mo siosi manuma: maleke lila:me. Do e pokoloma: ekina: teketa: mo
Tekehalina: paana: make mo nikita: tamba: muluekema: hone wopu
witoloma:me laa waluekema: pitoloma:me.
20 Nikita: do epeke pa kita:la:eki mea pominoloma: pa:ta: mandane
wanda:halima: hambilikima: hambilikima: pea la la peaama:na:yeke
leke wia hata: pitoloma:me. 21 Nika: hone homeke homeketa: ota:
tikitiki hau homeke puluekema: hone witoloma:me. Ota: Koda:na:
leke popelekena: homeke dia:ya:la:pate pa kenke wanda:halina: leke
popelekena: make loa:me.
22 Koto ekina:ta: mo haliweki amele nika: kame taa tapaasoma:
handa:e. Nikana:ma:ta: hoto paeyao ipiki la handoma:me. Pate ipikita:
hoto paeyao tamba: muluekema: hone wopu ula:eki handa: uluma:me.
Ipikana:ma: amba:ta: iki tamba: muluekema: hone wia:pate pa ameta:
iki pa:ta: hone tulaala: ekima: ai tamba: muluekema: hone wopu wia
hala:me. 23 Taitasita: ipikita: yaka ta:ma:ni hata: iki tamba: muluekema:
I yaapo e poko hala:me. Kutupa mo ipiki amele pula: mandane
kame tonuta: do siosi manuna: bikina: ipula: hata:ta: Ketisona: biki
daeyaena: la:la: tapakee. 24 Ika: pukima: homa:la: ekita: mo tapake
pa:ta: wala:pa:peke. Pa ekipeke mo siosi manuma: hone witolota: mo
nikana:ma: ika: pi laoma: ekita: ota: ya:ka:ta:me laa hone wina: loa:me.

9

Ketiso yankeke tonu tamba: mina:la:eki

1 Mo Diudia da kenke pa:ta: haleme Koda:na: wanda:hali pa:ta: tapaala:
tamba: mina:la: ekita: iki pa:ta: do laaso tameiya: tapapeketa: ti na

pa:la:me. 2 Pa ekipeke ikana:ma: tamba: muluekema: hone wopu wilimi
ekita: Īma: hone ulume. Kutupa ika: piteleme ekita: mo Ma:sedonia
wanda:hali pa:ta: Īma: pi la waloa:me. Mo wanda:hali pa:ta: alota: Mo
Akaya haleme kame tonuma:ta: mo paeya: bapina: kini pea tamba:
muluekema: tikitiki yao halememe laa loa:me. Ika: puluekema: aī hone
wilimi ekima:ta: wopuna: hone u tialememe. 3 Koto ekina: ameta: Īma:
do kamemanu tapaasome. Pa ekipeke mo nikana:ma: do hauna: ika:
pi laoma: ekita: pa hameke pi loma:me hone wiaama:na: loa:me. Pate
Īma: amba: loa: tupa:ta: ikita: ika: tamba: mina:la:eki manuma: tikitiki
yao halememe loa:me. 4 Pate mo Ma:sedonia wanda:halita: Ī amēlē
ipulu iki tikitiki yao na halemeeki handa: wimika:na:ta: kota: nikita:
ota: pulu pimime laa ekipiki yaala:ma: homuluma:pe. Ika: yaala: pulu
pa:la:eki make loa:me. 5 Koto ekina:ta: yaka honema:ta: do kame tonuma:
amba:la kinki pulu ipulu mo ikana:ma: amba: la: wimi pa hameke hala:la:
ekina: tikitiki yamena: tapaowa:me. Kutupa Ī opolo epoa:ka:na:ta: tikitiki
yao wiemena: loa:me. Kutu pimika:na:ta: ikana:ma: haleleme ekita:
mo ika: hone pa:la: ekima: kone halelememe laa walieke. Ma:nda:ma:
pia:pa:peke la:la: ekina: dia:me loa:me.

6 Hone wipee. Mo hande wae alemanu wopu na noka:pa:la: halima:ta:
napeke hosiki siki mu hala:pate mo wae ale aneke hapu noka:pa:la:
halima:ta: napeke tieke mu hala:me. 7 Koto ekina: iki homeke homekema:
dupiki halueke laa leme tupa: hala:peke ya:la:me. Haluekema: hosiki
ka:nda:ma: homolo hata: o do e poka:la:eki mina:pa:lapeke na ya:la:me
laa alo hata: dia:me Pa ekipeke Koda:ma:ta: mo ta:na:ma: homolo hata:
hala:la: some pa:ta:ta: pukima: homa:la:me. 8 Kutupa Koda:ma:ta: ika:
dia:ya: tupa:ta: ota: haka:ta:pao wopu kuluekema: aneke hali hala:me. Pa
ekipeke iki dia:ya:la: ale ana:na: wia hamena:yeke make mo mandane
epeke haumanu pa:ta:la:la:eki ota: haka:ta:pao wia hamena:yeke make
loa:me. 9 Kotota: mo Baiboloma: alota:

Ipikana:ma: ipika: pa hameke hala:la: alemanu mo dia:ya:la: wanda:hali
mina:yeke sasape pea:tiki pu hala:me.

Ipika: tikitiki pita:la: hauta: na paeyeke pa u halieke laa la:la:me.

10 Kutupa mo noka:pa:la: halina: wae ale halo hala: Koda:ma:ta: mo
napeke ne make halo hala:me. Koto Koda:ma:ta: hoto paeyao mo ika:
dia:ya:la: wae ale haka:ta:pao ku hata: ika: ma:nda: pa:ta: pa haleme
hauna: opena: laa napeke tieke a:ena: la:lieke.

11 Ipikana:ma:ta: ikana:ma: ta:na:ma: homolo hata: ika: ale mandaneeki
pa halo hamena:yeke iki hamoko hawalieke. Kutu pimika:na:ta: mo
ika: pa halelemeeki niki pa:ta: yama: minolo hata: wanda:hali wopuma:
Koda: pa:ta: keiyae la:limikie. 12 Do ikana:ma: pokeleme ema:ta: Koda:na:
wanda:halina: dia:ya:la:eki homeke na epeaasa:pate pa Koda: pa:ta:
keiyae tieke ala: pi wopu lena: la:la:me 13 Kutupa do ika: pokeleme ema:ta:
ika: epeke hau peneme yaaso hata: paeyaoma:ta: ikana:ma: Ketisona:
Pi Seliapo oto pa:ta: haleme ekina: Koda:na: biki yeiya: lalimikie. Mo
ikana:ma: ika: ta:na:ma: homolo hata: ale mandaneeki pa halo halemeeki
iki amēlē telipa make paeyao amēlē putupeleme ekina: loa:me. 14 Koto
ekina:ta: ikana:ma:ta: pukima: homa:la:eki tiekema: ikina: yeni peaal-
imikie. Pa ekipeke mo Koda:ma: iki pa:ta: ota: anekema: haka:ta:pake
a:ta:ma: homa:la:eki ka:la: ekina: loa:me. 15 Niki paeyaoma: Koda: ipika:
ota: au lapeke na yeke pa kita:la: ekina: ipiki pa:ta: keiyae lomana:e.

10

Poloma: ipika: ena: mape liekeeki

1 Ita: Poloma: ya kone iki pa:ta: honke alome. Ita: hande iki amele halo dina:ta: homu pea dete polopate iki mina:pa:lao papate halo dina:ta: tanda pola:me lo hala:ma: somema: loa:me. Ketisona: homu toloma: lita:la:eki pita: a:ta:ma: homolo hata: puki hala:la: ekima:ta: Ima: iki honke alota: 2 I epoa:ka:na:ta: tanda piono na sutiaamena: yeke loa:me. Ima:ta: mo nikana:ma: kenkena: hone pa:la: hau pa:ta: yama: pitoloma:me laa aleme tapake pa:ta:ta: Ima: tanda pia:peke ya:la:me laa hone ulume. 3 Nikita: do kenkena: ota: haloma:pate nikita: kenkena: hone pa:la: hau pa:ta: yama: a:nda: na pitoloma:me. 4 Mo nikana:ma: a:nda: pitolo hata: wia haloma: kolepe a:ndeli manuta: do kenkena: ekima: dia:ya:la:me. Pate mo hande honkopu hake a:nda: pape hoeyao haloma: Koda:na: wele wopupiki kolepe a:ndelima: pu haloma:me. Nikana:ma:ta: makeaaso ape ala: ekimanu hoeyao haloma:me. 5 Mo Koda: hone wiaapa:na: sa:sa: puluekema: mea tiao pu halemeeki paeyao nikana:ma: mea lopao haloma:me. Nikana:ma:ta: honemanu paeyao minaata: Ketisona: pi opua homu pina: lo haloma:me. 6 Kutupa ikana:ma: pi opua oto pa:ta: halimieki handa: wia paeyaalimi dina:ta: kota: mo pi opua oto pa:ta: na hao halimieki panisi pealuekema: nikita: tikitiki yao halumeke.

7 Ikana:ma:ta: mo ala:ta: ala:ta:na: hama: naneeki handelememe. Iki amele ma:nda:ma: ipikita: Ketiso pa:ta: tunaalome ala: some hala:pe. Kota: ipikana:ma: ipika: hau pita:la:eki kone pa hone wina:e. Pa ekipeke ipikana:ma: pita:la: tupa: kone niki make Ketiso pa:ta: tunaaloma:me. 8 Kota: mo Tekehalima: niki ka:la: handeteke hala: ekina: pi tieke lawa:pate Ita: yaala: na pa:la:me. Iki na hoeyake mea daeyamono ka:la: handeteke hala: ekina: loa:me. 9 Mo yaka tameiya: manuma:ta: iki paala: tiaasa:eki handoemena: hone na ulume. 10 Ma:nda:ma:ta: Ina: do la:lieke. Polona: tameiya: manuta: tanda pea honkopu hala:pate pa mo ipika: loke piti niki amele hala: dina:ta: ipikita: dete pea ipika: pi manuta: teke na ula:me laa lelieke. 11 Koto ala: somema:ta: dupa hone wia:peke ya:la:me. Mo nikita: papate hata: tameiya:na: laasoma:eki pita: mo iki amele hata: pulu poloma:eki yaapo pa:ta:ta: eki ma:nda: ta:ta: na pa:la:me hone wia:peke ya:la:me.

12 Ota: ya:la:pate nikana:ma:ta: mo niki dupoloma:me o nika: kone mo ikita: manda haloma:me laa lo haleme tapake pa:ta: na yola: pamboloma:ta: pa iki ota: hoke ana: na piki haliwekie. Ikana:ma:ta: ika: halemeeki tombo muluekema: ika: hone pa:la: tombo mina:la: ale wepia maka mea handolo hata: dupiki somee laa lo halememe. Kutu pu halemepate 13 nikana:ma: nika: hakoko litoloma: ekita: tombo ula:eki na ankulalumeke. Mo Koda:ma: nika: e tikitiki yaala: tombo taapu halieke. Do ekita: mo iki amele nikana:ma: pokoloma: e make apa:taasa:me. 14 Kutupa ikita: koto tombo taapu haleme ekina:ta: nikita: koto tombo mina:pa:lao mopate leke na poma:me. Mo iki pa:ta: hande Ketisona: Pi Seliapo mea epoma: dina: loa:me. 15 Koto ekina:ta: nikana:ma:ta: mo Koda:ma: nika: tombo wia yekeeki ankulao mopate leke pokeme tapakena: ena: hakoko na litoloma:me. Kotoeki na pikita: nikana:ma: hone witoloma: ekita: ika: hone tulaaseme ekita: daetolo hata: iki amele e wopu pokuluekema: hone wopu witoloma:me. Koto ekita: mo Koda:ma: la: ula: tombo pa:ta: hoto paeyao hata: pokomono loa:me. 16 Kutu paata:

nikana:ma: mo Pi Seliapota: mo papate hala: tutu ma:nda: pa:ta: walolo hata: mo hali ma:nda:na: amba: pokea: ena: kenke pa:ta: hakoko na liomono yeke loa:me.
17 Pate mo Baiboloma: alota: Ma:nda: epima: pi latia pomulueke hone wia:ka:na:ta: kota: ota: Koda:ma: pa:la: ekina: pi latia pomua:peke ya:la:me la:la:me. 18 Ma:nda:ma: Ita: epeke halie hone wita:la: ekima:ta: kota: ipikita: epeke hali dia:ya:la:pate pa mo Koda:ma: ipiki pa:ta: epeke halie lea:ka:na:ta: kota: koto someta: ota: epeke hali hala:me.

11

Polo pita: makeaaso aposolo haliweki

1 Ikana:ma: Ita: hosiki hone wopu na wiki hake nono pimanu lono ai na kiake waleke siki kipe laa honke alome. 2 Koda:ma: iki pa:ta: hone wopu witolo leke wia hala: tupa: Ima: make iki pa:ta: homeke hone wopu witolo hata: leke wia halome. Ikita: mo hande ma:nda:ma: hakopu na tunkuliki pa hala: moputali wandikima: handelememe. Kutupa Ima: koto wandikita: ota: hali homeke Ketisoma: kone mina: laa amba: la: ua:me. 3 Ika: hone manuta: hoeyaasa:eki manuma: mea bepolao ika: ota: Ketiso pa:ta: homeke ala:ta: ma:nda: na taleke pukima: homelemeeki hoki walimikie laata: Ita: paala: pa:la:me. Mo hande ketona: hone wopu lenkene piki yayapiki pima: hande Ipa: makeaeyeke tupa: kone pilieke laa loa:me. 4 Pa ekipeke ikana:ma:ta: iki pa:ta: ma:nda: epima: a:pa mo Yesu ma:nda:na: wala:la: pita: pa ta:na:ma: homaa opu halememe. Mo nikana:ma: waloma: Yesuna: dia:me. Ikana:ma: mimi sipitidi pita: pi seliapo yaapota: ota: ta:ta: pa:la:me. Mo hande nikana:ma: mea epoma: Sipitidi pita: Pi Seliapo yaapo ota: dia:me.
5 Ima:ta: Ita: koto ika: mea a:meiyaaseme aposolo aleme haliweki ota: hosiki siki make oto pa:ta: halome hone na ulume. 6 Ita: ma:nda:ta: yaka pi alo pa:ta:ta: meimei lialopate pa mo hone witoloeki pa:ta:ta: ota: dia:me hone witolome. Nikana:ma:ta: hau paeyao pa:ta:ta: koto ekita: peneme yatiki pu haloma:me.
7 Ima:ta: iki pa:ta: mo hande Koda:na: Pi Seliapo waloa: dina:ta: ikita: ota: ala:ta: ma:nda:siki make yenki kipe pi na loa:me. Iki ota: aneke wanda:hali au laluekema: yeke Ima:ta: ya kone homu pea lu mina:niaowa:me. Kotota: ata:ka: piki hau pua:pe. 8 Ima: iki tukiki pa:ta: e pokoa: dina:ta: mandane siosi manuma: Ita: yenki kimime. Ima:ta: iki tamba: muluekema:yeke mo wanda:halina: mani pake neke nono pua:me. 9 Kutupa iki amele haowa: natena:ta: I mani dia:yeketa: I tamba: mipe laa iki pa:ta: ka:nda: peaapeke honke na loa:me. Pa ekipeke mo Ma:sedonia nanema: epeme kame tonuma: I dia:ya:la: ale paeyao aneke mea a:paememe. Amba: pua: tupa: wetepe nina: make Ita: iki ka:nda: homaaluekema: na taapulueke. 10 Ketisona: ota: pi I pa:ta: pila:eki yalota: Ima: do yaka hakoko litolo pita: ota: koto Akaya kenke paeyao pa:ta:ta: na palueke laa pi la: witolome. 11 Ima: do alo ekita: iki pukima: na homolome laa alope. Dia:me. Ima: iki pa:ta: pukima: homolo ekita: ota: Koda:ma: hone ula:me.
12 Ima:ta: ame do pitolo ekita: ota: pa pitolo ombu halueke. Pa ekipeke mo koto mandane aposoloe lo haleme haliwekima: hakoko litolo hata: alota: Nikana:ma:ta: ikana:ma: pokeme tupa: kone pokoloma:me alemeeki sa:sa: puluekema: loa:me. 13 Koto haliwekita: ota: aposolo

haliweki dia:me. Ikita: makeaaso aposolo haliweki hata: ika: pokeleme
ena: yayapiki pi laata: ikita: Ketisona: ota: aposolo haliweki leke au lo
halememe. 14 Kota: a:pa:la:ma: hone wopu wia:peke na ya:la:me. Pa
ekipeke Sadanima: kone ipikita: mo pa̱a̱piki enisoloma: handeke nono
pu hapeke ya:la:me. 15 Koto ekina:ta: ipika: pa hameke e pokaasa:
haliwekima: iki make ota: tikitiki piki hauna: e pokaasa: haliweki hata:
au lemeka:na:ta: kota: kotoeki hau tieke dia:me. Paetolo nate nina:ta: ika:
pimi hauma: wala:la: yenki kone milimikie.

Polota: aposolo hata: mieke tandamanu

16 I̱ma: pa yaapo peao dupa alome. Ma:nda:ma: I̱ta: hone na wiki
halie hone wia:peke na ya:la:me. Pate ikana:ma: koto hone wimika:na:ta:
kota: a:pa:la:me. I̱ma:ta: hosiki siki hauna: hakoko liono I̱ta: hone na
wiki hali leke handa: mipee. 17 Kota: ame I̱ma: do alo ekita: Koda:ma:
I̱ma: lono lolo pi dia:me. Dupiki hakoko litolo ekita: ota:e mo hone na
wiki somema: ala: tupa: alome. 18 Kutu pa:la:pate kenke hauna: hakoko
liteleme wanda:hali wopu halemeeki yalota: I̱ma: make homeke hau
pulueke. 19 Ikita: lombei peao hone wopu wilimieki yalota: mo hone na
wiki haliwekita: ta:na:ma: homa handa: mu halememe. 20 Ikana:ma:ta:
mo iki dupi dupi lo haleme haliweki make o iki teke puleke lao haleme
haliweki make o iki hona:ma̱o̱ haleme o iki handa:niao haleme o iki
kadapo ku haleme haliweki paeyao pa:ta: ta:na:ma: homolo hata: ika:
pi opu halememe. 21 Nikana:ma:ta: kutupiki haumanu puluekema:
doda:pikina: na puma:ta: laa loluekema: I̱ma: yaala: pa:la:me.

Pate ma:nda: epima: ala:ta: ma:nda:na: honkopu hao hakoko lulueke
hone wia:ka:na:ta: kota: I̱ma: make hone na wiki some leke mandake
tupa: loluekema: ana:na: honkopu hao pea:peke ya:lieke. 22 Ikita: Hibulu
ya:ka:ta:pe kota: I̱ make lataa. Ikita: Isulai ya:ka:ta:pe kota: I̱ make lataa.
Ikita: Eipoloha:ma:na: tapake ya:ka:ta:pe kota: I̱ make lataa. 23 Ikita: Keti-
sona: e pokaaseme haliweki ya:ka:ta:pe kota: I̱ta: you hoke halima: leke
nono pitolopate I̱ta: e pokaaso hali hata: iki lombei peaalome. I̱ma:ta:
lombei peaaso hata: oto honkopu hao e wopu pokolome. I̱ta: dipula da
pa:ta:manu ota: lombei piki hoto eleke eleke mea pitaalememe. I̱ta: ota:
lombei peake tupa: dopitama: yombelememe. Kutupa I̱ta: homa:la:eki
tombona: teke pa:ta: ota: lombei piki natemanu mea:tiki polome. 24 Mo
Diu tapakema: I̱ta: hoto yunki hata:na: minaata: puma: hoto 39 peao I̱
yombimime. 25 Kutupa hoto tepota: mo Loma: haliwekima: dopitama:
I̱ yombimime. Kutupa hoto homeketa: toopima: I̱ limime. I̱ta: hoto
tepota: mo sisima kawasota: toopina: tulaaso yambolo hoeya:tiki pua:me.
Kutupa hoto ma:nda:ta: ota: nate homekena: ma:nda:ma: I̱ petelena: oni
ikali manda pomua:me. 26 Yaka wopu pomua:tiki pu haowa: pa:ta:
manuta: I̱ lia homaaluekema: mo ikali tieke tea: ekima: teke pa:ta: epea:
make mo pake nala: haliwekima: make teke pa:ta: haememe. Mo Diu
yankeke tonu pita: Diendaili tapake yaapoma:ta: I̱ hoeyaaluekema: hone
wimime. Mo daonimanu pa:ta: make hapu hayeke alemanu pa:ta: make
dawala tieke manuna: make makeaaso yankeke tonu pa:ta: make ota:
I̱ hoeyaapeke alemanu teke pa:ta: hatiki pu haowa:me. 27 Kutupa nate
mandaneeki manuna:ta: honkopu paena: kone e wopu pokoa:me. Hoto
eleke eleke timba: naneta: e pokaaluekema: u na polua:me. Nate ma:nda:
nina:ta: I̱ta: tea:ma: make ikali na:na:ma: make homoa:me. I̱ta: nate
ma:nda: nina:ta: ne da dau wopu dia:yalo hata: pa haowa:me. 28 Kutupa

mandane haumanu wina: koneta: Ita: hoto paeyaota: mo siosi paeyao
pa:ta: hone uluekema: I ota: tumbaala:me. 29 Ma:nda: a:nda: damako
pia:ka:na:ta: I make homeke tupa: damako pu halome. Ma:nda: a:nda:
hoke hau pa:ta: mea lopaeya:ka:na:ta: kota: Ita: ya puki pa:ta: ka:nda:ma:
homolome.
30 Ima: hakoko lia:peke ya:ka:na:ta: kota: Ima: mo I damako pitoloeki
wala:la: ale manuna: hakoko lionoe. 31 Koda: mo Tekehali Yesu Ketisona:
Atekema:ta: Ima:ta: yayapiki pi na alome laa hone wita:la:me. Ipika:
bikita: hoto paeyao mea a:meiyamana:e. 32 Ita: mo Damasikasi daoni
pa:ta: haowa: dina:ta: mo kini Aletasi oto pa:ta: haya: kapomani halima:ta:
I minina: alo hata: mo daoni pota: pa:ta:manu haliweki handeteke hao
yapena: lea:me. 33 Pate Ita: mo daoni pape tea:na: lombaemeke seto
ka:ka:na: windo pa:ta: yama: basekede nuna: pita:paleke lopaniao ipika:
kiki pa:ta: ka:la:pa:ta: pao pindipa poa:me.

12

Polona: upama: leke walea: ekimanu handeekeeki

1 Ima:ta: do hauta: ota: teke ma:nda: na ula:pate kone ota: hakoko pa
lia:peke ya:la:me. Ima: mo Tekehalima: kia: pa upama: leke handa:la: eki-
manu pita: peneme yao walea: ekimanu yaapona: pimanu ame lolueke.
2 Ima: hone uluta: amba: paeya: bapi 14 haowa: dina:ta: Ketiso hali
ma:nda:ta: oli ota: manda hala: hepeni nane pa:ta:la: mea pea:eki hone
ulume. Do ekita: ota: pia:pe o pa upama: leke handea:pe laa I hone
na ulupate Koda:ma: homeke hone ula:me. 3-4 Ima: yaapo peao paa
alome. Koto halita: oli Pa:ta:daisi nane pa:ta:la: mea pea:me. Paa alome.
Koto hauta: ota: pia:me laa make pa upama: handeke nono pia:pe laa
Koda:ma: homeke hone ula:me. Kutupa koto pa:ta:ta: pima: lapeke na
ya:la: ekimanu opia:me. Mo kenke halina: kake hambilikima: na layeke
ekimanu loa:me. 5 Koto ekina:ta: Ima:ta: mo halina: pi lawalueke. Pate pa
yaka kone yaka pi na lalueke. Kutu pulu pa:la:pate mo I damako piki hali
haloeki wala:la:eki homeke pi lalueke.
6 Ima: pi lalueke hone ua:ka:na:ta: kota: Ita: hone na wiki some na
halueke. Pa ekipeke. Koto pita: ota: pi homeke lolueke. Pate pi na lalueke.
Kutupa ma:nda:ma: yaka pokoa: emanu handolota: yaka waloa: pimanu
opitolo hata: Ita: dupiki somee laa lea:ka:na:ta: a:pa:la:pate pa ma:nda:ma:
I pa:ta: anemone hone wita:la: ekita: I kipa:la:me.

Polona: lokena: mieke tanda

7 Koda:ma: I pa:ta: peneme yao ota: ta:ta: piki epeke haumanu walea:
ekita: wopu handoa:me. Koto handoa:eki manuma: I manda meaama:na:
mo ya loke pa:ta: ota: tanda tieke pa:la:eki ma:nda: kia:me. Mo ekima:ta:
Ima: hakoko liaama:na: yeke Sadanima: I yombina: epena: lea:me. 8 Doeki
mea bae laa lota: pitolo hata: Ima:ta: hoto tepona: Tekehali pa:ta: yeni
pua:pate 9 ipika: hombo peaya: ekita: dupa lea:me. Yaka a:ta:ma: homa
tamba: mina:la: ekita: ana: pa:la:me. Pa ekipeke neke damako pele
dina:ta: kota: yaka welena: ota: lombei pea tieke ula:me lea:me. Koto
ekina:ta: mo yaka damako pa:la: ekimanu pa:ta: hakoko luluekema:
Ita: ta:na: wopu pa:la:me. Pa ekipeke mo Ketisona: handeteke hala:
welema: I handeteke hala:eki handuluekema: loa:me. 10 Koto ekina:
Ima:ta: Ketisona:eki peaaso mo damako pa:la: ekima: make tetopiki pima:
make ka:nda:piki ekima: make a:nda: lita:la: ekima: make mamatala:

ekima: make Ita: pa ta:na: pa:la:me. Pa ekipeke Ita: damako polo dina:ta:
honkopu hao halome.

Poloma: Kotindi tapake hone wotu wiekeeki

11 Ita: hone na wiki halima: pita:la:eki leke pitolopate ikana:ma: Ima:
kutu pono lelememe. Ikana:ma: ta:na:ma: homelemeeki I pa:ta: ota:
peneme yao wala:peke ya:la:me. Ita: biki na wiki hali yana: kone mo
ika: leleme ta:ta:piki aposolo haliweki pa:ta:ta: ota: hau homekesiki kone
oto pa:ta: na halome. 12 Mo hande na handeke haumanu make ta:ta:piki
haumanu make iki tukikina: peneme yaasota: Ita: ota: aposolo hali
wala:la:me. Kutupiki haumanu pua: ekita: homuma: pua: ekina: loa:me.
13 Mo mandane siosi pa:ta: tamba: mua: tupa:ta: iki pa:ta: ekipiki homeke
hau a:nda: na pua:pe. Hau homeketa: pa ika: manima: I tamba: muemena:
laa ka:nda: na peaowa:me. A:ta:e. Do Ima: iki pa:ta: mandake hau na pua:
ekita: ota: pa paeyawapee.
14 Ameta: hoto tepo peao iki handolo ipuluekema: tikitiki yaasopate iki
pa:ta: honke ala: ekimanu ma:nda: na pulueke. Ima:ta: ika: manimanu
hone na pa:la:pate ota: iki homeke yaka yankeke hamena: hone pa:la:me.
Pa ekipeke weki wandikima: ika: apa: ama:na: dia:ya:la: alemanu na ana:
laalo pa:la:pate apa: ama:ma:ta: ika: weki wandikina: dia:ya:la: ale ana:
lawaapeke ya:la:me. 15 Koto ekina: yaka ta:na: pa:la: ekita: iki tamba:
muluekema: yeketa: yaka wia halo ale paeyao make I kone make pa
baalueke laata: I hone wopu pa:la:me. Ima:ta: iki pukima: wopu homolo
ekina: yeke ikana:ma:ta: Ita: hosikima: kone puki kilimikipe.
16 Ima:ta: iki ka:nda: na peaowa:me laata: ikana:ma:ta: ota:e lelimikie.
Pate ma:nda:ma:ta: Ita: makeaaso hata: ikita: yayapiki pi manuma:
tamea:me laa lelieke. 17 Pate ekipa yaka:ta: mo Ima: pi mea epena:
tapaowa: haliweki pa:ta: yama: iki teke puleke lawa:pe. 18 Ima:ta: Taitasi
pue laa honke laata: ipiki amele mo hande Ketiso kame ma:nda: make
tapaowa:me. Ikana:ma:ta: Taitasima: iki teke puleke laeya:me lelimipe.
Dikana:ma:ta: homeke hau teke peaata: ota: homeke tupa: popeke pa:la:
haumanu na pupa:pe.
19 Mata:la:me. Hoto paeyaota: ika: leke popelekena: nikana:ma:
nika: kone tamba: muluekema: pitoloma:me hone witolo pitelememe.
Dia:me. Nikana:ma:ta: Koda:na: leke popelekena: hata: Ketisoma: niki
pi lomono lolo pa:la: tupa: aloma:me. Kutupa nika: puki piki yankeke
tonuo nikana:ma: pitoloma: hau paeyaota: iki tamba: muluekema:
pitoloma:me. 20 I koto pa:ta: opolo epoa:ka:na:ta: ikita: dupiki wanda:hali
a:pa handulueke hone wia ipulua:pate pa ikita: ta:ta:piki wanda:hali
handulueke laa Ita: paala: pita:la:me. Kutupa make ikana:ma: Ita: dupiki
some handulumeke hone wilimipate Ita: pa ta:ta: piki some handil-
imikie. I paala: pita:la: ekita: iki tukiki pa:ta:ta: ape ala: haumanu make
ne tunkula:la: haumanu make mineke tieke panka:la: haumanu make
pasa:tei pita:la: haumanu make yaala: peake haumanu make la la piki
pimanu make manda: meaasa: haumanu make mamataasa: haumanu
make paeyao handa: ulueke. 21 I paala: pita:la: ekita: I pa ipulua: dina:ta:
yaka Koda:ma:ta: ika: leke popelekena: Ita: wenoko mealieke. Kutupa
Ima:ta: mo amba: hoke hau pimi wanda:halita: ika: kikana: haumanu
pimieki make ika: hoke hone wimi ekimanu make ika: loke apa:taasa:
hoke haumanu pimi ekimanu hoki na walemeke ekina: Ima: e lolueke
hone witolome.

13

Paeyaaso kinki pita:la: pimanu

1 Ita: hoto tepo peao iki handolo ipuluekema: taapolome. Mo Baiboloma: la:la: tupa:ta: Ma:nda:ma: ketete pa:la:me lemeka:na:ta: kota: koto mo hali yaapo tepoma: a:nda: Ota:e Handoma:me pi alo wekitisi haemeka:na: homeke ana: pa:la:me la:la:me. 2 Amba: hande hoto yaapo peao epoa: dina: la kua: ekita: ame papate halo dina:ta: paa lolueke. Iki amele amba: hoke hau pimi wanda:hali make pa iki paeyao pa:ta: make Ima: alo pi dupa. I paa ipulua: dina:ta: ma:nda: epi a:nda: ipika: panisi mea:peke ekita: ota: paka:lao pua:peke na yelieke alome. 3 Mo Ketisoma: I pa:ta: yama: lo hala:me ekina: peneme yaasa: ekita: ikana:ma: ota: ana:na: wia halimikie. Ipikana:ma: iki pa:ta: hau ma:nda: pia:ka:na:ta: ipikita: damako na pa:la:me. Kotoeki na pikita: ipikana:ma: iki tukiki pa:ta:manu ipika: honkopu walo hala:me. 4 Mo damako peaaso haena: kone ipikita: mo kotosina: lu homaeya:pate Koda:na: honkopuma:ta: ipikita: da:taa hao hala:me. Kutupa make ipiki amele tunaaso hata: niki make damako poloma:pate pa iki amele tukikina: hata: nikana:ma:ta: Koda:ma: Ketiso wele peaasa:eki ma:nda: putupa: meaata: ika: yankeke halumeke.

5 Ika: kone mo la handa:la:eki pa:ta: u moneaaso hata: ika: kone pi yokaalu pea:pa:peke. Do hauta: ika: ota: hone tulaasa:eki pa:ta: halemeo laa handa: uluekema: pea:pa:peke. Iki amba: ai na lopemeketa: kota: Yesu Ketisota: iki pa:ta: hala:me hone u hapa:peke aleo. 6 Ikana:ma: nikita: na lopo haloma:me laa hone uemena: yeke Ima: hone ti lao halome. 7 Ikana:ma: ata:ka: pikieki ma:nda: na puemena: laa nikana:ma: Koda: pa:ta: yeni pu haloma:me. Kota: nikita: mo la handa:la:eki lombei puma:me laa waluekema: dia:ya:la:me. Pate nikita: lopo hake nono piomono kone ikita: mo ota: tikitiki piki hau puemena: yeke loma:me. 8 Nikana:ma:ta: mo ota:eki pa:ta: a:nda:piki hau ma:nda: homeke pea:peke na ya:la:pate pa ipika:eki homeke pumana: loa:me. 9 Niki damako poloma: dina:ta: iki honkopu hao haleme ekima: nikita: ta:na: wopu pa:la:me. Koto ekina:ta: iki ota:eki a:nda: na piki wanda:hali hamena: nikana:ma: yeni pea:tiki pu haloma:me. 10 Koto ekina: yeketa: Ima: papate hata: doeki laasome. Pa ekipeke I opolo epoa:ka:na:ta: mo Koda:ma: I ka:la: honkopu pita: hata: iki tandapiki tupa: na a:pa lolo polo tupa: loa:me. Do honkoputa: iki mea londa:laalo polo tupa: dia:ya:la:pate iki mea daeyaluekema: yeke loa:me.

Paeyaaso a:talo pimanu

11 Koto ekina: ameta: yaka kame tonuo iki pa:ta: a:taloe alome. Eki a:nda: ota: na piki wanda:hali hamena: iki ota: honkopu hao hapa:peke. Yaka loa: honke pimanu opu hapa:peke. Ma:nda: ma:nda: amele homeke hone u alualu pea:pa:peke. Puki lopaniaasa:eki pa:ta: hapa:peke. Kutupa mo pukima: homa:la:eki make puki lopaniaasa: ekina: Koda:ta: iki amele halieke.

12 Yankeke tonu pa:ta: ta:na:ma: homolo hata: kiki mina: alualu pea:pa:peke. Do Koda:na: wanda:hali paeyaoma: iki pa:ta: ika: a:talo pimanu tapaasememe.

13 Tekehali Yesu Ketisona: a:ta:ma: homa tamba: mina:la: ekima: make Koda:na: pukima: homa:la: ekima: make Holi Sipitidina: ta:ma:ni pita:la:eki paeyaoma:ta: iki amele wina:e.

Poloma: Ka:leisia Siosi pa:ta: tapaeyeke wapee

1 I̱ Polo I̱ma: aposolo hano wi la:la: ekita: halima: o hali pa:ta: yama: wi
na lea:pate mo Yesu Ketisoma: make mo naku pa:ta: ipiki mea da:taeyeke
Apa: Koda:ma: make ipiliki telipina:ma: I̱ wi la:la:me. 2 Do mandake
haloma: kame tonuma: I̱ amel̲e̱ apa:tao mo iki Ka:leisia kenke pa:ta:
haleme siosimanu pa:ta: nika: a:ta:pa:la: pi la:neaasoma:me.
3 Apa: Koda: make Tekehali Yesu Ketiso ipilikana:ma: a:ta:ma: homolo
tamba: mina:la:eki make puki lopa:niaasa:eki make iki pa:ta: kina:e.
4 Ketisoma: nika: Apa: Koda:na: hone pa:la: ekina: ipika: kakena: ho-
molo hata: nika: hoke hauna: yenkita: ipika: lokema: mina: homeekeme.
Kutu pieke ekita: do hoke natena: haloma:eki pa:ta: niki peteluekema:
piekeme. 5 Koto ekina:ta: Koda: ipika: biki tieke wina: yeiya: latiki latiki
pu hamana:e. Kutu pina:e.

Pi seliapota: homeke homeke ula:eki

6 A:pei. Ikana:ma: pitelememe ala:eki opitolo I̱ma: tola:tia pomi-
nolome. Ikita: nate aneke hapu a:nda: dia:ya:pate mo hande Keti-
sona: a:ta:ma: homa:la:eki pa:ta: yama: iki wi lea: Koda:ta: koto kone
mina:pa:laaso hata: pi seliapo ma:nda: taa miniki haemeka:ta:me. 7 Koto
pimika:ta: pateta: I̱ma:ta: pi seliapota: ma:nda: ota: dia:me hone witolome.
Koto alo ekita: mandane wanda:halima: mo Ketisona: ota: pi seliapo topo
topo puluekema: taapelememe. 8 Kota: nikana:ma: kone make o mo
hepeni nane a:pa:la: enisoloma: make amba: mo nikana:ma: iki pa:ta:
waloma: pi seliapoma: na handeke ata:ka:piki pi seliapo ma:nda: iki pa:ta:
walea:ka:na:ta: kutu piki hau pita:la: someta: ota: hoke ti to hala: pa:ta:
mea lopaapeke alee. 9 Amba: hande loma:pate ame I̱ma: paa alome.
Ma:nda: epima: mo ikana:ma: amba: miniki haeme pi seliapoma: na
handeke ta:ta: piki pi a:nda: iki pa:ta: walea:ka:na:ta: kota: kutupiki hau
pita:la: someta: ota: hoke ti to hala: pa:ta: mea lopaapeke alee.
10 Do alo pima:ta: mo wanda:hali ta:na:ma: homa: tiaaluekema: alope.
Dia:me. Ota: dia:me. I̱ma:ta: Koda:ma: ta:na:ma: homolo pa:la:eki
weitolome. I̱ma:ta: wanda:halima: ya biki daeyaena: taapolope. Dia:me.
Koto hau puluekema: taapoa:ka:na:ta: kota: I̱ta: Ketisona: e pokaaso hali
na hapeke ya:la:me.

Polo aposolo hali hayeke ekina: pi

11 Ya kametonuo. I̱ma: iki pa:ta: lakionoe. Kota: mo I̱ma: walo halo
Pi Seliapota: kenke haliweki pa:ta: pa:la: pi dia:me. 12 Kuta make hali
ma:nda:ma: I̱ pa:ta: na laku make na walo pia:me. Ota: Yesu Ketisoma:
I̱ pa:ta: peneme yao walea:me.
13 I̱ma: mo hande Diu tapakena: hau miniki haowa: tomona: pea:tiki
pua: hau manuna: pita: amba: opu haememe. Kuta I̱ma: mo hande
Koda:na: siosi wanda:hali pa:ta: a:ta:ma: na homeke tanda halolo
hata: ota: hoeyaaluekema: taapo haowa:me. 14 I̱ma: mo hande Diu
wanda:halina: haumanu muluekema:ta: ya mandake daeyoma: Diu
wekitonu bepolao lombei pitolo hata: nika: atekena: atekena: mana:
pimanu hone ota: wopu ua:me.

15-16 Kutu pua:pate Koda:ma: a:ta:ma: homa tamba: mina:la: hali hata:
Īma: ipika: e pokaano ya ama:na: weleke pa:ta: pitono kone Ī mālēke
liekeme. Kutupa wetepena: Īma: Yesuna: Pi Seliapota: mo Diu tapake na
hake ta:ta:piki tapakemanu pa:ta: walalo ponoyeke Koda: ipika: eiyeke Ī
handono waluekema: hone pieke di opolo epeeketa: Īta: ma:nda: yaapo
pi hotuluekema: na pu make 17 mo Diutuseleme nane haemeke titina:
aposolo haliweki handolo make na peke pa tikitiki mo A:teibia kenke
pa:ta: pua wetepeta: mo Damasikasi da nane paa la:ka:la epoa:me.
18 Mo Koda:na: eiyeke Ī pa:ta: peneme yaeya: hoki nane bapi tepo hao
Diutuseleme da nane pua Pida yaapo pi pi loluekema: pula yaapona:
ipika: da pa:ta: mandake haopa:me. 19 Koto hata:ta: Īma: aposolo hali
ma:nda: na handoa:pate pa mo Tekehalina: hameke Dia:mesi homeke
handoa:me. 20 Do wape pitolo pita: ota: pi alome. Ota: diki honumakesiki
Īma: yapi alo na loa:me. Ota: Koda:ma: handa:la:me.
21 Wetepena:ta: Sitia Silisia kenke yaapo pa:ta: hayeke damanu pa:ta:
poa:me. 22 Koto pita:ma:ta: mo Diudia kenke pa:ta: haemeke siosi
wanda:halima: ya leke popeleketa: na handemekepate 23 pa mandane
wanda:halima: mo hande niki pa:ta: tanda ku haya: somema:ta: ipika:
hande hoeyaaluekema: taapea: hauna: pi kone ameta: pa wala:tiki pu
hala:me lemeke pi opuata: 24 kota: koto ekina:ta: ikana:ma: Koda:na: biki
yeiya: laemekeme.

2

Aposolo haliwekima: Polo amēlē homeke hone wimikieki

1 Bapi 14 yapeeke hoki naneta: Banabasi yaapo mo Diutuseleme
nane Taitasi hatuku paa popa:me. 2 Ī ponoyeke Koda:ma: pue leeke
handa poa:me. Kutupa mo siosi you haliweki niki honumake mombela
pita: Īma: mo Diendaili wanda:hali pa:ta: pi seliapo dupa walolome
laa la haloa:me. Ya amba: pokoa: e make ame do pokolo e make pa
pahameke pokaama:na: laa iki pa:ta: loa:me. 3 Ya hatuku poa: some
Taitasita: Kitiki hali hayekepate mandane tapakema: ipikita: sekeme-
saisi hau pina:e lemekepate kone paeyaoma: koto hau na peaemekeme.
4 Koto Taitasi sekemesaisi hau pina:e lemeke tapaketa: yayapiki pi
mimiki haliweki hata: nika: mombololoma:eki handoma: tiaaluekema:
a:mbao epemekeme. Nikana:ma: Yesu Ketiso amēlē hata: mo Diu
wanda:halina: nindi peaasa: pi wimiki ekimanu nindi na piki ka:la:pa:
tapaleke haloma:eki handuluekema: kutu pimikime. Ikana:ma: niki mo
koto pi ula: ekimanu paa nindi wopu peomono loluekema:yeke hone
pimikime. 5 Dikana:ma: iki Ketiso tapake pa:ta: hone witolo hata: koto
tapakema: mo ota: pi seliapo pu hoeyaama:na: dāōla hata: iki pa:ta:
waleke hosikisiki ma:nda: na halopa:me.
6 Mandane haliwekita: biki wiki you hali hake nono pea haemekeme.
Ika: biki ula: ekita: Īma:ta: pa alee hone witolome. Koda:ma:ta: manda
yonkelekena: hau handa na telipu hala:me. Koto you haliwekima: Ī pa:ta:
dupiki haumanu apa:tao pea:peke pi ma:nda: na lememe. 7 Koto hau
na pimipate Pidama: Diu wanda:hali pa:ta: mo pi seliapo walao haena:
mea hayeke tupa: kone Koda:ma: Ī make Diu tapake na hake ta:ta: piki
tapakemanu pa:ta: pi walano mea haena: lea: ekita: ikana:ma: hande-
meme. 8 Pida mo hande Diu wanda:halina: aposolo hali mea haena: lea:
tupa: kone Ī make Koda: ipika: welema: mo hande Diu na hake ta:ta: piki

wanda:halina: aposolo hali hano mea haya:me. 9 Dia:mesi Pida make
Dioni ikita: you haliweki hake nono piki haliweki hata: mo Koda:ma: do I̱
pa:ta: ka:la: ta:ta:piki e handolota: niki paeyao homeke tapake haloma:me
laa handena: walolo Banabasi yaapo kiki mina: alualu puma:me. Kutupa
nikana:ma: homeke pi laata: Banabasi make I̱ dikana:ma:ta: Diendaili
tapake amẹlẹ hapono ikita: Diu tapake amẹlẹ hamena:e loma:me. 10 Kuta
ikana:ma: niki pa:ta: honke lemeke pi homeke ma:nda:ta: dupa. Mo niki
amẹlẹ haleme natehali wanda:hali hone na yonka:lapa:peke lemekeme.
Koto honke lemeke hauta: I̱ma: honkopu hau pua:tiki pu halo hau
homekena: kone lemekeme.

Poloma: Pida tunkiliekeeki

11 Pida A:ndioko da nane epea: pita:ma:ta: ipika: hauta: peneme hoi
pieke handa I̱ma: ipika: leke popelekena: tikitiki pua sa:sa: pua:me.
12 Dia:mesima: tapaeyeke haliweki na opolo epeke haena:ta: Pidama: mo
Diendaili Ketiso kametonu amẹlẹ mandakena: pita: ne nemekepate pa
mo haliweki opolo a:pa haemeketa: Pidama: mo Ketiso tapake paeyao
sekemesaisi hau pumana:e lo haleme tapake haliweki pa:ta: paala:ma:
homeke ekina: ipikita: mo Diendaili Ketiso tapake amẹlẹ apa:tao pita:
ne na neke yola: tapao pitiekeme. 13 Niki mandakena: haloma: Diu
Ketiso kametonu make mo Pidana: leke tieke hau honde mimikime.
Do koto leke tita:la: hauma:ta: Banabasi make pa mea tiao peekeme.
14 Koto haliweki ikita: mo panake pi seliapoma: wala:la: tupa: tikitiki
na pemekeeki handa I̱ma: iki paeyaona: leke popelekena: Pida pa:ta:
alota: Neketa: Diu hali halepate kone nakana:ma: Diu hali dia:ma: pa
mo Diendaili tapake haleme tupa: kone haeme. Koto pele ekina:ta: eki
epi tekena: nakana:ma: mo Diendaili tapake Diu tapake leke haena: tialo
alepe.

Epi amedama: Yesu pa:ta: hone tulaemeka:na:ta: ata:ka: na piki homeke tupa: petelelieke

15 Mo hande Mosesina: pi ula:eki na miniki hake pa haleme Diendaili
tapake halememe lo haleme tupa: dia:me. Nikita: ota: mo Diu tapakema:
ma:nda:la: wanda:hali haloma:me. 16 Koto poloma:pate koneta: ma:nda:
hali epima: Koda: pa:ta: tikitiki yao haluekema:ta: kota: titina: pea:peke
hauta: Yesu Ketiso pa:ta: hone tulaalimi ekima: homeke tikitiki yao
halimikie. Pa mo Lo Pi ula: ekimanu miniki haleme ekima: ota: dia:me.
Koto pa:la:eki handolo hata: niki make Yesu pa:ta: hone tulaaloma:me.
Pa Koda: pa:ta: tikitiki yao haluekema:yeke kutupiki hau ota: poloma:me.
Pate pa mo Mosesina: pi ula: ekimanu miniki haloma: ekima: dia:me.
Koda: pa:ta: tikitiki yao haluekema:ta: hali homeke ma:nda:ma: mo
Lo Pi ula: ekimanu opua pu hala: ekima: ota: pea:peke na ya:la:me.
17 Nikita: nika: Yesu pa:ta: haloma: ekima: nika: Koda: pa:ta: tikitiki
yao haluekema: taapolo hata: kone pa mo Diendaili wanda:halima: pu
haleme hoke hau leke pulumeeki handa: wimika:na:ta: kota: kotoeki
ma:nda:ma: handolo hata:ta: koto hauma:ta: Ketisoma: hoke haumanu
wala tiaaso pia:ka:ta:me lena: lomana:pe. Dia:me. Ota: dia:me. 18 Kota:
a:nda: I̱ma: mo Mosesina: pi ula: ekimanu pu haleme hau na pulueke
laa paeyaowa: ekimanu paa kini pea pua pua:ka:na:ta: kota: I̱ta: mo
pi ula:eki yambolo halo hali peneme halueke. 19 Mo hande pi ula:eki
hotimika:na:ta: kota: mo koto pi ula:eki pa:ta: I̱ amba: homa halome.
Koto pi ula: ekima: kone I̱ homono lia:me. Kutu pieke ekita: I̱ma: Koda:

yaapo da:ta hanoyeke pia:me. I̱ta: mo Ketiso homea: ti manda mandake homolopa:me. 20 Koto pa:la: ekina:ta: ame do ya da:ta halo ekita: ya kone na da:ta halopate Ketiso I̱ tukiki pa:ta: da:ta hala:me. I̱ma: do koto da:ta halo ekita: Koda:na: Eiyeke pa:ta: hone tulaalo ekima: halome. Ipikana:ma: I̱ pa:ta: pukima: homolo hata: I̱ da:ta hanoyeke ipika: da:ta:la: ekita: pa haleekeme. 21 Koda:na: a:ta:ma: homa:la:eki pa:ta: I̱ma: kiaaso hata: mo tea: hata: pina:e pi na lolueke. Pate ma:nda:ma: hone witolo hata:ta: Koda: yaapo tikitiki yao haluekema: mo pi ula:eki manuma: homeke pulueke hone wia:ka:na:ta: kota: Ketisota: pa homeya:ka:ta:me.

3

Pi ula: ekima: o hone tulaaloma: ekima:

1 Ka:leisia wanda:halio ikita: you hoeta:la: pate ya:la:me. Epima: hoeyao pa:la:pe. Mo hande Yesu Ketiso ti manda homeeketa: ikana:ma: ika: lekema: handa honema: kone pikisa leke muemena:yeke ya pima: ota: tikitiki la kua:me. 2 Ameta: ya lota: pitoloeki homeke doma: ikana:ma: hombo peape. Ikana:ma: Koda:na: Sipitidita: mo pi ula:eki manuma: pea:peke ala:eki opua pimi ekima: mimipe o mo pi seliapo opua koto pi pa:ta: hone tulaeme ekima: mimipe. 3 Ekipa do pamba: na piki hau pea pelemepe. Ika: Ketiso pa:ta: da:ta haleme ekita: Koda:na: Sipitidina: welema: kini peaeyeke yekepate pa ameta: ikana:ma: ika: lokena: welema: pu paeyaalimikipe. 4 Holi Sipitidina: welema: pua:tiki pu haeme hau manuta: pa ekie hone witemepe. Dia:me. Ota: hau teke wala:la:me hone witolome. 5 Ikana:ma: mo pi ula:eki manuma: pea:pa:peke ala:eki opua puemena:yeke handa Koda:ma: ipika: Sipitidi iki pa:ta: kiaata: mo na handeke haumanu iki pa:ta: peao hala:pe o mo pi seliapo opua hone tulaamena:yeke handa kutu pu hala:pe.

6 Mo hande Eipoloha:ma: pa:ta: pieke hau hone umana:e. Mo Baiboloma: alota:

Koda:na: pi pa:ta: hone tulaeyekeme. Koto ipika: hone tulaeyekeeki handaata: Koda:ma: ipikita: tikitiki piki halie laa handa: miekeme ala:me.

7 Kotoeki hone wimika:na:ta: mo hone tulaleme wanda:hali iki paeyaota: ota: Eipoloha:ma:na: wekiwandiki hala:me hone wia:pa:peke. 8 Baiboloma: dupa la: wiekeme Koda:ma: mo hande Diendaili wanda:hali ika: hone tulaleme ekina: Koda: ipiki ame̱le̱ epea halimikie laa la: wiekeme. Kota: mo Baiboloma: Eipoloha:ma: pa:ta: dupiki pi seliapo la halolo alota: Neke pa:ta: yama:ta: Koda:ma: wanda:hali paeyao wamo pilieke leekeme. Mo koto leeke ekita: 9 Eipoloha:ma:ma: opua hone tulao hayeke handaata: Koda:na: wamo piekeeki miekeme. Koto ekina:ta: Koda: pa:ta: hone tulaleme wanda:hali paeyaota: Eipoloha:ma:ma: Koda:na: wamo pita:la:eki mieke tupa: iki make wamo pea halememe.

10 Epi amedama: mo Lo Pi ula:eki pitolo ekima:ta: I̱ ana:na: epeaalieke laa hone ti laeya:ka:na:ta: kota: ipikita: mo Koda:na: esihou pi oto pa:ta: hala:me. Kota: mo Baiboloma: alota: Epima: mo wape pea ula: pi ula:eki paeyao ota: tana: paeyaona: opua na pu haya:ka:na:ta: kota: koto some epita: Koda: ipika: esihou pi yu wia hala:eki oto pa:ta: hala:me ala:me. 11 Koto ekita: mo Baiboloma: dupa la:la:me. Hali epima: ipika: Koda: pa:ta: hone tulaleme ekina: Koda:ma: epeao ipiki yaapo haena: lea:ka:na:ta: koto ekima: homeke da:ta halieke la:la:eki opuata: do hone wita:la: ekita: niki pa:ta: ota: peneme ya:la:me. Ma:nda: epita: mo pi ula:eki pu haleme

ekina: Koda:ma: epeao ipiki yaapo haena: na lea:ka:ta:me. 12 Pi ula: ekima:
pita:la: hau pita: Koda: pa:ta: hone tulaasa: hau yaapota: ota: mandake
na pelepeme. Koto pa:la: ekima:ta: mo Baiboloma: alota: Hali epima: mo
pi ula:eki paeyao homeke a:nda: na mina:pa:lake pu haya:ka:na:ta: koto
someta: da:ta halieke ala:me.
13 Hali epima: ti manda endiaeya:ka:na:ta: kota: koto halita: Koda:na: es-
ihou pi la:la:eki oto pa:ta: hala:me mo Baibolona: wape pea ula: tupa: Keti-
soma: mo pi ula: ekina: esihou pi niki pa:ta: a:paama:na:yeke ipikana:ma:
nika: anketeke mieke handaata: mo esihou pita: ipiki pa:ta: yapeekeme.
14 Kutu pieke ekita: mo hande Eipoloha:ma: pa:ta: Neke tamba: mulueke
laa la: wieke pima:ta: Yesu Ketiso pa:ta: yama: mo Diendaili wanda:hali
make tamba: meaata: kota: niki make Koda: pa:ta: hone tulaaso hata:
ipika: pi la: wia: Sipitidi miomono piekeme.

Pi ula: ekima: o pi la: ula: ekima:

15 Kame tonuo. Ameta: Īma: mo hande nate paeyao pu haloma:
hau ma:nda: minolome. Hali yaapoma: hau ma:nda: puluekema: dupu-
pana:e laa pi la: witolo hata: toopi mini pika:na:ta: ipilika: ipilika:
kone ma:nda:ma: koto pi la: witelepeeki tunkula make hau ma:nda: na
apa:taapeke yelieke. 16 Koda:ma: make koto tupa: kone Eipoloha:ma:
pa:ta: make ipika: hoki nane epolo pieke hali pa:ta: make ipika: pi la:
wita:la:eki manuma: la: wiekeme. Baiboloma: hoki nane epolo pieke
haliweki ala: pina: teketa: haliweki eleke eleke laa na ala:pate pa hoki
nane epolo pieke hali ala: pina: teketa: hali homeke homeke la ala:me.
Mo koto hali bikita: Ketisoe. 17 Īma: do alo pina: teketa: Koda:ma:
Eipoloha:ma: yaapo homeke hone witolo hata: ota: handeteke halueke
laa Eipoloha:ma: pa:ta: pi la: wiekeme. Koto ekina: mo hande 430 bapi
wetepeta: Koda:ma: Mosesi pa:ta: haleeke pi ula:eki manuma: mo amba:
Eipoloha:ma: pa:ta: la: wieke pita: ota: na yambolo na paeyao pea:peke
yeekeme. 18 Mo hande Koda: ipika: kita:la: ale mea:peke teketa: mo hande
Lo Pi ula: ekimanu pea mea:peke ya:ka:na:ta: kota: kotota: mo Koda:ma: la:
witolo hata: kulueke laa la: wiekeeki tekena: na pitememe. Pate Koda:ma:
Eipoloha:ma: pa:ta:ta: pi la: wiekeeki pa:ta: yama: haleekeme.
19 Kutu pia:ka:na:ta: kota: mo hande Mosesina: pi ula: ekita: eki pina:
la haleekepe. Koto pi ula:eki manuta: mo amba: Koda:na: la: wiekeeki
taapuna: apa:tao wiki hauta: mo hoke hoke haumanu peneme yao
waluekema: wiekeme. Koto pi ula:eki manuta: pa u pelia pua mo hande
Eipoloha:ma:na: hoki nane epolo pieke hali ipikita: Koda:ma: amba: pi la:
wieke hali opolo ipuluta: paeyaena:e. Mo Lo Pi ula:eki manuta: homeke
hali ka:pa pa:ta: yama: enisolo tonuma: hala:niaeyekeme. 20 Pate home-
kena: pi laluekema: ka:pa hali hata: e pokaapeke na ya:la:me. Kutupa
Koda: ipikita: ota: homeke hala:me.

Pi ula: ekina: teketa:

21 Koto alo ekina:ta: mo pi ula:eki manuma:ta: mo Koda:na: pi la:
ula:eki hoeyaaluekema: wia pa:la:pe. Dia:me. Ota: dia:me. Mo pi
ula:eki homekema: wanda:hali da:taapeke ya:ka:na: yoluta: kota: kotota:
paeyaoma: koto pi ula:eki opua miniki hata: Koda: yaapo tikitiki halo
pimipate 22 pa mo Baiboloma: alota: kenke paeyaota: hoke hauna: wele
oto pa:ta: ula:me ala:me. Koto ekina: Koda:ma: mo Yesu Ketiso pa:ta: hone
tulalemeeki tekena:ta: Īma: kulueke laa la: ua: ekita: mo hone tulaaso
haleme wanda:hali pa:ta: halo hala:me.

23 Amba: mo hande hone tulaasa: ekina: nate ai na epea: toma:na:ta: mo
Lo Pi ula:eki manuma: niki paeyao dipula mea mo koto epolo pa:la: hone
tulaasa:eki peneme yaena: holinda: pu pamba haya:me. 24 Koto ekina:
mo hone tulaasa: hau pa:ta: yama: Koda: yaapo tikitiki yao hamono mo
Lo Pi ula: ekima: niki handeteke hatiki puaata: Ketiso ipulu kinaeyekeme.
25 Kota: ameta: mo hone tulaasa: ekina: nate opolo a:pa:leke handaata: mo
Lo Pi ula:eki manuma: niki pa na handeteke hala:me.

26 Iki paeyaota: hone tulaasa:eki pa:ta: yama: Yesu Ketiso amele apa:tao
Koda:na: wekiwandiki halememe. 27 Ikana:ma: Ketiso amele ta:ma:ni
pea hamena:yeke bapitaisi peaya:me. Koto ekina:ta: ameta: ikana:ma:
Ketisona: da:taasa: ekita: aka: leke pambao halememe. 28 Koto pa:la:
ekima:ta: kota: mo Diu tapake pita: Diendaili tapake yaapo make ata:ka:
na pu mo e handeteke hala: haliweki pita: e pokaasa: haliweki yaapo
make ata:ka: na pu mo wanda: pita: hali yaapo make ata:ka: na pu piki
iki paeyaota: Yesu Ketiso amele apa:tao ota: homeke tapake halememe.
29 Ikita: Ketiso ipika:eki haemeka:na:ta: kota: ikita: mo Eipoloha:ma:na:
hoki nane wanda:hali hata: Koda:na: kulueke laa pi la: wiekeeki mil-
imikie.

4

1 Mo koto pi honiki kone panake la: moneaaso pita: dupa. Mo atekena:
anketeke mulu polo pa:la: weki homeketa: panake daetolo hala: dina:
ipikita: mo pa hameke e pokaasa: hali leke mea hasa:me. 2 Mo ipika:
apa:na: mu hake alemanu paeyaota: ota: ipika:eki ya:la:pate kone ipika:
atekema: la: ula: nate epena: molu hala: toma:na:ta: mo ipika: loke
handeteke hala: halima: kone mo ipika: alemanu make handeteke hao
hawalieke. 3 Niki make koto tupa: wekiwandiki leke hata: do kenkena:
teke na wiki mana: pimanu oto pa:ta: haoma:pate 4 pa mo hande Koda:na:
la: wieke nate ota: opolo epeeke pita:ma:ta: Koda:ma: ipika: weki kone
tapaeyekeme. Koto wekita: mo do kenke wanda:na: weki tupa: a:paata:
5 mo Lo Pi wiekeeki oto pa:ta: haemeke wanda:hali peteluekema: koto Diu
tapakena: pi wiekeeki oto pa:ta: hayekeme. Niki Koda:na: wekiwandiki
hamono kutu piekeme.

6 Ikita: Koda:na: wekiwandiki haleme ekina:ta: Koda:ma: ipika: wekina:
Sipitidita: nika: puki pa:ta: pitina: tapaeya:me. Mo Apa:o. Ya Apa:o lo
hala: Sipitidita: niki pa:ta: tapaeya:me. 7 Koto ekina:ta: ikita: pa hameke
e pokaaseme wanda:hali na halemepate ipika: wekiwandiki halememe.
Ikana:ma: ipika: wekiwandiki haleme ekina:ta: kota: Koda:ma: ipika:
wekiwandikina: wi ala: alemanu iki kilieke.

Poloma: Ka:leisia siosi pa:ta: hone tieke wiekeeki

8 Amba: ikana:ma: Koda:na: haumanu na handemeke ekima:ta: ikita:
pa mo hande ota: Koda: dia:yeke yayapiki ale manuna: e pokao
haemekeme. 9 Kutu pimipate ameta: ikana:ma: Koda: handelememe o
dia:me ameta: Koda:ma: iki handa:la:me lapeke ya:la:me. Koto pa:la:pate
pa ekipa mo hoke honkopu na hake kenke tumbao haleme temokomanu
pa:ta: paa la:ka:la pua ika: pa hameke e pokaaseme wanda:hali kone
haluekema: taapo halemepe. 10 Ikana:ma: mo nate tiekemanu pa:ta:
make o wala: panka:la: sumba:manu pa:ta: make o di mapemanu pa:ta:
make o panake bapi ipula: ekimanu pa:ta: make koto nate manuna:
di tunkula:la: ekita: hone wopu u halememe. 11 Ika: piteme hauna: I

paala:ma: amba: homolome. Pa ekipeke. Ima: iki tukiki pa:ta: pokoa: eta: pa pahameke pokonope hone witolo alome.
12 Kametonuo. Ikita: I tupa: hamena:yeke Ima: iki honke alome. I make ikima: handeke some kone halome. Ikana:ma: I pa:ta: hoke hau ma:nda: na pelememe. 13 Ima: iki pa:ta: pi kini pea waloa: ekina: teketa: mo hande Ima: yeni mua: ekima: iki pa:ta: a:pa hata: pi waloa:me. Kutu pua: ekita: hone wilimime. 14 Koto hande ya lokena: hoke yeni haya: ekima: iki ka:nda: tieke peaeya:pate kone ikana:ma: I na kiao make na tolu limime. Koto hau na pikita: ikana:ma: Ita: mo hande Koda:na: enisolo leke handa: mimime o pa Yesu Ketiso kone leke I handa: mimime. 15 Koto pita:ma:ta: iki pa:ta: ta:na: tieke wopu wia:me. Pate pa ameta: ekipa pa:la:pe. Ima:ta: dupiki pi kone lapeke ya:la:me. Ikana:ma: I tamba: muluekema: ika: leke yoka: mea kia:peke ya:ka:na: yoluta: amba: yoka: mea kulu pimime. 16 Pate ameta: Ima: iki pa:ta: mo ota: pi la kitolo ekima:ta: ika: a:nda: tunkuliki hali halope.
17 Mo hande iki pa:ta: homu pea hake nono peleme haliwekima:ta: iki pa:ta: hone wopu u halemepate ika: wetepe pulueke hone u haleme ekita: ota: epekeeki dia:me. Ika: hone pa:la: ekita: I iki amele haloeki tekili peaaluekema: taapelememe. Kota: mo ikana:ma: I pa:ta: hone witemeeki pao iki pa:ta: homeke hone uemena:yeke pitememe. 18 Hali ma:nda:ma: iki pa:ta: hone witolo epeke haumanu puluekema: hone wopu wia:ka:na:ta: kota: kotota: a:pa:la:me. Nate ma:nda: a:nda: I haowa:ka:na: make na haowa:ka:na: make kutupiki haumanu pimika:na:ta: ota: a:pa:la:me. 19 Ya wekiwandiki sunuo. Ikana:ma: Ketisona: hau muemena:yeke ama:ma: weki taapolo pila: tupa: Ima: iki paa taapolo hata: tanda mua:tiki pulume. 20 Hone ma:nda: uluekema: Ita: iki amele mandake hawee hone wotu ula:me. Koto ekima:ta: Ima: iki pa:ta: hone eleke eleke wopu witolome.

Seta Heika yaapona: hau manda: meaasa:eki

21 Iki amele mandane wanda:halima: mo Mosesina: pi ula:eki manuna: oto pa:ta: hao haluekema: hone pa:la: tapake iki pa:ta: dupiki pi lota: pionoe - mo hande pi ula: ekima: ala: ekita: opitemepe. 22 Eipoloha:ma:ma: weki yaapo mendiekeme la:la:me. Weki ma:nda:ta: pa hameke e pokaeyeke wanda:ma: mendiekeme. Weki ma:nda:ta: ka:la:pa: tapao hata: halina: da peeke wanda:ma: mendiekeme. 23 Mo hande pa hameke e pokaeyeke wanda:ma: mendieke wekita: paeyaoma: mondu hala: tupa: mendiekeme. Pate mo hande ka:la:pa: tapao hata: hali peeke wanda:ma: mendieke wekita: koto wekita: mo hande Koda:ma: la: wiekeeki yaena: yeke handa mendiekeme. 24 Do hau yaapoma:ta: mo manda: meaasa:eki hone u tiaasa:me. Mo wanda: yaapota: mo la: u alu pieke pi yaapo tupa:e. Mo pi la: wiekeeki ma:nda:ta: Sainai pote pa:ta: kini pea haleekeme. Koto haleeke la: wita:la: pina: wekiwandikita: pa hameke e pokaasa: wekiwandiki haemekeme. 25 Mo hande pa hameke e pokaasa: wanda: Heika ipikita: mo hande Sainai pote tupa:e lapeke ya:la:me. Kutupa Sainaita: mo A:teibia kenke pa:ta: hala: poteta: mo hande pa ula: Diutuseleme daoni tupa:e lapeke ya:la:me. Koto Diutuselemeta: ipika: wanda:hali tonka:na: pa hameke e pokaasememe. 26 Koto pa:la:pate mo hepeni nane ula: Diutuseleme ma:nda:ta: ka:la:pa: tapao hala:me. Kota: ipikita: nika: ama: hala:me. 27 Kotoeki mo Baiboloma: alota:
Mo weki dia:ya:la: wanda:o. Nakana:ma: ta:na:ma: homa:peke.

Kutupa mo weki taapolo tanda pita:la:eki hone na wiki wanda:o.
Nakana:ma: ta:na:ma: homolo hata: e̱ wi lapeke.
Mo halima: kiaeyeke wanda:ma:ta: ipika: wekiwandiki wopu pa mo halikima: epeke tupa: handeteke hao haya: wanda: lombei peao mendilieke la:la:me.
28 Ya kametonuo. Ikita: mo hande la: wieke ekina: mendieke weki Aisa:ke tupa: kone iki make Koda:ma: la: wieke ekina: ipika: weki-wandiki halememe. 29 Koto hande pita:me mo hande wanda: paeyaoma: mondu hala: tupa: mendieke wekima:ta: mo hande Koda:na: Sipitidima: peayeke mendieke weki ka:nda:ma: homaeyeke tupa: ame make koto homeke hau pu hala:me. 30 Pate pa mo Baiboloma:ta: eki ala:pe. Dupa ala:me. Mo pahameke e pokaasa: wanda: make ipika: weki tonka:na: panane halo pa:na: tapaapeke. Pa ekipeke. Mo kutupiki wekima:ta: mo hande ka:la:pa: tapao hala: wanda:na: weki tupa: hata: mo hande apa:na: anketeke putupaalu pea:peke na yelieke la:la:me. 31 Koto ek-ina:ta: kametonuo. Nikita: mo pahameke e pokaasa: wanda:na: weki-wandiki dia:ya:la:pate nikita: mo ka:la:pa: tapaala: wanda:na: weki-wandiki haloma:me.

5

Ka:la:pa: tapao hala: hauna: pi

1 Ota: ka:la:pa: tapao hamono Ketisoma: niki ka:la:pa: tapaala:me. Koto pa:la: ekina:ta: ka:la:pa: tapaala: wanda:hali tupa: taka:lao hata: mo pa hameke e pokaaseme wanda:hali tupa: paa na hapa:peke.
2 Opua:pa: I̱ta: Poloma: iki pa:ta: do pi alome. Ikita: ma:nda:ma: sekemesaisi hau pina: lemeka:na:ta: kota: ikana:ma: Ketisota: ota: pa ale leke haena: lelimikie. 3 Hoto yaapo peao paa kinki pitolo I̱ma: alota: Hali ma:nda: epima: ma:nda:ma: ipiki sekemesaisi hau pina: lea:ka:na:ta: kota: koto halita: mo hande Lo Pi ula:eki paeyaona: oto pa:ta: homeke hao halieke. 4 Mo iki ame̱le̱ haleme mandane hali wekima:ta: mo Lo Pi ula:eki paeyao pitolo ekima:ta: Koda: yaapo epea haluekema: taapo haemeka:na:ta: kutu piteme haliwekita: ika: Ketiso ame̱le̱ halo peleme ekita: ika: kone ti paleke leke la:ka:la: mea baasememe. Kutu pimi ekima:ta: ika: kone Koda:na: a:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki tikene halememe. 5 Nikana:ma:ta: Koda:ma: niki tikitiki yaena: yeke ipiki pa:ta: ti lao haloma:me. Do hauta: Koda: ipika: Holi Sipitidina: welema: nika: hone tulaasoma:eki pa:ta: yama: peaalieke hone wia hone bao haloma:me. 6 Niki Yesu Ketiso pa:ta: tunao haoma:ka:na:ta: sekemesaisi hau pita:la:eki make sekemesaisi hau na pita:la:eki make koto hau telip-ina:ta: pa pa alema: handa:la:me. Pate hone tulaaso hata: pukima: homa: alualu pu haemeka:na:ta: kota: koto hauta: ota:ekie.
7 Ikita: ota: epeke tupa: a̱iya pu haemepate pa ikana:ma: mo Koda:na: ota: pimanu opua peaama:na: epima: alekema: iki ha̱la̱:mbe liaaso pia:pe. Ekipa ika: hone la:ka:laeya:pe. 8 Kutu piki hauta: mo hande iki wi la:la: Koda:ma: na peaya:me. 9 Mo hande palaowa pombei yaasa: yisiti sikima:ta: mo palaowa paeyao kone pombei yelieke alemepate 10 pa ya honema: handolo ekita: nikita: mo Tekehali pa:ta: tunao halomeke handa ikana:ma: hone ma:nda: na wiki pa I̱ma: witolo hone kone ana:na: wilimikie hone ulume. Kutupa mo ika: hone la:ka:laasa: halita: epipe. Pa ipikita: epi ya:ka:na: make mo ipika: kutu pita:la: ekina:ta: Koda:ma: ipika: hoke yenki ana:na: halieke.

11 Ya kame tonuo. Mandane haliwekima: I̱ pa:ta: aleme pita: I̱ma:
mo sekemesaisi hau pumana: pipe laa pa wala:tia pu haowa:ka:na:ta:
kota: pa ekipeke ikana:ma: I̱ pa ka:nda: peao halemepe. Koto aleme
pita: ota: pi ya:ka:na: yoluta: kota: mo ya Ketisona: a:ka:tei wape piki
tina: pi walaaso ekima:ta: iki hoke hone na u tialo pia:me. 12 Ya hone
pa:la: ekita: mo ika: hone la:ka:la tiaaseme haliweki ikana:ma: ika: kone
sekemesaisi pimika:na:ta: pa koto hau homeke na piki pa ika: tukiliki
tonka:na: mina:e.
13 Ya kame tonuo. Ameta: ikina: do tupa: alome. Ikita: ka:la:pa: tapao
haleme haliweki hamena: Koda:ma: wi la:la:me. Koto pa:la:pate ika:
honema: nikita: ka:la:pa: tapao haloma:me hone witolo pa mo hande
lokena: hone pa:la: amba: hau manuma: neke na handeteke haena:
lapa:peke. Kotoeki na pikita: pa ika: kametonu ame̱le̱ pukima: homeleme
ekima: ika: ika: kone tamba: mu alualu puemena: lena: lapa:peke. 14 Mo
hande Lo Pi ula:eki paeyao apa:tao hone wiomonota: kota: pa pa uluma:
pi homeke homeke ula:me. Dupa. Naka: kone pukima: homele tupa: kota:
naka: yankeketonu pa:ta: make pukima: homa:pa:peke laa la ula:me.
15 Koto la ula:pate ikana:ma: ika: ika: kone ape a:nda: leke yokaalu alu
pu haemeka:na:ta: ya some hombo koto pimika:na:ta: kota: ota: wopu
handeteke hapa:peke. Ika: tapake ame̱le̱ kone epeke tupa: pata: pea na
hake ota: tekili tekili pu hoeyaalimikie.

Holi Sipitidina: hau lokena: hau yaapo

16 I̱ma:ta: dupiki pi alome. Mo Sipitidima: ika: pu haleme haumanu kilu
tombuao handeteke hata: tikitiki yawaena: lapa:peke. Kutu pimika:na:ta:
kota: ikana:ma: mo ika: lokema: na:na: pa:la: hau manuta: na telia
pilimikie. 17 Pa ekipeke alo mo lokena: hauma:ta: mo Holi Sipitidi
bepolaluekema: taapo hala:me. Kutupa make mo Holi Sipitidima:ta:
mo lokena: haumanu bepolaluekema: taapo pu hala:me. Koto hau
yaapoma:ta: a:nda: lu alu pu halepeme. Koto pitepe ekima:ta: ikana:ma:
mo puluekema: hone pa:la: hau pia:peke ekita: ota: pea:peke na ya:la:me.
18 Koto pa:la:pate kota: mo Sipitidima: iki hatuku pu haya:ka:na:ta: kota:
mo Lo Pi ula: ekima:ta: iki na tombuao hala:me.
19 Mo lokena: hone pa:la: hauna: hone pa:la: hauta: ikana:ma: handa
hone wilimime. Koto hau manuta: doe. Tooli ka:taasa: hau o yola:la:
hau o suseke suseke haasa: hau 20 o toopi ti wepia ula: ale pa:ta: yeni
pita:la: hau o peteke peteke hau o a:nda: tunkula:la: hau o mineke
panka:la: hau o ma:nda: tombualuekema: hoke hone wita:la:eki make o
ma:nda:na: ale pa:ta: we pamba:la:eki make o ti teke yoka:la: hau o ape
ape lo tapake tekili pita:la: hau 21 o ma:nda:na: epeke hauna: mineke
panka:la:eki make o ikali naa keaasa:eki make o kima: na homeke hoke
ikali nala: haumanu make kutupiki mandane hau ma:nda:manu make
hone wilimime. Amba: iki kinki pua: tupa: ame make paa kinki pitolome.
Do alo haumanu pu haleme wanda:hali ikita: Koda:na: Kilu Tombuao
Hala:eki pa:ta: pua:peke na yelieke.
22 Koto pa:la:pate mo Holi Sipitidima:ta: epeke haumanu dupa
peawaasa:me. Pukima: homa:la: hau make puki tukiki nane ota:
ta:na:ma: homa:la: hau make puki lopaasa: hau make homu pea yu wia
hala: hau make a:ta:ma: homolo epeke pita:la: ekima: ma:nda: tamba:
mina:la: hau make hone tulao hata: e poka:la: hau make 23 kimelema:
hala: hau make naka: kone naka: loke hone yaapo lu tombuao hala: hau

make ipikana:ma:ta: koto hau paeyao peawaasa:me. Dupiki haumanu
sa:sa: puluekema: Lo Pi ma:nda: ota: na ula:me. 24 Mo Yesu Ketisona:
wanda:halima:ta: ika: lokena: hau make koto loke ipika: namonamo
hata: na:na: na:na: pitolo loke tiaasa:eki make koto hau paeyaota: Ketiso
yaapo apa:tao mo a:ka:tei wape piki tina: lia endialememe.
25 Mo Holi Sipitidima:ta: nika: da:ta haloma: ekina: teke haleke han-
daata: kota: mo do haloma:eki make Holi Sipitidima: kone tombuao
haena: lomana: pea:peke alee. 26 Nikana:ma: hakoko lita:la: hau na pu
make ma:nda: soka:la: homena: loluekema: toya: toya: piki haumanu na
pu make I̱ mia:peke alee laa honema: honditi pu alualu pila: hau make
paeyao na pumana:e.

6

Tamba: mu alualu pita:la: hau

1 Ya kametonuo. Ma:nda:ma: hoke hau pitolo haena: handemeka:na:ta:
kota: iki epita: mo Holi Sipitidima: tumbiki some hombo ikana:ma: mo
some mea tiao haena: alota: ota: yopu siki pia:pa:peke. Kuta make mo
hande ipiki mea lopaeya: hauma: iki make yola: mea lopaama:na: wopu
handeteke hata: pia:pa:peke. 2 Ika: ka:nda: pa:la: ekimanu ika: ika: kone
tamba: mu alualu pea:pa:peke. Kutu piki hau pilimi ekima:ta: Ketisona: pi
la ula: ekima: la:la:eki telielememe. 3 Iki tukiki pa:ta: ma:nda:ma: ipikita:
biki na wilia: some haliepate kone I̱ta: biki ula:me hone wia:ka:na:ta:
koto somema: ipika: kone makeaasa:me. 4 Ika: piteleme hau manuta:
ika: ika: kone ika: honema: telipa handa:pa:peke. Homeke halima: ipika:
pita:la: ekita: ota: hau pia:ka:na:ta: kota: ipika: ota: hauna: ta:na:ma:
homa:peke ya:la:me. Ipikana:ma: kutu pia:ka:na:ta: kota: ma:nda:ma:
pita:la: hauna:ta: hoela:ma: a:pa:la:ma: laa na hando telipu hapeke
yelieke. 5 Hali homeke homekema: ipika: ka:nda: pa:la:eki ipika: kone
mea tu hapeke yelieke.
6 Koda:na: pi wala:la:eki opua mina:la: somema: ipika: mina:la: ale-
manu ipika: wala:la: hali yaapo putupa alu pia:pa:peke ya:la:me.
7 Ika: ika: kone na makeaapa:peke. Koda: makeake hau pea:peke ya:la:
some ma:nda: ota: na hala:me. Wae noka:pa:la: somema: ota: mo ipika:
noka:pa:la: waena: kiliki kone tala:peke yelieke. 8 Mo somema: ipika:
lokena: namonamo pa:la: ekina: waemanu ti lao noka:pea:ka:na:ta: kota:
koto namo namona: kilikita: homa:la:eki milieke. Pate ipika: waeta:
mo Holi Sipitidima: kilu tombuao hala: pa:ta: wae noko pea:ka:na:ta:
kota: mo ipika: tala:la: ekita: mo hande Holi Sipitidima: kita:la: deto
hala:eki milieke. 9 Kutu pea:peke ya:la: ekina:ta: mo epeke hau-
manu pu haluekema: kima: na homo hamana:e. Mo hau a:nda: na
mina:pa:laoma:ka:na:ta: kota: koto hauna: kiliki tala:peke nateta: opolo
ipilieke. 10 Wanda:hali paeyao pa:ta: epeke hau pia:peke ekina: waleke
a:nda: opolo epea:ka:na:ta: kota: iki pa:ta: epeke hau ota: pia:peke
ya:la:me. Kutu pia:peke yolo pa:la:pate mo nika: Ketiso tapakena: haleme
wanda:hali pa:ta:ta: hone ota: wopu witolo hata: tamba: mea:tiki pea:peke
ya:la:me.

Poloma: Yesu homeeke kolosuna: hone wopu wiekeeki

11 Do ya kikima: kone laaso wape tieke handa:pe. 12 Mo ikana:ma:
sekemesaisi hau puemena: yeke ti aleme wanda:halima:ta: ika: biki mea
a:meiyaaso hata: kone pa mo yonkeleke manda pita:la: hauna: hakoko

liki pimanu loluekema: yeke alememe. Kutu pita:la: ekita: ikana:ma: mo
Yesu homeeke kolosuna: pi walaemeka:na:ta: mandane Diu tapakema:
iki pa:ta: ka:nda: halaama:na: yeke pa yanaaso do manda yonkelekena:
pita:la: hau pu halememe. 13 Mo koto sekemesaisi hau pu haleme
wanda:hali ikana:ma: kone pa mo Lo Pi ula: ekimanu paeyaota: na
telia pu halememe. Mo haliwekima: ika: sekemesaisi hau puemena:
yeke hone peleme ekina: ika: biki daeyaena: yeke pitememe. 14 Kutu
pu halemepate I̱ma:ta: mo nika: Tekehali Yesu Ketiso mo kolosuna:
homeeke ekina: homeke hakoko liki pi lolueke. Yesu Ketisoma: kolo-
suna: homeeke handa ya hone pa:ta:ta: do kenke hau paeyaota: homeke
alema: handa:la:me. Kutupa make I̱ta: do kenke hauna:ta: homa: pa
ulume hone witolome. 15 Sekemesaisi hau pita: sekemesaisi na pita:la:
hau yaapota: pa manda hau yaapoe. Ota: hau tieketa: Koda:ma: niki
panake wanda:hali mea haasa:eki homeke ota: tumikiekie. 16 Do hau
telieleme wanda:hali iki pa:ta: Koda:na: puki lopaasa:eki pita: ipika:
a:ta:ma: homa:la:eki yaapota: iki ame̱le̱ hao haena:e. Iki ame̱le̱ make mo
mandane Koda:na: wanda:hali paeyao ame̱le̱ make hao haena:e.
17 Ya paeyaaso pita: dupae. Ma:nda:ma: I̱ pa:ta: mandane ka:nda:manu
na kina:e. Pa ekipeke. Mo ya lokena: hondo ula:eki manuma: walolota:
I̱ta: Yesuna: pa hameke e pokaalo hali haloeki wala:la:me.
18 Mo nika: Tekehali Yesu Ketisona: pa hameke a:ta:ma: homa:la: ekina:
iki ya kametonu paeyao ame̱le̱ hao haena:e. Kutu pina:e.

Poloma: Epesese Siosi pa:ta: tapaeyeke wapee

1 I̱ Polota: Koda: ipika: hone pa:la: ekina: Yesu Ketiso ipika: aposolo
hali halome. I̱ma: do wape pitolo ekita: ikita: Koda: ipika: wanda:hali
pa:ta: pitolome. Ikita: Yesu Ketiso pa:ta: hone tulao hata: Epesese da pa:ta:
halememe. 2 Koda: nika: Apa:ma: make Yesu Ketiso nika: Tekehalima:
make ipilikana:ma: iki pa:ta: pa hameke a:ta:ma: homolo hata: ika: puki
lopa:niaepeka:na:ta: epelieke.

Koda:ma: Ketiso pa:ta: yama: niki epeaala:eki

3 Tekehali Yesu Ketiso ipika: Apa: Koda:na: pi nikana:ma: laamana:e.
Nikita: Ketiso yaapo hamonota: Koda:ma: niki ota: epeaala: ekina: loa:me.
Hepeni nane hala: ekimanu paeyaota: nika: temoko tamba: mina:yeke
amba: ka:la:me. 4 Koda:ma: do kenke na wepia wina: leeke natena:ta:
nikita: Ketiso yaapo hata: ipika:eki hamono niki amba: talopu ma:la:me.
Nikita: ipika: leke popeleke nane hata:ta: yako pea hata: ekia:nda: na
piki wanda:hali hamonoyeke ma:la:me. 5 Koda:ma: pukima: homolo
hata:ta: Yesu Ketisoma: nikita: Koda: ipika: eiyekemanu hamono ipiki
pa:ta: hatuku epena:yeke hone amba: wiekeme. Koto ekita: Koda:ma:
hone pieke ekina: hone wiekeme. 6 Koda:ma: niki pa:ta: pa hameke
a:ta:ma: wotu homa:la: ekina: make ipika: hone pieke Eiyeke niki kitolo
pa hameke kita:la: ale tonka:na: ka:la: ekina: make Koda:na: pi laamana:e.
7 Ketiso homeeke ekima: nikita: ka:la:pa: tapao hamono laata: nika:
hoke hau poloma: ekimanu ipika: wema: pa paeyaala:me. Koda: ipika:
pa hameke a:ta:ma: homa:la: ekita: ota: wopue. 8 Ipikana:ma: niki
pa:ta: aneke hapu wopu ka:la:me. Koda:ma:ta: pita:la: ekimanu handa
ipikana:ma: hone wopu wiata: 9 amba: ipikana:ma: do hau pulueke hone
wiekeeki pa:la:me. Kutupata: hande amba: ipika: a:mbao wieke honeta:
Ketisoma: yaena:yeke koto make ame niki pa:ta: peneme yaala:me.
10 Koda:ma: ipika: hone u hala: ekita: dupae. Kenke ya yaapo nane ula:
ale hala: ekimanu paeyaota: hande Koda:ma: wepia haena: la:la: ekimanu
paeyao ipikana:ma: mea momba:laota: kutupa Ketisota: you haena:
lelieke. Ipika: di tunkulia:ka:na:ta: Koda:ma: koto hau pu paeyaalieke.
11 Hau paeyao pita:la: ekita: Koda: ipika: hone wia leeke ekina: kone
pita:la:me. Amba: titi panake pa:ta: kone Koda:ma: hone wieke handata:
ipika: hone wiekeeki pitolo hata: niki talopu meata: Ketiso yaapo ta:ma:ni
pea hata: ota: ipika: wanda:hali hamono la:la:me. 12 Koto pa:la: ekina:
titina: Ketiso pa:ta: hone tulaaloma: wanda:hali nikana:ma: amba:la:
hande pa̱a̱ pa:la: Koda: ipika: pi laamana:e.
13 Koto ekita: iki pa:ta: make pa:la:me. Ikana:ma:ta: hande iki mea
da:taalo pieke Pi Seliapo opuata: Ketiso pa:ta: hone tulaememe. Kutu
pimiki handata: Koda:ma: ipika: la: wieke Holi Sipitidi iki kitolo hata:ta:
ikita: ipika:ekie laa ti wia:me. 14 Holi Sipitidi ka:la: ekita: kota: Koda:ma:
ipika: wanda:hali pa:ta: la: wiekeeki ota: yaalo pa:la: ekina: ti witolo
pa:la:me. Dupa make Koda:ma: ipika: wanda:halita: ota: ka:la:pe tapao
hao hamono la:la:eki wopu wala:la:me. Hande pa̱a̱ pa:la: Koda: ipika: pi
laamana:e.

Poloma: Epesese wanda:hali pa:ta: yeni peaeyekeeki

15 Ikana:ma: Tekehali Yesu pa:ta: hone tulaalemeeki make Koda:na:
wanda:hali paeyao pa:ta: pukima: homelemeeki make Īma: opu haota:
16 iki pa:ta: hone witolo hata: Koda: pa:ta: keiyae pi alo ekita: Īma:
na mina:pa:laake la:tiki pu halome. Īma: iki pa:ta: hone witolo hata:
yeni pu halo ekita: dupa pu halome. 17 Hande nika: Tekehali Yesu
Ketiso ipika: Koda:ta: hande pāā pa:la: Atekema: Sipitidi iki kina:yeke
pu halome. Kutupa koto Sipitidima: epeke hone wita:la:eki iki kiaata:
Koda: hala:eki wopu handoemena:yeke Sipitidima: la kina:yeke yeni
pu halome. 18 Īma: yeni pu halo ekita: ika: hone lumbu wia ipika:
pāā pa:la:eki handoemena:yeke pu halome. Kotoeki handemeka:na:ta:
Koda:ma: ipika: pi la: witolo hata: ipika: wanda:hali wotu epeaalo pa:la:
ekimanu ota: seliapo pikieki hone wilimikie. 19 Kutupa make niki hone
tulao haloma: wanda:hali niki tukiki pa:ta: pita: ipika: wele pita:la:eki
daeyaatiki pua:pekeeki hone wilimikie. Do hande niki tukiki pa:ta: pila:
wele pita:la: ekita: 20 hande Koda:ma: wele wotu pitolo hata: Ketisota:
homa wieke lapa: pa:ta: kone mea tiaota: oli hepeni nane ipika: popeke
kiki nane mea pitaeyekeeki kotoeki kone niki tukiki pa:ta: pila:me.
21 Ketisoma:ta: oli hepeni kilu tumbuao hata: koto nane haleme you hali-
weki make biki ula: haliweki make wele pita:la: ekimanu make teke hali-
weki make paeyao ipikana:ma: lu tombuao pila:me. Do kenke ya yaapo
pa:ta: biki tieke ula: haliweki paeyao mandata: ame make wetepena:
make Ketiso homeke pila:me. 22 Koda:ma: ala:ta: ala:ta: paeyao Ketisona:
anke oto pa:ta: mea wiaata: Ketisota: ala:ta: ala:ta: paeyao manda Tumiki
Tekehali haena: laata: ipikita: siosi wanda:hali pa:ta: ka:la:me. 23 Hande
siosita: Ketiso ipika: loke haloma:me. Ketisoma:ta: ala:ta: ala:ta: paeyao
tukiki pa:ta: pita: tumba ula:me. Kutupa siosi wanda:hali tukiki pa:ta:
pita:ta: tumba pila:me.

2

Homa:la:eki mina:pa:lao deto hala:eki mea:peke ya:la:eki

1 Amba: ikita: pi na opiki hoke hau pimiki ekima: ika: temokomanu
homa wimikime. 2 Koto pita:ta: ikana:ma: do kenkena: hoke hau
pita:la:eki telia: mea pu haota: ya nane haleme wele pita:la: temoko
manuna: teke halina: pi opu haemekeme. Koto temokoma:ta: Koda:na: pi
na opu haleme wanda:halita: ipikana:ma: handeteke hala:me. 3 Amba:ta:
niki make kutupiki wanda:hali hao hata:ta: nika: hone pieke ekimanu
putia pulu hata: nika: lokema: hone pieke make nika: hone wia puma:eki
make pu haoma:me. Koto hau pu haleme wanda:hali pa:ta: Koda:ma:
hoke yenki hala:peke ya:la: tupa: niki pa:ta: make kia:peke yolo pia:me.

4-5 Nikana:ma: pi na opu haoma: ekina: nika: temokomanu homa
wimikipate kone Koda:ma: a:ta:ma: wopu homolo hata: niki pa:ta:
pukima: wotu homeeke ekina: Ketiso amēlē niki mea da:taeyekeme.
Koda: ipika: pa hameke a:ta:ma: homeeke ekima: iki mea da:taala:me.
6 Nikita: Ketiso yaapo ta:ma:ni pea haloma: ekina: Koda:ma: nikita:
Ketiso amēlē mea tiaota: oli hepeni nane Ketiso amēlē lu tombuao
pitomono la:la:me. 7 Koto hande Koda:ma: pieke hauta: ipikana:ma:
pukima: homolo hata: Yesu Ketiso niki pa:ta: ka:la: ekima: wetepena: halo
peleme wanda:halima: ipikana:ma: ota: pa hameke a:ta:ma: wopu homo
hala:eki nate paeyao handa:tiki pina: piekeme. 8 Ikana:ma: hone tulaaso
hamina: Koda:ta: ipikana:ma: pa hameke a:ta:ma: homolo hata: iki mea

da:taala:me. Ikana:ma: ika: piteleme ekina: dia:me. Koda:ma: iki pa:ta: pa kita:la: ekina: loa:me. 9 Ikana:ma: ika: kone ika: pi laapeke na ya:la:me. Ikana:ma: mineleme ekita: ika: piteleme ekina: na minelemeke handa loa:me. 10 Koda:ta: niki wepia hamono la:la: Halie. Ipikana:ma:ta: nikita: Yesu Ketiso yaapo ta:ma:ni pea hata: epeke haumanu pu hamonoyeke nikita: panake wanda:hali wepia hamono la:la:me. Nikana:ma: kutupiki hau peomonoyeke Koda:ma: amba: kone pota: pilao pa:la:me.

Ketisoma: tapake yaapota: homeke haena: la:la:eki

11 Ikana:ma: hone wilimime. Mo hande Diu haliwekima:ta: ikana:ma: ika: kone alota: nikita: sekemesaisi hau pea haloma: haliwekio la alemepate ikita: Diendaili haliweki mondu wieke pa:ta: kone iki pa:ta: sekemesaisi hau na peleme haliwekio lo halememe. Hande sekemesaisi hau pita:la: ekita: haliwekina: lokena: pita:la: hau pa:ta: loa:me. Koto ekina: Diendaili wanda:halio ikana:ma: amba: hata: pimi ekita: hone wia:pa:peke. 12 Koto pita:ta: ikita: Ketiso teke pa:ta: na hake ika: ta:ta: papate haemekeme. Ikita: Koda:ma: talopu mea haena: la:la: wanda:hali apa:tao na hake tapake ta:ta: wanda:hali haemekeme. Koda:ma: ipika: wanda:hali pa:ta: pimanu la: wiekeeki manuta: iki pa:ta: na leekeme. Ikita: amba: do kenkena: haemeke dina:ta: Koda: amele na hake ipiki pa:ta: epekeeki muluekema: hone na wiki pa hao haemekeme. 13 Koto tupa: pa haemekepate ameta: Yesu Ketiso yaapo ta:ma:ni pea hata:ta: ika: ta:ta: papate haemeke wanda:hali kone Ketiso ipika: we lopeeke ekina: iki mea a:pa Koda: teke pa:ta: hamina: la:la:me. 14 Ketiso ipikana:ma: kone Diu wanda:hali make Diendaili wanda:hali make mea apa:tao homeke tapake wanda:hali hamono la:la: ekima: nika: a:nda: ipikana:ma: peliaowala:me. Mo hande a:nda: tunkula: alu alu pea ta:ta: ta:ta: pea haena: tupele hayeke ekita: Ketiso ipika: lokena: kone londa:la baeyekeme. 15 Ipikana:ma:ta: hande Diu wanda:halina: Lo Pimanu hande tombo tombo wimiki pimanu tonka:na: paeyaeyekeme. Dupieke ekita: mo tapake yaapo pa:ta: tapake homeke hata: panake wanda:hali ipiki yaapo ta:ma:ni pea hata:ta: ipikana:ma: wepia haena: loluekema: piekeme. Kutu pieke ekina: a:nda: peliaowaeyekeme. 16 Ketisota: hande a:ka:tei wape piki tina: homeeke ekima: a:nda: tunkula alu alu pitelemeeki leke tankema: handa:la:eki ipikana:ma: bepolao homaeyekeme. Kutu pieke ekima: make ipikana:ma: mo tapake yaapo pa:ta: tapake homeke apa:tao haena: laata: Koda: pa:ta: paa hatuku epeekeme. 17 Koto ekina: Ketisoma: a:pata: hande a:nda: peliaasa: Pi Seliapo paeyao pa:ta: waleekeme. Diendaili wanda:halio Koda: teke pa:ta: na hake ta:ta: papate hamina: kone iki pa:ta: waleekeme. Diu wanda:halio Koda: teke pa:ta: hamina: kone iki pa:ta: make waleekeme. 18 Ketisoma: peaala: ekima:ta: Diu wanda:hali make Diendaili wanda:hali make niki paeyaoma:ta: homeke Sipitidi meata: Koda: hala: pa:ta: pua:peke ya:la:me.

19 Koto ekina: Diendaili wanda:halio ame ikita: kenke ma:nda: nanema: hao epeleme wanda:hali leke make da ma:nda: wanda:hali leke make na hake ikita: Koda:na: wanda:hali amele ota: ipika: da wanda:hali hata: ipika: tapake wanda:hali kone halememe. 20 Ikita: Koda:ma: a:eta:la: da tupa: halememe. Ipikana:ma: koto da a:etolota: niki aposolo haliweki make potopede haliweki make mea apa:tao pinkimanu tupa: noka:pa:la:me. Kutu pa:la:pate Yesu Ketisota: ota: titina: noka:pa:la: pinki hala:me. 21 Yesu Ketisoma:ta: koto hande da a:eta:la: ti manuta:

ipikana:ma: miniki hata:ta: Tekehali ipika: yakopiki da haena:yeke a:eya:
tia pula:me. 22 Ikita: Yesu Ketiso yaapo ta:ma:ni pea hamina: make mo
mandane Ketiso wanda:hali paeyao make mea apa:tao Koda:ma: ikita:
ipika: da haena: loluekema: a:eta:la:me. Koto da tukiki pa:ta: Koda: ipika:
Sipitidi hao halieke.

3

Poloma: Diendaili wanda:hali epeaaluekema: piekeeki

1 Koto pa:la: ekina: I̱ Poloma:ta: iki Diendaili wanda:hali ika: e pokaowa:
ekina: Yesu Ketiso ipika: dipula hali hata:ta: Koda: pa:ta: yeni pu halome.
2 Koda:ma: pa hameke a:ta:ma: homolo hata: I̱ma: iki epeaanoyeke koto e
I̱ walea:eki ikana:ma: amba: opitolo pelememe. 3 Koda:ma: amba: ipika:
a:mbao u hayeke hone peneme yao walolo hata: I̱ pa:ta: la kia:me. Do alo
ekita: I̱ma: amba: wape hosiki pua:me. 4 Ikana:ma: koto wapesiki handa
yata:pemeka:na:ta: Ketiso ipika: a:mbao u hala: hone I̱ma: handoloeki
kone ikana:ma: make handilimikie. 5 Amba: hata:ta: koto hande a:mbao
u hayeke honeta: haliwekima: na opimikipate ame Koda:ma:ta: ipika:
yakopiki aposolo haliweki pa:ta: make potopede haliweki pa:ta: make
Sipitidima: peneme yao la kina: la:la:me. 6 Koto hande a:mbao u hayeke
honeta: dupae. Hande Pi Seliapo opueleme ekina: Diendaili wanda:hali
ikana:ma:ta: Koda:ma: epeaasa: ekimanu Diu wanda:hali ame̱le̱ mandak-
ena: apa:tao mea:peke ya:la:me. Ikana:ma:ta: apa:tao homeke loke ta̱la̱
hata:ta: hande Koda:ma: Yesu Ketisoma: peaena: pi la: wiekeeki ikana:ma:
make minelememe.
7 I̱ma:ta: hande Pi Seliapo walolo e pokaaso ekita: Koda:ma: wele pitolo
hata: I̱ pa:ta: kia:me. 8 Koda:na: wanda:hali paeyao titina: haena: I̱ta:
ota: wetepe nane halopate Koda:ma:ta: mo Diendaili wanda:hali pa:ta:
hande Pi Seliapo I̱ma: walo ponoyeke I̱ pa:ta: kia:me. Hande Pi Seliapo
pa:ta:ta: Ketiso ipika: paelo pua:peke na ya:la: hamoko hala:eki pila:me.
9 Kutupa wanda:hali paeyaoma: Koda:ma: a:mbao u hayeke hone pen-
eme yao yaalo pa:la:eki make handena:yeke I̱ma: walo ponoyeke I̱ pa:ta:
kia:me. Hande ala:ta: ala:ta: paeyao wepia wina: la:la: Koda:ma:ta: amba:
kiaake hatiki epemeke pa:ta: kone ipika: u hayeke hone a:mbao wia hao
hayekeme. 10 Do ekina:yeke piekeme. Dupae. Oli hepeni nane haleme
enisolo you haliwekima: make wele pita:la: haliwekima: make mo hande
siosi wanda:hali handolo hata: Koda: ipika: ta:ta: ta:ta: piki epeke hone
wita:la:eki ame do handa hone wina:yeke piekeme. 11 Koda:ma: kutu
pieke ekita: ipika: paeya: paapeke na ya:la: hone u hala: ekita: nika:
Tekehali Yesu Ketisoma: pina:yeke leekeme. 12 Koto ekina: nikita: Yesu
Ketiso yaapo ta:ma:ni pea ipiki pa:ta: hone tulao hata:ta: Koda: hala: pa:ta:
kina:pao honda: pambolo pua:pa:peke ya:la:me. 13 Ika: ekina: I̱ma: do
tanda mea pilua: ekita: kota: iki ka:nda:ma: na homa:pa:peke laa I̱ma: iki
honke alome. Iki epeaalo pa:la: ekina: loa:me.

Ketisoma: pukima: homa:la:eki

14 Koto pa:la: ekina: I̱ma: Apa: pa:ta: tumiki yotuao panda:puniao
pilume. 15 Oli hepeni do kenke yaapo pa:ta: haloma: tapake wanda:hali
paeyaoma:ta: nika: ota: bikimanu paeyaota: ipiki pa:ta: minoloma:me.
16 I̱ma: Koda: pa:ta: honke alo ekita: dupae. Ipikita: manda hata: tieke
hala: ekina: ipikana:ma: ikita: puki hana: noka:pa honkopu hao ham-
ina:yeke Sipitidi wele tonka:na: kina:yeke honke alome. 17 Kutupa make

ikana:ma: hone tulao hamina: Ketisota: ika: puki pa:ta: hao haena:yeke
honke alome. Ti pikimanu kenkena: lopa:niaaseme tupa: ikana:ma:
make Koda:na: pukima: homa:la:eki pa:ta: ika: pikimanu lopa:niao haota:
18 Koda:na: wanda:hali paeyao amele ikana:ma: Ketiso ipika: pukima:
homa:la:eki tombomanu wala:la: ekita: petipeke make hokulu make
manda make oto nane make handoemena:yeke Ima: yeni pitolome.
19 Ketiso ipika: pukima: homa:la: ekita: hando paeyaapeke na ya:la:eki
kone ikana:ma: handemeka:na:ta: epelieke. Kutupa mo hande epeke
epeke ale paeyao Koda: ipiki pa:ta: tumbulu bao hala:eki kone iki pa:ta:
make tumbulu bao halieke.
20 Koda:ma: nika: puki pa:ta: pita:ta: wele pu tiaaso hata:ta: nikana:ma:
honke lolo poloma:eki paeyao make nikana:ma: hone ulu poloma:eki
paeyao make ota: paeyao ta:pao ipikana:ma: lu ankulao hata: peaapeke
ya:la:me. 21 Kutupiki Koda:ta: siosi wanda:hali paeyaoma: Yesu Ketiso
yaapo ta:ma:ni pea hata:ta: ipika: biki nate paeyao mea a:meiyatiki pa
pulu pulu hamana: pea:pa:peke aleo. Kutu pina:e.

4

Ketiso wanda:halita: Ketisona: loke kone

1 Ita: Poloma: Tekehalina: e pokaaso ekita: dipula pita: kone iki pa:ta:
hone wotu witolo hata: doeki alome. Koda:ma: wi la:la: ekina: iki do
tupa: tikitiki yao hapa:peke. 2 Homu pea yopu hata:ta: hoto paeyao
handeteke hatiki pea:pa:peke. Ika: kone tamba: mu alu alu pilimi
ekima:ta: ika: pukima: homelemeeki peneme yao wala:pa:peke. 3 Mo
hande Sipitidima: homeke tupa: halemeeki wala:la: ekita: hoeyaapa:na:
ika: kone a:nda: pelia hata: handeteke hapa:peke. 4 Loke homeke kone
halememe. Kutupa Sipitidi make homeke hala:me. Koda:ma: iki wi la:la:
ekina: homeke kone handeteke halememe. 5 Tekehali homeke make
hone tulaasoma:eki homeke make bapitaisi pita:la:eki make homekee.
6 Kutupa Koda: make homeke hata: niki paeyaona: Apa: Tekehali hata:
ala:ta: ala:ta: paeyao tukiki pa:ta: hata: hau paeyao pa:ta: ipikana:ma:
peao hala:me.
7 Ketisoma: ula: hone tupa: niki paeyao pa:ta: ta:ta: ta:ta: pikieki amba:
ka:la:me. 8 Mo Baibolo bukama: ala: tupa:

Ota: oli manda a:meiya pulu hata: ipiki amele dipula haliweki wopu
hatuku puata: wanda:hali pa:ta: hala:la: ekimanu haleekeme
la:la:me.

9 Kutupa hande ipikita: manda a:meiya peeke ekita: eki puluekema:
piekepe. Doeki pa:ta: ala:me. Titina: amba:la ipiki hola:pa:niao do
kenke tukiki nane oto pa:ta: leke hola:pa:niaeyekeme. 10 Kutupa hande
hola:pa:niaeyeke hali kone ota: oli manda hepeni pa:ta: a:meiya pu-
ata: oli ya kenke yaapo ipika: hala: ekima: tumbaaluekema: peekeme.
11 Ipikana:ma: kone wanda:hali pa:ta: hala:la: alemanu dupa haleekeme.
Mandaneeki aposolo haliweki haena: laata: mandaneeki hande Pi Seli-
apo wala:la: haliweki haena: laata: mandaneeki Koda:na: pi la: mea
hala:la: haliweki haena: laata: mandaneeki pasida haliweki make disa
haliweki make haena: la:la:me. 12 Kutupieke ekima: Koda:na: wanda:hali
paeyao ana:na: kone hata: ipika: e pokaena:yeke piekeme. Kutu pita:la:
ekima: Ketiso tapake wanda:halita: daeya: tia pena:yeke pa:la:me. 13 Kutu
pa:la: ekima: niki paeyao homeke tupa: hata:ta: hone tulaasoma:eki make
homeke kone Koda: ipika: Eiyeke handoloma:eki make homekeeki kone

handulumeke. Kutu puma:ka:na:ta: nikita: keileke haliweki hata: Ketiso
hala: tupa: kone halumeke. 14 Koto tupa: haoma:ka:na:ta: nikita: weki
wandikisunu leke na halumeke. Hande poma: dawala mea pominolo
pita:la: tupa: mandane yayapiki pi aleme haliwekima: ika: ta:ta: piki pi
make ika: hone wia makeaaseme ekimanu make wanda:hali walolo hata:
hao hoeyaena: alememe. 15 Koto ekita: ana: na pa:la:me. Nikana:ma:ta:
pukima: homolo hata: ota: pimanu lomana:e. Kutu puma:ka:na:ta: ota:
hau pitolo hata: Yesu amele mandakena: halumeke. Ipikita: nika: you
hata: tieke hala:me. 16 Kutupa nika: lokena: kiki anke paeyao ipiki pa:ta:
tunaaloma:me. Mo lokena: hala: alemanu paeyao tuna tuna pea ika:
kaukata pea:peke ekimanu pitolo hata: hande loke paeyao daeya tia pulu
hata: ipika: kone pukima: homolo epeke tupa: daeta:la:me.

Ketiso pa:ta: panakeeki mina:la:eki

17 Koto ekina: Tekehalina: bikina: Ima: iki pa:ta: do pi tieke wotu
alome. Hande pi na miki wanda:hali haleme tupa: na hapa:peke.
18 Mo wanda:halima:ta: ika: hone witeleme ekita: timba: la:pa pulu
hata: epeke hone ma:nda: na witelememe. Ikita: hone na wiki kiaaso
hata: na mineleme ekima: Koda:na: da:taasa: ekita: na handelememe.
19 Kutu piteleme wanda:halima:ta: yaala:ma: na homeke hoke ekimanu
puluekema: taapolo hata: pamba: na piki haumanu pitolo hata: paa putia
pulimime.

20 Ikana:ma: Ketiso hau sukulu pitolo hamina:ta: koto hau manuta:
ma:nda:ma: iki pa:ta: na waleekeme. 21 Yaka honema:ta: do hande
Yesuna: hau ota: ekimanu waleeke ekita: amba: opitolo pelememe. 22 Do
ota:eki manuta: dupae. Ika: amba: hata: pimi hau teketa: ota: baapa:peke.
Koto ekima:ta: iki hao hoeyaaso hata: mo hande amba: hau teketa: ipika:
makeaasa: hone pa:la: haumanu pu tiaaso hata: ipiki kone hao hoeyaaso
make iki make hao hoeyaatiki piekeme. 23 Koto ekina: panake hone
witolo hata: 24 hande panake hau teke mea:pa:peke. Koda:ma: do hande
panake hau teke wepa:leke handa do panake hau teketa: Koda:na: hau
kone ana: pa:la:me. Mo hande panake hau tekema: hali ma:nda: pa:ta:
pita: mo halita: tikitiki yao hata: yakopiki hau piki hali haena: lelieke.

25 Koto ekina: yayapiki pi ala:eki paapa:peke. Nikita: Ketiso ipika:
lokena: tunao homekeeki yolo hata: nika: kame pa:ta: ota: pi la:tiki
pulumeke. 26 Kutupa make mineke pankemeka:na:ta: kota: pa hoke
hau pilimina: yopu handeteke hapa:peke. Nate pambolo haena: mineke
panka:la:eki na pitina: lapa:peke. 27 Sadanina: pota: ma:nda: na pi-
laapa:peke. 28 Pake nala: halima: koto hau na piki pa e poka:peke
ya:la:me. Ipika: kikima: e epeke tupa: pokolo hata: ala:ta: ma:nda:
dia:ya:la: wanda:hali pa:ta: mandaneeki haluekema: hone wina:yeke
loa:me. 29 Hoke pi homeke a:nda: ika: kakema: na leke wanda:hali
epeaalo peleme pimanu lapa:peke. Kutupa ika: pita: wanda:halima: opi-
tolo hata: Koda: ipika: pa a:ta:ma: homa:la:eki mina:yeke loa:me. 30 Koda:
ipika: Holi Sipitidi make ka:nda:ma: na homaapa:peke. Do ekina:yeke
loa:me. Koda:ma: iki ota: ka:la:pa: tapaaluekema: ipikana:ma: mo Holi
Sipitidi pitaala: ekima: tombo amba: wiaala:me. 31 Ikana:ma: honema:
yawa:la:eki make titipu pikieki kuta kone a:mina:la:eki make mineke
panka:la:eki make tandapiki pi alemeeki make pi la la pitelemeeki make
do hande hoke hone witeleme ekimanu paeyo baota: 32 iki paeyao homu
pea hata: ika: kone pukima: homa: alu alu peata: Koda:ma:ta: Ketisoma:

peaala: ekina: hone witolo hata: ika: hoke haumanu pa paeyaala: ekina: ikana:ma: make ika:eki kone pa peaa alu alu pea:pa:peke.

5

Pa̱a̱ pu hala: alena: hala:eki

1 Koto ekina: ikita: Koda: ipika: hone pa:la: weki wandiki kone hata: Koda:na: pita:la: hau kone pea:pa:peke. 2 Hande Ketisoma: niki pa:ta: pukima: homa:la: tupa: ikana:ma: make pukima: homa hapa:peke. Ipikana:ma: Koda: ta:na:ma: homaaso hata: ma:na: lia halo haemeke tupa: totopo piki ale leke ipika: da:ta:la:eki kone nika:eki halawaeyekeme.

3 Kutupa make iki Koda:na: wanda:hali hata: loke hoeyaasa: haumanu make na tiaake haumanu make pasa:tei pita:la: haumanu make kutu pikieki manuna: pi ma:nda: a:nda: na hotia:pa:peke. 4 Keke pi make popeke na piki pi make hone na wiki pa pi alemeeki make ota: na leke Koda: pa:ta: keiyae pimanu la:tiki pea:pa:peke. 5 Do wape pa:la: ekita: Ota:ekie hone wia:pa:peke. Hali epima: loke hoeyaasa:eki make na tiaake hau pita:la:eki make pasa:tei hau pita:la:eki make (mo pasa:tei hau pita:la: ekita: hande toopima: wepia ula: ale pa:ta: yeni hau pita:la: ekima: kone handa:la:me) kutupiki hau pita:la: halita: Koda: Ketiso yaapona: Kilu Tombuao Hala: ekina: ota: pua:peke na ya:la:me.

6 Ma:nda:ma: hone na wiki pimanu alo hata: iki makeaapa:na: wotu handeteke hapa:peke. Koda:na: pi na opitolo hata: hande hoke haumanu pu haleme wanda:hali pa:ta: Koda: ipika: mineke panka:la:eki mo wanda:hali pa:ta: yapilieke. 7 Koto ekina: kutupiki wanda:hali ame̱le̱ ta:ma:ni pea na hapa:peke. 8 Amba: titina: ikita: timba: la:pa peeke pa:ta: haemepate ameta: Tekehalina: wanda:hali haleme ekina: pa̱a̱ pita:la:eki tukiki pa:ta: haleme wanda:hali ana:na: hapa:peke. 9 Mo hande pa̱a̱ pita:la: ekima: peaasa: hau manuta: dupae. Epeke hau pita:la: ekimanu make tikitiki hau pita:la: ekimanu make ota: hau pita:la: ekimanu make peaasa:me. 10 Tekehali ta:na:ma: homaalo pelemeeki puluekema: weiya pea:pa:peke. 11 Mo timba: lo pamba:la: pa:ta: hata: napeke na wita:la: alema: handeke haumanu pu haleme wanda:hali ame̱le̱ na ta:ma:ni pea na hake kutupiki haumanu mo hande pa̱a̱ peaasa: ekima: kone peneme yaena: lapa:peke. 12 Ika: a:mbao pitelemeeki manuta: wanda:hali yaala:ma: homaapa:na: pi hotia:pa:peke na ya:la:me. 13 Hau paeyao pita:la: ekita: mo hande pa̱a̱ pita:la: ekima: peneme yao walea:ka:na:ta: pita:la:eki teke handa:peke ya:la:me. 14 Kutupa mo hande pa̱a̱ pita:la: ekima: peneme yaasa:eki manuta: pa̱a̱ pita:la:eki kone yelieke. Koto ekina: wape dupa pa:la:me.

U peile halio. A̱i tiae. Homa:la:eki mina:pa:lao tiaeka:na:ta: Ketisoma: neke pa̱a̱ pealieke wape pa:la:me.

15 Koto ekina: epeke tupa: haluekema: wotu handeteke hata: hone na wiki haliweki leke na hake hone wotu witolo hata: hapa:peke. 16 Nate ma:nda: pa na mina:pa:laake nate paeyao wotu weiya handa:tiki pia:pa:peke. Ame do nate manuna:ta: hokeeki wotu pitelemeke handa loa:me. 17 Koto ekina: hone na wiki haliweki leke na hake hone wia Tekehalina: hone pa:la:eki handuluekema: pea:pa:peke. 18 Kutupa hoke ikali naa keaasa: ekima: iki hoeyaapa:na: kotoeki na piki Koda:na: Holi Sipitidima: iki tumbaatiki pita:la:eki muemena: ota: pea:pa:peke. 19 Kutupa

ika: yankeketiti amẹlẹ epeke pimanu alo hata: la:tiki pea:pa:peke. Kutupa make mo Baibolona: emeli buka ula: emelimanu make Tekehalina: pi laaso hata: ika: pukima: ta:na:ma: homolo hata: la:tiki pea:pa:peke. 20 Tekehali Yesu Ketisona: bikina: ala:ta: ala:ta: paeyao kita:la: ekina: hoto paeyao nika: Apa: Koda: pa:ta: keiyae pi la:tiki pea:pa:peke.

Hali pa:la: wanda:weki pita: wanda: ma:la: haliweki yaapona:eki

21 Ikana:ma: Ketiso pa:ta: paala:ma: homa haleme ekina: ika: kone homu pu alu alu pea hapa:peke. 22 Wanda:wekio hande ika: Tekehali pa:ta: homu pea haleme tupa: ika: haliki titi pa:ta: make homu pea hapa:peke. 23 Ketisota: hande siosi wanda:halina: you hali pa:la: tupa: halima: ipika: weteke make koto tupa: handeteke hala:me. Kutupa Ketisoma: mo siosi wanda:halita: ipika: loke tupa: haena: laa niki mea Da:taasa: Hali hala:me. 24 Koto ekina: hande siosi wanda:halima: Ketiso pa:ta: homu pea haleme tupa: wanda:wekima: make ika: haliki titi pa:ta: homu pea hapa:peke ya:la:me.

25 Haliwekio Ketisoma: ipika: siosi wanda:hali pa:ta: pukima: homolo hata: ipika: da:ta:la:eki kone alupaeyeke tupa: ikana:ma: make ika: wanda:weki pa:ta: pukima: homolo hata: hapa:peke. 26 Dupieke ekima: Ketisoma: hande ipika: siosi wanda:hali pima: make ikalima: make wamo peata: Koda:na:eki kone tombo waleekeme. 27 Hande siosi wanda:halita: ipika:eki mea haena: loluekema:ta: wamo pea epeao hakepiki wanda:hali haena: laata: hokeeki na tạlạạke eki a:nda: na piki wanda:hali kone haena: loluekema: dupiekeme. 28 Haliwekima:ta: ika: loke pa:ta: kone hone u haleme tupa: ika: wanda:weki pa:ta: make hone u hapa:peke. Hali epima: ipika: wanda: pa:ta: hone wotu u haya:ka:na:ta: ipiki kone hone wotu wita:la:me. 29-30 Hali ma:nda:ma: ipika: loke pa:ta: kone kiaaso hata: hone na wiki hau pea:peke na ya:la:me. Dia:me. Ipika: loke ipika: kone handeteke hata: punilieke. Koto tupa: kone Ketisoma: make nikita: ipika: loke tupa: hamonmono ipikana:ma: ipika: siosi wanda:hali puna:la:me. 31 Mo Baibolo bukama: la:la: tupa: Koto ekina: hali ma:nda:ma: ateke inkiki mina:pa:lao ipika: wanda: yaapo apa:tao hata: ipiliki yaapota: homeke kone halipipikie la:la:me. 32 Do pi tieketa: Baibolo bukama: la kita:la:me. Kutupa yaka honema:ta: Ketiso make ipika: siosi wanda:hali amẹlẹ hala: ekina: la:la:me hone witolopate pa 33 iki pa:ta: make la:la:me laa hone witolome. Koto ekina: haliwekio ikana:ma: ika: loke pa:ta: kone hone witeleme tupa: ika: wanda:weki pa:ta: make hone wia:pa:peke. Kutupa wanda:wekima: make ika: haliki titi pa:ta: homu pea hapa:peke.

6

Weki wandiki make ateke inkikina: pi la:la:eki

1 Weki wandikio. Tekehalima: waleeke handa ika: apa: ama: yaapona: pi na tunkuliki opua:tiki pea:pa:peke. Kutu pimika:na:ta: tikitiki hau pu halimikie. 2 Hande Naka: ama: apa: yaapo pa:ta: homu pea hapeke laa la: wieke pita: Koda:ma: titina: la: wiekeeki make apa:tao dupa leekeme. 3 Kutu pika:na:ta: neketa: epeke tupa: koto kenkena: hao hata: naka: bapimanu wotu yopuao halipikie.

4 Ateke titima: make ika: weki wandikima: mineke pankena: su na tiaake Ketiso hau pitolo hata: wala:la:eki make tikitiki yaasa:eki make pea:pa:peke.

E pa hameke pokaasa: haliweki make handeteke hala: haliweki make

5 E pa hameke pokaaseme haliwekio ika: handeteke haleme haliwekina: pi paala:ma: homolo hata: opua:pa:peke. Makeaasa: hau na piki Ketisona: e pokaaseme tupa: opua pea:pa:peke. 6 Handeteke hala: haliweki ta:na:ma: homaaluekema: mo haliwekina: leke popelekema: hata: homeke na piki Ketisona: e pokaaseme haliweki hata: Koda: ipika: hone pa:la: hau puluekema: honkopu hao pea:pa:peke. 7 Koto ekina: ikana:ma:ta: kenke haliwekina: e pa hameke pokaasoma:me hone na wiki Tekehalina: e kone pokaasoma:me hone wia ta:na:ma: homolo hata: pokaapa:peke. 8 Doeki make hone wia:pa:peke. Tekehalima: epeke tupa: e pokaaseme haliweki paeyao pa:ta: yenki epekeeki halieke. Ma:nda:na: e pa hameke pokaaseme haliweki pa:ta: make ika: e kone pokeleme haliweki pa:ta: make epeke yenki milimikie.

9 Handeteke haleme haliwekio ikana:ma: make ika: e pokaaseme haliweki pa:ta: paala: tiaake pi na leke epeke tupa: hapa:peke. Doeki hone wia:pa:peke. Iki make ika: e pokaaseme haliweki make ika: Tekehali tieke homeke kone hepeni nane hala:me. Kutupa ipikana:ma: wanda:hali paeyao pa:ta: homeke hone u hala:me.

Koda:ma: kita:la: alemanu nika: lokena: pambaamana:e

10 Pi paetolo hata: dupa alome. Ikana:ma: Tekehali ta:ma:ni pea hata: ipika: wele pita:la:eki meata: honkopu hao hapa:peke. 11 Sadanima: iki makeaasa: ekimanu ikana:ma: dạọla hata: bepolaluekema:ta: ika: loke a:mbaamena: mo Koda:ma: kita:la: alemanu paeyao mea pambaapa:peke. 12 Do ekina:yeke loa:me. Nikana:ma: kenke haliweki pa:ta: a:nda: na litoloma:pate oli ya nanema: haleme hoke temokomanu amẹlẹ make do timba: lo pamba:la: ekina: you hali amẹlẹ make teke hali pa:ta:manu make mo wele pita:la:eki pa:ta:manu make a:nda: litoloma:me. 13 Koto ekina: Koda:ma: ika: loke a:mbaamena: kita:la: alemanu ame kone mea pambao hapa:peke. Kutupa hande hoke natemanu ipilie dina:ta: ika: a:nda: tunkuliki haliwekima: iki hoeyaaluekema: limi ala:ta: ikana:ma: ana:na: a:mbao hata: tombona: opolo puata: ika: halimi alena: kone pa tiao hao halimikie.

14 Koto ekina: tiao hata: tikitiki yao hapa:peke. Ika: hako yameleme ekita: ota: hau pita:la:eki yama:pa:peke. Ika: hakoko a:mbaasa: hanka:ta: tikitiki hau pita:la: ekima: a:mbaapa:peke. 15 Kutupa ika: anke dake pambaaseme ekita: hande Koda:ma: ika: a:nda: peliaasa: Pi Seliapota: ai la haluekema: tikitiki yaasa:eki pambaapa:peke. 16 Hanka:ta: hoto paeyao mina pominolo hata: hone tulaasa:eki mina pomua:pa:peke. Kotoeki mina: hata:ta: mo hoke Sadanima: ipika: ti tala: a:ndelimanu pila:la: ekita: ana:na: a:mbaalimikie. 17 Kutupa ika: a:nda: you aka:ta: Koda:na: da:taasa:eki kone pambaapa:peke. Kutupa make mo Sipitidi kita:la: kepeteta: pa mo Koda:na: pimanu kone mea miniki hao hapa:peke. 18 Do haumanu paeyaota: Koda:ma: tamba: mina:yeke pitolo hata: yeni pea:tiki pu hapa:peke. Koto mo Sipitidima: walolo haena: hoto paeyao yeni pea:pa:peke. Koto ekina: wotu handeteke hata: soka:la:ma: na homeke Koda:na: wanda:hali paeyao pa:ta: hone witolo hata: hoto paeyao yeni pea:tiki pu hapa:peke. 19 Kutupa yaka biki make yeni pitolo hata: Koda: pa:ta: hala:tiki pea:pa:peke. Ima:ta: tikitiki yao hata: mo hande Pi Seliapo a:mbao ula: ekimanu handa: wia honkopu hao wala:tiki pionoyeke Koda:ma: kotoeki kina: yeni pea:tiki pea:pa:peke. 20 Ita: dipula pita: kone

mo hande Koda:na: Pi Seliapo wala:tiki pitolo halie. Koto ekina: do Pi Seliapo honkopu hao walonoyeke yeni pea:tiki pea:pa:peke.

Paeyaasota: mo pelia:pa:pekee la:la:eki

21 Nika: kame hande Tekehalina: e epeke tupa: pokaasa: hali Tikikasima:ta: I̱ haloeki make I̱ma: pitoloeki iki pa:ta: la kilieke. 22 Ika: puki hana: noka:paaluekema: nikana:ma: pitoloma: ekimanu paeyao ipikana:ma: iki la kina:yeke Tikikasi iki pa:ta: ta tapaaso handa:pe.

23 Nika: Apa: Koda:ma: make Tekehali Yesu Ketisoma: make iki pa:ta: puki lopa:niaasa:eki make pukima: homa:la:eki make hone tulaasa:eki tonka:na: kia:ka:na:ta: epelieke. 24 Kutupa Tekehali Yesu Ketiso pa:ta: hoto paeyao pukima: homo haleme wanda:hali pa:ta: Koda:ma: ipika: pa a:ta:ma: homa:la:eki kia:ka:na:ta: epelieke.

Poloma: Pilipai Siosi pa:ta: tapaeyeke wapee

1 I̱ Polo make Timodi dikana:ma: Yesu Ketisona: e pokaaso hata: mo
Pilipai nane haleme Koda:na: wanda:hali ika: siosi you haliweki pa:ta:
make ika: dikoni haliweki pa:ta: make iki Yesu Ketiso pa:ta: haleme
wanda:hali paeyao pa:ta: do wape pea tapaasopa:me. 2 Nika: Apa: Koda:
pita: nika: Tekehali Yesu Ketiso yaapoma: iki pa:ta: mo a:ta:ma: homa
tamba: mina:la:eki make mo puki lopa:niaasa:eki make kina:e.

Poloma: yeni peaeyekeeki

3 Iki hone u moneaaso pita:ma: paeyaota: I̱ma: Koda: pa:ta: ikina:
keiyae pi la:tiki pu halome. 4 Kutupa ikina: Koda: pa:ta: I̱ma: yeni
peaaso pita:ma:ta: ta:na: pita: hata: peatiki pu halome. 5 Pa ekipeke mo
amba: hande titi panake pa:ta: kone kini pea a:pa ame do natena: I̱ma:
mo Koda:na: Pi Seliapo walono ikana:ma: I̱ tamba: mimi hau manuna:
hone witolo hata: loa:me. 6 Koto ekina: Koda:ma: iki pa:ta: kini pia: eta:
Yesu Ketiso ipilie natena: poko paeyaaluekema: ota: pa pokolo ombu
halieke hone ulume. Koto pa:la: ekina:ta: ya pukima: iki pa:ta: ta:na:ma:
homolo hata: iki hone u halome. 7 Koto ta:na:ma: homolo ekita: ota:
a:pa:la:me. Do Koda:ma: ka:leke pokolo e seliapota: iki ame̱le̱ mandak-
ena: apa:tao pokoloma:me. Ame do I̱ dipula pilu pita:ma: make amba:
pa pomu haowa: pita:ma: make I̱ma: mo Koda:na: Pi Seliapota: honkopu
haena: loluekema: ya pima: a:nda: litolo hombo peao halo ekita: iki
ame̱le̱ apa:tao hata: pu haloma:me. 8 Yesuma: wanda:hali pa:ta: pukima:
homa:la: tupa: kone iki pa:ta: I̱ma: make mandake tupa: pukima: homolo
hata: iki ame̱le̱ a:pa haowee hone u halome. I̱ma: do alo pita: ota: pi aloeki
Koda:ma: handa:la:me.
9-10 I̱ma: iki pa:ta: dupiki yeni peao halome. Mo yeni peao halo
ekita: ikana:ma: ota: epeke titina: hau ma̱leke lia:peke ya:la: ika: pukima:
homa:la:eki make ika: ota:eki homeke hone wita:la:eki make ika: honema:
teli pita:la:eki make mandakena: daeyolo daeyolo ombu haena: I̱ma: do
yeni peaasome. Koto haumanu iki tukiki pa:ta: daeya:ka:na:ta: mo Ketiso
ipilie natena: ikita: haumanu na pu hoeyao aleta: na piki wanda:hali
halimikie. 11 Kutu pilie ekima:ta: ika: halemeeki tukiki pa:ta:ta: mo Yesu
Ketiso homekema: puemena: lapeke ya:la: hau manuma: iki tukiki pa:ta:
tumbaalieke. Iki tumbaeya:ka:na:ta: kota: koto hauma:ta: Koda:na: pi lao
yeiya: laalieke.

*Mo Polona: dipula pitieke ekima:ta: Koda:na: Pi Seliapo kende tupa:
wina: leekeeki*

12 Ya Ketiso yankeke tonuo I̱ma: ya hone pa:la: ekita: iki paeyaoma:
mo hande I̱ pa:ta: a:pa pia: ekimanu hone uemena:e. Koto hande hau
manuma:ta: mo Koda:na: Pi Seliapo sa:sa: na pita:la:pate ota: kende tupa:
wina: ala:me. 13 Koto ekima:ta: mo hande Sisana: da handeteke haleme
a:ndeli miniki haliweki paeyaoma: make pa do haleme wanda:halima:
make I̱ma: Ketisona: e pokaaso hali halo ekina: dipula mea pitalemeke
handelememe. 14 Koto mo Ketiso yankeke tonu anekema:ta: mo Tekehali
hone wotu tulaena: ya dipula pilu ekima:ta: iki wele peaala:me. Koto
ekima:ta: ikana:ma: hoto paeyao paala:ma: na homeke pipita: pa pua
hata: pi wala:tiki pu halememe.

15 Koto pa:la:pate mo mandane ape ape lo haleme haliwekima:ta: I̱
pa:ta: honditi pitolo hata: Ketisona: pi walo halememe. Pateta: pa mo
mandane haliweki ma:nda:ma:ta: epeke hone witolo hata: walo hale-
meme. 16 Ame do loa: haliwekima:ta: mo Pi Seliapota: honkopu haena:
loluekema: mo pima: a:nda: litolo hombo peao hala: hauta: Koda:ma: I̱
pa:ta: ka:la:me hone wilimime. Koto ekina: I̱ pa:ta: pukima: homolo hata:
mo pi walo halememe. 17 Mo hande amba: titina: loa: haliwekima:ta:
Ketisona: bikina: epeke hone na wiki pa ika: biki homeke daeyaluekema:
yeke pi walo halememe. Ika: honema:ta: I̱ma: do dipula pita: ka:nda:
mandaneeki mina:e laa pi walo halememe. 18 Koto pa:la:pateta: Keti-
sona: pita: pia:peke ya:la: pota: ula: tupa: waleme ekina:ta: I̱ma: ta:na:ma:
homolome. Epeke hone witolo pia:ka:na: make o epeke hone na witolo
pia:ka:na: make a:pa:la:me. Pina:e. Kutupa I̱ma: ta:na:ma: homolo ombu
halueke.

Pa ekia:nda: epea:ka:na:ta: Ketisona: e poka:peke ekina: waleke wilieke

19 Pa ekipeke mo ikana:ma: yeni peao halemeke mo Yesu Ketisona:
temokoma: I̱ tamba: mina:la: ekina: make I̱ta: dipula da mina:pa:lao pomu
halueke hone ulume. 20 Ya peawee laa hone tieke pa:la: ekita: mo I̱ma:
pokono Koda:ma: ka:la: eta: ota: na mina:pa:laake nate paeyao make
ota: ame do dipula pilu pita: make ota: pipita: pa pua hapeke yelieke la
alome. Kutaata: I̱ homoa:ka:na: make o pa hao haoa:ka:na: make ya halo
hau paeyaoma: mo Ketiso yeiya: lao halueke. 21 Pa hao haoa:ka:na:ta:
Ketisona: e pokaapeke ekina: waleke wiliepate homono lemeka:na:ta: pa
mo haka:ta:pao wiala:eki mulueke. 22 Koto pa:la:pate pa ya hao halue
ekima:ta: mo epeke e mandaneeki pia:peke ya:ka:na:ta: kota: I̱ma:ta:
handoeki m̱aleke lua:pe mone mata:la:me. 23 Ale yaapoma: yola: alu
pita:la:me. Do kenkena: haloeki mina:pa:lao Ketiso yaapo pua hapeketa:
hone wotu pa:la:me. Kutupa make do polueke alo ekita: I̱ pa:ta:ta: ota:
epekeeki ya:la:pate 24 I̱ma: iki tamba: muluekema: pa hao halo ekita: ota:
tumiki haue. 25 I̱ma: ota: koto hone witolo hata: pa hao halueke hone
witolome. Ika: Koda: pa:ta: ta:na:ma: homo hone tulaalemeeki daeyao
honkopu hao hamena: tamba: muluekema: I̱ta: iki ame̱le̱ paa halueke.
26 Koto ekina: I̱ mo iki ame̱le̱ a:pa haluma: ekima:ta: ikana:ma: Ketisona:
biki yeiya: laasemeeki daeyaena: lelieke.

A:nda: tunkuliki wanda:hali pa:ta: paala:ma: na homa:pa:pekeeki

27 Ketisona: Pi Seliapoma: puemena: wala:la: tupa: pu haleme hauta:
ota: tumiki haue. Kutu pilimipate I̱ epoa:ka:na: make o pa ika: pilimi
hauna: pi lalimieki opua:ka:na: make kota: ikita: taka:lao haemeka:ta:me
hone ulueke. Kutupa mo wanda:halima: Ketisona: Pi Seliapo pa:ta:
hone tulaena: ikana:ma: ota: homeke hone wia hata: tamba: mualu-
alu pu haemeka:ta:me hone ulueke. 28 Ikana:ma: ika: a:nda: tunkuliki
wanda:halita: paala:ma: na homeke hoto paeyao aela: bao hapa:peke.
Ika: aela: baalo peleme ekita: mo a:nda: tunkuliki wanda:hali pa:ta: pate
hauma: wala:la:eki yelieke. Koto pate hau handolota: ikana:ma: mo iki
Ketiso wanda:halima: iki ota: bepolaalimikie hone wilimikie. Koda:ma:
ka:la: wele homekema: bepolao halimikie. 29 Ikana:ma: Ketisona: e
pokawamena: yeke Koda:ma: iki pa:ta: epeke waleke ka:la:me. Do e
pokawaluekema: pa ika: hone tulaaso ombu halo peleme ekima: dia:
ya:la:pate pa Ketiso ipika: hauna: ka:nda: make meawaso ombu halimi

ekima: tonka:na: ipika: e pokalimikie. 30 Ameta: ikana:ma: I amelẹ mandakena: ta:ma:ni pea mo a:nda: lita:la: ekina: tunao hapa:peke ya:la:me. Mo amba: hande pueke handeme a:nda: kone alome. Kutupa ikana:ma: ame mo opiteleme a:nda:ta: koto mandake a:nda: kone pa pu halome.

2

Homu pu alualu pia:pekeeki

1 Ika: Ketiso pa:ta: haleme ekita: iki honkopu hamena: la:la:pe o ipika: pukima: homa:la: ekima:ta: ika: hone bamena: la:la:pe o ikana:ma: mo Holi Sipitidi amelẹ ta:ma:ni pea halemepe o ika: kone pukima: homolo epeke hau pu alualu pelemepe. 2 Kutu pu haleme ekina:ta: kota: ika: hone mandake wilimieki tekena: make ika: mandake pukima: homa: alualu peleme ekina: make ika: mandake hone peleme ekina: make ika: homeke hone wilimi ekina: make kotoeki paeyaoma: I ta:na: wopu homa: tiaamena: iki sutiaasome. 3 Kutupa make naka: honumake homeke hone witolo o honumake hau o handaena: hau ma:nda: na pea:pa:peke. Kotoeki na pikita: iki paeyao homu pu alualu pea hata: ma:nda: pa:ta: ika: hauma:ta: nika: hau lombei pa:la:me laa hone u hapa:peke. 4 Koto ekina:ta: pa naka:eki homeke hone witolo ma:nda:na: ekita: naka: leke tankema: na handeke wopu hone wia handeteke ha alualu pea:pa:peke.

Ketisoma: homu pea hayeke ekima: Koda:ma: ipika: yeiya: laeyekeeki

5 Ika: honema: pu haleme hau manuta: mo hande Yesu Ketiso ipika: honema: pu hayeke hau leke kone pia:pa:peke alee.

6 Yesuma:ta: ipika: ateke Koda:na: hau leke kone pu hayekepate pa ipikana:ma: Ya Apa: tupa: hapeke ekita: ya welema: pa:ta:la: mulueke hone na wiekeme.

7 Koto hau na pikita: ipika: honema: hone pieke ekina: hata: hande Apa: tupa: hapeke ekita: pa wina: kone do kenkena: ma:nda:na: e pokaaso halina: hau leke miekeme. Kutupa ipikita: kenke hali leke a:paata: kenke hali tupa: hayekeme.

8 Kutupa ipikana:ma: ipiki kone homu pea hata: mo homolo polo pieke ekina: na kiake mea homeekeme. Hande ipikana:ma: a:ka:tei wapepiki tina: homeeke ekina: loa:me.

9 Koto haumanu piekeeki tekena:ta: Koda:ma: Yesuta: ota: paeyaona: titina: hali haena: mea a:meiyao ota: biki paeyao lombeipiki biki kone haleekeme.

10 Koto ekina:ta: Yesu yeiya: laaluekema:ta: hepeni nane haleme ale manuma: make do kenke nane haleme ale manuma: make o kenke oto nane haleme ale manuma: make kotoeki paeyaoma:ta: ipiki pa:ta: tumiki yotu hao panda: pilimikie.

11 Kutupa mo Ateke hala: Koda:na: biki yeiya: laaluekema: iki paeyaoma: paeyao opina: peneme yaaso hata: Yesu Ketiso ipiki homeketa: ota: Tekehalie laa lelimikie.

Do kenkena: pa̱a̱ peaasa: wanda:hali

12 Ya yankeke tonuo. Hande Ima: iki amelẹ mandake haoma: pita:ma:ta: ya kakena: homo haeme ekita: epea:pate ameta: I iki amelẹ na halo dina: ya kakena: pa homo halimi ekita: kota: koto ekita: ota: titina: haue. Ika: Ketiso haleme ekita: paala:ma: make pututuma: homolo hata: pu paeyaaluekema: hone wopu u hapa:peke. 13 Kota: pa ekipeke Koda:ma:ta: ikana:ma: ipika: hone pa:la: hau pulu pa:la:eki

peawaluekema: ika: hone pina:yeke ika: tukiki pa:ta: e pokolo ombu
hala:me. 14-15 Do kenkena: hoihoi piki hoke hau pu haleme wanda:hali
tukiki pa:ta: hata: ikita: hoke haumanu na talo yako pea Koda:na: tikitiki
piki wekiwandiki haluekema:ta: ika: hau paeyaona: la la pu ape ape na
leke hao hapa:peke. Mo hande hoihoi piki wanda:hali pa:ta: mo hande
deto hala: pi la halolo hata:ta: ikita: oli hande hombulanka: to hala:
tupa: hapa:peke alee. 16 Koto hau a:nda: pimikina:ta: kota: Ima: ikina:
Ketisona: paa epolo pa:la: natena: ya paleke na hake halo polo ekina: teke
wilieke. Kota: pa ekipeke ikana:ma: koto peleme ekima:ta: ya pokoa: eta:
pa hameke e na pokea: ya:ka:ta:me lolo pelemeeki walieke.

17 Koda: pa:ta: lia halo haemeke tupa: ikana:ma: make ika: Koda: pa:ta:
hone tulaleme ekima:ta: koto tupa: kone pu halememe. Koto pu hale-
meeki mandaata: eki a:nda: pitolo ya we holaemeka:na:ta: kota: ta:na:ma:
homolome. Pina:e. Koto ekina:ta: Ima: iki amele mandakena: ta:na:ma:
homoloma:me. 18 Ikana:ma: make koto tupa: ta:na:ma: homolo hata: I
amele mandakena: ta:na:ma: homa:pa:peke.

Timodi tapaalo piekeeki

19 Ika: pimanu a:pa moka:lalieeki opitolo hata: I sa:sa: peaena: mo
Tekehali Yesu ipika: hone pa:lekeya:ka:na:ta: kota: hosiki hao Timodi
iki pa:ta: tapaaluekema: hone witolome. 20-21 Mandane wanda:hali
paeyaoma:ta: ika: honumake honumake hone homeke u halemepate pa
mo Yesu Ketisoma: pulu pa:la: ekita: hone na u halememe. Kutu pu
halemepate Timodima: homeke homeketa: Ima: witolo hone mandake
witolo hata: iki pa:ta: a:ta:ma: homa hao hala:me. 22 Ikana:ma: make Tim-
odita: handolota: ota: epeke halie la handelememe. Kutupa make a:tala:
leke hata: Timodi dikana:ma: Koda:na: Pi Seliapo daeyaena: poko hapa:
eta: hone wilimime. 23 Kutaata: pa titina: amba:la I pa:ta: epolo pa:la:
hau manuta: eki haumanu ipiliepe la handata: kota: ipikita: iki pa:ta: ai
epena: tapaaluekema: hone witolome. 24 Kutupa make Tekehalima: I
pa:ta: waleke kia:ka:na:ta: iki handuluekema: I make hosiki hao ipulueke.

Epa:pototaitisi tapaali pieke pi

25 Ya honema:ta: nika: Ketiso yankeke Epa:pototaitisi iki nane epena:
ota: tapaapeke ya:la:me hone ulume. Ipikita: I yaapo mandakena:
Koda:na: e pokaaso hata: mo Pi Seliapo hoeyaama:na: sa:sa: pitolo
hata: haopa:me. Kutupa ipikita: I tamba: muluekema: ika: pi lawaasa:
hali make haya:me. 26 Ipikana:ma: iki ai handuluekema: hone wotu
u hala:me. Kutupa ipiki yeni haasa:me pi opelemeeki opitolo hata:
ipikana:ma: puki tandama: homa:la:me. 27 Ota:e ipikita: yeni tieke mea
ota: teke pa:ta: homea:pate Koda:ma: ipiki pa:ta: a:ta:ma: homea:me.
Pa ipiki homeke dia:ya:pate Koda:ma: Ima: puki tanda ma:nda:ma: na
homonoyeke I pa:ta: make a:ta:ma: homea:me. 28 Koto pia: ekina:ta:
Ima: ipikita: iki pa:ta: tapaaluekema: hone tieke wotu pa:la:me. Ku-
taata: ikana:ma: ipiki paa ipilieki handolota: ta:na:ma: paa homilimikie
kutupa ya ka:nda:ma: homoloeki make pa paeyaalieke. 29 Koto ekina:
ikana:ma: ipikita: nika: yankekeo laa ta:na:ma: wopu homa mo Teke-
halina: bikina: handa mea:pa:peke. Koto ekina:ta: ipikana:ma: pia: hau
tupa: pu haleme wanda:hali paeyao pa:ta: hone wopu u hapa:peke.
30 Ketisona: e pokaaluekema: hone witolo hata:ta: ipiki homaapa:na:

hone na wieke ekima: ipikita: tekepa:ta: homeekepate piekeme. Kutupiki hauta: ikana:ma: I̱ tamba: mea:pa:peke na ya:la: ekita: ipikana:ma: pealuekema: piekeme.

3

Ota: tikitiki hasa: hau

1 Ya Ketiso yankeke tonuo. Ya pi lo paeyaaluekema:ta: dupa alome. Ikana:ma: mo Tekehali pa:ta: tunao hata:ta: ta:na:ma: homo hapa:peke. Amba: hande wape pua:eki paa wape puluekema: soka:la: na pa:la:pate iki lopaama:na: sa:sa: pina:e hone witolo ekina: paa wape pitolome.

2 Koto ekina: mo kikama: leke hoke haumanu puluekema: taapolo hata: mo wanda:halina: loke yonkeleke kialuekema: hoto paeyao hone u haleme haliwekima:ta: iki hoeyaama:na: wopu handeteke hapa:peke. 3 Mo hau pu haleme haliweki dia:ya:la: pateta: nikita: mo ota: sekemesaisi hauta: mea haloma:me. Pa ekipape. Nikita: Koda:na: yakopiki temokoma: tamba: minolo haena: Koda: pa:ta: yeni pu haloma:me. Kutupata: Yesu Ketiso pa:ta: tunao hata: paleke na hao haloma:me. Kutupa make mo nika: manda loke nina: peaaseme haumanu pa:ta: hone ota: homeke a:nda: ti lao na haloma:me. 4 I̱ma:ta: koto haumanu pa:ta: ota: hone ti lao hapeke ya:la:me. Pa ekipeke alo. Ma:nda: epima: mo manda loke nina: peaasa: hau pa:ta: hone ti lao hapeke ya:la:me hone wia:ka:na:ta: I̱ma:ta: ipiki ota: ankulapeke ya:la:me hone witolome. 5 Ya mendieke nate pula: homeke yapeeke dina: I̱ sekemesaisi hau peaemekeme. I̱ta: ota: Isulai hali hano Isulai nane mendiekeme. I̱ta: Benisaminina: tapakee. Kutupa ya apa:na: atekena: ateketa: mo Hibulu haliweki homeke haemekeme. Hande Diu wanda:halina: pi ula: ekimanu miniki haasa: ekina: pi hotuma:ka:na:ta: kota: I̱ta: Pa:tisi hali haowa:me. 6 Kutupa Koda:na: hau puluekema: hone wopu witolo hata: I̱ma: mo siosi wanda:hali pa:ta: tanda hala:tiki pu haowa:me. Homekema: mo hande pi ula:eki paeyao miniki haasa: hauma: tikitiki haasa: hali hapeke ya:ka:na:ta: kota: I̱ma:ta: hau ma:nda: na pu hoeyaowa:me. 7 Koto pa:la:pate I̱ma: Ketiso pa:ta: hone tulaaluekema: yeke mo hande ya biki wia: alemanu paeyaota: ameta: pa alee hone ulume. 8 Koto alemanu homeke dia:ya:la:pate pa ya pu haowa: hau paeyao tapaota: ota: pa alee hone witolome. Pa ekipeke. Mo ota: titina: hauta: ya Tekehali Yesu Ketiso handuluekema: yeke alome. I̱ta: ipika: e pokaasa: hali homeke haluekema: yeke ya pu haowa: hau paeyao kiao baowa:me. Ketiso ya Tekehali haena: ta:ma:ni pea haluekema: yeke mo hande hau paeyaota: pa mo pa tana baasa: punku piki alemanue hone witolome. 9 Koto ekina: mo tikitiki yao hala: ekita: ya kone na polome. Hande Mosesima: mieke Lo Pimanu opua pu hao mea:peke ya:la: ekima: na polome laa loa:me. Mo Koda:ma: Yesu Ketiso pa:ta: hone tulaasome wanda:hali pa:ta: ku hala tikitiki yao hala: ekita: ame molome. Do tikitiki yao haasa: ekina: teketa: hone tulaasa:ekie. 10 Ya hone pa:la:eki homeketa: ota: Ketiso handuluekema: hone pa:la:me. Koto hone pa:la: ekita: Ketiso ipika: tiala: wele pa:la:eki muluekema: make ipikana:ma: tanda mieke tupa: muluekema: make kutupa Ketiso homeeke tupa: I̱ make mandake tupa: homuluekema: hone pa:la:me. 11 Dupitolo hata:ta: ya homulue ekita: Koda:ma: bepolao I̱ paa mea tialieke hone witolo ya hone ti lao halome.

Tombo muluekema: a̱iya pua:peke hau

12 Īma: koto haumanu paeyaota: ana:na: ana:lao amba: mea hata:
Īta: ana: pa:la:me pi na alome. Īma: mo kita:la: epeke ale miono Yesu
Ketisoma: Ī mea hala: ekina: Īma: koto ale muluekema: honkopu pa
haaso ombu halome. 13 Ya yankeke tonuo. Īma:ta: ota: alome ya
honema: mo hande hauta: āi na molome hone witolopate pa dupiki
hau homeke pitolome ya putia epoa: haumanu paeyao hone yonka:lao
mina:pa:laapa:laa pua:tiki mo mulu polo ale muluekema: honkopu hoke
hao pulume. 14 Koto ekina:ta: mo hotonelina: yenki muluekema: Īma: mo
tombo hala: pa:ta: tikitiki āiya pulume. Do ekina: alome. Oli hepeni nane
hao hapekeeki miono Koda:ma: Yesu Ketiso pa:ta: yama: Ī wi la:la: ekina:
alome.
15 Niki tukiki pa:ta: taka:lake temoko pila: wanda:hali nikana:ma:ta:
kutupiki haumanu pa:ta: homeke hone u hamana: pea:peke aleo. Koto
pa:la:pate do wape tapaaso wanda:hali iki ma:nda: epima: koto piki
haumanu pa:ta: ta:ta: ta:ta: piki hone wimika:na:ta: kota: Koda:ma: ika:
hone tikitiki yao u tialieke. 16 Eki hau puma:ka:na:ta: mo amba: mea putia
epoma: hau tupa: kone ame do ane make koto hau tupa: kone pua:tiki
pomana:e.
17 Ya yankeke tonuo. Ikana:ma: Īma: pitolo hau hondo hapa:peke. Mo
hande puemena: waloma: tikitiki haumanu pu haleme wanda:halina:
epeke haumanu ikana:ma: handa honduluekema:ta: hone wopu u
hapa:peke. 18 Ame do lolo polo pita: Īma: amba: iki pa:ta: hoto eleke
eleke wopu la ku haowa:pate ameta: Īma: ē alo alo hata: paa ta la kitolo
handa:e. Mandane wanda:hali ika: pu haleme hauma: kone mo a:ka:tei
wapepiki ti manda Ketiso homa:la:eki pa:ta: ikita: a:nda: tunkulao haena:
lo haleme. 19 Koto wanda:halima:ta: ika: lokena: hone pa:la: ekimanu
teliolo hata: panda: puniao haleme ekina: ikita: ti to hala: pa:ta: pua
hao halimikie. Mo ika: yaaloma: homa:pa:peke ya:la: hau pu halemeeki
pa:ta: hakoko lu halememe. Kutupa ikana:ma: pa do kenkena: hau
pu haleme wanda:halina: hau leke pu halememe. 20 Koto pa:la:pateta:
nikita: hepeni kenkena: teke wanda:hali hata: nika: pa:ta:la:la: Tekehali
Yesu Ketiso oli hepeni nanema: epena: yeke ta:na: lulu hata: yu wia
haloma:me. 21 Ipikana:ma:ta: mo nika: dete piki tande polo pa:la: loke
manuta: mo ipika: ota: ta:ta: piki pāā pupapeke lokema: handekeeki topo
peao hawalieke. Koto hauta: mo ipika: ala:ta: ala:ta: paeyao lu tumbapeke
ya:la: welema: peawalieke.

4

Pea:peke ya:la: haumanu

1 Ya yankeke tonuo. Ikana:ma: Īma: hande loa: pimanu paeyao hone
witolo hata: ika: mo Tekehali pa:ta: haleme ekita: ota: taka:lao hao
hapa:peke. O ya yankeke tonuo. Ikita: ya puki piki wanda:halie. Īma:
iki amēlē mandakena: haluekema: hone wopu pa:la:me. Ikana:ma: Ī
ta:na:ma: homa: tiao halememe. Īma: make iki pa:ta: paleke na hao
halome.
2 Yuodia neke make o Sindiki neke make Īma: alo pi opua:pe. Ip-
ilikana:ma: Ketiso hakila: hata:ta: hone homeke u hapena: Īma: ipiliki
hone u tiaasome. 3 Kutupa ya Ketiso ta:ma:ni epekeo. Neke pa:ta:
make mo wanda: yaapoma: hone homeke wina: tamba: mia:peke alome.
Pa ekipeke mo wanda: yaapo make Ka:lemiti make mo ya e mandake
pokoloma: wanda:hali paeyaoma: tonka:na: mo Ketisona: Pi Seliapota:

peo lao daeyaena:yeke I̱ma: iki ame̱le̱ weleke we wopu pea e tieke pokoma:me. Koto wanda:halina: biki paeyaota: mo Koda:na: deto hala: tapakena: biki ula: bukana: wape pa ula:me.

4 Ika: Tekehali pa:ta: haleme ekina:ta: hoto paeyao ta:na:ma: homu hapa:peke. Paa make alome. Ta:na:ma: homu hapa:peke.

5 Wanda:hali paeyao pa:ta: ika: pilimi hau manuma:ta: ika: homu piki hau walo hapa:peke. Mo Tekehalita: niki teke pa:ta: hala:me. 6 Ala:ta: ala:ta: paeyao pa:ta: hone witeleme ekina: ka:nda:ma: homolo na yoko hapa:peke. Kotoeki na pikita: hoto ma:nda: a:nda: Koda: pa:ta: yeni pimika:na:ta: ika: mia:peke ya:la: alemanu kina: keiyae alo hata: honke lo hapa:peke. 7 Koto ekina: ikana:ma: Yesu Ketiso ame̱le̱ tunao haseme ekina:ta: mo wanda:halina: hone wilimieki ota: lombeipiki Koda:na: puki lopaasa: ekima: ika: hone puki yaapo hoeyaama:na: epeke tupa: handeteke hao halieke.

8 Ya yankeke tonuo. Ya paeyaaso pita: dupa alome. Ika: honema: mo epeke hau pita:la: haumanu make mo yeiya: lapeke ya:la: haumanu make kota: haumanu homeke hone u moneao hapa:peke. Dupiki hauna: loa:me. Ota: hau pita:la:eki leke tendepiki hau pita:la:eki tikitiki hau pita:la:eki aleta: ma:nda: na ta̱leke hau pita:la:eki hau seliapo seliapo pita:la:eki yole hau pita:la: ekimanu make koto haumanu paeyao homeke hone u hamena: alome. 9 Mo hande I̱ma: la kueke opua mimi mana: pi manuta: ota: pu hapa:peke. Ya pima: loeke opimi tupa: make ya hauma: pueke handeme tupa: make ota: pu hapa:peke. Koto ekina: mo nika: puki lopao hamono lo hala: Koda:ta: iki ame̱le̱ hao halieke.

Ika: pa halemeke ale mea kei̱yae leeke pi

10 O I̱ma: mo Tekehali pa:ta: halo ekina:ta: ta:na: tiekema: wopu homolome. Pa ekipeke. Mo nate eleke eleke wopu paeya: hoki naneta: ikana:ma: I̱ pa:ta: ika: a:ta:ma: homelemeeki paa waluekema: pota: handa: wimika:ta:me. Ikana:ma: I̱ hone yonka:laememe pi na alopate pa mo ika: a:ta:ma: homelemeeki wala:peke pota: na handa: witolo pia:ka:ta:me alome. 11 Kutupa I̱ma: honumake hali halome hone witolo hata: do pi na alome. Pa ekipeke. Mo ya halo ta:ta: ta:ta: piki tupa: paeyaona: ta:na:ma: homuluekema: hone ulume. 12 Mo miniki hapeke ya:la: alemanu ota: dia:ya:la: hau pita: mo aneke hapu haka:ta:pao miniki hapeke ya:la: hau yaapota: I̱ pa:ta: epeeke pea handa hone ulume. I̱ma: aneke hapu noluekema: make tea:ma: homuluekema: make aneke hapu haka:ta:pao wia haluekema: make hosikieki siki wia haluekema: make nate ma:nda: epina: I̱ma: hando pa:ta: hata: do hau paeyaota: handa halo ekina: ta:na:ma: homuluekema: hone witolome. 13 Do hau paeyaota: Ketisoma: ka:la: welema: bepolatia a:pa polome.

14 Koto polopateta: mo ikana:ma: ya ka:nda:ma: homoa: ekimanu tamba: mimi ekita: ota: epeke hau pimime. 15 Iki Pilipai wanda:halima:ta: I̱ma: amba: hande Ketisona: Pi Seliapo waloa:ta: mo hande Ma:sedonia mina:pa:lao poa: dina: koto pita:ma: siosi tapake ma:nda:ma: dia:ya:pate ikana:ma: homeke I̱ tamba: muma:me laa ota: hone witolo pitememe. Siosi tapake ma:nda:ma: ika: manima: I̱ ota: na tamba: mimipate ikana:ma: homeke koto hau pimime. 16 I̱ mo Desalonaika hata: hoto yaapo a:nda: I̱ mani dia:ya: dina:ta: ikana:ma: I̱ tamba: muluekema: tapaatiki pu haememe. 17 Ika: pa hameke kiteleme alemanu muluekema:

pa na weitolo pateta: pa mo oli hepeni nane ika: epeke haumanu pitelemeeki dimina:la:eki haka:ta:pawao wiaena:yeke hone pa:leke handa iki pa:ta: waleke kitolo alome. 18 Do wapena: alo pita: mo hande ikana:ma: kimi alemanu molo ekina: iki pa:ta: keiyae pi alome Īma: haka:ta:pao molo ekita: ana:e alome. Ameta: mo hande Epa:pototaitisima: ika: pa kiteleme alemanu paeyao mea a:paeyeke handa ya wia halo polo ale manuta: ana:na: molome. Koto pa keleme ale manuta: Koda: pa:ta: totopo yolepiki hala:la: alema: handa:la:me. Kutupa Koda:ma: kutupiki alemanu minolota: ta:na:ma: homa:la:me. 19 Ya Tekehali Koda:ma: ipika: ota: aneke hapu haka:ta:pao ula: ale manuma: ika: wia hapa:peke ya:la: alemanu paeyaota: Yesu Ketiso pa:ta: yama: ana:lao ku halieke. 20 Nate paeyao nika: Apa: Koda: yeiya: yeiya: lao hamana:e. Kutu pina:e.

21 Ketiso pa:ta: haleme Koda:na: wanda:hali iki paeyao Īma: iki hone witolo hata: a:taloe la:neaasome. Do Ī amēlē mandake haleme Ketiso yankeke tonuma: make iki pa:ta: a:taloe la:neaasememe. 22 Kutupa do haleme Koda:na: wanda:hali paeyaoma: make iki pa:ta: a:taloe la:neaasemepate mo Sisana: da pa:ta: haleme Ketiso wanda:halima:ta: a:taloe pi ota: wopu la:neaasememe. 23 Koto ekina: Tekehali Yesu Ketisona: a:ta:ma: homo tamba: mina:la:eki iki homeke homeke amēlē nate paeyao u haena:e alome.

Poloma: Kolosi Siosi pa:ta: tapaeyeke wapee

1 Ita: Poloma: mo hande Koda:na: hone pa:la: ekina: Yesu Ketisona:
aposolo hali hata: make nika: kame Timodi dikana:ma: do tameiya:
a:paasopa:me. 2 Mo Kolosi nane haleme Koda:na: wanda:hali Ketiso
pa:ta: hata: ki hone na wiki pa putia pu haleme kametonu iki pa:ta:
tapaasopa:me. Nika: Apa: Koda:ma: iki pa:ta: a:ta:ma: homolo tamba:
mina:la:eki make puki lopa:niaasa:eki make kina:e.

Keiyae alo yeni pita:la:eki

3 Nikana:ma: ikina: yeni peaasota: nika: Tekehali Yesu Ketisona: Ateke
Koda: pa:ta: hoto paeyao keiyae lo haloma:me. 4 Pa ekipeke. Ikana:ma:
Yesu Ketiso pa:ta: hone tulalemeeki make mo Koda:na: wanda:hali
paeyao pa:ta: pukima: homo halemeeki opu hao loma:me. 5 Mo hande
ota: pita: hande Epeke Pi Seliapo iki pa:ta: titina: epea: dina: kone mo
pima: kulu pa:la: hone ti laala: ekita: opimime. Koto ekina:ta: ika: hone
tulaalemeeki pita: pukima: homelemeeki yaapona: teketa: mo ika: hone ti
laalemeeki pa:ta: ula:me. Kutupa do ika: hone ti laaleme ekita: oli hepeni
nane amu pea wiawala:me.
6 Mo Pi Seliapoma:ta: mo kenke honiki honiki paeyao pa:ta: putupolo
hata: kiliki a:etolo ombu hala:me. Do homeke Pi Seliapota: ikana:ma:
Koda:na: a:ta:ma: homolo tamba: mina:la:eki titina: opimi natena: pia:
tupa: kone kini pea a:pa ame do teke handa: wilimi natena: make pa
a:etolo ombu hala:me. 7 Ikana:ma: Koda:na: a:ta:ma: homolo tamba:
mina:la: ekina: pita: nika: mandake e pokaasa: hali Epa:petasi pa:ta:
mimime. Ipikita: diki tamba: minolo hata: kima: na homeke Ketisona: e
epeke tupa: pokaasa: halie. 8 Ipikana:ma: mo Sipitidima: iki pa:ta: ka:la:
pukima: homa:la: ekita: niki pa:ta: la ka:la:me.
9 Do ekina: yeke ikina: ota: opua mupa: natena: kone kini pea a:pa
ame make hoto paeyao yeni peao ombu halopa:me. Koda:na: hone
pa:la: tupa: hone wita:la: ekita: ipika: Sipitidima: ku hala: hone lenkena:
pea wita:la:eki pita: hone wopu wita:la:eki yaapona: hau paeyao pa:ta:
yama: iki pa:ta: tumbaena:yeke Koda: pa:ta: yeni peaatiki pu halopa:me.
10 Kutu pia:ka:na:ta: ikita: mo Koda: ipika: hone pa:la: tupa: hata: hoto
paeyao ipiki ta:na:ma: homa:tiaasa: hau homeke pu halimikie. Ika:
halimi pa:ta:ta: epeke haumanu opolo ipulu hata: ikita: Koda: hone wopu
witelemeeki pa:ta: daelimikie. 11-12 Kutupa ikita: ipika: ota: pa̱a̱ piki
wele pa:ta: ipula: honkopu ana:na: kone haemeka:na:ta: mo hau paeyao
pa:ta:ta: homu pea yu wia hata: da̱o̱la hamena:e laa honke alopa:me.
Kutupa ta:na: lulu hata: Apa: pa:ta: keiyae lapa:peke. Ipikana:ma:
oli pa̱a̱na: kilu tumbuao hala:eki pa:ta: ipika: wanda:hali mina:yeke
wiala: ekina: putupiliki ma:nda: muemena:yeke iki ana: pealeke loa:me.
13 Ipikana:ma: niki timba: leke ekina: honkopu pa:ta: haoma:eki pa:ta:
pa:ta:la: mea a:pa mo ipika: Eiyekena: kilu tumbuao hala:eki pa:ta: hatuku
epea:me. 14 Ipikana:ma:ta: niki ka:la:pa: tapaala:me. Kotota: nika: hoke
hau paeyawala:me laa loa:me.

Ketisona: e poka:la:eki pita: hala:eki yaapo

15 Ketisota: mo na handa:peke Koda:ma: handeke nono pa:la: hali
konee. Ipikita: mupeke weki hata: Koda:ma: wa:pa:la: ale paeyaota:

ipikana:ma: lu tumbaala:me. 16 Kutupa oli ya do kenke yaapo pa:ta:
handoloma: ale pita: na handoloma: alemanu paeyao make mo wele
wopupiki temokomanu make kini haliweki make kapomani haliweki
make handeteke hala: haliweki make paeyao tapaota: Koda:ma: Ketiso
pa:ta: yama: wepiekeme. Koda:ma: do ale paeyao Ketiso ipika:eki wina:e
laa ipiki pa:ta: yama: wepiekeme. 17 Ketisota: ale paeyao a̱i̱ na wepiki
haena: kone pa hayekeme. Kutupa ipiki ame̱le̱ mo ale paeyao ika: da
panda: mina: la:la:me.
18 Ipikita: ipika: lokena: you halie. Mo siosina: loa:me. Ipikita: mo
lokena: da:ta:la: ekina: tekee. Ipikita: mupeke weki hata: homeekepate
paa mea tiaeyeke ekita: ipiki homeke mo ale paeyaona: titina: hali
haena:yeke piekeme. 19 Koda: ipika: hone pieke ekina: kone mo Eiyeketa:
ota: Koda: ipikima: kone handena: leekeme. 20 Eiyeke pa:ta: yama:
Koda:ma: mo do kenkena: oli ya nane ula: alemanu paeyao paa la:ka:la
ipiki ame̱le̱ a:pa ta:ma:ni pina: hone wiekeme. Koda:ma: a:nda: peliayeke
ekita: ipika: Eiyeketa: a:ka:tei wape piki ti manda homena: leeke ekima:
oli ya do kenke nane ula: alemanu paeyao paa la:ka:la ipiki ame̱le̱ a:pa
ta:ma:ni pina: leekeme.
21 Amba: a:nda:ta: ika: pimi hoke hau manuma: make wimi hoke hone
manuma: make ikita: Koda: teke pa:ta: na hake ipika: a:nda: tunkuliki
wanda:hali haememe. 22 Pate ameta: ipika: Eiyeke kenke hali tupa:
homa:la: ekima:ta: Koda:ma: ikita: ipika: yankeke tonu hamena: la:la:me.
Ikita: ipika: leke popelekena: eki a:nda: na piki wanda:hali leke hake
peao yako pealuekema: pa:la:me. 23 Koto pa:la:pate ikana:ma:ta: mo
da̱o̱la pelia hala: ekina: hata: honkopu hao kima: na homeke pa putia
pua:pa:peke. Kutupa ikita: ika: mo hande waloma: Pi Seliapo opimi
natena: mimi hone ti laasemeeki pa:ta:ta: aleta: ma:nda:ma: iki wato
baena: waleke na hala:pa:peke. I̱ Polota: do Pi Seliapona: pa hameke e
pokaasa: hali haowa:me. Do Pi Seliapota: mo kenke honiki paeyao pa:ta:
haleme wanda:hali pa:ta: wala:la: pina: loa:me.

Polota: Siosina: pa hameke e pokaasa: hali

24 Koto ekina: ameta: I̱ta: mo ikina: tanda minolo ekina: ta:na:ma:
homolome. Yaka lokema: tanda minolo ekita: mo hande Ketisoma: ipika:
loke mo siosina:eki peaaso mieke tanda putupiliki u pelia hala: ekita:
I̱ma: paeyaaluekema: tamba: minolo loa:me. 25 Kutupa Koda:ma: I̱ta:
siosina: pa hameke e pokaaso hali hano laa ipikana:ma: dupiki e ika:
epeke hauna: peano la:la:me. Do eta: mo hande ipika: pi anekema:
walawano ala:ekie. 26 Do pita: amba: hatia epemeke wanda:hali
paeyao pa:ta:ta: a:mbao wiekepate ameta: ipika: wanda:hali pa:ta: pen-
eme yaala:me. 27 Koda:na: pulueke hone ula: ekita: ipika: a:mbao ula:
ekita: ipika: wanda:halima: hone wina:e hone wita:la:me. Do napeke
wia seliapo piki a:mbao ula: ekita: paeyaoma: hone wina: ula: ekina:
loa:me. Do a:mbao ula: ekita: Ketisota: iki pa:ta: hala:me. Koto ek-
ina:ta: ikita: Koda:na: pa̱a̱ pa:ta: pua halimikie la ala:me. 28 Doeki
tekena:ta: nikana:ma:ta: paeyao pa:ta: Ketiso walo haloma:me. Nika:
hone u lenkena: pea witoloma:eki manuma:ta: mo wanda:hali pa:ta:
kinki pitolo hata: walo haloma:me. Dupuluekema: yeketa: nikana:ma:ta:
iki paeyao siki homeke homeke lo ku hata: Ketiso yaapo ta:ma:ni pea
Koda:na: leke popelekena: hatuku ipuluekema: pitoloma:me. 29 Doeki pu
paeyaaluekema: a: yeketa: do I̱ pa:ta: e poka:la: Ketisoma: kita:la: wele

wopu piki honkopuma:ta: kima: na homeke a:ka:li apa:la: mea baatia pulu honkopu hao e poko halome.

2

1 Ikina: make mo Laodisia wanda:halina: make mo I̱ hone na wilimi mandane wanda:halina: make iki paeyaona: I̱ma: honkopu tieke hao e pokaaloeki iki la kionoe. 2 I̱ma: doeki pitolo ekita: mo wanda:halima: pukima: homa: alualu pitolo hata: puki hana: noka:pa:la: ekima: tumbina: lena: loluekema: pitolome. Do pitolo ekita: ikana:ma: ota: tikitiki piki hone wita:la:eki pa:ta: yama: a:pa:la: hone tulaaseme honkopu muemena: loa:me. Do hau pimika:na:ta: Koda:na: a:mbao ula:eki handilimikie. Do ekita: Ketiso ipiki konee. 3 Ipikita: mo Koda: pa:ta: a:mbao ula: hone lenkena: pea wita:la: ekimanu pita: hone wopu wita:la: ekimanu paeyao hamekena: ke lao wala:la: halie.

4 Koto ekina: I̱ma: iki la kitolo ekita: ma:nda:ma: yayapiki puki napeke pi manuma: iki na makeaena: lapa:peke. Koto pi manuta: ota: epeke nonopiki pina: kone loa:me. 5 I̱ta: manda loketa: iki ame̱le̱ na halopate kone pa sipitidi nanema:ta: iki ame̱le̱ halome. Kutupa ika: Ketiso pa:ta: hone tulao da̱o̱la hata: epeke tupa: kake na̱o̱ pitelemeeki handolo hata: I̱ta: ta:na:ma: homolome.

Ketiso pa:ta: hala:eki

6 Yesu Ketisota: ika: Tekehalie laa handa: meleme ekina:ta: ipiki yaapo ta:ma:ni pea hapa:peke. 7 Ika: piki manuta: ota: onina: toluma: ipiki pa:ta: pena: lapa:peke. Ika: haleme ekita: ipiki manda a:eya:pa:peke. Kutupa mo iki walea: tupa: ika: hone tulaaleme ekita: ota: honkopu wopu hapa:peke. Kutupa keiyae ala: ekima: iki pa:ta: tumbina: lapa:peke.

8 Wopu handa:pa:peke. Ma:nda:ma: do kenke halina: napeke na wiki makeaasa: hone lenkena: pea wita:la: hau manuma: iki na handeteke haena: lapa:peke. Do hau manuta: Ketiso pa:ta: yama: na a:pa:la:pate pa mo apa:meina: loma:loma: pa:la: pimanu make do kenkena: teke na wiki mana: pimanu pa:ta: yama: a:pa:la:me.

9 Pa ekipeke Ketiso pa:ta:ta: Koda: ipika: hala:eki paeya tapao kenke loke tupa: hala:me. 10 Kutupa ipiki pa:ta: ta:ma:ni peleme ekima:ta: ikita: da:ta:la:eki tumbao melememe. Ketisota: kenke ya paeyao pa:ta: ula: welemanu paeyao make handeteke hala: ekimanu paeyaona: you hali hala:me. 11 Ketiso yaapo tunaaleme ekima:ta: ikita: sekemesaisi hau pelememe. Kenke halima: peaasa: sekemesaisi hauna: dia:ya:la:pate pa Ketisoma: peala: sekemesaisi haue. Koto hauta: mo niki tukiki pa:ta: ula: hoke hau teke yoko baasa: haue. 12 Ikita: bapitaisi hau pimi natena:ta: Ketiso ame̱le̱ mandakena: lapa: pelememe. Kutupa make bapitaisi hau pimikita: ika: Koda:na: wele wopu piki honkopu pa:ta: hone tulaleme ekima:ta: ikita: Ketiso yaapo paa tialememe. Mo Koda:na: wele wopu piki honkopuma: Ketiso mea tiala: ekima: loa:me.

13 Ikita: amba: a:nda:ta: mo Lo pi dia:ya:la: Diendaili wanda:hali hata: ika: pimi hoke hauma: ika: temokota: homeeke wanda:hali haememe. Pate ameta: Koda:ma: ikita: Ketiso yaapo paa mea da:taala:me. Koda:ma:ta: nika: hokeeki paeyao paeyawala:me. 14 Ipikana:ma:ta: mo niki li lu tumbaena:yeke wape pea ula: lo pimanu ika: tombo ula: pimanu tonka:na: ota: paeyaala:me. Do hauta: ipikana:ma: mo a:ka:tei wape piki tina: tamendiao lu paeyaala:me. 15 Kutupa kenke ya paeyao pa:ta: ula:

welemanu make handeteke hala: ekimanu make Ketisoma:ta: ipika: kone
mo a:ka:tei wapepiki tina:ta: ika: honkopumanu ipila:mepi pa:la:me.
Kutupa make ipikana:ma: ikita: bepolao wanda:halina: leke popelekena:
yaala:ma: homena: dipula haliweki tupa: endu yola a:pa:la:me.
16 Koto ekina:ta: ika: naleme ne ikalina: make mo biki wiki nate
tieke manuna: make mo panake kaisepona: ne pambeleme nate ma-
nuna: make o Sa:bede nate manuna: make ma:nda:ma: tombo na wina:
lapa:peke. 17 Do haumanu paeyaota: mo wetepena: ekina: sua̱ sua̱ tupa:
konee. Ota: ekita: Ketisoe. 18 Ma:nda:ma: ipiki ta:ta: piki upamanu pa:la:
ekima: ipikita: ota: handa ulu somee ala: ekima: iki bepolaena: waleke
na hala:pa:peke. Mo makeaaso homupiki hau pitolo hata: enisolomanu
pa:ta: yeni pu hapa:peke lo hala: somena: loa:me. Dupiki someta: teke
na wiki ekina: ipika: kenke hauna: hone ula: ekima: pa hameke pombei
yaala:me. 19 Ipikita: mo lokena: you hali Ketisota: pa na miniki hala:me.
Pa ekipeke Ketisona: handeteke hala:eki oto pa:ta:ta: mo loke ipika: ne
ana:na: minolo hata: ipika: kilikadu pita: honkopu manuta: tuna tuna
pa:leke loa:me. Kutupa Koda:ma: hone pa:la: tupa: daeyo hala:me.

Ketiso yaapo homaa paa tiao hala:eki

20 Ikita: Ketiso yaapo homaata: do kenkena: teke na wiki mana: pimanu
pa:ta: ka:la:pa: tapao halememe. Koto ekina:ta: pa ekipeke ikita: do
kenkena: tapake hake nono pitelemepe. 21 Ma:nda:ma: pi witolo hata:
alota: Do ale na miniki hapema. Mo koto ale na naa handa:pema.
Mo ale ma:nda: na wataapema laa pi ula:eki manuta: ekipeke opua
telielemepe. 22 Do tombo ula: pi manuta: mo alemanu ika: pea:peke ya:la:
hau paeyaala: dina:ta: pa alema: hando hala: tupa: ula: pi manue. Ikita:
pa kenke halima: wa:pa:la: pi ula: ekimanu make wala:la:eki manue.
23 Dupiki pi ula:eki manuta: mo hone u lenkena: pea wita:la: ti lake
nono pitolo hata: nikana:ma: nika: hone pa:la: tupa: yeni peomono make
yayapiki homu peomono make nika: loke ota: hoke tanda halamono
make sutiao halememe. Pate dupiki tombo ula: pi manuma:ta: kenke
lokena: na:na: pa:la: ekimanu lu tumbaapeketa: ana: na pa:la:me.

3

1 Ikita: Ketiso yaapo paa mea tiaala: ekina:ta: oli hepeni ula: ale
manuna: ika: hone wopu ti la: pelia haena: lapa:peke. Ketiso ipika:
handeteke hala: seana: Koda:na: popeke nane kikina: pila: alena: loa:me.
2 Ika: hone manuta: koto pate ula: ale manuna: hone tulaa paleke hata: do
kenkena: ula: ale manuna: hone na tulaapa:peke. 3 Ikita: homelememe.
Kutupa ika: da:ta:la: ekita: Ketiso yaapo Koda: pa:ta: a:mbao ula:me. 4 Ika:
ota: da:ta:la: ekita: Ketiso yaalo ipiki opolo epea:ka:na:ta: kota: iki make
ipiki ame̱le̱ mandakena: opolo a:pa ipika: pa̱a̱ pa:la:eki telipilimikie.

Amba: hau pita: panake hau yaapo

5 Koto ekina:ta: do kenkena: ekina: hone pa:la:eki manuta: yola:la: hau
make ha̱ipiki hau pita:la:eki make we pamba:la:eki make hoke hauna:
hone tulaa pelia hala:eki make pasa:tei pita:la: hauta: mo toopi ti wepia
ula: ale pa:ta: honke honke ala: pasa:tei pita:la: hauma: handekeeki make
doeki paeyaota: ota: homena: lapa:peke. 6 Pa ekipeke do haumanu
piteleme ekina: yeke Koda:na: mineke panka:la: ekita: ipika: pi na opua
pita:la: wanda:hali pa:ta: ipilieke. 7 Amba: a:nda:ta: ika: haeme ekita:

doeki manuma: handeteke haya:eki yaalo dupikieki manuna: hone pa:la:
ekina: hao polu haememe.
8 Kutu pu haemepate ameta: dupiki haumanu paeyao mea baapa:peke.
Mineke panka:la:eki make titipu a:meinolo mineke panka:la:eki make
honema: yawa:la:eki make loa:me. Kutupa yala: peake pimanu make
kake na miniki pimanu make ika: kake pa:ta: ota: na lapa:peke. 9 Ma:nda:
pa:ta: yayapiki pi na lapa:peke. Pa ekipeke ika: amba: hau pita: ipika:
hande lu wiayeke pu haeme ekita: amba: holo baaso hata: 10 mo panake
hau mea yamelememe. Kutupa panake hau wa:pa:la: hali Koda:ma:ta:
do panake ekita: ipikima: handeke nono pina:yeke hoto paeyao pana-
keeki au laatiki pita:la:me. Dupita:la: ekita: ikana:ma: ipiki hone wopu
uemena:yeke pita:la:me.
11 Kotoeki tekena:ta: mo Diendaili pita: Diu yaapota: ameta: tukikina:
tekili pea:peke na ya:la:me. Sekemesaisi na pa:la: wanda:hali make
sekemesaisi pa:la: wanda:hali make mo Kitiki pi na opimiki wanda:hali
make mo yeti sayalema: handeke wanda:hali make ka:la:pa: tapao
haleme wanda:hali make pa hameke e pokaaseme wanda:hali make iki
paeyao pa na tekili pea:peke ya:la:me. Pate Ketisota: do hauna: teke make
ipikita: paeyao pa:ta: hala:me.
12 Ikita: Koda:na: wanda:halie. Iki pa:ta: pukima: homolo hata: ipika:eki
hamina: m̱aleke lila:me. Koto ekina:ta: ikana:ma:ta: dupiki hau manuta:
dau leke yama:pa:peke. Pukima: a:ta:ma: homa:la:eki make yankeke
pa:ta: a:ta:ma: homolo tamba: mina:la:eki make kimelema: homa:la:eki
make homu pea hala:eki make homu pea yu wia hala:eki paeyaoma:
loa:me. 13 Ma:nda: ma:nda: pa:ta: homu pu alualu peaata: iki tukiki pa:ta:
pi yokaalu pita:la:eki wia:ka:na:ta: pa paeya alualu pia:pa:peke. Koda:ma:
ika: hoke hau pa paeyawala: tupa: ikana:ma: make ika: ika: kone pa paeya
alualu pia:pa:peke. 14 Kutupa ota: do epeke haumanu paeyao pa:ta:ta:
pukima: homa:la:eki apa:taapa:peke. Do pukima: homa:la: hauma:ta: mo
hau pita:la:eki paeyao ota: epeke tupa: siki apa:taasa:me.
15 Kutupa Ketisoma: kita:la: puki lopa:niaasa: ekima:ta: ika: wepilimi
pimanu handeteke haena: pita:la:me. Do puki lopa:niaasa:eki muemena:
yeke Koda:ma: iki homeke loke apa:taemena: wi la:la:me. Kutupa keiyae
lo hapa:peke. 16 Ketisona: pi ipika: ota: epeke ta:ta: ma:nda: piki pi
paeyaota: ika: puki pa:ta: wina: lapa:peke. Ika: ika: kone hone lenkene pea
wita:la:eki paeyaoma: walolo make tikitiki yatiki pu alualu pu hapa:peke.
Mo Baibolona: emelimanu make Tekehali yeiya: laasa: emelimanu make
Sipitidima: wala:la: emelimanu make paeyaota: ika: puki nane Koda:
pa:ta: keiyae alo lo hapa:peke. 17 Ika: piteleme haumanu make aleme
pimanu make paeyaota: mo Tekehali Yesuna: bikina: pitolo hata: ipiki
pa:ta: yama: Apa: Koda: pa:ta: keiyae pi lo hapa:peke.

Ketiso pa:ta: hapeke mana: pimanu

18 Wanda:wekio. Hande Ketiso wanda:weki hata: pea:peke ekita: ika:
haliki tonu pa:ta: homu pea hapa:peke. 19 Haliwekio. Ika: wanda:weki
pukima: homolo hata: tetopiki pi na lapa:peke. 20 Weki wandikio.
Ika: Ketiso hau pia:peke ekita: ika: apa: ama: yaapona: pi na tunku-
liki opua:tiki pea:pa:peke. Kutu pimika:na:ta: Koda: ta:na:ma: homo
tialimikie. 21 Ateke inkikima: make ika: weki wandiki puki teto na
peapa:peke. Pa ekipeke mo weki wandiki ka:nda:ma: homaapa:na:
loa:me.

22 Pa hameke e pokaaseme haliwekio. Ika: piteleme hau paeyao
pa:ta:ta: ika: do kenkena: handeteke haleme haliwekina: pi opua
pia:pa:peke. Mo haliwekina: leke popelekena: hata: iki ta:na:ma:
homaaluekema: homeke na pikita: ota: hau pitolo hata: pia:pa:peke.
Pa ekipeke mo ika: Tekehali pa:ta: paala:ma: homeleme ekina: loa:me.
23 Ika: piteleme haumanu paeyaota: hone wopu witolo hata: pea:pa:peke.
Kenke halina: e na pokaasemepate Koda:na: e pokake nono pitelememe
hone wia:pa:peke. 24 Hone wipe. Tekehalima:ta: ipika: wanda:halina:
wiala: yenki iki pa:ta: kilieke. Pa ekipeke Ketisota: ika: hande yeni
pu haleme ota: handeteke hala: halie. 25 Kutupa hoke hau pu haleme
wanda:halita: ika: piteleme hoke ekina: yenki halieke. Pa ekipeke
Koda:ma:ta: wanda:hali paeyao homeke tupa: kone pi yokaalu pu
hala:me.

4

1 Handeteke haleme haliwekio. Ika: pa hameke e pokaasa: haliweki
ana:na: kone tikitiki yao handeteke hapa:peke. Hone wipe. Iki make ika:
handeteke hala: halita: oli hepeni hala:me.

Pea:peke ya:la: haumanu

2 Hoto paeyao yeni putia pulu ombu hapa:peke. Kutupa Koda: pa:ta:
keiyae laa yeni pitolo hata: wopu handeteke hapa:peke. 3 Kutu pitolo
hata:ta: Koda:ma: mo hande Ketisona: a:mbaala: ekina: pimanu walam-
ono epeke walekemanu kina: yeni pu hapa:peke. Kotoeki tekena: I̱ta:
ameta: dipula pilume. 4 Koto polopate kone I̱ma: ota: pea:peke ya:la: tupa:
walono yeni pu hapa:peke. Wanda:halima: hone wopu ulu peleme tupa:
walono loa:me.
5 Mo hone na tulaaleme wanda:hali pa:ta:ta: ika: piteleme hau manuta:
hone wopu u lenkena: pea pea:pa:peke. Iki pa:ta: waleke wita:la:eki
paeyao epea:ka:na:ta: iki na pakalaena: leke epeke tupa: mina:pa:peke.
6 Ika: aleme pi manuta: tende peao make ta:na:ma: homa:tiake tupa:
lapa:peke. Kutupa ikana:ma: paeyao pa:ta: epeke hombo peaasa:eki
hala:la: ekita: hone wopu wia:peke ya:la:me.

A:talo pimanu

7 Nika: kame Tikikasi ipikita: kima: na homeke e poko hala: hali
make Tekehalina: ena: pa hameke e pokaasa: yankekema: I̱ma: pitoloeki
paeyao la kilieke. 8 Koto ekina: yeke ipikita: iki a:pa ta:na: homa: tiaena:
tapaneaasome. Nikana:ma: pitoloma: ekimanu iki pa:ta: la kina: yeke
loa:me. 9 Ipiki yaapota: Onisimasi hande kima: na homeke hone tulaala:
kame ipula:me. Ipikita: ika: tapake halie. Ipilikana:ma:ta: do pate pita:la:
hau paeyao la kilieke.
10 A:tisakusi I̱ yaapo dipula pila: somema:ta: a:taloe la:neaasa:me.
Hande Banabasina: hayeke Makama: make loa:me. Ipiki ika: pota:
nane yama: epea:ka:na:ta: handa: mulumeke laa la:la: pita: amba: ta
meleme handa:e. 11 Diosua hande Diasedasi leleme somema: make a:talo
la:neaasa:me. Do hone la:ka:la: meneleme Diu hali tepo homeketa: hande
Koda:na: kilu tumbuao hala: ekina: I̱ ame̱le̱ e pokoloma:me. Kutupa ikita:
I̱ wopu tamba: mu halememe.
12 Ika: tapake some ma:nda: ombu Epa:petasi Yesu Ketisona: pa hameke
e pokaasa: halima: a:taloe la:neaasa:me. Ipikana:ma:ta: hoto paeyao
ikina: pukima: e̱ alo haena: yeni peaatiki pu hala:me. Ikita: Koda:na: hone

pa:la:eki ota: epeke tupa: opitolo hata: daola hamena: Koda: pa:ta: honke
lao hala:me. Ipikana:ma: dupiki hauta: iki hone homeke wia keileke
Ketiso wanda:hali hamena: yeke peaasa:me laa loa:me. 13 Ipikana:ma:
ikina: make mo Laodisia pita: Haeta:polasi hala: wanda:halina: e tieke
pokaala: ekita: yaka lekema: hando ekina: Ima: iki la kia:peke ya:la:me.
14 Nika: dokeda Lukuma: make Dimasi yaapoma: a:taloe la:neaasepeme.
15 Nikana:ma: Koda:ma: iki tamba: mina:e laa a:talo pi aloma:eki
manuta: mo Laodisia haleme Ketiso kame tonu make Nimipa make
koto wanda:na: da pa:ta: mombolo haleme siosi wanda:hali pa:ta: make
halawapa:peke. 16 Do wape yata:po paeyaota: mo Laodisia siosi pa:ta:
make yata:pena: lapa:peke. Koto tupa: kone mo Laodisia haleme Ketiso
kame tonuma: tapaalimi wape make yata:pa:pa:peke. 17 Kutupa Akipasi
pa:ta:ta: Hande Koda:na: e pa:ta: kia: eta: ota: pu paeyapekee lapa:peke.
18 Ota: ya kikima: doeki laasome. Poloma: a:talo alome. Ita: seni
manuma: tonkao dipula pilueki hone na yonka:lapa:peke. Koda:na:
a:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki iki amele wina:e.

Poloma: Desalonaika Siosi pa:ta: tapaeyeke titina: wapee

1 Polo Sailasi Timodi niki tepoma:ta: mo Desalonaika siosi
wanda:halita: nika: Apa: Koda:na:eki make Tekehali Yesu Ketisona:eki
make haleme ekina: iki pa:ta: tapaasoma:me. Koda:ma:ta: ipika:
pa a:ta:ma: homa:la:eki make puki lopa:niaasa:eki make iki pa:ta:
pitaeya:ka:na:ta: epelieke.

Desalonaika wanda:halina: hone tulaemekeeki

2 Hoto paeyao nikana:ma:ta: iki pa:ta: hone witolo hata: Koda: pa:ta:
keiyae pi la:tiki pea yeni peao haloma:me. 3 Ikana:ma: hone tulao hata:
epeke hau pimieki make ika: pukima: homa hata: e wotu pokemeeki
make nika: Tekehali Yesu Ketiso handeteke hata: puki hana: noka:pa
haemeeki make nikana:ma: hone u haloma: ekina: loa:me. 4 Kametitio.
Koda:ma: iki pa:ta: pukima: homo hao ikita: ipika:eki hamina:yeke amba:
talopu mea hamina: la:la:eki nikana:ma: hone witoloma:me.

5 Hande Pi Seliapota: nikana:ma: iki pa:ta: mea epoma:pate pa pa-
hameke ala: pimanu na mea epeketa: ota: wele tonka:na: Holi Sipitidi
tonka:na: do pita: ota:eki laa hone wotu wia mea epoma:me. Iki amẹlẹ
hata: pia:tiki puma: haumanu make ikana:ma: handememe. Iki epeaalo
pieki pitolo puma:me. 6 Nikana:ma: puma: hau make Tekehalina: hau
make ikana:ma: telia: mea ipulu hata: pimime. Kutupa tanda tieke
minolo hata: kone hande Holi Sipitidima: iki ta:na:ma: homa tiaaso
haena: ikana:ma: pi mimime. 7 Kutu pimiki ekina: mo Ma:sedonia Akaya
potopinisi yaapo nane pi mea haleme wanda:hali paeyaoma: handena:
pu tiaememe. 8 Hande Tekehalina: pita: iki pa:ta: kini pea mo Ma:sedonia
Akaya yaapo nane homeke pena: na piekeme. Ikana:ma: Koda:
pa:ta: hone tulaasememe la:la: ekita: da paeyao pa:ta:manu pa:la:me.
Koto pa:la: ekina: nikana:ma: mo wanda:hali pa:ta: pi ma:nda: na lol-
umeke. 9 Pa nikana:ma: iki Desalonaika wanda:hali handolo epoma:
dina: ikana:ma: niki handa: mimi ekita: koto wanda:hali paeyaoma:ta:
lo halememe. Kutupa ikana:ma: hande yayapiki koda: wa:pele ale-
manu mina:pa:lao Koda: pa:ta: ipulu hata: hoki lekelemeeki make
ikana:ma: lo halememe. Kutu pimi ekita: hande ota: da:ta:la: Koda:na:
e pokaaluekema: make 10 ipika: Eiyeke hepeni nane hao epena:yeke
handeteke haluekema: pimime. Koda:ma:ta: ipika: Eiyeke Yesuta:
ipikana:ma: homa wieke lapa: pa:ta: mea tiaeyekeme. Kutupa Yesuma:ta:
Koda: ipikana:ma: wetepe mineke panka:la:eki niki pa:ta: a:paapa:na: niki
pa:ta:la: minolo pa:la:me.

2

Desalonaika da pa:ta: Poloma: e pokeekeeki

1 Kametitio. Nikana:ma: iki amẹlẹ titina: a:pa haoma: pita:ta: nika: e
pokoma: ekita: pa pe ekina: na pokoma:me. Koto ekita: ika: kone hone
wilimime. 2 Desalonaika nane ipuluekema: hamonota: mo Pilipai da
nane hata: niki yaala:ma: homaaso hata: niki tanda kimieki make ikita:
opimime. Kutu pimipate nika: Koda:ma: nika: puki hana: noka:paeyeke

handaata: niki amẹlẹ a:nda: litolo haena: kone iki pa:ta: Koda:na: Pi Seliapo a:pa waloma:me. 3 Nikana:ma: a:pa aloma: pita: wanda:hali hoeyao pamba: na piki hau ma:nda: puluekema: kutu pitolo hata: wanda:hali makealuekema: na epoma:me. 4 Dia:me. Koda:ma: niki amba:la: la handea:me. Kutupa ipikana:ma: ipika: hone piekena: kone nikana:ma: mo Pi Seliapo walomono mea haena: la:la:me. Koto ekina: wanda:halima: nika: e pokoloma: ekina: ta:na:ma: homena: laa na pokoma:me. Dia:me. Nika: hone pa:la: ekita: pa Koda:ma: homeke nika: puki telipitolo ta:na:ma: homolo hata: ana: pa:la:me laa lena:e. 5 Nikana:ma: iki pa:ta: imeke pulueke alo hata: iki pa:ta: imeke piki pi na leke kutupa make nikana:ma: pasa:tei hau puluekema: a:mba a:mba piki pi make na loma:me. Koda:ma: make handolo haena: ikana:ma: make handememe. 6 Kota: ikana:ma: make mo mandane wanda:halima: make nika: biki a:meiyamena:yeke weiya na puma:pate 7 nikana:ma: Ketiso ipika: aposolo haliweki hata: ikana:ma: niki tamba: muemena: honke lapeke yea:pate na puma:me. Dia:me. Inkikima: ipika: weki wandiki yopu handeteke hala: tupa: kone iki amẹlẹ hata: yopu haoma:me. 8 Nikana:ma: iki pa:ta: pukima: homoma: ekina: Koda:na: Pi Seliapo homeke homeke iki pa:ta: waluekema: hone na uma:pate pa nika: hau puma:eki make kuluekema: hone uma:me. Pa ekipeke iki pa:ta: nika: pukima: homoma:eki tiekeyeke puma:me. 9 Kametitio. Nikana:ma: e tieke poka weleke we puma:eki ikana:ma: hone ta wili handa:e. Nikana:ma: iki pa:ta: Koda:na: Pi Seliapo walaaso hata:ta: nikana:ma: iki ka:nda:ma: homaapa:na:yeke timba make natena: make ụ na peliki nika: nemanu hambuluekema: e poko haoma:me.

10 Nikita: iki hone tulaaseme wanda:hali amẹlẹ haeme dina:ta: nikana:ma: iki pa:ta: puma: hau manuta: yakopiki hau make tonda:pa:piki hau make hau ma:nda: na piki hau make puma: ekita: Koda:ma: handolo haena: ikana:ma: make handolo hamina: puma:me. 11 Atekema: ipika: weki wandiki pa:ta: pu hala: tupa: niki make iki amẹlẹ hata: koto tupa: puma:eki ikana:ma: handememe. 12 Nikana:ma: iki sa:sa: pea tiaaso make epeke hone u tiaaso make iki sutiaaso puma:me. Ikana:ma: epeke tupa: hata: Koda: ta:na:ma: homaamina: iki sutiatiki puma:me. Pa ekipeke Koda:ma:ta: ikana:ma: ipika: Kilu Tombuao Hala:eki pa:ta: hata: ipika: hau puemena: make muemena: make iki wi la:la:me.

13 Ikana:ma: pimi hau ma:nda: make nikana:ma: Koda: pa:ta: keiyae pi la:tiki pu haloma:me. Kota: hande nikana:ma: iki pa:ta: Koda:na: pi mea epoma: pita:ta: ikana:ma: kenke halina: pi leke na opimikipate ota: Koda:na: pi kone opua mimime. Kotota: ota: koto lataa. Pa ekipeke Koda:ma: iki hone tulaaleme wanda:hali pa:ta: ipika: e wopu poka:la: ekina: loa:me. 14 Kametitio. Hande Diudia nane haleme Koda:na: siosi tapake Yesu Ketisona: wanda:hali pa:ta: pieke tupa: kone iki pa:ta: make pelememe. Mo hande Diu haliwekima: koto tapake kone tanda halemeke tupa: ika: tapake haliwekima: make iki pa:ta: homeke hau kone pimime. 15 Hande Diu haliwekima:ta: nika: Tekehali Yesu make mo hande potopede haliweki make limikime. Koto homeke tapakema: kone niki make a:nda: lu moneasememe. Ikana:ma: Koda:na: hone pa:la:eki kiaaso hata: wanda:hali paeyao pa:ta: make a:nda: lia halememe. 16 Nikana:ma: mo Diendaili wanda:hali pa:ta: hande da:taapeke yeeke pi waluekema: puma: dina: mo haliwekima: sa:sa: puluekema: taapememe. Kutu pu haleme ekima: ika: hoke hau piteleme ekimanu

daeyatia pua ota: tieke ya:la:me. Kutupa ameta: koto peleme ekima:ta: Koda:na: mineke pankolo pa:la:eki ika: kone netepo neleme ekina: iki pa:ta: kone a:pa ula:me.

Poloma: iki amẹlẹ paa haluekema: hone wiekeeki

17 Kametitio. Nikana:ma: iki amẹlẹ hosiki ma:nda: a:nda: na haoma:pate iki pa:ta: nika: hone pu haya:me. Nikana:ma: iki amẹlẹ haluekema: hone wopu witolo hata: a:pa:peke pota: wopu weima:me. 18 Nika: honema:ta: iki pa:ta: paa la:ka:la ipuluekema: hone uma:me. Polo Ịta: hoto mandaneeki manuna: paa la:ka:la ipuluekema: pua:pate Sadanima: pate a:mbea:me. 19 Wetepena: nika: Tekehali Yesu paa la:ka:la epea:ka:na:ta: kota: ipika: leke popelekena: mombela hata:ta: nikana:ma: aleke muluma:pe. Nika: hone pualo poloma: ekita: alekepe. Eki yenki epeke muluekema: ta:na:ma: homuluma:pe. Koto yenkita: iki homekee. Ikita: nika: ta:na:ma: homaasa:eki make nika: mulu poloma:eki make nika: hone pualo poloma:eki makee. 20 Aowe. Nikana:ma: iki pa:ta: ta:na:ma: homolo hata: ika: pi lawao haloma:me.

3

1 Koto ekina: handeteke hapeke yea:pate yuwia hapeke soka:la: pieke handaata: dikita: A:ta:ni da nane 2-3 hata:ta: hande Ketisona: Pi Seliapo walolo hali nika: mandakena: Koda:na: e pokaasoma: hali dika: kame Timodi tapaopa:me. Timodi tapaopa: ekita: mo iki pa:ta: a:nda: limiki ekina: hali ma:nda: paa la:ka:la peliekeyeke ipikana:ma: iki taka:lao hata: ika: hone tulaalemeeki daeyamena: petelo epeekeme. Kutupiki a:nda: lita:la:eki manuta: niki pa:ta: a:pa:tiki pilieke laa Koda:ma: la: wiekeeki ikana:ma: hone wilimime. 4 Nikana:ma: iki amẹlẹ haoma: pita: wetepe niki pa:ta: a:nda: lulu pa:la: ekimanu ipu halieke laa lo haoma: ekita: ota: yaasa:eki handelememe. 5 Kutu pa:la: ekina: Ịma: Timodi tapaowa:me. Yuwia hapeke soka:la: pieke handa ika: hone tulaaleme ekimanu handoma: tiaena: Timodi tapaowa:me. Sadanima: iki makeala: ekina: nika: e pokoloma: ekita: pa alepe laa opuluekema: loa:me.

6 Kutu puma:pate ameta: Timodi iki mina:pa:lao paa la:ka:la a:pa ika: epeke pukima: homa hata: make ika: epeke hone tulaalemeeki make niki pa:ta: la kia:me. Ipikana:ma: la kitolo alota: Hoto paeyao ikana:ma: niki pa:ta: hone wopu witolo hata: nikana:ma: iki handuluekema: hone pia: tupa: ikana:ma: make niki handuluekema: make homeke hone kone wilimime ala:me. 7 Kametitio. Koto ekina:ta: nikana:ma: tanda tanda o ka:nda: tonka:na: mu haoma:pate nikana:ma: iki pa:ta: yenkimeke homo haoma: ekita: ameta: a:pa:la:me. Ika: hone tulaaleme ekima: niki sa:tiaala:me. 8 Ikana:ma: a:nda: ika: Tekehali pa:ta: halemeeki taka:lao haemeka:na:ta: kota: niki make da:ta hata: epeke tupa: halumeke. 9 Ameta: nikana:ma: iki pa:ta: hone witolo hata: Koda: pa:ta: keiyae pi lapeke ya:la:me. Ika: epeke haleme ekina: nika: Tekehali pa:ta: hata: ta:na:ma: homa haloma:me. Koto pa:la: ekina:ta: ipiki pa:ta: keiyae pi lo haloma:me. 10 Timba natena: nikana:ma: nika: Tekehali pa:ta: nika: pukima: ota: yeni wopu pu haloma:me. Ika: leke popeleke paa handuluekema: make ika: hone tulaalemeeki taka:lawalo pa:la: ekina: make loa:me.

11 Nika: Apa: Koda: ipikana:ma: make nika: Tekehali Yesuma: make niki iki pa:ta: a:pomono pota: ana:na: pilaepeka:na:ta: kota: epelieke.

12 Koto ekina: ika: ika: kone pukima: homelemeeki make paeyao pa:ta:
pukima: homelemeeki make mo Tekehalima:ta: nikana:ma: iki pa:ta:
pitoloma: tupa: kone ipikana:ma: ika:eki mea daeyawao pia:ka:na:ta:
epelieke. 13 Ipikana:ma: kutu pilimi ekima: ika: puki taka:lawalieke. Kutu
pia:ka:na:ta: nika: Tekehali Yesu ipika: wanda:hali amẹlẹ epolo peleme
natena:ta: ikita: nika: Apa: Koda: ipika: leke popelekena: mombela hata:ta:
ala:ta: na piki epeke yakopiki wanda:hali halimikie.

4

Nika: haloma: ekima: Koda: ta:na:ma: homaasoma:eki

1 Kametitio. Ameta: paeyaaso hata: ikana:ma: Koda: ta:na:ma: homa:
tiaaso hata: halo peleme tupa:ta: nikana:ma: amba: waloma:me. Koto
waloma: tupa: kone hata: pelememe. Kutupa ameta: iki honke alo
hata: ikana:ma: Tekehali Yesu ipika: bikina: ikana:ma: mo hande hau
mandaneeki wopu pu hamina: iki sutiaasoma:me. 2 Hande Tekehali Yesu
ipika: biki ula: ekina: nikana:ma: iki pa:ta: mana: loma: ekimanu hone wil-
imime. 3 Koda:ma: iki pa:ta: hone pa:la: hauta: dupae. Ikana:ma: yakopiki
wanda:hali hata:ta: suseke haasa: hau ma:nda: na piki hamina:yeke hone
pa:la:me. 4 Iki pa:ta: hali homeke homekema: wanda: minolo hata: ota:
tupa: yako pea hata: mea:pa:peke aleo. 5 Hande pi na miki hata: Koda:na:
hau na handeke haliwekima: ika: hoke hone pa:la:eki tumbaaluekema:
wanda: mineleme tupa: koto hau na pea:pa:peke aleo. 6 Do ekina:ta:
hali ma:nda:ma: ipika: Ketiso yankeke tekipuleke lao hoke hau ma:nda:
na pea:pa:peke aleo. Koto pita: iki pa:ta: kinki wopu pitolo hata: loma:
ekita: dupa. Kutupiki hau pu haleme wanda:halita: Tekehalima: wape
walieke laa loma:me. 7 Nikita: suseke haasa: hau peomono Koda:ma:
wi na lea:pate yakopiki hauna: hamono wi lea:me. 8 Koto ekina:ta: hali
epima: do walolo pi kiaeya:ka:na:ta: kota: koto somema: mo kenke hali
na kiaasa:pate hande Holi Sipitidi ku hala: Koda: kone kiaaso pila:me.

9 Ika: Ketiso yankeketiti pa:ta: pukima: homolo peleme ekina: I̱ma:
wape ma:nda: na pitolome. Pa ekipeke. Do hau pulu pimi ekita: Koda:ma:
iki pa:ta: amba: walea:me. 10 Koto pukima: homeleme ekita: ikana:ma:
mo Ma:sedonia kenke pa:ta:manu haleme ika: Ketiso yankeketiti paeyao
pa:ta: amba: pelememe. Koto ekina: kametitio. Do hauta: ota: wopu
pu hapa:peke laa iki honke alo loma:me. 11 Nikana:ma: iki pa:ta: amba:
loma: tupa: ikana:ma: ika: titina: hone witeleme ekita: iki epeke tupa:
sembepela haluekema: hone wopu u hapa:peke. Kutupa koto tupa: kone
ma:nda:na:eki na handeketa: pa ika:eki homeke ika: kone puluekema:
pota: weiya:pa:peke. Kutaa make ika: pitu pelia:pa:pekeeki ika: kikima:
ika: kone puluekema: hone wopu u hapa:peke. 12 Kutu pu haemeka:na:ta:
mo pi na miki wanda:halima: handolo hata: iki pa:ta: epeke hone wil-
imikie. Kutupa make ma:nda:ma: peaena:e hone na wiki ika: honumake
kone handeteke hapeke yelieke.

Tekehalina: epolo pa:la:eki

13 Kametitio. Mo hande homemeke wanda:halima: piteme ekimanu
ikana:ma: hone wopu uemena:yeke niki hone pa:la:me. Hande paa tiaalo
pa:la: ekina: hone na puaake homa: ke handeleeleme wanda:hali leke
halimikiyeke loma:me. 14 Nika: hone tulaasoma: ekita: dupa. Yesu ipikita:
homa kone paa tiaeyekeme. Koto ekina:ta: hone dupa uluma:me. Yesu

pa:ta: hone tulao hata: homemeke wanda:halita: Koda:ma: Yesu amẹlẹ hatuku ipilieke.
15 Dota: Tekehalima: wala:la:eki iki pa:ta: la kitoloma:me. Tekehali pa la:ka:la epolo pa:la: natena:ta: niki pa haluma: wanda:halita: mo hande amba: titina: homemeke wanda:hali wetepeyao na polumeke. 16 Kutu pilie natena:ta: mana: pi aneke hapu alo haena: mo titina: enisolona: pi họlạ:make tonka:na: alo haena: Koda:na: bu kanake make litolo haena: kutupiki haumanu pitolo haena:ta: Tekehali ipiki oli hepeni nanema: hao hola:pa:nialo ipilieke. Hande Ketiso pa:ta: hone tulao hata: homemeke wanda:hali amba:la paa mea tialieke. 17 Kutu pilie pita:ta: niki pa haluma: wanda:hali make mo hande wanda:hali amẹlẹ Koda:ma: mea apa:tao hamono laa oli koa manda niki hatuku pua Tekehali manda:hande pea handulumeke. Kutupata: nikita: Tekehali ipiki amẹlẹ hoto paeyao hao halumeke. 18 Koto ekina:ta: do pima: ika: yankeketiti amẹlẹ ta:na:ma: homa: alualu pea hao hapa:peke.

5

Tekehalina: epolo pa:la: ekina: tikitiki yao hamana:

1 Kametitio. Mo hande haumanu pulu pa:la: hau manuna: di o natemanu iki hone wilimi ekina: Ima: iki pa:ta: wape pea la kia:peke na ya:la:me. 2 Hande Tekehali ipika: epolo pa:la: Nateta: pake nala: hali timba ipu hala: tupa: opolo epolo pa:la: ekita: ika: kone opua hone wopu witelememe. 3 Wanda:halima: alota: Ameta: ekia:nda: pea:pekeeki niki dia:yalo hata: homu pea haloma:me lemeka:na:ta: kota: mo hoeyaalo pa:la: alemanu iki pa:ta: ota: koto kone ipilieke. Weki hoki nala: wanda: pa:ta: ipula: tanda leke iki pa:ta: make epea:ka:na:ta: wendia pua:peke na yelieke. 4 Kametitio. Kutu piliepate ikita: timba ala:eki pa:ta: na haleme ekina: mo hande Nate epolo pa:la: ekita: hande pake nala: halima: a:pa penkilipaasa: tupa: iki pa:ta: na ipilieke. 5 Iki paeyaota: nate pạạ pa:la: ekina: wanda:hali halememe. Nikita: timba: pa:ta: na haloma:me. 6 Koto ekina:ta: ụ pelieleme wanda:hali leke na hake tialiao epeke hone wia hamana: pea:pa:peke aleo. 7 Timbata: wanda:halina: ụ pelieleme die. Kutupa timba kone wanda:halima: hoke ikali naa keaaseme die. 8 Kutu pu halemepate nikita: pạạ pita:la: ekina: wanda:hali haloma:me. Koto ekina:ta: epeke hone wia hamana: pea:pa:peke aleo. Nika: hone tulaasoma:eki pita: pukima: homoloma: ekita: hakoko a:mbaasa: hanka: leke pambaota: Koda:ma: niki mea da:taalo pa:la: ekina: hone puaasoma: ekita: nika: a:nda: pita:la: you aka: leke pambamana:e. 9 Koda:ma: ipika: mineke panka:la:eki niki pa:ta: epena:yeke niki na talopu mea hamono lea:pate pa Tekehali Yesuma: niki mea da:taowaena: leekeme. 10 Yesuma:ta: ipiki amẹlẹ hao hamonoyeke nika:eki peaaso homeekeme. Koto ekina: Yesu paa epea:ka:na:ta: amba: homeme wanda:hali pita: pa haloma: wanda:hali make ala:ta: ma:nda: dia:ma: pa ipiki amẹlẹ da:taa halumeke. 11 Koto ekina:ta: ame do piteleme tupa: ika: ika: kone sa:tia alualu pea tamba: mu alualu pitolo hapa:peke.

Paeyaaso mana: pi make pelia:pa:peke la:la:eki make

12 Kametitio. Ika: pota:manu tondepeao iki waleleme haliwekita: Tekehalima: mea haena: leekeme. Iki amẹlẹ hata: pokeleme ekina: ikana:ma: iki pa:ta: panda:pea hamina:yeke honke aloma:me. 13 Koto e poko haleme ekina: iki pa:ta: pukima: homa hata: hone wopu u hapa:peke.

Ika: ika: kone homu pea puki homeke wia hapa:peke. 14 Kametitio.
Iki sutiaasoma:me dupa. Pa pitu haleme wanda:halita: mana: laka:na:
mo pututuma: homeleme wanda:hali sa:tiaaso hata: mo damakopiki
wanda:hali pa:ta:la: mea:tiki pea iki paeyao wotu handeteke hatiki
pea:pa:peke. 15 Mandane wanda:halima: iki pa:ta: hoke hau pimika:na:ta:
ikana:ma: paa na hombo peaapa:peke. Hoto paeyaota: ika: ika: kone epea
alualu pea hata: wanda:hali paeyao make epeaaluekema: hone wopu
wia:pa:peke.
16 Nate paeyao ta:na:ma: homo hapa:peke. 17 Hoto paeyao make yeni
pu hapa:peke. 18 Kutupa eki a:nda: paeyaona: make Koda: pa:ta: keiyae
pi lo hapa:peke. Do haumanu ikana:ma: Yesu Ketiso amẹlẹ ta:ma:ni pea
hata: puemena:yeke Koda:ma: hone pa:la:me.
19 Hande Holi Sipitidina: ti uleke na honiapa:peke. 20 Koda:na: pi
la: mea hala: halina: wala:la: pita: ikana:ma: hoki walo honditi na
pea:pa:peke. 21 Hau paeyao pea handaata: mo a:pa:la: haumanu miniki
hata: 22 kutupa hokeeki paeyao handa paka:laapa:peke.
23 Nika: puki lopawao hala: Koda:ma: ikita: ika: haumanu paeyao pa:ta:
yako pina: lawaena:e alome. Kota: nika: Tekehali Yesu Ketisona: epolo
pa:la: nateta: ipula:me. Koto nate opolo epea:ka:na:ta: ikita: ata:ka: na piki
wanda:hali hamina: Koda:ma: ika: temoko make ạọạọ make loke make
paeyaota: ana:na: handeteke hao haena:e alome. 24 Do ekina: loa:me. Iki
wi la:la: halima: ipika: pulueke laa la: ula: ekita: ota: pealieke.
25 Kametitio. Niki pa:ta: tonka:na: yeni peao hapa:peke.
26 Hande Ketiso wanda:halima: pu haloma: tupa: ika: yankeketiti
paeyao amẹlẹ hopula alualu pea:pa:peke.
27 Ịma: mo Tekehalina: bikina: iki sutiaaso hata: dupa alome. Ika:
yankeketiti paeyao pa:ta: do wape yata:pa:peke.
28 Nika: Tekehali Yesu Ketiso ipika: pa hameke a:ta:ma: homa:la:eki iki
amẹlẹ haena:e.

Poloma: Desalonaika Siosi pa:ta: tapaeyeke wetepena: wapee

1 Polo Sailasi Timodi niki tepoma: iki Desalonaika siosi pa:ta: dupiki
tameiya: wape pea tapaasoma:me. Ikita: Koda: nika: Apa: make Yesu
Ketiso nika: Tekehali tieke amẹlẹ halememe. 2 Apa: Koda: make Tekehali
Yesu Ketiso ipilikana:ma: a:ta:ma: homolo tamba: mina:la:eki make a:nda:
peliaasa:eki make iki pa:ta: kina:e.

Poloma: Koda: pa:ta: keiyae leekeeki

3 Nika: kametonuo. Iki pa:ta: hone witolo hata: Koda: pa:ta: keiyae pi
lo hamonoe. Ota: dupiki pi lo haloma: ekina: teketa: ika: hone tulaleme
ekita: ota: anekema: daela:me. Kutupa mo ika: pukima: homa: alualu
pelemeeki make daeya tieke ya:la:me. 4 Koto peleme ekina: nikita:
mo siosi paeyao pa:ta:manu ta:na:ma: puki na hake hata: ika: pi lawao
haloma:me. Ika: pi lawaasome ekita: ika: a:nda: tunkuliki halima: iki
tekipuleke laaseme ekimanu make mandane ka:nda: peaasa: haumanu
tukiki pa:ta: tonka:na: ikana:ma: taka:lao hata: hone tu alo haleme ekina:
lawaasoma:me.

Koda:ta: tikitiki piki hali hata: niki telipulu pa:la:eki

5 Koto pu haleme hau manuta: Koda:ma: niki tikitiki yao telipealo
pa:la:eki peneme yaasa:eki doe. Ikana:ma: mo Koda:na: Kilu Tombuao
Hala:eki mea tialuekema: do ka:nda: pa:la: ekimanu mea tu haleme
ekina: yenkita: kota: pa Koda:ma: iki ipika: Kilu Tombuao Hala: alena:
tukiki pa:ta: hamena: ipikana:ma: iki ana:na: ana: lalieke. 6 Koda:ma: pulu
pa:la: hauta: ota: tikitiki hau pilieke. Kutupa mo iki pa:ta: ka:nda:ma:
homaasa: hau pimi wanda:hali pa:ta: ipikana:ma: iki make ka:nda:ma:
homawalieke. 7 Kutupa iki niki paeyaona: ka:nda: pa:la:eki ipikana:ma:
yoka: mea baalieke. Koda:ma: kutu piki hauta: Tekehali Yesu ipika:
honkopu tieke haasa: enisolomanu tonka:na: hepeni mina:pa:lao opolo
epemeka:na: kutu pilieke. 8 Kota: ikana:ma:ta: Koda: hone na pa:la:
wanda:hali make Tekehali Yesuna: Pi Seliapo na opiki wanda:hali make
ika: hoke yenki haluekema: ti uleke talo talo haena: ipilimikie. 9 Koto
wanda:hali ika: tanda pa:la: yenkita: dupa. Hoetolo hoetolo haena: hao
halimikie. Koto ekina: Tekehali amẹlẹ make ipika: honkopu seliapo
haasa:eki taapuna: na hake tekilipa hao halimikie. 10 Mo ponka:di pilu
wieke nate opolo epea:ka:na:ta: Tekehalina: wanda:hali paeyaoma: ipiki
biki yeiya: laena: make ipiki pa:ta: hone tulaaseme wanda:halima: ipiki
pa:ta: ta:na:ma: homena:yeke Tekehali ipilieke. Nikana:ma: iki pa:ta:
waloma: opua: hone tulao haeme ekina: iki make mo hande wanda:hali
amẹlẹ mandakena: mombilimikie.

Koda:ma: Desalonaika wanda:hali honkopu hawaena: Poloma: yeni peaeyekeeki

11 Nikana:ma: koto ekina: hone witolo hata: Koda: pa:ta: ikina: yeni
peawao haloma:me. Koda:ma: ipika: hau ikana:ma: puemena: wi lea:
ekina: ikana:ma: koto tupa: ota: ana:na: hamena: lena: Koda: pa:ta: meme
pea yeni peawao haloma:me. Koda:ma: ikana:ma: epeke haumanu

puluekema: witeleme hone paeyao ipika: welema: puemena: lena: ku-
tupa make ika: hone tulaaso pitelemeeki pu paeyawaena: yeni peawao
haloma:me. 12 Koda:ma: kutu pia:ka:na:ta: ikana:ma: nika: Tekehali
Yesuna: biki yeiya: lalimikie. Kutupa ipikana:ma: iki make kutu pilieke.
Kutupa nika: Koda: make Tekehali Yesu Ketiso ipilika: a:ta:ma: homolo
tamba: minelepe ekima:ta: koto tupa: pilipipikie.

2

Wanda:hali ota: hoeyaalo pa:la: hoke halina: pi

1 Nika: kametonuo. Mo hande nika: Tekehali Yesu Ketisoma: paa epolo
pa:la: ekina: make ipiki pa:ta: niki momba:laasa: ekina: make hone witolo
hata: iki honke alo dupiki pi aloma:me. 2 Ma:nda:ma: Tekehalina: ponka:
di pilu wia: nate a:pa:la:me lea:ka:na:ta: opua hone ti yoko pomoma: a̱i
na homa:pa:peke. Ma:nda:ma: Koda:ma: aleke handa loa:me ala: pi o
ma:nda:ma: pi walolo walea: pi o ma:nda:ma: alota: Polo amedama: do
wapena: leleme pi tupa: leliepate 3 ma:nda:ma: do aloeki manuma: iki na
yola: mina: lapa:peke. Mo hande ponka: di pilu ula: nateta: pa hameke
na opolo ipilieke. Mo nate epolo pa:la: di teke pa:ta: ya:ka:na:ta: Koda:na:
pi na opiki a:nda: lita:la:eki amba:la opolo ipilieke. Kutupa make mo
wanda:hali hoeyaalo pa:la: hoke halita: wetepe ti to hala: alena: pena:
titina: amba:la peneme yaalo ipilieke. 4 Epea:ka:na:ta: wanda:halina: yeni
hau pu haleme alemanu paeyao make Koda:na: alemanu hone u haleme
ekimanu sa:sa: puluekema: taapilieke. Ipikita: do alo alemanu paeyaota:
oto nane yao manda halieke. Kutupa make Koda:na: tembolo da pa:ta:
kone pua pita: I̱ta: Koda: halome lo halieke.

5 Na niminaasemepe. Do alo pi paeyaota: I̱ iki ame̱le̱ hande mandake
hama: pita:ma: la kua:me.

6 Ameta: do haumanu peaapa:na: ma:nda:ma: sa:sa: pita:la:me. Ikita:
do sa:sa: pita:la: ekita: hone witelememe. Koda:ma: la: ula: nate opolo
ipilie dina:ta: kota: do wanda:hali hoeyaalo pa:la: hoke halita: peneme
yao ipilieke. 7 Ti teke yokaasa: hauma: ameta: a:mbao hata: e poka:la:pate
wetepe pulu pa:la: ekita: pa a̱i na pulu pa:la:pate amba:la mo hande
sa:sa: pita:la: halita: hatuku mea pelieke. 8 Kutu pilie dina:ta: mo hande
wanda:hali hoeyaalo pa:la: hali opolo ipilieke. Kutupa Tekehali Yesu
opolo a:pata: ipika: kake pa:ta: pomo tapaasa: ekima: make ipika: pa̱a̱
seliapo taapuna: opolo ipilie ekima: make mo hali homaalieke. 9 Mo
hande wanda:hali hoeyaalo pa:la: hoke halita: Sadanina: wele taapuna:
ipilieke. Kutupa ipikana:ma: pea:peke na yeke haumanu make yayapiki
pate haumanu make na handeke haumanu make a:pa pilieke. 10 Kutupa
ipikana:ma: mo alu pulu peleme wanda:hali pa:ta: hoke makeaasa: hau
ta:ta: ta:ta: wopu pilieke. Mo hande alu pulu peleme wanda:hali ika:
pa:ta:la:la:eki na miki alu pulu peleme ekina: teketa: ikana:ma: Koda:na:
ota: hau handa: mea pukima: na homemekeme. 11 Koto ekina:ta: mo
hande wanda:halima: makeaasa: hauta: ota:ekie hone wina: Koda:ma:
ata:ka: peaasa: wele iki pa:ta: e pokena: tapaalieke. 12 Kota: koto ekina:
yenkita: ikana:ma: mo ota: pina: hone na tulake hoke haumanu pa:ta:
ta:na:ma: homa pu haleme ekina: iki paeyaota: Koda:ma: pi yokaalu pea
hoke yenki halieke.

Koda:ma: iki pa:ta:la:la:eki muemena: mea hala:eki

13 Tekehalima: pukima: homo hala: kametonuo. Hoto paeyao ikina:
Koda: pa:ta: keiyae lo hamonoe. Koda:ma: iki peteluekema: titina: amba:
ma̱leke lia mea haya:me. Mo Holi Sipitidima: iki Koda:na:eki hamena:
sa̱ pa:la: ekima: make ika: mo ota: pi pa:ta: hone tulaleme ekima: make
koto ekima:ta: Koda:ma: iki petelea:me. 14 Koda:ma: koto tupa: hamena:
mo Pi Seliapo waloma: ekima:ta: iki wi lea:me. Nika: Tekehali Yesu
Ketisona: pa̱a̱ pita:la:eki putu piliki ikana:ma: muemena: wi lea:me.
15 Kametonuo. Koto ekina:ta: mo ota: pimanu nikana:ma: wapena:
loma:eki make kakema: waloma:eki make koto pi paeyao miniki hata:
taka:lao hao hapa:peke. 16 Koda: nika: Apa:ma: niki pukima: homolo hata:
ipika: a:ta:ma: homa tamba: mina:la: ekina:yeke mo na paelo pa:la: aela:
baasa: hau make epeke hone tulaasa: hau make niki kia:me. 17 Kutupa
ipikana:ma: make nika: Tekehali Yesu Ketisoma: make ipilikana:ma: aela:
baasa: hauma: ika: puki tumbaena: lapa:peke aloma:me. Kutupa ika:
epeke hau paeyao pulu peleme ekina: make ika: epeke pi paeyao lolo
peleme ekina: make ipilikana:ma: iki wele peawapa:peke aloma:me.

3

Nika:na: yeni peapa:peke laa leekeeki

1 Kametonuo. Paeyaaso pita: dupa. Tekehalina: pita: hande iki pa:ta:
peo la:pa wia: tupa: mo mandane wanda:hali pa:ta: make a̱i peo lena:e.
Kutupa ikana:ma: do pita: seliapoe la kende tupa: wina: lena: nika:na:
yeni peao hapa:peke. 2 Kutupa make wanda:hali paeyaoma: mo hande
pina: hone na tulaasemeke handa mo hoke haliwekima: niki pa:ta: hoke
hau peaama:na: Koda:ma: niki petelena: yeni peao hapa:peke. 3 Mo
Tekehalima: hone homeke u haleke handa ikita: wele pealieke. Ku-
tupa make Sadanima: iki hoeyaapa:na: handeteke halieke. 4 Kutupa
ikana:ma:ta: epeke tupa: pilimikie hone witoloma: ekita: Koda:ma: niki
pa:ta: ku hala:me. Koto ekina: ota: nika: honema:ta: nikana:ma: iki pa:ta:
la ku haloma:eki manuta: ame do piteleme tupa: pa pu halimikie hone
witoloma:me. 5 Ikana:ma: Koda:na: pukima: homa:la:eki make Ketisoma:
ka:nda: pa:la:eki na mina:pa:lake taka:lao hayekeeki make hone uemena:
Tekehalima: ika: hone witeleme ekita: tikitiki yao hatuku pena:e.

Wanda:hali paeyaoma: e poka:pa:peke aleo

6 Kametonuo. Tekehali Yesu Ketisona: bikina: dupa:pe aloma:me.
Mo nikana:ma: loma: mana: pimanu opua na piki soka:la: pambeke
kametiti pa:ta: apa:tao na hake ta:ta: hapa:peke. 7 Nikana:ma: puma:
tupa: ikana:ma: make koto tupa: kone pea:pa:peke aleo. Koto ekita:
ikana:ma: hone wotu wilimime. Nikana:ma: iki ame̱le̱ mandake hata:ta:
soka:la: na hake haoma:me. 8 Ika: kimi neta: pa hameke na noma:pate
hamboma:me. Nikana:ma: pa na pitu haoma:pate iki homeke home-
kena: mani paeyaama:na: yeke timba natena: e pokolo hata: e tieke
pokoma:me. 9 Nikana:ma: ne kipa: lapeke na yeke dia:me. Kipa: lapeke
yea:pate kone ikana:ma: nika: hau handa puemena: yeke kipa: pi na
loma:me. 10 Nikana:ma: iki ame̱le̱ mandake hata:ta: dupa la kuma:me.
Hali epima: e poka:la:eki kiaeya:ka:na:ta: kota: koto somema: ne napeke
na ya:la:me.

11 Nikana:ma: doeki aloma: ekina: teketa: taa iki tukiki pa:ta: man-
dakena: haleme wanda:halita: soka:la: pamba pa pitu hata: mandane
wanda:halina: pita:la:eki manuna: wakopu tia pomu dupi dupi la:tiki pu

haleme ekita: opu haloma:me. 12 Tekehali Yesu Ketisona: bikina: koto
wanda:hali pa:ta: iki handeteke hapa:peke laa pi dupa witoloma:me.
Ikana:ma: pa na pomu lopo hake tikitiki yao hata: ika: halo peleme ekina:
e pokolo hata: haena:e.
13 Kametonuo. Koto pa:la:pate ikana:ma: epeke hau pitolo hata:ta:
soka:la:ma: na homa:pa:peke. 14 Mata:la: do tameiya:na: wape poloma:
pita: iki homeke ma:nda:ma: na opilieke. Kutu pia:ka:na:ta: koto ipika:
hau handolo hata:ta: ipikana:ma: yaaloma: homaena: mandakena: na
apa:tao hapa:peke. 15 Kutupa ikana:ma: ipikita: a:nda: tunkuliki hali leke
na haena: lo pelemepate pa Kameo. Yopu handeteke hae lo hapa:peke.

Wape paeyaaso pi

16 Mo Tekehali ipikana:ma: kone nika: a:nda: peliaasa: ekina: teke
hata: ika: pota: paeyao pa:ta: hoto paeyao a:nda: peliaasa:eki ku haena:e.
Tekehali iki paeyao amẹlẹ mandakena: haena:e.
17 Ịta: Polo ya kikima: kone wape pitolo hata: iki pa:ta: A:taloe alome.
Tameiya: paeyaona: dupiki wapema: ya biki wape pu halome.
18 Nika: Tekehali Yesu Ketisona: a:ta:ma: homolo tamba: mina:la:eki iki
paeyao pa:ta: haena:e.

Poloma: Timodi pa:ta: tapaeyeke titina: wapee

1 Polo Ita: mo Ketiso Yesuna: aposolo hali halome. Nika: da:taasa:
Koda:ma: make mo epena: yu wia haloma: Ketiso Yesu yaapoma: do e
pokono lelepeme.
2 Do wape Timodi neke pa:ta: wape pitolome. Mo Koda: pa:ta: hone
tulaaseme ekina:ta: neketa: ota: ya weki haleme. Mo Apa: Koda: pita:
Ketiso Yesu nika: Tekehali ipilikana:ma: mo tamba: mina:la:eki make
a:ta:ma: homa:la:eki make puki lopaasa:eki make neke pa:ta: kina:e.

Makeaasa: hau wala:la: ekina: kinki pita:la: pimanu

3 Ima: mo hande Ma:sedonia nane pulu hata: loa: tupa: ame make
neketa: mo Epesese nane pa hao hapeke alome. Koto pa:ta: haleme
mandane haliwekima: iki makeaasa: haumanu walo halemeeki na
walepepee loelena:yeke loa:me. 4 Mo haliweki ika: napeke na pitiki
pimanu make ika: apa:meina: atekena: atekena: bikimanu yata:po hata:
alemeeki make paeyao mina:pa:laena: lapeke. Kutu piki pi lo haleme
ekima: ikana:ma: Koda:na: epeaalo pa:la: ekimanu mina: na tamba:
mikita: ape ape la: tiaalieke. Mo epeaalo pa:la:eki manuta: nika: hone
tulaaloma: ekima: homeke mia:peke ya:la:me. 5 Mo iki pa:ta: na lapepee
lapeke alo ekina: teketa: kota: mo wanda:hali ika: hone teke yako
pea make ika: puki lopao make ika: Yesu pa:ta: ota: hone tulao hal-
imi ekima: make koto haumanu pilimi ekima: ika: ika: kone pukima:
homa: alualu pea haena:yeke loa:me. 6 Mandane wanda:halima: do
haumanu mina:pa:lao mo hande popeke na piki pimanu hotu haleme
ekima: epeke hau pea:peke ya:la: pota:manu handa:pa:peke na ya:la:me.
7 Ikana:ma: Koda:na: pi ula:eki manuna: wala:la: hali haluekee hone
wia hata: dupa:pa:peke dupa:pa:peke pimanu wopu alemepate pa mo
ika: aleme pi kone hone wopu na u make koto pina: teke make hone
wopu na witelememe. 8 Mo Koda:na: Lo Pi manuma: la: ula: tupa:
homeke pu haya:ka:na:ta: epelieke hone witoloma:pate 9 pa dupiki hone
make witoloma:me. Mo lo pi manuta: mo epeke wanda:hali tikitiki
yaaluekema: na ula:pate pa mo ika: you hali pa:ta: homu na piki pa pi
yambolo haleme wanda:hali pa:ta: ula:me. Dupae. Koda: hoki walaa
hoke hau pu haleme wanda:hali pa:ta: make Koda: hone ma:nda: na
wiki kenke alemanu pa:ta: homeke hone u haleme wanda:hali pa:ta:
make inkiki ateke kone lu make mandane wanda:hali lu homao haleme
wanda:hali pa:ta: make kutupa mo 10 yola:la: hau pu haleme wanda:hali
pa:ta: make mo wanda: pa:ta: pita:la: hauta: pa hali yankeke pa:ta:
kone pita:la: wanda:hali pa:ta: make mandane wanda:hali pake mina:la:
wanda:hali pa:ta: make yayapiki pi lo haleme wanda:hali pa:ta: make ya
pi alo kone Tekehalina: biki lo haleme wanda:hali pa:ta: make kutu piki
hau piteleme wanda:hali paeyao pa:ta: hone witolo hata: koto lo pimanu
wia pa:la:me. Do lo pimanu ula: ekita: mo epeke tikitiki piki mana:
pimanu a:mbaasa: hoke haumanu sa:sa: puluekema: ula:me. 11 Koto
wala:peke mana: pi epeketa: mo paa pita:la: ta:na: piki Koda:ma: Ima: la
halonoyeke ka:la: Pi Seliapo pa:ta: ula:me.

Poloma: Koda:na: a:ta:ma: homeeke ekina: keiyae leekeeki

12 Ya e pokono wele peaasa: Ketiso Yesu nika: Tekehali pa:ta: keiyae pi
alome. Ipika: e Ima: ana:na: pokaalieke hone wia I maleke lieke ekina:
keiyae alome. 13 Amba:ta: Ima: ota: Ketisona: biki hoke pi pi alo hata:
make ipika: wanda:hali ka:nda:ma: homa: tiao make iki tekipuleke laasa:
hali haowa:me. Kutu pua: ekita: Ima: Ketiso pa:ta: hone na tulao make
mo pua: ekina: teketa: hone wopu na wiki hata: pueke handaa Koda:ma:
I pa:ta: a:ta:ma: homeekeme. 14 Nika: Tekehalima: ipika: a:ta:ma: homa
tamba: mina:la:eki I pa:ta: wopu kua:niaeyekeme. Kutupa make mo nika:
Ketiso Yesu amele molome hone tulaasa:eki pita: pukima: homa:la:eki
yaapo I pa:ta: make kia:me.

15 Ota: opua hone tulaapeke ya:la: ota: pi ma:nda:ta: dupa. Ketiso
Yesuma: hoke hau pu haloma: wanda:hali da:taaluekema: yeke do
kenkena: epeekeme. Koto ekina: mo hoke hau wopu pita:la: halita: I
ya:pate 16 Koda:ma: I pa:ta: a:ta:ma: homeekeme. Ipikana:ma: koto I
pa:ta: a:ta:ma: homeeke ekina: teketa: Ketiso Yesuma: mo wetepe hone
tulao da:ta:la:eki mulu peleme wanda:halima: ipika: a:ta:ma: homa:la:eki
I pa:ta: pieketa: iki pa:ta: make pina: I pa:ta: amba:la wala:la:me. 17 Mo
lekema: handa:peke na yo make homa:peke na yo piki da:ta hao hala: Kini
hali ipiki homeke kone Koda: hala:me. Ipika: biki tieke ota: kende wina:
mea a:meiyaena: la:na:e. Kutu pina:e.

18 Ya weki Timodio. Ima: amba: neke hone witolo hata: la: wia: pita:
koto la: wia: tupa: kone ame nakana:ma: pea:peke alome. Koto la:
wia: pi manuta: naka: a:nda: pita:la: ale leke miniki hata: a:nda: epeke
tupa: pea:peke. 19 Kutupa naka: hone tulaleeki wopu miniki hata: naka:
hone tekemanu hai peaapa:na: wopu handeteke hapeke. Mandane
haliwekima:ta: ika: hone tekemanu pendulu baemeke handaata: ika:
hone tulaaseme ekita: mo hande sisima kawasota: toopina: tulaaso yam-
bolo hoeta:la: tupa: ika: hone tulaasemeeki make koto tupa: kone ota:
hoeyaasememe. 20 Mo haliweki amele haepeke hali yaapo ipilika: biki
Haimeniasi pita: A:lekesa:nda yaapota: koto hau pipikime. Ipiliki tanda
mina: mo Sadanina: kiki pa:ta: pa:na: tapaowa:me. Kutu pu ekima:ta:
ipilikana:ma: mo hande Koda:na: biki laasepeeki mina:pa:laena: tamba:
milieke.

2

Siosi tapakena: mombela yeni pita:la:eki

1-2 Ya sutiaaso titina: pita: dupa. Ikana:ma: Koda: pa:ta: yeni
pimika:na:ta: wanda:hali paeyao make ika: kini haliweki make kapo-
mani e poka:la: haliweki make Koda:ma: tamba: mina: honke lo
hapa:peke. Kutaa make ikina: keiyae lo hapa:peke. Koto yeni pulu
peleme ekina: teketa: do ekina: alome. Iki niki paeyao yopu hao
polumana: make Koda:na: tikitiki piki hau mumana: alome. 3 Kutu
piki yeni pita:la:eki manuma:ta: mo niki pa:ta:la:la: Koda: ta:na:ma:
homaasa:me. 4 Ipika: hone pa:la: ekita: wanda:hali paeyaoma: ipika:
da:ta:la:eki mea hata: mo ota: pina: teke handa: wina:e. 5 Ipikita: ota:
Koda: homeke hala:me. Kutupa Koda: pita: wanda:hali nika: ka:pa
hali homeketa: Ketiso Yesu hala:me. 6 Ipikana:ma: Koda:na: la: wieke
nate opolo epeeketa: wanda:hali paeyao paa hambuluekema: ipiki kone
haleekeme. Kutu pieke ekima: walolota: Koda:ma: wanda:hali paeyao
da:ta:la:eki mina:e laa hone pa:la:eki peneme yaala:me. 7 Koto pi walono

yeke Koda:ma: I̱ aposolo hano la:la:me. I̱ma: yaa pi na alome. Ota: pi alo loa:me. Ipikana:ma: I̱ta: mo Diendaili wanda:halina: moka:la: tiaasa: hali hata:ta: ipika: ota: pi make mo hone tulaasa:eki make walaano yeke hano la:la:me.
8 I̱ma: Siosi paeyao pa:ta: halima: yeni pina: hone pa:la:me. Hali epima: ma:nda: pa:ta: mineke pankolo o kake neli pita:la: hau na piki ota: yako piki hone u paleke hala: hali manuma: mo siosina: mombilimi pa:ta: kiki a:meiyao yeni pina:e.

Wanda:wekima: pea:peke haumanu

9 Wanda:weki pa:ta: make dupiki pi alome. Ika: dau manuta: epekeeki ika: ana: piki tupa: kone yama:pa:peke ya:la:me. Ikana:ma: kimelema: hata: ika: itiki loke yaapona: koloma: wepia ula: ale manuma: make o beleke manuma: make o yenki tieke yeke aka:manu au na lapa:peke. 10 Koto hau na pikita: ikana:ma: Koda:na: wandiki haluekema: hone wimika:na:ta: kota: ikana:ma: ota: epeke haumanu pu hapa:peke. Kutu piteleme hauta: ota: ika: au seliapoe. 11 Wanda:wekima: ika: kone mina:niao yopu siki pita: mo pimanu opua:pa:peke ya:la:me. 12 I̱ma:ta: wanda: homeke ma:nda:ma: mo haliweki pa:ta: pi wala:la: you wanda: haena:e hone na witolome. Dia:me. Ikita: pi na leke pita: opita:la:eki homeke pia:pa:peke ya:la:me laa la: witolome. 13 Do ekina: yeke loa:me. Koda:ma: A:da:ma: amba:la wepiaata: Ipa:ta: wetepe wepiekeme. 14 Kutupa A:da:ma:ma: mo Sadanima: makeaeyeke pi na opiekepate ipika: wanda: Ipima: opuaata: Koda:na: pi yambeleekeme. 15 Kutu piekepate wanda:wekima: weki taapolo hata: a:nda: kimelema: hone tulao pukima: homaa tikitiki piki hone taapuna: hata: pu haemeka:na:ta: kota: mo ika: weki mendilimi ekima:ta: iki pa:ta: eki a:nda: epolo pa:la:eki sa:sa: pilieke.

3

Siosi tapake handeteke hala: haliwekina: pea:pekeeki

1 Ota: pi ala:eki ma:nda: doe. Hali ma:nda:ma: ipika: honema:ta: Ketiso wanda:hali hatuku polueke hone wia:ka:na:ta: kota: epeke e hone koto wita:la: handa:e. 2 Ketiso wanda:hali hatuku pula: halita: eki a:nda: na piki hali yelieke. Ipikita: wanda: homeke ma:la: halie. Ipikita: hone wotu lenkene pea ula: halie. Ipika: lokena: handeteke hata: e na kapa:lake epeke tupa: pita:la: halie. Mo na handeke wanda:hali make ipika: da pa:ta: mea peliaasa: hali yelieke. Ipikita: pi epeke tupa: wala:la: halie. 3 Hoke ikali naa lu keaasa: hali o tekipuleke laasa: hali dia:ya:la:pate ipikita: yopu hata: a:nda: a̱i puluekema: na taapa:la: halie. Kutupa ipikita: mani pa:ta: we na pambeke hala: halie. 4 Ipikana:ma: ipika: wekiwanda: wopu handeteke hata: make ipika: wekiwandikima: ipiki pa:ta: epeke hone wia ipika: pi opina: lelieke. 5 Mo halima: ipika: wekiwanda: kone handeteke hapeke na ya:ka:na:ta: kota: Koda:na: siosi wanda:halita: ekipa handeteke hapeke ya:la:pe. 6 Handaena: hau pea lopaama:na: ipikita: Tekehalina: pi panake mina:la: hali na halieke. Mo hande Sadani lopeeke tupa: lopaama:na: loa:me. 7 Ipikita: mo Ketiso na haleme wanda:halima: kone ipika: pi laalimikie. Kutu pilie ekima:ta: ipika: biki na hoeyaaso haena: mo hande Sadanima: hona:maasa: ale pa:ta: na lopilieke.

Siosi tapake tamba: mina:la: haliweki

8 Kutupa dikoni haliweki make kekeke yaapo na haasa: hali make
epeke hau pu haleme haliweki hapeke ya:la:me. Kutaa make ikita: mo
hande waini ikali wotu na no haleme haliweki make yenki haka:ta:pao
muluekema: hone wopu peleme haliweki hapeke na ya:la:me. 9 Kutupa
hokeeki ika: hone teke pa:ta: na u pelia haena: alo hata:ta: mo wala:
tiaeyeke ota: pimanu wotu miniki hao halimikie. 10 Koto haliwekita:
ika: pu haleme haumanu handoma: tiatiki peaata: ana: pia:ka:na:ta: kota:
mo e pokaena: lapeke ya:la:me. 11 Koto haliwekina: wanda:wekima:
make ika:ta: epeke hone manuma: tekele tekele pea hata: pi la la na
piki wanda:weki halimikie. Epeke hone wia hoto paeyao ika: hau pita:
pi yaapoma: ota: hau homeke pu hapeke yeke wanda:weki halimikie.
12 Dikoni halita: wanda: homeke ma:la: hali hata: ipika: wekiwanda:
wopu handeteke hapeke ya:la: halie. 13 Mo e epeke tupa: pokaaseme
dikoni haliwekita: ika: epeke halimi ekima: ika:ta: epeke biki wilie
haliweki halimikie. Kutaa make ika: Ketiso Yesu pa:ta: hone tulaleme
ekina:ta: paala:ma: na homeke pi lapeke ya:la:me.

Koda:na: pita:la: hauna: teke pi

14 Neke pa:ta: Ima: do wape pitolo hata:ta: neke ai koto kone handolo
ipulueke hone wia halopate 15 ale ma:nda:ma: I sa:sa: pia:ka:na:ta: kota:
nika: Koda:na: tapakema: hata: pulu poloma:eki manuta: do wapema:
walieke. Koto tapaketa: mo da:taa hao hala: Koda:na: siosi tapake loa:me.
Koto siosita: mo hande Koda:na: ota: pita: tia haena: la:la: pinki tieke leke
hala:me. 16 Mo nika: Ketiso hauna: teketa: ota: hau tieke dia:me pita:
ma:nda:ma: lapeke na ya:la:me. Do ekina: alome.

Ipikita: ota: halina: loke kone mea opolo epeekeme.

Mo hande Sipitidima: ipika: yako pa:la: ekita: ota: ekie laa peneme waleekeme.

Kutupa ipikita: enisoloma: make handeekeme.

Ipika: bikita: mo tutu ma:nda: ma:nda: paeyao pa:ta:manu make walemekeme.

Kutu pieketa: mo kenke paeyao pa:ta: haemeke wanda:halima: ipiki pa:ta: hone tulaemekeme.

Kutaa ipikita: Koda:ma: oli ya nane hatuku mea peekeme.

4

Mandane makeaasa: pimanu wala:la: wanda:hali

1 Mo Sipitidima: peneme yao dupa ala:me. Wetepe nina:ta: mandane wanda:halima: mo hone tulaasa: hauta: mina:pa:lalimikie la:la:me.
Ikana:ma: mo yayapiki pi aleme sipitidi manuna: kakena: homa hata: mo
hoke temoko manuna: wala:la:eki telimikie. 2 Koto wala:la:eki manuta:
mo makeaaso yayapiki pi lo haleme wanda:halima: peo lalememe. Mo
talo talo hake toopi wepikima: ala:ta: ma:nda: to tokula:la: tupa: koto
wanda:halina: ika: hone teketa: to tokula:la:me. 3 Kutu pu haleme
haliwekima: pi walolo hata: alota: Wanda: mina:la:eki make mandane
nemanu hala:eki make hoke haue laa wahapa: peao halememe. Pate do
ne manuta: nikana:ma: nomono yeke Koda:ma: wepiayekeme laa ipika:
pi mina:la: wanda:halima: mo ota: hau homeke hone witolo hata: koto
ne manuna: Koda: pa:ta: keiyae pi alo hata: napeke ya:la:me. 4 Koda:ma:
wepieke alemanu paeyaota: epeke ale manue. Ala:ta: ma:nda: wahapa:
pu kiaapeke na ya:la:pate paeyaota: pa Koda: pa:ta: keiyae pi alo hata:

mea:peke ya:la:me. 5 Pa ekipeke. Koda:na: pi pita: ipiki pa:ta: keiyae laa
yeni pita:la:eki yaapoma: mo ne pa:ta: ala:ta: na taḻena: lelieke.

Ketiso Yesuna: epeke e pokaasa: hali

6 Nakana:ma: do mana: pimanu a:nda: epeke tupa: mo Ketiso kametonu
pa:ta: la halo haeka:na:ta: kota: neketa: Ketiso Yesuna: epeke e pokaasa:
hali halipikie. Kota: koto nakana:ma: teliele hone tulaasa: pi pita: mo
walea: ota: pi yaapo a:nda: ota: wopu miniki hao haeka:na:ta: kota:
kutu pilipi ekima:ta: neke wele pealieke. 7 Kutu pea:peke ya:la:pate
pa mo epe na piki Koda: mataake tindemanu moka:laa kitemeeki ki-
aapeke. Nakana:ma: Koda:na: hau puluekema: moka:la: hande hande
pu hapeke. 8 Lokena: moka:la: hande hande pita:la:eki manuma:ta: niki
pa hosikima: epeaaliepate pa Koda:na: hau puluekema: moka:la: hande
hande pita:la:eki manuma:ta: niki ota: epeaalieke. Pa ekipeke. Koto
hauma:ta: ame do nika: kenkena: haloma:eki make wetepe da:taa halo
poloma:eki make ana:lawalieke. 9 Ota: opua hone tulaapeke ya:la: ota:
pi ma:nda:ta: dupae. 10 Koda:ta: wanda:hali paeyaona: pa:ta:la:la: hali
hala:me. Koto pa:la:pate ipikita: ota: mo ipiki pa:ta: hone tulaasoma:
wanda:halina: da:taasa: hali hala:me. Koto ekina:ta: nikana:ma: koto
da:taa hao hala: Koda: pa:ta: hone ti laloma: ekina:ta: bepolaluekema:
honkopu hao e wopu poko haloma:me.

11 Do mana:manu make do wala:la: ekimanu make ikana:ma: opua
ota: pea:tiki pu haena: nakana:ma: iki pa:ta: wopu walo hapeke.
12 Wanda:halima: neke wekihali hale ekina: handolo hata: ipikita:
pa wekie laama:na: nakana:ma: ota: Ketiso hau moka:la: tiaapeke.
Koto puluekema:ta: naka: pilipi hauma: make naka: lelipi pima: make
naka: pukima: homilipi ekima: make naka: hone tulalipi ekima: make
naka: tikitiki piki hauma: make koto hau paeyaota: mo pi mineleme
wanda:halima: ota: handena: lapeke. 13 I̱ a:pono mo̱lu̱ hata:ta: naka: nate-
manu wiaata: paeyaoma: opina: mo Baibolo pimanu yata:pa:la:eki make
mo pi wala:la:eki make wala: tiaaso la hala:la:eki make koto hau manuta:
ota: honkopu hao putia pua:peke. 14 Mo siosi you haliwekima: pi la:
witolo hata: naka: youna: ika: kiki wimi dina: Koda:ma: ipika: pa hameke
kita:la: epeke ale homeke naka: puki pa:ta: wiaya: ekita: nakana:ma: ota:
na mina:pa:lapeke. 15 Paeyaoma: naka: Ketiso hau daeyaaso piteleeki
handena: do I̱ma: la kitolo ekimanu nakana:ma: hone wopu wia moka:la:
hande hande pu hapeke. 16 Naka: walele ekimanu make naka: pu hale
hau make wopu handeteke hapeke. Do haumanu paeyao epeke tupa:
putia peka:na:ta: kota: koto pilipi ekima:ta: neke make mo nakana:ma:
walele pi opua ipu haleme wanda:hali make detelimikie.

5

Siosi wanda:hali handeteke hata: pea:pekeeki

1 Mo koke haliweki na tolu lu pelepateta: naka: apa: pa:ta: ale tupa:
homu piki pimanu lapeke. Panake haliweki make naka: kame tupa: kone
epeaapeke. 2 Koke wanda:weki make naka: ama: tupa: kone handeteke
hata:ta: panake wanda:weki make naka: ana: leke tikitiki piki hauma:
homeke handeteke hapeke.

3 Kosa:piki wanda: ma:nda: ota: ipika: honumake siki hala:eki han-
deka:na:ta: kota: ipiki tamba: muluekema: hone epeke u hapeke. 4 Pate
ipika: wekiwandiki o eiyeke wanekena: wekiwandiki haya:ka:na:ta: kota:

ikana:ma: amba:la ika: koke wanda: handeteke hasa: hau pea:pa:peke
ya:la:me. Kutu piki hau pimika:na:ta: kota: mo hande ateke inkiki make
aeyeke meiyekema: iki pa:ta: pimi ekimanu hombo peaasememe. Koto
hauma:ta: Koda: ta:na:ma: homaasa:me. 5 Kosa:piki wanda: ma:nda:ta:
ipiki tamba: mina:yeke ipika: tapake wanda:hali ma:nda: dia:yalo ipika:
honumake siki haya:ka:na:ta: kota: Koda:ma: ipiki handeteke haena:
ipiki pa:ta: hone ti lao hala:me. Kutu pitolo hata:ta: Koda:ma: ipiki
tamba: mina:yeke ipikana:ma: timba: nate yaapona: honke pa alo alo
hata: yeni pu hala:me. 6 Pate kosa:piki wanda: ma:nda:ma: ipika: lo-
kena: namonamo pita:la: ekimanu homekena: hone u haya:ka:na:ta:
kota: koto wanda: ipikita: pa hala:pate kone ipika: temokota: homa
ula:me. 7 Wanda:halima: iki pa:ta: hoela:me laama:na: do mana: pimanu
wanda:weki pa:ta:la hala:tiki pu hapa:peke. 8 Kutu pilipipate ma:nda:
hali epima: ipika: tapakemanu o ota: ipika: wekiwanda: epeke tupa:
na handeteke haya:ka:na:ta: kota: koto someta: mo Ketiso hau kiaaso
toopi mea baasa:me. Kutu piki somena: hoke hauma:ta: mo pi na miki
wanda:halina: hoke hau lombei pea ota: hoela:me.

9 Mo kosa:piki wanda:wekina: biki ula: wapena:ta: dupiki wanda:na:
biki homeke wia:peke. Wanda: ma:nda: ipika: bapi hali tieke tepo
paeya:ka:na: make ipikita: hali homekena: da peeke wanda: make
10 wanda:halima: epeke hau pia: wanda:e aleme wanda: make ipika:
wekiwandiki epeke tupa: handeteke haya: wanda: make na handeke da
ma:nda: wanda:hali epemeke handa:mea wamo pia:tiki pieke wanda:
make Ketiso yankeketonu oto nane hata: tamba: mieke wanda: make
ka:nda: mina:la: wanda:hali petelea: wanda: make epeke haumanu pu-
luekema: hone wopu u hayeke wanda: make kosa:piki wanda: home-
kema: koto hau paeyao tonka:na: apa:tao pea:tiki pieki handemeka:na:ta:
kota: ipika: biki wape pea:peke.

11 Kutu pulu pa:la:pate mandane moputali kosa:piki wanda:manu ika:
bikimanu wape pea na apa:taapeke. Pa ekipeke. Ikana:ma: ika: lokena:
hone pelemeeki hone witolo hata: hali ma:nda:na: da puluekema: Ketiso
hoki walaa pelimikie. 12 Kutu pimikina:ta: ika: Ketiso pa:ta: amba:la
la: wimiki pimanu yambilimikie. 13 Kutaa make kutupiki kosa:piki
wanda:wekima: da yalayala pu pominolo hata: ika: e poka:peke nate-
manu hoeyaalememe. Koto hau homeke dia:pate ikana:ma: kotoeki
ota: lombeipiki hoke hau ma:nda:ta: dupa. Mandane wanda:halina: hau
hotiata: la: mundula mundula pitolo hata: mo ota: lapeke na ya:la: eki-
manu la: tiatia pu halememe. 14 Mo a:nda: piteleme wanda:halima: niki
pa:ta: hoke pi loluekema: waleke wiaama:na: mo Ketiso hala: moputali
kosa:piki wanda:wekita: pa hali ma:nda:na: da pua wekiwandiki mendia
ika: da handeteke haena:e hone witolome. 15 Pate mandane kosa:piki
wanda: manuta: paa la:ka:la Sadani teli mea pelememe. 16 Kutu pu
halemepate Ketiso wanda: ma:nda: ipika: tapake kosa:piki wanda:manu
ma:nda: haya:ka:na:ta: kota: mo Siosi tapake pa:ta: ka:nda: wiaama:na:
ikita: ipikana:ma: handeteke hapeke ya:la:me. Kutu pia:ka:na:ta: mo siosi
tapakema: ota: mo honumake siki haleme kosa:piki wanda:weki ota:
epeke tupa: handeteke haena: waleke wilieke.

17 Ika: you haliwekima: wanda:hali handeteke hata: e epeke tupa:
pokemeka:na:ta: ika: biki a:meiyaaso yenki ana:na: haka:ta:pao mina:e
hone wia:peke ya:la:me. Mo pi wala:pekeeki o mana: moka:la: tiaaso hata:

ota: honkopu hao wopu pokemeka:na:ta: kota: kutu piki you haliweki pa:ta: amba:la hone wia pea:peke. 18 Do alo ekina: mo Baiboloma: alota: Kaoma: palaowa kilikimanu ambuku mea baaluekema: ankema: e pokolo haena:ta: ipika: kake anka:ta:pu na pea:peke lo make mo e poka:la: halima:ta: ipika: e poka:la: yenki mia:peke ya:la:me laa wape pea ula:me. 19 Wanda:hali homekema: alota: Mo you halima: ata:ka:piki hau pia:me lea:ka:na:ta: na opua:peke. Koto pilipipate hali yaapo tepoma: a:nda: a:pa lea:ka:na:ta: kota: opua:peke ya:la:me. 20 You halima: a:nda: hoke hau pia:ka:na:ta: kota: mandane you haliwekima: handolo hata: hone wina: ika: leke potopoto kone ipika: hoke hau pa:la:eki laa la halaata: sa:sa: pea:peke.

21 Mo Koda: make Ketiso Yesu make mo maleke lila: enisolomanu make iki paeyaona: leke potopoto hata: Ima: neke pa:ta: la: witolo pita: dupa alome. Nakana:ma: homeke pa:ta: homeke puki wita:la: hau na pu make mandane tapake homeke na petolo pikita: do ya pea:peke alo ekita: ota: paeyao pa:ta: hone witolo hata: pea:peke. 22 Hali ma:nda:ma: siosi pa:ta: Koda:na: e pokaena:ta: na hondoma: tiake hata: kiki wita:la: hau ai na pea:peke. Mandane wanda:halina: hoke hau neke pa:ta: na mundilina: leke naka: hauta: yako pea hapeke.

23 Neketa: yeni mea:tiki pu haeka:na:ta: naka: welekema: epeke e pokena: ikali homeke na neke waini siki make apa:tao napeke.

24 Mandane wanda:halina: hoke hauta: peneme peneme yao ula:me. Koto ekima:ta: pi yokaalu pia:peke nate opolo epea:ka:na:ta: ika: hoke hauma:ta: iki hatuku ipilieke. Pate mandane wanda:halina: hoke hauta: wetepe nane peneme yaeya:ka:na:ta: handa: wilimikie. 25 Mandane epeke haumanu make koto tupa: kone peneme peneme yao ula:me. Kutaata: mo ota: peneme na ula: epeke hau mandane ekimanu maketa: a:mbao wia:peke na ya:la:me.

6

Wanda:halina: e pokaasa: tapakena: mana: pi

1 Mandane pa hameke e pokaaseme tapake ikana:ma: ika: you haliweki pa:ta: hone witolo hata: homu pea hapa:peke. Kutu pimika:na:ta: kota: mo pa haleme wanda:halima: Koda:na: biki pa:ta: make nika: aloma: mana: pimanu pa:ta: make ikana:ma: hoke pimanu na lelimikie.

2 Mandane pa hameke e pokaaseme tapakema: ika: you halita: Ketiso hali haya:ka:na:ta: ipikita: nika: Ketiso yankeke hone witolo hata: paa pa alema: na handaapa:peke. Kotoeki na pikita: ikana:ma: dupiki hone witolo Ipikita: ya Ketiso kame haleka:na:ta: Ima: ipiki hone pa:la:me. Ima: ipika: e pokawa:ka:na:ta: ipikana:ma: do e pa:ta: yama: epeke ale mina:e hone wiaata: ikana:ma: amba: pokeme e tupa: na pokeketa: kotoeki lombei peao pokaapeke.

Makeaasa: hau wala:la: ekina: kinki pita:la: pimanu

Do alo pi manuta: nate paeyao wopu sa:tiaaso hata: wala:tiki pu hapeke. 3 Ma:nda: epima: mo hande nika: Tekehali Yesu Ketisona: ota: pi make mo nika: hone tulao yeni pita:la: hauna: mana: pimanu make kota: waloma: pi yaapo mandake na piki pa ta:ta: piki mana: pimanu a:pa walea:ka:na:ta: 4 kota: koto someta: hone na wiki hakoko lita:la: hali hala:me. Ipiki pa:ta:ta: hoke hone teke pila:me. Koto ekina: ipikana:ma: mo mana: pi teke manuna:ta: ape ape lo make pi yokaalu alu puluekema:

hone wopu u hala:me. Ipika: kutu pita:la: ekima:ta: mo hone wopu epeke
tupa: na handeteke haleme wanda:hali tukiki pa:ta:ta: I̱ I̱ ala: hau make
ape ape la alualu pitolo hata: yaala: peake pi la alualu pu make na
handoma: tiake hoke hone u alualu pita:la:eki make 5 kima: na homeke
pi yokaalu alu pita:la: ekimanu make kota: hao paeyao mo wanda:hali
tukiki pa:ta: wala: tiao hala:me. Kutu piki wanda:halima:ta: mo hande
ota: pimanu mina:pa:laaso hata:ta: pa mo Koda:na: hau pita:la: ekita:
hamoko hapeke pota:e hone u halememe.

6 Ota: ala:me. Hali ma:nda: epita: Koda: pa:ta: hone tulao hata: ipika:
miniki hala: kenke ala:ta: ala:ta: ana:e hone wia:ka:na:ta: kota: koto
someta: hamoko some hala:me. 7 Nikita: do kenkena: ipulu hata:ta:
aleke miniki epoloma:pe. Ala:ta: ma:nda: na miniki epoloma:me. Pa
do kenke mina:pa:laoma:ka:na:ta: aleke mea poluma:pe. Dia:me. Ala:ta:
ma:nda: na mea polumeke. 8 Koto ekina:ta: nika: ne aka:manu ana:na:
wia haoma:ka:na:ta: kota: kotota: ana:e. 9 Mo hamoko haluekema: hone
pa:la: wanda:halita: ne wiaasa:eki muluekema: pea:ka:na:ta: ka:pei leke
hondalieke. Ika: hone wopu na wiki hoeyaapeke ya:la: hoke hone
manuma: iki yola: mea lopao ota: hoeyaalieke. 10 Mo mani we pamba:la:
ekima:ta: ta:ta: ta:ta: piki hoke haumanu pu tialo pa:la: ekina: teke ula:me.
Mandane wanda:halima: mani muluekema: hone wopu witolo hata:
ika: hone tulao halemeeki mina:pa:lao hoke ka:nda: manuma: ika: puki
tandama: homo haememe.

Timodi pa:ta: leeke mana: pimanu

11 Nakana:ma: Koda:na: hali hata:ta: koto hau manuta: mone hata:
pina: kiao papate leke hapeke. Kutu puluekema:ta: kota: nakana:ma: mo
tikitiki piki hau make Koda:na: hau leke pita:la: hau make hone tulaasa:
hau make pukima: homa:la: hau make ki hone na wiki pita:la: hau make
kimele piki hau pita:la: hau make koto hau paeyao ota: muluekee hone
u paleke pu hapeke. 12 Wanda:halima: hoto neli kita:la: nate nina: mo
hande tombo muluekema: honkopu hao a̱iya pu halememe. Koto tupa:
nakana:ma: make Koda: pa:ta: hone tulaaso hata: naka: deto hala: ekita:
mo tombo wataasa: tupa: muluekema: ota: honkopu hao a̱iya pu hapeke.
Koto deto hala: ekita: nakana:ma: wanda:hali wopuna: leke popelekena:
Koda: pa:ta: hone tulaasome alo hata: peneme yaeketa: kota: Koda:ma:
muelena:yeke neke wi lea:me. 13 Mo ala:ta: ala:ta: paeyao da:taa wina:
la:la: Koda:na: leke popelekena: hata: make mo hande Pontiasi Pailedi
pa:ta: ota: pi leeke Ketiso Yesu ipika: leke popelekena: hata: make I̱ma:
neke pa:ta: dupa alome. 14 Mo pea:pekee laa neke pa:ta: la: ula: pi
manuna: kakena: homa mo Tekehali Yesu Ketiso paa epolo pa:la: nate
epena: handeteke hata: ota: hoeya hoeya na piki yopu miniki hao hapeke.
15 Mo Ketisona: paa la:ka:la epolo pa:la: nateta: Koda:ma: homeke hande-
teke hala: ekina: mo ponka: di pilu ula: nate opolo epea:ka:na:ta: kota:
Koda:ma: Ketiso peneme yao mea halieke. Koda:ta: ta:na:ma: homa:la:
ekina: teke hata: ipiki homeketa: wanda:hali paeyaona: handeteke hala:
hali hala:me. Ipikita: mo kini haliweki paeyaona: Tumiki Kini hali make
mo teke haliweki paeyaona: Tekehali make hala:me. 16 Ipiki homeketa:
ipika: kone pa da:taa hao hala: Koda: hala:me. Wanda:halima: ipiki
hala: teke pa:ta: pua:peke na yeke pa̱a̱ tieke pa:ta: hala:me. Ipikita: hali
ma:nda:ma: ota: na handemeke yeke Koda: yeke handaata: ame make ota:
ma:nda:ma: handa:peke na ya:la:me. Ipika: biki tieke ota: kende wina:

make mo na paeyeke pa hao hala: Kilu Tombuao hala: ekina: wele make ipika:eki wina:e. Kutu pina:e.

Hamoko wanda:halina: mana: pi

17 Mo kenke ala:ta: ala:ta:na: hamoko haseme wanda:hali pa:ta:ta: dupiki pi la wia:peke. Ika: hakoko na lu make mo ai paelo pa:la: kenke ale manuna: hone na ti lao hao hapa:peke. Kotoeki na pikita: niki ta:na:ma: homomono epeke alemanu ku hala: Koda: pa:ta: hone ti lao hapa:peke lapeke. 18 Koto wanda:hali ikana:ma: mandane wanda:hali pa:ta: epeke hau pipe laata: mo ika: tamba: mina:la: hau piteme ekima: hamoko hapa:peke laa lapeke. Ikana:ma: epeke moke pita:la: wanda:hali hata: ika: hamoko ale manuta: mandane wanda:hali pa:ta: pa teli pealuekema: tikitiki yao hapa:peke lapeke. 19 Koto hau a:nda: pu haemeka:na:ta: kota: ika: wetepe hapeke yolo pa:la: ekina: epeke teke u haena: lelimikie. Kutu pimika:na:ta: kota: mo ota: deto hala:eki miniki hao halimikie.

20 Timodio. Do Koda:ma: neke pa:ta: ka:la: eta: ota: wopu handeteke hapeke. Mo epe na piki Koda: mataake pimanu la kiteme pi manuta: ki-aapeke. Mandane wanda:halima: makeaaso hata: Do aloma: pi manuta: ota: tumiki pie lo halememe. 21 Kutupa mandane wanda:halima: Koto aleme tumiki pita: nikana:ma: ota: hone uluma:me laa lemeke handaata: ikana:ma: mo hande ota: hone tulaasa: hauna: pota:ta: mina:pa:laememe.

Koda:na: a:ta:ma: homa tamba: mina:la: ekita: Timodi iki pa:ta: hao haena:e.

Poloma: Timodi pa:ta: yaapo peao wape pea tapaeyekeeki

1 Polo Ita: mo Ketiso Yesuna: aposolo hali halome. Koda:ma: la: wieke
deto hala:eki Ketiso Yesu pa:ta: yama: nikana:ma: moloma: ekina: pi
walono yeke Koda:ma: I maleke lia tapaala:me.
2 Do wapeta: ya pukipiki weki Timodi neke pa:ta: wape pitolome.
Mo Apa: Koda: pita: Ketiso Yesu nika: Tekehali ipilikana:ma: mo tamba:
mina:la:eki make a:ta:ma: homa:la:eki make puki lopaasa:eki make neke
pa:ta: kina:e.

Keiyae pi pita: hone u tiaasa: pi yaapo

3 Ya apa:na: atekena: atekema: Koda: pa:ta: hone tulao hao haemeke
tupa: I make ya hone tekema: ala:ta: ma:nda: na tale:na: leke koto tupa:
kone hone tulao halome. Ima: timba make natena: make neke hone na
yonka:lake Koda: pa:ta: yeni pitolo keiyae pi lo halome. 4 Mo naka: leke
pa:ta: e pankeke lopo haya:eki handoa:eki niminaaso hata: neke han-
duluekema: Ima: ta:na: pa:la:me. Kutu pua:ka:na:ta: Ima: ta:na: tiekema:
homulueke. 5 Mo naka: ota: hone tulale ekita: Ima: niminao halome.
Naka: aeya: Loisi pita: naka: ama: Yunisi yaapoma: make do mandake
hone tulaepe ekita: ya honema:ta: neke pa:ta: make taa ula:me. 6 Koto
hone ua:eki tekena:ta: Ima: naka: youna: ya kiki ua: pa:ta: yama: Koda:ma:
neke pa:ta: pa hameke ka:la: hauta: alupaama:na: halima: ti honiaama:na:
po lo hala: tupa: kone do hauta: pa mea tiaaso tiaaso halena: hone u
tiaasome. 7 Pa ekipeke. Mo Koda:ma: ka:la: Sipitidima:ta: niki yala: yala:
na peaasa:me. Kotoeki na pikita: ipika: Sipitidima: mo wele pita:la:eki
make pukima: homa:la:eki make hone lu tumbaasa:eki make niki ana:na:
ku hala:me.
8 Mo nika: Tekehalina: pi walawasa: ekina:ta: nakana:ma: yaala:ma: na
homa:peke. Kutaa make I mo Ketisona: e pokawa: ekina: dipula mea
pitaalemeke pilu ekina: neke yaala:ma: na homa:peke. Kotoeki na pikita:
mo Koda:ma: ka:la: wele tapu hata: mo Pi Seliapo wala:la: ekina: ka:nda:ta:
I yaapo mandake mea tia hapana:e. 9 Nikita: ipika: wanda:hali hamono
yeke Koda:ma: pa:ta:la: mea wi la:la:me. Koto hau pieke ekina: teketa:
nikana:ma: epeke hau puma: ekina: dia:pate pa ipikana:ma: a:ta:ma:
homolo hata: ipika: hone pieke ekima: kone niki wi la:la:me. Koda:ma:
do kenke ai na wepia wina: leeke pita:ma:ta: do a:ta:ma: homa:la: hauta:
niki miomono yeke Ketiso Yesu pa:ta: yama: wina: leekeme. 10 Pate
ameta: mo nika: da:taasa: hali Ketiso Yesu ipika: a:pa:la:eki pa:ta: yama:
peneme yaala:me. Mo homa:la: ekina: wele ipikana:ma: paeyaaso hata:
mo Koda:na: Pi Seliapo pa:ta: yama: deto hala:eki peneme yaala:me.
11 Koto Pi Seliapona: la hala:la: hali make aposolo hali hata: moka:la:
tiaaso hali hano yeke Koda:ma: I maleke lia:me. 12 Kota: Ima: koto
haumanu pua: ekina: ame do ka:nda:manu minolopate pa Ima: yaala:ma:
na homolome. Pa ekipeke. Mo Ima: ya hone ti lalo halita: ota: hone
ulume. Ya honema:ta: mo ipikana:ma: I ka:la: haumanu ipikana:ma:
mo hande ipika: Nate tieke epena:yeke ana:na: handeteke hao hapeke
ya:la:me.

13 Nakana:ma: pi epeke tupa: waluekema:ta: Īma: neke pa:ta: waloa:
pi kone hone wia wala:tiki pu hapeke. Kutu pitolo hata:ta: mo Ketiso
Yesu pa:ta: hone tulao pukima: homolo hata: pea:peke. 14 Mo neke pa:ta:
ka:la: epeke epeke hau manuta: ota: wopu handeteke ke haluekema: kota:
nakana:ma: mo nika: puki pa:ta: pila: Holi Sipitidina: wele peaasa: ekina:
welema: wopu handeteke hapeke.

15 Mo Eisia potopinisi haleme wanda:hali paeyao make mo hande
Paidia:lisi pita: Hemodionisi koto hali yaapo tonka:na: Ī mina:pa:lao
peleme ekita: neke hone wotu witeleme. 16 Mo hande hali One-
sipotasima: hoto paeyao Ī ta:na:ma: homa: tiao hayeke handaa Īma: mo
Tekehalima: ipika: wekiwanda: pa:ta: a:ta:ma: homena: honke alome. Pa
ekipeke. Ī do dipula pilu ekina: ipikana:ma: yaala:ma: na homea:me.
17 Kotoeki na pia:pate ipikana:ma: Loma: da opolo a:paata: koto kone
Ī weitia pomu haota: handa: wia:me. 18 Mo hande Nate tieke opolo
epea:ka:na:ta: Koda: ipika: a:ta:ma: homa:la:eki koto some pa:ta: halena:e.
Mo hande Epesese nane haoma: toma:na: Onesipotasima: tamba: mu
hata: pia: hau paeyaota: nakana:ma: ota: handeleme.

2

Ketiso Yesuna: kakena: homa hala: a:ndeli miniki hali

1 Ya weki neke pa:ta: dupa alome. Mo Koda:na: a:ta:ma: homa:la: ekita:
mo nika: Ketiso Yesu amēlē ta:ma:ni pitolo hata: minoloma:me. Koto
a:ta:ma: homa:la:eki nakana:ma: minele ekina:ta: honkopu hao hapeke.
2 Īma: wanda:hali eleke elekena: leke popelekena: waloeke opi mana:
pi manuta: kota: nakana:ma: meaata: mo hone epeke tupa: u paleke
hata: mandane da wanda:hali ana:na: wala:peke ya:la: wanda:halita:
nakana:ma: moka:la hale hale pea:peke.

3 Ketiso Yesuna: epeke a:nda: peaasa: hali hata: mo ipika: wanda:halina:
ka:nda:ma: homa:la: ekina: ka:nda: mandaneeki nakana:ma: mea:peke.
4 Ami hali homekema: ami hali hata:ta: ipika: you halina: kakena: homu
haluekema: pa mo da wanda:halina: pu haleme haumanu tonka:na:
apa:tao na pilieke. 5 Kutupa make mo telepo tiekemanu lo hala: hal-
ima:ta: mo telepona: pi ula: ekimanu na tolu haya:ka:na:ta: kota: tombo
watao yenki mia:peke na ya:la:me. 6 E handeteke hala: halima: ipika:
e tieke wopu poko hala: ekina:ta: mo ena: ne tanu ekita: ipika: amba:la
milieke. 7 Īma: alo pita: hone wopu wia:peke. Koto pi hone uelena:ta:
Tekehalima: neke tamba: milieke.

8 Nakana:ma: mo hande homa paa tiaeyeke yeke Deipidina: tapake
hali Yesu Ketiso hone u hapeke. Īma: mo Pi Seliapo waloa:ka:na:ta: kota:
koto pi kone walo halome. 9 Īma: do Pi Seliapo walo halo ekina: ka:nda:
tieke mu halome. Kutaa make Īta: pi yamba:la:la: hoke hali leke seni
puma: tonkao uleke halome. Īta: koto pa:leke halopate pa Koda:na: pita:
kutupe seni puma: na tonkao ula:me. 10 Īma: mo Koda:ma: mālēke lila:
wanda:hali tamba: muluekema: do ka:nda: paeyaota: na kiake mea tu
halome. Mo wanda:halita: Ketiso Yesu pa:ta: yama: a:pa:la: na paelo
pa:la: pāā tiekema: wina: la:la: da:taasa:eki mina:yeke Īma: do ka:nda: tu
moneao halome.

11 Dota: ota: pi alo pie.

Nikana:ma: ipiki amēlē mandake a:nda: homoma:ka:na:ta: kota: ipiki
amēlē mandake kone da:taa halumeke.

12 Kutupa nikana:ma: mo ka:nda:manu epena: kone aela: bao
haoma:ka:na:ta: kota: ipiki amẹlẹ mandake piki you wanda:hali
kone halumeke.
Nikana:ma: ipiki a:nda: kiaoma:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: niki make
kiaalieke.
13 Nikana:ma: nika: hone ti lao halumeke laa kone pa hone na ti lao
haoma:ka:na: kone kota: kutu pumonopate pa ipikana:ma: ipika:
pulueke laa la: ula: pita: ota: na tunkulieke.
Pa ekipeke ipikana:ma: ipika: titina: la: ula: pi kialuekema: wetepe topo
piki pi ma:nda: lapeke na ya:la:me.
14 Do ekita: naka: wanda:hali hone u tiaaso hata: la halo hapeke. Kutu
pika:na:ta: kota: Koda:na: leke popelekena: iki kinki pitolo hata:ta: dupa
lapeke. Ikana:ma: mo pi teke manuna: tekena:ta: pi yokaalu alu pu ape
ape na lapa:peke lapeke. Kutu piki hauma:ta: ma:nda: na tamba: mulu
pa:la:pate mo opilimi wanda:hali pa:ta:ta: paa hoeyaasa:eki homeke
wilieke.

Ipika: ena: pi lawaaso haena: e poka:la: hali

15 Nakana:ma: ota: epeke e poka:la: hali haluekema:ta: neke yala:
peaama:na: naka: titina: honeta: Koda:ma: I̱ pa:ta: ta:na:ma: homena:e
hone witolo hata: e poko hapeke. Koda:na: ota: pi tikitiki wala:la: hali
hata:ta: koto hau pu hapeke. 16 Mo wanda:hali Koda: mina:pa:lao papate
haena: la:la: epe na piki Koda: mataake pimanu la kiteme pi manuta: hoki
wala kiao pua:peke. 17 Koto Koda: mataake pi la kita:la: pita: mo mindiki
na:paasa: bolekema: handa:la:me. Kutu piki pita: yaapo hali Haimeniasi
pita: Pailita:si yaapoma: walepeme. 18 Koto hali yaapoma:ta: mo ota:
haumanu mina:pa:laepeme. Kutu polo hata: mo nika: homa paa tialo
poloma: ekina: ipilikana:ma: alota: Nikita: amba: homa tiao haloma:me
alepeme. Koto alepe ekima:ta: mo mandane pi mina:la: wanda:halina:
hone tulaaseme ekita: hoeyaasepeme.
19 Koda:ma: nokopeeke taka:lake pinkita: da̱o̱la:pa pa:la:me. Koto pink-
ina: pi yaapo wape pea ula: ekita: dupa. Tekehalima: ipika: wanda:halita:
ipika: amba: hando ulume laa wape pea ula:me. Kutupa pi ma:nda: make
dupa. Ma:nda: hali epima: I̱ta: mo Tekehalina:eki halome lea:ka:na:ta:
kota: mo hokeeki paeyao ota: mina:pa:lao hoki walaa pua:peke ya:la:me
pi yaapo wape pa:la:me.
20 Mo hamoko da tieke pa:ta:ta: paata: piki make noka: wiki kawaso
ta:ta: ta:ta: pikieki wopu ula:me. Mo kawaso manuta: silipama: make
koloma: make wa:peleme. Kutupa mandane ekita: tima: make kenkema:
make wa:peleme. Do kawaso mandaneeki manuta: hau tieke pitolo
mea:pekeeki wina: laata: mandane ekita: pa nate paeyao pa mu hape-
keeki wina: la:la:me. 21 Hali ma:nda: epima: mo hoke hau paeyaona: ha̱i
a:nda: ipiki pa:ta: na ta̱lẹna: lea:ka:na:ta: kota: ipikita: ipika: Tekehalima:
ta:ta: piki hau tieke ma:nda: peaena: mea haena: lelieke. Pa ekipeke. Mo
somema: ipika: Tekehalima: hala:la: epeke emanu pokaaluekema: tikitiki
yao ula: ale manuma: handa hala:me.
22 Nakana:ma: mo wekihali hata: mo wekiwandikima: ika: lokena:
hoke hone u alualu pita:la: haumanu wendia:peke. Nakana:ma: mo iki
tamba: mina: ika: yako piki pukima: ika: Tekehali o laa wi lo haleme
wanda:hali amẹlẹ hata: mo tikitiki piki hau make hone tulaasa:eki make
pukima: homa:la:eki make a:nda: peliaasa:eki make muluekema: hone
ha paleke pua:peke. 23 Mo teke na wiki o teke na handeke pi yokaalu

alu pita:la:eki manuta: hoki wala pua:peke. Pa ekipeke. Koto hau
manuma:ta: ape ape mea la:tialiekeyeke loa:me. 24 Mo Tekehalina: e
pokaasa: halima:ta:ta: ape ape na lelieke. Kotoeki na pikita: ipikana:ma:
wanda:hali paeyao pa:ta: a:ta:ma: homolo epeke disa hali hata: ika: pu
hoeyaaseme haumanu pa:ta: ka:nda:ma: ai na homake yu wia hapeke
ya:la:me. 25 Ipikana:ma: mo pi tunkuleleme wanda:hali tikitiki yaasota:
kimelema: hauma:ta: yopu pu halieke. Koto hau a:nda: pu haya:ka:na:ta:
kota: ikita: Koda:ma: iki pa:ta: waleke wiaya:ka:na:ta: ika: pukimanu topo
pea mo ota: pina: hone ti laemeka:na:ta: 26 kota: ika: honemanu paa epeke
tupa: mea lopao wilimikie. Kutu pimikina:ta: kota: ikana:ma: Sadanina:
hone pa:la:eki peaena: miniki hala: bisale pa:ta: pambelemeeki hola:pa
yopua halimikie.

3

Nate paelia: toma:na: pea:peke yolo pa:la: ekimanu

1 Mo nate paelia: toma:na:ta: ka:nda:ma: homaasa: haumanu wopu
ipiliekema: hone wopu wia hapeke. 2 Koto paelia: dina:ta: wanda:halima:
do haumanu pu halimikie. Ikita: I I alo hata: make pasa:tei hau wopu
pita:la:eki make hakoko liki pimanu lo make handaena: honemanu u
make yala: peaaso hata: make kikama: handeke some ala: hoke pimanu
make lo halimikie. Kutaa make ateke inkikina: kakena: na homo make
keiyae loluekema: hone na u make yeni hau pita:la: haumanu hone
na wiki wanda:hali make halimikie. 3 Ikana:ma: a:ta:ma: homa tamba:
na mu make pa paeyaaluekema: hone na u make hoki nane laasa:
wanda:hali hata: make hone mata:pa pua hata: wanda:hali hoeyaasa:
hau pu make kika ma:na:na: hau leke pita:la: hau make pu halimikie.
Mo wanda:halima: epeke haumanu honditi pu halimikie. 4 Kutaa
make ikana:ma: yankeke kone lina: ma:na: yapa: mu a:nda: lombo make
homa:la: ale teke na hake haumanu pu make ika: honema: ikita: tieke
haloma:me hone witolo hata: Koda: pukima: na homeketa: pa ika: loke
ta:na: peaasa: alemanu pa:ta: pukima: homo halememe. 5 Ikana:ma:
mo Koda: pa:ta: yeni pita:la: hauta: pa pea:tiki pea:tiki pu halemepate
mo yenina: wele pita:la: ekita: hoki walaa kiaaso halememe. Kutu piki
wanda:hali amele apa:tao na hapeke.

6 Kutu piki mandane haliwekima:ta: mandane hone wopu na wiki
wanda:weki homu pealuekema: ika: da pa:ta: yopu siki honda: pamba
pu halememe. Kutu piki wanda:weki ika: hoke hau manuma:ta: ika:
honemanu ka:nda: peaota: ika: lokena: hoke hone pa:la:eki manuma: iki
yola: mea aneya moneya pu hala:me. 7 Do koto wanda:wekima:ta: mo
pimanu opua hone uluekema: taapemekepate pa mo ota: pina: teketa:
miniki hapa:peke na ya:la:me. 8 Mo hande Dia:nisi pita: Dia:mbitisi
yaapoma: Mosesi pa:ta: a:nda: lipikime. Koto some yaapoma: pipiki tupa:
kone mo hande haliwekima:ta: mo hande ota: pi pa:ta: make a:nda: lu
halememe. Ikana:ma: ika: hone tikitiki na yaaso hata: kone Koda: pa:ta:
hone tulaapeke ekina:ta: iki ana: na paleke handaata: Koda:ma: iki kiao
hala:me. 9 Koto haliweki ika: hauta: wopu na daeyalieke. Mo amba:
haemeke wanda:halima: mo hande Dia:nisi Dia:mbitisi yaapona: pamba:
na piki hau pipikieki handolo pimiki tupa: ame make wanda:halima:
koto haliwekina: pamba: na piki haumanu handilimikie.

Paeyaaso mana: pi

10 Pate nakana:ma: I̱ yaapo neke mandake pomi pita:ma:ta: mo hande
wanda:hali pa:ta: waloa: pi manuta: nakana:ma: amba: opua hone wi-
lime. Kutaa ya hau pita: ya pua:eki yaapota: nakana:ma: hone wilime.
Kutaa I̱ma: ya hone tulaaloeki make wanda:halima: pi mina: soka:la:ma:
homa na kiake pa handeteke haloeki make ya a:ta:ma: homa pukima:
homoloeki make ka:nda:manu epena: kone I̱ma: honkopu hao da̱o̱la
haloeki make nakana:ma: handeleme. 11 Mandane haliwekima: I̱ lu
yombu moneao halemeke make tanda wopuna: moneao haloeki make
handeme. Mo hande A:ndioko da pa:ta: make Aikoniomo da pa:ta: make
kutaa Lisita da pa:ta: make do da tepo haliwekima: I̱ ota: hoeya: hau lu
yombu haena: kone pa taka:lao haowa: ekita: naka: hone wilime. Kutu
pimipate kone mo Tekehalima: do koto hau paeyaona: tukiki pa:ta: kone
I̱ wopu pa:ta:la: moneao haya:me. 12 Aowe. Koto tupa: kone mandane
wanda:hali epima: Ketiso Yesu pa:ta: ta:ma:ni pea hata: Koda:na: pi tolu
haemeka:na:ta: kota: iki pa:ta:ta: mandane haliwekima: mo hoeya: hapu
lu yombua:la: haumanu pilimikie. 13 Hoke hau pu hala: haliweki make
yayapiki hau pita:la: haliweki make ika: ika: kone makea alu alu pitolo
hata: ika: hoke hau manuta: ota: mea daeyalimikie.
14 Kutu pu halimipate neketa: hande waleeke opi ota: pimanu wopu
miniki hale ekita: na mina:pa:lapeke. Hande neke walea: tapaketa:
naka: hone wilime. 15 Kutaa make mo hande Yakopiki Baibolona:
wape pea ula: pi manuta: neke wekisiki hata: kone kini pea opua:tiki
a:pa ame make paa opuolo haleme. Nakana:ma: mo Ketiso Yesu pa:ta:
hone tulaaseeki pa:ta: yama: mea:peke da:taasa:eki muelena: u tiaasa:
honeta: do Baibolona: wape pea ula: pi manuma: ka:la:me. 16 Mo Bai-
bolona: wape pea ula: pi paeyao wape pina:ta: haliwekina: hone pa:ta:
Koda:ma: wala: tiaaso haena: wape pimikime. Koto wape pa:la: pima:ta:
wanda:hali pa:ta: ota: pimanu waluekema: make hoke hau peaama:na:
sa:sa: puluekema: make hoi piki haumanu tondepealuekema: make
kutupa epeke hapeke ekina: mana:manu loluekema: wape pea ula:me.
17 Kutu peaapeke ya:la: ekima:ta: mo Koda:na: e pokaasa: somema: epeke
hau paeyao ana:na: peaena: tikitiki yao haena: lelieke.

4

Koda:na: ota: pimanu homeke walo hapeke

1 Mo pa haleme wanda:hali pita: amba: homemeke wanda:hali pea
telipulu pa:la: Ketiso Yesu pita: Koda: yaapona: leke popelekena: telepo
pi na alopate Ketisota: mo wanda:halina: handeteke hao halo pa:la:
Kini hali ipiliekeyeke ya pukima: ka:nda:ma: homolo haena: I̱ma: neke
pa:ta: dupa:pekee alome. 2 Koda:na: pi walo hapeke. Kutu polo
halena: wanda:halima: opuluekema: ta:na:ma: na homolo haena: make
o ta:na:ma: homa opitolo haena: make na kiaake pa walolo walolo
ombu hapeke. Nakana:ma: mo puki nala: pima: make mineke pima:
make kutupa mo hone u tiaasa: pima: make koto pi manuma: ikana:ma:
epeke honemanu wina: loluekema: ta:na:ma: homa: tiaaso handeteke
hao hapeke. 3 Wanda:halima: mo epeke mana: pi wopu na opulu pa:la:
nate make ipilieke. Kutaa make wanda:halima: ika: hone pa:la: ekimanu
pitolo hata: ika: opulueke hone peleme pimanu la hala:peke yolo pa:la:
haliwekima: iki handeteke haena: handa: mea:tiki pilimikie. 4 Ikana:ma:
pa tindemanu homeke opuluekema: mo ota: pita: na opiki hoki walaa

kiaalimikie. 5 Kutu pina: kone neke pa:ta: ekipiki haumanu epena: kone
kota: koto ekima: neke hoeyaama:na: naka: hone lu tombua tombua
pitolo hata: hapeke. Ka:nda:manu epena: kone daola hata:ka:na: mo Pi
Seliapo wala:la: hali hata: e poko hapeke. Kutupa neketa: Koda:na: e
pokaasa: hali hata: naka: ka:la: e poko hapeke.
6 I pa:ta: epolo pa:la: hauta: dupa. Mo hande hoteke lia hala:la: tupa:
I lu peleme nateta: teke pa:ta: ya:la:me. I do kenkena: haloeki paeyaalo
polo nate teke pa:ta: ya:la:me. 7 Ita: mo hotoneli kita:la: ekina:ta: ya wele
paeyaoma: epeke tupa: aiya pua mo tombo epeke tupa: watao halome.
Kutupa make mo ya Koda: pa:ta: hone tulaalo ekita: na mina:pa:lalome.
8 Koto ekina: mo tikitiki pea haeme wanda:halima: ika: lombei pimiki
ekina: mea:peke yenki tieketa: Ima: putupiliki miono yeke pa ula:me. Do
koto ya lombei polo ekina: yenkita: mo Tekehali nika: tikitiki teli peaasa:
halima: mo epolo pa:la: nate tiekena: I pa:ta: kilieke. Koto yenkita: I
pa:ta: homeke na kulu pa:la:pate pa mo mandane ipiki peneme yaena:
yeke pukima: homolo handeteke hao haleme wanda:hali pa:ta: tonka:na:
halieke.

Polona: ale manuna: pimanu

9 Nakana:ma: koto kone I pa:ta: ai ipuluekema: taapo hapeke.
10 Dimasita: do kenkena: hauna: hone wopu pieke ekima: I na leeke
mina:pa:lao mo Desalonaika da nane pua hala:me. Ketesinisita: Ka:leisia
kenke nane pua hala:me. Taitasita: mo Da:lemeisia kenke nane pua
hala:me. 11 Luku homeke homeke I yaapo halopa:me. Neke ipulu
hata:ta: Maka handa: mua:tiki a:pa:peke. Ipikana:ma: I tamba: mina:
yeke loa:me. 12 Tikikasita: Epesese nane tapaowa:me.
13 Ya kosa: dauta: mo Todoa:si da hala: hali Kapusima: wia hawaena:
epoa:ma: neke ipulu hata:ta: mea:tiki a:pa:peke. Ya bukamanu tonka:na:
mea a:paaso hata:ta: mo hande hoteke yonkelekema: wa:pa:la: buka
manuta: ota: hone na yonka:lapeke.
14 Mo kepete kawai wepu hala: hali A:lekesa:ndama: I pa:ta: hoke hau
tieke piekeme. Koto ipika: pieke hauna: yenkita: Tekehalima: ana:na:
halieke. 15 Mo somema: nika: waloloma: pina: a:nda: wopu lia:me. Kutu
pieke handaa neke make hoeyaama:na:ma: wopu handeteke hapeke.
16 Mo pi yokaalu puma: natena:ta: Ima: ya pua: haumanu waluekema:
titina: hombo peaowa: dina:ta: mo I tamba: mina:la: hali paeyao homeke
a:nda: na hake iki paeyaoma: I mina:pa:lao pememe. Koda:ma: ika: pimi
hoke hauta: hone yonka:laena:e. 17 Kutu pimipate mo Tekehalima: I
teke pa:ta: hata: I wele peaya:me. Kutu pia: ekima:ta: mo pi na miki
wanda:hali paeyaoma: opina: Ima: mo Pi Seliapo epeke tupa: waloa:me.
Kutaa make mo laionima: I lu nena: taapolo pimikieki teke pa:ta: ya:na:
mo Tekehalima: I petelea:me. 18 Mo Tekehalima: mo hande hoke hau
paeyao pa:ta: I yoka: mea ipika: hepeni nane Kilu Tombuao Hala: ekina:
epeke tupa: opolo a:pono lelieke. Mo biki yeiya: laasa:eki paeyao ipiki
pa:ta: na paeyeke pa u haena:e. Kutu pina:e.

Paeyaaso pimanu

19 Mo Pisila Akuila yaapo pa:ta: make mo Onesipotasina: tapake pa:ta:
tonka:na: ya a:talo pi tapaasome. 20 Eta:situsi ipikita: Kotindi da nane
haya:me. Totobimasi yeni hayeke handaa Mailitasi da pa:ta: haena:
epoa:me. 21 Mo kosa: ki ai na epeke haena: kone I pa:ta: ai ipuluekema:

taapo hapeke. Yubulisi Pudenisi Linusi Kolodia make mo mandane Ketiso tapake paeyaoma: ika: a:talo pi neke pa:ta: tapaasememe.
22 Mo Tekehalita: naka: temoko yaapo hao haena:e. Koda:na: a:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki make iki paeyao amẹlẹ hao haena:e.

Poloma: Taitasi pa:ta: tapaeyeke wapee

1 Ita: Poloma: Koda:na: e pokaasa: hali hata: make Yesu Ketisona:
aposolo hali hata: make do wape wapitolome. Ita: mo Koda:ma: maleke
lila: wanda:halina: hone tulalemeeki daeyaena: lono ipikana:ma: I mea
tapaeya:me. Kuta make ika: pi miniki haasa: hauna: ota: pita: miniki
haena: walonoyeke I tapaeya:me. 2 Ika: mo koto hone tulalemeeki make
mo ota: pi miniki halemeeki make do hau yaapota: mo deto hala: hauna:
ti laasa:eki pa:ta: ti lalememe. Mo yayapiki pi na lo hala: Koda:ma: amba:
mo ala:ta: ala:ta: paeyao na wepia wina: leke do deto hala: ekita: niki pa:ta:
hone witolo hata: pi la: wiekeme. 3 Koto hoki naneta: mo yapekeyeke
nate opolo epeke pita:ma:ta: mo koto deto hala: ekita: ipika: pi walaasa:
haliwekima: walemeke pima: peneme yaeyekeme. Koto ka:la: pita: Ima:
walawano mo nika: da:taasa: Koda:ma: peae la:leke walaasome.
4 Koto ekina: do wapeta: mo Taitasi pa:ta: wape tapaasome. Mo dika:
hone tulaalope ekina: ipikita: ota: ya weki hala:me. Mo Apa: hala:
Koda:ma: make mo nika: da:taasa: Ketiso Yesuma: make neke pa:ta:
a:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki pita: puki lopao haasa:eki yaapo kina:e
la alome.

Siosi you haliwekina: mana: pi

5 Nakana:ma: niki na puma: ekimanu tikitiki yao epeaota: mo siosi
tapake handeteke halo peleme haliweki make mo daoni paeyao pa:ta:
haena: lolena:yeke neke hae laa poma:me. Neke mo Kotiti ikali hoki
tukikina: mina:pa:lao poa: ekita: do ekina: pua:me. Ima: hande dupa
pia:peke loa: ekita: hone wia:peke. 6 Mo handeteke halo pa:la: halita:
moeki a:nda: na pa:la: hali make wanda: homeke ma:la: halima: hapeke
yelieke. Kutupa make ipika: wekiwandikita: mo pi miniki hata: ikita: ti
teke yoka:la: wekiwandikie o ateke inkikina: pi yoka:la: wekiwandikie
laa ika: biki na wia:ka:na:ta: hapa:peke yelimikie. 7 Ipikana:ma:ta:
Koda:na: hau handeteke hapeke ekina: ipikita: ota:eki a:nda: na piki
hali hapeke yelieke. Ipikita: wanda:hali lu pambaake pi lo o mineke
ai koto kone panka:la: o hoke ikali naa keao o wanda:hali make ala:ta:
ala:ta: hoeyao tekipuleke lao o I I laa pasa:tei pu o dupiki haumanu pu
halia: halita: hapeke na yelieke. 8 Ipika: da pa:ta:ta: kimisu wanda:hali
pambolo opolo pina: ala: hali make epeke hau pita:la: ekita: ta:na:ma:
homa hone wotu wita:la: hali make ipika: hone pa:ta: kone ana:e ala:
hali make tikitikina: hala: hali make yakopiki hali make ipika: loke
handeteke hala: hali make hapeke yelieke. 9 Kuta make ipikita: mo hande
ti lao hapeke ya:la: ota: pi wala:la:eki dao la miniki hapeke yelieke. Kutu
pilie ekima:ta: mandane wanda:hali pa:ta: ota: tupa: walolo hata: tamba:
mea:peke yelieke. Kutupa make mo hande ota: tupa: wala:la: pimanu pa
tupa: alo hata: kiaaseme wanda:hali tikitiki yaasa: hali hapeke yelieke.

Makeaasa: haliweki haemekeeki

10 Haliweki wopuma: ota: pi kiaaso hata: mo ika: pa hameke pi
manuma: mandane wanda:hali makeao halememe. Kutupiki pi lo
haleme mandane haliwekita: mo pa sekemesaisi pu haleme Diu tapake
haemeke tapakema: kone lo halememe. 11 Kutupiki yala: mea:peke
haumanu piteleme hauta: pa yanaaso hata: wanda:halina: manimanu

muluekema: pitelememe. Mo wala:peke na yeke pimanu walemeke
ekima:ta: mandane haliwekina: hone make ika: wekiwanda:na: hone
make u hoeyaena: lo halememe. Kutu paama:na: ika: lo haleme pimanu
sa:sa: pea:peke. 12 Ika: Kotiti tapake hali homeke ma:nda:ma: ipikita: hone
wopu wiki some hata: mo ipika: Kotiti tapake pa:ta: ota: pimanu dupa
leekeme. Kotiti haliweki ikita: hoto paeyao ya pi ombu lo halememe. Ku-
tupa ikita: hoke sayalema: handa: hata: weleke pamba pita: ne tieke naa
soka:la: pambeke some hombo hao halememe leekeme. 13 Koto pita: ota:
pi yeke handaata: mo Ketiso wanda:halina: hone tulalemeeki taka:laena:
nakana:ma: pima: hando lolena:e. 14 Koto ekina:ta: ikana:ma: mo hande
Diu wanda:halina: pa pimanu make o ota: pi na opiki haliwekina: pi ula:
ekimanu make ipua teliaama:na: kutu puelena:e.

15 Yako piki hau pu hala: somema: paeyaota: pa yako pikieki homeke
hone u hala:pate pa mo pi na miki hai̱piki hone u hala: somema:
paeyaota: yako pikieki dia:me hone u hala:me. Pa ekipeke ipika:
hone wita:la: ekimanu make ipika: puki make hai̱ pitolo pita:la:me.
16 Ika: pima: Koda:ta: handoloma:me laa lo halemepate pa ika: piteleme
hau manuma:ta: Koda: na handelemeeki peneme yao hala:me. Kota:
wanda:halima:ta: honditi honditi wopu pu make pi na opu epeke hau-
manu pea:pa:peketa: iki ana: na pa:la:me.

2

Keileke wanda:halina: mana: pimanu

1 Koto pa:la:pate nakana:ma: ota: mo mana: pi ula: tupa: tolu walo
hapeke. 2 Keileke haliweki pa:ta: Mo hoke ikali naa keaapeke na ya:la:me
laata: ikana:ma: epeke hau pa:ta: tikitiki piki hone witolo make mo
ika: hone wopu handeteke hata: ika: hone tulalemeeki make pukima:
homelemeeki make kutupa mo ika: puki taka:laasa: hau pitolo pitolo
haleme hau make kota: hau paeyaona: ala:ta: na ta̱lena: leke epeke tupa:
hapa:peke laa wala:peke.

3 Mo keileke wanda:weki pa:ta: make koto tupa: kone alota: Iki
make yako piki wanda:weki hapeke ya:la: tupa: hapa:peke la alota:
mo hande keileke wanda:weki pa:ta: ikana:ma: laasa: hau na pu make
mo waini ikalima: ika: hone hoeyaama:na: wopu na neke hata: make
ikana:ma: mo panake wanda:weki pa:ta: epeke hau pita:la: ekimanu
wala: tiaapa:peke la wala:peke. 4 Kutu pimika:na:ta: ikana:ma: mo
panake wanda:weki pa:ta: ika: haliki wekiwandiki pa:ta: pukima: homolo
hata: make 5 ika: hone handeteke hata: make ika: halemeeki ala:ta: na
ta̱lena: leke hata: make epeke da handeteke hala: wanda:weki hata: ika:
haliki tonu oto pa:ta: hao hapa:peke laa walena: walo hapeke. Koto
panake wanda:wekima: kutupiki haumanu pimika:na:ta: kota: mo pa
wanda:halima: Koda:na: pimanu pa:ta: hoke pi lapeke waleke na wilieke.

6 Kota: tupa: kone mo panake haliweki ika: honemanu wopu handeteke
haena:ma: nakana:ma: ika: hone u tiaapeke. 7 Naka: kone naka: pilipi
hau paeyaota: wanda:halima: handaa honda:mea pu haena: epeke hau
seliapomanu pu hapeke. Naka: pi wala:la: hauna: hone wopu wia mo
hapeke pitiki pimanu homeke walo hapeke. 8 Naka: lolo pele pi manuta:
mandane wanda:halima: la la pu hoeyaama:na:ma: ala:ta: na ta̱leke
pi manuma: walo hapeke. Mo naka: a:nda: tunkuliki wanda:halima:
koto hau handaata: ikana:ma: nika: pitoloma: ekina: hokeeki ma:nda: na

handemeka:na:ta: pi ma:nda: lapeke na ya:la:me hone witolo yaala:ma:
homilimikie.

E pokaasa: halina: mana: pi

9 Mo pa hameke e pokaasa: haliweki pa:ta:ta: dupiki pi lapeke. Ika: e
pokemeeki paeyaoma: mo ika: handeteke hala: haliwekina: pi oto pa:ta:
hata: ika: epeke e pokeme ekima: iki ta:na:ma: homaapa:peke. Kutu
pimika:na:ta: mo iki handeteke hala: haliwekina: pi eto eto na lao make
10 mo ika: ala:ta: ala:ta: make pake na napa:peke. Kotoeki na pikita:
ki na hake epeke e poka:la: hali hala:me hone wina: ika: e pokeleme
ekima: lena: lapa:peke. Dupiki haumanu pimika:na:ta: koto ika: hau
paeyaoma:ta: nika: Da:taasa: Koda:na: mana: pimanu yeiya: la walieke.

Ketisona: epolo pa:la: nate

11 Koda:na: a:ta:ma: homo tamba: mina:la: ekita: kenke wanda:hali
paeyao mea da:taaluekema: peneme ya:la:eki handoloma:me. 12 Koto
a:ta:ma: homo tamba: mina:la: ekima: walota: pa nikana:ma: Koda:
hoki nane yao nika: hoke hone pa:la: haumanu pitoloma:eki make
do kenkena: hoke hone pa:la: haumanu pitoloma:eki make kiaamono
pa:la:me. Koto pa:la: ekina:ta: ame do kenkena: hata:ta: nika: hone hande-
teke hata: make tondepe pea hata: make Koda:na: hau hone witolo hata:
make kutu pitolo hata: 13 mo hande ota: ipilie nate opolo epena:e laa hone
tulaasa: hata: yu wia haloma:me. Koto epolo pa:la: nateta: mo nika: Koda:
tieke make da:taala: hali Yesu Ketiso make ipilika: pa̱a̱ tieke peneme
yaasa:eki opolo ipilieke. 14 Ketiso ipikita: nikina: homeekeme. Kutu pieke
ekima:ta: nikita: mo hoke hau pa:ta: haomeke yoka: muluekema: make
ipika: epeke hauna: puawee hone pa:la: yako piki wanda:hali homeke
hamono yeke piekeme.

15 Do mana: pimanu walo hapeke. Kutu puluekema:ta: naka: pi
opita:la: wanda:halina: hone u tia tia puluekema: make hoke haumanu
peaama:na: sa:sa: pulu pika:na: make naka: biki ula: ekina: hata: pea:peke.

3

Ketiso wanda:halima: pea:pa:peke haumanu

1 Nakana:ma: mo naka: wanda:halina: hone u tiatiki pika:na:ta:
ikana:ma: mo ika: kapomani haliweki oto nane make ikana:ma: telipaala:
e handeteke haleme haliweki oto nane make hao hapa:peke lapeke. Mo
haliwekina: kakema: homo hata: hau paeyao epeke tupa: puluekema:
tikitiki yao hapa:peke lapeke. 2 Ikana:ma: ma:nda: pa:ta: hoke pimanu na
leketa: a:nda: pelia ta:ma:ni pea hata: hoto paeyaota: paeyao pa:ta: yopu
a:ta:ma: homolo hata: hapa:peke lapeke.

3 Amba: niki make hone wopu na wiki pi tunkulu make pu ata:ka:
peaoma:me. Nika: lokena: hone pa:la: hau manuma: make nika: lo-
kena: ta:na:ma: homaasa: haumanu make koto hau paeyaoma: nika:
hone handeteke haena: loma:me. Kutupa nate paeyao mineke panka:
tiake pimanu lo make ma:nda:ma: epeke ale pa:ta: make leke polopao
haoma:me. Mandane wanda:halima: niki honditi pimikita: iki make
honditi pu haoma:me.

4 Kutu puma:pate mo hande nika: da:taasa: Koda:na: a:ta:ma:
homa:la:eki make pukima: homa:la:eki make peneme yaalo epeke
pita:ma:ta: 5 ipikana:ma: niki pa:ta:la tamba: miekeme. Pa nikana:ma:
nika: epeke hau pumeke handa na pieke yekepate pa mo ipika: a:ta:ma:

homeeke ekina: niki tamba: miekeme. Kutu piekeeki manuta: niki
panake weki tupa: da:ta hamono Koda:ma: ipika: Holi Sipitidi pa:ta:
yama: tanda pa:la:me. 6 Koda:ma: nika: Da:taasa: Hali Yesu Ketiso pa:ta:
yama: ipika: Holi Sipitidi niki pa:ta: anekema: wopu tapaeyekeme. 7 Kutu
pieke ekima:ta: mo Ketiso ipika: a:ta:ma: homeeke ekina: niki Koda:na:
leke popelekena: tikitiki pea make nika: hone puaasoma: deto hala:eki
make miomono piekeme. Do ala: pita: ota: pie.

8 Koda: pa:ta: hone tulaaseme wanda:halima:ta: mo ika: epeke piteme
hau manuma: mo mandane wanda:hali tamba: muluekema: hone witolo
hata: waleke hala:tiki pina:ma: nakana:ma: do wapena: alo pimanu iki
pa:ta: ota: wopu la: moneao hapeke.

9 Kutu pulu pa:la:pate mo epe na piki ape apemanu make mo
atekena: ateke hatiki epeeke ekina: biki eleke eleke moka:lao haleme
ekimanu make mo pi yokaalu alu pita:la: ekimanu make mo hande Diu
wanda:halina: lo pimanu wiekeeki dupa ula:me laa ape ape lo halemeeki
make kota: hau paeyao paka:lao pu hapeke. Kota: hau manuma:ta: niki
epeaapeke ana: na pa:la:me.

10 Mo Ketiso tapake tekili paaluekema: taapa:la: somema: hoto homeke
o yaapo tekili peaapeke lea:ka:na:ta: hoto yaapo sa:sa: pilipipate pi na
opiki pa tepo peao paa pia:ka:na:ta: kota: koto someta: nika: tapake some
dia:me laa hoki wala:peke. 11 Naka: handeleme. Kutu piki hau pita:la:
someta: ipika: hoke hau manuma: kone mea hoeyao keaasa:me.

12 Ima: Atemasi o Tikikasi yaapo homeke a:nda: neke pa:ta: epena:
tapaowa:ka:na:ta: kota: neketa: mo I yopua halua: Nikopolisi da nane
pota:manu weiya a:pa:peke. Ima: mo hande koa ki dina:ta: koto
Nikopolisi da pa:ta: halueke loa: ekita: nakana:ma: hone wilime. 13 Mo
Kapomanina: pi ula:eki tikitiki yao hala: hali Senasi make mo hande
Apolosi kota: hali yaapo ipilika: pi walo polo pelepeeki kini pina:
nakana:ma: epeke tamba: muluekema: taapa:peke. Ipilika: mea polo
pelepe ale manuta: ana:na: mea wilipipe laa handa: handa:peke.

14 Nika: Ketiso tapakema: a:pa:la: haumanu puluekema: ikana:ma:
mo ika: nate leke epeke tupa: handeteke hata: pina: moka:la: tiatiki
pea:pa:peke alee. Kutupa make mo wanda:halina: ka:nda:ma:
homa:la:eki handa: peteluekema: ikana:ma: mo napeke na pitiki epe
na piki haumanu leke na pea:peke ya:la:me.

15 Do I amelę mandake haloma: tapakema: neke pa:ta: a:taloe pi
la:neaasememe. Kutupa mo neke amelę haleme Ketiso yankeketonu
pa:ta: tonka:na: a:taloe pi aloma:me laa la hala:peke. Koda:na: a:ta:ma:
homo tamba: mina:la: ekita: iki taapuna: hao haena:e.

Pailimono pa:ta: Poloma: tapaeyeke wapee

1 Polo Ita: Yesu Ketiso hone witolo hata: dipula polo hali I make nika:
kame Timodi dikana:ma: mo dika: e yankeke some Pailimono neke pa:ta:
wape pitopa:me. 2 Kutupa mo naka: da pa:ta: mombolo haleme siosi
wanda:hali make nika: ana: Apia make nika: amele Ketisona: a:nda:
peawaasoma: hali Akipasi make iki pa:ta: do wape epena: alopa:me.
3 Nika: Apa: Koda: pita: nika: Tekehali Yesu Ketiso yaapoma: iki pa:ta:
mo a:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki make mo puki lopa:niaasa:eki make
kina:e.

Pailimonona: pukima: homa:la:eki

4 Pailimono Ima: yeni pu moneaaso toma:na:ta: naka: biki alo hata:ta:
Koda: pa:ta: keiyae pi lo halome. 5 Kutu piki hauta: mo nakana:ma:
Koda:na: wanda:hali paeyao pa:ta: pukima: homo make kutaa mo Teke-
hali Yesu pa:ta: hone tulao haleeki make opitolo hata: alome. 6 Kame
dikana:ma: neke amele mo Yesu Ketiso pa:ta: hone tulaasa: hau pa:ta:ta:
ota: homeke hone wia ta:ma:ni pea haloma:me. Kota: mo ya yeni pitolo
ekita: mo naka: hone tulaleeki pa:ta: yama: Ketisona: epeke putupa: ku
hala:eki paeyao handoelena: Koda:ma: walena: Ima: ipiki pa:ta: yeni
pitolome. 7 A:ta:e. Ya kameo. Naka: pukima: homele ekima: ya puki
pa:ta: ta:na: tieke peaya: ekima: hana: noka:paeya:me. Koto pele ekima:ta:
nakana:ma: mo Koda:na: wanda:hali paeyaona: puki mea tiawaaleme.

Poloma: Pailimono pa:ta: Onisimasi paa mie leekeeki

8 Koto ekima:ta: Ima: naka: Ketiso yankeke hata: pipita: pa pua hata:
dupi dupi laa lapeke ya:la:pate 9 paa neke pa:ta: pukima: homolo ekima:
pa honke ala:eki homeke pitolome. Do honke alo ekita: I Polota: koke hali
hata: kone pa Yesu Ketisona: e pokoeke handaa dipula mea pitaalemeke
pita: kone alome. 10 Ya Ketiso weki homeke Onisimasi pa:ta: nakana:ma:
pulu pele ekina: neke pa:ta: honke alome. I do dipula pita: kone ipiki
pa:ta: Ketisona: pi waloa: ekima:ta: Ita: ipika: apa: haowa:me. 11 Amba:
ipikita: naka: epeke e pokaasa: weki na haya:pate ameta: neke I diki epeke
tamba: mea:peke some hala:me.
12 Koto peleke ameta: Ima: ipiki neke pa:ta: ya pukima: homoloeki
tonka:na: epena: alome. 13 Ima: Yesuna: Pi Seliapo wala:tiki pu haoweke
handaa dipula do pilume. Do pilu pa:ta: nakana:ma: I tamba: mulu pele
tupa:ta: Onisimasima: naka: anke teke mina: ipikita: I yaapo pa haena:e
laa hone pa:la:me. 14 Kotota: ya hone pa:la:eki ya:la:pate nakana:ma: I
tamba: muelena: yeke ti wopu na lolueke. Pa nakana:ma: naka: hone
pa:la: tupa: puelena: yeke waleke kitolo yu wia halome. Pa naka: hone
pa:la:eki na handeke hata: Ima: hau ma:nda: na pulueke.
15 Onisimasima: neke mina:pa:lake hauta: pa nate hosikima: homeke
pia:pate paa handa: mika:na:ta: kota: hoto paeyaota: neke yaapo hao
halieke. 16 Pate ame ipikita: amba: hande pa hameke e pokea: some
tupa: dia:me ameta: koto hau ota: topo pea dika: epeke Ketiso kame
talo ipula:me. Ame ipikita: ota: ya tamba: mina:la: epeke hali hala:pate
wetepe naka: pa hameke e pokalia: hali make naka: Tekehali Ketiso pa:ta:
hala: kame makee hone witolo ipiki pa:ta: pukima: homo halipikie.

17 Koto ekima:ta: nakana:ma: Ita: naka: ta:ma:nie hone wika:na:ta: kota:
ipikita: I handa: mu halo pele tupa: kone pa handa: mia:peke. 18 Mo
wekima: neke pa:ta: hoke hau ma:nda: o tondiki ma:nda: mu pia:ka:na:ta:
kota: Ima: epeaaluekema: I pa:ta: la kia:peke. 19 Ya kikima: kone wape
pitolo hata: alota: I Poloma: naka: yenkita: ana:na: kulueke laa do wape
pitolo handa:e. Paa naka: Ketiso pa:ta: haleeki I pa:ta: yama: mele ekina:
na alopate. 20 Pilisi Ima: ta:na:ma: homonota: kota: nakana:ma: mo
Tekehali pa:ta: hone witolo ya Ketiso kame hata: ya honke loa: ekita: ota:
pia:peke.
21 Ya honema:ta: do wapena: honke alo hauta: pilipikie hone ota:
witolome. Kota: ya alo tupa:ta: ota: lombei peao pilipikie hone witolome.
22 Pi ma:nda:ta: dupae. Ya honema:ta: iki paeyaoma: Koda: pa:ta: yeni
pu haleme ekina: hombo peaaso Ita: neke pa:ta: a:pono lelieke. Koto
ekina:ta: I hapeke da panda: ma:nda: tikitiki yao wia:peke.

A:talo pimanu

23 Ketisona: hauna: I amelẹ mandake dipula pilupa: hali Epa:petasima:
neke pa:ta: a:talo pi tapaala:me. 24 Kutaa make ya e mandake pokoloma:
haliweki Maka A:tisakusi Dimasi make Luku ikana:ma: make a:taloe
alememe.
25 Koto ekina: Tekehali Yesu Ketisona: a:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki
iki homeke homeke amelẹ nate paeyao u haena:e alome.

Hibulu Ketiso tapake paːtaː tapaeyeke wapee

Kodaːnaː pitaː ipikaː Eiyeke paːtaː yamaː la kaːlaːeki

1 Mo hande ambi sanake sanake aneketaː Kodaːmaː hoto eleke elekemaː make mandane hau manumaː make ipikaː pitaː mo potopede haliweki paːtaː yamaː nikaː apaːnaː atekenaː ateketonu paːtaː la halaːtiki pu hayekeme. 2 Kutu pieke pateta: pa ame do wetepe naneta: Kodaːmaː ipikaː Eiyeke paːtaː yamaː ipikaː pi niki paːtaː la kinaː laːlaːme. Kutaataː Kodaːmaː koto Eiyekenaː kikimaːtaː do kenke ya yaaponaː ulaː alemanu paeyao wepia winaː laa ipikanaːmaː mo paelo paːlaː naneta: alaːtaː alaːtaː paeyao kilu tombuao haenaː Kodaːmaː ipiki mea hayekeme. 3 Ipikitaː Kodaːnaː pa̱a̱ tieke nikinaː pa̱a̱ peaasaː hali hataː make Kodaːmaː handeke kone make hataː ipikaː wele wotu piki pimaː do kenke ya paeyao miniliao halaːme.

Kodaːnaː Eiyekenaː hau tieke

4 Kodaːnaː Eiyeke ipikaː bikitaː mo enisolo tonunaː biki lombei piki biki mieke tupaː ipiki make mo enisolo tonu lombei pao hayekeme. 5 Ambaː Kodaːmaː leeke pitaː dupae
Neketaː ya wekie. I̱ ametaː nakaː Apaː halome leekeme.
Kutupa pa yaapo pao pimaː make alotaː
I̱maː ipikaː Apaː hano ipikitaː ya weki halieke
leeke pitaː mo enisolomanu maːndaː paːtaː leeke yeke yekea. Diaːme. 6 Kotoeki na piekepate ipikaː mupeke weki do kenkenaː tapaalo pieke ekinaːtaː pi dupa leekeme.
Mo Kodaːnaː enisolo tonu paeyaomaːtaː mo Weki paːtaː pandaː puniaaso ipikaː biki yeiyaː lalimikie
leeke pateta: 7 mo enisolo tapake ikinaːtaː pi dupa leekeme.
Kodaːmaː ipikaː enisolo tonutaː mo po tupaː wepiaataː ipikaː e pokaasaː tapake tonu ti uleke tupaː mea haenaː laːlaːme leekeme.
8 Kutupa Kodaːmaː ipikaː Eiyekenaːtaː dupa leekeme.
O Kodaː nakaː kilu tombuao halo pele ekitaː na paeke pa u halieke.
Nakaː tikitiki piki haumaːtaː nakaː wandaːhali epeke tupaː handeteke hao haleme.
9 Nakanaːmaːtaː epeke hau paːtaːtaː puki wopu pelepate hoke hau paːtaːtaː honditi wopu peleme.
Koto ekimaːtaː Kodaː nakaː Kodaː hataː neke mea mo nakaː yankeke tonu lombei piki some halenaː tombo kitolo hataː taːnaː peaasaː honku nakaː kitawayaːme leekeme.
10 Kutaa Kodaːmaː paa pi maːndaːmaː make alotaː
Tekehalio. Mo hande panake kini pu miki ale paːtaːtaː nakanaːmaː mo hande yu paeyao wepitolo hataː nakaː kikimaː mo ya nane ulaː alemanu paeyao make wepeme.
11 Koto alemanu paeyaotaː pa alu pulu paːlaːpate neketaː pa hao halipikie.
Kutu pulu pelepate mo ale manutaː dau sinkipaː pa pa pu pulaː tupaː sinkipaː pa pa pu pelieke.
12 Nakanaːmaː ikitaː mo hande daumanu pankaː pitaːlaː tupaː pankaː pilipikie.

Kutupa nakana:ma: mo ale manuta: wanda:halima: ika: dau topo piteleme tupa: ma:nda:na: topo pilipikie.
Koto ale manuta: kutu pulu pa:la:pate neketa: topu ma:nda: na pu make naka: da:ta:la:eki na paeyo piki pa hao halipikie leekeme.
13 Koda:ma: leeke pi ma:nda:ta: dupa
Naka: a:nda: tunkiliki tapaketa: naka: anke oto pa:ta: haena: laano neketa: ya popeke kiki nanema: hando pitie leekeme.
Koto pita: mo hande enisolomanu ma:nda: pa:ta: leeke yeke yekea. Dia:me.
14 Mo enisolo paeyaota: Koda:na: deto hala:eki mulu peleme wanda:halina: pa:ta:la:la: temokomanu na halemeke yekea.

2

Koda:ma: niki pa:ta:la: mea deto hala:eki ka:la: ekita: ota: hau tieke

1 Koto ekina:ta: niki ipilipa lopa mo opuma: ota: pimanu mina:pa:lao puaama:na:ma: koto pita: hone ota: wopu wia miniki hamana: pea:peke alee. 2 Mo enisolo haliwekima: nika: apa:na: atekena: ateketonu pa:ta: la halemeke pi manuta: ota: pi yeekeme. Kutupa ma:nda: epima: koto pi opua na hao o homu pea na hao pieke some hayeke handaata: kota: ipika: mieke yenkita: ipika: pu hayeke hau ana: piki yenki mea:tiki pimikime. 3 Kutu pimiki ekina:ta: pa niki make mo Koda:ma: niki pa:ta: lolo ka:la: da:ta:la:eki tiekena: hone wopu na uma:ka:na:ta: kota: ekipa mo niki pa:ta: kulu pa:la: hoke yenki wenduluma:pe. Tekehalima: kone do ka:la: da:ta:la:eki peneme yaeyekeme. Koto ekita: mo amba: ipikana:ma: leeke pi opimiki wanda:halima: do pita: ota: la:la: pie laa niki pa:ta: wopu la kimime. 4 Kutaa make koto ikana:ma: la kimi pi manuta: ota: pie hone wiomono yeketa: Koda:ma: na handeke haumanu make ta:ta: piki haumanu make piekeme. Kutupa make ipika: hone pieke ekina: mo Holi Sipitidina: peaasa: haumanu pa hameke haka:ta:pao telipatiki pu hayekeme.

Nikana:ma: da:ta:la:eki miomono yeke nika: you hala: halita: hala:me

5 Do ipilieke lo haloma: kenke panakeeki handeteke haena:ta: Koda:ma: enisolomanu na mea haena: la:la:me. 6 Koto hau na piekepateta: mo hande Baibolo tukiki pa:ta: wape pa:la: wape ma:nda:na: la:la: pita: dupae Koda:o. Nakana:ma: hone witolota: halita: aleke ya:ka:ta:pe.
Ipiki pa:ta: a:ta:ma: homa handeteke halena:ta: ipikita: eki pa:la:pe.
7 Nakana:ma: hali wepitolo hata: mo hande enisolo oto pa:ta: hosiki haena: wepia haena: leke yekepate
paa wetepena:ta: yeiya: laasa:eki tieke pita: pa̱a̱ peaasa:eki tieke yaapo ipiki pa:ta: dopuaeyekeme.
8 Kutupa ipikana:ma: ala:ta: ala:ta: paeyao handeteke haena: leme la:la:me.
Koda:ma: halima:ta: paeyao handeteke haena: wepiekeme mo Baiboloma: la:la: ekita: ota: ala:ta: ala:ta: paeyao tapao pa:ta: ala:me. Koto ekita: ota: peneme ya:la:me. Koto ala:pate pa ameta: halima: mo ala:ta: ala:ta: paeyao handeteke hala:me ekita: na handoloma:me. 9 Pate pa Yesu handoloma:me. Ipikana:ma: Koda:na: a:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki pa:ta: yama: wanda:halina: anketeke mea homaena: Koda:ma: ipiki enisolo manuna: oto nane hosiki haena: leekeme. Pate ameta: nika:na: tanda tieke mea homeeke yekema: koto ekima:ta: Koda:ma: mo yeiya:

laasa:eki tieke pita: pa̱a̱ peaasa:eki tieke yaapo ipiki pa:ta: dopuaeyeke ekita: handoloma:me.
10 Mo ala:ta: ala:ta: paeyao wepia wina: laa epeke handeteke hala: Koda:ma: wekiwandiki eleke eleke ipika: hepeni kenke seliapo nane haena: yeke ika: deto hala:eki me̱a̱ya: hali Yesu pa:ta: tanda tieke haleeke ekima: Koda:ma: ipikita: ota: ika: titina: hali haena: leeke ekita: ota: epeke hau epeke piekeme. 11 Mo wanda:hali yako pea haena: epeaasa: hali make mo epeaaleke yako pea haleme wanda:hali iki paeyaona: Apa:ta: homeke homeke hala:me. Yesuma: koto ekina:ta: koto wanda:hali pa:ta: kame tonue loluekema: yaala: na homeke lo hala:me. 12 Ipikana:ma: Koda: pa:ta: alo alota:
Mo nakana:ma: pieki paeyaota: ya kame tonu pa:ta: la halueke.
Naka: bikita: ika: mombilimi alena:ta: I̱ma: yeiya: lawaalueke leekeme.
13 Paa pi ma:nda: make alota:
I̱ta: Koda: pa:ta: ti lao halueke laa
paa make alota:
I̱ta: mo hande Koda:ma: kia: weki wandiki tonu ame̱le̱ do a:pa halo handa:e leekeme.

Yesu ota: hali hayekeeki

14 Ipikana:ma: Mo wekiwandikie lea: wanda:halita: kenke loke hake wanda:hali haemeke yeke handaata: ipiki make ika: loke mea kenke hali leke hayekeme. Koto loke mea ipika: homeeke ekima:ta: mo hande homa:la: ekina: wele handeteke hala: hali Sadani bepolaluekema: yeke piekeme. 15 Koto pa:la: ekima:ta: mo homa:la:eki pa:ta: paala:ma: homoloma: ekima: nate paeyao niki tonkao hala: hauta: Yesu ipika: homa:la: ekima: ka:la:pa: tapaala:me. 16 Kutu pieke ekita: enisolo tonu tamba: muluekema: yeke na piekepate mo Baiboloma: alota:
Ipikana:ma: Eipoloha:ma:na: tapake wekiwandiki tamba: muluekema: piekeme la:la:me.
17 Koto hau puluekema:ta: ipikana:ma: mo ipika: hau paeyaoma:ta: ota: ipika: hameke tonu leke hayekeme. Iki pa:ta: a:ta:ma: homolo hata: pea:peke hau ma:nda: na mina:pa:lake Koda: pa:ta: ika: yeni peao hala: hali haluekema: kutu piekeme. Wanda:hali ika: hoke haumanu paeyawaena: Yesuma: hambaasota: kutu piekeme. 18 Koto ekina: ipiki make mo la handa:la:eki manuna: ka:nda:manu mu hayeke handaata: ame make mo la handa:la:eki manuma: ma:nda: epi pa:ta: opolo epea:ka:na:ta: ipikana:ma: iki a̱i̱ tamba: mea:peke ya:la:me.

3

Yesuta: Mosesi lombei piki hali hala:eki

1 Koda:ma: wi la: mea haena: la:la: ya Ketiso kame tonuo nika: hone tu lao haloma: ekina: yeni peao hala: You hali pita: Koda:ma: tapaeyeke hali Yesu peneme yaaso hata:ta: ipiki pa:ta: hone wopu u hapa:peke. 2 Hande Mosesima: Koda:na: wanda:hali tukiki pa:ta: e paeyao ma:nda: na mina:pa:lake hata: pa ota: epeke e pokaeyeke tupa: Yesu ipikana:ma: make ipika: ma̱leke lila: Koda:na: e pokaaluekema: pea:peke yeke ekita: ma:nda: ota: na mina:pa:lake paeyao ota: epeke tupa: kone pokaeyekeme. 3 Da seliapo homeke ma:nda: a:elia:eki handolo hata: wanda:halima: da seliapoe laa hotu halo pelemepate pa mo da a:elia: halina: biki homeke epeke da a:ela: halie laa ipika: biki homeke kende wilieke. Mo da

a:eta:la: halina: biki kende wilie tupa:ta: Yesuna: bikima: Mosesina: biki
ota: lombei piki biki tieke wina: la:la:me. 4 Da paeyaota: halima: kone
a:eta:la:pate pa mo ala:ta: ala:ta: paeya tapaona: wepia wina: la:la: someta:
Koda: homeke hala:me. 5 Mosesima: e pokaasa: hali hata: Koda:na:
wanda:hali tukiki pa:ta: e epeke tupa: pokaeyekeme. Kutu pitolo hata:ta:
ipikana:ma: mo Koda:ma: wetepe lapeke yeke pi manuta: iki pa:ta: la
haleekeme. 6 Mosesita: pa e pokaasa: hali homeke hayekepate Ketisota:
Koda:na: eiyeke yaalo hata: Koda:na: wanda:hali ota: epeke tupa: han-
deteke hala:me. Koto handeteke hala: wanda:halita: nikie. Nikana:ma:
a:nda: nika: Tekehalima: ota: pealieke hone wita:la:eki pita: aela: baasa:
hau yaapo a:nda: ota: wopu miniki haoma:ka:na: alome.

Koda:ma:ta: wanda:halina: hoto pitulu pa:la: nate wina: la:la:eki

7 Koto pa:la: ekina: mo Holi Sipitidima: kinki pitolo hata: alota:
Ame do natena: Koda:na: pi hoḻa:make opimika:na:ta:
8 kota: mo hande ika: apa:na: atekena: atekena: puki taka:laaso hata:
Koda:na: pi na opiki nono pimiki tupa: ikana:ma: make pi na opiki
nono na pea:pa:peke.
Mo wanda:halima: hande hapu hayeke alena: haemeke dina:ta: koto alo
hau manuma: Koda:ma: pilia: hau handuluekema: makea hande-
mekeme.
9 Koda:ma: alota: Iṇma: bapi paeyao hali tieke yaapona: iki pa:ta: pua: hau
tieke tieketa: pa mo handolo hata: kone ikana:ma: Iṇ paa makea
handemekeme leekeme.
10 Kutu pimi ekina: mo wanda:hali pa:ta: Iṇma: mineke pankolo hata: alota:
Do wanda:halima: hoto paeyao Iṇ kiaaso ya pi ulu ekimanu kiao na opu
halememe. 11 Koto pimi ekina: Iṇma: iki pa:ta: mineke tieke pankolo
ota: topo pia:peke na yeke pi tieke la: witolo alota:
Koto wanda:hali hoto pitina: halueke laa pi la: ulu kenke pa:ta:ta: ota: na
pelimikie laa pi la: uluma: loa:me leekeme.
12 Aiyo. Kame tonuo. Iki ma:nda: mo deto hala: Koda:
mina:pa:laluekema: hoke hone na tulaasa: hoke hone wiaama:na: ota:
wopu handeteke hapa:peke. 13 Koto hau na pikita: mo hoke hauma: iki
makeao haama:na: laa ika: puki taka:lawaama:na: nate paeyao ika: ika:
kone epeke pi manuma: tikitiki ya alualu pu hapa:peke. Mo Baiboloma:
Ame do natee la:la: pita: niki pa:ta: waleke kitolo aleketa: kota: koto ala:
hau pu hamana:e. 14 Mo hande nika: titina: hone ti laoma: ekita: na
mina:pa:lake homolo kia:naluekema: honkopu hao hata: miniki hao
hamana:e. Koto hau a:nda: puma:ka:na:ta: kota: nikita: ota: Ketiso amẹlẹ
apa:tao tunaa haloma:me.
15 Hande kinki pitolo ala: pita: niki pa:ta: ipulu ipulu hata: alota: dupae
Ame Koda:na: pi hoḻa:make opimika:na:ta: kota: mo hande ika: apa:na:
atekena: atekema: puki taka:laaso hata: Koda:na: pi na opiki nono
pimiki tupa: ikana:ma: make pi na opiki nono na pea:pa:peke
la:la:me.
16 Mo Koda:na: pi hoḻa:make opitolo hata: kone kiaemeke wanda:halita:
epi ameda yekea. Ikita: mo hande Mosesima: Idiepi kenke mina:pa:lao
hatuku peeke wanda:hali paeyao dia:yeke yekea. 17 Bapi hali tieke
yaapo tukiki pa:ta:ta: Koda:ma: epi ameda pa:ta: mineke panka:tiki pu
hayekea. Mo hande hapu hayeke alena: hoke hau pea homo tandepe-
meke wanda:hali dia:yeke yekea. 18 Koda:ma: pi tieke la: witolo alota:
Koto wanda:hali hoto pitina: halueke laa pi la: ulu kenke pa:ta:ta: ota: na

pelimikie laa pi la: ulume leeke ekita: epina: leeke yekea. Mo hande ipika:
pi kiaemeke wanda:hali pa:ta: leekeme. 19 Ika: hone na tulaemekeme.
Ika: kutu pimiki ekima: kone mo hande hoto pitina: Koda:ma: halueke
laa pi la: wieke kenke pa:ta: ota: pua:peke na yekeme. Koto ekita: do la
kita:leke opitoloma:me.

4

1 Mo hande Koda:ma: kulueke laa pi la: wieke hoto pita:peke ekita: ame
make nikina: pa u pelia hala:me. Koto ekina: iki ma:nda:ma: koto pi la:
wiekeeki wendiaama:na: kimelema: hao hapa:peke. 2 Mo Pi Seliapota:
ikana:ma: opimiki tupa: nikana:ma: make opu haoma:me. Ikana:ma:
epeke opimikipate kone hone tulao na miniki haemeke ekima: mo
pima:ta: iki tamba: mea:peke na yekeme.
3 Kutu piekepate ame nikita: hone tulao haloma: wanda:halima: mo
hande Koda:ma: la: wiekeeki talo hata: hoto pita:peke laa leeke ekina: mu
haloma:me. Amba: hande Koda:na: pima: la: wieke tupa: kone alota:
Ima: iki pa:ta: mineke tieke pankolo ota: topo pia:peke na yeke pi tieke la:
witolo alota:
Koto wanda:hali hoto pitina: halueke laa pi la: ulu kenke pa:ta:ta: ota: na
pelimikie laa pi la: uluma: loa:me leekeme.
Koto leekepate Koda:ma: mo kenke wepia paeyao paeyeke hoki naneta:
ipika: e ota: paeyekeme. 4 Mo Baibolo tukiki ma:nda: pa:ta:ta: mo watake
hata: natena: pita: dupa la:la:me.
Mo watake hata: nateta: Koda:ma: ipika: e poko tunkula hoto pitiekeme
la:la:me.
5 Do hande hoto pitina:e laa wapena: la:la: pi kone paa yaapo peao dupa
la:la:me.
Koto wanda:hali hoto pitina: halueke laa pi la: ulu kenke pa:ta:ta: ota: na
pelimikie laa pi la: uluma: loa:me la:la:me.
6 Mo Pi Seliapo titina: opimiki wanda:halima: ika: hone na tulaemeke
ekima:ta: mo hande hoto pita:pekeeki na mimikime. Kutu pimikita:
ameta: pa mandane wanda:halima: mo koto hoto pila:eki mia:peke
ya:la:me. 7 Koto mia:pekeeki ota: peneme yaasa: ekita: Koda:ma: pa nate
ma:nda: witolo alota: Ame koto natee leekeme. Do wapena: amba: loa:
Baibolo pita: bapi wopu paeyeke hoki nane Deipidima: la:na: ipiki pa:ta:
yama: leeke ekita: dupae
Ame do natena: Koda:na: pi hola:make opimika:na:ta: puki taka:laaso
hata: ipika: pi na opiki nono na pea:peke leekeme.
8 Diosuama: a:nda: amba: kone iki pa:ta: Koda:ma: la: wieke hoto pila:
nate halea:ka:na: yoluta: kota: Koda:ma: paa nate ma:nda: ulumee pi na
lolo pia:me. 9 Koto pa:la: ekina:ta: Koda:ma: watake hata: natena: hoto
pilieke tupa: pa niki Koda:na: wanda:halina: hoto pita:peke nateta: pa
wia:ka:ta:me hone witoloma:me. 10 Epi amedama: Koda:ma: halueke laa
la: wieke hoto pita:pekeeki a:nda: mia:ka:na:ta: kota: Koda:ma: ipika: e
poko tunkula hoto pitieke tupa: koto halima: make ipika: e poko tunkula
hoto pitilieke. 11 Mo hande amba: haemeke wanda:halima: hone wopu
na tulaemeke ekima: pu hoeyaemeke tupa: niki make kutu paama:na:ma:
mo hoto pita:peke nate muluekema:ta: hone wopu wia pumana:e.
12 Koda:na: pita: da:taa hata: e wopu poko hala:me. Mo pima:ta: hande
kake yaapo hake bainasi kone lombei pea ne ne wopu hala:me. Kutupa
mo pima:ta: wanda:hali ponda:pa: awa ika: temoko pita: hone teke yaapo

tukikina: opolo pua tekili peao make ika: lokena: holiki kilikalu yaapo
pa:nka:pa: lia tekili pea alu make pea:peke ya:la:me. Wanda:halina:
honena: hone pa:la: ekimanu tikitiki yawao hala:me. 13 Koda:ma: na han-
dena: yeke ala:ta: ma:nda: a:mbao panka: wia:peke na ya:la:me. Dia:me.
Koda:ma: handa:leketa: ipika: leke popelekena:ta: mo wepia ula: ala:ta:
ala:ta: paeyao ota: peneme yao lumbupa ula:me. Kutupa niki paeyaoma:
nika: puma: hau manuta: ipiki pa:ta: ota: peneme yaalumeke.

Yesuta: nika: yeni peao hala: you hali tieke

14 Koto pa:leke handaata: mo nika: Yeni peao hala: You hali tieketa:
Koda:na: eiyeke Yesuta: mo hepeni da tukiki pa:ta: ota: honda: pambeeke
yeke handaata: kota: nikana:ma: make mo nika: hone tulaaloma:eki
wopu handeteke hao hamana:e. 15 Nika: Yeni peao hala: You halima:ta:
nika: honkopu na hake dete piki haumanu handaa a:ta:ma: na homolo
pa:la: hali dia:me. Kotoeki na pikita: nika: Yeni peao hala: You halita:
mo niki la handa:peke ya:la: ekimanu paeyaoma: ipiki make la handetiki
piekepate hoke hau homeke siki ma:nda: a:nda: ota: na piekeme. 16 Nika:
ka:nda:ma: homa:la: natemanu epea:ka:na: ipika: a:ta:ma: homa tamba:
mina:la:eki kia:ka:na: muluekema: aela: bao hata: mo pa hameke a:ta:ma:
homo hala: Koda: teke pa:ta: pomana:e.

5

1 Hali homeke mo wanda:halina: yeni peaasa: you hali haena: make
Koda:na: e pokaasa: hali hao pina: ipika: tapake ma:nda: hondo m̱aleke
lu mia:tiki pu hala:me. Mo yeni peaasa: you halima:ta: wanda:halina:
hoke hau a:mbawaluekema: ma:na: lia hala:la:eki make totopo yolepiki
ale hala:la:eki make Koda: pa:ta: hala:tiki pu hala:me. 2 Mo someta: ipika:
hau manuma: make detepiki hali hata: kone mo pi ula:eki manuna: pi ula:
ekimanu mataalo hata: pu hoeyao haleme wanda:halita: yopu kimelema:
tamba: mu hapeke ya:la:me. 3 Ipiki make detepiki hali hata: kone mo
wanda:halina: hoke hauma: homeke dia: yekepate ipika: hoke hau make
a:mbawaena: Koda: pa:ta: ma:na: lia hala:tiki pia:peke yekeme.

4 Mo yeni peaasa: hali hasa: ekina: biki tieke mina:la: ekita: hali
ma:nda:ma: ipika: kone ipiki m̱aleke lia hapeke na yeliepate Koda:ma: wi
lelie ekina: homeke ipika: yeni peaasa: hali hapeke yelieke. Pa mo hande
Etoni wi leeke tupa: kone wi lelieke.

5 Mandake tupa: Yesuma: mo yeni peao hala: halina: biki tieketa: ipika:
kone na miekepate pa Koda:ma: ipiki pa:ta: alota:
Neketa: ya wekie. Ameta: I̱ta: naka: Apa: halome leekeme.

6 Kutupa make Koda:ma: Baibolo ma:nda:na: alota:
Neketa: mo hande Melekisedeke hata: pieke tupa: bapi paeyaona: yeni
peaasa: hali hao halipikie leekeme.

7 Yesuma: do kenkena: hata:ta: mo hande homa:la: ekima: ipiki
meaama:na: mo ipika: pa:ta:la:peke yeke Koda: pa:ta: ipika: yeni pieke
ekima: make honke leeke ekima: make e̱ wi tieke laa e̱ pankeke lopolo
haena: yeni piekeme. Koto yenita: homu pikima: pieke handaa Koda:ma:
ota: opiekeme. 8 Kutupa ipikita: Koda:na: Eiyeke hayekepate ipika: homu
pieke ekita: mo hande tandama: homa:la:eki mieke yeke ekima: hone
wiekeme. 9 Ipikita: koto hau paeyaona: ota: ana: pieketa: mo ipika:
kakena: homaa pi opu haleme wanda:halina: da:ta:la: ekina: tekehali
hayekeme. 10 Kutu pieke handaata: Koda:ma: ipiki pa:ta: alota:

Neketa: mo hande Melekisedeke hata: pieke tupa: yeni peaasa: you hali hao halipikie laa peneme yao leekeme.

Andu nala: wekiwandiki tupa: na hao hamana: leekeeki

11 Do hauna:ta: nikana:ma: pi eleke eleke ota: wopu lapeke ya:la:pate ikita: hone ai na mia:peke ya:leke handaa mo pimanu wala:la: ekita: ka:nda: pa:leke paasoma:me. 12 Ikana:ma: Koda:na: pi wala:la: wanda:hali hamena: yeke nate tieke ana:na: wia:pate kone pa mo hande wekiwandiki sunu pa:ta: wala:la: Koda:na: hosiki pi sunu ma:nda:ma: paa walena: lapeke ya:ka:ta:me. Epeke taka:lake nemanu no hapa:peke yolo pa:la:pate pa andu homeke no halememe. 13 Wanda:hali epima: andu homeke napeke ya:la: some haya:ka:na:ta: kota: mo someta: mo hande hoke hau epeke hau yaapo telipea haluekema: hone na wiki pa pu haleme wekiwandiki leke halememe. 14 Koto pa:la:pate mo hoke hau pita: epeke hau yaapo talo talo pea epeke tupa: telipea haleme keileke wanda:halima:ta: mo epeke taka:lake ne tupa: no halimikie.

6

1 Mo hande titi panake pa:ta: opuma: Ketisona: pi manuna: homeke na ambula u hake pa wina: ipika: pi mandane ekimanu make handa:tia pomana:e. Da a:eyoma:ka:na:ta: oni hande amba: nokopoma: da ka:ta:ta: pa yoka noka:pa:tiki noka:pa:tiki pea:peke na ya:la:me. Koto tupa: kone nikana:ma: make mo Koda: pa:ta: hone tulaasa: titina: pimanu make mo teke na wiki hau pita:la: ekimanu mina:pa:lao hone la:ka:la:la: ekina: pimanu make 2 bapitaisi pita:la: hau manuna: pi wala:la:eki make youna: kiki wia yeni pita:la: haumanu make homa paa tiaasa: hau make Koda:na: pi yokaalu pea mo honiki na paeke homo hala: alena: tapaalo pa:la: ekina: wala:la: pimanu make koto amba: hande titina: waloma: pimanu na ambula u hake 3 pa mandane ekimanu make handa:tia pomana:e. Kutu piomono Koda:ma: niki pa:ta: waleke kia:ka:na:ta: kota: ota: putia polumeke.

4 Mandane wanda:halima:ta: mo hande amba: ika: hone tulaemekeeki mina:pa:laemeka:na:ta: pa ekipa ika: puki la:ka:la hone ma:nda: tulaena: handa: mea epomana:pe. Ikita: Koda:na: paa pa:la:eki tukiki pa:ta: amba: haemeke handa make mo hepeni nanema: pa hameke hala:la: hau ikana:ma: amba: pea handemeke handa make mo Holi Sipitidima: telipea yekeeki make mimiki handaata: 5 Koda:na: pi mea pea handa epekeeki yeke handaata: a:pa:la:me hone make wimiki handaata: Koda:na: wetepe epolo pa:la: natena: wele tiekena: wele wataa handemeke handaata: 6 kota: koto hau paeyao pea hoki naneta: ika: hone tulaemekeeki mina:pa:lao lopea:ka:na:ta: kota: iki paa la:ka:la a:pa hone tulaena: ma:nda:ma: ota: paa hatuku a:pa:pa:peke na ya:la:me. Dia:me. Ika: koto peleme ekima:ta: mo Koda:na: Eiyeketa: mo wanda:halina: leke popelekena: yaala:ma: homena: mo a:ka:tei wape piki tina: ipiki paa liki nono pitelememe.

7 Kenke ma:nda:ma: lako nalo hata: mo e handeteke hala: halina: ne anekema: opaeya:ka:na:ta: kota: koto kenketa: Koda:ma: wamo pita:la: kenkee. 8 Pate mo ka:la:ta: o hoke ambu homeke opa:la: kenketa: ipika: hoeyaalo pa:la:eki make teke pa:ta: ulume. Koto hoke ambu opita:la: kenketa: tima: yankilieke.

9 Nika: puki piki yankeke titio. Iki pa:ta: dupiki pi tieke aloma:pate
pa mo da:ta:la: ekima: mea a:pa:la: wamo pita:la: haumanu pu haleme
ekina: nikana:ma: koto piteme wanda:hali iki pa:ta: hone ma:nda: na
witoloma:me. 10 Koda:ta: homeke pa:ta: homeke hone ula: Koda: dia:me.
Ipikana:ma: mo ika: epeke e poka:lemekeeki make ika: Ketiso kame
tonu tamba: mimieki make ame do pa tamba: mu haleme ekima: make
koto hau pa:ta: yama:ta: ika: Koda: pa:ta: pukima: homelemeeki peneme
yaasa:me. Koto piteme ekita: Koda:ma: hone na yonka:lapeke ya:la:me.
11 Koda:ma: ota: pina:e hone wilimieki iki pa:ta: ota: pina: kima: na
homeke honkopu hao hata: mo hande epeke haumanu pa pea:tiki pu
hamena: niki hone wopu pa:la:me. 12 Ikana:ma: soka:la: homeleme
wanda:hali hamena: niki hone na pa:la:me. Kotoeki na pikita: mo hande
mandane wanda:hali ika: hone tulaemeke hauma: make ika: epeke tupa:
yu wia haemeke hauma: make koto hau yaapo pa:ta: yama: mo hande
Koda:ma: la: ula: ekimanu mu haemekeme. Koto wanda:halina: hauta:
ikana:ma: handa: muemena: hone witoloma:me.

Koda:ma: ota: yaalo pieke pi la: wiekeeki

13 Mo hande Eipoloha:ma: pa:ta: pi la: wieke dina: hali ma:nda:ta: ota:
manda hala: hali ma:nda: ota: dia: yeke handaata: Koda:ma: ipika: biki
kone laa ota: pi alo loa:me laa pi la: wiekeme. 14 Ipikana:ma: alota: Ima:
neke epeaota: naka: hoki nane halo peleme tapaketa: ota: wopu haena:
lolueke pita: Ima: ota: neke pa:ta: la: witolome leekeme. 15 Eipoloha:ma:
mo pi la: wieke ale muluekema: yu wia hayeke handaata: koto pi la: wieke
ekita: ota: miekeme.
16 Hali homeke ma:nda:ma: ota: pi loluekema:ta: kota: ota: mo
paeyaona: bikimanu tombuao ota: manda hala: biki ula: halina: biki laa
la: wita:la: pi lea:ka:na:ta: kota: koto pima:ta: mo pi yoka: alualu piki pi
aleme ekimanu pa tunkulalieke. 17 Koda: make mo hande pi la: wiekeeki
mulu peleme wanda:hali pa:ta: ipika: puluekee laa la: wiekeeki ota: topo
na pea:peke ya:la:eki peneme yaaluekema: ipikana:ma: hali keke wita:la:
pima: apa:tao la: wiekeme. 18 Koda:ma: koto topo pea:peke na yo yayapiki
pi na lo pea:peke yekeeki yaapo wina: leekeme. Ipika: oto nane tinki pa
haloma: wanda:hali nikita: nika: hone ti laloma:eki ota: miniki hamono
yeke do koto pi yaapoma:ta: nika: puki tieke wopu mea tiala:me. 19 Do
hone ti laloma: ekina:ta: nika: temoko epeke tupa: halo pa:la: ekina: daola
hasa: ekina: teke ula:me. Koto teketa: mo hepeni nane yeni pu hala: dana:
tupele dau tieke hoki nane ula: yako piki da panda: tukiki nane yopua
ula:me. 20 Niki tamba: muluekema:ta: koto yako piki da panda:na: pota:
pilaluekema: Yesu amba:la amba: yapeekeme. Ipikana:ma: mo hande
amba: hayeke some Melekisedeke hayeke tupa: ipika: anke teke mea mo
Yeni Peaasa: You Hali na paeke hao hala:me.

7

Yeni peao hayeke hali Melekisedeke

1 Do Melekisedeketa: Seileme dana: kini hali hayekeme. Kutaa make
mo hande manda hala: Koda: pa:ta: wanda:halina: pi lawaasa: hali
hayekeme. Mo hande Eipoloha:ma:ma: mo hande kini hali tonkopu
amele a:nda: pea bepolao da la:ka:la pulu haena: do Melekisedekema:
manda: hande peaata: ipika: epeaasa: pima: Eipoloha:ma: wamo
piekeme. 2 Kutu pieketa: Eipoloha:ma:ma: Melekisedeke pa:ta: mo

hande da pambolo hata: mieke alemanu paeyaota: kiki yaapo yeketa: homeke hondota: Melekisedeke hala:tiki piekeme. Do Melekisedeke la:la: biki teke titina: ekita: Tikitiki piki hauna: kini halie laa la:la:me. Kutaa make mo ipika: biki Seileme dana: kini halie la:la: bikina: teketa: A:nda: peliaasa: ekina: kini halie laa la:la:me. 3 Koto hali ipika: inkiki atekena: biki make o atekena: atekena: biki make o ipikita: do natena: mendiekeme laa make o ipikita: do natena: homeekeme laa make ota: na wape pea ula:me. Koto ekima:ta: ipikita: Koda:na: Eiyeke tupa: wanda:halina: pa u halo pa:la: yeni peaasa: hali hao hala:me.

4 Nika: tapakena: kini peala: biki tieke ula: hali Eipoloha:ma:ma: mo hande a:nda:na: bepolao mieke alemanu paeyao kiki yaapo yeketa: homeke Melekisedeke hondo hala:tiki hala:tiki piekeme. Eipoloha:ma:ma: koto pieke ekima:ta: Melekisedekena: lombei piki biki tieke wieke yekeeki taa peneme yao ula: handa:e. 5 Mo hande amba: hayeke hali Lipae ipika: eiyekena: eiyeke tonuta: yeni peaasa: haliweki ombu hatiki pulu pulu haemekeme. Koto yeni peaasa: hau pia:tiki pimiki ekita: mo Lo Pi la: wieke tupa: opitolo hata: Isulai wanda:halina: kiki yaapo alena: homeke hondo mea:tiki pimikime. Mo wanda:halita: Eipoloha:ma:na: eiyeke tonu ikita: homeke hamalā: hamalā: yekepate kone mo Lipae tapakema: ika: kiki yaapo ale manuna: homeke hondo mea:tiki pimikime. 6 Melekisedeketa: Lipaena: tapake hali na hayekepate mo hande Koda:na: la: wiekeeki mieke hali Eipoloha:ma:na: kiki yaapo ale manuna: homeke homeke lo hondo haleeke ekimanu meata: ipikana:ma: Eipoloha:ma: wamo pita:la: pimanu leekeme. 7 Wamo pita:la: pi ala: halita: manda hala:pate pa mo wamo pita:la: pi ala:eki opita:la: halita: oto nane hala:me. Koto hauta: niki paeyaoma: hone uluma:me. 8 Hande Lipaena: tapaketa: homa:peke yeke haliweki hata: kone mo hande wanda:halina: kiki yaapo wikieki manuna: homeke hondo mia:tiki pimikipate pa mo Baiboloma: na homeke pa hao hala: halie la:la: Melekisedekema:ta: mo hande kiki yaapo alena: homeke homeke lo hondo taiti miekeme. 9 Koto ekina:ta: nikana:ma: dupiki pi lapeke ya:la:me. Eipoloha:ma: Melekisedeke pa:ta: mo hande taiti haleeke yeke ekita: Lipaema: make haleekeme. 10 Ekipa pieke yekea. Hande Melekisedekema: Eipoloha:ma: manda: hande pieke pita:ma:ta: Lipaeta: ai na mendieke yekepate ipika: atekena: atekena: ateke Eipoloha:ma:na: loke tukiki pa:ta: pitiekeme.

11 Koda:ma: Isulai wanda:hali pa:ta: ipika: Lo Pimanu wieke ekina: teketa: mo Lipae tapakema: ika: yeni peaasa: tapake haena: yeke wiekeme. Do Yeni peaasa: tapakema: ika: yeni peaasa: e pokemeke ekimanu a:nda: ata:ka: na piki ota: tikitiki pimika:na: yoluta: kota: mo ta:ta: piki yeni peaasa: hali na opolo epolo piekeme. Do epolo pieke ta:ta: piki yeni peaasa: halita: Etonina: anketeke mieke some dia:yekepate mo hande Melekisedekena: anketeke mieke some epeekeme. 12 Kota: mo yeni peaasa: tapake homeke yokaa tapake ma:nda: haena: lea:ka:na:ta: kota: mo Lo Pi ula: ekimanu make topo pea:peke ya:lieke. 13 Do aloma: halita: mo Lipae tapake hali na hayekeme. Kutupa make ipika: tapake hali homeke a:nda: ma:nda: hondoma: oloda pa:ta: yeni pita:la: hau na piekeme. 14 Koto ekita: koto hande nika: Tekehalita: Diuda tapake pa:ta: yama: epeeke ekita: niki paeyaoma: hone uluma:me. Mo hande yeni peaasa: ekina: Mosesima: pi pi leeke pita:ma:ta: do Diuda tapakena: biki

na leekeme.

Yesuma:ta: Melekisedekena: anketeke miekeeki

15 Mo opolo epeeke ta:ta: piki yeni peaasa: some ipika: hauta: mo hande
Melekisedekena: hau leke piki some yeekeme. Koto pa:la: ekita: peneme
do ya:la: handa:e. 16 Koto ipiki yeni peaasa: hali haena: leeke ekita:
pa wekima: atekena: anketeke mina:la: tupa: o mana: pimanu wiekeeki
mieke ekima: na miekeme. Dia:me mo da:ta hao hala: ekina: wele
pita:la:eki homekema: ipiki yeni peaasa: hali mea haena: leekeme. 17 Do
ekina: mo Baiboloma: alota:

Nakana:ma: Melekisedekena: anketeke mea mo na paelo pa:la: yeni peaasa: hali hao halipikie la:la:me.

18 Kota: mo hande amba: pi la: ula: ekita: honkopu na hake pa alema:
handa:leke handaa pa nane wina: la:la:me. 19 Koto pieke ekita: kota: mo
Mosesina: Lo Pi wiekeeki manuma:ta: hau ma:nda: tikitiki na yaeyekeme.
Kutu pieke yeketa: niki ipiki teke pa:ta: epomono Koda:ma: mo Lo Pi
wiekeeki ota: lombei piki panake pota: ma:nda: wiawayekeme.

20 Koto pota: homeke dia:ya:pate mo hande Koda:na: hali keke ula:
pi make ula:me. Mo hande amba: haemeke haliwekita: yeni peaasa:
haliweki haena: leeke pita:ma:ta: dupiki hali keke pi wieke ekima: han-
deteke haena: na leekeme. 21 Pate Koda:ma: Yesu yeni peaasa: hali haena:
loluekema:ta: ipiki pa:ta: hali keke pi dupa la: wiekeme.

Tekehalima: topo na pilieke laa la: wieke hali keke pima: alota:

Neketa: bapi paeyaona: yeni peaasa: hali hao halipikie laa la: ulume leekeme.

22 Yesuta: mo niki epeaaluekema: la: wieke ula: pina: teke hali
haena:yeke Koda:ma: ipiki pa:ta: koto hali keke pi la: wiekeme. Koto
ekina: do panake la: ula:eki niki pa:ta:ta: mo amba: la: wiekeeki ota:
lombei pa:la:me.

23 Ipikana:ma: ta:ta:piki hau ma:nda: make pa:la:me. Koto pa:la:
hauta: dupa pa:la:me. Amba: hande yeni peao haemeke haliweki ika:
e mina:pa:lao homa:tiki pea:peke yeke handaa ikita: eleke eleke haena:
leekepate 24 Yesuta: pa hao haleke handaa ipika: yeni peaasa: ekita:
ma:nda: pa:ta: hala:peke na ya:la:me. 25 Koto pa:la: ekima:ta: wetepe make
ame do make mo ipiki pa:ta: yama: Koda: pa:ta: ipilimi wanda:halita: ota:
da:taapeke ya:la:me. Pa ekipeke ipikana:ma: ikina: Koda: pa:ta: honke
latiki puluekema: hao hala:me.

26 Koto ekina: Yesuta: Yeni Peao Hala: You Hali hata: nika: ka:nda:manu
ana:na: tamba: mea:peke ya:la:me. Ipikita: yako piki hali hala:me.
Kutupata: ipiki pa:ta: eki a:nda: ma:nda: o hoke hau ma:nda: ota: na
ula:me. Ipika: hauta: hoke hau pu haleme wanda:halina: hau leke
na pieke handaa Koda:ma: Neketa: ota: ta:ta: pa:la: halie laa ota: oli
hepeni manda nane mini liao haena: la:la:me. 27 Koto ekima: ipikita:
mandane yeni peao haleme haliweki tupa: na hala:me. Pa ekipeke koto
yeni peaasa: haliweki ikana:ma:ta: wanda:halina: hoke hau a:mbaena:
ma:na: lialuekema:ta: nate ma:nda: ma:nda: lo titina: ika: hoke hau
amba:la a:mbaena: ma:na: lia hala:tiki pu halemepate Yesuma:ta: koto
tupa: na piekeme. Ipikana:ma: wanda:halina: hoke hau paeyaaluekema:
ma:na: lia hala:tiki pu halemepate Yesuma:ta: koto tupa: na pita:la:me.
Ipikana:ma: wanda:halina: hoke hau paeyaaluekema: ma:na: lia hale-
meke tupa: ipiki kone Koda: pa:ta: haleekeme. Koto ekita: ota: paeyaaso
hata: hoto homeke homeke peao paeyaeyekeme. 28 Hande Lo Pi

manuma: mo yeni peaasa: you haliweki haena: loluekema:ta: pa epe na piki haliweki mea hao hala:pate Koda:ma: mo Lo Pi hoki nane hali keke witolo ipika: la: wieke pima:ta: ipika: Eiyeketa: Yeni Peao Hala: You Hali haena: la:la:me. Kutaata: kota: Koda:ma: ipika: Eiyeke hoto paeyao ota: ala:ta: na tạleke epea haena: yeke mạleke lila:me.

8

Yesuta: nika: Yeni Peaasa: You Hali

1 Ameta: kota: do nikana:ma: aloma: pina: teketa: dupae. Yeni Peaasa: You Halita: oli hepeni nane hala: Kini Hali Tiekena: pita:la: ale tieke popeke nanema: pila:me. 2 Kutupa ipikita: Koda:na: yako piki dana: Yeni Peao Hala: You Hali hala:me. Koto yeni data: halima: a:ela: da dia: ya:la:pate pa ota: Koda:ma: haena: la:la: dae.

3 Yeni Peao Hala: You Haliweki paeyaota: pa hala:la: alemanu make lia hala:la: ekimanu make Koda: pa:ta: halaena: mea haena: lo hala:me. Koto tupa: kone nika: Yeni Peao Hala: You Hali make Koda: pa:ta: pa hala:la: ale ma:nda: haluekema: miniki hapeke ya:la:me. 4 Kota: a:nda: ipikana:ma: do kenkena: pa haya:ka:na: yoluta: kota: ipikita: yeni peaasa: hali na halo pia:me. Pa ekipeke. Do kenkena:ta: mo Diu wanda:halina: Lo Pima: mea haena: la:la: yeni peao hala: haliwekima: mo pa hala:la: alemanu halolo ombu halememe. 5 Ikana:ma: oli hepeni nane hala: ota: yeni dana: manda: mea pitemepate pa do kenkena: alu pulu pa:la: yeni da pa:ta: e pokaasememe. Koto yeni data: mo hepeni hala: ota: dana: sụạ sụạma: handa:la:eki homeke hala:me. Mo hande Mosesi haena: pieke tupa: kone pa pa:la:me. Mosesima: mo hande palai da a:eluekema: haena: Koda:ma: ipiki pa:ta: alota: Mo dana: pulu pa:la: hau paeyaota: mo hande pote pa:ta: waloa: tupa: kone ota: hone wopu wia pea:peke. 6 Koto haumanu pimikipate ameta: Yesu pa:ta: haleeke yeni peaasa: eta: mo amba: yeni peaasa: haliwekina:eki ota: lombei pikieki haleekeme. Pa ekipeke. Ipikita: Koda:ma: mo wanda:hali amẹlẹ ika: pi la: witeleme ekina: ka:pa hali hala:me. Do Koda:ma: ipika: wanda:hali amẹlẹ la: u alualu pa:la: pima:ta: mo hande amba: la: wimiki ekita: ota: lombei pa:la:me. Kota: koto pa:la: ekima:ta: do la ula:eki pea:peke ekina: la: ula: pima:ta: mo hande amba: pi la: wiekeeki ota: lombei pa:la:me.

Panake pi la: wiekeeki

7 Mo amba: titina: la: wieke pima: eki a:nda: na pia:ka:na: yoluta: kota: Koda:ma: pa mo panake la: wita:la: pi make na la: ulu pia:me. 8 Pate Koda:ma: ipika: wanda:halina: pu hoeyaemeke ekimanu handolo hata: do pimanu leekeme.

Koda:ma: alota: Opua:pe. Mo Isulai tapake pita: Diuda tapake yaapo iki pa:ta: ya panake pi la: wia:peke nate epolo pa:la: nate manuta: ipula:me.

9 Do panake la: wia:peke pita: mo hande amba: ika: meiyeke tonu pa:ta: la wita:la: pi la: ua: tupa: dia:me. Koto ika: meiyeke tonu mo hande Idiepi kenketa: ya kikima: yoka: mea tapaaso hata: iki pa:ta: ya la witolo pi la: ua:pate koto hande la: ua: pi ikana:ma: wopu miniki na hake baemekeme. Kutu pimiki handaata: Ịma: iki hoki walaa kiaowa:me laa Koda:ma: la:la:me.

10 Pate pa ame mo Tekehalima: alota:

Mo ipulua: nate nina:ta: mo Isulai wanda:hali amele la: ulu polo panake pita: dupa la: ulueke laata: Mo ya pi ulu pi manuta: ika: hone teke pa:ta:manu wina: laota: ika: puki manuna: make wape pealueke. Kutaa Ita: ika: Koda: halueke. Kutu pua:ka:na:ta: ikita: ya wanda:hali halimikie.

11 Koto nate nina:ta: hali ma:nda:ma: ipika: da haliweki pa:ta: make o ipika: ateke hameke tonu pa:ta: make pi walolo hata: alo alota: Tekehali hone wipee pi na lelieke.

Pa ekipeke. Ita: ota: mo natehali wanda:halina: kini pea pua ota: hamoko tieke hala: wanda:hali paeyao sikima:ta: I ana:na: hone wilimikie.

12 Kutaata: ika: pu hoeyaasa: haumanu paeyaota: Ima: pa paeyaalueke. Kutupa make ika: hoke hau paeyao Ima: hone ma:nda: na wiki hoto paeyao hone yonka:latiki pulueke laa leekeme.

13 Koda:ma: mo panake pi la: wita:la: pi la: wieke pita:ma:ta: mo hande titina: wieke pita: amba:eki ya:na: leekeme. Ala:ta: ma:nda: a:nda: pitiki yaalo kukutu pia:ka:na:ta: kota: hosiki wetepena:ta: ota: alupilieke.

9

Ala:ta: na taleke hotekena: we mea hala:tiki pimikieki

1 Mo titina: pi la: wita:la:eki wieke pita:ma:ta: Koda:ma: ipika: wanda:halina: yeni pitolo pea:peke hau paeyaona: mana: pimanu make la haleekeme. Kutupa do kenkena: mo wanda:halima:ta: ika: yako piki yeni da make haena: a:eyo haemekeme. 2 Ikana:ma: palai da homeke a:eyaa haena: lemekeme. Mo data: tupele pu alu pimikime. Mineke da panda:na: bikita: Yako Piki Da Panda:e. Koto pa:ta:ta: ola:pake keo panka:la: ale make teipolo make kutupa mo teipolo mandata: mo Koda: pa:ta: hala:la: palaowa kitiki make wiekeme. 3 Da panda: ma:nda:ta: aka: tiekema: tupele hao pambeekeme. Koto da panda:na: bikita: Ota: Yako Piki Da Panda:e. 4 Mo Ota: Yako Piki Da Panda: pa:ta:ta: mo totopo piki ale yankaasa: oloda make mo hande pi la: u alu pa:la: pi la: wieke bokosi make wiekeme. Mo bokosi pita: oloda yaapota: tima: wepia manda naneta: kolo kitao a:mbaemekeme. Mo bokosi pa:ta: wieke ale manuta: kolo kanakena: ma:na pamba: paleke u make Etonina: tumaputa: pa ipika: kone katake haluekema: tindiki lu paleke u make mo hande pi ula:eki wape pieke toopi sopo yaapo make koto ale paeyao panka wiekeme. 5 Koto bokosi manda naneta: Koda:ma: niki amele hala:meeki walolo enisolo leke wepieke ale yaapota: wepia handa: alu pea haena: lemekeme. Ipilika: popakema:ta: mo hoke hau a:mbaluekema: we holo hayeke ale tikitiki peolaniao wipikime. Pa ameta: do hau paeyaona: tekemanu wopu wala:peke na ya:la:me.

6 Mo ale paeyaota: koto tupa: tikitiki yao wimiki alena: mo yeni peao hala: haliwekima: mo hande mineke da panda: pa:ta: ika: e pokuluekema: hoto paeyao pua:tiki a:pa:tiki pu haemekeme. 7 Kutu pu haemekepate mo aka:ma: tupele tukiki naneta: ota: mo Yeni Peaasa: You Hali homeke peekeme. Ipikana:ma: kutu piki hauta: bapi homeke homekena: hoto homeke homeke pua:tiki piekeme. Koto pa:ta:ta: pa hameke pa na peekepate ota: we mina: paleke peekeme. Koto wema:ta: mo somema: ipika: hoke hau make mo wanda:halima: ika: na handolo hata: pimiki hoke haumanu make a:mbaena: Koda: pa:ta: haleekeme. 8 Koto hau manuna:ta: mo Holi Sipitidima: niki pa:ta: wala:la: ekita: dupae. Mo mineke

da panda: pa:ta: pokemeke emanu a:nda: pa pokolo haemeke pita:ma:ta:
mo hande Ota: Yako Piki Da Panda: tukiki nane polo puma: pota:ta: na
lumbu pa wiki pa poka: pelia hayekeme. 9 Koto ekima:ta: do ame haloma:
wanda:halina: pitoloma: hau peneme yawaluekema: la:la:me. Koto ekita:
do ekina: la:la:me. Mo wanda:halima: ika: Koda: pa:ta: hala:la: alemanu
make ma:na: hoteke lia haleleme ekimanu make koto ale manuma:ta: mo
Koda: yeiya: lao haleme wanda:halina: pukimanu ota: ala:ta: na talena:
yeke wamo peawapeke na ya:la:me. Ota: dia:me. 10 Koto ale manuta:
pa ne ikali napeke ale o manda loke homeke tanda:pa:peke alemanue.
Dota: pa manda lokena: mana: pimanue. Hau paeyaota: wetepe tikitiki
yaaluekema: yeke Koda:ma: do mana: pi pa ta:ka:li la: wiekeme.

Ketisona: we

11 Ketisota: amba: a:pa:la:me. Kutaa ipikita: mo hande Pi Seliapoma:
mea epeeke epeke hau paeyaona: Yeni Peaasa: You Hali hala:me. Kutaa
make ame do ipikana:ma: e poka:la: yeni data: mo hande amba: hayeke
yeni da ota: lombei piki ala:ta: ma:nda: na taleke yeni da hala:me. Mo
data: halima: a:eya haena: la:la: da dia:ma: o do wepia ulu kenkena:
da dia:me. 12 Ketisoma: mo da tukiki pa:ta: pua mo Ota: Yako Piki Da
Panda: pa:ta: honda: pamba puluta: hande kao o sipisipina: we Koda:
pa:ta: haluekema: na mea peekepate ota: ipika: we kone mea peekeme.
Koto wema: nika: deto halo poloma:eki meala:me. 13 Mo nanikosi o hali
kaona: we make mo kao ikiki yankilie ekina: yomuneke make koto ale
yaapoma: mo mana: pi wieke ekina: hoeya: hapu haleme wanda:halina:
lokena: tande la: kitawaasa: ekima: ika: manda lokena: hoeya: hapu
haleme hau paeyaapeke ya:ka:na:ta: 14 kota: mo Ketisona: wema:ta: koto
titina: hau ota: lombei peao hau tieke peaapeke ya:la:me laa hone wipee.
Ipikana:ma:ta: mo na paelo pa:la: Sipitidi pa:ta: yama: ala:ta: ma:nda: na
ta̱lekeeki ipiki kone Koda: pa:ta: haleekeme. Nikana:ma: mo da:ta hao
hala: Koda:na: e ana:na: pokomono ipika: wema: nika: hone teke pa:ta:
ula: popeke na piki haumanu tandepo halieke.

Mo panake la: ula: pina: teketa: Ketisona: we

15 Koto ekina:ta: Ketisoma: mo hande panake la: ula: pina: honkopu
hawaasa: ka:pa hali hata:ta: wanda:halima: mo hande amba: pi wiekeeki
oto pa:ta: hata: pimiki hoke haumanu bepolao ka:la:pa: tapaaluekema:
yeke ikina: homeekeme. Kutu pieke ekita: ipikana:ma: mo hande
Koda:ma: wi la:la: wanda:halima: Koda: ipika: pi la: wieke na paeta:la:
epeaasa: ekimanu mina:yeke piekeme.
16 Hali ma:nda:ma: ipika: homa:pekeeki teke pa:ta: ya:la:ma: hone
witolo ipika: wekiwandikima: ipika: wina: laa homolo pa:la: ale
manuta: ipika: hone pa:la: tupa: telipina:ta: ipika: pi la: wita:la:
ekimanu tameiya:na: wape pea wilieke. Kutu pilia: hoki nane mo
weki wandikima: ika: apa:na: anke teketa: mo tameiya:na: la:la: tupa:
muluekema: hone wimika:na:ta: kota: mo handeteke hala: haliwekima:
mo someta: ota: homea:pe laa titina: amba:la weilimikie. 17 Kutu piliepate
mo hande tameiya: wape pa:la: some pa haya:ka:na:ta: kota: mo wapena:
la: ula: pita: a̱i na yaalieke. Pate mo some ota: homea:ka:na:ta: kota:
mo ipika: wapena: laa la: ula: pita: ota: yaalieke. 18 Koto hau tupa:ta:
mo Koda:na: amba: hande titina: pi la: wiekeeki wanda:hali pa:ta: ota:
yaaluekema: mo hotekena: wema: wele peayekeme. 19 Kutu piekepate
titina: amba:lata: Mosesima: mo hande Koda:na: pi ula:eki paeyao

homeke la la pu mo wanda:hali pa:ta: la hale hale piekeme. Kutaata:
ipikana:ma: hali kaona: we pita: nanikosi we yaapo mea ikali taapuna:
apa:taota: mo hisopi tina: paleke katake hake pita: wepiki wulu tonka:na:
apa:tao mo we pa:ta: peiyaota: Koda:na: pi wieke buka pa:ta: tonka:na:
tande laata: wanda:halina: lokena: make tande lo kitaeyekeme. 20 Kutu
pitolo hata: Mosesima: mo wanda:hali pa:ta: alota: Ikana:ma: mo Koda:na:
pi ula:eki miniki hata: tolu hamena: yeke do wema:ta: Koda:ma: mo
iki pa:ta: la: wita:la: pi tombo wala:la:me leekeme. 21 Koto tupa: kone
Mosesima: mo palai da manda make tukiki pa:ta: ula: Koda: pa:ta: yeni
puluekema: mu hala: alemanu paeyao make mo hande we tande laa
kita kita piekeme. 22 Ota: alome. Mo pi ula: bukama: la:la: tupa:ta: mo
we homekema: ala:ta: ala:ta: paeyao yako peaasa:me. Kutaa make we na
lombea:ka:na:ta: hoke hau paeyaapeke na yelieke.

Ketisona: we lombeke ekima: hoke hau yokawala:eki

23 Mo hande palai da make mo yeni puluekema: mu haleme alemanu
paeyao make oli hepeni nane ula: alemanu manda:na: uleke handaa mo
hande hoteke lia we kitaasa: hauma:ta: yako peaasa:pate pa mo hepeni
nane ula: ale manuta: mo lia hala:la: hau ota: lombei piki ekima: homeke
peaapeke ya:la:me. 24 Kota: mo ota:eki manda: meaaso hata: haliwekima:
a:emeke Yako Piki Da pa:ta: Ketiso na peekeme. Pate ipikita: ota: hepeni
nane peekeme. Kutupa ameta: Koda:na: leke popelekena: nikina: hao
hala:me.
25 Mo Diu wanda:halina: Yeni Peao Hala: You Halima:ta: mo hoteke
wemanu mea mo Ota: Yako Piki Da Panda: pa:ta: bapi homekena: tana:
homeke homeke pua:tiki pu hala:pate pa Ketisota: hepeni nane pua
ipika: da:ta:la:eki kone Koda: pa:ta: tana: eleke eleke hala:tiki na piekeme.
26 Kota: a:nda: tana: eleke eleke pua:tiki pia:ka:na: yoluta: kota: Koda:ma:
mo kenke kini pea wepia: dina: kone kini pea pua ame do make Ketisoma:
tanda tieke wopu mia:tiki mia:tiki pu halo pia:me. Kutu na pikita: ame
do paetolo naneta: Ketisoma: ipika: homeeke ekima: kone mo hoke hau
yokawaluekema: tana: homeke homeke opolo epeekeme. 27 Wanda:hali
paeyao tana: homeke homaa hoki naneta: Koda:ma: pi yokaalu pina:
handeteke halieke. 28 Koto tupa: kone Ketisoma: wanda:hali wopuna:
hoke hau yokawaluekema: lia we hala:la: hoteke tupa: hoto homeke
homekema: homeekeme. Ipikana:ma: hoto ma:nda: opolo epolo pa:la:
ekita: wanda:halina: hoke hau yokawaluekema: dia: ya:la:pate pa mo
ipiki epena: yuwia haleme wanda:hali peteluekema: homeke ipilieke.

10

Hoteke wema:ta: hoke hau na yokeekeeki

1 Mo Diu wanda:halina: pi ula:eki manuta: mo wetepe epolo pa:la: ota:
hau seliapo tupa: dia:me. Pa mo koto hauna: sṵa̱ sṵa̱ tupa: homeke
ula:me. Wanda:halima: mo pi ula:eki miniki hata: bapi paeyao hotekena:
we hala:tiki hala:tiki pimikime. Kutu pimikipate mo hande pi ula:
ekima:ta: hotekena: wema: mo Koda: pa:ta: yeni pulu polo peleme
wanda:hali epeaapeke na yeekeme. 2 Mo hande hoteke wema:ta: mo
Koda: pa:ta: yeni pita:la: wanda:hali ota: yako pea ya:ka:na: yoluta: ika:
hoke hauma: iki yaala: peatiki na pulu pia:me. Kutu pia:ka:na: yoluta:
mo hoteke we hala:la: hau amba: kone paelo pia:me. 3-4 Pate mo hali kao
o nanikosi wema:ta: hoke hau ota: yokawapeke na yeke handaata: mo

bapi paeyao we hala:tiki pimiki ekima:ta: ika: pimiki hoke haumanu paa niminaa tiatiki pu halememe.
5 Kutu piki hau wieke ekina: Ketisoma: do kenkena: ipuluekema: hata: Koda: pa:ta: alota:
Nakana:ma: mo hoteke we hala:la: hau pita: pa hameke hala:la: hau yaapota: hone na ulu pelepate Ita: ota: loke hano tikitiki yawaleme.
6 Mo hoteke tieke tonka:na: yanka hala:la:eki o hoke hau a:mbaena: we hala:la:eki make nakana:ma: ta:na:ma: na homeleme laa
7 Ima: alota: Koda:o. Mo naka: pi ula: bukana: wape pa:la: tupa: naka: ekihau hone pa:la:eki pealuekema: do halome alome leekeme.
8 Ipikana:ma: titina: amba:la leeke ekita: dupa Hoteke lia hala:la:eki o pa hameke hala:la:eki o yanka hala:la:eki make o hoke hau a:mbaena: we hala:la:eki kutu piki hau paeyao mo pi ula: bukama: pea:peke la:la:pate kone nakana:ma: kota: haumanu pa:ta: ta:na:ma: na homo make hone na pime leekeme. 9 Kutaa yaapo peao alota: Koda:o. Naka: ekihau hone pa:la:eki pealuekema: do halome leekeme. Koto leeke ekima:ta: ipikana:ma: mo amba: hau yoka pa mo wetepe epolo pieke panake taka:lake hau mea tiaeyekeme. 10 Yesu Ketisoma: ipika: Atekena: pi teliolo hata: Atekena: hone piekeeki paeyao pitolo ipika: loketa: paa pa hameke hala:la: hoteke we leke pa hoto homeke homeke halaa paeyaeyekeme. Koto pa:la: ekima:ta: nika: hoke haumanu pa paeyao yokaa yako pea hamono la:la:me.

Ketisona: homa:la: ekima:ta: hoke hau ota: paeyaala:me

11 Mo Diu yeni peao hala: haliwekima: ika: eta: nate paeyao pokolo ombu hao halememe. Kutupa mo hoteke we make ikana:ma: hoto eleke eleke hala:tiki hala:tiki pu halememe. Kutu pu halemepate koto hoteke we hala:la: ekima:ta: hoke hau ota: paeyaapeke na ya:la:me. 12 Pate Ketisoma: hoke hau paeyaaluekema:ta: hoto homeke homeke ipika: da:ta:la:eki halaeyekeme. Koto homa:la: ekima: epe ala: ekita: topo na piki pa u pelia halieke. Kutu pu paeyeketa: ipikana:ma: Koda:na: kiki popeke nanema: pitiekeme. 13 Koto pa:ta:ta: Ketiso ipika: a:nda: tunkuliki haliweki ipika: anke oto nane Koda:ma: mea haena: lena: yeke yu wia handeteke hala:me. 14 Ipikana:ma: mo hoke haumanu paeyawaena: la haleme wanda:halita: ipika: hoto homeke homeke homeeke ekima: ikita: ota: wamo peayekeme. Koto ekita: ota: na paelieke.
15 Kotoeki kone mo Holi Sipitidima: peneme yao la kitolo alota:
16 Mo Tekehalima: mandane natemanu ipilie dina:ta: ya pi la: wita:la: pi ma:nda: iki pa:ta: la: ulueke laa mo pi la: witolo pita: dupae.
Yaka pi ula:eki paeyao ika: puki pa:ta: wiaota: ika: hone tekena: wape pealueke la:la:me leekeme.
17 Pate pa pi ma:nda: apa:taaso alota:
Ima: ika: hoke haumanu o ota: pea:peke na yeke hoke hau pimiki ekimanu pa ame aneta: hone ma:nda: na ulueke la:la:me leekeme.
18 Koda:ma: do koto hoke haumanu pa paeyaala: hoki naneta: mo hoteke lia hala:la: hau manuta: paa pea:peke na ya:la:me.

Koda: teke pa:ta: hamana:e

19 Kame tonuo. Koto pa:la: ekima:ta: Yesuna: wema: nika: pota: wiawaleke handaa nikana:ma: mo Ota: Yako Piki Da Panda: tukiki pa:ta: ale ma:nda: hone na wiki pa pua:peke ya:la:me. 20 Nikana:ma: mo Ota:

Yako Piki Da Panda: pa:ta: honda: pambomonota: Ketisoma: mo deto hala:
panake pota: homeketa: mo tupele dau ponda:pa: lia wiaeyekeme. Koto
tupele dauta: ipika: lokee. 21 Nika: yeni peao hala: hali tiekema: Koda:na:
wanda:hali handeteke hala:me. 22 Koto pa:la: ekima:ta: nikana:ma: nika:
puki pa:ta: ota: hau homeke miniki halomeke handa make Koda: pa:ta:
ota: hone tulaomeke handa make Ketisona: wema: mo nika: hoke hone
tekena: tande laaleke halomeke handa make mo kila wiki ikalima: nika:
loke tanda:paleke handa make koto haloma: ekina:ta: ota: Koda: teke
pa:ta: a:pa hamana:e. 23 Koda:ma: ipika: pi la: ula:eki manuta: ota: na
tunkulieke hone witoloma: ekina:ta: kota: nika: hone tulaasome aloma:
ekita: ota: wopu miniki hamana: pia:pa:peke. 24 Niki paeyaoma: nika:
nika: kone pukima: homa: alualu pita:la:eki puluekema: make epeke
tamba: mina:la: hau pu alualu puluekema: make ekipa sa:tia alualu
pea hata: pea:peke ya:la:pe hone umana:e. 25 Mo nika: Ketiso kame-
tonu amẹlẹ mombolo haloma:eki manuta: mandane wanda:halima:
mina:pa:lao haleme tupa: nikana:ma: na mina:pa:lamana:e. Kotoeki na
pikita: mo Tekehalina: epolo pa:la: nate teke pa:ta: yoma: a:pa:la: ekina:ta:
nikana:ma: nika: nika: kone hone utia alualu pumana:e.

Koda:na: Eiyeke hoki na walamana:e

26 Nikana:ma: mo Koda:na: ota: pi opua hone witolo hata: kone hoke
hau pa pua:tiki pu haoma:ka:na:ta: kota: koto hoke hau paeyawaena:
hala:peke we ma:nda: dia: ya:la:pate 27 pa paala:ma: homolo hande-
teke hapeke hau yaapo homeketa: ula:me. Hau ma:nda:ta: Koda:na: pi
yokaalu pulu pa:la:eki epolo pa:la:ekie. Ma:nda:ta: mo Koda: pa:ta: a:nda:
liteme wanda:hali tolo pa:la: wele wopu piki ti tala:eki epolo pa:la:ekie.
28 Mo Diu hali homeke ma:nda:ma: Mosesina: pi ula:eki yambieke handaa
mo handa:la: hali yaapo tepo manuna: pima: ota: pie lemeketa: kota:
koto hali pa:ta: a:ta:ma: na homeke homena: lia:tiki pimikime. 29 Kutu
piekeeki hone witolo hata: nikana:ma: mo hali homeke ma:nda:ma: mo
a:ta:ma: homa tamba: mina:la: Sipitidi laasa: pi alo make mo ipika: hoke
hau paeyaeyeke pi la: ula: weta: pa ekie hone witolo hata: make mo
Koda:na: Eiyeke hoki walaa paa pa alema: handa ya:ka:na:ta: kota: koto
hali pa:ta:ta: eki hau opolo ipiliekee hone witemepe. Kutu pilie someta:
kota: mo lita:la:eki ota: lombei piki hoke yenki milieke hone wia:pa:peke.
30 Mo yenki meake hauta: Ima: pealueke. Hoke yenkita: Ima: kone pa
halueke laa pi leeke halita: niki hone witoloma:me. Ipika: leekeeki
ma:nda: dupae. Tekehalima: ipika: wanda:hali pa:ta: pi yokaalu pilieke
leekeme. 31 Mo deto hala: Koda:na: hoke yenki tukiki pa:ta: taapolo talo
pea:ka:na:ta: ota: paala: piki haue.

Wopu taka:lao hone tulao hapa:peke ya:la:eki

32 Mo hande iki amba: haeme ekimanu niminaapa:peke. Koto
pita:ma:ta: mo Koda:na: paama: ika: puki pa:ta: paa peaya: hoki naneta:
ka:nda:manu wopu mimipate pa koto hau manuma: iki bepolaena: na
leke ota: honkopu hao haememe. 33 Ma:nda: pita:ma: ikita: wanda:halina:
leke popelekena: mea hao hata: hoke keke pimanu alo hata: iki yombua
baememe. Kutaa make mo mandane Ketiso yankeke tonu koto tupa:
lia:tiki pimikieki handaata: iki tamba: muluekema: niki make mandake
lina: pomana:e laa pememe. 34 Ikana:ma: mo dipula pitimi wanda:hali
pa:ta: make a:ta:ma: homememe. Kutupa make mandane haliwekima:

ika: wia haeme ala:ta: ala:ta: paeyao pake muluekema: pa:ta:la: pemekeeki handemeketa: kota: ta:na:ma: homolo hata: ika: honema:ta: pa ota: paeyaapeke na yeke epeke alemanu pa wia haloma:me hone witolo hata: pa epeke tupa: hao haememe.
35 Ika: aela: baasa: hau na mina:pa:lapa:peke. Pa ekipeke. Ika: koto epeke hauna: epeke yenki tieke milimikie. 36 Koto ekina:ta: mo Koda:na: hone pa:la:eki amba:la pealuekema: make mo ipika: la: ula: alemanu muluekema: make ikana:ma: yopu yu wia hapa:peke ya:la:me. 37 Kutu pea:peke ekina:ta: mo Baiboloma: alota:
Pa hosiki siki yu wia hao wetepena:ta: mo epolo pa:la: hali opolo ipuluekema:ta: hoi hoi na piki opolo ipilieke.
38 Koto yu wia halo pita:ma:ta: ma:nda: epi ota: tikitiki yao hala: halita: ipika: hone tulaala: ekima: pa hao haena: lelieke.
Kutu pilia:pate pa hali homeke ma:nda:ma: yola: pambea:ka:na:ta: kota: ipiki pa:ta: ta:na:ma: na homolueke la:la:me.
39 Nikita: mo nika: da:ta:pekeeki alu pina: yola: pamba hapeke wanda:hali na haloma:me. Kotoeki na pikita: nikita: hone ti laaso hata: da:ta:la:eki mea haloma:me.

11

Hone tulaasa: hauna: teke pi

1 Mo hone tulaaluekema: pita:la:eki manuta: dupae. Hali homekema: mo mulueke hone wita:la: ekita: ipika: hone tukiki pa:ta: ota: mea miniki hata: make ipika: lekema: handa:peke na ya:la: ale manuta: honema: hone witolota: ota: ula:me alo hata: ipika: hone tulao handeteke hala:me. 2 Amba: kiake haemeke wanda:hali ika: hone tulao hao haemeke ekina:ta: Koda:ma: iki pa:ta: ta:na:ma: homo hayekeme. 3 Nika: hone tulaasome ekima:ta: do ya yu paeyaona: ula: ala:ta: ala:ta: paeyaota: Koda: ipika: pima: kone wepiekeme. Kutupa do nika: lekema: handa:peke ya:la: alemanu paeyaota: mo handa:peke na yeke yeke alemanu mea wepia wina: leekeme hone witoloma:me.

Eipolo Inoko Noa ameda

4 Mo hande Eipoloma: Koda: pa:ta: hone tulaota: ipiki pa:ta: pa hala:la: alemanu haleekeme. Koto hone tulaaso hata: haleeke ekima:ta: mo hande Keinina: pa hala:la: ale ota: lombei peakeeki haleekeme. Eipoloma: Koda: pa:ta: ipika: hone tulaaso hata: haleeke ale epeke tupa: haleeke handaa Koda:ma: ta:na:ma: homolo hata: Eipolota: tikitiki piki halie leekeme. Eipolota: amba: kiaake homeeke yekepate ipika: hone tulaeyeke ekima:ta: wanda:halina: hone pa mea u tiao hala:me.
5 Hone tulaasa:eki homeke homekema: mo hande Inokota: na homeke pa haena: kone Koda:ma: hepeni nane mea peekeme. Kutu pieke ekima:ta: do kenkena: ma:nda:ma: pa handa:peke na yeekeme. Mo Baiboloma: alota: Koda:ma: Inoko oli hepeni nane ai na mea peeke do kenkena: pa hata:ta: Koda: ta:na:ma: homao hayekeme. 6 Ma:nda: hali epima: hone na tulake hata: Koda: ta:na:ma: homaapeke na ya:la:me. Ekipeke. Hali homeke ma:nda:ma: a:nda: Koda: teke pa:ta: puluekema: pia:ka:na:ta: kota: titina: amba:la ipika: honema:ta: Koda: ota: hala:me laa ipikana:ma: mo ipiki ota: wei moneao haleme wanda:hali iki epeaasa: ota: epeke yenki mola:me hone tulaapeke ya:la:me.
7 Koda:ma: wetepe epolo pieke hau manuta: Noa pa:ta: kinki piekeme. Koto hau manuta: Noama: handa:peke na yekepate kone ipika: hone

tulaaso hata: Koda:na: pi opiekeme. Koto leeke Koda:na: kakena: homolo mo wepie leeke kawaso tieke wepiekeme. Koto kawasoma:ta: ipiki make ipika: wekiwanda: make peteleekeme. Noama: mo hande Koda:ma: leeke pi telia pieke handaa Koda:ma: mo hone tulaasemeke hala:la: tikitiki piki hauta: Noa pa:ta: haleekepate paa pa haemeke mandane wanda:hali paeyaota: ota: hoeyaeyekeme.

Eipoloha:ma:

8 Eipoloha:ma: ipika: hone tulaeyeke ekima: Koda:na: kakena: homa mo hande kuluekee laa pi la: wieke kenke pa:ta: peekeme. Ipika: teke da mina:pa:lao mo ipiki mateke kenke pa:ta: peekeme. 9 Koto la: wieke kenkena: da ma:nda: hali leke hata: kone Koda: pa:ta: hone tulao hao hayekeme. Ipikita: palai da pa:ta: hayekeme. Koda:ma: Eipoloha:ma: pa:ta: la: wieke tupa: kone mo Aisa:ke Dieikope yaapo pa:ta: make leeke opua miniki hata: pa palai da pa:ta: kone hao haepekeme.

10 Pa ekipeke. Eipoloha:ma: mo Koda:ma: hone pambao wia a:ela: daonita: handeteke hayekeme. Koto daonita: mo kukutu pea:peke na yeke pa hao halo pa:la: ka:ta: manda a:ela:me.

11 Eipoloha:ma:ta: koke yaalo weki mendia:peke nate paeyeke yekepate kone ipika: hone tulao hayeke ekima: weki mendia:peke yekeme. Seta make weki kenohali wanda: hayekeme. Eipoloha:ma:na: honema:ta: mo hande Koda:ma: la: wieke pita: ota: na tunkulieke laa hone bao hayekeme. 12 Ipikita: ota: teke siki pa:ta: homa:peke yekepate koto homa:peke somesiki pa:ta: yama: kone opeeke wanda:halita: pa oli yana: hombulanka: hala: tupa: o ikali houna: ka:ka:la: ula: tupa: haemekeme.

13 Do aloma: titina: haeme haliwekina: Seta peaata: iki paeyao hone tulaa paleke homemekeme. Ikana:ma: mo hande Koda:na: la: wieke ekimanu na mimikipate pa papate yolo peeke handaa pa ika: lekema: homeke handaata: mokoto ya:la:pate pila:mee laa ta:na:ma: homeke homemekeme. Do kenkena: koto tapakema: alota: Nika: da teke do dia: ya:la:pate nikita: pa ta:ka:li haloma:me laa peneme yao lemekeme. 14 Wanda:hali manuma: kutupiki pi lemeka:na:ta: kota: nikana:ma: hone witolota: Ikana:ma: ika: hao hapeke yu weitelememe hone ulumekee. 15 Ikana:ma: mo hande mina:pa:laeme kenke pa:ta: hone pa na umoneao haemekeme. Hone pa umoneao haemeka:na: yoluta: kota: ikita: pa ana:na: la:ka:la polo pimime. 16 Kotoeki na pikita: do kenke ota: lombei piki kenke ma:nda: hepeni nane ula:eki pa:ta: puawee hone wimikime. Koto ekima:ta: ikana:ma: Koda: pa:ta: Nika: Koda:o laa la:na:yeketa: ipikana:ma: yaala:ma: na homeekeme. Pa ekipeke. Koda: ipikana:ma: ika: pua hapa:peke daoni ma:nda: tikitiki yao wiaeyekeme.

17 Koda:ma: Eipoloha:ma: makea handeeke dina:ta: Eipoloha:ma:ma: hone tulaaso hata: ipika: eiyeke Aisa:ke lia haluekema: peekeme. Koda:ma: ipiki pa:ta: weki wandiki wopu kuluekee laa pi la: wieke pi miniki hayekepate kone Eipoloha:ma: ipika: weki siki homeke kone Koda: pa:ta: lia haluekema: tikitiki yaeyekeme. 18 Koda:ma: amba: Eipoloha:ma: pa:ta: pi la: witolo alota: Naka: weki Aisa:ke pa:ta: yama:ta: wekiwandiki wopu sa:mba:lawalueke leekeme. 19 Kutupa Eipoloha:ma: ipika: honema:ta: Aisa:ke lua:ka:na:ta: kota: Koda:ma: paa mea tiaapeke ya:la:me hone wiekeme. Kutu pieke ekima:ta: ipika: amba: homeeke weki paa handa: miki nono piekeme.

Aisa:ke Dieikope make Diosepe

20 Aisa:kema: ipika: hone tulao hayeke ekima:ta: ipika: weki Dieikope
Iso yaapo ipiliki pa:ta: wetepe epolo pia: la: wita:la: epeaasa: pimanu
la haleekeme. 21 Dieikopema: ipika: hone tulao hayeke ekima:ta: ipika:
homa:peke nate teke pa:ta: haena: mo Diosepena: weki yaapo homeke
homeke lo wamo pita:la: hau piekeme. Kutu puluekema:ta: ipikana:ma:
tumapu pita: tiao hata: Koda:na: biki mea a:meiyaaso yeni piekeme.
22 Diosepema: ipika: hone tulao hayeke ekima:ta: ipika: homa:peke nate
teke pa:ta: yeke mo Isulai tapakema: Idiepi kenke mina:pa:lao polo pimiki
ekina: pi la: witolo hata: alota: ipika: wonku piki loke pa:ta: pea:peke
hauna: pimanu make la haleekeme.

Mosesi

23 Mosesina: inkiki ateke yaapoma: make ipilika: hone tulao haepeke
ekima:ta: ipilika: weki Mosesi mendipiki hoki naneta: sumba: tepo tukiki
pa:ta: mondu panka: wipikime. Ipikita: ota: epeke weki seliapo yeke
handaata: mo kini halina: pi wieke ekina: paala:ma: na homepekeme.
24 Mosesima: make hone tulao hayeke ekima: ipiki weki hali hata: alota:
Ita: mo kini halina: wanekena: weki dia:me leekeme. 25 Ipikana:ma:
mo hoke haumanu puluekema: hosikima: ta:na:ma: homa pea:peke
yeekeme. Pate kutu piteme tupa:ta: mo Koda:na: wanda:hali amele
hata: ka:nda: muluekema: maleke liekeme. 26 Ipika: honema:ta: Ima: mo
Ketiso bikina: yaala:ma: homoa:ka:na:ta: kota: koto hauma:ta: mo Idiepi
nane ula: mani make koloma: wepiki alemanu paeya tapao ota: lombei
pa:la:me hone wiekeme. Kutu pieke ekita: ipikana:ma: mo wetepe mulu
pieke epeke yenkina: hone u hayekeme.
27 Mosesima: ipika: hone tulao hayeke ekima:ta: mo kini halina: mineke
pankekeeki pa:ta: paala:ma: na homeke Idiepi kenke mina:pa:layekeme.
Ipikana:ma: mo handa:peke na yeke Koda: handeke nono pea pa hone
ma:nda: na wiki daola hayekeme. 28 Ipika: hone tulao hayeke ekima: mo
hande Lombei Pu Pa Yapena: sipisipi ma:na: lita:la: hau kini piekeme.
Kutupa mo homaasa: enisoloma: mo Isulai wanda:halina: mupeke weki-
tonu liaama:na: lombei pina:yeke mo sipisipina: wema: ika: da pota: kake
ti nina: kitaape laa leekeme.

Isulai wanda:halimanu

29 Mo Isulai wanda:hali ika: hone tulaemeke ekima:ta: mo hande
Wepiki Dawala Ikali ana:na: yuma pemekeme. Pate mo Idiepi hali-
wekima:ta: make ikana:ma: yumimiki tupa: yumulua: patema: pu hao mo
hande ikalima: iki paeyao kili miekeme.
30 Mo hande Isulai wanda:halima: nate watake hata: mo hande Di-
etiko daoni hopa:liao sama: pimikime. Kutu pitolo hata: ika: hone
tulaemeke ekima: mo hande hopa:liao pieke daonina: toopi pape tieke
londa:laeyekeme. 31 Mo Isulai wanda:halima: tapaeyeke kika ikiki hali
yaapo tamba: mieke hali yolo hayeke wanda: Leiha:pema: mo hande
Koda: pa:ta: homu na piki wanda:hali amele na homeke ipika: hone
tulaeyeke ekima: deteekeme.
32 Mo mandane ekimanu ma:nda:manu la kionope. Dia:me. Mandane
haliweki Kidioni Ba:teke Sa:misoni Diepita Deipidi Samuele amedama:
pimikieki make mandane potopede haliwekima: pimikieki make
wopu moka:lalo polopate nate leke dia:ya:leke wopu na moka:lalueke.
33 Ikana:ma: hone tulaaso hata: a:nda: pea mandane kenkemanu

bepolayekeme. Ikana:ma: tiki tiki hau pitolo hata: Koda:ma: kulueke
laa la: wieke ekimanu miekeme. Kutupa mo laeono manuna: kake
a:mbaemekeme. 34 Mo uleke tieke hake ti tiekemanu honiaemekeme.
Mo bainasima: lia:pekeeki make wendimikime. Ikita: detepiki some
hombo yekepate honkopu haemekeme. Kutupa mo a:nda:na:ta:
ikana:ma: honkopu tieke wopu hao mo hande kenke ma:nda: tapakena:
ame tonu bepolaemekeme. 35 Mandane wanda:wekima: make hone
tulaemeke handaa ika: tapake homemeke wanda:hali Koda:ma: mea
tiao ika: amele haena: leekeme. Mo a:nda: tunkiliki haliwekima: mea
tanda halaa homaena: leeke haliwekima:ta: mo ika: ka:la:pa: tapao
haena: leeke ekita: kiaemekeme. Kutu pimiki ekina: teketa: Koda:ma: iki
epeke da:taa haena: lena: yeke pimikime.
36 Iki mandane tapaketa: mandane wanda:halima: hoke tupa: kitata
pu make dopitama: yombu pimikime. Mandane wanda:halita: kiki anke
tonkao dipula mea pua:tiki pimikime. 37 Kutupa mandane tapaketa:
toopima: lia:tiki pu make mandane tapaketa: soma: tukikina: tunkula:
alu pea:tiki pu make mandane tapaketa: bainasima: lia:tiki pu pimikime.
Ikita: nate hali haemeke ekima: sipisipi o nanikosi yonkeleke daumanu
yama pominolo haena: ma:nda:ma: ka:nda:ma: homa tiatiki pieke han-
daa pindipa pomua:tiki pimikime. 38 Do kenkena: hoke wanda:halima:
mo koto epeke wanda:halita: iki taapuna: hapeketa: ota: ana: na pieke
yekeme. Ikita: a:nda:ma: tulu limiki wanda:hali hata: hapiki kenke pa:ta:
make pote tea: pa:ta:manu make puaata: ika: da manuta: toopi ka:ka:na:
pa:ta: hao haemekeme.
39 Mo wanda:halima:ta: ika: Koda: pa:ta: hone tulaaso hata: pimikieki
manuma:ta: ota: kende wiki biki melememe. Koto pelemepate Koda:ma:
kuluekee laa la: wieke ekita: ikana:ma: ai na mimikime. 40 Koda:ma:
niki pa:ta: make epeke hau ma:nda: pealuekema: hone pambao wiekeme.
Koto pambao wieke honeta: Koda:ma: iki homeke dia: yekepate pa niki
tonka:na: mandake epeaalueke laa hone piekeme.

12

Yesu handa paleke pomana:e

1 Mo hande amba: haeme wanda:halita: ameta: niki hopa:liao koa leke
haleme ekima:ta: ika: hone tulaemekeeki niminaa tiaasememe. Kutu
peleke handaata: do ame haloma: wanda:hali nikita: pa eki pumana:pe.
Do haumanu pumana:e. Mo niki miniki hata: meimei liaasa: alemanu
paeyao make pa mo tala: pelia hasa: hoke haumanu paeyao londa:la:
mipi bao pomana:e. Kutaata: mo Koda:ma: peomono yeke telipala:
aiya: pula: hauna:ta: nika: puki hana: noka:pa hao hamana:e. 2 Kutu
puluekema:ta: kota: Yesuta: nika: hone tulaasa: ekina: kini pu mea pua
ana: lawalo pa:la: teke hali hala: ekina: ipiki homeke handa: paleke
pomana:e. Ipikana:ma: mo hande a:ka:tei wape piki ti yeke handaata: pa
pina: na kiaeyekeme. Dia:me. Ipika: pua mulu pieke ta:na:ma: homa:la:
hau tieke handeeke ekima: mo hande a:ka:tei wape piki tina: homa:peke
ekina: yaala: mea:peke ekina:ta: hone ma:nda: na wiekeme. Kutaa ameta:
ipikana:ma: Koda:na: pila: ale tieke popeke nanema: tilao pila:me.
3 Ipikana:ma: a:pa mieke ka:nda: tiekemanu hone umana:e. Mo hoke
hau pu haemeke wanda:halima: ipiki pa:ta: honditi pimikieki manuta: pa
hone yonka:latiki piekeme. Koto piekeeki hone witolo hata: soka:la:ma:
homo pututuma: na homo hapa:peke. Pa ekipeke. 4 Mo hoke hau

ame̱le̱ a:nda:ta: pelemepate mo a:nda: pelemeeki peneme yaena:ta: ika:
lokena: we a:nda: na yapa:la:me. 5 Ikita: Koda:ma: ipika: wekiwandiki
hamena: laata: do hone u tiaasa: pimanu la ku hala: ekita: na niminake
yonka:lalemepe. Ipikana:ma: dupa la:la:me.

Ya wekio. Mo Tekehalima: neke tikitiki yaena: pita:la: ekita: hone wopu
wia:peke. Kutupa ipikana:ma: neke hando lea:ka:na:ta: kota: kima:
na homa:peke.

6 Pa ekipeke. Mo Tekehalima: ipika: pukima: homa:la: wanda:hali
paeyao tikitiki yao haena: la:la:me. Kutupa mandane wanda:hali
ipika: wekiwandiki haena: laata: ka:nda: homa: tiatiki pu hala:me
ala:me.

7 Ka:nda:ma: homa:la: ekimanu iki pa:ta: epea:ka:na:ta: do ka:nda:ta: mo
atekema: ipika: weki epeaasa: ka:nda:e laa puki hana: noka:pa:pa:peke.
Mo ika: mineleme ka:nda:ma:ta: Koda:ma: iki ipika: wekiwandiki
hamena: la:la:eki peneme yaasa:me. Amba:ta: apa: amedama: yombu
tikitiki na yaeyeke wekita: ma:nda: hayeke yekea. 8 Ikita: ika: Apa:
Koda:ma: mana: laa tikitiki yao hamena: la:la: wekiwandiki na
haemeka:na:ta: kota: ikita: ota: halina: wekiwandiki dia:me. Ikita:
pake wekiwandiki haleme ekita: peneme ya:la:me. 9 Nika: kenke apa:
amedama: niki epeaaluekema: yombua:tiki pimikita: tanda naa kone ika:
kakena: homa:tiki pu haoma:me. Mo nika: kenke apa: pa:ta:manu kutu
pumeke handaata: kota: mo nika: temoko handeteke hala: Apa: pa:ta:ta:
homu pea hata: ipika: da:ta:la:eki miniki hamana: pea:peke alee. 10 Nika:
kenke apa: amedama: bapi wopuna: niki panisi na peatiki pimipate pa
ika: hone pieke tupa: peatiki pimikime. Kutu pimikipate Koda:ma:ta:
niki epeomono yeke niki homeke hone witolo hata: panisi peatiki pu
hala:me. Koto ekina: teketa: nikana:ma: ipika: yako piki hau tieke putupa
mea halumeke. 11 Yombita:la: hauma:ta: niki ta:na: na pealo pa:la:pate
kota: koto pita:la: hauma: tikitiki yaeya: wanda:hali ikita: wetepena: mo
tikitiki piki hauna: homu pea puki lopao hasa: kilikimanu milimikie.

Mana: pi pita: kinki pita:la: pi yaapo

12 Ika: lupa wiki kikimanu mea a:meiyao tindipa liao make ika:
putuputu liki anke yaapo make tindipao da̱o̱la hapa:peke. 13 Kutu
pimika:na:ta: kota: mo ika: dola:pake peleme anketa: ota: hoena: dia:
ya:la:pate epena:ta: mo tikitiki piki pota: manuna: pu hapa:peke.

14 Wanda:hali paeyao ame̱le̱ a:nda: pelia haluekema: taapo hapa:peke.
Kutaata: ika: halo pelemeeki tonka:na: yako peao haluekema: taapo
hapa:peke. Pa ekipeke. Koto hau na piki wanda:hali homeke a:nda:ma:ta:
mo Tekehali ota: na handilimikie. 15 Koda:na: a:ta:ma: homa tamba:
mina:la: hau pa:ta: hoki walaapa:na:ma: wopu handeteke hapa:peke.
Iki homeke ma:nda:ma: ipika: puki pa:ta: ka:ta:pa wilie titi peaasa: ale
ma:nda: pa opa daeyaena: alo hata: iki paeyao hoeyaapa:na:ma: wopu
handa: paleke hapa:peke. 16 Iki homeke ma:nda:ma: yola:la: hau pil-
imina:ma: wopu handeteke hapa:peke. Amba: Isoma: mo hande hoto
homeke napeke ne hambolo hata: ipika: mupeke wekima: mia:peke anke
teketa: Koda:na: hau pa:ta: hone na witolo hata: ma:nda: pa:ta: pa haleeke
hau leke na pia:pa:peke. 17 Isoma: pieke ekita: hone wilimime. Ipika:
apa:na: epeaasa: la: wita:la: ekita: wetepena: muluekema: peekepate na
miekeme. Mo epeaasa: hau kina:e hone witolo ipika: apa: pa:ta: pua e̱ alo

alo hata: honke leekepate atekena: hone topo pina: pia:peke hau ma:nda:
na handa: wiekeme.
18 Ikita: mo hande Isulai wanda:halima: ota: wataapeke yeke Sainai
pote pa:ta: opolo epemeke tupa: na opolo epelememe. Koto Sainai
pote pa:ta: ti uleke tieke make timba: make timba: ki tieke make po
tilipu tieke make 19 bu kanake lita:la:eki make pi hoḻa:make tieke make
koto hau paeyao pa:la: pote pa:ta:ta: iki na opolo epelememe. 20 Isulai
wanda:halima: mo hande pi hoḻa:make leekeeki opuata: yaapo peao paa
na opuomonoe laa honke lemekeme. Koto paa na opuomonoe laa honke
leeke hauna: teketa: mo hande pi hoḻa:makema: alo hata: alota: Iki make
ika: puneleme alemanu ma:nda:ma: make mo pote wataemeka:na:ta:
toopima: lu homaena:e laa la: wieke ekina: paala:ma: homolo hata:
lemekeme. 21 Mo potena: ta:ta: piki paala: tieke piki haumanu piekeeki
Mosesima: handolo hata: alota: I̱ paala: pitolo hata: pututu tieke pa:la:me
leekeme.
22 Ikita: koto paala: piki pote pa:ta: na opolo epemekepate pa mo
Saioni pote pa:ta: mo deto hala: Koda:na: da teke nane opolo epelememe.
Koto data: hepeni hala: Diutuseleme dae. Koto pa:ta:ta: mo enisolo
daoseni eleke eleke tonu ameḻe̱ ta:na:ma: homa mombolo halememe.
23 Ikita: Koda:na: mo hepeni nane biki wape pa ula: titina: haemeke
wanda:halina: momba:la:la: eki pa:ta: make mo wanda:hali paeyaona: pi
yokaalu pulu pa:la: Koda: pa:ta: make mo amba: titina: haemeke tikitiki
piki wanda:hali epeaeyeke temokomanu pa:ta: make opolo epelememe.
24 Kutaa make ikita: mo panake pi la: ula: ekina: ka:pa hali Yesu pa:ta:
make ipika: tunkula: pa pa pu lopeeke wema:ta: mo hande Eipolona: we
ota: lombei piki la: wita:la: we pa:ta: make opolo epelememe.
25 Mo iki pa:ta: pi ala: somena: pita: na kiaake yopusiki hata:
opua:pa:peke. Mo hande Koda:ma: la:niaeyeke pimanu la:mea ha-
lao haemekeeki na opimiki wanda:halita: Koda:na: hoeyaasa:eki na
wendimikime. Ikana:ma: na wendimiki yeke handaata: nikana:ma:
oli hepeni nanema: pi la kita:la: hali hoki walaa kiaoma:ka:na:ta: kota:
niki make ota: na wondulumeke. 26 Amba: koto hande toma:na:ta:
ipika: pi hoḻa:makema: do kenke la:ma: la:ma: peayekepate paa ameta:
ipikana:ma: pi la: witolo alota: I̱ma: hoto homeke ma:nda: make do kenke
paa la:wa: peaoa:ka:na:ta: kota: oli hepeni make la:wa: pealueke la:la:me.
27 Koto hoto homeke ma:nda: make laa la: ula:eki pitolota: kota: mo la:wa:
pea:peke na ya:la: alemanu homeketa: pa u pelia haena:ta: pa mo wepia
wina: la:la: alemanu paeyaota: la:wa: la:wa: peao hoelo baalo pa:la: ekina:
peneme yaasa: pi la:la:me.
28 Koto pa:la:pate nikana:ma: mo la:wa: la:wa: peaapeke na yolo pa:la:
kilu tombuao hala:eki moloma:me. Koto poloma: ekina:ta: Koda:ma:
ta:na:ma: homena: nikana:ma: ipika: biki mea a:meiyaaso hata: keiyae
pi lomana:e. 29 Nika: Koda:ta: ota: hoeyaasa: ti tala:eki ya:leke handaa
ipiki pa:ta: paala:ma: homa panda: pea hata: ipika: biki mea a:meiyao
hamana:e.

13

Koda:ma: ta:na:ma: homena: pea:peke ya:la:eki

1 Ketiso tapakema: ika: Ketiso yankeke tonu ameḻe̱ pukima: homa:
alualu pu hapa:peke. 2 Hande leke mineke na handeke wanda:hali kone
ika: da pa:ta: epena: ala: hauta: hone na yonka:lapa:peke. Kutu pitolo

haena:ta: pa mandane wanda:halima: enisolo halie hone na wiki handa:
mea pitao tapaeyekeme.
3 Mo dipula haena: la:la: wanda:halina: ka:nda:ta: nika:eki kone hone
witolo hata: iki hone na yonka:lapa:peke. Koto tupa: kone mo mandane
tanda no haleme wanda:hali make hone na yonka:lapa:peke.
4 Wanda: hapua mina:la: hauta: ota: a:pa:la: hauma: pa:la:ma: hone
wopu wia handeteke hapa:peke. Tooli haepeka:na:ta: kota: ipilika: loke
homeke hone ualu pea hapa:peke. Mo suseke haasa: hau pu make tooli
hoeyaaso pake nala: hau pu haleme wanda:halita: Koda:ma: pi yokaalu
pilieke.
5 Mani pa:ta: pukima: homa:la: hauma: ika: puki na handeteke haena:
lapa:peke. Koto hau na pikita: pa mo ika: wia halemeeki manuta: ana:
pa:la:me hone wia:pa:peke. Kutu pulu poloma: ekina: Koda:ma: alota:
Ima: iki hoki na walo make ota: na mina:pa:lalueke la:la:me.
6 Koto ekina: nikana:ma: aela: baaso hata: dupa lomana:e
Mo Tekehalita: I tamba: mina:la: hali haleke handaa Ima:ta: paala:ma:
na homulueke. Hali ma:nda:ma: Ita: ekipa hoeyaapeke yelia:pe
aloma:me.
7 Amba: mo iki pa:ta: Koda:na: pi walao haeme siosi you haliweki hone
na yonka:lapa:peke. Ika: pu haeme haumanu make hone na yonka:lake
niminatiki pitolo hata: ika: hone tulaeme hau honda: mea pu hapa:peke.
8 Yesu Ketisota: amba: make ame make belia make hoto paeyao tapao
topo na piki pa homeke hau kone pa:la:me. 9 Amba: na opimi pa ta:ta:
ta:ta: piki pi walimieki manuma: mo ika: epeke pota:na: pulimieki na
yola: mea pa:na: lapa:peke. Koda:na: a:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki
homekema: ika: puki hana: noka:paena: lemeka:na:ta: a:pa:la:pate paa
mo ne na nape laa pi ula: hau manuma: dia:me. Koto hau tolu haleme
wanda:halita: mo hauma: iki na tamba: mu hala:me.
10 Mo Diu wanda:halina: palai da pa:ta: e poko haleme haliwekita: nika:
oloda pa:ta: ula: ne manuta: napeke na ya:la:me. 11 Ika: Yeni Peao Hala:
You Halima: wanda:halina: hoke hau a:mbaena: mo hoteke we mea mo
Ota: Yako Piki Da Panda: pa:ta: mea pua halo haemekeme. Pate mo
hoteke mindiki manuta: mo ika: da hama: nane tokulu haena: yanka: bae-
mekeme. 12 Koto tupa: kone Yesu make ipika: wema: mo wanda:halina:
hoke haumanu paeyaaluekema: mo pape tikene homeekeme. 13 Niki
make mandake tupa: kone mo tikene pua mo ipikana:ma: mieke yaala:
apa:tao mumana:e. 14 Pa ekipeke do kenkena:ta: nika: ota: pa hao hapeke
ya:la: daoni ma:nda: dia: ya:leke handaa mo wetepe opolo epolo pa:la:
daoni weitoloma:me. 15 Nikana:ma: Koda:na: biki yeiya: laasoma: ekita:
nika: ipiki pa:ta: pa hameke hala:la: ale tupa: Yesu pa:ta: yama: halo
hamana:e. Mo Tekehalina: biki peneme yao laasa: ekita: kota: nika:
kakena: kiliki ipiki pa:ta: pa hameke haloloma:me. 16 Epeke hau pualu
pu make tamba: mualu pu pita:la: hau yaapota: hone na yonka:lapa:peke.
Pa ekipeke. Do hau yaapoma:ta: Koda: ta:na:ma: homaena: pa hameke
hala:la: haue.
17 Mo ika: siosi you haliweki pa:ta: homu pea hata: ika: kakena: homo
hapa:peke. Ikana:ma: ika: siosi wanda:hali tukiki pa:ta: e poka:la:eki
paeyao Koda:ma: handena: ipiki pa:ta: peneme yao waluekema:ta: timba:
nate yaapona: u na peliki hata: mo siosi wanda:hali ika: temoko-
manu wopu handeteke hao halememe. Ika: kakena: homa telia pu

haemekaːnaːtaː kotaː taːnaː lulu hataː ikaː e epeke tupaː pokolo pelemepate pa ikanaːmaː ikaː kakenaː na homemekaːnaːtaː kotaː ikaː e pokaːlaːeki kaːndaː pealieke. Ikanaːmaː kaːndaːmaː homemekaːnaːtaː kotaː koto kaːndaː peaasaː ekimaː mo siosi wandaːhali iki na tambaː milieke. 18 Kodaːmaː niki tambaː minaː yeni na minaːpaːlake wopu peao hapaːpeke. Nikanaːmaː hoto paeyao otaː tikitiki piki hau puluekemaː taapo haloma:me. Koto ekinaː nikaː hone teketaː Kodaːnaː leke popelekenaː otaː tikitiki paːlaːme hone witoloma:me. 19 Kodaːmaː iki paːtaː I̱ pa a̱i tapaenaː ikanaːmaː yeni peamenaː yeke I̱maː meme pitolo hataː iki honke alome.

20-21 Mo sipisipi maːnaː handeteke halaː hali tieke Yesu mo lapaː paːtaː mea tiaeyaː Kodaːmaː kone mo na paelo paːlaː laː wieke we paːtaː yamaː ikanaːmaː ipikaː hone paːlaː e epeke tupaː pokawamenaː yeke epeao winaːe alome. Kutupa make mo puki lopawaasaː Kodaːmaː Yesu Ketiso paːtaː yamaː niki tukiki paːtaː ipiki taːnaːmaː homaː tialo poloma:eki pinaː lomanaːe alome. Ketisonaː bikimaː na paelo paːlaː yeiyaː laasaːeki tieke minaːe. Kutu pinaːe.

22 Ya kame tonuo. I̱maː ikaː hone u tialuekemaː wape polo pimanu yopu opuaːpaːpeke laa honke alome. Pa ekipeke. Do I̱maː wape polo ekitaː otaː hokulu na wape polome. 23 Hande nikaː kame Timodi mo dipula pita opulu bao halaːeki ikanaːmaː opuemenaː do la kitolo handaːpe. Do I̱ halo paːtaː a̱i opolo epeaːkaːnaːtaː kotaː iki handolo ipulu mandake ipulupekee.

24 Nikaː aːtaloe pi manutaː ikaː you haliweki paeyao paːtaː make mo Kodaːnaː wandaːhali paeyao paːtaː make la halawapaːpeke. Do Ideli haleme Ketiso yankeke tonumaː ikaː aːtalo pi iki paːtaː tapaasememe.

25 Kodaːnaː aːtaːmaː homa tambaː minaːlaːeki iki ame̱le̱ hao haenaːe.

Dia:mesima: tapaeyeke wapee

1 Ita: Dia:mesi Koda: make Tekehali Yesu Ketiso yaapona: e pokaaso
hali halome. Do wape pitolo ekita: hande ika: kenke nane mina:pa:lao
pemeke Isulai 12 tapake ika: wanda:hali pa:ta: tapaasome. Iki pa:ta:
keiyae pi alome.

Hone tulaasa:eki pita: hone epeke u tiaasa:eki yaapo

2 Ya kametitio. Iki pa:ta: la handa:la:eki ta:ta: ta:ta: pieke ekimanu epe-
meka:na:ta: ta:na:ma: homolo hata: mea:pa:peke. 3 Do ekina:yeke loa:me.
Ika: Koda: pa:ta: hone tulaaleme ekina: la handa:la:eki epea:ka:na:ta: iki
taka:lawaluekema: pita:la:me. 4 Kutupa taka:lapa pua haemeka:na:ta:
hau ma:nda:siki na mina:pa:lake ota: ana:na: kone halimikie.
5 Iki pa:ta: hali homekema: epeke hone wita:la:eki yonka:laeya:ka:na:ta:
kota: Koda: pa:ta: honke lea:ka:na:ta: epelieke. Koda:ma:ta: haliweki
paeyao pa:ta: ipika: kiki tindipao hata: haka:ta:pao halo hala:me. Kutupa
mo hali pa:ta: halieke. 6 Ipikana:ma: haliepateta: mo halima: hone ti na
yokeke hone tulao hata: honke lea:ka:na:ta: epelieke. Hali epima: hone
ti yokea:ka:na:ta: ipikita: mo poma: dawala ikali ho a:meiyao lopatiki
pita:la: ekima: handa:la:me. 7-8 Kutu piki halita: hone ti yokolo hata: dao̱la
na hake Tekehali pa:ta: honke lea:ka:na:ta: aleta: ma:nda: mea:peke na
yelieke.

Natehali hasa:eki pita: hamoko hasa:eki yaapo

9 Mo natehali kamema: Koda:ma: ipiki mea a:meiyaasa: ekina:
ta:na:ma: homa:peke ya:la:me. 10 Kutupa make mo hamoko kamema:
Koda:ma: ipiki mininiaasa: ekina: ta:na:ma: homa:peke ya:la:me. Mo
hande ambu palapalamanu paeyo hala: tupa: mo halita: paelieke laa
loa:me. 11 Oli natema:ta: titipu wopu pitolo hata: opa:liao yopulu hata:
hande ambumanu hapuao hala:me. Kutupa mo palapala manuna: kiliki
lia ta wilie ekita: dutu pa pa pu lopaata: ipika: au la:la: ekita: hoeyaalieke.
Koto tupa: mo hamoko halima: ipika: bisinisi pitolo hata: homilieke.

La handa:la:eki pita: hone pula:eki yaapo

12 Hali epima: mo la handa:la: ekimanu epena: kone dao̱la
haya:ka:na:ta: ta:na:ma: homilieke. Do ekina:yeke loa:me. Mo halima:ta:
mo la handa:la: ekimanu paeyao bepolaeya:ka:na:ta: Koda:ma: ipiki
pa:ta: yenki halolo hata:ta: deto hala:eki kone halieke. Koto yenkita:
Koda:ma: amba: pi la: witolo hata: I pa:ta: pukima: homa:la: wanda:hali
pa:ta: deto hala:eki halueke laa pi la: ula:me. 13 Hali epima: mo la
handa:la: ekimanu ipulu haena: hoke hone mea u tiaasa:eki taapuna:
epea:ka:na:ta: ipikana:ma:ta: do tupa: lapeke na ya:la:me. Do hoke hone
mea u tiaasa: ekita: Koda:ma: epena: la pia:ka:ta:ma: pi lapeke na ya:la:me.
Do ekina:yeke loa:me. Hoke ekima:ta: Koda: pa:ta: hoke hone u tiaapeke
na ya:la:me. Kutupa Koda:ma:ta: homeke a:nda: hoke hone u tiaapeke na
ya:la:me. 14 Mo halita: ipika: hoke hone pa:la: ekima: kone hona:maasa:
tupa: hoke hone u tiaasa:me. 15 Pa wanda:wekina: weleke pa:ta: weki
pitao mendia:la: tupa: hande ipika: hoke hone pa:la:eki pia:ka:na:ta:
kota: hoke hau pita:la:me. Kutupa mo weki daeta:la: tupa: mo hoke hau
pita:la:eki daeyatia puaata: hande some ota: homaalieke.

16 Ota: ya kametitio. Yayapikieki na opua:pa:peke. 17 Mo epeke tupa:
kita:la: ekimanu paeyao make mo epeke alemanu kita:la:eki paeyao
make oli hepeni nanema: ipulu hata: pita:la:me. Hande ya nane haleme
pa̱a̱ piki ale manuna: Ateke pa:ta: hola:pa:niao ipulu hata: pita:la:me.
Ipikana:ma: hau ta:ta: ta:ta: pikieki topo na pealieke. Kutupa paa
la:ka:lea:ka:na:ta: tu na pilieke. 18 Ipika: wa:pa:la: ekimanu paeyao pa:ta:
nikita: titina: hamonoyeke ipika: hande ota: pi manuna: ipika: hone
pa:la:eki pitolo hata: niki mea hamono la:la:me.

Opua pia:peke ya:la:eki

19 Ota: ya kametitio. Do pimanu hone wipe. Iki paeyao pi op-
uluekema: tikitiki yao hapeke ya:la:pate pa pi pi a̱i na leke make
mineke a̱i na panka:pa:peke. Do alo pi manuta: do ekina:yeke loa:me.
20 Wanda:halina: mineke pankeleme ekima: Koda:na: tikitikipiki hau-
manu na peaasememe. 21 Koto ekina: keke loluekema: hoke hone
wita:la: haumanu paeyao make daeyatia pulu hata: hoke hau pita:la:
ekimanu paeyao make ota: mina:pa:laota: kutupa Koda: pa:ta: homu pea
hata: neke mea da:taapeke ya:la: pi alemanu ipikana:ma: ika: puki pa:ta:
noka:paeya:ka:na:ta: ota: mea mendia:pa:peke.
22 Hande pi ale manuta: pa katakema: homeke opitolo hata: ika: kone
makeaasememe. Kotoeki na pikita: pi opuata: ota: pea:pa:peke. 23 Do
ekina:yeke loa:me. Hande pi alemanu pa opua kone na pita:la: halita:
mo su̱a̱na: leke popeleke handa:la: halima: handa:la:me. 24 Kutu pita:la:
halita: ipika: leke popeleke handa:la:pate la:ka:la pulu hata:ta: ipika:
handea: ekita: kutaa kone hone yonka:laota: hone paa nimina wia:peke
na ya:la:me. 25 Kutu pita:la:pate hali epima: mo hande seliapopiki pi
ula: ekimanu hande wanda:hali ka:la:pao hala: pi ula: ekimanu pa:ta:
loa:me. Hali epima: kotoeki manuna: hando haota: pa katakema: homeke
na opiki opua ota: pia:ka:na:ta: koto halita: pitolo haena: kone Koda:ma:
epeaalieke.
26 Kutupa hali epima: I̱ta: ota: Ketiso halie la ala:pate ipika: kekeke na
handeteke haya:ka:na:ta: kota: koto halita: ipika: kone makeao hao ipika:
Ketiso hala: ekita: ota:eki dia:me paekie. 27 Hoe ma:nda: na piki ota: Ketiso
tikitiki hauta: nika: Apa: Koda:ma:ta: dupae ala:me. Pa haleme weki
wandiki make kineke wanda:sunu make ika: ka:nda:ma: homelemeeki
handaata: tamba: mina:la:eki mea:peke ya:la:me. Kutupa make mo kenke
hauma: na hoeyaena: aloma: ekina: ala:me.

2

Paeyao pa:ta: mandake a:ta:ma: homa:la: hau wala:la:eki

1 Ya kametitio. Hande pa̱a̱ pa:la: Tekehalita: nika: Tekehali Yesu
Ketiso pa:ta: hone tulao hata: wanda:hali pa:ta: honditi na pea:pa:peke.
2 Hamoko hali ma:nda:ma: ipika: kikina: kolo lini pitao dau epekeeki
pambaaso hata: ika: pi hotieleme pa:ta: epea:ka:na:ta: kutupa hoke dau
pambao natehali hali make epea:ka:na:ta: 3 ikana:ma: mo epeke dau
pambaala: hali pa:ta: ta:na:ma: homolo hata: Neke do sea seliapona: a:pa
pitie laata: Kutupa mo hande natehali hali pa:ta:ta: Neketa: pa tiao hae o I̱
pilu sea anke teke pa:ta: pukuna: pitie laa lemeka:na:ta: 4 kota: ikana:ma:
mo hali yaapota: ta:ta: ta:ta: pea telipaaso hata: honditi na pilimipe.
Kutu pimika:na:ta: ikana:ma: ika: kone pi yokaalu pita:la: ekina: tumiki
haliweki mea haaso hata: hoke hone wilimikie.

5 Ya kametitio. Opua:pe. Kenke wanda:halima:ta: aleta: ma:nda: na
wiki natehali wanda:halio laa alemepateta: Koda:ma: koto wanda:hali
talopu meata: ika: hone tulaaleme ekina:ta: iki hamoko mea yaasa:me.
Kutupa make ipiki pa:ta: pukima: homeleme wanda:hali pa:ta: pi la:
wieke tupa: koto wanda:hali ipika: Kilu Tombuao Hala: ekina: mea
haena: lelieke. 6 Kutu piliepate ikana:ma:ta: hande natehali wanda:hali
yaala:ma: homaememe. Mandane haliweki epi amedama: iki ka:nda:ma:
homao halemepe o pi yokaalu puluekema: iki yola: mea pu halemepe.
Hande hamoko haliwekima: koto hau pu haleme ekina: loa:me. 7 Koto
haliwekima: hande Koda:ma: iki pa:ta: ka:la: biki epeketa: pa hoke biki
laa hoeyao halememe.

8 Nika: you halima:ta: mo Baibolo buka pa:ta: mo hande Lo Pimanu
wape pa:la: ekita: Naka: kone pukima: homele tupa: wanda:hali pa:ta:
make pukima: homa:peke ala: pi opua pimika:na:ta: epeke hau pilimikie.
9 Kutu pilimipateta: wanda:hali pa:ta: honditi pimika:na:ta: kotota: hoke
hau pilimikie. Kutu pimika:na:ta: ikita: mo hande Lo Pi manuna: ula:eki
yambilimikie. 10 Hali ma:nda:ma: hande Lo Pi manuna: homeke kone
yambelea:ka:na:ta: kotota: mo hande Lo Pimanu paeyaona: ka:ta:ta:
pilieke. 11 Do ekina:yeke loa:me. Koda:ma: alota: Hali ma:nda:na:
wanda:na: hakopu na tunkula:peke la:la:pate doeki make Homena: hali
ma:nda: na lia:peke la:la:me. Nakana:ma:ta: hali ma:nda:na: wanda:na:
hakopu make na tunkulua:ma: alepate hali ma:nda: naka: honema: lili
ekina: mo hande pi ula:eki paeyao yambeleme. 12 Wanda:hali ka:la:pa:
tapaasa: pi ula:eki manuma: koto pi ula: ekina: pi yokaalu pilimiki laa
hone witolo hata: pi pi la pea:tiki pea:pa:peke. 13 Hali ma:nda:ma:
wanda:hali pa:ta: a:ta:ma: homa:la:eki na pu haya:ka:na:ta: wetepe mo
hande pi yokaalu pulu pa:la: teke halima: mo hau pilie hali pa:ta: make
a:ta:ma: na homilieke. Kutu piliepate mo a:ta:ma: homa:la: ekima:ta:
ipikana:ma: panisi pealo pa:la: ekita: bepolalieke.

Hone tulao hata: pia:peke ya:la:eki

14 Ya kametitio. Hali ma:nda:ma: alota: Ita: Ketiso pa:ta: hone tulao
halome ala:pate ipikana:ma: ota: hau na pia:ka:na:ta: ota: ekita: ekipape.
Koto tupa: hone tulaasa: ekima:ta: da:ta:la:eki mea:peke ya:la:pe. 15 O
naka: ana: kame dau ne dia:yalo hata: pa pa haya:ka:na:ta: 16 kutupa
nakana:ma: ipiki pa:ta: pi alo hata: Keiyae. A:pa:la:me. Naka: loke titipu
pina: dau yama ne make naa da polena:e leka:na:ta: ipika: mea:peke ya:la:
ekimanu na haleke pa pi homeke leka:na:ta: kota: epeke ekita: ekipa
pilipikipe. 17 Hande Ketiso pa:ta: hone tulao halome ala: halita: dupae.
Pa pima: homeke laa ota: hau pitolo hata: na lea:ka:na:ta: kota: ipika: hone
tulao hala: ekita: paeki pita:la:me.

18 Kutu piliepate hali ma:nda:ma: dupa lelieke. Nakana:ma: naka:
hone tulao hale ekina: hone witelepate Ima:ta: ya hau pitolo ekina:
hone witolome laa lelieke. Ima:ta: hombo peaaso hata: ipiki pa:ta:
dupa lolueke. Yaka hau pitolo ekima: ya hone tulaalo ekita: waluepate
nakana:ma: ota: hau na piki naka: hone tulao hale ekita: ekipa walipikipe
laa lolueke. 19 Naka: hone tulale ekita: dupae. Koda: homeke hala:me ale
ekita: epeke alepate pa mo hande hoke temoko manuma: make koto lo
halemepateta: pututuma: homolo hata: lo halememe. 20 Neketa: hone
na wiki halio. Hande ota: hau na piki pa pima: homeke Ketiso pa:ta:
hone tulao halome ala: ekita: paeki pita:la:me la walonope. 21 Koda:ma:ta:

nika: amba: titina: hayeke teke hali Eipoloha:ma: ekipa tikitiki yao haena:
leekepe. Hande ipika: eiyeke Aisa:ke mo oloda manda wia Koda: pa:ta:
lia haluekema: pieke ekima: piekeme. 22 Ipika: hone tulaeyekeeki make
ipika: ota: hau piekeeki make homeke hau pa:la:me laa hone na witelepe.
Ipikana:ma: ota: hau pieke ekima:ta: ipika: hone tulaeyeke ekita: peneme
yaeyekeme. 23 Kutupa make mo Baibolo bukana: leekeeki make ota:
yaeyekeme. Hande leekeeki dupa
Eipoloha:ma:ma: Koda: pa:ta: hone tulao hayeke ekina: Koda:ma:ta:
ipikita: tikitiki yao haena: leekeme.
Kutupa Koda:ma: Eipoloha:ma: pa:ta: alota:
Neketa: yaka yankekee laa leekeme.
24 Koto ekina: Koda:ma:ta: ipiki pa:ta: hone tulao halemeeki homeke na
handeke ika: ota: hau pitelemeeki tonka:na: handata: tikitiki yao haena:
ala: ekita: hone wilipikie.
25 Hande hali yolo hayeke wanda: Leiha:pema: make dupiekeme.
Ipikana:ma: hande Diosuama: tapaeyeke iya ikiki haliweki handa: mea
pota: ma:nda: pa:ta: pa tapaeyekeme. Ipikana:ma: kutu pieke ekima:
Koda:ma: mo wanda: tikitiki yao haena: leekeme.
26 Kutupa temoko na pila: ekima:ta: hali toko ula: tupa: hali epima: ota:
hau na piki hone tulaala: ekita: homa:la: hali tokoma: handa:la:me.

3

Kekeke handeteke hapa:pekeeki

1 Ya kametitio. Iki pa:ta: haliweki wopu wala:la: hali haluekema:
hone na wia:pa:peke. Do ekina:yeke loa:me. Koda:ma:ta: mo pa
wanda:halina:eki pilie tupa: na piki pa mo disa haliweki nikina: hau
wotu handilieke. 2 Niki paeyaoma: hoto elekeeleke hao hoeya:tiki
pitoloma:pate hali homeke a:nda:ma: pi alo hata: hokeeki ma:nda: na
lea:ka:na:ta: koto halima:ta: ipiki pa:ta: ala:ta: ma:nda: na wiki hali
hata: ipika: hone puki pa:ta: make ipika: loke make ana:na: handeteke
hatiki pilieke. 3 Nikana:ma: mo hande hosi ma:na:na: kake pa:ta: mo
ayeni ale hapulao niki pi opina: aloma:me. Kutupa nika: hone pa:la:
nane poluekema: make hande ma:na: la:ka:la: mea puluma:me. 4 Mo
hande sisima pa:ta: make hone wia:pa:peke. Ale tieke kone po tiekema:
mea puaasa:pateta: mo hande kapidini halima: ipika: hone pa:la: nane
poluekema: mo hande mendeke nane hapulaala: alesiki la:ka:lolo hata:
kone pota: mea puaasa:me. 5 Koto tupa: nika: hande kekeke make
hosiki alesikima: kone pi tieke lomono lapeke ya:la:me. Kutupa hande
ti ulekesiki pa:ta: make hone wia:pa:peke. Ti polu tieke kone mo ti uleke
sikima: ana:na: tapaalieke.
6 Kutupa kekeke make ti tala: ekima: handa:la:me. Nika: loke pa:ta:
witolo hata: hoke hau pita:la: honemanu u tiaapeke ya:la:me. Kutupa
loke paeyao hoeyao hala:me. Kutupa loke pa:ta: ti tala: ekima: hando
hala:me. Kutupa nika: pota: pominoloma:eki make yanko hala:me.
Dupiki ti tala: ekita: ti to hala: alena: ipu hala:me.
7 Do kenkena: hala: ma:na: yeti paeyao make keto delika: make batiti
paeyao make dawala ikali pa:ta: pila: alemanu paeyao make haliwekima:
homu peaapeke yolo hata: amba: homu pealemepate 8 kenke hali
ma:nda:ma: ipika: kekeke homeketa: homu peaapeke na ya:la:me. Mo
hande kekeketa: lu mininiapeke na ya:la:eki yolo hata: hoke ale pita:

hali homaasa: ekimanu tumba pila:eki yaalo hata: wanda:hali homao
hala:me. 9 Nikana:ma: nika: kekekema: nika: Apa: Tekehali pa:ta: keiyae
pi lo haloma:pate hande Koda:ma: ipiki tupa: haena:yeke wepia haena:
la:la: wanda:hali pa:ta: kone hoke pimanu lo haloma:me. 10 Keiyae pi
aloma:eki make hoke pi aloma:eki make homeke kake pa:ta: kone ipu
hala:me. Ya kametitio. Do ekita: na pumana: pea:pa:peke aleo. 11 Hande
ikali opa:la: pa:ta: manuta: tende pikieki make teto pikieki pita: apa:tao
na ipu hala:me. 12 Ya kametitio. Nose tima: make olipi kiliki na a:ilieke.
Kutupa puma: make nose kiliki na a:ilieke. Koto tupa: damena ikali pila:
ale pa:ta: epeke ikali mea:peke na ya:la:me.

Oli ya nanema: ipula: hone epeke u tiaasa:eki

13 Iki pa:ta: hali epi amedama: hone wopu wia pita:la: ekimanu
hando halemepe. Kutu piki halima:ta: ipika: epeke hala:eki peneme
yaaluekema: hone wopu wia homu pea hata: ipikana:ma: epeke hau
pu halieke. 14 Kutu piliepate honditi wotu pita:la:eki make pasa:tei
hau puluekema: taapa:la:eki make ika: puki pa:ta: pitaemeka:na:ta: kota:
ika: pi ika: kone na laake yayapiki hau na pea:pa:peke. 15 Dupiki
hone wita:la: ekita: hepeni naneeki dia:me. Kenkena: ula: ekima: kenke
lokena:eki make hoke temokona:eki make kotoeki tepoma: pita:la:me.
16 Do ekina:yeke loa:me. Honditi pita:la:eki pita: pasa:tei pita:la:eki yaapo
pa:ta: epeke tupa: hapeke na yaalo hata: hoke hau pita:la:eki paeyao
ipu hala:me. 17 Kutu pita:la:pateta: oli ya nanema: ipula: hone epekeeki
dupae. Titina: amba:la kipabaake hone wita:la:ekie. Kutupa make puki
lopa:niao pila:eki make yopu hala:eki make homu pea hala:eki make
a:ta:ma: wopu homolo hata: epeke haumanu pita:la:eki make paeyao ya
nanema: ipula:pateta: honditi pita:la:eki make yayapiki hau pita:la:eki
make apa:tao na ipula:me. 18 Mo hande a:nda: peliaaseme haliwekima:
noka:peleme wae alemanu pa:ta: tikitiki hau pita:la:eki opilieke.

4

Do kenke hauna: ta:ma:ni pita:la:eki

1 Iki pa:ta: a:nda: pita:la:eki ipula:eki make ape ala:eki ipula:eki make
koto haumanu ipula:eki teketa: hando pa:ta: ka:ta:pe. Ika: honema:
tiaasa: ekimanu ika: loke tukiki nane kone a:nda: leke ale lia:tiki pitolo
hata: peaasa:me. 2 Ala:ta: ala:ta: muluekema: ika: hone pa:la:pateta:
mea:peke na yolo hata: hali luekema: taapeleme. Kutupa make ala:ta:
ala:ta: meawee laa honema: pitelemepateta: mea:peke na yolo hata: ape
la a:nda: pitelememe. Koto ekina: ikana:ma: Koda: pa:ta: honke na ale-
meke handa na minelememe. 3 Kutupa Koda: pa:ta: ika: honke alemeeki
make ana: na pa:la:me. Ika: hone pa:la: hau puluekema: hone u hoeyaaso
hata: honke aleme ekina: na minelememe. 4 Ikita: pi tunkuleleme
wanda:halio. Do ekita: ikana:ma: hone na witelemepe. Hali epima: do
kenke hau puluekema: hone pia:ka:na:ta: koto halita: Koda: ipika: a:nda:
tunkiliki hali hala:me. Koto tupa: make hali epima: do kenke hauna:
yankeke haluekema: hone pia:ka:na:ta: koto halita: ipika: kone Koda:na:
a:nda: tunkiliki hali haluekema: pita:la:me. 5 Hande Baibolo bukana:
wape pa:la: ekita: paekie hone witelemepe dupae. Hande Koda:ma: niki
loke tukiki pa:ta: pitaala: temokoma:ta: ipika: hone pa:la:eki puluekema:
wotu taapilieke wape pa:la:me. 6 Kutu piliepate Koda:ma: ipika: a:ta:ma:

homolo hata: pa kita:la: ekita: wopue. Kutu pita:la: ekima: mo Baibolo bukana: wape pa:la:eki doe.
Hakoko liteleme haliweki pa:ta:ta: Koda:ma: a:nda: lia hala:pate homupiki haliweki pa:ta: ipika: a:ta:ma: homa:la:eki pa halo hala:me wape pa:la:me.
7 Koto ekina: Koda: pa:ta: homu pea hata: Sadani pa:ta: a:nda: lia hapa:peke. Kutu pimika:na:ta: Sadanita: iki mina:pa:lao pindipa pelieke. 8 Ikana:ma: Koda: teke pa:ta: a:pa haemeka:na:ta: ipiki make iki teke pa:ta: a:pa halieke. Hoke hau peleme wanda:halio ika: kiki tanda:pa:pa:peke. Hone yaapo wilimi wanda:halio hone hokeeki ma:nda: yoka: mea bao hapa:peke. 9 Ka:nda:ma: homolo hata: e̱ lapa:peke. Ika: kitalemeeki topo pea e̱ lapa:peke. Ika: ta:na:ma: homelemeeki make topo pea ka:nda:ma: homa:pa:peke. 10 Tekehali pa:ta: homu pea haemeka:na:ta: ipikana:ma: iki mea a:meiyalieke.

Yankeke pa:ta: hoke hau peleme pi a̱i na lapa:pekeeki

11 Ya kametitio. Ikana:ma: ika: kame ma:nda: pa:ta: hoke hone witolo hata: la la pita:la: pi na lapa:peke. Hali epima: ipika: kame pa:ta: hoke hone witolo hata: pi lao pi yokaalu pita:la: halima: handa haya:ka:na:ta: mo hali homeke pa:ta: na pita:la:pate mo hande Lo pimanu pa:ta: kone pita:la:me. Nakana:ma: kutu pika:na:ta: mo hande Lo Pimanu hone na wiki neketa: mo Lo Pi manuna: pi yokaalu pitele hali halipikie. 12 Mo hande Lo pimanu ula: Hali Koda: homekema: kone pi yokaalu pita:la:eki make pita:la:me. Kutupa ipikana:ma:ta: da:taasa:eki make hoeyaasa:eki make ana:na: pea:peke ya:la:me. Koto ekina: nakana:ma: hali ma:nda: pa:ta: laake hauta: neketa: aleke pa:ta: hone wia hata: alepe. Koto ekina: nakana:ma: hali ma:nda:na: pita:la: ekina: pi yokaalu piki hauta: neketa: aleke pa:ta: hone wia hata: pitelepe.

Hakoko liaama:na: kinki pita:la: pimanu

13 Iki pa:ta: mandane haliwekima: doeki lo halememe. Amepe o beliape daoni teke ma:nda: pa:ta: puaka:na:ta: bapi homekemanu tupa: koto pa:ta: hata: bisinisi pitolo hata: yenki wotu mulumeke la alemepate I̱ma:ta: iki pa:ta: doeki alome. 14 Belia a:nda: epolo pa:la: hauta: iki hone na wilimime. Ika: da:ta:la: ekita: ekipape. Ika: haleme ekita: mo hande koa a:pa pamba hosiki hao kila:pa pula: tupa: halememe. 15-16 Dupa lapa:peke alee. Tekehalima: hone pia:ka:na:ta: niki da:ta hata: nikana:ma: doeki peata: moeki pulumeke la lapa:peke alee alopate ameta: ikana:ma: hakoko litolo hata: pi wotu hapa:leleme. Kutu piki pi hapa:leleme ekita: hokeekie. 17 Koto ekina: hali epima: tikitiki hau pea:pekeeki hone wia hata: kone ota: na pia:ka:na:ta: koto halima:ta: hoke hau pita:la:me.

5

Hamoko wanda:hali kinki pita:la:eki

1 Hamoko wanda:halio. Do pi opua:pe. Iki pa:ta: ka:nda: piki ekimanu epolo pa:la: ekina: e̱ lo hapa:peke. 2 Ika: alemanu amba: kukutu pa:la:me kutupa make ika: dau manuta: hoke hoke alesunuma: naaka:na:ta: ka:ka:na: ka:ka:na: wiala:me. 3 Ika: kolo silipa ale manuna: maka:ta: ikiki amba: tala:me. Kutupa koto ekima:ta: ika: hokeeki peneme yaalieke. Kutupa ika: loketa: ti tala: ekima: handilieke. Kutupa mo paelo pa:la: natena:ta: ika: hamoko alemanu amba: amu pealememe. 4 Opua:pe.

Ika: e pokaaseme haliwekina: yenkita: makeaaso hata: mandaneeki na haleke pa wia haleme ekima:ta: pi ala:me. Kutupa make ika: e pokaaseme haliwekina: pi alemeeki make oli ya nane hala: ami haliwekina: Tekehalima: amba: opa:la:me. 5 Ikita: nate paeyao kenkena: hata: epeke epeke alemanu minolo hata:ta: ta:na:ma: homa ne wopu no halememe. Kutupu halemepate ika: imeke wopu pa:la: ekima:ta: iki lia:peke nate ipula:me. 6 Mo handeeki a:nda: na pa:la: halima:ta: iki pa:ta: a:nda: na pita:la:pate ikana:ma: amba: pi yokaalu pea lilimime.

Homu pea handeteke hata: yeni pia:pekeeki

7 Ya kametitio. Tekehali epena:yeke handeteke hao hapa:peke. Mo e teke halima: ipika: ena: hala: alemanu napeke epeke tupa: wina:yeke handeteke hala:eki handelememe. Lako panakeeki make wetepena:eki make handeteke hala:me. 8 Kutupa iki make handeteke hapa:peke. Tekehalina: epolo pa:la: nate koto kone ya:leke handa ika: puki hana: noka:pa hapa:peke.

9 Kametitio. Koda:ma: iki pa:ta: pi yokaalu peaapa:na: ika: kone pi la alualu na pea:pa:peke. Opua:pe. Hande pi yokaalu pulu pa:la: hali Koda:ta: pota: kake pa:ta: kone a:pa hala:me. 10 Kametitio. Hande Koda:na: pi la: mea halo haemeke haliwekima: Tekehalina: bikina: pimiki ekita: hone wia:pa:peke. Mo haliwekima: tanda pikieki minolo hata: kone puki hana: noka:pa haemekeme. 11 Kutupa mo hande puki hana: noka:pa haemeke haliweki pa:ta: nikana:ma:ta: Koda:ma: mo haliweki amba: epeaala:me lo haloma:eki hone wia:pa:peke. Hande Tekehalima: honkopu hao handeteke hayekeeki make mo paelo pieke dina: Koda:ma: ipiki epeaeyekeeki make amba: opuelememe. Tekehalima: niki pa:ta: a:ta:ma: homa:la:eki make hone wopu wita:la:eki make amba: handelememe.

Dutu Ota: Tekehali ala: pina: kinki pita:la:eki

12 Ya kametitio. Pi tieke doe. Ikana:ma: pi la: wimika:na:ta: oli hepenina: biki make do kenkena: biki make ala:ta: ma:nda:na: biki make na la: wia:pa:peke. Kutupa Aowe loluekema:ta: pa Aowe pi homeke lapa:peke. Kutupa make Dia:me loluekema:ta: pa Dia:me pi homeke lapa:peke. Tekehalima: iki pa:ta: pi yokaalu pilieke la loa:me.

Tikitiki piki halina: yeni pita:la:eki

13 Iki pa:ta: hali ma:nda:ta: ka:nda:ma: homa:la:pe. Kutu piki halima:ta: yeni pina:e. Hali ma:nda:ma:ta: ta:na:ma: homa:la:pe. Kutu piki halima:ta: Koda:na: pi laaso hata: emelimanu lena:e. 14 Hali ma:nda:ta: yeni haasa:pe. Kutu piki halima:ta: hande siosi wanda:halina: handeteke haleme tondiki haliweki wi la: mepi peata: Tekehalina: biki laa oetama: mo halina: lokena: yankaota: ipiki tukiki pa:ta: pitaota: yeni pimika:na:ta: epelieke. 15 Mo haliwekima: Koda: pa:ta: hone tulao hata: yeni pimika:na:ta: Tekehalima: mo hali wamo pitolo hata: mea tialieke. Kutupa mo hali pa:ta: hoke hau wia:ka:na: make Koda:ma: pa paeyaalieke. 16 Koto ekina: yeni tandela haluekema: ika: hoke hau peleme ekimanu ka:la:pa alualu peata: kutupa ika: kone Koda: pa:ta: yeni pitolo hata: tamba: mu alualu pea:pa:peke. Tikitiki yao hala: halima: yeni pia:ka:na:ta: kota: wele wotu pilieke. 17 Hande Elaidiata: nikima: handeke hali kone hayekeme. Ipikana:ma: lako na epena:yeke honkopu hao Koda: pa:ta: yeni piekepate bapi tepona: sumba: yunki mindiki hata: tukiki

pa:ta: lako na epeekeme. 18 Kutupa koto hoki nane yeni pa piekepate ya
nanema: lako epeeketa: kenkena: ne pa ana:na: wiekeme.

Lopa:la: wanda:hali tamba: mina:la:eki

19 Ya kametitio. Iki pa:ta: hali ma:nda:ma: hande ota: pimanu yonka:lao
haya:ka:na:ta: kutupa hali homekema: mo hali la:ka:la pa hatuku
epea:ka:na:ta: kota: do tupa: hone wia:pa:peke. 20 Hali epima: hoke hau
pita:la: some ma:nda: ipika: hokeeki yonka:lao epena: lea:ka:na:ta: mo
halima:ta: Koda:ma: mo hoke hau pita:la: some na homeke mea da:taena:
lata: ipika: hoke hau pa:la: ekimanu paeyao make pa paeyaena: lelieke.

Pidama: tapaeyeke titina: wapee

1 I̱ Pida Yesu Ketisona: Aposoloma: iki Koda:ma: ma̱leke lia mea hala:
wanda:hali mo a:nda:ma: ta:la:leke da yoka tankulupu mea pua iki ta
Pondasi kenke o Ka:leisia kenke o Ka:padosia kenke o Eisia kenke kutupa
make mo Bidinia do kenke paeyao pa:ta: panka: halo peleme wanda:hali
iki pa:ta: do wape pitolome. 2 Apa: Koda:ma: ipika: hau ma:nda: tekena:
hata: iki ma̱leke lia mia:me. Kutu pieke ekita: dupa Mo Holi Sipitidima:
iki yakopiki wanda:hali hamena: lena: make Yesu Ketisona: pi opua
puemena: make kutupa ipika: wema: iki tandepena: make iki mea haena:
la:la:me. A:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki make a:nda: peliaasa:eki
make iki pa:ta: ota: tumbaena:e.
3 Nika: Tekehali Yesu Ketisona: Apa: Koda: pa:ta: keiyae pi lomana:e.
Ipikana:ma: a:ta:ma: homa tamba: mieke handa Yesu Ketiso homa paa
tiaeyeke ekima:ta: niki pa:ta: panake da:ta:la:eki kia:me. Koto pa:la:
ekima:ta: nika: hone pa:ta: deto hala: hone ti laasa:eki tumbao hala:me.
4 Koda:ma: kita:la: ota: epeke ale manuta: ipika: wanda:halima: mina:
momba:la wiala: ekie. Koto ekina:ta: do ale manuta: nikana:ma: mu-
lumeke hone ti lao haloma:me. Ipikana:ma: mo ota: epeke ale manuta:
hepeni nane kukutu na pu o na hoyo make honipa pua:peke na yo
pia:peke ale pa:ta: wiala:me. Mo ale manuta: ika:eki wiawala:me.
5 Koda:na: pa:ta:la:la: ekita: mo paetolo natena: peneme yao opolo epena:
ana:lao hala:me. Koto ekina: ikana:ma: do pa:ta: la:la: ekita: muluekema:
yu wia haaso hata:ta: ika: Koda: pa:ta: hone tulaasemeke handa ipika:
wele pita:la: ekima:ta: iki handeteke hala:me.
6 Ameta: tekipuleke laaseme haumanu make handolo hata: hosikima:
ka:nda: homo halemepate mo hande Koda:ma: wiawala: ale manuna:
ta:na:ma: homo hapa:peke. 7 Mo tekipuleke laasa: haumanu ipula:
ekina: teketa: mo ikana:ma: Koda: pa:ta: hone tulaleme ekita: ota:eki
yaaluekema: ipu hala:me. Kenke pa:ta: awa mina:la: kolota: hoeyaapeke
ya:la:pate kone haliwekima: ota: kolope o hoke ekipe laa pa handu-
luekema: tima: yanka hando halememe. Koto piteleme tupa: kone ika:
hone tulaaseme ekina: taka:lao hamena: la handilieke. Mo kolota: ota:
epeke ale ya:la:pate kone ikana:ma: Koda: pa:ta: hone tulaleme ekima:ta:
mo kolo make ota: lombei pa:la:me. Taka:lao haemeka:na:ta: mo Yesu
Ketisona: opolo ipilie natena: ikita: yeiya: laasa:eki mu pa̱a̱ peaasa:eki
mu titina: amba:la haasa:eki mu pilimikie. 8-9 Ipikita: lekema: na han-
demepate kone ipiki pa:ta: ikana:ma: pukima: homelememe. Ameta:
ipiki lekema: na handelemepate kone ikana:ma: ipiki pa:ta: hone tu-
lao halememe. Ika: temokona: pa:ta: la:la: ekina: muluekema: hone
tulaememe. Kutupa ameta: minelemeke handa ikana:ma: ta:na:ma:
homa:la:eki paeyao lombei pu pa pua ota: pima: make lapeke na yeke
ta:na: homo halememe.
10 Mo pa:ta: la:la: ekina: hone uluekema: amba: Koda:na: pi la: mea halao
hayeke potopede haliwekima: ekipape alo hata: weiyu haemekeme.
Kutupa Koda:ma: iki pa:ta: do pa hameke kulu pieke ekina: mo poto-
pede haliwekima: la: wimikime. 11 Ketisona: temokoma: mo potopede
haliweki tukiki pa:ta: pita: Ketiso ipika: tanda mulu piekeeki make
ipika: pa̱a̱ma: telimea epolo piekeeki make la: wia waleeke pita:ma:ta:

ikana:ma: koto hau manuta: ekipa handima: ipiliepe laa handuluekema:
weiyu taapo haemekeme. 12 Do hande opimi ota: pita: mo potopede
haliwekima: amba: walaaso haena:ta: Koda:ma: iki pa:ta: koto pita:
ika:eki dia:me. Mo wetepena: haleme wanda:hali ika:eki peneme yao
waleekeme. Mo Pi Seliapona: kinki peaasa: haliwekima: hepeni nanema:
tapaeyeke Holi Sipitidina: welema: do ota:eki manuta: iki pa:ta: la kim-
ime. Do ota:eki manuta: mo enisolo haliwekima: kone hone uluekema:
hone pu halememe.
13 Ika: honema: pea:peke hau hone hone u hapa:peke. Kutupa leke
leke lo hapa:peke. Yesu Ketiso opolo epea:ka:na:ta: iki pa:ta: a:ta:ma:
homa tamba: mina:la:eki kilieke. Kotoeki homekena: ika: hone ti lao
hao hapa:peke. 14 Koda:na: pi opua pu hapa:peke. Kutupa iki mateya:
di nina: hone tiaemeeki manuma: ameta: ika: halemeeki na handeteke
haena: lapa:peke. 15 Koto hau na pikita: iki wi lea: Koda: yako piki
hali hala: tupa: iki make ika: hau paeyao tonka:na: yako pea hapa:peke.
16 Mo Baiboloma: alota: Ita: yako piki hali halo ekina: iki make yako piki
wanda:hali hapa:peketaa la:la:me.

Koda:ma: yenki tiekema: niki hamba: miekeeki

17 Ikana:ma: yeni pitolo hata: Apa:o lo haleme Koda:ma:ta: wanda:hali
paeyao homeke hone witolo hata:ta: iki homeke homekema: pu haeme
hauna: pi yoka: alu pilieke. Koto ekina:ta: ika: ame do kenkena: haleme
natena:ta: Koda: pa:ta: homu pea hao hapa:peke. 18 Ika: atekena: atekema:
kieke mimi napeke na pitu epe na piki hau manuna:ta: Koda:ma: iki
ka:la:pa: tapaala: yenki haleeke ekita: iki hone wilimime. Mo yenkita:
manimanu silipa o kolo hoeyaapeke ya:la: mani ula: tupa:ta: dia:me.
19 Ketisona: we ota: seliapoma: iki ka:la:pa: tapaeyekeme. Ipikita: hoyo
ala:ta: ma:nda: na piki (Koda: pa:ta: lia halo haemeke) sipisipi ma:na:
ikiki leke hayekeme. 20 Koda:ma: do kenke ai na wepieke pita:ma:
kone Yesu amba: mea hayekeme kutupa do wetepe naneta: iki tamba:
muluekema: ipiki peneme yaeyekeme. 21 Yesu pa:ta: yama: Koda: pa:ta:
hone tulalememe. Koda:ma: Yesu mea tiao paa peawayekeme. Koto
ekina:ta: ika: hone tulalemeeki make ika: hone ti lalemeeki make Koda:
pa:ta: pu halememe.

Nika: Ketiso tapake pa:ta: pukima: homolo hata: hamana:e

22 Koda:na: ota: pi opua pu haleme ekima:ta: ika: temoko yako pina:
lelememe. Ame ika: Ketiso yankeke ota: pukima: homa halememe.
Koto pelemepate ika: puki paeyaoma: pukima: ota: homa: alualu pu
hapa:peke. 23 Ikita: homa:la: apa:na: wekiwandiki hamena: dia:ya:la:pate
da:ta hao hala: apa:na: wekiwandiki hamena: Koda:na: da:ta hao hala:
pima: iki paa mendiaeyekeme. 24 Kota: mo Baiboloma: alota:
Wanda:hali paeyaota: pa opa:la: ambu tupa: halememe. Kutupa ika: au
lo hala: ekita: ambuna: moma opa:la: tupa:ma: handa:la:me. Mo
ambu hapitolota: ipika: moma make alupilieke.
25 Kutu piliepate mo Tekehalina: pita: na paeke pa u halieke.
Koto pita: mo iki pa:ta: walea: Pi Seliapoe.

2

Tekehali ipikita: da:ta ula: toopi seliapo ula:me

1 Hoke hau paeyao baapa:peke. Yayapiki pi na lo makeaasa: hau na pu
ma:nda:na: epeke hau pita:la:eki handa:peke yeke honditi pita:la: hau na

pu kutupa make kake neli pita:la: pi na lapa:peke. 2 Panake mendia:la:
wekiwandikima: andu na:na:ma: homa:la: tupa: ikana:ma: ika: temoko
tamba: mulu pa:la: yako piki andu na:na: lo hapa:peke. Koto ekina: mo
andu no haemeka:na:ta: epeke tupa: daeya hata: Koda:na: pa:ta: la:la:eki
milimikie. 3 Kota: mo Baiboloma: la:la: ekita: Mo Tekehalina: epeke hau
pu hala: ekita: ikana:ma: amba: naa handememe.
4 Tekehalita: mo da:ta ula: toopi pa:ta: ipu hapa:peke. Wanda:halima:ta:
koto toopita: pa alee hone wia kiao haemekeme. Koto pimikipate
Koda:ma: mo toopita: ota: epekeekie la mạleke liekeme. 5 Iki make
da:ta hala: toopi ula: tupa: halememe. Kutupa ikana:ma: Koda:ma:
ikita: mea ipika: yakopiki temokona: da a:ena: lapa:peke. Do da tukiki
pa:ta: ikana:ma: yako piki yeni peao hala: haliweki hata: Koda: ta:na:ma:
homolo hata: mina: ika: temoko Yesu Ketiso pa:ta: yama: Koda: pa:ta: halo
hapa:peke. 6 Kota: mo Baiboloma: la:la: ekita:
Ịma: ota: epeke toopi homeke mạleke lia ameta: Saioni nane da kini
pia:peke toopi wina: ulume. Kutupa koto toopi pa:ta: hone tulao
halie hali epita: yaala:ma: na homilieke.
7 Iki hone tulaleme wanda:halima: Ketisota: ota: a:pa:la:me hone u
halemepate mo hone na tulaleme wanda:hali pa:ta:ta: do la:la:me.
Da a:eta:la: haliwekima: kiaemeke toopita: wetepena: tumiki toopi kone
wiekeme.
8 Baibolo ma:nda: pa:ta: la:la: ekita:
Do toopima:ta: wanda:hali hala:mba: liaena: lelieke la:la:me. Kutupa koto
toopi tiekema: kone wanda:hali lopena: lelieke la:la:me.
Iki hala:mba: liaemeke ekita: ikana:ma: Koda:na: pina: hone na tulae-
meke ekina: piekeme. Kototа: Koda:na: hone piekeekie.

Nikita: Koda:na: tapake haloma:eki

9 Koto pa:la:pate ikita: Koda:na: mạleke lila: tapake halememe. Ikita:
mo Kini halina: yeni peao haleme wanda:halie. Ikita: mo yakopiki
tapakee. Koda:na: wanda:hali homeke halememe. Ikita: mo timba:la:
pambeke pa:ta: haapa:na: ipika: pạạ pita:la:eki ota: seliapo pa:ta: epoe-
mena: wi lea: Koda:ma: ipika: ota: epeke pita:la: ekimanu la halamena: iki
mạleke lila:me. 10 Amba:ta: iki Koda:na: wanda:hali na haemepate ameta:
ipika:eki halememe. Amba:ta: iki Koda:na: a:ta:ma: homa:la: hau hone na
wimipate ameta: ipika: a:ta:ma: homa:la: hau a:pa:leke melememe.

Nikita: Koda:na: e pokaasoma: wanda:hali haloma:me

11 Ya yankeke tonuo. Iki do kenkena:ta: ta:eileke epeleme na han-
deke wanda:hali leke hamena: Ịma: honke alo ekita: dupa Ika: temoko
a:nda: lu tiaasa: lokena: hone pa:la: ekimanu pa:ta: waleke na wiao
hapa:peke. 12 Ikana:ma: pi na ma:la: wanda:hali taapuna: ota: epeke hau
pu hapa:peke. Kutu pimikina:ta: hande pi na ma:la: wanda:halima: iki
biki hoeyaaluekema: taapilimipate ika: epeke piteleme ekimanu pa:ta:
handilimikie. Koto ekina: koto wanda:halima:ta: hande la: ula: nate
epea:ka:na:ta: Koda:na: biki a:meiyalimikie.
13 Ika: Tekehali pa:ta: hone witolo hata: Kapomanina: pi ula:eki paeyao
opua homu pea hata: mo Kini you hali haya:ka:na:ta: ipiki pa:ta: make
14 kutupa ipika: e pokaasa: haliweki pa:ta: make homu pea hapa:peke.
Mo you halima:ta: ipika: e pokaasa: haliwekima: mo hoke hau pu
haleme wanda:hali panisi haluekema: make mo epeke hau pu haleme
wanda:halina: biki a:meiyaluekema: make tapaeyekeme. 15 Koda:na:

hone pa:la: ekita: dupa Mo hone na wiki wanda:hali ika: napeke na wiki
pi aleme ekita: ikana:ma: ika: epeke hau piteleme ekima: sa:sa: puemena:
hone ula:me. 16 Ka:la:pa hala: haliweki leke hapa:peke. Iki ka:la:pa
haleme ekima:ta: hoke haumanu a:mbaena: dia:ya:la:pate ikita: Koda:na:
pa hameke e pokaaseme wanda:hali hapa:peke. 17 Wanda:hali paeyao
pa:ta: epeke hone u ika: Ketiso yankeke tonu pa:ta: pukima: homo kutupa
Koda: pa:ta: paala:ma: homo kutupa mo Kini you hali pa:ta: make epeke
hone u hapa:peke.

Yesu teliolo hata: ka:nda: pa:la:eki mulumeke

18 Eki epima: yenki e pokawaaseme wanda:hali haemeka:na:ta: ika:
e teke tonu pa:ta: homu pea hata: ika: pi opua:pa:peke ya:la:me. Hone
wotu wia a:ta:ma: homo hala: teke hali tonu pa:ta: homeke dia:ya:la:pate
mo ai mineke panko hala: teke hali tonu pa:ta: make kutu pia:pa:peke.
19 Ma:nda:ma: ika: hoke hau peleme ekina: dia:ya:la:pate pa hameke
iki pa:ta: ka:nda: kia:ka:na:ta: ikana:ma: Koda:na: hone pa:la:eki hone
witolo hata: mo ka:nda: mea tia haemeka:na:ta: Koda:ma: iki tamba: mea
epeaalieke. 20 Ota: hoke hau pimi ekina: panisi peaaso haena: minolo
halimipate kone kota: hauna:ta: ika: biki ekipa mea a:meiyaliepe. Koto
pa:la:pate ikana:ma: ota: epeke hau pu halimipate koto hauna: kone
ma:nda:ma: ka:nda: pita:la:eki kia:ka:na: minolo hamena: kota: Koda:ma:
iki tamba: mea epeaalieke. 21 Koto piki hau puemena: Koda:ma: iki wi
leekeme. Kota: Ketiso ipikana:ma: kone iki tamba: muluekema: ka:nda:
miekeme. Kutupa mo handa piekeeki ikana:ma: telia puemena: yeke
walolo piekeme. 22 Yesuma:ta: hoke haumanu paeyao na piekeme.
Kutupa ipika: kake hambilikima: yayapiki pi na leekeme. Wanda:hali
paeyao ma:nda:ma: a:nda: ota: na opimikime. 23 Kutupa haliwekima:
ipiki pa:ta: hoke pi alo ipika: loke manda: meaemeketa: ipikana:ma: hoke
pi la hombo na peayekeme. Kutupa ipikana:ma: ika: ka:nda: mieke
dina:ta: dupiki hoke yenki milimikie la hombo na peayekepate Koda:ta:
tikitiki yao hala: pi yoka: alu pita:la: hali pa:ta: hone ti lao hayekeme.
24 Nikana:ma: hoke hau pa:ta: homomono kutupa tikitiki hau pa:ta: da:ta
hamono Ketisoma: kone ipika: lokema: nika: hoke hau mea tia a:ka:tei
wape ti manda peekeme. Ipika: loke lieke ekima:ta: iki da:taala:me.
25 Amba: ikita: alu pimi sipisipi ma:na: leke haemepate ameta: mo sipisipi
handeteke hala: hali tomuemena: hatuku mea epeleme. Ipikita: mo ika:
temoko handeteke hala: halie.

3

Tooli toolina: mana: pi

1 Koto tupa: kone weteke tonu ikita: ika: haliki tonu pa:ta: homu pea hao
hapa:peke. Mandane haliki tonuma: Koda:na: pi na miki haemeka:na:ta:
kota: ika: epeke hau pilimi ekima:ta: mo haliweki pi mina: yola: mil-
imikie. 2 Ikana:ma: mo ika: pi na miki haliki tonu pa:ta: pi homeke kone
na lo haemeka:na:ta: kota: ika: homu pea epeke yakopiki hau seliapo
pilimieki handata: mo haliwekima: kutu pilimikie. 3 Loke yole epeke
hake wanda: haluekema: manda lokena: au anipu lapa:peke. Do hau
manuna: alome. Ika: itiki ponka: pilu o belekemanu wotu moko kutupa
mo aka: epeke epeke yamo halemeeki manuna: alome. 4 Koto pa:la:pate
ika: loke tukiki pa:ta: hala: ota: wanda: do koto wanda:ta: ota: yole epeke
haena: lapa:peke. Koto yole pea haasa: ekita: hoto paeyao epeke tupa:

hao hapa:peke ya:la:me. Mo kimele piki hau make homu piki hau make
koto hau yole yaapota: Koda:ma: handata: ota: epeke hau tieke hone
u hala:me. 5 Mo amba: Koda: pa:ta: hone ti lao haemeke yako piki
wanda: wekita: koto tupa: ikana:ma: iki yole pina: lemekeme. Kutupa
ikana:ma: mo ika: haliki tonu oto pa:ta: haemekeme. 6 Setata: kutu piki
wanda: hata: ipika: haliki Eipoloha:ma:na: pi opua hata:ta: ipiki pa:ta: ya
teke halio la:tiki piekeme. Koto ekina: ikana:ma: aleta: ma:nda: pa:ta:
paala:ma: na homeke epeke hau pu haemeka:na:ta: ikita: ipika: waneke
tonu halememe.
7 Haliki tonu iki make haliki hata:ta: ika: wanda:ta: iki tupa: honkopu
na halememe hone wia:pa:peke. Koto ekina:ta: ikana:ma: iki pa:ta:
epeke tupa: hone witolo hata: handeteke hapa:peke. Kota: kototа: mo
wanda:weki iki make iki amele̱ mandakena: Koda:na: pa hameke kita:la:
da:ta:la: ekita: milimikie. Ala:ta: ma:nda:ma: ika: yeni pu haleme ekimanu
sa:sa: na pina: koto hau pu hapa:peke.

Pukima: homa: alualu pea hamana:e

8 Ya paeyaaso pita: dupa alome. Iki paeyaoma: hau paeyao pa:ta:
homeke hone wia a:ta:ma: homa: alualu pu hapa:peke. Iki homeke
homeke paeyaoma: nikita: yankeke homeke hone witolo hata:ta: pukima:
homa: alualu pea make epeke hau pu alualu pea make homu pu alualu
pea hapa:peke. 9 Hoke hau iki pa:ta: pimika:na:ta: hoke hauma: na hombo
peapa:peke o keke pi lemeka:na:ta: keke pima: na hombo peapa:peke.
Ikana:ma: koto hau na pikita: iki tamba: mulu peleme ekima: hombo
peapa:peke. Kota: kototа: Koda:ma: iki wi lea: dina:ta: iki tamba: mulueke
la la: wiekeme.
10 Kota: Baiboloma: la:la: ekita:
Epima: ta:na:ma: homa:la:eki make epeke tupa: hao hala:eki make handu-
luekema: hone pia:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: ipika: lo hala: hoke
hoke pi make yayapiki pi make mina:pa:laena:e.
11 Kutupa ipikana:ma: hoke hau hoki wala epeke hau pina:e. Kutupa
make a:nda: peliaasa: hau handa puluekema: tolu weiyu haena:e.
12 Pa ekipeke mo Tekehalima:ta: mo epeke hau pu haleme wanda:hali
handeteke hata: ika: yeni pu halemeeki hoto paeyao opu hala:me.
Kutu pu hala:pate mo hoke hau pu haleme wanda:hali pa:ta:ta:
hoki wala a:nda: lia hao hala:me.

Epeke hau pita:la: ekina: ka:nda: mina:la:eki

13 Ikana:ma: epeke hau puluekema: honema: wotu homemeka:na:ta:
epima: iki hoeyaaliepe. 14 Kutu pa:la:pate epeke hau pitolo hata: kone
ka:nda: mimika:na:ta: kota: ta:na:ma: wotu homa:pa:peke ya:la:me.
Wanda:hali pa:ta: paala:ma: na homeke hone baapa:peke. 15 Koto
pa:la:pate Ketiso pa:ta: homu pea hata: hone wopu witolo hata:
ipikita: ika: Tekehali haena: lapa:peke. Kutupa ma:nda:ma: ika: hone
ti lao haleme ekita: ekipape la lota: pia:ka:na:ta: ikana:ma: hombo
pealuekema:ta: tikitiki yao hapa:peke. 16 Koto pa:la:pate ikana:ma:
hombo peaemeka:na:ta: epeke hone witolo hata: homu pikima:
lapa:peke. Ika: hone teke tikitiki yao hala: tupa: kone haena: lo hapa:peke.
Koto pimika:na:ta: iki mo Ketisona: hoki nane telia:la: wanda:hali hata:
epeke hau pu halemeeki handata: mo mandane wanda:halima: do
hauta: hokeekie lemeka:na:ta: wetepena: koto leme ekina: yaala:ma:
homena: yeke ika: hone teke tikitiki yao haena: lapa:peke. 17 Nika: epeke

hau puluma: ekina: ka:nda: muluma: ekita: Koda:ma: hone pa:la: ekina: ka:nda: muma:ka:na:ta: kota: ana: pa:la:pate nika: hoke hau puluma: ekina: ka:nda: muluma: ekita: kotota: ana: na pa:la:me.

Ketisoma: nika: hoke hau yoko luekema: amba: homeekeeki

18 Ketiso hone umana:e. Ipiki kone ikina: homeekeme. Ipikana:ma: hoke hau paeyao yoko luekema: hoto homeke kone homeekeme. Niki Koda: pa:ta: hatuku poluekema: mo epeke halima: niki hoke wanda:halina: anke teke mea homeekeme. Ipika: loketa: homena: lemekepate ipika: temokota: (Koda:ma:) da:ta hao haena: leekeme. 19 Kutupa temoko hata:ta: ipikana:ma: mo dipula pitimiki temokomanu pa:ta: pua (Koda:na:) pi waleekeme. 20 Mo temoko manuta: amba: hande Noama: mo kawaso eiyeke pita:ma: haemeke wanda:halina: temokomanue. Koto pita:ma:ta: kota: koto wanda:halima:ta: ikana:ma: pi mina: yu wia handeteke hayeke Koda:na: pi na opimikime. Kutu pieketa: mo hande kawaso tukiki pa:ta:ta: wanda:hali hombo a:nda: iki paeyaota: ketepo hata: mo ikalima: peteleekeme. 21 Koto ikalita: mo hande wetepena: bapitaisi hau epolo piekeeki manda mieke ikalie. Do ame pu haleme bapitaisi hauma:ta: pa ika: lokena: hai tanda: pelemeeki dia:ya:la:pate ika: epeke hone tekema: Koda: pa:ta: pi la: witolo hamena: mo ikalima: iki petolo hala:me. Do bapitaisi hauta: mo Yesu Ketisona: paa tiaeyeke ekima: iki petolo hala:me. 22 Koto Ketisota: ame hepeni tukiki pa:ta: pua Koda:na: popeke nane hata: mo enisolo haliweki make hepeni nane haleme you haliweki make mo wele pita:la: ekimanu make iki paeyao ipikana:ma: handeteke hala:me.

4

Amba: hala:eki mina:pa:lao topo pumana:

1 Ketiso ipika: lokema: tanda mieke handa ikana:ma: make ipikana:ma: mo tanda mulu piekeeki pa:ta: hone wieke tupa: koto mandake honema: kone iki honkopu hao hapa:peke. Kota: ma:nda: epima: ipika: lokema: tanda mu haya:ka:na:ta: ipikana:ma: hoke hau mina:pa:lao hala:me. 2 Koto ekina: ame do aneta: ikana:ma: do kenkena: hata: ika: hone tiaaseme ekima: iki na handeteke haena: leketa: Koda:na: hone pa:la: ekima: iki handeteke haena: lo hapa:peke. 3 Amba:ta: ikana:ma: mo pi na miki wanda:halima: ika: hone pa:la: hau pu haleme hau pimime. Koto hauna:ta: nate ana:na: paeyaememe. Mo yola:la: hau pita:la:eki make leke pola:paasa:eki make hoke ikali naa keaasa:eki make (ne hoke ikali tieke pamba naa keao) siaka: hake hau pita:la:eki make mo yeni hau pita:la: alemanu pa:ta: handa:peke na yo moka:laapeke na yo piki yeni hau pita:la:eki make koto hau manuna: ika: nate paeyaememe. 4 Kutupa mo pi na opiki pa haleme wanda:halima:ta: ame do ikana:ma: iki amele mandakena: mo hande siaka: haumanu apa:tao na pu haleme ekina:ta: penkilipaata: iki hoke tupa: laalememe. 5 Kutu pu halemepate ikana:ma: mo kenkena: haleme wanda:hali make amba: homeleme wanda:hali make pi yoka: alu puluekema: tikitiki yao hala: Koda: pa:ta: ika: pu tiki epeme (hoke) haumanu ota: la halimikie. 6 Koto ekina: yeketa: mo amba: homeleme wanda:hali pa:ta: make mo Pi Seliapo waleekeme. Wanda:hali paeyao ika: yenkita: homa:la:eki mu haleme tupa: iki make ika: lokena: homa:la:eki mimikime. Koto pa:la:pate Koda: da:ta hao hala:

tupa: ika: temoko make da:ta hao haena:yeke mo hande Pi Seliapo iki pa:ta: waleekeme.

Koda:na: kita:la: ekimanu epeke tupa: handeteke hata: e pokomana:e

7 Ala:ta: ala:ta: paeyaona: paeyolo pa:la: nateta: nuna: ya:la:me. Koda: pa:ta: yeni (ana:na:) puluekema: leke leke lo hata: ika: hone wopu wia hapa:peke. 8 Pukima: homa:la: ekima:ta: hoke hau eleke eleke a:mbao haleke handa ika: titina: hauta: pukima: ota: wopu homa: alualu pu hapa:peke. 9 Tulu tulu na leke ika: da pa:ta:manu ane pitulu endi mone pitulu endi pu hapa:peke. 10 Iki homeke homekema: Koda:na: ta ka:la: ta:ta: ta:ta: pikieki manuta: epeke tupa: handeteke hata: mo Koda:ma: kieke ta:ta: piki ekima:ta: ika: hameke epeaaluekema: pu alualu hapa:peke. 11 Epima:ta: pi walo haya:ka:na:ta: ota: Koda:na: pi homeke wala:peke ya:la:taa. Epima:ta: siosi wanda:hali tamba: mia:ka:na:ta: ota: Koda:na: hala:la: wele taapuna: hata: tamba: mia:peke ya:la:taa. Koto ekina: do hau paeyao pilimi ekima:ta: Yesu Ketiso pa:ta: yama: Koda: yeiya: lapeke yelieke. Mo pa̱a̱ pita:la:eki make mo kilu tombuao hala:eki make ipika:eki na paeke pa hao halieke. Kutu pina:e.

Ketisona: tapake hata: ka:nda: mulu pa:la:eki

12 Ya yankeke tonuo. Mo iki la handa:la: ti tala: ekima: handeke tanda minelemeeki handata: dota: ta:ta: piki ka:nda: ya:ka:ta:me lata: na penkili pea:pa:peke. 13 Kotoeki na pikita: Ketisona: ka:nda: putu piliki minoloma:me laa ta:na:ma: homa:pa:peke. Kota: ipika: pa̱a̱ pita:la:eki opolo ipilie pita:ma: iki pa:ta: ta:na:ma: homa:la: ekita: tumbalieke. 14 Ikita: Ketisona: telia:la: wanda:hali haleme ekina: ma:nda:ma: iki pa:ta: hoke pi lemeka:na:ta: ta:na:ma: homa:pa:peke ya:la:me. Koto lemeka:na:ta: kota: mo pa̱a̱ piki temokota: Koda:na: temoko kone iki pa:ta: pitia:ka:ta:me. 15 Mo ka:nda: ku hala:eki manuta: mo wanda:hali lita:la: hali haleme ekina: o pake nala: wanda:hali haleme ekina: o pi ula:eki yamba:la:la: wanda:hali haleme ekina: o mandane wanda:halina: hau hoeyake pi alo dupi dupi pi lo hala: wanda:hali haleme ekina: kutu piki haumanu pu haleme ekina: ka:nda: ikana:ma:ta: 16 koto ka:nda:ta: mea:pa:peke na ya:la:pate mo Ketisona: wanda:hali halemeke handa ka:nda: mimika:na:ta: koto ka:nda: minelemeeki pa:ta: yaala:ma: na homeketa: iki Ketisona: biki miniki haleme ekina: Koda: pa:ta: keiyae pi lo hapa:peke.

17 Koda:ma: pi yokaalu pulu pa:la: nateta: ame amba: a:pa hala:me. Kutupa Koda: ipika: wanda:hali kone pa:ta: amba:la kini pu mea pi yokaalu pilieke. Koto ekina: niki pa:ta: amba:la kini pia:ka:na:ta: kota: mo Koda:na: Pi Seliapo opua kone pa kiaaseme wanda:hali pa:ta:ta: ekipa paeyaalia:pe 18 Kota: mo Baiboloma: alota:

Epeke hau pu haleme wanda:hali peteluekema: ka:nda: pia:ka:na:ta: kota: mo Koda: hone na wiki hoke hau pu haleme wanda:hali pa:ta:ta: eki hau pealia:pe.

19 Koto ekina: mandane wanda:halima:ta: Koda:ma: hone pa:leke handaa ka:nda: mimika:na:ta: ika: pu haleme epeke hau manuma: ika: hone tulaleme ekita: mo ika: Wepia Ula: Hali ipika: pi na yambolo hala: hali pa:ta: wala:pa:peke ya:la:me.

5

Koda:na: sipisipi ma:na:manu handeteke hala:eki

1 Iki amẹlẹ hala: you hali weki pa:ta: Ị make you hali hata: iki pa:ta: tikitiki yaasa: pi alome Ịta: Ketisona: tanda miekeeki handoa: halie. Kutupa mo epolo pa:la: pạạ pita:la: ekita: Ịma: make mulueke. 2 Ikana:ma: handeteke hamena: Koda:ma: ka:la: sipisipi ma:na:ta: ta:na:ma: homolo hata: handeteke hapa:peke. Kima: na homeke Koda:ma: hone pa:la: tupa: handeteke hapa:peke. Do e poka:la: ekita: yenki homekena: hone na wiki ika: honema: kone hone pitolo haena: poka:pa:peke. 3 Ikana:ma: handeteke hamena: ka:la: wanda:halita: tumbaaluekema: na tapeke ikana:ma: pu halimi epeke hau manuma: mo sipisipi ma:na:manu wala tiaaso hata: hapa:peke. 4 Kutupa mo sipisipi ma:na: handeteke hala: Titina: Hali opolo epea:ka:na:ta: ipikana:ma: iki pa:ta: mo pạạ na alu pulu pa:la: namba ota: seliapo pikieki kia:ka:na: milimikie.

Hone tikitiki yao homu pea hapa:pekeeki

5 Koto mandake tupa: kone iki panake panake haliwekima: make mo keileke haliweki pa:ta: homu pea hao hapa:peke. Kutu pa:ta: iki paeyaoma: homu pea ha alualu pita:la: hau manuta: ika: aka: leke yama hao hapa:peke. Kota: Baiboloma: alota: Koda:ma: mo hakoko lita:la: wanda:halita: kiao hala:pate mo homu pea hala: wanda:hali pa:ta: ipika: a:ta:ma: homa tamba: mina:la:eki halo hala:me.

6 Koto ekina:ta: ikana:ma: Koda:na: wele wopu piki kiki oto pa:ta: hata: homu pea hao hapa:peke. Kota: kotota: ipika: hone pilia: di nina: ipikana:ma: iki mea a:meiyalieke. 7 Ipikana:ma: iki pa:ta: hone wopu u hala: ekina: ika: witeleme hone eleke eleke paeyao ipiki pa:ta: lopa monea:pa:peke.

8 Leke leke lo hata: a:nda: ipula:eki handoemena: pota: pua tunkulu hapa:peke. Ika: a:nda: tunkiliki hali Sadanima: mo sayale hali ma:na: tiekema: handa wanda:hali lia noluekema: wei mea pomu hala:me. 9 Mo kenke paeyaona: ika: Ketiso tapake wanda:halima: mandake tupa: tanda minelemeeki make hone wia hata:ta: Koda: pa:ta: hone wotu tulao hata: Sadani pendulu baapa:peke. 10 Koda:ma:ta: pa a:ta:ma: homa:la: Tekehali hata: iki Ketiso amẹlẹ ta:ma:ni pea hamena: ipika: nate paeyao pạạ pu hala:eki muemena:yeke iki amba: wi la:la:me. Kutupa iki pa:ta: tanda peaasa:eki hosiki hao paeya:ka:na:ta: Koda:ma: kone wetepe iki epeaota: ota: honkopu hao dạọla hamena: lelieke. 11 Mo Kilu Tombuao Hala: weleta: hoto paeyao Koda: pa:ta: pu haena:e. Aowe ota:e.

Ipika: a:taloe pi

12 Do doka:tiki tameiya:ta: Silipanisi ya kame teke pa:ta: ekima: wape peaena: wape pea pua:me. Ịma: iki sa:sa: pealuekema:yeke ya ota: pi alo hata: mo la:tiki epolo pi paeyaota: Koda:na: ota: a:ta:ma: homa:la:ekie alome. Koto ekina:ta: do a:ta:ma: homa:la: ekina: dạọla hao hapa:peke.

13 Do Ba:biloni kenke pa:ta: haleme siosi tapaketa: iki tonka:na: Koda:ma: mạleke lila:me. Koto siosi tapakema: make ya weki Makama: make iki pa:ta: a:taloe pi tapaala:me.

14 Ikana:ma: Ketiso hata:ta: mo pukima: homa:la: ekina: kiki mina: alualu pita:la: hau pu hapa:peke. Iki paeyao Ketisona: tapakema: a:nda: peliaasa:eki muemena:e.

Pidama: yaapo peao tapaeyeke wapee

1 Ita: Saimono Pida mo hande Yesu Ketisona: e pokaasa: make aposolo
halima: loa:me. Mo hande niki da:taasa: Koda: Yesu Ketisona: tiki-
tiki hau pita:la:eki pa:ta: yama: hone tulaala:eki hala:la: ekita: nika:
hande ota: seliapo piki ekima: handekeeki meleme wanda:hali pa:ta:
do tameiya: tapaasome. 2 A:ta:ma: homolo tamba: mina:la:eki make
puki lopa:niaasa:eki make ota: tumbulu baasa: ekita: Koda: make nika:
Tekehali Yesu ipilika: honemanu yama: ika: eki wina:e.

Koda:na: wi ala:eki pita: maleke lita:la:eki yaapo

3 Koda:na: welepiki ota: ekima:ta: da:ta:la:eki pita: tikitiki piki hau
yaapo mulu poloma: hau paeyao ana:na: ka:la:me. Do hau manuta: mo
ipika: paa make epeke hau yaapoma: niki wi la:la: Koda: hone uma:eki
pa:ta: yama: ana:na: moloma:me. 4 Dupita:la: hauma:ta: ipikana:ma: mo
la: ula: ota: aneke make seliapo piki pa hameke hala:la: alemanu ka:la:me.
Pa ekipeke. Dupiki pa hameke hala:la: ale manuma:ta: mo hande do
kenkena: ula: hoeyaasa: puki tiaasa: hau mea paka:lao mo Koda:na: ota:
hau pa:ta: a:pa apa:taalimikie. 5 Doeki tekena:ta: ika: hone tulaasemeeki
pa:ta: mo ota: epeke hau apa:taaluekema: honkopu hapa:peke. Kutupa
ika: ota: epeke hau pa:ta:ta: hone wilimieki apa:taapa:peke. 6 Koto
ika: hone wilimieki pa:ta:ta: mo ika: kone loke hone yaapo lu tumbao
haleme hau apa:taapa:peke. Kutupa koto loke hone yaapo lu tumbao
halemeeki pa:ta:ta: puki hana: noka:pelemeeki apa:taapa:peke. Koto
ika: puki hana: noka:pelemeeki pa:ta:ta: Koda:na: hau leke pitelemeeki
apa:taapa:peke. 7 Kutupa ika: Koda:na: hau leke piteleme hau pa:ta:ta:
kame pa:ta: ta:na:ma: homelemeeki apa:taapa:peke. Kutupa kame pa:ta:
ta:na:ma: homeleme hau pa:ta:ta: ma:nda: pa:ta: pukima: homelemeeki
apa:taapa:peke.

8 Do seliapo piki hau manuta: ota: ikana:ma: wia hapa:peke ya:la:
haumanue. Kutupa ikana:ma: do haumanu mea tumbulu bao wia
haemeka:na:ta: kota: koto ale manuma:ta: ika: mo nika: Tekehali Yesu
Ketiso pa:ta: hone witeleme ekita: wele putiaasa: honkopu kilieke. 9 Koto
pa:la:pate ma:nda: epima: do ekimanu na wia haya:ka:na:ta: kota: koto
someta: leke ota: doka:tiki yaalo hata: handa:peke na ya:la:me. Koto pa:la:
ekima:ta: ipika: amba: pa:la: hoke haumanu tanda:pa paeyawala: ekita:
hone yonka:lala:me.

10 Koto ekina: yaka kame titio. Mo Koda:ma: iki wi laa maleke
lita:la: ekita: ota: pa u haena: ikana:ma: honkopu wopu hao pea:pa:peke.
Kutu pimika:na:ta: ika: hone tulaleme ekita: ota: na mina:pa:lalimikie.
11 Dupimika:na:ta: ikita: mo nika: Pa:ta:la:la: Tekehali Yesu Ketisona: na
paelo pa:la: Kilu Tombuao hala:eki pa:ta: honda: pamboemena: waleke
tieke kilieke.

12 Kutupa ikana:ma:ta: amba: meleme ota:eki pa:ta: honkopu hao
hapa:lia hata: do alo pimanu amba: hone wilimipate Ima: do hau manuta:
iki pa:ta: paa opuaaso ombu halueke. 13 Yaka honema:ta: I pa halo
aneta: Ima: pea:pekeeki homeketa: do hau manuna: ika: amba: wilimi
honemanu paa hone u tiatiki pulueke. 14 Nika: hande Tekehali Yesu
Ketisoma: I pa:ta: peneme yao la kia: tupa: Ima: do homa:peke loketa:

teke pa:ta: baalueke hone witolome. 15 Koto ekina:ta: I̱ homulua: hoki
nane make ikana:ma: do haumanu hoto paeyao hone u hamena:yeke
I̱ma: honkopu hao pota:manu wepu wialueke.

Ketisona: pa̱a̱na: lekema: handa: wilimieki

16 Mo hande nika: Tekehali Yesu Ketisona: wele pa:ta: ipula: ekita:
nikana:ma:ta: pa ma:nda:ma: ipika: hone pa:ta: wa:pa:la: tameni manuna:
tilao hata: iki pa:ta: walolo na loma:me. Ota: nika: lekema: ipika: honkopu
tieke handoma:me. 17 Mo hande Koda: Apa:ma: Yesu pa:ta: pa̱a̱ pa:la:eki
pita: yeiya: laasa:eki yaapo halea: natena:ta: nikita: koto pa:ta: hamono
pia:me. Koto dina:ta: mo pa̱a̱ wopupiki Koda:na: pi ho̱la̱:makema: alo
hata: alota: Dota: ya pukipiki wekie. I̱ma: ipiki pa:ta: ta:na:ma: wopu
homolome laa pi la:niaeya:me. 18 Ota: nikana:ma: kone mo pi ho̱la̱:make
oli hepeni nanema: epea:eki opuma:me. Nikita: ipiki ame̱le̱ mo hande
yako piki potena: haoma: dina: loa:me.

19 Koto ekina: nikita: mo hande potopede haliwekima: walo haemeke
pina: hone wopu tulaloma:me. Ikana:ma: make koto pi wopu
opimika:na:ta: ota: epeke tupa: pilimikie. Pa ekipeke koto pita: hande
lamepama: timba: leke ale pa:ta: pa̱a̱ peatia pua mo da ka:la:polo hata:
da ka:la:paaso hombulanka:ma: ika: puki pa:ta: pa̱a̱ peaasa: nate opolo
haena: mina:pa:laasa: tupa:e. 20 Titina: pita: dupama: hone u hapa:peke
Ma:nda:ma: ipika: honema: kone mo Baibolo pa:ta: la: ula: pi ma:nda:na:
teketa: pa na wala:peke ya:la:me. 21 Pa ekipeke mo la: wieke pi ma:nda:ta:
halina: hone pa:ta: na epeekepate mo haliwekita: Holi Sipitidima:
handeteke hayekeeki oto pa:ta: hata: Koda:ma: haleeke tupa: walao
haemekeme.

2

Yayapiki pi wala:la: haliweki

1 Makeaaso potopede haliwekita: amba: hande haemeke wanda:hali
tukiki pa:ta: opa:liaemeke tupa: kone yayapiki pi wala:la: haliwekita:
iki tukiki pa:ta: make opa:lialieke. Koto haliwekima:ta: iki hoeyaapeke
yayapiki mana: pimanu mea a:pa make mo hande iki ka:la:pa: tapaala:
Tekehali hoki walolo hata: ika: kone iki hoeyaasa: haumanu mea ip-
ilimikie. 2 Kutu pitolo kone wanda:hali wopuma:ta: ika: yaala:piki
hoke haumanu tolu halimikie. Kutu piteleme ekima:ta: mandane
wanda:halima:ta: mo ota: tikitiki piki pota:na:ta: pa hoke ha̱i̱ piki pi-
manu lalimikie. 3 Do yayapiki pi wala:la: haliwekima:ta: pasa:tei pitolo
hata: ika: alemanu muluekema: makeaaso la:la: tamenimanu la kilieke.
Ameta: amba: kiake kone iki pi yokaalu pulu pa:la: halita: tikitiki yao
hata: iki hoeyaalo pa:la: halita: u̱ na pa:ela:me.

4 Koda:ma:ta: mo hoke hau pieke enisolo manuna: yenkita: pa na
mina:pa:lae yekepate ikita: oni ti uleke pa:ta: hoto paeyao seni puma:
tonkao timba: la:papeke pa:ta: haena: la:la:me. Koto pa:ta:ta: iki pi
yokaalu pulu peleme nate yu wia haena: la:la:me. 5 Koda:ma:ta: mo
hande amba: kenkena: hoke yenkita: na mina:pa:lae yekepate ipiki hoki
walemeke wanda:halita: ikali tala: ekima: mina: leekeme. Ipikana:ma:
tamba: mieke wanda:halita: mo ota: ekina: pi walo hayeke hali Noa pita:
mandane watake hata: wanda:hali pea tamba: miekeme.

6 Koda:ma:ta: mo Sodomo Komoto daoni yaapo ma̱leke lia ti ulekema:
hoeyaeyeke ekita: ipiki hoki walo peleme wanda:hali pa:ta: pulu pa:la:

tupa: waleekeme. 7 Ipikana:ma:ta: Loda peteleekeme. Lodata: epeke
hali hata: ipikita: mo pi yambelemeke wanda:halima: walemeke loke
hoeyaasa: haumanu handolo hata: ipika: weleke pukima: ka:nda:ma:
homeekeme. 8 Koto epeke halita: kutupiki wanda:hali anka:lopuna: hata:
peliolo da kelepolo dupiki temokona: hau pimikieki handolo make opi-
tolo hata: puki tandama: homolo tanda tieke mutia peekeme. 9 Koto ek-
ina: Koda:ma:ta: mo ipika: hau leke piteleme wanda:hali ika: ka:nda:ma:
homelemeke pa:ta:la:la: ekita: hone ula:me. Kutupa make mo hoke
wanda:halita: hoke yenki oto pa:ta: haena: laata: mo pi yokaalu pulu
pa:la: nate yu wia haena: ala: ekita: hone ula:me. 10 Ota: mo ika: hai piki
lokena: na:na:ma: homa:la:eki pita: Koda:na: handeteke hala: ekita: pa
pina:ma: hone u haleme wanda:hali pa:ta: loa:me.

Do yayapikieki wala:la: haliwekima:ta: ma:nda: pa:ta: homu na piki
ika: homeke hone u hata: oli manda hala: seliapo piki enisolo titita: na
handomo tiao halememe. Kotoeki na pikita: pa iki kitao halememe.
11 Mo yayapiki pi waleleme haliweki bepolaake wele wopu piki enisolo
haliwekima: koneta: Tekehalina: leke popelekena: Ikita: ka:ta:ta: pele-
meme laa la la na pu halememe. 12 Koto pa:la:pate do haliwekima:ta: ika:
lokema: kone iki handeteke haena: laa mo hona:mao lina:yeke mondu
ula: tikene hala: yeti sayalema: handelememe. Ikana:ma:ta: iki hone
wopu na wilimi pimanu kone la la pea hoeyao halememe. Ikita: mo
tikene hala: yeti sayale pita:la: tupa: hoeyaalieke. 13 Kutupa ikana:ma:
ma:nda: pa:ta: tanda piki haumanu peleme ekina: iki make koto tupa:
kone tanda piki yenki kilieke.

Ika: ta:na:ma: homa:la: ekita: ika: lokena: na:na: pa:la:eki
tumbaaluekema: mo paana: hata: yaala:ma: na homeke anemone
hau pu halememe. Ika: yayapiki pota: manuna: ta:na:ma: homo hata:
iki amele ne mandakena: apa:tao nalemeketa: iki tukiki pa:ta: hai
peao hondo pilake nono pelememe. 14 Ikita: wanda:na: leke titolo
hata: hoke hauta: ota: na pao halememe. Ikana:ma: mo damako piki
wanda:halita: hona: pa:ta: mea teao halememe. Ika:ta: pasa:tei pita:la:
hau puluekema: amba: moka:la handa wilimime. Ikita: Koda:na: mineke
panka:la:eki oto pa:ta: hala: tapake au laa halememe. 15 Ikita: mo hande
tikitiki piki pota: mina:pa:lao pota: pomu keaaso hata: mo hande Biona:
eiyeke Beilamema: ipika: pieke hoke hauna: mieke mani pa:ta: pukima:
homeeke tupa: koto awili teilememe. 16 Koto someta: ipika: hoke hau
pa:ta: lu panda: puniaena: mo donkima: pi leekeme. Ipika: donkima:ta:
wanda:halina: pi hola:makema: leke leekema: mo potopedena: you hoke
haumanu piekeeki sa:sa: piekeme.

17 Do haliwekita: mo hande opa:la: ikali o ala: ekima: handelememe.
Ikita: po tilipuma: kili mea baala: koama: handelememe. Koda:ma:ta: oni
timba: la:papeke naku tieke pa:ta:ta: ika: da panda: amba: mea wiala:me.
18 Ikana:ma:ta: hakoko lia teke na wiki pimanu wepu halememe. Kutupa
make mo hokeeki pa:ta: haleme wanda:hali paka:lao poluekema: kini
piteleme wanda:hali tamuluekema:ta: ika: lokena: na:na:ma: homa:la:
ekima: pu halememe. 19 Ikita: ika: lu wiala: hoke hoeyaasa: hauna:
pa hameke e pokaasa: haliweki hata: kone mo wanda:hali pa:ta:ta: iki
ka:la:paalumeke laa pi la: u halememe. Ma:nda: epi a:nda: ipika: pu hala:
hauma: da panda: mina: lea:ka:na:ta: kota: koto someta: pa hameke e
pokaasa: hali hala:me.

20 Wanda:hali epi a:nda:ma: niki pa:ta:la:la: Tekehali Yesu Ketiso
hone wita:la:eki pa:ta: yama: do kenkena: honkopu hake hoke ekimanu
paka:lao kone handeeki manuma: da panda: paa mina: lemeka:na:ta:
dupiki wanda:halita: amba: hande kini pea haeme tupa: dia:ya:la:pate
ota: ankulake hokeeki pa:ta: halememe. 21 Mo hande yakopiki pi ula:eki
iki pa:ta: haleekeeki hone wia kone paa mina:pa:lao peleme ekima: mo
ota: tikitiki piki ekina: pota: hone na wimika:na: yoluta: ota: epolo pia:me.
22 Ikina: pa mo wanda:halima: amba: hande lo haemeke pi ma:nda:ta:
ota:ekie laa dupa wala:la:me.

Kikama:ta: ipika: amba: hande tolu wieke moku pa:ta:ta: paa la:ka:la pu hala:me
laa make paa pi ma:nda:ta:
Mo ikali peiyao ula: ma:na:ma:ta: mo kenke pa:ta: paa peke lulu pu hala:me laa lo halememe.

3

Tekehalina: ipula: ekina: pi la: ula:eki

1 Yaka yankeke tonuo. Dota: iki pa:ta: yaka yaapo peao tameiya: tapaa-
some. Do tameiya: yaapo telipuna: pa:ta:ta: ika: hone pa:ta: hakepiki
honemanu mea tialuekema:yeke do haumanu paa hone u tiaasome.
2 Yaka hone pa:la: ekita: mo yakopiki potopede haliwekima: amba: hande
la kimi pimanu make hande Pa:ta:la:la: Tekehalina: pi wiekeeki ika:
aposolo haliweki pa:ta: yama: iki kia:eki tonka:na: niminatiki piomena:
loa:me.
3 Titina: amba:la do hone wopu wia:peke. Mo hande paetolo nate
manuna:ta: mandane kitao hala: wanda:hali ipilimikie. Koto wanda:hali
ika: hau manuta: ika: hone pa:la: ekima: handeteke haena: lelimikie.
Ikana:ma:ta: iki kitaaso hata: lota: pitolo alota: 4 Ipikita: ipulueke pita:
na la: wiekea. Ameta: ipikita: handoka:ta:pe. Nika: apa: amedata: amba:
koto homelemepate pa mo ala:ta: ala:ta: paeyaota: amba: mo hande
kenke ya wepitolo wieke tupa: kone hande mande laa pa do ula:taa laa
lelimikie. 5 Ikana:ma:ta: Koda:ma: amba: kiake pi la: witolota: kenke
ya yaapo wepiekeme la:la: ota: ekita: hoki walo halememe. Kenketa:
ikali pa:ta: opa:liao ikalima:ta: kenke au laeyekeme. 6 Kutupa make mo
hande ikali tea: ekima:ta: hande amba: kenke hoeyaeyekeme. 7 Koto
tupa: Koda:ma: mo hande la: wieke homeke pima: kone ame do ula: kenke
ya yaapota: ti ulekema: hoeyaena:yeke amu pea ula:me. Koda: matao
haleme wanda:hali pi yokaalu pea hoeyaalo pa:la: nate yu wia haena:
la:la:me.
8 Koto pa:la:pate yaka yankeke tonuo. Do alo pi homeke hone na
yonka:lapa:peke. Koda:na: leke popelekena:ta: nate homeke pita: bapi
hali tieke eleke eleke manuta: ata:ka: na pa:la:me. Ipiki pa:ta:ta: telipuna:
mandake hau kone pa:la:me. 9 Mandane wanda:halima: hone witolota:
Tekehalita: ipika: pi la: ula:eki puluekema:ta: kesema: pu hala:me lo
halememe. Kotoeki na piki ipikana:ma:ta: ikina: a:ta:ma: homolo yu wia
hala:me. Pa ekipeke ipikana:ma:ta: homeke a:nda: hoeyaapa:na:e laata:
wanda:hali paeyao ika: hoke hau mina:pa:laena:e hone u̱ hala:me.
10 Koto pa:la:pate Tekehalina: Nateta: mo hande pake nala: hali ipula:
tupa: ipilieke. Koto Natena:ta: oli yata: pututu piki e̱ wi laa alupilieke. Oli
yana: hala: ale manuta: tima: taa hoeyaota: do kenke make kenke pa:ta:
ula: ale paeyao make taa alupaalieke. 11-12 Do ala:ta: ala:ta: paeyao dupa

hoeyaalo pa:la:eki ya:leke loa:ma: ikita: ekipiki wanda:hali hapa:peke
ya:la:pe. Ikana:ma:ta: Koda:na: Nate epolo pa:la: dita: honema: kimaaso
hata: a̱i epena:e laa honkopu hao hapa:peke. Kutu pitolota: ika: haleme
ekita: yako pina: laa Koda:na: hau leke pu hapa:peke ya:la:me. Koto
dina:ta: mo yata: ta:ta: pao hoeyao mo yana: hala: ale manuta: mo
titipuma: taa o̱ la: palieke. 13 Pate Koda:ma: la: ula: tupa: mo hande tikitiki
hau homeke ulu pa:la: panake kenke ya yaapo epena: yu wia haloma:me.
14 Koto ekina: yaka yankeke tonuo. Koto nate yu wia hata:ta: Koda:na:
leke popelekena: hake pea eki a:nda: na piki wanda:halima: handaa
Koda: yaapo puki lopa:niao haluekema: taapo hapa:peke. 15 Nika: kame
seliapo Poloma: Koda:ma: haleeke epeke hone wita:la:eki miniki hata: iki
pa:ta: tameiya: tapaaso leekeme. Koto tupa: mo nika: Tekehalina: a:ta:ma:
homolo yu wia hala: ekita: iki da:ta:la:eki miomena: waleke wiaaso
pita:la:me hone wopu u hapa:peke. 16 Polo ipika: tameiya: paeyaona:ta:
homeke pi ombu lo hala:me. Kutu pa:la:pate pi ula:eki matao hone
eleke eleke u haleme wanda:halima:ta: ipika: tameiya:manu pa:ta: koto
kone hone wia:peke na ya:la: mandane pi manuta: ata:ka: peao walo
halememe. Mo mandane Baibolo pimanu pa:ta: pu haleme tupa: loa:me.
Koto ekina:ta: ika: kone iki pa:ta: mo hoeyaasa:eki mea ipu halememe.
17 Pate iki yaka yankeke tonuo. Ikana:ma:ta: koto ekita: amba: hone
wilimime. Koto ekina:ta: wopu handeteke hapa:peke. Pa ekipeke mo
lo pi yambolo haleme wanda:halina: yayapikieki manuma: iki hatuku
pua ika: epeke haleme alena: mea lopaama:na: loa:me. 18 Kotoeki na
pikita: nika: Pa:ta:la:la: Tekehali Yesu Ketisona: hone ula:eki make a:ta:ma:
homolo tamba: mina:la:eki pa:ta: daeyatia pu hapa:peke. Ipiki pa:ta: pa̱a̱
pa:la:eki ame make wetepe nina: make wina:e. Kutu pina:e.

Dionima: titina: tapaeyeke wapee

Panake Pi

1 Nikana:ma:ta: mo hande amba: kini pitolo hata: pa hao hao hala: da:ta:la: pina: pi kone iki pa:ta: laasoma:me. Nikana:ma: opoloma: make ota: nika: lekema: handoloma:me. Ota:e. Nika: lekema: handoloma: make nika: kikima: ota: wataaloma:me. 2 Hande Da:ta:la: ekita: do kenkema: handolo poloma: tupa: peneme yamo epeeke handa nikana:ma: handoma:me. Kutupa koto mo Ateke yaapo hao hayeke niki pa:ta: peneme yaeya: Deto hala: ekina: pi iki pa:ta: la kitolome. 3 Nikana:ma: handaa opoloma: ekita: iki paeyao pa:ta: make opuaasoma:me. Pa ekipeke nikana:ma: mo Ateke make ipika: Eiyeke Yesu Ketiso amẹlẹ hone homeke uluma: ekita: iki amẹlẹ mandakena: apa:tamena:yeke loma:me. 4 Nikana:ma: doeki laasoma: ekita: mo nika: ta:na: pa:la:eki ota: anekema: tumbulu baena:yeke pitoloma:me.

Koda:ta: pạạ̱e

5 Ameta: nikana:ma: mo Koda:na: Eiyeke pa:ta: yama: opoloma: ekimanu iki paeyao pa:ta: opuaaseme ekita: doe. Koda:ta: pạạ̱ kone yaalo hata: ipiki pa:ta:ta: timba: la:la:eki ota: ma:nda: dia:me. 6 Kota: koto ya:ka:na:ta: nikana:ma: alota: Ipiki amẹlẹ homeke hone uluma:me la alo hata: pa homeke dina: kone timba: ala:eki pa:ta: haoma:ka:na:ta: nikana:ma:ta: mo nika: pi aloma: ekita: makeaasa: hau pitoloma: make yayapikieki pitoloma:me. 7 Pate mo ipikita: pạạ̱ pa:la:eki pa:ta: hala: tupa: niki make mo pạạ̱ pa:la:eki pa:ta: hao poluma:ka:na:ta: kota: nikita: mandakena: hone homeke u alualu poloma:me. Kutupa ipika: Eiyeke Yesuna: wema:ta: nika: hokeeki paeyao wamo peaasa:me.

8 Nikana:ma: alo hata: Nikita: hokeeki na ula:me loma:ka:na:ta: kota: nikana:ma:ta: nika: kone makeaasoma:me. Kutupa niki pa:ta:ta: ota:eki na ula:me. 9 Pate nikana:ma: nika: hoke haumanu Koda: pa:ta: kelepoma:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: ipika: pulueke laa la: ula:eki pilieke. Kutupa ota: tikitiki pita:la: hau pitolo hata: nika: hoke haumanu paeyao paeyaasota: nika: hokeeki poloma:eki paeyao wamo pealieke. 10 Kota: a:nda: nikana:ma: alo hata: Nikita: hoke hau na poloma:me la loma:ka:na:ta: nikana:ma: Koda:ta: yayapiki pi lo hala: hali au laasoma:me. Kutupa ipika: pita: niki pa:ta: na ula:me.

2

Ketisota: nika: tamba: mina:la: hali

1 Yaka wekiwandiki ikana:ma: hokeeki na pulu peleme tupa: Ị̱ma: doeki iki pa:ta: laasome. Pate ma:nda: epima: hokeeki pia:ka:na:ta: kota: nika: hau peaaso hata: Apa: pa:ta: honke lawaasa: some ma:nda: hala:me. Ipikita: tikitiki piki some Yesu Ketiso hala:me. 2 Kutupa Ketisota: nika: hoke hau paeyawala: ekina: tekee. Nika: hoke hau homeke dia:ya:la:pate pa paeyao sikina: hoke hau make loa:me.

3 Kutupa nikana:ma: Koda:na: pi ula: ekimanu opua puma:ka:na:ta: kota: ipiki handoloma:me laa nika: hone uluma:me. 4 Pate ma:nda:ma: alo hata: alota: Ị̱ma:ta: ipiki handolota alo kone ipika: pi ula: ekimanu na opua pia:ka:na:ta: kota: kutu pita:la: someta: yayapiki pi ala: some make

mo ota: pi ala: ekita: ipiki pa:ta: na ula:me. 5 Pate ma:nda: epima: Koda:na:
pi opua pua:tiki pita:la: someta: kota: ipiki Koda: pa:ta: puki hala:la: ekita:
ota: anekema: handaa ula:me. Nikita: Koda: amẹlẹ ta:ma:ni poloma:me
laa hone uluekema: pea:pekeeki dupa. 6 Ma:nda: epima: Koda: yaapo
ta:ma:ni pea halome lea:ka:na:ta: kota: ipikita: mo Yesu Ketisoma: pieke
tupa: kone hao pelia:peke ya:la:me.

Panake pi ula:eki

7 Yaka pukipiki yankeke tonuo. Iki pa:ta: Īma: do laaso pi ula: ekita:
panakeeki dia:me. Mo kini pitolo hata: hande amba: wia haeme pi ula:eki
konee. Koto amba: pi ula: ekita: ika: amba: hande opeleme ekimanue.
8 Koto pa:la:pate Īma: ame do laaso pi ula: ekita: panakeekie. Pa ekipeke
ipika: ota: ekita: Ketiso pa:ta: make iki pa:ta: make handoloma:me. Kota:
mo timba: ala: ekita: amba: lombei pita:la:me. Kutupa mo ota: pa̱a̱ pa:la:
ekita: amba: pa̱a̱ pita:la:me.

9 Ma:nda: epima: ipikita: mo pa̱a̱ pa:la:eki pa:ta: halome alo kone ipika:
kame honditi pia:ka:na:ta: kota: ipikita: ame do make timba: leke pa:ta:
ha pelia hala:me. 10 Pate manda: epima: ipika: kame pa:ta: pukima:
homea:ka:na:ta: kota: ipikita: mo pa̱a̱ pa:la:eki pa:ta: hala:me. Koto ekina:
ipiki pa:ta:ta: hoke hau pu tialo pa:la: ekita: ota: ma:nda: na ula:me. 11 Pate
ma:nda: epima: ipika: yankeke honditi pia:ka:na:ta: ipikita: timba: leke
pa:ta: hala:me. Ipikita: koto pa:ta: pominolo hata: timba: la:la: ekima: leke
holu peala: ekiyalo hata:ta: ipika: pula: pota:ta: hone na ula:me.

12 Yaka wekiwandikio. Mo Ketisona: bikina: ika: hoke hauta: amba:
paeyawala: ekina: Īma: iki pa:ta: do pi laasome. 13 Yaka apa:titio. Iki pa:ta:
do pi laaso ekita: pa mo ota: titina: kini pea a:pa pa hao hala: someta:
ikana:ma: hone wilimi ekina: loa:me. Panake haliweki iki pa:ta: do pi
laasome. Paa ekipeke ikana:ma:ta: mo Hoke Temoko bepolaleme ekina:
loa:me.

14 Yaka wekiwandikio. Iki pa:ta: do pi laaso ekita: ikana:ma: Apa: Koda:
handa hone wilimi ekina: loa:me. Yaka apa:titio. Iki pa:ta: do pi laaso
ekita: pa mo ota: titina: kini pea a:pa paa hao hala: someta: ikana:ma: hone
wilimi ekina: loa:me. Panake haliweki iki pa:ta: do pi laaso ekita: pa mo
Koda:na: pi iki pa:ta: e pokolo haena: iki honkopu hasememe. Kutupa
ikana:ma:ta: mo Hoke Temoko bepolaleme ekina: loa:me.

15 Do kenkena: hau o do kenkena: ula: alemanu pa:ta: pukima: na
homa:peke. Ikana:ma: do kenkena: ula: alemanu pa:ta: pukima: home-
meka:na:ta: kota: Koda: pa:ta: pukima: na homelememe. 16 Do kenkena:
ula: ala:ta: ala:ta: paeyaota: pa mo lopa hala: lokena: hone pa:la: eki-
manu make wanda:halina: lekema: handolo pukima: homa:la: hau make
wanda:halima: ta:na:ma: homaa biki tieke wiaasa: alemanu make koto
ale paeyao siki homeke a:nda: Apa: pa:ta: na a:pa:la:me. Koto hau
paeyaona: teketa: do kenkena: ekie. 17 Kutupa do kenke make do
kenkena: ula: wanda:halina: hone pa:la: alemanu paeyao make koto
alemanu paeyao sikita: paeta:la:me. Pate ma:nda: epima: Koda:na: hone
pa:la:eki peaasa: someta: hoto paeyao da:ta hao halieke.

Ketisona: a:nda: tunkiliki hali

18 Yaka wekiwandikio. Paetolo nateta: teke pa:ta:e. Mo Ketisona: a:nda:
tunkiliki hali ipilieke laata: iki pa:ta: amba: ta opuaeya: handa:e. Koto
ekina: ameta: mo Ketisona: a:nda: tunkiliki tapake wopu amba: opolo
epelememe. Koto ekina: ameta: paetolo nateta: teke pa:ta: ya:ka:ta:me

laa nika: hone uluma:me. 19 Koto wanda:halita: ota: nika: homhomeke
hone wia mombololoma:eki tukiki pa:ta: epea:pate pa na apa:taememe.
Koto ekina: ikana:ma: niki mina:pa:lalememe. Iki a:nda: nika: mom-
bololoma:eki pa:ta: apa:taemekena: yoluta: kota: niki amẹlẹ mandakena:
halo pimime. Pate ika: pa mina:pa:laemeketa: ota: ma:nda: hondo niki
amẹlẹ na apa:talemeeki peneme yaasememe.
20 Kutu pimipate pa ya wekiwandikio. Ikita: mo hande Ketisoma:
kua:neala: Holi Sipitidi amba: koto miniki halememe. Koto ekina: iki
paeyaoma:ta: mo ota: ekita: hone wilimime. 21 Ịma: iki pa:ta: tameiya:
laaso ekita: pa ikana:ma: mo ota:eki hone na wilimiki yeke dia:ya:la:pate
pa mo hone wilimiki handa pueme. Kutupa make mo yayapikieki
ma:nda:ta: mo ota:eki pa:ta: na ipula:me laata: hone ika: wilimiki pua:me.
22 Koto ekina: mo yayapiki pi ala: someta: epi ya:ka:ta:pe. Pa ma:nda:
epima: Yesuta: mo Ketiso dia:me ala: some lataa. Dupiki someta: Keti-
sona: a:nda: tunkiliki somee. Ipikana:ma:ta: Ateke make Eiyeke make
hoki wala:la:me. 23 Ma:nda: epima: a:nda: mo Eiyeke hoki walea:ka:na:ta:
kota: Ateke make hoki wala:la:me. Ma:nda: epima: Eiyeke a:nda: pukima:
homea:ka:na:ta: kota: Ateke make pukima: homa:la:me.
24 Koto ekina: hone wopu witolo hata: mo hande titina: kini pitolo hata:
opimi pi ika: puki pa:ta: mondu hapa:peke. Ikana:ma: a:nda: koto opimi pi
pa u haemeka:na:ta: kota: ikita: mo Eiyeke pita: ipika: Ateke yaapo amẹlẹ
hoto paeyao ta:ma:ni pea halimikie. 25 Kototа: mo hande Ketisoma: niki
pa:ta: kulueke laa pi la: wia: ekita: Da:ta:la:eki lataa.
26 Ịma:ta: do laaso ekita: mo iki makealuekema: taapeleme
wanda:halina:eki iki pa:ta: do laaso handa:e. 27 Koto pa:la:pate iki
pa:ta:ta: Ketisoma: ipika: Sipitidi amba: ka:la:me. Koto ekina: ipika:
Sipitidi iki pa:ta: a:nda: pita: pelia haena:ta: iki wala:peke some ma:nda:ta:
weiya:peke na ya:la:me. Pa ekipeke mo Sipitidima:ta: iki pa:ta: hau
paeyao walieke. Kutupa ipikana:ma: wala:la: ekita: yayapikieki
dia:ya:la:pate ota:ekie. Koto ekina: kota: mo Sipitidima: wala:la:eki
opua pitolo hata: make Ketiso pa:ta: ta:ma:ni pu pelia hapeke ya:la:me.
28 Ota:e. Yaka wekiwandikio. Ipiki yaapo ta:ma:ni pea hapee. Pa
ekipeke ipiki opolo epea:ka:na:ta: nikita: honkopu haasa: ekima: tumbulu
pa:la: tupa: loa:me. Kutupa koto mo ipilia: natena:ta: ipiki handolo hata:
yaala:ma: na homolo polome tupa: loa:me. 29 Ketisota: tikitiki pa:la:me
laata: ika: hone wilimime. Kota: ma:nda: epi ameda tikitiki piki hau pu
haya:ka:na:ta: Koda:na: wekiwandikie laata: ika: hone witolo pelememe.

3

Koda:na: wekiwandiki

1 Mo Apa:ma: niki pa:ta: pukima: homa:la:eki tieke handa:pe. Ipika:
pukima: homa:la: ekita: ota: tieke aneke yalo hata:ta: nikita: Koda:na:
wekiwandiki lelememe. Kota: koto ekina: nikita: ota: ipika: weki-
wandikie. Doeki tekena:ta: do kenke wanda:halima:ta: Koda: na han-
delemeeki yalo niki make na handelememe. 2 Ota: yaka ta:ma:ni sunuo.
Nikita: ameta: Koda:na: wekiwandiki ya:la:pate pa mo wetepena: halo
polome ekita: ại na peneme yaala:me. Koto pa:la:pate mo Ketiso opolo
ipilia: dina:ta: nikita: ipikima: kone handulumeke. Pa ekipeke ipikita:
ota: ipika: hala:eki nika: lekema: handolo polome ekina: loa:me. 3 Pea:
epima: Ketiso pa:ta: dupiki hone puao haya:ka:na:ta: kota: koto somema:

mo Ketisota: ala:ta: ma:nda: na tạlolo hata: pa yako peaa hala: tupa: ipiki make hại peaama:na: pa yako peatiki pu hala:me.
4 Ma:nda: epita: hoke hau pia:ka:na:ta: Koda:na: pi ula:eki yamba:la:la:me. Pa ekipeke hoke hauta: Koda:na: pi ula:eki yamba:la:la: ekie. 5 Ketiso opolo epeeke ekita: nika: hoke hau mea bawaluekema: a:pa:la:me. Kutupa ipiki pa:ta:ta: hokeeki ma:nda: na ula:me laa hone wilimime. 6 Koto ekina: ma:nda: epi Ketiso yaapo hone homeke wia ta:ma:ni pu haya:ka:na:ta: kota: koto someta: hoke hau pa na pu hala:me. Pate ma:nda: epita: hoke hau pa putia pea:ka:na:ta: kota: koto someta: Ketiso ota: na handa:la: make hone na ula:me.
7 Yaka wekiwandikio. Ma:nda:ma: iki na makeaena: lapa:peke. Ma:nda: epima: ota: hau pia:ka:na:ta: kota: koto someta: mo Ketiso pa:la: tupa: tikitiki piki some hala:me. 8 Pate ma:nda: epima: hoke hau pa putia pea:ka:na:ta: koto someta: mo Hoke Temokona:eki hala:me. Pa ekipeke mo Hoke Temokoma:ta: kini pitolo kone hoke hau pa:leke loa:me. Mo Koda:na: Eiyeke opolo a:pa:la: ekita: ota: doeki tekena: pa:la:me. Mo Hoke Temokoma: pa:la:eki hoeyaaluekema: pa:la:me.
9 Ma:nda: epita: Koda:na: eiyeke haya:ka:na:ta: kota: hoke hau pa na putia pu hala:me. Pa ekipeke Koda:na: da:ta:la:eki kone ipiki pa:ta: pila:me. Kutupa Koda:ta: ipika: Apa: yaalo ipikana:ma: hoke hau pa putia pua:peke na ya:la:me. 10 Mo Koda:na: wekiwandiki pita: mo Hoke Temokona: wekiwandiki yaapo ata:ka: tieke pa:la: ekita: dupae. Ma:nda: epima: mo ota: hau na pu o ipika: yankeke pukima: na homo pia:ka:na:ta: ipikita: Koda:na: weki na hala:me.

Pukima: homa: alualu pita:la:eki

11 Ikana:ma: mo hande kini pitolo hata: titina: opimi pita: doe. Nikana:ma:ta: ma:nda: ma:nda: pa:ta: pukima: homa: alualu pu hapa:peke ya:la:me. 12 Nikita: mo hande Keinima: na hando hapa:peke ya:la:me. Ipikita: mo Hoke Temokona:eki hata: ipika: hameke Eipolo kone lu homaeyekeme. Pa ekipeke lu homaeyekepe. Do ekina:yeke loa:me. Mo ipika: pieke hau manuta: tikitiki na pitolo haena: ipika: hamekena: hau manuta: tikitiki pikieki yaalo piekeme.
13 Koto ekina: yaka kame tonuo. Do kenke wanda:halima: iki honditi pia:ka:na:ta: na penkilipa:tia pomia:pa:peke. 14 Mo homa:la:eki mina:pa:lao da:ta:la:eki pa:ta: epoloma: ekita: nika: hone uluma:me. Koto mo nikana:ma: nika: kametonu pa:ta: pukima: homo haloma: ekita: hone ulume laa loa:me. Ma:nda: epima: pukima: na homea:ka:na:ta: ipikita: mo homa:la: ekina: honkopu oto pa:ta: paa hala:me. 15 Ma:nda: epima: ipika: hameke honditi pia:ka:na:ta: kota: koto someta: hali lu homaasa: somee. Kutupa ika: hone wilimima: mo hali lu homaasa: someta: da:ta:la:eki ipiki pa:ta: na ula:me.
16 Nikana:ma: mo pukima: homa:la: ekita: dupa ya:ka:ta:me laa hone witoloma: ekina: teketa: Ketisoma:ta: nika: anketeke mea ipika: da:ta:la: ekita: halea:me. Koto ekina:ta: nikana:ma: make nika: da:ta:la: ekima:ta: nika: kametonu tamba: muluekema: pa hala:peke ya:la:me. 17 Mo hamoko halima: ipika: hameke ala:ta: ma:nda: dia: ya:la:eki handolo hata: kone hameke pa:ta: ipika: puki na halea:ka:na:ta: pa ekieki pea ipikana:ma: Koda: pa:ta: pukima: homolome laa leliepe. 18 Yaka wekiwandikio. Nika: pukima: homoloma: ekita: kakema: homeke o pima: homeke lapeke na ya:la:me. Dia:me. Koto pukima: homa:la: ekima:ta: pa

mo ota:eki peneme yaena: nika: kikima: pitolo hata: homekee. 19 Kota:
kutu pita:la: ekima:ta: mo ota:eki pa:ta: tunaaloma:me laa hone ulumeke.
Kutupa dupita:la: ekima:ta: nikana:ma: Koda:na: leke popelekena: puki
hana: nokopoloma: ekie. 20 Pate nika: hone tekema: alo hata: nikita: hoke
hau poloma:me lea:ka:na:ta: kota: nika: hone uluma: ekita: dupa. Koda:ta:
nika: hone paeyaona: aneke hali yaalo ipikana:ma: ala:ta: ala:ta: paeyao
hone ula:me.
21 Koto ekina: yaka pukipiki ta:ma:ni sunuo. Nika: honema: a:nda:
niki hoke hau na poloma:me lea:ka:na:ta: kota: nikita: Koda:na: leke
popelekena: puki hana: nokopoloma:me. 22 Nikana:ma:ta: ipika: pi
ula: ekimanu opua pitolo make ipiki ta:na: homa: tiaasa: haumanu
pua halomeketa: kota: nikana:ma: ipiki pa:ta: honke la:la: alemanu mu
haloma:me. 23 Kutupa ipikana:ma: mo niki pa:ta: pipee ala: ekita: dupa.
Nikana:ma: ipika: Eiyeke Yesu Ketiso pa:ta: hone tulao hata: make pa mo
hande Yesuma: leeke tupa: kone niki amẹlẹ pukima: homa: alualu pu
hapa:peke. 24 Ma:nda: epima: Koda:na: pi ula: ekimanu opua pia:ka:na:ta:
ipikita: Koda: yaapo tunao hala: make Koda:ta: ipiki yaapo tunao hala:me.
Kutupa mo Koda:ma: niki pa:ta: Sipitidi ka:leketa: kota: Koda:ta: niki
amẹlẹ tunao hala:me hone uluma:me.

4

Mo ota: Sipitidi pita: yayapiki sipitidimanu

1 Yaka pukipiki ta:ma:ni sunuo. Mo Koda:na: Sipitidi moloma:me aleme
wanda:hali paeyao pa:ta: hone na tulaake pa ika: ekita: Koda: pa:ta: yama:
a:pa:la:pe laa amba:la handaa handa:pa:peke. Pa ekipeke mo makeaaso
potopede hali paeyaota: mo kenke honiki paeyao pa:ta: pelemeke loa:me.
2 Dota: ota: Koda:na: Sipitidi ya:ka:ta:me laa handa: ulu peleme tupa:ta:
dupae. Ma:nda: epima: a:nda: Yesu Ketisota: do kenke pa:ta: ota: hali
a:pa hayekeme laa lea:ka:na:ta: kota: ipikita: mo Koda: pa:ta: yama: ipula:
Sipitidi pila:mee. 3 Pate ma:nda: epima: Yesuta: kotoeki na pa:la:me
lea:ka:na:ta: kota: koto someta: mo Koda: pa:ta: yama: ipula: Sipitidi na
pila:me. Koto some pa:ta: pila: sipitidita: mo Ketisona: a:nda: tunkiliki
some pa:ta: yama: a:pa:la:me. Koto ekita: ipiliekee laata: ika: amba: koto
opimitaa. Kutupa ameta: do kenkena: amba: koto a:pa:la:taa.
4 Pate yaka wekiwandikio. Ikita: Koda:na: ekie. Kutupa mo makeaaso
potopede manuta: amba: bepolalememe. Pa ekipeke mo iki pa:ta: pila:
Sipitidita: do kenkena: wanda:hali tukiki pa:ta: pila: sipitidi tupa: dia:me.
Iki pa:ta: pila: Sipitidita: wele wopu pikieki pileke loa:me. 5 Hande
makeaasa: potopede manuma:ta: do kenkena: hau manuna: pi hotu
halememe. Koto ekina: mo kenke hauna: tapakema:ta: do kenke hauna:
tapake haleme ekiyalo koto pi opu halememe. 6 Koto pa:la:pate nikita:
Koda:na:eki haloma:me. Kutupa Koda: pa:ta: hone ula: tapakema:ta: nika:
pi opu halememe. Pate Koda: pa:ta: hone na ula: tapakema:ta: nika: pi na
opilimikie. Kota: koto hau manuma:ta: mo ota: ekina: Sipitidi ya:ka:ta:me
laa make mo yayapiki ekina: sipitidi ya:ka:ta:me laa make nikana:ma:
ana:na: tekili pea handa: u hapa:peke ya:la:me.

Koda:ta: pukima: homa:la:eki

7 Yaka ta:ma:ni tonuo. Nikana:ma:ta: ma:nda: ma:nda: pa:ta: pukima:
homa: alualu pu hamana:e. Pa ekipeke mo pukima: homa:la: hauna:
teketa: Koda:e. Ma:nda: epima: pukima: homea:ka:na:ta: ipikita: Koda:na:

eiyeke hala: make Koda: handa:la:me. 8 Ma:nda: epima: pukima: na
homo haya:ka:na:ta: ipikita: Koda: na handa:la:me. Pa ekipeke Koda:ta:
pukima: homa:la:ekie. 9 Kutupa Koda:ma: ipika: Weki homeke do
kenkena: tapaala: ekima:ta: ipika: pukima: homa:la:eki peneme yaala:me.
Nikana:ma: mo weki pa:ta: yama: da:ta:la:eki miomono yeke pa:la:mee.
10 Pukima: homa:la: ekita: dupae. Nikana:ma: Koda: pa:ta: pukima: ho-
momeke handa dia:ya:la:pate pa ipikana:ma: niki pa:ta: pukima: homolo
hata: ipika: weki tapaala: ekima:ta: nika: hoke hau paeyao paeyawala:me.
11 Yaka ta:ma:ni tonuo. Koda:ma: nikita: koto tupa: pukima: homo
haya:ka:na:ta: kota: nikana:ma: make ma:nda: ma:nda: pa:ta: pukima:
homa: alualu pu hapa:peke aleo. 12 Homekesiki ma:nda:ma: Koda: na
handa:la:pate pa nikana:ma: a:nda: ma:nda: ma:nda: pa:ta: pukima: homa:
alualu pu homoma:ka:na:ta: kota: Koda:ta: niki amẹlẹ ta:ma:ni pea hata:
ipika: pukima: homa:la: ekita: niki pa:ta: tikitiki yao pitaala:me.
13 Nikita: Koda: amẹlẹ ta:ma:ni pea haloma: make ipikita: niki
amẹlẹ ta:ma:ni pea hala: ekita: nikana:ma: hone uluma:me. Pa
ekipeke ipikana:ma:ta: niki pa:ta: ipika: Sipitidi ka:la:mee. 14 Kutupa
nikana:ma: handoloma: ekita: pa mo Atekema: ipika: Eiyeketa: do kenke
wanda:halina: pa:ta:la:la: some tapaala:me laa ma:nda: ma:nda: pa:ta:
la hala:tiki pu haloma:me. 15 Ma:nda: epima: Yesuta: Koda:na: Eiyekee
lea:ka:na:ta: kota: koto someta: Koda: yaapo ta:ma:ni pea hala: make
Koda:ta: ipiki yaapo ta:ma:ni pea hala:me. 16 Kutupa mo Koda:ma:
niki pa:ta: pukima: homa:la: ekita: nikana:ma: hone witolo hata: hone
tulaaloma:me.
Koda:ta: pukima: homa:la:ekie. Koto ekina: ma:nda: epita: pukima:
homa:la:eki pa:ta: haya:ka:na:ta: kota: ipikita: Koda: yaapo ta:ma:ni pea
hala:me. Kutupa Koda:ta: ipiki yaapo ta:ma:ni pea hala:me. 17 Nikana:ma:
mo Pi Yokaalu Pilie Natena:ta: pa honkopu hao halo poluekema: yeketa:
mo pukima: homa:la: ekita: niki pa:ta: ankulao pitaala:me. Kutupa
nikana:ma: miniki halumekee. Pa ekipeke nika: do kenkena: hao pe-
oloma: ekita: mo Ketisona: ekima: kone handa:leke loa:me. 18 Pukima:
homa:la:eki pa:ta:ta: paala: pa:la:eki na ula:me. Ota: tikitiki piki pukima:
homa:la: ekima:ta: mo paala: pa:la:eki pendulu baasa:me. Koto ekina:
ma:nda: epi paala:ma: homea:ka:na:ta: mo pukima: homa:la: ekita: ipiki
pa:ta: tikitiki yao na pitaala:me. Pa ekipeke paala: pa:la: ekita: mo hoke
yenki pa:ta: apa:taleke loa:me. 19 Koda:ma:ta: niki amba:la pukima: home-
eke handaa nikana:ma: make pukima: homo haloma:me. 20 Kota: ma:nda:
epima: Koda: pa:ta: pukima: homolome alo hata: kone ipika: kame honditi
pia:ka:na:ta: kota: ipikita: yayapiki pi ala: somee. Pa ekipeke mo ipika:
lekema: handa:la: kameta: pukima: na homolo haya:ka:na:ta: kota: mo
ipika: lekema: na handa:la: Koda: pa:ta: make pukima: homa:peke na
ya:la:me. 21 Mo hande Ketisoma: niki pa:ta: ka:la: pi ula: ekita: dupae.
Ma:nda: epima: Koda: pa:ta: pukima: homea:ka:na:ta: kota: ipikita: mo
ipika: kame pa:ta: make pukima: homa:peke ya:la:me la la:la:me.

5

Kenke hau bepolaloma:eki

1 Ma:nda: epima: Yesuta: Ketisoe laa hone tulaeya:ka:na:ta: ipikita:
Koda:na: eiyeke hala:me. Kutupa ma:nda: epima: ateke pa:ta: pukima:
homea:ka:na:ta: kota: ipika: eiyeke make pukima: homa:la:me.

2 Nikana:ma: Koda: pa:ta: pukima: homolo make ipika: pi ula: ekimanu
opua pu haloma: ekita: kota: kotota: ipika: wekiwandiki make pukima:
homoloma:me laa pa handoloma:me. 3 Nika: Koda: pa:ta: pukima:
homoloma: ekima:ta: kota: ipika: pi ula:eki opua pitoloma:eki konee.
Kutupa ipika: mana: pi manuma:ta: niki ka:nda: na peaasa:me. 4 Paa
ekipeke Koda:na: wekiwandiki paeyaoma:ta: do kenke hauta: ota:
ana:na: bepolapeke ya:la:me. Kutupa nika: hone tulaaloma: ekima:ta:
do kenkena: hau bepolatia pu haloma:me. 5 Kota: epima: do kenkena:
hau bepolaapeke ya:la:pe. Mo Yesuta: Koda:na: Eiyekee laa hone tulaasa:
somema: homekee.

Yesu Ketisona: wekitisimanu

6 Yesu Ketisota: mo ikalima: bapitaisi pita:la: hauna: make ipika: we
holo pieke hauna: make epeekeme. Ipikita: mo ikalina: hau homekena:
na epeekepate pa mo ikali pita: we yaapo telipuna:na: epeekeme. Kutupa
mo Sipitidima: kone peneme yaasota: do hauta: ota:ekie laa ala:me. Pa
ekipeke mo Sipitidita: ota: ekie. 7 Do ekina: wekitisi haasa:eki manuta:
tepoe. 8 Mo Sipitidi make mo ikali make mo we make koto hau tepoma:ta:
homeke peneme yaasa: pi kone alememe. 9 Nikana:ma:ta: do kenke
halina: peneme yao ala: pi hone tulao haloma:pate pa Koda:na: peneme
yaasa: pita: ota: honkopu wotu hala:me. Kutupa ipika: peneme yaasa:
pita: ipika: Eiyekena: alo hata: la:la:me. 10 Koto ekina: ma:nda: epima:
mo Koda:na: Eiyeke pa:ta: hone tulaeya:ka:na:ta: kota: koto mo Eiyekena:
alo hata: peneme yaasa: pita: ipika: puki pa:ta: ula:me. Pate ma:nda:
epima: a:nda: Koda:ma: leeke ekimanu pa:ta: hone na tulaeya:ka:na:ta:
kota: ipikana:ma: Koda:ta: yayapiki pi ala: somee ala:me. Pa ekipeke
koto somema:ta: mo Koda:ma: ipika: Eiyekena: alo hata: la:la:eki hone
na tulaala:me loa:me. 11 Mo peneme yao ala: pita: doe. Koda:ma:ta:
niki pa:ta: da:taa hao hala:eki ka:la:me. Kutupa do da:ta:la: ekina: teketa:
ipika: Eiyekee. 12 Ma:nda: epima: mo Eiyeke mạ:na:la: someta: kota: mo
da:ta:la:eki u hala:pate pa mo Koda:na: Eiyeke na mạ:na:la: some ipikita:
da:ta:la:eki na wia hala:me.

Da:taa hao hala:eki

13 Ịma: iki pa:ta: do laaso ekita: mo da:ta:la:eki ikana:ma: amba: mele-
meme laa hone uemena:yeke pitolome. Koto mo Koda:na: Eiyeke pa:ta:
hone tulaaseme wanda:hali iki pa:ta: loa:me 14 Nikita: Koda:na: leke
popelekena: honkopu mọloma:me. Pa ekipeke mo nikana:ma: ipika:
hone pa:la: ekina: ala:ta: ma:nda: honke loma:ka:na:ta: ota: opita:la:me
laa nika: hone uluma:me. 15 Nikana:ma: ipiki pa:ta: honke la:tiki pu
haloma:eki manuta: ota: opu hala:me hone ula:me. Kutupa koto ekita:
ota: ekie laa hone uma:ka:na:ta: kota: ipiki pa:ta: alemanu honke la:tiki
pitolo hata: ku hala:me hone uluma:me.

16 Iki amẹlẹ homekema: ipika: hamekema: mo homena: na la:la: hoke
hau ma:nda: pita:la:eki handea:ka:na:ta: kota: mo somena:eki Koda: pa:ta:
yeni peaapeke ya:la:me. Kutupa Koda:ma: ipiki da:taena: lelieke. Koto
hauta: pa mo homena: lapeke na ya:la: hoke hau pu haleme wanda:hali
pa:ta: loa:me. Pate mo homa:la:eki pa:ta: hatuku polo pa:la: hoke hauta:
ta:ta: ma:nda:e. Koto hauna: Ịma:ta: Koda: pa:ta: yeni pea:peke laa na
loa:me. 17 Tikitiki na piki hau pita:la:eki paeyaota: hoke haue. Pate mo
homa:la:eki pa:ta: na hatuku pula: hoke hau make ula:me.

18 Nikana:ma: mo Koda:na: weki wandikima:ta: hoke hau pa na pitolo
ombu hala:me laa hone uluma:me. Pa ekipeke mo Koda:na: Eiyekema:
iki handeteke hala:me ekita: mo Hoke Temokoma: iki hoeyaapeke na
ya:la:me. 19 Do kenketa: mo Hoke Temokoma: kilu tombuao hala:pate pa
nikita: Koda:na:eki haloma:me laa hone uluma:me.
20 Nika: hone uluma: ekita: mo Koda:na: Eiyeketa: niki hone lenkipa
wita:la:eki kulu a:pa:la:me. Pa ekipeke nikana:ma: mo ota: Koda: hone ulu
poloma: tupa: pa:la:me. Ipiki amẹlẹ hone homeke witolo hata: pa ipika:
Eiyeke Yesu Ketiso kone hone homeke wia haloma:me. Ipikita: mo ota:
Koda:e. Kutupa ipikita: deto hala: ekina: tekee. 21 Yaka wekiwandikio.
Mo yayapiki koda:manu teke pa:ta: na hapa:peke.

Dionima: yaapo peao tapaeyeke wapee

1 Ita: you halima: mo hande yaka pukima: homolo ankula: ankula:
pa:ta: do tameiya: tapaasome. Ima: homeke dia:ya:la:pate mo hande
ota:eki hone ula: wanda:halima: make iki pukima: homelememe. 2 Pa
ekipeke mo hande ota: ekita: niki pa:ta: u pelia hala: ekina: wetepe nina:
make niki amelę pa u halieke.
3 Nika: Apa: Koda: make mo Apa:na: Eiyeke Yesu Ketiso ipiliki
telipuna:ma: a:ta:ma: homolo tamba: mina:la:eki make pa hameke
a:ta:ma: homa:la:eki make puki lopa:niaasa:eki make niki pa:ta: ota:eki
pita: pukima: homa:la:eki yaapo pa:ta: yama: kina:e.

Ota:eki pita: pukima: homa:la:eki

4 Naka: mandane weki wandikita: mo hande Apa:ma: niki pa:ta: ota:
pia:pa:peke la:la: tupa: ota:eki pa:ta: halemeeki handa: u hao Ita: ta:na:
tiekema: homoa:me. 5 Koto ekina: mo wanda:o niki paeyaoma: pukima:
homa: alu alu pumana:e laa alome. Do wape laaso hata: neke pa:ta:
alo pita: panake pi ula:eki dia:ya:la:pate hande amba: titina: kini pitolo
hata: wia haloma: pi ula:eki konee. 6 Do Ima: alo pukima: homa:la: ekina:
teketa: nikana:ma: ota: Koda:na: pi ula:eki oto pa:ta: ota: hamana:e laa
loa:me. Mo hande titina: pi ula:eki opeleme ekita: ikana:ma: mo pukima:
homa:la:eki pa:ta: ota: hapa:peke la:la:eki opelememe.
7 Mo Yesu Ketisota: ota: kenke hali epeekeme laa hone na wilimi
makeaaso hali wopu do kenke honiki honiki pominelememe. Kutupiki
some a:nda:ta: makeaaso hali make Ketisona: a:nda: tunkuliki halie.
8 Koto ekina: leke leke lo hapa:peke. Pa ekipeke mo hande mulueke laa
e pokeleme ekita: ma:nda: na alupaake pa ana:na: kone miomena: yeke
loa:me.
9 Ma:nda: epima: Ketisoma: waleekeeki pa:ta: na hake pa ankulao
mo pate leke pea:ka:na:ta: kota: Koda:ta: koto some yaapo na hala:me.
Pate epima: mo wala:la:eki pa:ta: haya:ka:na:ta: kota: Koda: A:taala:ta:
koto some pa:ta: halepeme. 10 Koto ekina:ta: ma:nda: epima: dupiki
wala:la:eki na mea epea:ka:na:ta: koto someta: ika: da pa:ta:manu na
handa: mea:pa:peke. Kutupa ipiki pa:ta:ta: Puki lopa:niaasa:eki neke
pa:ta: wina:e pi na lapa:peke. 11 Pa ekipeke ma:nda: epima: koto some
pa:ta: Puki lopa:niaasa:eki neke pa:ta: wina:e lea:ka:na:ta: kota: koto some
ipikita: mo halima: pu hala: hoke hau manuna: yankeke hala:me.

Paeyaaso pimanu

12 Ima:ta: iki pa:ta: la kia:peke pita: wopu ula:pate mo wape laapeke
tameiya: pita: wape laasa: tanu yaapota: paaso hata: yaka honema:ta: I
a:pa iki amelę pita: pimanu lomana:e. Pa ekipeke niki paeyao ta:na: tieke
pulu pa:la: tupa: loa:me.
13 Kutupa naka: asina: weki wandikima:ta: ika: a:talo pimanu tapaase-
meme.

Dionima: tepo peao tapaeyeke wapee

1 Ita: you halima: mo yaka pukima: homolo yankeke Kaiasi pa:ta: do
tameiya: tapaasome.
2 Yaka yankekeo. Ima: neke yeni peaaso ekita: mo naka: pitele hau-
manu paeyao epeke tupa: puelena: make naka: loke pa:ta: yeni ma:nda:
na hake honkopu hao halena: loa:me. Hande naka: temoko epeke
tupa: hala: ekita: Ima: amba: hone witolo loa:me. 3 Mo mandane Ketiso
kamemanu opolo a:pa nakana:ma: mo ota:eki pa:ta: ki hone na wiki pa
putia pulieki a:pa lemeke handaa Ita: ta:na: tiekema: homoa:me. 4 Naka:
hoto paeyao mo hande ota:eki pa:ta: hao hale tupa: loa:me. Yaka weki
wandikita: mo ota:eki pa:ta: halemeeki opitoloeki homekema: Ita: ta:na:
wopu peaasa:me.

Kaiasi yeiya: laasa:eki

5 Yaka yankekeo. Nakana:ma:ta: mo naka: Ketiso tapake pa:ta: kima:
na homeke tamba: mu hale tupa: kone mo neke na handeke Ketiso
tapake pa:ta: make homeke tupa: kone tamba: mu haleme. 6 Koto
wanda:halima:ta: do haleme siosi tapake pa:ta: naka: pukima: home-
leeki a:pa la halememe. Koto wanda:hali ika: pota: pulimi ale pa:ta:
Koda: ta:na:ma: homaalo peleme tamba: mea:peke laa honke alome.
7 Pa ekipeke ikana:ma:ta: mo hone na tulaaleme wanda:halina: tamba:
mina:la: ekita: kiaaso hata: Ketisona: e pokaaluekema: ika: kone kini
pimime. 8 Koto ekina:ta: niki Ketiso wanda:halima:ta: dupiki wanda:hali
tamba: mumana:e. Pa ekipeke ika: mo ota: ekina: e pokelemeeki
telipumana: loa:me.

Daeoda:ta:pisi pita: Dimiditiasi yaapo

9 Ima:ta: mo siosi wanda:hali pa:ta: doka:tiki tameiya: siki
tapaowa:pate mo siosina: handeteke hala: hali haluekee hone wieke
hali Daeoda:ta:pisima:ta: Ima: alo pi ma:nda: ota: na opu hala:me. 10 I
epoa:ka:na:ta: kota: Ima:ta: ipika: pa:la: haumanu paeyao lo kelalueke.
Ipikana:ma: niki pa:ta: keke pi la:la: ekimanu make mo ipika: yayapiki
pimanu lo hala:eki paeyao tonka:na: loa:me. Do hande haumanu
homeke ana:e hone na u hala:pate ipikana:ma:ta: mo kimisu ipilimi
Ketiso kamemanu epemeka:na:ta: na handa: milieke. Kutupa handa:
muluekema: taapo haleme wanda:hali make sa:sa: pea mo yeni da
mina:pa:lao hama pena: lena: loluekema: taapo hala:me.
11 Yaka yankekeo. Mo hokeeki na moka:la handeketa: mo epekeeki
homeke moka:la handa:peke. Ma:nda: epima: epekeeki pia:ka:na:ta:
ipikita: Koda:na: ekie. Ma:nda: epima: hokeeki pia:ka:na:ta: ipikita: Koda:
na handeke some hala:me.
12 Paeyaoma:ta: Dimiditiasita: a:pa:la:me lo halememe. Ipikita:
Koda:na: ota: pima: kone a:pa:la:me lo hala:me. Kutupa nikana:ma: make
homeke pi kone lo haloma:me. Kutupa nakana:ma:ta: nikana:ma: aloma:
ekita: ota: ekie hone wilime.

Paeyaaso pimanu

13 Ima:ta: neke pa:ta: la kia:peke pita: wopu ula:pate mo wape laasa:
tanuma: laapeketa: I ki pa:la:me. 14 Yaka honema:ta: neke koto kone
handolo ipulu hata: pimanu lopana:e.

15 Puki lopaːniaasaːeki neke paːtaː winaːe. Nakaː yankeke tonu paeyaomaː aːtaloe lo tapaasememe. Nikaː yankeke tonu paːtaː aːtalo lawaapekee.

Diudima: tapaeyeke wapee

1 Ita: Diudi Dia:mesina: hameke hande Yesu Ketisona: e pokaaso hal-
ima: loa:me. Ima: do tameiya:ta: mo hande Koda:na: wi la:la:eki opeleme
wanda:hali iki pa:ta: tapaasome. Dota: mo hande Apa: Koda:na: pukima:
homa:la:eki oto pa:ta: haleme make Yesu Ketisona: handeteke hala:eki
pa:ta: haleme wanda:hali iki pa:ta: loa:me. 2 A:ta:ma: homa:la:eki make
puki lopa:niaasa:eki make pukima: homa:la:eki manuma: make tumba
ankou ala: ekita: ika:eki ya:na:e.

Yayapiki pi wala:la: haliweki

3 Yaka yankeke tonuo. Ima:ta: mo hande Koda:na: pa:ta:la:la:eki
mu haloma: ekina: iki pa:ta: tameiya: tapaaluekema: taapoa:me.
Pate Koda:ma: hoto homeke mo hone tulaasa: ekita: ipika: maleke
lila: wanda:hali pa:ta: handeteke haena: haleekeeki ma:nda:ma:
hoeyaama:na: honkopu hao hamena:yeke Ima: do sutiaasa: tameiya:
ai koto kone tapaanoe hone ua:me. 4 Pa ekipeke mo mandane Koda:
hoki waleleme wanda:halita: niki honditi pea niki tukiki pa:ta: a:mbao
honda: pambelememe. Ika: hoke haumanu piteleme pota: manuna:
waleke wiaaso mo nika: Koda:na: a:ta:ma: homolo tamba: mina:la: pi
ale hoeyaaluekema: make Tekehali Yesu Ketiso nika: you hali homeke
kiaaseme wanda:halie. Ikita: hoke hau pelememe laa maleke lia wieke
ekita: mo Baibolo pi manuma: amba: kiake la: wiekeme. 5 Do handeeki
manuta: ika: hone wilimipate Ima: iki paa hone u tiaaso ekita: Koda:ma:
hande Isulai wanda:hali mo Idiepi kenke pa:ta: pa:ta:la: mea tapao kone
paa wetepena: ipiki pa:ta: hone na tulaemeke wanda:hali hoeyaeyeke
ekina: loa:me. 6 Kutupa make mo hande enisolo manuma:ta: ika: ota:
epeke tupa: handeteke haemekeeki pa:ta: na hake ika: epeke da hoki
walemekeeki hone wipee. Ikita: oni oto nane timba: la:papeke pa:ta: ota:
na paeke pa u halo pa:la: senipu manuma: hotaala:me. Koda:ma: ikita:
mo hande Aneke natena: pi yokaalu pina:yeke yu wia haena: la:la:me
hone wipee. 7 Hande Sodomo Komoto daoni yaapo make teke pa:ta:
hayeke daoni sunu tonka:na: hone wopu wipee. Koto wanda:halima:ta:
mo hande enisolo manuma: pieke tupa: kone loke apa:taasa: haumanu
make yankeke yaapo kone loke apa:taasa: haumanu pa:ta: ika: loke hala:
moneaemekeme. Ikita: wanda:hali paeyao pa:ta: kinki pitolo mo hande
hoto paeyao pa to hala: ti ulekena: tanda leke melememe.

8 Homeke tupa: kone do niki tukiki pa:ta: honditi pea honda: pam-
beleme wanda:halima:ta: ika: upama: wala:la:eki teliolo hata: ika: loke
pa:ta: kone hoke hau pu halememe. Ikana:ma:ta: Koda:na: handeteke
hala: ekita: pa pina:ma: hone witolo hata: oli manda hala: seliapo piki
enisolo titita: la la pu halememe. 9 Hande you enisolo Maikoloma: kone
kotoeki na piekeme. Ipikana:ma:ta: Sadani yaapo mo Mosesina: tokota:
epima: milia:pe laa kake neli pitolo hata: kone Maikoloma:ta: mo Sadani
pa:ta: yaala: peake pimanu na leekepate pa Tekehalima: neke hando
lena:e leekeme. 10 Koto pa:la:pate do wanda:halima:ta: mo ikana:ma:
hone wopu na wilimi pimanu kone la la pea hoeyao halememe. Mo
tikene hala: yeti sayalema: piteleme tupa: ika: lokema: kone pu tiaasa:
hau manuma: kone iki hoeyao hala:me. 11 A:pa:e. Iki pa:ta: epolo pa:la:eki

I paala:e. Ikana:ma:ta: mo hande Keinima: mieke pota: ta:elememe. Kutupa manina: hauna: mo hande Beilamema: ata:ka: peaeyeke tupa: ikana:ma: make ika: kone koto pelememe. Ikana:ma:ta: hande Kotaama: pi na opiki ipika: hone pa:la: hau pea homeeke tupa: iki make homeke hau kone pea homelememe.

12 Ika: yaala:ma: na homeke kikana: hau leke piteleme ekima:ta: ikita: mo hande ika: epeke ne noluekema: mombolo haleme ale pa:ta: haipiki alemanu taleke nono pa:la:me. Ikana:ma:ta: iki homeke handeteke haluekema: ika: kone hone u halememe. Ikita: mo hande lako na epeke alena: pa poma: tita:la: koama: handelememe. Ikita: mo hande bapi paena: kone kiliki na a:eta:la: tima: handaa ika: teke tonka:na: yoka:pa wia ota: homeke nono piki ti manuma: handelememe. 13 Ikita: mo hande keaasa: dawala homa: handaa ika: yaala:ma: na homeke hau manuta: mo hande ikali dakodako peneme yao wala:la: ekima: handelememe. Ikita: mo hande pomu lopeleme hombulanka:ma: handelememe. Koda:ma:ta: mo wanda:halina: hoto paeyao pa hao halo peleme timba: kitii la:papeke da panda: wamo pea wiala:me.

14 Mo titina: hali A:da:ma:na: eiyekema: monduma: monduma: pea a:pa yunki mindiki peao mendieke hali Inokoma:ta: amba: kiake la: wiekeeki manuta: dupae. Hande Tekehalima:ta: ipika: yata:pea:peke na yeke yakopiki enisolo titi amele ipulu hata: 15 wanda:hali paeyao pa:ta: pi yokaalu pita:la:eki mea ipilieke. Koto natena:ta: mo hande Koda: hoki walo haleme wanda:halina: Koda: kiake haumanu pu haleme ekina: ipikana:ma: yenki haluekema: maleke lilieke. Koto tupa: kone mo Koda: hoki wala hoke hau pu haleme wanda:halima: ipiki pa:ta: keke pimanu lo haleme ekina: homeke hau kone pilieke laa leekeme. 16 Do wanda:halita: hoto paeyao hambilikima: hambilikima: pea ma:nda: la:mea tiao halememe. Kutupa ikana:ma:ta: ika: lokena: hone pa:la: ekimanu tolu hata: ika: kone hakoko lu halememe. Kutupa ika: pota: pilaluekema: ma:nda: pa:ta: pukineke pimanu lo halememe.

Pota: wala:la:eki pita: kinki pita:la: pi yaapo

17 Yaka yankeke tonuo. Hande nika: Tekehali Yesu Ketisona: aposolo haliwekima: amba: iki la kimikieki hone wopu u hapa:peke. 18 Ikana:ma: iki pa:ta: alota: Hande paetolo natemanu epea:ka:na:ta: iki ki taataa pea ika: Koda: kiaaseme hone pa:la: haumanu tolu haleme wanda:hali opolo ipilimikie laa lemekeme. 19 Do ika: lokena: hone pa:la: hau manuma: handeteke hata: mo hande ka:taasa: hau pu halememe. Ikita: mo hande Sipitidi na pila: wanda:halie.

20 Koto pa:la:pate ya yankeke tonuo. Ikana:ma:ta: ika: mo hande wataapeke na ya:la: ta:ta: putupa ula: hone tulaasa:eki pa:ta: puki hana: noka:pa:tiki pu hapa:peke. Holi Sipitidina: honkopuma: yeni pu hapa:peke. 21 Kutupa ikana:ma:ta: mo nika: Tekehali Yesu Ketiso ipika: a:ta:ma: homolo kita:la: deto hala:eki muluekema: yu wia: hata:ta: Koda:na: pukima: homa:la:eki oto pa:ta: hapa:peke. 22 Hone eleke eleke ula: wanda:hali pa:ta:ta: a:ta:ma: homa:la:eki wala:pa:peke. 23 Mandane wanda:halita: oni ti uleke pa:ta: homaama:na: pa:ta:la: mea:pa:peke. Kutupa mo mandane wanda:halina: peleme hoke hauma:ta: ika: dau manuna: wema: handeke ale taleke nono pa:la: ekita: honditi pitolo kone paala: piki hata: a:ta:ma: homa:la:eki wala:pa:peke.

Ta:na:ma: homolo yeni pita:la:eki

24 Koda:ma:ta: iki lopaama:na:yeke ana:na: handeteke hala:me. Kutupa
mo ipika: pa̱a̱ pu hala: alena: pua hamena: yeke ipikana:ma: iki ana:na:
hatuku pua:peke ya:la:me. Koto pa:ta:ta: ikita: ata:ka: ma:nda: na piki
ta:na: pita:la: ekina: tumbulu bao halimikie. 25 Do Koda: homekema:ta:
nika: Tekehali Yesu Ketiso pa:ta: yama: niki pa:ta:la:la:me. Koto ekina:
nikana:ma:ta: ipika: biki yeiya: laamana:e. Ipikita: titina: kini hata:
honkopu tieke haena:e. Kutupa ipikita: ala:ta: ala:ta: paeyaona: you hali
haena:e. Ipikita: amba: make ame make wetepe nina: make do tupa: kone
hao haena:e. Kutu pina:e

Dota: Yesu Ketisoma: Dioni pa:ta: peneme yaeyekeeki

1 Do bukata: mo Yesu Ketisona: peneme yaeyeke haumanu lao ula:
bukae. Koda:ma: do peneme yaasa: haumanu haleeke ekita: ipika:
e pokaasa: wanda:hali pa:ta: koto kone pulu piekeeki waluekema:
piekeme. Ketisoma:ta: ipika: e pokaasa: hali Dioni pa:ta: ipika: enisolo
tapao dupiki haumanu walena: leekeme. 2 Kutupa Dionima:ta:
ipikana:ma: handeeke haumanu paeyao la:la:me. Do lao ula: pita: mo
Koda:ma: la:la: pi make Yesu Ketisoma: ota: tupa: peneme yaala: pie.
3 Ma:nda: epima: do buka pa:ta: la: ula: ekimanu ipula: ekita: Koda:ma:
ota: epeaasa:me. Kutupa make epi amedama: do la: ula: pimanu opi-
tolo hata: ika: puki tukiki nane mendimika:na:ta: ikita: Koda:ma: ota:
epeaasa:me. Pa ekipeke do haumanu pulu pa:la: nateta: teke pa:ta:
ya:leke loa:me.

Watake hata: siosi pa:ta: wape tapaeyekeeki

4 Ita: Dionima: mo Eisia kenke nane hala: watake hata: a:ta: alome. Ame
do make hala: amba: make hayeke wetepena: make epolo pa:la: Koda:ma:
a:ta:ma: homolo tamba: mina:la:eki pita: puki lopa:niaasa:eki yaapota:
iki pa:ta: kina:e. Koto tupa: mo Koda:na: handeteke pila: sea tikitikina:
haleme watake hata: sipitidi manuma: make kina:e. 5 Kutupa make mo
Koda:na: pi ota: tupa: laasa: hali mo hande homa:la:eki bepolao tiaeyeke
titina: hali make do kenke honiki paeyaona: kini haliwekina: handeteke
hala: hali Yesu Ketisoma: make homeke hau kone pina:e.

Ipikana:ma:ta: niki pukima: homo hala:me. Ipika: a:ka:tei wape piki
tina: lopeeke wema:ta: nika: hoke hau pa:ta: niki ka:la:pa: tapaala:me.
6 Kutupa ipika: Apa: Koda:na: e pokomono nikita: ipika: kilu tombuao
hala: ekina: yeni peao haleme wanda:hali hamono la:la:me. Yesu Ketiso
pa:ta:ta: paa pita:la:eki make wele pita:la:eki make hoto paeyao pa utia
pu haena:e. Kutu pina:e.

7 Ipikita: ya hapi manda oli ipula: handa:e. Paeyaoma: handilimikie.
Mo ipiki ikoko lia doloma: awemeke haliwekina: make loa:me. Kutupa
do kenkena: hala: wanda:hali paeyaoma:ta: ipiki handolo hata: e tieke
lelimikie. Koto ekina:ta: kutu pilieke.

8 Mo Aneke Tekehali Koda:ma: alota: Ita: ota: titina: ota: wetepe sale
nane makee laa Ita: ame do halo make amba: haowa: make wetepena:
make epolo polo halie ala:me lea:me.

Dionima: Ketiso handeekeeki

9 Ita: ika: kame Dioni Yesuna: hoki nane teliolo halie. Ipika: Kilu
Tombuao Hala:eki pa:ta: haleme ekina: ki hone na wiki Pina:e laa tanda
mineleme ekina: putupoloma: yankekema: loa:me. Ita: Koda:na: pi
walaawa: ekina: make Yesuma: ota:eki peneme yaeyekeeki walaawa:
ekina: Ita: mo dawalama: dupake Pa:timosi kenke siki pa:ta: hano lele-
meme. 10 Mo Tekehalina: natena:ta: hande Sipitidima: I handeteke hata:
e pokea:me. Kutupa bu kanakena: ema: handeke pi hola:make tiekema:
yaka hoki nane pi lea:eki opua:me. 11 Dupa lea:me. Nakana:ma: do
handolo peleeki manuta: wape laaniao kutupa mo bukata: mo watake

hata: daoni manuna: siosi pa:ta: tapaapeke. Epesese Semena Pekamamo
Daetaeda Sadisi Pila:delepia make Leiodisiamanu pa:ta: loa:me lea:me.
12 I̱ pa:ta: pi ala:ta: epima: ala:pe laa la:ka:la: moneawa:pate handeta:
watake hata: koloma: wepiki ola:pake keo panka:la: alemanu handoa:me.
13 Kutupa koto alemanu anka:lopuna:ta: halima: handeke nono piki
alema: hake piki dau hokulu oni ipika: anke ana:na: wataapekeeki
yameekeme. Kutupa make koloma: wepiki beleke ipika: hakokona:
adoto pia:me. 14 Ipika: you pita: itiki yaapota: mo hake pupapeke sipisipi
itikima: handa o hake pupapeke yahapima: handeke alema: handa make
ipika: leketa: ti to hala: ti haaleke ekima: handea:me. 15 Ipika: anketa:
mo epeke tupa: wamo pea mulamula kitao wiki koloma: handeke nono
piki ale batasima: handa leke yale yale peata: ipika: pi ho̱la̱:maketa: mo u
tieke laa lopa:la: ikali do̱u̱ma: handea:me. 16 Ipika: popeke nane kikina:ta:
watake hata: hombulanka:manu miniki hata: ipika: kake pa:ta:ta: mo ne
hake kake yaapo hake bainasi opolu baeya:me. Ipika: leke popeleketa:
mo you tikekena: tala: natema: handeke pa̱a̱ tieke pia:me.
17 I̱ma: ipiki handoa: dina:ta: amba: homeke halima: handaa ipika: anke
teke pa:ta: lopoa:me. Kutu pueketa: ipikana:ma: ipika: popeke nane kiki I̱
manda witolo hata: alota: Paala:ma: na homa:pee. I̱ta: ota: titina: make
ota: wetepe sale nane makee. 18 I̱ta: deto hala: halie. I̱ta: homoa:pate
ameta: tiao hoto paeyao pa hatia pu hala: hali halome. I̱ma:ta: homa:la:
ekina: make mo homo hala: kenkena: pota: ki handeteke halo halie.
19 Koto ekina:ta: do handele alemanu paeyao make wetepe nane pulu
pa:la: ekimanu make paeyao laaniae. 20 Do yaka popeke nane miniki
halo watake hata: hombulanka: manuna: make do watake hata: koloma:
wepiki ola:pake keo panka:la: alemanu yaapona: a:mbao ula: teketa:
dupae. Do watake hata: hombulanka: manuta: mo hande watake hata:
siosi manuna: enisolomanue. Kutupa do watake hata: ola:pake keo
panka:la: ale manuta: mo hande watake hata: siosimanue lea:me.

2

Epesese siosi pa:ta: pi tapaeyekeeki

1 Mo Epesese siosina: enisolo pa:ta: dupa lae. Do pita: mo hande
watake hata: hombulanka:manu ipika: popeke nane kikina: miniki hata:
mo watake hata: koloma: wepiki ola:pake keo panka:la: ale anka:lopuna:
pomina:la: somema: tapaasa:me.
2 Ika: peleme hau manuta: I̱ma: hone ulume. Ika: honkopu hao
e pokelemeeki make ika: homu pea yu wia halemeeki make loa:me.
Ikana:ma: mo hoke haliweki na handoma: tiake make mandane hali-
wekima: ikita: aposolo haliwekie aleme tapaketa: hande hande pea
dia:yaota: yayapiki pi alo lemeka:ta:me laa handa: wilimime. 3 Ikita:
homu pea yu wia halememe. Kutupa ikita: yaka ekina: kone tanda
nalo hata: na kiaalememe. 4 Koto pelemepate ameta: iki pa:ta: alo pita:
dupa. Ikana:ma: amba: titina: I̱ puki kitolo pimi tupa: ameta: puki na
kelememe. 5 Iki pua lopeleme tupa: hone wipee. Ika: hoke hau hoki
walaa amba: titina: pimieki paa pipee. Ikana:ma: ika: hoke hau hoki na
walemeka:na:ta: I̱ma: iki pa:ta: a:pa mo ika: ola:pake keo panka:la: ale
ipika: u hala: ale mina:pa:laena: lolueke. 6 Pate I̱ ta:na: putiaaseme hauta:
doe. I̱ma: mo Nikoleitani tapakema: pu haleme haumanu kiaaso pitolo
tupa: kone ikana:ma: make kiaasememe.

7 Haleke haemeka:na:ta: kota: mo Sipitidima: mo siosimanu pa:ta: lo
hala:eki manuta: ota: opua:pa:peke ya:la:me. Ma:nda: epima: a:nda: pea
bepolaeya:ka:na:ta: kota: Ima: mo Koda:na: e pa:ta: opa:la: da:ta:la: tina:
kiliki nena: waleke halueke.

Semena siosi pa:ta: pi tapaeyekeeki

8 Mo Semena siosina: enisolo pa:ta: dupa lae. Do pita: mo hande titina:
make wetepena: make hala: halima: ala:me. Ita: homaaka:na: paa da:taa
halo somee ala:me.
9 Ika: ka:nda: manuta: Ima: hone ulume. Ikita: nate hali halemepate
ikita: ota: hamoko halememe hone ulume. Diu wanda:hali dia:ya:la:pate
kone ikita: Diu wanda:halie lo haleme wanda:halima: iki pa:ta: hoke
pimanu lo haleme ekita: Ima: hone ulume. Koto wanda:halita: Sadanina:
tapakee. 10 Mo mulu peleme tanda manuna: paala:ma: na homa:pa:peke.
Opia:pe. Mo Sadanima:ta: iki la handolo hata: iki ma:nda: hondo dipula
mea lopaalieke. Kutupa ika: ka:nda:ma: homelemeeki manuta: kiki
yaapo natena: pua paelieke. Homa:la:eki epena: kone I pa:ta: hone tulaa
pelia hapa:peke. Kutu pimika:na:ta: ika: a:nda: pea bepolaaseme ekina:
ta:na:ma: homolo peleme yenkita: da:ta:la:eki kulueke.
11 Haleke haemeka:na:ta: mo Sipitidima: siosimanu pa:ta: lo hala:eki
manuta: ota: opua:pa:peke ya:la:me. Ma:nda: epima: a:nda: pea bepo-
laasa: halita: hande hoto yaapo peao homa:la: ekima:ta: hoeyaapeke na
yelieke.

Pekamamo siosi pa:ta: pi tapaeyekeeki

12 Mo Pekamamo siosina: enisolo pa:ta: dupa lae. Do pita: mo hande
yaapo hao ne wopu hake bainasi wia hala: halima: ala:me.
13 Ika: haleme pa:ta:ta: Ima: hone ulume. Mo Sadanima: ipika: kilu
tombuao hala:eki ula: alena:e. Ikita: I pa:ta: ota: hau pu halememe.
Kutupa mo Sadani hala: alena: yaka hande hone tulao hao hata: e
pokawao haya: hali A:ntipa:si lu homaeya: nate nina: kone I pa:ta: hone
tulao halemeeki hoki na walememe. 14 Koto pelemepate Ima:ta: iki pa:ta:
alo pimanu dupa. Iki tukiki pa:ta:ta: mo Beilame wala:la: pi tolu haleme
wanda:hali taa haleme handa:e. Koto Beilame Beileke walolota: Isulai
wanda:hali mo toopi ti wepia ula: ale pa:ta: halo haleme nemanu nena:
alo make loke hoeyaasa: hau pina:yeke ipikana:ma: sutiaeyeke hauma:
iki hoke hau pa:ta: hatuku pena:yeke waleekeme. 15 Homeke tupa:
kone mo hande Nikoleitani tapakena: wala:la: ekimanu tolu haleme
wanda:hali iki tukiki pa:ta: taa haleme handa:e. 16 Koto pa:la:me ameta:
ika: hoke hau hoki wala:pe. Kotoeki na pimika:na:ta: Ita: iki pa:ta: koto
kone a:pa koto wanda:hali amele yaka kake pa:ta: ipu hala: bainasima:
a:nda: pulueke.
17 Haleke haemeka:na:ta: kota: mo Sipitidima: siosimanu pa:ta: lo
hala:eki manuta: ota: opua:pa:peke ya:la:me. Ma:nda: epima: a:nda:
pea bepolaeya:ka:na:ta: kota: Ima: ipiki pa:ta: mo a:mbao ula: mandane
ma:na halueke. Kutupa mo hake piki toopina: panake biki laala:eki
make halueke. Mo bikita: ma:nda:ma: make hone na ula:pate mo milia:
somema: homeke hone wilieke.

Daetaeda siosi pa:ta: pi tapaeyekeeki

18 Mo Daetaeda siosina: enisolo pa:ta: dupa lae. Do pita: mo Koda:na:
Eiyeke ipika: leketa: mo hande we pupapeke ti haaleke ekima: handaa

ipika: anketa: mo mulamula lialeke pa leke yale yale piki koloma: handeke ale batasima: handeke somema: ala:me.
19 Ika: pu haleme hau manuta: Īma: hone ulume. Ika: pukima: homelemeeki make kima: na homeke hone tulao halemeeki make ika: e pokelemeeki make ika: homu pea yu wia halemeeki make Īma: hone ulume. Ikana:ma: ameta: wopu pitelememe. Amba: hande pimi tupa: dia:me laa Īma: hone ulume. 20 Koto pelemepate Īma: iki pa:ta: alo pita: dupa. Ikana:ma:ta: mo wanda: Diesibeleta: iki amēlē pa haena: kiaalememe. Koto wanda:ma:ta: ipikita: Koda:na: pi mea ipulu wanda:e lo hala:pate ipika: wala:la: ekima:ta: yaka e pa hameke pokaaseme tapakema: ika: loke hoeyaasa: hau pina: make mo hoke temoko pa:ta: hala:la: nemanu nena: hatuku pu hoeyao hala:me. 21 Īma:ta: ipika: hoke hau hoki walena: waleke haloa:pate ipika: loke hoeyaasa: hau pa:ta: hoki wala:peke ya:leke kiaasa:me. 22 Koto ekina:ta: Īma:ta: mo wanda: make mo wanda: amēlē loke hoeyaasa: hau pimi tapake amēlē ota: hoke tupa: tanda mulu peleme da panda: pa:ta: lopaa monealueke. Ikana:ma: mo wanda: amēlē loke hoeyaasa: haumanu pimikieki na kelepemeka:na:ta: kota: ameta: Īma: iki pa:ta: do aloeki pulueke. 23 Kutupa ipika: hoki nane tolu haleme tapake make lu homaalueke. Kutu pua:ka:na:ta: mo siosi paeyaoma: Īta: wanda:hali paeyaona: honemanu make hone u halemeeki manuna: hone ulu somee hone wilimikie. Īma:ta: iki paeyao ika: peleme ekina: homeke homeke lo ana:na: kone yenki kulueke.
24 Koto pa:la:pate Daetaeda haleme mandane wanda:halima:ta: mo hokeeki wala:la:eki na telia: mea pelememe. Koto wanda: amēlē haleme tapakema: alota: Sadanina: ota: onina: toluma: a:mbao ula: pi tekemanue lo haleme ekita: na moka:la handelememe. Iki pa:ta: mo ka:nda: pa:la:eki ma:nda: na atulao ulueke alome. 25 Koto ekina: ika: wia halemeeki manuta: Ī epono honkopu hao miniki hapa:peke. 26 Ma:nda: epi amedama: a:nda: pea bepolaaso hata: yaka hone pa:la:eki pa putia pua mo honikina: paeyaeya:ka:na:ta: kota: yaka Apa:ma: Īma: handeteke hanoyeke ka:la: ekita: iki pa:ta: kulueke. Īma:ta: iki pa:ta: mo kenke honiki paeyao pa:ta: haleme tapake paeyao handeteke hamena: lolueke. 27 Mo ayenima: wepieke dopitama: handeteke hamena: laata: mo kenkema: wa:pa:la: kanakema: handaa yambolo sasape puemena: lolueke. 28 Kutupa mo da ka:la:paaso opa:la: hombulanka: make iki pa:ta: halueke.
29 Haleke haemeka:na:ta: kota: mo Sipitidima: siosimanu pa:ta: lo hala: pi manuta: ota: opua:pa:peke ya:la:me.

3

Sadisi siosi pa:ta: pi tapaeyekeeki

1 Mo Sadisi siosina: enisolo pa:ta: dupa lae. Do pita: mo Koda:na: watake hata: sipitidimanu make mo watake hata: hombulanka:manu wia hala: halima: ala:me.
Ika: piteleme hau manuta: Īma: hone ulume. Wanda:halima: ikita: tanda piki Ketiso wanda:hali halememe lo halemeke opulupate handeta: ikita: homaa pimika:ta:me. 2 Koto ekina: tiao mo wia haleme ale ota: homaama:na: ai tindipapee. Pa ekipeke ika: peleme hau manuta: Koda:na: leke popelekena: ai tikitiki na pa:la:eki handolo hata: loa:me. 3 Hande iki walea:eki opimi ekimanu niminaaso hata: opua ika: hoke haumanu pa:ta: ai hoki walaapee. Iki ai na tiaemeka:na:ta: kota: Īta: iki

pa:ta: pake nala: hali leke opolo ipulueke. Kutupa ikana:ma:ta: I epolo
polo nateta: hone na wilimikie. 4 Pate koto Sadisi haleme wanda:hali
tepo tepo a:nda:ma:ta: ika: aka:manu hai peaama:na:yeke epeke tupa:
handeteke hao pimika:ta:me. Koto peleme ekima:ta: ikita: hakepiki dau
yama I yaapo pota: pomu halumeke. Pa ekipeke ikana:ma: do epeke hau
peleme ekina: loa:me. 5 Ma:nda: epima: a:nda: pea bepolaeya:ka:na:ta:
kota: dupiki hake piki dau yamilieke. Kutupa ika: bikita: mo deto haleme
wanda:halina: bukana: ula: ekita: Ima: na honulueke. Yaka Apa: make
ipika: enisolo manuna: leke popelekena: peneme yao hata: Ikita: yaka
tapakee lolueke lea:me.
6 Haleke haemeka:na:ta: mo Sipitidima: mo siosimanu pa:ta: lo hala:eki
manuta: ota: opua:pa:peke ya:la:me.

Pila:delepia siosi pa:ta: pi tapaeyekeeki

7 Mo Pila:delepia siosina: enisolo pa:ta: dupa lae. Do pita: mo yako
pea ota: hauna: teke halima: ala:me. Ipikita: mo hande Deipidina: pota:
ki wia hala: halie. Kutupa ipikana:ma: pota: ma:nda: lombea:ka:na:ta:
ma:nda:ma: hamba:peke na ya:la:me make pokea:ka:na:ta: ma:nda:ma:
lomba:peke na ya:la:me.
8 Ima:ta: ika: pu haleme hau manuta: hone ulume. Ikita: honkopu
hosikale siki halememe laa Ima: hone ulume. Ikana:ma: yaka
waloloeki manuta: opua kima: na homeke I pa:ta: hone tulaalememe.
Ma:nda:ma: na poka:peke yolo pa:la: tupa: Ima:ta: ika: puki nanema:
pota: lomba wialome. 9 Opie. Mo Sadanina: tapake yayapiki pi alo
hata: Diu wanda:hali dia:ya:la:pate kone ikita: Diu wanda:halie lo
haleme wanda:halita: Ima: ika: anke teke pa:ta: a:pa panda:puniaena:
lolueke. Mo wanda:halima:ta: Ima: iki pukima: homolome laa hone
wilimikie. 10 Mo kenkena: haleme wanda:hali paeyao la handuluekema:
ipula: ka:nda:manu pa:ta:ta: Ima: iki handeteke halueke. Pa ekipeke
ikana:ma:ta: mo ka:nda: pa:la:eki pa:ta: hata: kone kima: na homeke
honkopu hao hapa:peke laa la: ua: ekita: na mina:pa:lake pa pea:tiki
peleme ekina: loa:me. 11 Ita: teke pa:ta: ipuluma: ika: wia haleme
ekita: amuma: wia hapa:peke. Pa ekipeke ma:nda:ma: ika: hande a:nda:
pea bepolaaso hata: mimi ekina: yenkita: pake naama:na:yeke loa:me.
12 Ima:ta: mo bepolao hala: halita: yaka Koda:na: tembolo da pinki haena:
laata: koto aleta: na mina:pa:lalieke. Ima: ipiki pa:ta: yaka Koda:na: biki
lao make mo yaka Koda:ma: oli ya pa:ta: yama: hola:pa:nialia: hande
panake daoni tieke Diutuselemena: biki make laalueke. Kutupa make
yaka panake biki laalueke lea:me.
13 Haleke haemeka:na:ta: mo Sipitidima: mo siosimanu pa:ta: lo
hala:eki manuta: ota: opua:pa:peke ya:la:me.

Leiodisia siosi pa:ta: pi tapaeyekeeki

14 Mo Leiodisia siosina: enisolo pa:ta: dupa lae. Do pita: mo hande ipika:
biki ma:nda: taapo wiaaso hata: Kutu pina:taa leleme somema: ala:me.
Ipikita: kima: na homeke ota: hauna: walo hala: halie. Kutupa make
ipikita: mo hande Koda:ma: wa:pa:la: alemanu paeyaona: teke somee.
15 Ima: ika: peleme hau manuta: hone ulume. Iki titipu make kosa:
make na pa:la:me laa hone ulume. Ikita: titipu make kosa: make ma:nda:
hondo pina:e hone witolopate 16 ikita: kosa: dia: titipu dia: pa tukikina:
haleme ekina: yaka kake pa:ta: yama: dopita baalueke. 17 Ikana:ma:

alota: Ita: hamoko hata: ala:ta: ala:ta: paeyao ana: pa:la:me. I dia:ya:la: ale manuta: ma:nda: dia:yalo hata: I ana: pa:la:me alememe. Pate ikita: ta:na: na pea ota: a:ta: pambeleme ekita: hone na wilimime. Ikita: natehali hao aka: na yameke pa tia hata: leke holu peleme. 18 Koto ekina: Ima: iki mana: alo ekita: mo ota: ala:ta: ma:nda: na taleke kolo I pa:ta: hambemeka:na:ta: kota: hamoko halo peleme tupa: loa:me. Kutupa make mo hakepiki aka: ika: yaala: piki pa tia haleeki a:mbao yamoemena: hamba:pee. Kutupa handolo peleme tupa: mandane mulamula ika: lekena: liamena: hamba:pee. 19 Ima:ta: yaka pukima: homolo wanda:hali paeyaota: pima: hando laa panisi peao halome. Koto ekina: ika: hoke hau manuta: ota: hone witolo hata: hoki wala:pe. 20 Opua:pe. Ita: pota: kake pa:ta: hata: kili kili lao halome. Ma:nda: epima: yaka pi holaa:make opua pota: lombea:ka:na:ta: Ita: ipika: da pa:ta: a:pa ipiki yaapo ne nolueke. Kutupa ipikana:ma: make I yaapo ne nelieke. 21 Ma:nda: epima: a:nda: pea bepolaeya:ka:na:ta: I ameele mo yaka kini seana: lopulao pitulupeke. Ima:ta: bepolaota: ameta: yaka Apa:na: kini seana: lopulao pilupa: tupa: loa:me lea:me.

22 Haleke haemeka:na:ta: mo Sipitidima: mo siosimanu pa:ta: lo hala:eki manuta: ota: opua:pa:peke ya:la:me.

4

Hepeni nane biki mina:liaaso yeiya: laasemeeki

1 Koto natena: kone ya nane oli hepeni pota: lomba:pa wia:eki handoa:me. Kutupa mo hande amba: I pa:ta: pi la kia: bu kanakema: handeke pi holaa:makema: alota: Do pate epoe laa Kutupa doeki hoki nane pulu pa:la:eki waluekema: loa:me lea:me. 2 Koto kone mo Sipitidima: I pa:ta: e pokea:me. Oli hepeni naneta: mo kilu tumbao pila: kini seana: ma:nda: manda pitia:me. 3 Ipika: leke popeleketa: yenki tieke yeke toopimanu dia:sepa make kanilianima: make leke yale yale pita:la: ekima: handea:me. Kutupa mo emulolidi toopina: au leke ka:la:da:peiya mo kilu tumbao pila:eki popei yao wiekeeki handoa:me. 4 Mo hande kini sea popei yaota: mandane hali tieke homekena: tonkopu kini seamanu wia:me. Moeki manuna:ta: mo hali tieke homekena: tonkopu you haliweki hake piki dau yamaata: koloma: wepiki handeteke hala: haliwekina: you aka:manu pambaememe. 5 Mo kini sea pa:ta: yama:ta: ti tekelemanu make a:ta: a:ta: piki tutu make mo tutu tieke lita:la:eki make yapea:me. Mo kini seana: puki tikitikita: watake hata: ola:pakemanu talo haya:me. Kotota: mo Koda:na: watake hata: sipitidimanu ya:me. 6 Kutupa mo kini seana: puki nane ombuta: kalasima: handeke ala:ta: ma:nda: na taleke hama: tieke wia:eki handoa:me.

Mo kini seana: nepoko nina:ta: pa deto hao hala: tonkopu alemanu ika: puki nane make hoki nane paeyao lekema: tumbiki ale manuma: popei yao wia:me. 7 Titina: ekita: mo bosikasi tieke biki laeonoma: handea:me. Yaapo peao ekita: mo kao hali ekima: handea:me. Tepo peao ekita: halina: leke popeleke haya:me. Tonko peao ekita: bitutu laa pomina:la: uda tiekema: handea:me. 8 Mo deto hala: alemanu homeke homekema:ta: watake hata: popake haememe. Kutupa ika: loketa: oto nane make hama: nane make lekema: tumbulu bao wia:me. Ikana:ma: peliolo da ka:la:polo tombo na wiki lo haleme emelita: dupa

Tekehali Aneke Koda:ta: yako piki yako piki yako piki Koda:o.

Amba: make haya: ame make hala: wetepena: make halo pa:la: halie laa lo halememe.
9 Mo deto haleme tonkopu ale manuma:ta: mo kini seana: pila: hoto paeyao pa hao halo pa:la: hali pa:ta: pa̱a̱ peaasa:eki yeiya: laasa:eki keiyae ala:eki pa:ta: emelimanu lo halememe. Kutupu haleme dina:ta: 10 mo hali tieke homekena: tonkopu you haliwekita: mo kini seana: pila: hoto paeyao pa hao halo pa:la: hali pa:ta: panda:puniao lopaata: yeiya: lo halememe. Ika: you aka:manu mo kini seana: puki tikitiki lopaaso dupa lo halememe.
11 Nika: Tekehali Koda:o. Neke pa:ta:ta: pa̱a̱ pa:la:eki make yeiya: laasa:eki make honkopu make ana:na: mea:peke ya:la:me.
Pa ekipeke nakana:ma: ala:ta: ala:ta: paeyao wa:peleme. Kutupa naka: hone pi ekima:ta: ika: hapekeeki make da:ta:la:eki make hala:me laa lo halememe.

5

Pi ula: buka pita: Sipisipi Ma:na: Ikiki yaapo

1 Mo kini seana: pila: halina: popeke nane kikina:ta: mo pi ula: buka miniki pitia:eki handoa:me. Mo pi ula: bukana: nepoko yaapo telipuna:ta: wapema: tumbulu bao wia:me. Kutupa watake hata: tonkaake alema: tonkaeyekeme. 2 Kutupa wele wopu piki enisolo handoa:me. Mo enisoloma: pi ho̱la̱:make tiekema: alota: Mo tonkaake alemanu yamba:la mo pi ula: buka lumbuluekema: epita: ipika: pa:la: hauma: ana:na: pea:peke ya:la:pe lea:me. 3 Pate oli hepeni nane make do kenke nane make kenke oto nane make mo pi ula: buka lumba tukiki nane handa:peke some ma:nda: dia:me. 4 I̱ma: ka:pa:puki yoka e̱ tieke loa:me. Pa ekipeke mo pi ula: bukata: lumba tukiki pa:ta: handuluekema: ma:nda: ipika: pa:la: hauma: ana:na: pea:peke hali ma:nda: dia:yeke loa:me. 5 Mo hande you hali homeke ma:nda:ma: I̱ pa:ta: alota: E̱ na lapee. Handa:e. Hande Diudana: tapake laeonota: hande Deipidina: eiyekema: monduma: monduma: pea a:pa ota: biki wiki hali mendieke somema: homeke bepolao hala:me. Ipikana:ma: ana:na: mo watake hata: tonkaakemanu ula:eki yamba:la mo pi ula: buka lumba:peke ya:la:me.
6 Kutupa mo Sipisipi Ma:na: Ikiki homeketa: mo kini sea tukikina: haya:eki handoa:me. Ipikita: mo deto hala: ale tonkopu make mo you haliwekima: make dupaememe. Mo Sipisipi Ma:na: Ikikita: limiki nono piekeme. Ipikita: watake hata: ekekemanu hao make watake hata: lekemanu haya:me. Ipika: leke manuta: hande Koda:na: watake hata: sipitidimanu do kenke honiki paeyao pa:ta: tapaala:eki yekeme. 7 Mo Sipisipi Ma:na: Ikikima: mo kini seana: pila: halina: popeke nane kikina: wia pitia: pi ula: buka pua mia:me. 8 Dupitolo haena:ta: mo deto hala: tonkopu ale manuma: make mo hali tieke homekena: tonkopu you haliweki paeyaoma: mo Sipisipi Ma:na: Ikikina: puki tikitikina: panda:puniao lopememe. Homeke homekema:ta: mo kidama: handeke ale make mo koloma: wepiki ulu pa:ta:ta: totopo piki alema: tumbikieki wimime. Kotota: mo hande Koda:na: wanda:halina: yeni pita:la:eki yekeme. 9 Ikana:ma: panake emeli homeke alota:
Neketa: mo pi ula: buka mea tonkaake ale yamba:lapeketa: ota: ana: pa:la:me.
Pa ekipeke neketa: limikime. Kutupa nakana:ma: naka: wema: mo wanda:halita: Koda:na: wanda:hali haena:yeke hambeleme.

Ikita: tapake ta:ta: ta:ta: make pi ta:ta: ta:ta: make kapomani manuma: handeteke hala: da ta:ta: ta:ta: make tutu ta:ta: ta:ta: paeyao pa:ta: hambeleme.
10 Kutupa nakana:ma: ikita: mo yeni peao hala: kilu tombuao hala:eki haena:yeke Koda: oto pa:ta: hata: e pokaena: leleme.
Ikita: do kenkena: handeteke haena: lelipikie laa lemekeme.
11 Pa handoeketa: mo yata:pea:peke na yeke tupa: haemeke enisolo titita: daoseni eleke eleke opua:me. Ikita: mo kini sea make mo deto hala: tonkopu alemanu make mo you haliweki popei yao haememe. 12 Kutupa pi hǫla̱:make anekema: emeli alo alota:
Mo hande lia: Sipisipi Ma:na: Ikikima:ta: wele make
hamoko make hone u tiaasa:eki make honkopu make
biki miniliaasa:eki make pa̱a̱ pikieki make
yeiya: laasa:eki make paeyao mea:peketa: ana: pa:la:me lemekeme.
13 Kutupa oli ya nane make kenkena: make kenke oto nane make dawala pa:ta: da:ta hala: ala:ta: ala:ta: paeyaoma: emeli lemeeki opua:me. Dupa lememe.
Mo kini seana: pila: hali make mo Sipisipi Ma:na: Ikiki make
yeiya: lao make biki miniliao make pa̱a̱ make wele make
hoto paeyao pa u haena:e lememe.
14 Koto lemeke mo deto hala: tonkopu ale manuma: alota: Kutu pina:e lemeke mo you haliwekita: panda:puniao lopa ipiki pa:ta: yeiya: laaso yeni pimime.

6

Tonkaake alemanu

1 Kutupa mo Sipisipi Ma:na: Ikikima: mo titina: watake hata: tonkaake ale homeke ma:nda: ka:la:peeke handoa:me. Kutupa mo deto hala: tonkopu ale homeke ma:nda:na: pi hǫla̱:makema: tutu liki nono pea alota: Epoe leeki opua:me. 2 I̱ma: handoeketa: handeta: hakepiki hosi ma:na: yekeme. Mo ma:na: hokina: pitieke halima:ta: a:ndeli miniki pitia:me. Ipikita: you aka: halea:me. Kutu pieke ipikita: a:nda: bepolalo poluekema: pula: hali tupa: mo ma:na: hokina: pita pea:me.
3 Kutupa mo Sipisipi Ma:na: Ikikima: hande yaapo peao tonkaake ale ka:la:peaaso haena:ta: mo deto hala: ale yaapo peao ekima: alota: Epoe lea:me. 4 Koto pa:ta: wepiki hosi ma:na: ma:nda: opolo epea:me. Mo hosi ma:na: hokina: pitieke halita: do kenkena: hali yankeke ika: ika: kone lu alu alu pina:yeke a:nda: pita:la:eki mea epena:yeke honkopu halea:me. Kutupa make bainasi tieke tonka:na: halea:me.
5 Kutupa mo Sipisipi Ma:na: Ikikima: mo tepo peao tonkaake ale ka:la:pea: ale pa:ta:ta: mo deto hala: ale tepo peao ekima: alota: Epoe lea:me. I̱ma: handoeketa: handeta: punupiki hosi ma:na: yekeme. Koto hosi ma:na:na: hoki manda pitieke halima:ta: mo ka:nda: tombo mu hala: ale minia:me. 6 Hande deto hala: tonkopu alemanu haeme ale tukiki pa:ta: pi hǫla̱:makema: leke nono pea alota: Nate homekena: e pokaa mina:la: yenkima:ta: widi putu piliki siki homeke hambena: laa mo widima: handeke ale balita: tukikina: putupaa homeke yenkima: kone hambena:e. Koto pa:la:pate mo olipi timanu make waini emanu make na hoeyaapa:peke lea:me.

7 Kutupa mo Sipisipi Ma:na: Ikikima: tonko peao tonkaake ale ka:la:pea:
ale pa:ta:ta: mo tonko peao deto hala: alema: alota: Epoe lea:me.
8 Handoeketa: handeta: hamipiki hosi ma:na: yekeme. Mo hosi ma:na:
manda pitieke halina: bikita: Homa:la:eki lea:me. Kutupa ipika: hoki
naneta: mo homa:la: wanda:halina: temoko hala: kenketa: telia: mea
teke pa:ta: ipulu haya:me. Ipilikita: do kenke tonkopu tekilipa homeke
homeke pa:ta:ta: a:nda: pita:la:eki make tea: ki make yeni ki make
hapekena: hala: yeti sayale manuma: make paeyao lina:yeke honkopu
halea:me.
9 Kutupa mo Sipisipi Ma:na: Ikikima: yunki peao tonkaake ale ka:la:pea:
ale pa:ta:ta: mo hande amba: Koda:na: pi walaaso hata: kima: na homeke
walaemeke handa limiki haliwekina: temokomanu mo oloda oto pa:ta:
wieke handoa:me. 10 Koto temoko manuma: anekema: e̱ wi alota: Yako
pea ota: hau pu hale wele wopu piki Tekehalio. Mo niki limi tapake
panisi pealuekema: do kenke wanda:hali pi yokaalu pulu pele nateta:
handima:pe lememe. 11 Mo haliweki homeke homeketa: hake piki dau
hale hale pea alota: Mo iki litolo pia: tupa: ika: e pokeleme yankeke titi
paeyao ana:na: lu paeyaena: hosiki siki hoto pita:pee lea:me.
12 Kutupa mo Sipisipi Ma:na: Ikikima: mo yunki mindiki hata: tonkaake
ale ka:la:peeke handoa:me. Koto dina:ta: paala: piki yu momeni tieke
pea mo nateta: da hokolo pupapeke aka: hankolakema: handaata: mo
kaisepota: we au lolo yapea:me. 13 Mo hombulanka: manuta: mo hande
kankake nose kiliki po tilipu tiekema: tandela: lita:leke lopa:la: tupa:
oni kenkena: honda:pa lopea:me. 14 Oli yata: mo hande keda tako pu
minolo pita:la: tupa: alupaeya:me. Kutupa pote paeyao make dawalama:
popei yaala: kenkemanu paeyaota: ika: hao hala: tupa: na hake ane
mone pimime. 15 Kutupa do kenkena: kinimanu make handeteke hala:
haliweki make amina: you haliweki make hamoko haliweki make wele
wopu piki haliweki make pa hameke e pokaaseme haliweki make pa
haleme haliweki make paeyao siki oni apa:nda: make pote pa:ta:manu
ula: toopi tieke tieke pa:ta:manu a:mbao pitulu endi pimime. 16 Mo
wanda:halima: mo potemanu make toopimanu pa:ta: wi la: moneaaso
alota: Mo kini seana: pila: halina: leke popelekena: make mo Sipisipi
Ma:na: Ikikina: mineke panka:la:eki a:mbao niki manda a:pa lopa:pee.
17 Ipilika: mineke panka:la: ota: hoke nateta: doma: ma:nda: epima: doeki
mea baapeke ya:la:pe lememe.

7

144 daoseni Isulai wanda:hali

1 Doeki hoki naneta: enisolo tonkopuma: mo kenke honiki tonkopu
telipa haemeeki handoa:me. Ikana:ma:ta: mo tonkopu poma:ta:
mo kenke make dawala make ti ma:nda: hondo poma: tiaama:na:
miniki haememe. 2 Kutupa enisolo ma:nda:ma:ta: mo deto hala:
Koda:na: tonkaake ale miniki hata: oli nate opa:la: nanema: opolo
epea:me. Ipikana:ma: mo hande Koda:ma: mo kenke pita: ikali yaapo
hoeyaena:yeke honkopu hala:la: tonkopu enisolomanu pa:ta: anekema:
wi la: moneaya:me. 3 Mo enisoloma: alota: Nika: Koda:na: pa hameke
e pokaasa: haliweki ika: wenoko manuna: mo Koda: ipika: tomboma:
maka u paeyaoma:ka:na mo kenke make dawala make mo timanu make
hoeyaama:na:ma: ame dota: a̱i na hoeyaapee lea:me.

4 Kutupa I̱ pa:ta: la kieketa: Mo Koda: ipika: tomboma: maka ula:
tapaketa: 144 daoseni halememe lea:me. Koto wanda:halita: mo hande
Isulaina: 12 tapakee lea:me. 5-8 Ikita: 12 daoseni lo mo tapake homeke
homeke pa:ta: yata:po ma:la:me. Mo tapake biki manuta: Diuda Lubeni
Ka:da: A:sea Na:petali Ma:na:sa: Simioni Lipae Isaka Sebuloni Diosepe
make Benisamini koto tapake manue.

Hone pa mata:papeke tapake tieke

9 Doeki hoki naneta: hone pa mata:papeke tapake tieke handoa:me.
Do wanda:halita: ma:nda:ma: yata:pea:peke tapake tupa: dia:me. Mo
wanda:halita: tutu paeyao make tapake paeyao make kapomani ta:ta:
ta:ta:ma: handeteke hala: kenke ta:ta: ta:ta: make pi ta:ta: leke tapake
paeyao siki haememe. Ikana:ma:ta: mo kini seana: make mo Sipisipi
Ma:na: Ikikina: puki tikitikina: hakepiki dau yama hau palo miniki
haememe. 10 Ikana:ma: anekema: alo hata: alota: Da:ta:mono yeke
pa:ta:la:la: ekita: mo kini seana: pila: nika: Koda: make mo Sipisipi Ma:na:
Ikiki yaapo pa:ta: yama: ipula:me lememe.
11 Enisolo paeyaota: mo kini seana: make mo you haliweki make mo
deto hala: ale tonkopu paeyao popei yao hao yapememe. Kutupa ikita:
mo kini seana: puki tikitikina: panda:puniao lopolo hata: Koda: pa:ta:
yeiya: laaso hata: yeni pitolo alota: 12 Kutu pina:e. Yeiya: laasa:eki make
pa̱a̱ make hone u lenkene peaasa:eki make ta:na:e ala:eki make biki
miniliaasa:eki make wele honkopu make paeyaota: hoto paeyao nika:
Koda:na:eki ula:me. Kutu pina:e lememe.

Ka:nda:manu paeta:la:eki

13 Mo hala: you hali ma:nda:ma: I̱ lota: pitolo alota: Mo hake piki
dau yameleme wanda:halita: epi ameda ka:ta:pe laata: hanema: a:pa
pelemepe lea:me.
14 I̱ma: alota: Someo. I̱ hone na ulupate nakana:ma:ta: hone wilime
loa:me. Ipikana:ma: I̱ pa:ta: alota: Ikita: mo hande ota: hoke tanda pa:ta:
yama: kone epeke tupa: epeleme wanda:halie lea:me. Ikana:ma:ta: ika:
aka: manuta: mo Sipisipi Ma:na: Ikikina: wema: tanda:pa hake peao
pelememe. 15 Koto peleme ekina:ta: ikita: Koda:na: kini seana: puki
tikitikina: hata: peliolo da ka:la:polo ipika: tembolo pa:ta: ipika: e pokao
halememe. Mo kini seana: pila: halima: ipika: hala: ekima:ta: iki han-
deteke pitilieke. 16 Ikita: tea:ma: make ikali na:na:ma: make ota: paa na
homilimikie. Kutupa make nate o ti ulekema: potaasa: ale tupa: make
na yankilieke. 17 Pa ekipeke mo kini sea tukikina: hala: Sipisipi Ma:na:
Ikikita: ika: handeteke hala: hali halieke. Kutupa ikita: mo da:ta:la:eki
kita:la: tunkulu pa pitumu pitumu pa:la: ikalimanu pa:ta: hatuku pelieke.
Kutupa Koda:ma: ika: leke pa:ta: e̱ pankekemanu paeyao honu baalieke.

8

Watake peao tonkaake ale

1 Mo hande Sipisipi Ma:na: Ikikima: mo watake peao ale kelepea:
dina:ta: oli hepeni nane nate leke awa homeke tukikina: no la:pa pea:me.
2 Kutupa mo Koda:na: leke popelekena: hala: watake hata: enisolo-
manu pa:ta: watake hata: bu kanake halea:me. 3 Enisolo ma:nda:ta:
koloma: wepiki totopo piki ale yanko hala: kanake miniki mo oloda
wia: alena: a:pa haya:me. Ipiki pa:ta:ta: mo Koda:na: wanda:halina:

yenimanu amẹlẹ totopo piki alemanu wopu apa:taena:yeke halea:me.
Koto ale manuta: mo kini seana: puki tikitiki ula: koloma: wepiki olo-
dana: yankena:yeke pia:me. 4 Mo totopopiki ale yankea: ekina: lu-
muta: Koda:na: wanda:halina: yeni taapu mo Koda:na: puki tikitiki hala:
enisolona: kiki pa:ta: yama: a:meiya pea:me. 5 Kutupa mo enisoloma:
mo totopo piki ale pamba:la: kanake mea mo olodana: talo haya: ti
mea apa:tao do kenkena: wekila: holaeya:me. Kutu pia: tomona:ta: a:ta:
a:ta:piki tutu make tutu tieke make ti tekele make yu momeni make
pia:me.

Bu kanake lita:la: ekimanu

6 Koto kone mo watake hata: bu kanake miniki haeme watake hata:
enisolo manuma: mo bu kanakemanu luekema: tikitiki yao hao yape-
meme.
7 Titina: enisoloma: ipika: bu kanake lia: dina:ta: ya hapeke pita: ti
uleke apa:taake we ikali anekema: dọụ hao oni kenkena: lopea:me. Kutu
pieketa: mo kenketa: tepo tekilipa homeke ma:nda:ta: tima: to paeya:me.
Kutupa mo timanu tonka:na: tepo tekilipa homeke ma:nda:ta: tima: to
paeya:me. Koto tupa: mo ambu paeyao siki ta:ta: paeya:me.
8 Kutupa mo yaapo peao enisoloma: ipika: bu kanake lia:me. Pote
tieke hombeleke ti talo talo hake nono piki ala:ta: ma:nda: oni dawala
pa:ta: holaeya:me. Mo dawala tepo tekilipa homeke ma:nda:ta: we au
lolo yapea:me. 9 Mo dawala pa:ta: pila: alemanu tepo tekilipa homeke
ma:nda:ta: homea:me. Kutupa kawaso make homeke hau kone pea
hoeyaeya:me.
10 Kutupa mo tepo peao enisoloma: ipika: bu kanake lia:me. Kutu
pieketa: mo talo talo hake dosima: handeke hombulanka: tieke ya
nanema: lopa:niao mo ikali yopula: ekimanu make opa:la: ekimanu
make tepo tekilipa homeke ma:nda: manda lopea:me. 11 Mo hombu-
lanka:na: bikita: Teto pa:la:ekie. Kutupa mo ikali manuta: tepo tekilipa
homeke ma:nda:ta: teto pia:me. Mandane wanda:halita: koto ikali no hao
homememe. Pa ekipeke mo ikalita: teto pitolo hata: pia:me.
12 Kutupa mo tonkopu enisoloma: ipika: bu kanake lia:me. Kutu
pieketa: nate make kaisepo make hombulanka:manu make tepo tekilipa
homeke ma:nda: manuta: lu tondo peaya:eki yaalo ika: pạạ peaasa: ekita:
tepo tekilipa homeke ma:nda:ta: alupaememe. Kutupa mo natepata: tepo
tekilipa homeke ma:nda: pa:ta:ta: pạạ na pia:me. Timba: ala:eki make
homeke hau kone pia:me.
13 Kutupa handoa:pate oli ya pa:ta: ạẹyạ ida tieke anekema: alota:
A:pee. A:pee. Mo mandane enisolo tepoma: ika: bu kanake lia:ka:na:ta:
do kenkena: haleme wanda:halita: ekipiki tanda tieke piki ka:nda:manu
milimikipe.

9

Yunki peao enisolona: bu kanake

1 Kutupa mo yunki peao enisoloma: ipika: bu kanake lia:me. Hom-
bulanka: homeke oni kenkena: honda:pa lopeekeeki pa:ta: mo honiki
na wiki naku tieke kiakena: pota: ki halea:eki handoa:me. 2 Mo hom-
bulanka:ma: mo naku tieke kiakena: pota: lombea: dina:ta: ti tieke
yanka:leke opa:la: lumuma: handeke lumu hola:lu baeya:me. Mo lu-
muma:ta: nate make ya make timba:la: pamba haya:me. 3 Hombuta:ta:

mo lumu pa:ta: yama: a:pa oni kenkena: lopememe. Kutupa ikita: tei-
hali manuma: haleme honkopuma: handeke honkopu halea:me. 4 Iki
pa:ta:ta: mo e alemanu pa:ta: ambu make timanu make mandane am-
bumanu paeyao na hoeyaapa:peke laata: hoeyaapeke ale homeketa: mo
Koda:na: tomboma: maka ika: wenokona: na ula: wanda:hali homeke
hoeyaapa:peke lea:me. 5 Mo hombuta:ma: handeke ale manuma:ta:
mo wanda:hali homena:yeke lina: dia:ya:la:pate pa kaisepo yunki hata:
natena: homeke tanda tieke halolo ombu haena: lea:me. Mo tanda
tieketa: mo teihalima: poka:leke mina:la: tanda tupa:e. 6 Koto yunki
hata: kaisepo tukiki pa:ta:ta: mo wanda:halima: homa:la:eki weilimipate
na handa: wilimikie. Homawee hone wilimipate homa:la: ekita: iki
mina:pa:lao pindipa pelieke.

7 Mo hombuta: titita: mo a:nda:na: poluekema: tikitiki yao hala:
hosi ma:na: manuma: handememe. Ika: ambokena:ta: koloma: wepiki
you aka:ma: handeke ale pambao ika: leke popeleketa: halina: leke
popelekema: handea:me. 8 Ika: itikita: wanda:wekina: hokulupiki
itikima: handaa ika: kaketa: laeonona: kakema: handea:me. 9 Ika:
hakokota: ayenima: wepiki hakokona: yama:la: alema: handeke ekima:
tote pea kutupa ika: popakema: laeme e̱ma:ta: mo a:nda:na: polukuma:
ipupula yopula: hosi ma:na:na: aiela: da:ta:ka mendekemanu yopulu
leke nono pia:me. 10 Ikita: mendeke hao teihalina: pa:la: tupa: tekeke
haememe. Kutupa mo wanda:halita: kaisepo yunki hata:na: ika:
mendekema: tanda halo pa:la: honkopu haememe. 11 Kini homeke
ma:nda:ma: iki handeteke hala:me. Ipikita: mo honiki na wiki naku tieke
kiakena: handeteke hala: enisoloe. Hibulu pima: ipika: bikita: A:ba:dono.
Kitiki pima:ta: A:poliyono Koto bikita: Hoeyaasa: halie laa ala:me.

12 Titina: paala:piki ka:nda: tieketa: koto paela: handa:e. Doeki hoki
naneta: paala:piki ka:nda: tieke yaapo epolo pa:la:eki pa ula:me.

Yunki mindiki peao enisolona: bu kanake

13 Kutupa mo yunki mindiki peao enisoloma: ipika: bu kanake lia:me.
Mo Koda:na: puki tikitiki haya: koloma: wepiki olodana: nepoko tonkopu
nanema: pi ho̱la̱:make epea:eki opua:me. 14 Mo pi ho̱la̱:makema: mo
yunki mindiki peao enisolo pa:ta: alota: Mo Yupoteitisi ikali tieke pa:ta:
tonkaala: enisolo tonkopu ka:la:pa: tapae lea:me. 15 Mo enisolomanu
ka:la:pa: tapaeya:me. Ikana:ma:ta: mo kenke wanda:hali paeyao tepo
tekilipa homeke ma:nda:ta: ota: do awa siki make ota: do nate siki make
ota: do kaisepo siki make ota: do bapi siki make epena:yeke wiala:
natena: lina:yeke tikitiki yao haena: lea:me. 16 Mo wanda:hali lulu polo
pieke hosi hokina: pitieke ami tapakena: nambata: I̱ pa:ta: alota: 200
milioni haliweki lea:me. 17 Kutupa yaka upama: leke handoa: ekina:ta:
mo hosi ma:na: make ika: hokina: pitimi haliweki handoa:me. Kutupa
mo haliwekina: hakokona: yameleme alena: au la:la:eki manuta: mo ti
lankakema: handa we pupa pua make oli ya punupa:la: ekima: handeke
toopi sa:paeyana: au lekeeki make mo hami pupapeke toopi solopana: au
lekeeki make au lea:me. Mo hosi ma:na: manuna: amboketa: laeonona:
ambokema: handaa ika: kake pa:ta:ta: ti uleke make lumu make ti na honi
papeke lankake biki solopa opolu baeya:me. 18 Do ki yeni leke lita:la:
hau tepoma:ta: mo wanda:hali tepo tekilipa homeke ma:nda:ta: homo
paeya:me. Mo hosina: kake pa:ta: opolu baeya: ekima: loa:me. 19 Mo hosi
ma:na: manuna: honkoputa: ika: kake pa:ta: make mendeke pa:ta:manu

ula:me. Ika: mendeke manuta: amboke hake ketoma: handea:me. Koto
ekima:ta: wanda:hali tanda peao haememe.
20 Do hau tepoma: na lia: wanda:halita: ika: wepia wia yeni pu haeme
ale pa:ta:manu hoki na walememe. Ikita: mo hoke temoko titi pa:ta:
make mo koloma: make silipama: make toopima: make tima: make
toopi ti wepia wimiki alemanu pa:ta: yeni pita:la:eki hoki na walememe.
Mo handa:peke na yeke make pi na opua:peke make pi na lapeke ale
manuna: loa:me. 21 Kutupa make ika: hali homena: lilimieki make ika: tio
haumanu make ika: loke hoeyaasa: haumanu make pake nala: ekimanu
kone ota: na kiaememe.

10

Enisolo pita: pi ula: buka hosikale siki

1 Kutupa wele wopu piki enisolo ma:nda: oli hepeni nanema:
hola:pa:nialo epeeke handoa:me. Ipikita: koama: ambula bao
ipika: ambokena:ta: ka:la:da:peiyama: ambula wiekeme. Ipika: leke
popeleketa: natema: handaa ipika: anketa: ti talo talo hake da pinki
manuma: handeekeme. 2 Ipika: kikina:ta: pi ula: buka hosiki ale siki
lumbu wia haya:me. Ipika: popeke nane anketa: dawala manda wia
ipika: hoe nane anketa: kenkena: wia haya:me. 3 Kutupa laeono manuna:
aneke e wi ala: tupa: mo halima: anekema: wi lea:me. Mo wi lea: hoki
naneta: mo watake hata: tutu manuma: anekema: e wi laa hombo
peaememe. 4 Mo pi lea: ale pa:ta: kone Ita: wape laanialuekema: pitono
oli hepeni nane pi hola:makema: alota: Do watake hata: tutu manuma:
lemeke ekita: na laaniake a:mbaapeke lea:me.
5-6 Mo hande dawala pita: kenke yaapo manda hayeke handoa:
enisoloma: do kenke ya make dawala make koto pa:ta:manu hala:
ala:ta: ala:ta: make koto ale paeyaona: wepia wina: la:la: hoto paeyao
pa hao hala: Koda:na: bikina: pi la: witolo alota: Nate yola: moneapeke
dia:ya:la:pate 7 pa mo watake hata: peao enisoloma: ipika: bu kanake
lia:ka:na:ta: Koda:ma: mo hande ipika: pa hameke e pokaasa: potopede
haliweki pa:ta: la haleeke tupa: ipikana:ma: ipika: pulueke laa a:mbao
ula: ekita: ota: pu paeyaalieke lea:me.
8 Kutupa oli hepeni nanema: hande I pa:ta: pi laa kia: pi hola:make
ombuma: alota: Mo dawala make kenke yaapo manda hala: enisolona:
kiki pa:ta: lumba wia hala: pi ula: buka pua mie lea:me. 9 Koto ekina:
I pua mo enisolo lota: pitolota: mo pi ula: hosiki buka siki kie loa:me.
Ipikana:ma: I pa:ta: alota: Mea nae. Neliaeka:na:ta: weleke nolo pa:la:pate
naka: kake pa:ta:ta: boi hapekema: handaa tende yole pilieke lea:me.
10 Koto leeke Ima: mo pi ula: hosiki buka siki mea noa:pate boi hapekema:
handaa tende yole pia:me. Pate neliawa: dina:ta: yaka weleke nea:me.
11 Kutupa I pa:ta: alota: Mo kapomanimanu handeteke pila: kenke ta:ta:
ta:ta: make tutu ta:ta: ta:ta: make pi ta:ta: ta:ta: make kini ta:ta: paeyao
pa:ta: Koda: ipikana:ma: lolo pa:la: ekina: pi tapaasa:eki paa lawaapekee
lea:me.

11

Mo wekitisi yaapo

1 Kutupa I pa:ta: tombo mina:la: alema: handeke tolo kitolo alota: Mo
Koda:na: tembolo da make mo oloda yaapo pua tombo mie laata: mo
tembolo da pa:ta: yeni piteleme wanda:hali yata:pea:peke lea:me. 2 Pate

mo hama: nane momba:la:la: hama: manuta: tombo na mia:pe lea:me. Pa
ekipeke koto ekita: mo pi na miniki haleme tapake pa:ta: hala:la: hama:e
lea:me. Koto tapakema:ta: kaisepo halitieke yaapona: paa yaapona: mo
yakopiki daoni lu tumbalimikie. 3 Kutupa Īma: yaka wekitisi hali yaapo
mo palaowamanu mondu hala: ekima: dau yamao 1 daoseni kutupa 260
natemanu Koda:na: pi walawaena: tapaalueke lea:me.

4 Mo wekitisi hali yaapota: mo olipi ti yaapo pita: ola:pake keo panka:la:
ale yaapoe. Ipilikita: mo kenke Tekehalina: puki tikitiki halepeme.
5 Ma:nda: epima: koto hali yaapo hoeyaaluekema: pimika:na:ta: ti uleke
ipilika: kake pa:ta: opolu bao mo ipilika: a:nda: tunkiliki haliweki
hoeyaalieke. Kutupa dupilipi ekima:ta: mo hali yaapo hoeyaaluekema:
taapilimi wanda:halita: lilieke. 6 Ipilikana:ma:ta: mo Koda:na: pi laaso
halipi natena: lako na epena: laa oli ya a:mbolota: honkopu ula:me.
Kutupa make mo opolo hala: ikali manuta: we au lena: loluekema: make
ane mone yeni ki ipilika: hone pa:la: tupa: do kenke a:pa hoeyaena: laa
make honkopu ula:me.

7 Ipilikana:ma: ipilika: pi walo paeyaalipi natena:ta: mo honiki na wiki
naku tieke kiake pa:ta: hao opulu baalia: sayalema: handeke ale tieke
hombelekema: mo hali yaapo amēlē a:nda: pilieke. Mo alema:ta: mo hali
yaapo bepolao lu homaota: 8 ipilika: tokota: ipilika: Tekehali lu endiae-
meke daoni tiekena: pota:na: pa wina: lelieke. Koto daonita: onkoluma:
ala: biki yaapota: Sodomo pita: Idiepi yaapo ula:me. 9 Kapomani ta:ta:
ta:ta:ma: handeteke hala: kenkemanu make tapake ta:ta: ta:ta:ma: make
pi ta:ta: ta:ta:ma: make tutu ta:ta: ta:ta:ma: make paeyaoma: mo hali
yaapona: tokota: nate tepona: nate ma:nda:na: tukikina:ta: handolo make
na hoina: lelimikie. 10 Pa ekipeke do kenkena: haleme wanda:halima:ta:
mo hali yaapo homelepe ekina: ta:na:ma: homilimikie. Kutupa ne
pambolo hata: pa hala:la: alemanu ika: ika: kone anemone tapa alu alu
pilimikie. Pa ekipeke mo potopede hali yaapoma:ta: wanda:hali pa:ta:
tanda tieke mea epepeme laa lelimikie.

11 Koto nate tepo paeya nate ma:nda:na: tukikina:ta: da:ta:la:eki hala:la:
pomo Koda: pa:ta: yama: a:pa mo hali yaapo pa:ta: honda: pambeeketa:
mo hali yaapo tialu pipime. Kutupa mo hali yaapo handeme wanda:hali
paeyaota: pututuma: homememe. 12 Mo potopede hali yaapo pa:ta:ta:
oli ya nane pi hōlā:make tiekema: alota: Do pate ipupe lea:me. Ku-
tupa ipilika: a:nda: tunkiliki wanda:halima: handa:pa:lia haena: mo hali
yaapota: koa piti oli ya pa:ta: pepeme. 13 Koto koneta: yumomeni tieke
pea mo daonita: kiki yaapo tekili pea homeke ma:nda:ta: hoeyao mo
daoseni watake hata: wanda:hali homememe. Kutupa mo pa haleme
wanda:halima:ta: moeki handolo hata: pututuma: homolo oli hepeni
hala: Koda:na: aneke ekina: biki mina:liaememe.

14 Yaapo peao hoeyaasa: hau koto paeya:pate mo tepo peao hoeyaasa:
ekita: teke pa:ta: ipilieke.

Watake hata: peao bu kanake

15 Kutupa mo watake hata: enisoloma: ipika: bu kanake lia: dina:ta:
oli hepeni nane pi hōlā:make tieke tieke manuma: alota: Mo kenke
handeteke halo pa:la: honkoputa: ameta: nika: Tekehali pita: ipika:
mālеke lila: hali Ketiso pa:ta: ula:me. Kutupa hoto paeyao hande-
teke hao halieke lememe. 16 Kutupa mo Koda:na: puki tikitikina: ika:

kini seana: pitimi hande halitieke homekena: tonkopu you haliwekita:
panda:puniao yeiya: laaso hata: Koda: pa:ta: yeni pitolo alota:
17 Amba: pa hao hae make ame make hale Aneke Tekehali Koda:o.
Nakana:ma: naka: wele tieke mea ameta: kini pea handeteke hale ekina:
keiyae aloma:me laa alota:
18 Mo pi na miniki haleme wanda:halita: mineke pankelememe. Pa
ekipeke Koda: naka: mineke pankele nateta: opolo a:pa:la:me.
Homa:la: wanda:halina: pi yokaalu pulu peleme nate a:pa:leke
loa:me.
Kutupa make naka: e pokaeya: potopede haliweki pa:ta: ika: yenki seli-
apo halo pele aneke nate a:pa:la:me. Mo neke pa:ta: yeiya: laaso
hata: homu pea haleme wanda:hali ota: paeyaona: nate make
loa:me.
Do kenke hoeyaaseme wanda:hali hoeyaalo pa:la: nate opolo a:pa:la:me
laa lememe.
19 Oli hepeni nane hala: Koda:na: tembolota: lumbia:me. Kutupa mo
hande pi la: wiekeeki wieke bokosi handoa:me. Kutupa ti tekele make
a:ta: a:ta: piki tutu make tutu tiekemanu make yumomeni make ya
hapeke wopu make epea:me.

12

Mo wanda: pita: popake itiki hake si handeke ale tieke yaapo

1 Kutupa ta:ta: ma:nda: pea hone mateke hau tieke oli yana: opolo
epea:me. Wanda: homeke koto pa:ta: pitia:me. Ipika: dauta: mo nate
yamea:me. Kutupa mo kaisepota: ipika: anke oto pa:ta: wia kutupa ipika:
you aka:ta: kiki yaapona: ankena: yaapo hombulanka: pambaeya:me.
2 Ipikita: teke pa:ta: weki mulu pua:peke yata: mo weki hoki nea: ekima:
tanda tieke pitolo hata: e̱ wi lea:me. 3 Kutupa ma:nda: ta:ta:piki ale
ma:nda: oli ya manda opolo epea:me. Handeta: we pupapeke popake
itiki hake sima: handeke ale tieke hombeleke ipika: amboketa: paeyao
watake hata: hao kutupa kiki yaapo ekeke haya:me. Kutupa mo am-
bokemanu yalaota: kinina: you aka: pamba pamba pia:me. 4 Ipika:
mendekema:ta: mo hombulanka:manu tepo tekilipa homeke ma:nda:ta:
mo ya mina:pa:lao yola yopua do kenkena: wekila: lopaeya:me. Mo aleta:
mo wanda:ma: weki mondu lopaeya:ka:na: mea nolueke alo puki tikitiki
pua haya:me. 5 Kutupa mo wanda:ma:ta: hali weki mondu wia:me.
Ipiki daeyaata: do kenke paeyao ayeni dopitama: handeteke halo pa:la:
wekie. Pate mo wekita: pa:ta:la: mea Koda: pa:ta: ipika: kini seana: hala:
alena: mea pea:me. 6 Mo wanda:ta: Koda:ma: ipika: amu pea wia:yeke
hapupapeke alena: pindipa pea:me. Koto alena:ta: mo wanda: daoseni
homeke kutupa 260 natena: handeteke halo pia: alena:e.
7 Kutupa oli hepeni nane a:nda: kini pia:me. Maikolo ipika: enisolo
ame̱le̱ mo popake itiki hake si ipika: enisolo ame̱le̱ a:nda: pimime. 8 Pate
Maikolo tapakema: mo popake itiki hake sita: bepolao ipika: enisolo-
manu tonka:na: hepeni na haena: lememe. 9 Mo popake itiki hake si tieke
hombeleketa: tolu lopaeya:me. Ipikita: mo hande amba: kiake hayeke
keto biki Sadani la:la: alee. Ipikana:ma:ta: mo kenke wanda:hali paeyao
makeaeyeke halie. Ipikita: ipika: enisolo titi ame̱le̱ oni kenkena: tolu
lopaeya:me.
10 Kutupa oli hepeni nane pi ho̱la̱:make tiekema: alota: Ameta: niki
da:ta:monoyeke Koda:na: pa:ta:la:la:eki ta a:pa:la: handa:e. Ameta: Koda:

ipiki kini hata: ipika: weleta: peneme yaasa: handa:e. Ameta: ipika: mạleke lila: Ketisoma: ipika: handeteke hala:eki peneme yao wala:la: handa:e. Pa ekipeke nika: Koda:na: puki tikitikina: hata: peliolo da kelepolo nika: kamemanu mạleke lia hokeeki pa:la:me lo haya: halita: oli hepeni mina:pa:lao tolu lopaala:me. 11 Ipikita: nika: kame tonuma: mo Sipisipi Ma:na: Ikikina: wema: make mo ota: ekie laa waleme ekima: make bepolaya:me. Kutupa make ikana:ma: ika: da:ta:la: ekita: pina: pa hoeyao homa:la: ekita: pa pulumeke laa lememe. 12 Koto ekina:ta: oli hepeni make koto pa:ta: haleme wanda:halio paeyao ta:na:ma: homa:pee. Pate oni dawala pita: kenke yaapota: paala:e. Pa ekipeke hande Sadanita: iki pa:ta: a:pa:la:me. Kutupa ipikita: hosiki nate lekesiki homeke ula:me hone witolo hata: ota: hoke mineke panka:la:me.

13 Mo popake itiki hake si tieke hombelekema: ipikita: mo kenke nane tolu lopaala:me hone wiaata: mo hande weki mondu wia: wanda: minuluekema:yeke teliolo ombu haya:me. 14 Mo wanda:ta: ipika: da mo hapupapeke alena: pena:yeketa: ida tiekena: popake yaapo halea:me. Koto pa:ta:ta: mo popake itiki hake sima: hoeyaapa:na: bapi tepona: yunki mindiki hata: kaisepona: handeteke halo pia: pa:ta:e. 15 Kutupa mo popake itiki hake sima:ta: ipika: kake pa:ta: yama: epea: ikali wopuma: mo wanda: telia: mea pena: lea:me. Handeta: mo wanda: ikali naa homena:yeke pia:me. 16 Kutu pia:pate kenkema: mo wanda: tamba: minolo hata: ipika: kake ạạ laa mo popake itiki hake sina: kake pa:ta: epea: ikali mea neliaya:me. 17 Kutu pia: ekina: mo popake itiki hake si tieke hombelekema:ta: mo wanda: pa:ta: mineke tieke pankolo hata: ipika: wekiwandiki amẹlẹ a:nda: pulu pea:me. Koto tapaketa: mo Koda:na: pi ula: ekimanu opua Yesuma: peneme yaasa: ota:eki pa:ta: kima: na homeke hone tu laeme wanda:halie. 18 Kutupa mo popake itiki hake sita: dawala houna: tiao haya:me.

13

Sayale yaapo

1 Kutupa mo sayale hombeleketa: mo dawala pa:ta: pita opolo epea:eki handoa:me. Mo aleta: ekeke kiki yaapo hao amboke watake hata: haya:me. Mo ekekemanu yalaota: kini you aka: pambama: pambama: pia:me. Kutupa mo amboke manuna:ta: Koda: kitaake biki laememe. 2 Mo sayale hombeleketa: bosikasi tieke ma:nda: ipika: biki lepadima: handaa ipika: anketa: peioloma: handeke ale tieke hombelekena: ankema: handaa ipika: kaketa: laeonona: kakema: handea:me. Mo hande popake itiki hake si tiekema:ta: ipika: honkopu make ipika: kini sea make ipika: handeteke hala:eki tieke paeyao mo sayale hombeleke pa:ta: halea:me. 3 Mo sayalena: amboke ma:nda:ta: homena: tupa: apa:la: pokeekepate pa mea epeayeke handaa mo wanda:hali paeyaota: penkili putia pominolo hata: mo sayale hombeleke telia: mea pememe. 4 Kutupa wanda:hali paeyaoma: mo popake itiki hake si pa:ta: panda:puniao yeiya: laaso hata: yeni pimime. Pa ekipeke mo sima:ta: ipika: honkopu tieketa: mo sayale pa:ta: haleeke handa loa:me. Ikana:ma: sayale pa:ta: make panda:puniao yeiya: laaso hata: yeni pitolo alota: Epita: mo sayalema: handelemepe. Epima: ipiki amẹlẹ a:nda: puluekema: honkopu aneke hala:pe lememe.

5 Mo sayalema:ta: kaisepo hali tieke yaapona: pa hali ma:nda:na:
yaapona: handeteke haena: laata: hakoko lita:la:eki manuma: Koda: ki-
taena:yeke waleke halea:me. 6 Mo sayalema:ta: Koda: make ipika: biki
make ipiki hala: da make oli hepeni haleme wanda:hali paeyao make
yaala:ma: homao hoeyaasa: pi kini pea lea:me. 7 Kutupa ipikana:ma:
Koda:na: wanda:hali amele̱ a:nda: pea bepolaena: make tapake ta:ta:
ta:ta: make kapomani ta:ta: ta:ta:ma: handeteke hala: wanda:hali make pi
ta:ta: ta:ta: make tutu ta:ta: ta:ta: make paeyao handeteke haena: waleke
halea:me. 8 Do kenkena: hala: wanda:hali paeyaoma:ta: mo sayale pa:ta:
panda:puniao yeiya: laaso hata: yeni pilimikie. Pate do kenke a̱i na
wepiki haena: kone ika: biki manuta: mo deto hala: wanda:halina: biki
ula: bukana: laala: wanda:hali homeke homekema: kotoeki na pilimikie.
Koto biki ula: bukata: hande limiki Sipisipi Ma:na: Ikikina: bukae.

9 Haleke haemeka:na:ta: kota: opua:pa:peke ya:la:me. 10 Ma:nda: epita:
tapake ma:nda:ma: minina:e laa wia:ka:na:ta: kota: ota: minina: lelieke.
Epita: bainasima: lia homaena:e laa wia:ka:na:ta: kota: ota: mo bainasima:
lia homaena: lelieke. Dupiki haumanu pa:ta:ta: Koda:na: wanda:hali
lopaama:na:yeke homu pea pa pina:e laa yu wia hata: make kima: na
homeke hone tu lao haya:ka:na:ta: ana: pilieke.

11 Koto hoki naneta: mo sayale hombeleke ma:nda: mo kenke pa:ta:
yama: opa:liaeyeke handoa:me. Do sayaleta: sipisipi ma:na: ekekema:
handeke ekeke yaapo haya:me. Kutupa ipika: pita: mo popake itiki hake
sima: ala: tupa: lea:me. 12 Mo alema:ta: mo titina: sayalena: handeteke
hala:eki tieke meata: ipika: leke popelekena: hata: e wopu pokea:me.
Ipikana:ma:ta: do kenke make do kenkena: haleme wanda:hali paeyao
make mo amba: hande titina: amboke hoeyaeya:pate paa epea: sayale
pa:ta: panda:puniao yeiya: laaso hata: yeni pipee laa honkopu wopu
hao sutiaeya:me. 13 Mo yaapo peao sayalema:ta: na handeke haumanu
wopu pitolo hata: wanda:halina: leke popelekena: oli ya nanema: ti
uleke do kenkena: lopena: lea:me. 14 Kutupa ipikana:ma: mo titina:
sayalena: hau peaaso hata: ipika: leke popelekena: hata: mokoto na
handeke haumanu pia:eki manuma:ta: do kenke wanda:hali paeyao
makeaaso hata: yola: mea pea:me. Ipikana:ma: wanda:halima: mo hande
bainasima: hoeyaeya:pate pa tiao hala: titina: sayale yeiya: laaluekema:
koto ekima: handekeeki ma:nda: wepia:pe lea:me. 15 Kutupa mo yaapo
peao sayalema:ta: mo hande titina: sayale manda: meao wepimi ale pa:ta:
da:taasa: pomo halena:yeke waleke halea:me. Kutupiki hauta: mo alema:
pi lena: la make mo ipiki pa:ta: panda:puniao yeiya: lapeke kiaalimi
wanda:hali paeyao lu homaena:yeke pia:me.

16 Mo yaapo peao sayalema:ta: mo hosiki wanda:hali make aneke
wanda:hali make hamoko wanda:hali make natehali wanda:hali make
pa hameke e poka:la: wanda:hali make pa haleme wanda:hali make
paeyaoma: ika: popeke nane kikina: o ika: wenokona:ta: maka ma:nda:
ta̱laena:yeke honkopu hao sutiaeya:me. 17 Kutupa ma:nda: epima: do
maka na ta̱laeyeketa: kota: koto someta: aleta: ma:nda:manu ota: na
hambo make tapao pina:e lea:me. Koto makata: mo sayalena: biki
tapa: wiao o ipika: bikina: namba haleke ekie. 18 Do ekimanu opolo
epea:ka:na:ta: kota: epeke hone u lenkene pita:la: somema: ana: pilieke.
Ma:nda: epita: epeke honema: tumba wia:ka:na:ta: kota: ipikana:ma: koto
sayalena: namba lo yokena:e. Pa ekipeke mo nambata: halina: bikina:

anketeke minolo kone la:la:me. Koto nambata: 666 la:la:me.

14

Sipisipi Ma:na: Ikiki pita: ipika: wanda:hali

1 Kutupaka:na: handoa:pate mo hande Sipisipi Ma:na: Ikikita: mo
ipika: biki make ipika: Apa:na: biki ika: wenokona: laemeke 144 daoseni
wanda:hali amẹlẹ mo Saioni potena: haememe. 2 Kutupa oli ya
nanema: ikali dọụ tiekema: handa make tutu tieke liki nonopiki pi
họlạ:make opua:me. Mo pi họlạ:maketa: kidama: handeke ale lita:la:
haliwekima: liki nonopiki ala: ekima: handeke nono pia:me. 3 Mo
144 daoseni wanda:halita: mo hande Koda:na: kini seana: make mo
deto hala: tonkopu ale manuna: make mo you haliwekina: puki tik-
itiki pua haememe. Ikita: panake emeli ikana:ma: homeke moka:la
hande hande pea lapeke emeli homeke lememe. Kenke wanda:hali
paeyao pa:ta:ta: koto tapake homeke pa:ta:la: mea epeaalo pia: tapakee.
4 Ikita: wanda:weki hakopu na tunkulimieki yaalo yakopiki haliweki
haememe. Ikana:ma:ta: mo Sipisipi Ma:na: Ikiki pea: pa:ta:ta: telipaleke
ombu haememe. Ikita: kenke wanda:hali paeyao anka:lopuna: epeaala:
tapakee. Ikita: Koda: pa:ta: make mo Sipisipi Ma:na: Ikiki pa:ta: make
titina: halo pa:la: tapakee. 5 Ma:nda:ma: ikita: yayapiki pi lelemeeki na
opua make ala:ta: ma:nda: ata:ka: na pealeme haliwekie.

Enisolo tepo

6 Kutupa enisolo ma:nda: oli ya manda ạẹnolo hata: do kenke
wanda:hali paeyao pa:ta: mo pa u hala: Pi Seliapo laluekema: pia:me. Mo
wanda:halita: tutu ta:ta: ta:ta: make tapake ta:ta: ta:ta: make kapomani
eleke elekema: handeteke hala: kenke make paeyao pa:ta: loluekema:
pieke handoa:me. 7 Ipikana:ma: anekema: alota: Koda: paala:ma:
homaaso hata: ipika: tieke hala: ekina: biki mina:liape. Pa ekipeke
ipikana:ma: mo hande wanda:hali pi yokaalu pulu pa:la: nate a:pa:leke
loa:me. Do kenke make oli ya make dawala make opa:la: ikalimanu make
koto ale paeyao wa:pa:la: Koda: pa:ta: panda:puniao yeiya: laaso hata:
yeni pea:pa:peke lea:me.

8 Kotoeki hoki naneta: enisolo ma:nda:ma: teliolo alota: Mo wanda:ta:
lopa:la:me. Aneke Ba:bilonita: lopa:la:me. Mo wanda:ma: wanda:hali
paeyao ipika: waini ikali nena: lea:me. Mo honkopu hake waini ikalita:
ipika: lokena: hoke hone pa:la:eki manue lea:me.

9 Pa tepo peao enisoloma: mo titina:eki yaapo teliolo hata: anekema:
alota: Ma:nda: epima: mo sayale hombeleke make koto ale manda: meao
wa:pa:la: ale pa:ta: make panda:puniao yeni pitolo o ipika: maka wenoko
o popeke nane kikina: tạlena: lemeka:na:ta: kota: 10 koto someta: ipika:
kone Koda:na: waini ikali nelieke. Kota: mo Koda:ma:ta: ipika: paala:piki
mineke panka:la: wele pa ula: waini ikalita: mo ipika: mineke panka:la:
kapo pa:ta: holo pambeekeeki loa:me. Dupilia: wanda:hali paeyaota: mo
yakopiki enisolo titi make mo Sipisipi Ma:na: Ikikina: leke tomona: mo
ti uleke make mo titipu tiekepiki lanka:ma: handeke ale pa:ta: tanda no
halimikie. 11 Mo tanda halo hala: tina: lumuta: na paeyeke hoto paeyao
pa u halieke. Koto sayale hombeleke pita: ipika: manda: meao wa:pa:la:
ale yaapo pa:ta: panda:puniao yeni pitolo make o koto alena: bikina:
maka wina: lea:ka:na:ta: kota: koto wanda:hali ika: tanda no halo pa:la:
ekita: nate o timba: ota: hosiki siki na paeyaalieke lea:me.

12 Koto ya:leke handaa mo Koda:na: pi ula: ekimanu opua Yesu pa:ta:
kima: na homeke hone tulao hala: wanda:hali lopaama:na:yeke ika: pa
pina:e laa yu wia hala: ekita: ana:na: pilieke.
13 Kutupa oli hepeni nanema: pi hoḻa:makema: alota: Doeki laaniae.
Ame do kini pea mo Tekehalina: e pokolo hata: homeleme wanda:halita:
ta:na:ma: homa:pa:peke ya:la:me lea:me. Koto leeke mo Sipitidima:
hombo peaaso hata: alota: Ota:e. Ikita: ika: ki hone na wiki honkopu hao
pokelemeeki paeyaemeke handaa ta:na:ma: homilimikie. Pa ekipeke ika:
e pokeleme ekina: yenkita: iki ameḻe pa hala:me lea:me.

Kenkena: ne napeke mina:la:eki

14 Kutupa handoa:pate ya hapi handoa:me. Kutupa mo ya hapi man-
daata: halima: handeke ale pitia:me. Ipika: ambokena:ta: koloma: wepiki
kinina: you aka: pambao kutupa widi tunkula:la: ne wopu hake kaiya
minia:me. 15 Kutupa mo enisolo ma:nda:ta: mo tembolo pa:ta: yama:
a:pa mo ya hapi manda pitia: some pa:ta: e wi tieke la:moneaaso alota:
Naka: widi tunkulu hale kaiyama: ne napeke mie. Pa ekipeke mo nateta:
a:pa:la:me. Kutupa kenkena: ne napeke mina: pota:leke loa:me lea:me.
16 Koto leeke mo ya hapi manda pitia: somema: ipika: widi tunkulu hala:
kaiya wankeaaso hata: kenkena: ne napeke mu paeyaeya:me.
17 Kutupa enisolo ma:nda: mo tembolo pa:ta: pita opolu bao ipulu ne
wopu hake kaiya ombu miniki epea:me. 18 Kutupa mo tina: handeteke
haya: enisolo ma:nda:ta: mo oloda pa:ta: hao epea:me. Ipikana:ma: mo
ne wopu hake kaiya miniki haya: enisolo pa:ta: anekema: alota: Naka:
kaiyama: mo waini puna: kilikimanu honda: poka:e. Pa ekipeke mo kiliki
manuta: pota:leke loa:me lea:me. 19 Kota: mo enisoloma: ipika: kaiya
do kenkena: wankeaaso hata: mo waini kiliki manuta: talo pamba oni
Koda:na: paala: piki mineke panka:la: waini kiliki dekepo hala: pa:ta:
lopaeya:me. 20 Mo waini kilikita: mo daoni tieke hama: nane mo waini
kiliki dekepo hala: pa:ta: dekepea:me. Kutupa mo dekepea: ale pa:ta:ta:
we ikali tieke 300 kilomida hokulu taa hata: ota: kendo tieke make mo
hosina: kake ana:na: lombei pea:peke kendo wia:me.

15

Ane mone ke handaasa: watake hata: haumanu ipula:eki

1 Kutupa oli yana: ta:ta: ma:nda: piki hone mateke pututu au tieke
handoa:me. Watake hata: enisolo manuma: paeyaaso ane mone ke
handaasa: ipula: watake hata: haumanu miniki haememe. Kotota: Koda:
ipika: paeyaaso mineke panka:la:eki walo paeyaasa:eki yekeme.
2 Kutupa mo kalasima: handeke hama: ma:nda: ti uleke apa:taakeeki
handoa:me. Koto pa:ta: make mo hande sayale hombeleke make koto ale
manda: meao wepimiki sayale make mo alena: bikina: taapa: wiao la:la:
namba make bepolao haleme wanda:hali handoa:me. Ikita: mo kalasi
hama: tea:na: tilao hata: Koda:ma: hala:la: kidama: handeke alemanu
miniki hata: 3 mo Koda:na: e pokeeke hali Mosesina: emeli make mo
Sipisipi Ma:na: Ikikina: emeli make lememe. Ikana:ma: alota:
Aneke Tekehali Koda:o.
Naka: pita:la:eki manuta: ta:ta: ma:nda: peao make yole make pa:la:me.
Tapake paeyaona: kinio.
Naka: pitele haumanu paeyaota: tikitiki pea ota: hau manue.
4 Tekehali neketa: epima: paala:ma: na homilia:pe.

Naka: hau tieke laaluekema:ta: epima: kiaalia:pe.
Neke homeke homeke yako peleme.
Wanda:hali paeyaota: neke pa:ta: a:pa panda: puniao yeiya: laaso hata: yeni pilimikie.
Pa ekipeke naka: yakopiki hau manuta: paeyaoma: amba: handelememe lememe.
5 Koto hoki naneta: oli hepeni nane mo tembolo da pota: lumba wiekeeki handoa:me. Kutupa mo da tukikina:ta: amba: hande Koda: ipika: wanda:hali amẹlẹ pi lo hayeke palai da handoa:me. 6 Mo watake hata: enisolo manuta: mo watake hata: ke handa:peke ekimanu miniki hata: tembolo pa:ta: hao epememe. Ikita: hake piki leke yale yale piki dau yama koloma: wepiki beleke ika: hakokona: yamemekeme. 7 Kutupa mo hande deto hala: tonkopu ale homekema: mo watake hata: enisolomanu pa:ta: mo hoto paeyao pa hao halo pa:la: Koda:na: mineke panka:la: ekima: tumbiki watake hata: kawasomanu halea:me. 8 Mo Koda:na: wele pita: pa̱a̱ yaapo pa:ta: yama: epea: lumuma:ta: mo tembolo tumbulu baeya:me. Kutupa mo tembolo pa:ta:ta: ma:nda: pua:peke na ya:pate pa mo watake hata: enisolo manuma: mo watake hata: ke handaasa:eki mea ipu paeya:ka:na:ta: wetepena: pua:peke ya:me.

16

Koda:na: mineke panka:la:eki ula: kawasomanu

1 Kutupa mo tembolo pa:ta: yama: pi ho̱la̱:make wopuma: mo watake hata: enisolo pa:ta: alota: Kenkena: pua mo Koda:na: mineke panka:la:eki pamba:la: watake hata: kawasomanu hola:pe lea:me.
2 Koto ekina: titina: enisoloma: ipika: kawaso kenkena: pua holaeya:me. Kutu pieke handaa ota: hoke tanda tieke piki boleke manuta: mo hande hoke sayalena: maka talaeme tapake make mo ale manda: meao wepimiki ale pa:ta: panda:puniao yeni pu haeme wanda:hali pa:ta: pua pitia:me.
3 Kutupa yaapo peao enisoloma: ipika: kawaso mo dawala manda pua holaeya:me. Mo ikalita: homeke halina: wema: handaata: koto dawala pa:ta: pitimi ale paeyao homememe.
4 Kutupa tepo peao enisoloma: ipika: kawaso mea pua mo ikalimanu make opa:la: ikali pa:ta:manu holaeya: dina:ta: we au lolo yapea:me. 5 Kutupa mo ikalimanu handeteke haya: enisoloma: alota: Naka: panisi pealuekema: ma̱leke liaasa:eki manuta: ota: ana:na: kone wa:peleme. O ota: yako piki someo. Neke ame hale make amba: hae makee. 6 Pa ekipeke ikana:ma:ta: mo Koda:na: wanda:halina: we make mo potopede haliwekina: we make holememe. Koto ekina: ame nakana:ma:ta: iki make we ikali nena: haleleme. Ikana:ma:ta: ika: ekina: yenki kone mina:lememe laa lea:me. 7 Kutupa mo oloda pa:ta: yama: pi ho̱la̱:makema: alota: Wele wopupiki Tekehali Koda:o. Naka: panisi pealuekema: ma̱leke liaasa:eki manuta: tikitiki pea make ota: ana:na: wepeleme lea:me.
8 Koto hoki naneta: mo tonko peao enisoloma: ipika: kawasota: natena: holaeya:me. Kutupa mo nate ipika: wele wopu piki titipuma: wanda:hali tena: waleke halea:me. 9 Mo wanda:halita: do wele wopupiki titipuma: to tokilieke handaata: mo ke manuna: handeteke haya: Koda:na: biki hoeyaememe. Kutu pimipate ika: hoke hau manuta: hoki na walaa ipika: wele tiekena: biki na mea mina:liaememe.

10 Kutupa mo yunki peao enisoloma: ipika: kawasota: mo hoke say-
alena: kini seana: pua holaeya:me. Kutu pieke handaa timba: ala: ekima:
mo hande sayalena: kilu tombuao hala: alena: tumbaeya:me. Kutupa
wanda:halima: tanda tieke nalo hata: ika: kekeke tankolo nememe.
11 Kutu pitolo hata: ika: tanda make tete manuna: oli hepeni hala:
Koda:na: biki hoeyaemepate ika: hoke hau manuta: hoki na walememe.
12 Kutupa mo yunki mindiki peao enisoloma: ipika: kawasota: mo
ikali tieke biki Yupoteitisina: holaeya:me. Kutupa mo nate opa:la: nane
haleme kini manuna: pota: wiaaso mo hande ikalita: hapupa pea:me.
13 Kutupa k̲ima: handeke ha̲i pambeke temoko tepo handoa:me. Ikita:
mo popake itiki hake sina: handeke alena: kake pa:ta: make mo hoke
sayale hombelekena: kake pa:ta: make mo yayapiki potopedena: kake
pa:ta: make pita: opolu bao epememe. 14 Ikita: mo na handeke haumanu
pu haleme hoke temokomanue. Mo hoke temoko tepoma:ta: do kenke
honiki paeyao pa:ta: hala: kinimanu pua hatuku mea a:pa mo Wele
Wopupiki Koda:na: Aneke natena: a:nda: pina: yeke pimikime.
15 Opie. I̲ta: pake nala: hali leke ipulueke. U̲ na peliki hata:
ipika: aka:manu wopu handeteke hao hale someta: ta:na:ma: homi-
lieke. Ipikita: paa tia pominolo hata: wanda:hali leke popelekena: yaala:
meaapa:na:yeke pita:la:me.
16 Kutupa mo hande temoko tepoma: mo kinimanu hatuku a:pa mo
Hibulu pima:ta: Amakedoni la:la: alena: a:pa momba:laeya:me.
17 Kutupa mo watake peao enisoloma: ipika: kawasota: oli ya pa:ta:
holaeya:me. Oni mo tembolo pa:ta: yama: aneke pi h̲ola̲:make alota:
Ameta: koto paela: handa:e lea:me. 18 Kutupa ti tekelemanu make a:ta:
a:ta: piki tutumanu make tutu tiekemanu make ota: hoke yu momeni
make pia:me. Amba: hali wepia kini pea a:pa ame do make kutupiki yu
momeni na pa:la:pate do yu momeni homeketa: paeyao ankulake ota:
hoke ta:ta: ma:nda: pikieki ya:mee. 19 Mo aneke daonita: tepo tekilipa
mo kenke paeyaona: daoni paeyaota: ota: hoeyaeya:me. Koda:ma:ta: mo
hande Ba:biloni tieketa: pa niminaaso hata: ipika: wopu mineke panka:la:
waini ikali ipika: kapona: nena: lea:me. 20 Mo dawalama: dupala:
kenkemanu paeyaota: alu pao mo potemanu paeyaota: alupaeya:me.
21 Leke opeke ya hapeke tieke tiekemanu ka:nda: ota: tieke hombeleke
piki ekimanu oli ya nanema: yama: a:pa wanda:hali manda lopea:me.
Koto wanda:halima:ta: mo ke handaeya: ya hapekena: Koda:na: biki
hoeyaememe. Pa ekipeke do keta: ota: hokeeki ya:mee.

17

Hali yolo hala: biki wiki wanda:

1 Kutupa mo hande watake hata: kawaso miniki haeme watake hata:
enisolo homeke ma:nda:ma: I̲ pa:ta: a:pa alota: Epoe. I̲ma: mo hali yolo
hala: biki wiki wanda: pa:ta: halo pa:la: panisi walueke. Mo ikalimanu
tea:na: a:ela: aneke daoni hombelekema: loa:me. 2 Do kenkena: hala:
kini manuma:ta: mo wanda: ame̲le̲ hoke loke hoeyaasa: hau pu ombu
haememe. Kutupa mo kenke wanda:halima:ta: ipika: loke hoeyaasa: hau
manuna: waini ikali naa keaememe lea:me.
3 Mo Sipitidima: I̲ pa:ta: e pokolo hata: mo enisoloma: I̲ta: hapu hala:
alena: mea tia pea:me. Koto pa:ta:ta: wanda: ma:nda:ma: mo wepiki
sayale ma:nda:na: hoki manda pitia:eki handoa:me. Mo sayalena: loke
paeyao pa:ta:ta: Koda: kitaasa: bikimanu lao kutupa ipikita: watake hata:

amboke hao make kiki yaapo ekekemanu haya:me. 4 Mo wanda: ipika:
aka:ta: we ta:ta: ma:nda: yaapo piki au lekeeki yamea:me. Kutupa
mo aka:ta: koloma: wepiki beleke manuma: make seliapo piki toopi
manuma: make sekete inkiki manuma: make tumbulu baeya:me. Ipika:
kiki pa:ta:ta: ipika: loke hoeyaasa: ekina: yenkita: ota: yaala:piki ekimanu
make hai pambeke alemanu make tumbulu baeyeke koloma: wepiki
kapo miniki haya:me. 5 Mo ipika: wenokona:ta: hande a:mbaala: ekina:
biki dupa wiekeme. Hali yola:la: wanda:hali make kikana: haumanu
pu haleme wanda:hali make iki paeyaona: inkiki Ba:biloni tieke laa
wia:me. 6 Kutupa mo wanda:ta: Koda:na: wanda:halina: make Yesu pa:ta:
hone tulaa pelia haemeke handa limiki wanda:halina: we naa keaya:eki
handoa:me. Ima: moeki hando haota: ota: hoke tupa: penkilipa:tia
pomua:me.

7 Mo enisoloma: I lota: pitolo alota: Neketa: ekipeke penkilipa:tia
pominelepe. Ima: neke pa:ta: mo wanda:na: make mo wanda: mea tia
pomu hala: sayalena: a:mbao ula: ekina: teke la kionoe. Mo hande watake
hata: amboke hao make kiki yaapo ekeke hala: sayalena: loa:me. 8 Koto
sayaleta: amba:ta: da:ta haya:pate ameta: na da:taa hala:me. Ipikita:
ame do siki mo honiki na wiki naku kiake pa:ta: hama opolu bao ipiki
hoeyaena: pelieke. Do kenkena: haleme wanda:hali ika: biki manuta:
do kenke ai na wepiki haena: kone mo deto hala: wanda:halina: biki
ula: bukana: ika: biki na lake wanda:halita: mo hande sayale handolo
hata: penkilipa:tia pomilimikie. Amba: a:nda:ta: da:ta haya:pate ameta:
na deteke hala:me. Pate paa opolo ipilieke.

9 Doeki manuta: hone u lenkene pita:la:eki pita: hone wita:la:eki
yaapoma: handa:peke ya:la: haue. Mo watake hata: amboketa: watake
hata: yueli manue. Kotota: mo hande wanda: pila: alena:e. Kutupa
make ikita: watake hata: kini manue. 10 Yunki hata:ta: lopelemepate
homekema:ta: ipika: kilu tombuao hala: ekina: pa handeteke hala:me.
Kutupa ma:nda:ta: ai na a:pa:la:me. Ipiki epea:ka:na:ta: nate hosiki
sikima: homeke handeteke halieke. 11 Kutupa mo hande amba:ta: da:ta
haya:pate ame na da:ta hala: sayaleta: ipika: kone ketepo peao kinie. Mo
hande watake hata: tapake konee. Ipikita: hoeyaena: pula:me.

12 Mo hande kiki yaapo ekeke manuta: kiki yaapo kini manue. Ikita: ai
na kini pea handeteke halemepate pa aowa homeke homekena: mo hoke
sayale amele handeteke haena: waleke halieke. 13 Do kiki yaapo ale ikita:
teke homeke homeke wia halememe. Ika: honkopu make ika: handeteke
haleme wele manuta: mo sayale pa:ta: halelememe. 14 Ikana:ma:ta: mo
Sipisipi Ma:na: Ikiki amele a:nda: pilimikie. Pate mo Sipisipi Ma:na:
Ikikita: ipika: wi laa yata:pa: ma:la: hone tulao haleme hoki nane tolu
haleme tapake amele hata: mo tapake bepolalimikie. Pa ekipeke ipikita:
tekehali paeyaona: Tekehali make kini paeyaona: Kinie lea:me.

15 Mo enisoloma: I pa:ta: ombu alota: Mo hande hande hali yolo hala:
wanda: pitia: ikali manuta: kapomani ta:ta: ta:ta:ma: handeteke hala:
kenkemanu make mo ta:ta: ta:ta: piki wanda:hali paeyao make mo tutu
ta:ta:manu make pi ta:ta: ta:ta: leke tapake manue. 16 Mo hande hande
kiki yaapo ekeke manuma: make mo hande sayalema: make ikana:ma:
mo wanda: ota: honditi pilimikie. Ikana:ma:ta: mo wanda:ma: pambala:
ala:ta: ala:ta: paeyao hola: mea pa tia haena: lelimikie. Mo wanda:na:
loke mindiki naa kutupa ti ulekema: hoeyaalimikie. 17 Pa ekipeke

Koda:ma:ta: ipika: hone pa:la:eki peaena: yeke ika: puki pa:ta:manu ipika:
hone pa:la:eki wina: leeke handaa ikana:ma: ta:ma:ni pea homeke tupa:
hau pilimikie. Ika: honkoputa: mo sayale pa:ta: halaata: Koda:na: pimanu
ota: peneme yaalo epena: lelimikie. 18 Mo hande wanda:ta: mo aneke
daoni hombelekee. Mo kenke honiki paeyaona: kinimanu handeteke
hala: daonie laa lea:me.

18

Ba:bilonina: lopa:la:eki

1 Doeki hoki naneta: enisolo ma:nda: oli hepeni nane hao hola:pa:nialo
epea:eki handoa:me. Ipikita: wele tieke pa:ta: ipulu ipika: yameeke leke
yale yale piki pa̱a̱ma:ta: do kenke paeyao pa̱a̱ peaya:me. 2 Ipikana:ma: pi
ho̱la̱:make tiekema: e̱ wi alo alota:
Mo wanda:ta: lopa:la:me. Ba:biloni tieketa: lopa:la:me.
Ipikita: hoke temoko tonuma: make ha̱i pambeke temokomanu haleme
teke dae.
Ota: ha̱i pamba:papeke make handa: nala: na piki anemone ba manuta:
koto pa:ta: pila:me.
3 Pa ekipeke mo kapomani ta:ta: ta:ta:ma: handeteke hala: tapake
paeyaoma:ta: ipika: waini ikali nememe.
Mo honkopu wopu hake waini ikali ipika: loke hoeyaasa: na:na: pa:la:
hauna: loa:me.
Do kenkena: kini manuma:ta: mo wanda: ame̱le̱ loke hoeyaasa: hau pu
ombu haememe.
Kutupa do kenkena: bisinisi haliwekita: mo wanda:na: kikana: hau leke
pia: hoke hau pa:ta: yama: hamoko haememe lea:me.
4 Kutupa I̱ma: opua:pate oli hepeni nanema: pi ho̱la̱:make ma:nda:ma:
alota:
Ya wanda:halio. Opolu bao ipupee. Koto wanda: mina:pa:lao ipupee.
Ikana:ma:ta: ipika: hoke haumanu pa:ta: na apa:taapa:pee. Ipika: hoke
yenki mina:la:eki na telipa mia:pa:pee.
5 Pa ekipeke ipika: hoke hau manuta: oli hepeni wataalo a:ma:ela:me.
Kutupa Koda:ma:ta: ipika: hoke hau pa:la: ekimanu hone niminaasa:me.
6 Iki pa:ta: pia: tupa: ipiki pa:ta: make homeke tupa: pipee. Ipika: pia:
ekina: hoke yenkita: pa atulao hala:pe.
Ikana:ma: hokeeki nomena:yeke ipikana:ma: amu peawaya: tupa:
ikana:ma: make ipika: kapo pa:ta: mo yaapo peao honkopu wopu
hake ikali tumbape.
7 Ipika: kone mo pa̱a̱ pa:la:eki make ta:na: tieke pa:la:eki make halolo pia:
tupa: kone paa mo tanda tiekemanu make homena: tupa: tanda
mina:la:eki make hala:pe.
Pa ekipeke ipika: kone alota: Kini wanda: do pilu handa:e. I̱ta: kineke
wanda: dia:me. I̱ma:ta: hamono tupa: tanda mina:la: ekita: ota: na
handulueke laa ala:me.
8 Do ekina: yeketa: nate ma:nda:na: ipikita: ke eleke elekema: minilieke.
Do ke manuta: yeni ki make homena: tupa: tanda mina:la:eki make
tea: ki makee. Kutupa ipikita: ti ulekema: yankilieke.
Pa ekipeke mo wanda: panisi peaasa: Tekehali Koda:ta: ota: wele wopu
pa:la:me.
9 Do kenkena: haleme kinimanu mo wanda: ame̱le̱ loke apa:tao hoke
na:na: pa:la: haumanu mandakena: pimi tapakema:ta: mo daoni tiekena:

e̱ lelimikie. Mo yanko paeyaasa: ti ulekena: lumu handolo hata: loa:me.
10 Ikita: mo wanda:na: mina:la: tandata: ma:nda: putupa mea:peke yeke
paala:ma: homolo hata: ota: papate leke halememe. Ikana:ma: alota:
A:pa:e. Ota: paala:e. Do aneke make honkopu hake daoni Ba:bilonio.
Nate leke homeke sikina: kone neketa: panisi ka:la:me laa lelimikie.

11 Do kenkena: bisinisi haliwekima: make mo wanda:na: e̱ alo make
a:ta:ma: make homelememe. Pa ekipeke ma:nda:ma: ika: ala:ta: ala:ta:
ota: na hambelememe. 12 Ika: kolo make silipa make seliapo piki toop-
imanu make sekete inkikimanu make dau panka:manu make ta:ta: ta:ta:
piki wepiki daumanu make silika daumanu make mandane ta:ta: ta:ta:
piki wopu na hala: timanu make elepa:ntina: ekekema: wa:pele ta:ta:
ta:ta: piki alemanu make yenki tieke wiki timanu make kopama: handeke
ale botonosi make ayenima: wepiki alemanu make kalasima: handeke
hakesapo biki mambolo 13 make mandane ti manuna: yonkeleke make
teika:ma: handeke ale make totopo yole piki ale make hosiki tima: han-
deke maetamo leke ti make totopo wopu piki oeta make waini ikali make
pa oeta make palaowa make widi make kao make sipisipi make hosi
make hosi ma:na:ma: yolaa pula: da:ta:ka mendeke make e pa hameke
pokaaseme haliweki make halina: da:ta:la:eki kone ota: ma:nda:ma: ame
do hamba:peke na ya:me. 14 Mo bisinisi haliwekima: mo wanda: pa:ta:
alota: Naka: ekie laa Naka: hande wia hae epeke ale manuta: alu pa:la:me.
Kutupa naka: hande hamoko hale alemanu make neke au le yole pa:la:
ale manuta: paeyaota: alu pa:la:me. Nakana:ma: ota: paa na handa:
wilipikie laa lelimikie.

15 Koto daoni pa:ta: bisinisi pitolo hata: hamoko haeme bisinisi hali-
wekita: ota: papate pua halimikie. Pa ekipeke mo wanda:na: mina:la:
tanda putupa mea pekeyeke loa:me. Ikana:ma:ta: e̱ alo make a:ta:ma:
homolota: do lelimikie. 16 Mo aneke daoni hombeleketa: a:pa:e ota:
paala:e. Ipikita: hakepiki aka: panka:ma: make ta:ta: ta:ta: piki wepiki
dauma: make yama kutupa koloma: wepiki beleke manuma: make seli-
apo piki toopi manuma: make sekete inkikima: make dupao yama:tiki
pu haya:me. 17 Pate nateleke homeke sikina: kone do hamoko alemanu
paeyao alu paeya:me.

Mo dawalana: sipi you haliweki make mo sipina: pua:tiki pimi
wanda:hali make mo sipina: e poka:la: haliweki make mo dawalana:
ane mone e pokeme wanda:hali paeyao make papate haememe.
18 Ikana:ma:ta: mo wanda: mea neliaya: ti ulekena: lumu handolo hata:
e̱ wi tieke alo hata: alota: Dupiki aneke daoni hombeleke ma:nda: na
haya:me lea:me. 19 Ika: ambokenina: dokolo mea lopaaso hata: e̱ alo
make a:ta:ma: homolo hata: alota: A:pa:e. Ota: paala:e. Mo koto aneke
daoni ota: paala:e. Ipikita: ipika: hamoko hala: ekima: mo dawalana:
pomina:la: sipi teke haliwekita: hamoko haememe. Kutupa nateleke
homekena: kone ipika: ala:ta: ala:ta: paeyao alu paeya:me lememe.

20 Hepenio ta:na:ma: homa:e. Pa ekipeke ipikita: hoeyaala: ekina:
loa:me. Koda:na: wanda:hali make mo aposolo haliweki make potopede
haliweki make ta:na:ma: homa:pee. Pa ekipeke mo wanda:ma: iki pa:ta:
pia: ekina: Koda:ma: ipiki hoeyaala:me.

21 Kutupa wele wopu piki enisoloma: mo ka:nda: ota: tieke piki toopi
tieke mea oni dawala pa:ta: yombu lopaaso hata: alota: Do hande aneke
daoni Ba:bilonita: dupa anekema: mea lopa:niao ota: pa na handolo

pa:la: tupa:e. 22 Mo kidama: handeke alena: e̱ make wanda:halina: pi
ho̱la̱:makemanu make mo soke lu haleme wanda:hali make mo bu
kanake make neke tukiki pa:ta: ota: na opilimikie. Kutupa mo ane mone
e pokeleme haliwekita: neke pa:ta: ota: na halimikie. Kutupa mo palaowa
yombita:la: ka:nda:piki toopina: e̱ make ota: na opilimikie. 23 Lamepana:
pa̱a̱ta: neke pa:ta: ota: na handilimikie. Kutupa mo halina: da panake
pula: wanda:na: make wanda: panake mina:la: halina: pi ho̱la̱:make make
ota: na opilimikie. Naka: bisinisi haliwekita: kenke honiki paeyao lu tum-
bao honkopu wopu haeme make naka: yayapiki ha̱ipiki ti̱o̱ haumanu pi
ekima:ta: do kenke wanda:hali paeyao makeaememe laa lea:me.
24 Ba:biloni panisi peake hauta: mo potopede haliweki make Koda:na:
wanda:halina: weta: mo daoni pa:ta: wieke pia:me. Ota:e. Mo kenkena:
lia: wanda:hali paeyaona: we paeyao wia:me.

19

1 Doeki hoki naneta: oli hepeni nane wanda:hali tiekema: leke nono
pea alota: Haleluya. (Nika: pima:ta: Koda:na: biki miniliamana:e)
Da:ta:mono yeke pa:ta:la:la:eki make pa̱a̱ peaasa:eki make wele tieke
make nika: Koda: pa:ta: ula:me. 2 Ipika: pi yokaalu pita:la:eki manuta:
ota:eki make tikitiki pikieki makee. Ipikana:ma:ta: mo hande hali yolo
haya: wanda: ipika: loke hoeyaasa: hauma: kenke paeyao hoeyaeyeke
handaa ketete peleme laa ma̱leke liaata: ipikita: panisi peala:me. Pa
ekipeke mo wanda:ma: Koda:na: e pokaeya: wanda:hali lu homaeyeke
handaa loa:me laa lememe.
3 Paa e̱ wi alo alota: Haleluya. Mo hande aneke daoni mea neliaya:
lumuta: honiki na wiki hoto paeyao pa a:meiyu hala:me lememe. 4 Mo
hali tieke homekena: tonkopu you haliweki make mo deto haleme
tonkopu ale manuma: make panda:puniao lopa mo kini seana: pitia:
Koda: pa:ta: yeiya: laaso hata: yeni pimime. Ikana:ma: alota: Kutu
pina:e. Haleluya lememe. 5 Kutupa mo kini sea pa:ta: yama: pi
ho̱la̱:makema: alota: Koda:na: e pokaaseme tapake make ipiki yeiya:
laaseme wanda:hali make iki paeyaoma: nika: Koda:na: biki miniliapee.
Mo aneke wanda:hali pa:ta: make natehali wanda:halisunu pa:ta: make
loa:me lea:me.

Mo Sipisipi Ma:na: Ikikina: ne pamba:la:eki

6 Kutupa e̱ ala:eki ma:nda:ta: mo wanda:hali hombuta: hombeleke hata:
make ikali dou lopolo make tutu tieke litolo make leke nono pia:eki dupa
opua:me. Haleluya. Mo Tekehali nika: Aneke Koda:ta: kini hala:me.
7 Koto ekina: niki paeyao ta:na:ma: homomana:e. Ipika: tieke hala: ekina:
biki mea miniliamana:e. Pa ekipeke mo hande Sipisipi Ma:na: Ikikina:
wanda: mulu pa:la: nateta: opolo a:pa:la:me. Ipika: panake wanda:ta:
mo ekina: amba: tikitiki yao hala:me. 8 Mo wanda:ta: hake pea leke
yale yale piki dau yamena: hala:la:me laa lememe. Koto dauta: Koda:na:
wanda:halina: epeke hau piteleme ekie.
9 Kutupa mo enisoloma: I̱ pa:ta: alota: Doeki laaniae. Mo Sipisipi
Ma:na: Ikikina: wanda: mina:la: ekina: ne pamba:la: pa:ta: epoa: la:la:
wanda:halita: ta:na:ma: homa:pee. Kutupa mo enisoloma: apa:taaso
alota: Dota: Koda:na: ota: pimanue lea:me. 10 I̱ta: ipiki yeiya: lao yeni
puluku alo ipika: anke teke pa:ta: panda:puniao lopoa: pa:ta: ipikana:ma: I̱
pa:ta: alota: Ei I̱ pa:ta: kotoeki na pia:pema. I̱ta: e pokaaso naka: yankekee.
Kutupa make naka: kamemanu mo Yesuma: peneme yaeya: ota: pimanu

miniki haleme wanda:halina: yankeke halome. Koda: pa:ta: homeke yeiya: laaso hata: yeni pu hapeke laa lea:me. Pa ekipeke mo Yesuma: peneme yaeya: ota: ekita: mo potopede haliwekima: alemeeki hone u tiaasa:ekie.

Mo hakepiki hosi ma:na:na: hokina: pila: hali

11 Kutupa oli hepeni lumba:pa wia mo hakepiki hosi ma:na: handoa:me. Mo hosi hokina: pitia: halina: bikita: Kima: na homeke hone tu laala:eki pita: Ota:eki yaapoe lea:me. Ipikana:ma: tikitiki piki hauma: pi yokaalu pea make ipika: a:nda: ipula:eki a:nda: pu hala:me. 12 Ipika: leketa: titipu pupapeke ti haleke ekima: handaa ipika: ambokena:ta: kini you aka: eleke eleke pambaeya:me. Biki ma:nda:ta: mo somena: laeya:pate koto bikita: ma:nda:ma: hone na ula:pate ipika: homeke hone ula:me. 13 Ipika: pambaeyeke aka: hokuluta: wema: tote pia:me. Ipika: bikita: Koda:na: Pie. 14 Mo hepenina: ami manuma:ta: ipiki telia: mea pememe. Ikana:ma: hakepiki hosi manda pita: hakepiki aka: yamememe. 15 Ipika: kake pa:ta:ta: do kenkena: kapomani paeyaoma: handeteke hala: tapake lu bepolaena: ne wopu hake bainasi opolu baeya:me. Ipikana:ma:ta: mo ayeni dopitama: iki handeteke hata: mo Aneke Koda: paala: piki mineke panka:la: waini dekepo hala: pa:ta: pa ula: waini da:ka:pa: tumba bepilieke. 16 Ipika: aka: hokuluna: make ipika: palekena: maketa: biki dupa laeya:me. Kini paeyaona: kinie laa Tekehali paeyaona: Tekehalie.

17 Kutupa mo natena: tiao haya: enisolo ma:nda: handoa:me. Ipikana:ma: mo ya tukikina: a̱eya̱ pomimi bamanu pa:ta: anekema: wi la:moneaaso alota: Koda:na: aneke yawe lita:la:eki pa:ta: a:pa momba:la:pee laata: 18 A:pa mo kini manuna: make ami you haliwekina: make ami titina: loke make paeyao a:pa napee. Kutupa hosi ma:na: manuna: loke make hosi mea pomu haleme haliwekina: loke make wanda:hali paeyao pa hameke e poka:la: wanda:halina: loke make pa haleme wanda:halina: loke make natehali wanda:halina: loke make aneke wanda:halina: loke paeyao a:pa napee lea:me.

19 Kutupa mo hande sayale tieke hombeleke make do kenkena: kinimanu make ika: ami paeyaoma: mo hande hosi hokina: pitia: hali pita: ipika: ami ame̱le̱ a:nda: puluekema: mombelememe. 20 Mo sayale make mo sayalena: leke popelekena: na handeke haumanu pia: makeaaso potopede hali make dipula minimime. Koto pia: na handeke hau manuma:ta: ipikana:ma: mo sayalena: tombo ika: wenokona: wimi wanda:hali make mo manda: meao wepimi sayale pa:ta: yeiya: laaso hata: yeni pimi wanda:hali make makeaeya:me. Mo sayale tieke hombeleke pita: mo makeaaso potopede hali yaapo pa pitiki oni titipupiki lanka: ma:nda: solopa tala: ti uleke kiake pa:ta: lopaememe. 21 Ika: ami titita: mo hosi ma:na: hokina: pitia: halina: kake pa:ta: yama: epea: bainasima: lu petepete pia:me. Kutupa mo ba manuma: mo tokomanu naaka:na: ika: weleke ana: pia:ka:na:ta: mina:pa:lalimikie.

20

Bapimanu 1 daoseni

1 Kutupa enisolo ma:nda: oli hepeni nanema: hao holopolo ipulu ipika: kiki pa:ta:ta: mo honiki na wiki naku tieke kiakena: pota:na: ki make ka:nda: tieke piki seni miniki epea:eki handoa:me. 2 Ipikana:ma:ta: mo

hande popake itiki hake sita: hande ambisanake hao haya: keto kotota:
hande Depolo o Sadani la:la: aleta: mina 1 daoseni bapi manuna: senima:
tonkaeya:me. 3 Mo enisoloma:ta: mo sita: oni naku tieke kiake pa:ta:
yola: mea loka: hao a:mbo pambea:me. Pa ekipeke mo sima:ta: do kenke
paeyao haleme tapake ta:ta: ta:ta: makeaama:na: mo 1 daoseni bapimanu
paeya:ka:na: opolu baena:yeke pia:me. Koto hoki naneta: nateleke hosiki
siki ka:la:pa: tapaalieke.

4 Kutupa kini seamanu handoa:me. Koto seana: pitimi haliwekita: pi
yokaalu pulu pimi wele halea:me. Kutupa make mo hande Yesuma:
peneme yaeya: ota:eki waleme ekina: make Koda:na: pi waleme ek-
ina: limiki wanda:halina: temokomanu handoa:me. Ikana:ma:ta: mo
hande sayale tieke hombeleke make ipiki manda: meao wepimiki ale
yaapo pa:ta: panda:puniao yeiya: laaso hata: yeni na pimi make ika:
wenoko o popeke nane kikina: mo sayalena: maka na mimikime. Ikita:
paa da:ta hata: 1 daoseni bapi manuna: Ketiso amelele kini pita: han-
deteke haememe. 5 Do ekita: ota: titina: homa:la:eki mea tiaasa:ekie.
Mo mandane wopu homemeke wanda:hali paeyaota: ai na da:ta tiao
haemepate mo 1 daoseni bapimanu hoki nane detena: pia:me. 6 Mo
mandane homeme wanda:halimanu do titina: mea tiaasa:eki pa:ta:
apa:taemeka:na:ta: ika:ta: ta:na:ma: homena: laa yako pina: lelieke. Mo
yaapo peao homa:la: ekima:ta: iki wataapeketa: honkopu na ula:me.
Ikita: Koda: pita: Ketiso yaapona: yeni peaasa: haliweki hata: 1 daoseni
bapimanu ipiki amelele handeteke halimikie.

Sadani bepolaasa:eki

7 Mo 1 daoseni bapimanu paeya:ka:na:ta: mo Sadanita: ipika: dipula
pila:eki ka:la:pa: tapaalieke. 8 Ipikana:ma:ta: mo kenke honiki honiki
paeyao pa:ta: hala: tapake paeyao makealieke. Kotota: Koko pita:
Meikoko leke tapakee. Sadanima:ta: paeyao a:nda:na: hatuku ipilieke.
Mo tapaketa: mo dawala hou manuma: handilimikie. 9 Ikana:ma:ta:
kenke tieke tumbaaso hata: Koda:na: wanda:halina: mombeleme alena:
make Koda:na: pukima: homa:la: daoni make pua popei yaememe. Pate ti
uleke oli hepeni nanema: a:pa lopaa paeyao hoeyaeya:me. 10 Kutupa mo
wanda:hali makeaeya: Sadanita: oni ti uleke kiake make titipupiki lanka:
ma:nda: biki solopa pa:ta: yola: mea lopaeya:me. Kotota: amba: hande
sayale tieke hombeleke make mo makeaaso potopede hali make lopala:
pa:ta:e. Kutupa ikita: timba: ala:eki make natepa yolao hoto paeyao puki
tandama: homo halimikie.

Paeyaaso pi yokaalu pita:la:eki

11 Kutupa mo hakepiki kini sea tieke pita: mo seana: pila: hali yaapo
handoa:me. Kutupa mo kenke ya yaapota: ipika: leke popelekena: na
haena: loluekema: pa pindipa pualu pitolo hata: alupaepeme. 12 Kutupa
mo homemeke wanda:hali aneke make natehali make paeyao mandak-
ena: mo kini seana: puki tikitiki haemeeki handoa:me. Buka manuta:
lumbia:me. Kutupa buka ma:nda:ta: mo da:ta:la: wanda:halina: buka
lumbia:me. Mo homemeke wanda:hali paeyaota: mo buka manuna: lao
wieke tupa: ika: pimiki tupa: siki kone maleke lia telipia:me. 13 Kutupa
mo dawalama: ipiki pa:ta: homemeke wanda:hali halea:me. Kutupa
homa:la: ekima: make mo homo hala: kenkema: make ipilika: wia haepe
toko halepeme. Kutupa paeyaota: ika: pimiki tupa: siki kone ana:na:
maleke lia telipia:me. 14 Kutupa homa:la:eki pita: homo hala: kenke

yaapota: oni ti uleke pa:ta: yola: mea lopaeya:me. Do ti uleke kiaketa: yaapo peao homa:la:ekie. 15 Kutupa make ma:nda: epi ipika: bikita: mo da:ta:la: wanda:halina: bukana: na laeya: someta: oni ti uleke kiake pa:ta: yola: mea lopaeya:me.

21

Panake hepeni pita: panake kenke yaapo

1 Koto hoki naneta: Īma: panake hepeni pita: panake kenke yaapo handoa:me. Titina: hepeni pita: kenke yaapota: alupaeya:me. Kutupa mo dawala make loa:me. 2 Mo hande Yakopiki Daoni hande panake Diutuselemeta: wanda:ma: ipika: haliki mālandi puluekema: amu pea tikitiki yao ipulu pita:la: tupa: oli hepeni nanema: Koda: pa:ta: yama: opolo epea:eki handoa:me. 3 Oli kini sea nanema: pi hōlā:make tiekema: dupa lea:eki opua:me. Ameta: Koda:na: data: wanda:hali amēlē hala:me. Ipikita: iki amēlē hata: mo wanda:halita: ipika: wanda:hali au lalieke. Koda: ipikita: mo wanda:hali amēlē halieke. Ipikita: ika: Koda: halieke. 4 Ipikana:ma:ta: ika: ē pankekemanu honialieke. Koto pa:ta:ta: homa:la:eki pa na handilimikie. Kutupa puki tanda pitolo a:ta:ma: homa:la:eki make ē ala:eki make tanda mina:la:eki make ota: dia:ya:lieke. Mo amba: haumanu paeyaota: alu paeya:me laa lea:me.

5 Kutupa mo kini seana: pitia: halima: alota: Ameta: Īma: ala:ta: ala:ta: paeyao panakeeki wepitolome lea:me. Ipikana:ma: Ī pa:ta: dupa alota: Do ekita: laaniae. Pa ekipeke do pi manuta: ota:eki ya:la: ekina: make ota: hone tu lapeke ya:la: pie lea:me. 6 Kutupa ombu alota: Ameta: pu paela:me. Īta: titina: make sale nane makee. Kini pitolo make paeyaaso makee. Ma:nda: epita: ikali na:na:ma: homea:ka:na:ta: Īma: mo opa:la: da:taasa: ikalita: na hambeke pa nena: waleke halueke. 7 Ma:nda: epima: a:nda: peaa bepolaasa: hali haya:ka:na:ta: Ī pa:ta: doeki mina:e. Īta: ipika: Koda: halueke. Kutupa ipikita: yaka weki au lalueke. 8 Pate hone pamboneke tapake make ba:sa: piteleme tapake make ata:ka: peaaseme tapake make honema: kone hali lu homaaseme tapake make pake nalo loke apa:taaseme tapake make tīō hau pu haleme tapake make toopi ti wepia ula: ale pa:ta: yeni pu haleme tapake make mo yayapiki pi lo haleme tapake make paeyaota: ika: hala:peke ya:la: ekita: oni ti uleke kiake make titipupiki lanka: ma:nda: biki solopa bu lo hala: pa:ta:e. Koto hau pita:la: ekita: mo yaapo peao homa:la:ekie.

Panake Diutuseleme

9 Mo hande paeyaaso watake hata: ke handa:la:eki manuma: tumbulu baake kawaso miniki haeme hande watake hata: enisolo homekema: Ī pa:ta: a:pa alota: Īma: mo hande Sipisipi Ma:na: Ikikina: ma:la: wanda: walono epoe lea:me. 10 Mo Sipitidima: Ī tukiki pa:ta: e pokolo hata: mo enisoloma: Īta: ota: oli pote tieke tumikina: mea tia pea:me. Ipikana:ma: mo panake Diutuseleme hande yakopiki daoni oli hepeni nane Koda: pa:ta: yama: hao holopolo epea:eki Ī pa:ta: walea:me. 11 Mo daonita: Koda:na: pāā piti pāā putia ipulu hata: dia:sepa leke toopi seliapoma: handa ala:ta: ma:nda: na tāleke kalasima: handeekeme. 12 Mo daonita: hokulupiki pape tiekema: popei yao pota: kaketa: paeyao kiki yaapona: ankena: yaapo lombaya:me. Mo pota: kake yalaota: kiki yaapona: ankena: yaapo enisoloma: handeteke haememe. Mo pota: kake manuna: yalaota: mo Isulai wanda:halina: kiki yaapona: ankena:

yaapo tapakena: biki laeya:me. 13 Mo nepokomanu yalaota: pota:kake
tepo lo lombaya:me. Nate opa:la: naneta: pota: kake tepo lombaya:me.
Nepoko yaapo nane make pota: kake tepo tepo lo lombaya:me. Oni nate
pamba:la: nane make pota: kake tepo lombaya:me. 14 Mo daonina: pa-
peta: kiki yaapona: ankena: yaapo pinki nonopiki toopi oto tiekena: noko
peekeme. Koto toopi manuna:ta: mo Sipisipi Ma:na: Ikikina: aposolo hali
kiki yaapona: ankena: yaapona: biki laeya:me.

15 Mo I̱ pa:ta: pi la kia: enisolota: mo daoni make ipika: pota: kakemanu
make ipika: pape pa:la:eki make paeyao tombo muluekema: mo koloma:
wepiki tombo mina:la: tolo miniki haya:me. 16 Mo daonina: petipeke
maka make mo hokulu maka make ota: homeke make pa:la:me. Mo
enisoloma: ipika: tombo mina:la: doloma: mo daonina: tombo mia:me.
Mo daonita: 2 daosenina: 400 kilomida ota: hokulu pea make petipeke
ya:la:eki make olina: hokulu pa:la:eki make homeke hau kone piekeme.
17 Kutupa mo enisoloma: ombu mo daonina: pape polopala:eki tombo
mia:pate ota: 60 mida mia:me. Mo tombo mina:la: alena: hokulu piki
ekita: ota: ana:na: kone tombo mia:me.

18 Mo papeta: dia:sepa leke toopima: wepiekeme. Kutupa mo daonita:
koloma: handa ala:ta: ma:nda: na ta̱leke kalasima: handea:me. 19 Mo
daonina: papena: pinki toopi manuna:ta: ane mone seliapopiki toopi
manuma: popei yao ota: lu liaeyekeme. Titina: toopi pinkita: biki dia:sepa
yekeme. Yaapo peao toopi pinkina: bikita: sa:paeya yekeme. Tepo peao
ekina: bikita: a:keidi yekeme. Tonko peao ekita: ambuma: handeke au
leke toopi biki emulolidi yekeme. 20 Yunki peao ekina: bikita: onkisi
yekeme. Yunki mindiki hata: peao ekina: bikita: kaniliani yekeme.
Watake hata: peao ekita: hamipiki toopi biki kotisalaedi yekeme. Ketepo
peao ekina: bikita: betili yekeme. No̱i peao ekina: bikita: topa:si yekeme.
Kiki yaapo peao ekina: bikita: kotisapoteisi yekeme. Kiki yaapona:
ankena: homeke peao ekina: bikita: dieisini yekeme. Kiki yaapona:
ankena: yaapo peao ekina: bikita: a:metisi yekeme. 21 Mo kiki yaapona:
ankena: yaapo pota: kake manuta: kiki yaapona: ankena: yaapo sekete
hapekemanu yekeme. Mo pota: kake manuna: yalaota: mo sekete
hapekema: wepuma: wepuma: piekeme. Mo daonina: pota:ta: aleta:
ma:nda: na taleke kalasima: handeke koloma: pilaeyekeme.

22 I̱ma:ta: mo daoni pa:ta:ta: tembolo da na handoa:me. Pa ekipeke
mo Aneke Tekehali Koda: pita: mo hande Sipisipi Ma:na: Ikiki yaapota:
mo tembolo da yekeme. 23 Mo daonina:ta: nate o kaisepo ma:nda: pa̱a̱
pealuekema: opa:peke na ya:me. Pa ekipeke mo Koda:na: au la:la: pa̱a̱ta:
koto pa:ta: pa̱a̱ pu hala:me. Kutupa mo daonina: ola:paketa: mo Sipisipi
Ma:na: Ikiki ya:me. 24 Koto kenke wanda:halita: mo daonina: pa̱a̱na:
pomilimikie. Kutupa mo kenkena: kini manuma:ta: ika: hamoko ale
manuta: ipiki pa:ta: mea ipilimikie. 25 Mo daonina: pota: kake manuta:
nate paeyao pa lomba:pa wilieke. Ota: na pokilieke. Pa ekipeke koto
pa:ta:ta: timba: ala:eki ota: dia:ya:lieke. 26 Mo kenkena: aneke make
hamoko ale paeyaota: mo daoni pa:ta: mea ipilimikie. 27 Pate mo ha̱i̱ piki
ala:ta: ma:nda: koto daoni pa:ta: na honda: pambilieke. Koto tupa: kone
ma:nda: epima: yaala:piki haumanu pu o yayapiki pi lo hala: some make
na honda: pambilieke. Mo Sipisipi Ma:na: Ikiki ipika: da:ta:la: tapakena:
biki ula: bukana: biki laala: wanda:hali homeke koto daoni pa:ta: honda:
pambilimikie.

22

Da:ta:la:eki kita:la: ikali pita: ti yaapo

1 Mo enisoloma:ta: ala:ta: ma:nda: na ta̱leke kalasima: handeke
da:ta:la:eki kita:la: ikali yopulu hala: I̱ pa:ta: walea:me. Mo ikalita: oli
Koda: pita: Sipisipi Ma:na: Ikiki yaapona: kini sea pa:ta: yama: epea:me.
2 Kutupa mo ikalita: mo daonina: pota: tukikina: yapea:me. Mo ikali
tea: yaapona:ta: hande da:ta:la:eki kita:la: ti opo hala:me. Mo tima:ta:
bapi homekena:ta: sumba: homeke homeke yalao kiliki a:eya:tiki pu
hala:me. Kutupa ipika: katake manuta: mo tapake ta:ta: ta:ta: paeyaona:
epeaasa:ekie. 3 Mo Koda:ma:ta: hoeyaena: laa ma̱leke lia ula: ale
ma:nda:ta: koto daoni pa:ta: ota: na wilieke.

Mo Koda: pita: mo Sipisipi Ma:na: Ikiki yaapona: kini seata: koto daoni
pa:ta: wilieke. Kutupa ipika: e pokaaseme wanda:halita: ipiki pa:ta:
panda:puniao yeiya: laaso hata: yeni pu halimikie. 4 Ikana:ma:ta: ipika:
leke popeleke handaa make ipika: bikita: ika: wenokonina: laalimikie.
5 Koto pa:ta:ta: timba: ala:eki ota: dia:yalo hata: ola:pake make natena:
pa̱a̱ make na weilimikie. Pa ekipeke mo Tekehali Koda:ta: ika: pa̱a̱
halieke. Kutupa ikana:ma:ta: kinimanu pita: hoto paeyao handeteke hao
halimikie.

Yesuna: epolo pa:la:eki

6 Kutupa mo enisoloma: I̱ pa:ta: alota: Do pi manuta: ota:eki ya:la: ekina:
hone tu lapeke ya:la:me. Kutupa hande potopede haliweki pa:ta: Sipitidi
halo pa:la: Tekehali Koda:ma: mo ipika: e pokaaseme haliweki pa:ta: ame
do koto kone pulu pa:la: ekimanu walena:yeke ipika: enisolo tapaala:me
lea:me. 7 Yesuma: alota: Opie. I̱ta: teke pa:ta: ipulume. Do buka pa:ta:
ula: wetepena: pulu pa:la: pimanu pa:ta: opua pu haleme wanda:halita:
ta:na:ma: homilimikie.
8 I̱ Dionima: do hau paeyao handaa make opua:me. Kutupa do hau-
manu handa make opu paeyaota: I̱ta: do haumanu walea: enisolona: an-
keteke pa:ta: lopa ipiki pa:ta: panda:puniao yeiya: laaluekema: pitua:pate
9 ipikana:ma: I̱ pa:ta: alota: Kotoeki na pia:pema laata: I̱ta: e pokaaso naka:
yankekee. Kutupa make mo hande naka: potopede kame manuna: make
do bukana: ula: wapena: opua pita:la: wanda:hali paeyaona: yankeke
kone halome. Koda: pa:ta: homeke yeiya: laaso hata: yeni pu hapeke
laa lea:me. 10 Kutupa I̱ pa:ta: ombu alota: Do bukana: la: ula: wetepena:
pulu pa:la: pi manuta: na a:mbao wia:peke. Pa ekipeke do haumanu
paeyaona: pulu pa:la: nateta: teke pa:ta: ya:la:me. 11 Epi a:nda: hoke
temoko haeka:na:ta: kota: ota: hoke hau homeke pa pu hapeke. Epi a:nda:
ha̱ipiki some pu haeka:na:ta: kota: ota: ha̱ipiki hau homeke pa pu hapeke.
Epi a:nda: epeke some haeka:na:ta: kota: ota: epeke hau homeke pa pu
hapeke. Kutupa epi a:nda: yakopiki some haeka:na:ta: kota: ota: yako piki
hau homeke pa pu hapeke.
12 Yesuma: alota: Opie. I̱ta: teke pa:ta: ipulu hata: ika: yenkita: ika:
homeke homeke peleme tupa: kone ana:na: haluekema: I̱ma: mo halo
polo alemanu mea ipulume. 13 I̱ta: titina: make sale nane makee. Kini
pitolo make paeyaaso makee laa lea:me.
14 Epi amedama: ika: aka:manu tanda:pa hake peaemeka:na:ta:
ta:na:ma: homena:e. Ikita: mo hande da:ta:la:eki hala:la: tina: kiliki
nena: make mo daonina: pota: kake pa:ta: yama: pena: make waleke
halieke. 15 Pate mo ata:ka: peaaseme tapake make ti̱o̱ hau pu haleme

tapake make pake nalo loke apa:taaseme tapake make honema: kone hali lu homaaseme tapake make toopi ti wepia: ula: ale pa:ta: yeni hau pu haleme tapake make yayapiki ekina: ta:na:ma: homa pu haleme tapake make paeyao sikita: mo daoni tea:na: hama: nane halememe.
16 Ita: Yesuma: do hau manuta: iki siosimanu haleme wanda:hali pa:ta: lawaena: yaka enisolo tapaalome. Deipidita: yaka apa:mei halie. Ita: mo hande da ka:la:paaso opa:la: paa tieke piki hombulanka:e laa lea:me.
17 Mo Sipitidi pita: mo hali panake pula: wanda: yaapoma: alota: Epoe ala:me. Do pi opilimi tapake paeyaoma: make Epoe lapa:peke ya:lieke. Ikali na:na:ma: homele some epita: do da:taapeke ya:la: ikalita: pa hameke kita:la:ekie laa mea:peke ya:la:me. Dota: ma:nda: epi hone pa:la: somena: loa:me lea:me.
18 Ita: Dionima: do la: ula: wetepena: pulu pa:la: pimanu opiteleme wanda:hali pa:ta: kinki pita:la: pi dupa alome. Ma:nda: epima: do pimanu pa:ta: pi ma:nda: apa:taeya:ka:na:ta: kota: Koda:ma: koto some ipika: panisi pa:ta:ta: do bukana: la:la: kemanu handa:pekeeki apa:taalieke.
19 Kutupa ma:nda: epima: do bukana: ula: wetepena: pulu pa:la: pimanu ma:nda: mea baeya:ka:na:ta: kota: koto some ipika: mo da:ta:la:eki hala:peke ya:la: tina: kiliki mulupa:la: yenkina: putupilikita: pao mea make mo hande yakopiki daoni pua hapeke ya:la:eki make Koda:ma: pao milieke. Do bukana: la:la: ekina: loa:me.
20 Do wape pa:la: pi manuta: ota: pie laa la: wita:la: somema: alota: Aowe. Ota: a:pa:la:me. Ita: teke pa:ta: ipulume lea:me. Koto ekina:ta: kutu pia:peke. Tekehali Yesuo. Epoe.
21 Tekehali Yesuna: a:ta:ma: homolo tamba: mina:la: ekita: iki paeyao pa:ta: wina:e.